Huss-Postilla/

EDUR

EINFALLDAR

PRÆDIK-ANER

Yfer øll Hatijda og Sun̄udaga Gudspiøll
Ared um̃ Kryng.

Giørdar

Af

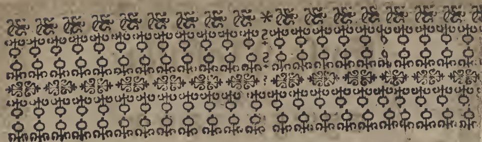
Vel-Edla og Vel-Eruverdugum̃ Sal. Byskupenum
Yfer Skalhollts Stifte/
MAG: JONE THORKELS-SYNE
VIDALIN.

Fyrre Parturen̄.

Fra Fyrsta Sun̄udeige i Adventu/ til Trinitatis
Sun̄udags.

EDITIO III.

Prentud a Hoolum i Hialltadal/ af Marteine Arnodds-Syne/ Anno 1736.

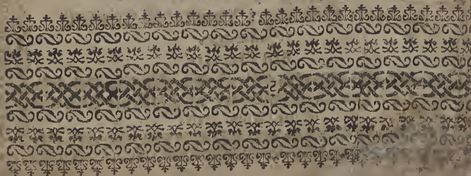

Esaiæ. 40. v. 6. 7. 8.

Þar seiger Ein Raust: Predika þu. Og eg sagde: Hvad skal eg Predika? Allt Holld er Hey / og allur þess Goode er svo sem Akurs sins Bloomstur / Heyed uppþornar / Bloomstred visnar / þvi ad Andenn Drottens blæs þar aa / Sannlega er Foolked Hey / Heyed uppþornar / Bloomstred visnar / Enn Orded vors Guds varer Eilijflega.

Gief þu ad Moodurmaaled mitt / Minn Drotten þess eg beide / Fra allre Villu klaart og kvitt / Krossens Ord þitt wtbreide / um Landed hier / Til Heidurs þier / Hellst mun þad Blessan vallda / med ann þijn Naad / Vort lætur Laad / Lide og Bygdum hallda.

HINNE
Dijrkeyptu JEsu Christi Brwde
Christelegre Kyrkiu
GVDS
I ISLANDE.
Mine Hiartkiærre Modur/Oska eg Fridar og Heilla
Af Sijnum Bnusta.

Elskulega Mooder.

Ad er bæde Guds Bod og vidteked hia ollum Piood-um / ad Børn eru skylldug ad ala Forelldra sijna / ef þau gieta. Eñ Fæðskur er eg og Banburda til þess Mooder ad ala þig/jafnvel þott ad aungvū af Sonum þijnum sie þad skylldara eñ mier / þu ert og ecke i þvi mijns Lids-þurfe / þvi Fader þijns Elsk-uga og allra hañs Brædra/hefur Enda bunded a sijn Neit/ er rifud standa hia Esajam i Ferkugasta og Niunda Capitula. Konung-arner skulu vera þijner Foosturfedur / Og þeirra Hofdings Kvinur þijnar Foosturmædur. Hvørs Naaduga Fyrerheitis ad þu ert ordeñ Hluttakande / Eins vel og hvør Piood i CHRISTEñdoomenum / og i Krapte þessa Fyrerheitis hefur hañ giefed þier/epter Raadstaf-un Konunga vorra/marga Gudhrædda og Vijsa Kieñendur og Vor-stioora/ sem vaka yfer Saalum Barna þiña: Eñ þott eg sie þeirra Verkastur/ og kuñe ecke miklu vid þeirra Verk ad bæta / Samt veit eg Skylldu mijna ad þocknast þier i þvi eg kañ og maa/ epter þeirre Naad sem Gud hefur giefed mier. Eg les i Exodi Bookar Þrijt-ugasta og Fimta Capitula/ Ad þegar Gud bañd Moysi ad laata gio-ra Vitnisburdar Tialldbwdena/ þa hafe hñ skipad/ ad til heñar skylldu de leggia hvør eirn epter þvi sm̄ þeir sialfkrafa villdu/Sumer Gull/

Sumer Sylfur/Sumer Kopar og dýrmæt Klæde og Steina/eñ adrer Geita-Ull og Hrwka-Skiñ / med ødru fleira sem þar uñ giefur og var i miña Gillde. Medal þeirra Sydurstu reikna eg mig/ og mæ ve reikna/søkum Fæfrædis mijns og Overdugleika/ Eñ fyrer þvi ad eg veit/ad þiñ HErra ælijtur meir Viliañ eñ Mættteñ/þa voga eg ad biooda þier epterfylgiande Predikaner i Þacklætes Mifiing/ ad eg hafe leiged/ og ligge eñ nu a Briooftum þier. Þigg þvi Mooder þeñañ lyteñ Skeink af hinum Aumasta Þienara þyns Brwdguma/ og þynum Miñsta Syne/ Sem vil æstunda ad fiñast

Skælhollte/
Þañ 7. Augusti/
Añō 1717.

Hønum Trwr/ Og Þig
Af Hiarta elskande allt
til Daudans.

Jon Thorkelsſon
Vidalin.

Til Lesarans.

Ÿter þvi ad Vel-Edla og Vel-Eruverdugũ Herra Biskup enum/ Hr. Steine Jonssyne/ hefur naudsynlegrar Orsakar vegna þocknast/ad læta setia þær Citatiur sem a Spatiuñe stoodu i þeirre skrifudu Book/sem þesse er prentud epter/iñ i Predikanernar / Þa vil eg hafa Lesarañ hier med advaradañ / ad nær þessar Predikaner Opeñberlega Lesnar eru / þa skule hlaupa yfer Citatiurnar / so þær ecke Lesnar sieu. Citatiur eru ei giørdar til þess/ ad þær skule Lesast i eirnre Predikun / Þvi þær uppehallda Lesaranum/ og giøra Lestureñ længsamañ/ Helldur til þess/ ad hvør sem vill / kuñe ad siæ epter þvi sem Citerad er af Ritninguñe / og bera þad samañ / þegar hañ Les wtaf fyrer siælfañ sig. Þetta sijnest mier Naudsynlegt ad giefa uñ vid þa sem Lesa þessa Book.

Besal-

Befalande alla Lesendur og Heyrendur hier med/ Guds Heilags Anda Adstod og Upplijsingu. Og vil alltijd fikast epter Skylldu minne

Skalhollte/
Dag 9. Martij.
Año 1718.

Þeirra Viliugur Þienare
J øllu þvi sem mier er af
Guds Alfu tiltrwad.
I. Vidalin.

Añar Formaale til Lesarans.

Hvert þad Landsplats/ Sem noog Vatn og Vøkva hefur / er hid feitasta og hid Rijkasta af Avøxtunum. Fyrer þeirre þurru Jørd hefur Akurmadureñ hid stærsta Erfide og margfallda Mædu / eñ lijteñ Avinning af heñe. Þar sem Guds Andleger Bruñar framfliooka/ verda Saalernar Avaxtarsamar og Gude þægelegar; Bruñur Vitskuñar er Ord hins Hæsta Guds/ og þad eilijfa Bodord er heñar Uppspretta/ Syrach. 1. Cap. Allt þad Vatn/ sem framreñur af þessum Bruñe/ er lifande Vatn/ þviad Guds Ord er Ande og Lijf / Ja / Ord þess eilijfa Lijfsens / Joh. 6. Af þessum Hialpradesens Bruñe uppausa Naudþyrstar Saaler Vatned med Fagnade/ Esa. 12. Þetta Huggunareñar Vatn framfliytur af þeirre Andlegu Jerusalem/ i allar Atter moot Austre og Vestre / Sumar og Vetur / Zach. 14. Vatned Bethesda var upphrært af Einglenum/ sem i þad nidur stie/ og hvør sem þar fyrst ur stie nidur i þad/ epter þess Hræring / vard heill af hverium hellst Siwkdoome / sem hañ var halldeñ / Joh. 5. Heilagur Ande hrærer Bruñ Gudlegra Orda/ fyrer Eingla Fridarens/ sem ad eru Utvalder Ordsens Þienarar a Jørduñe/ og laugar i honum siwk og saurug Mañaña Hiørtu / af hverium þeir Trwudu hafa alla Avaxtarseme til þeirra goodu Verkaña/ skiptande sierhverium epter þvi sem hañ vill/ 1. Cor. 12. Af hverium þeir eitneñ ødlast Heilbrygde Saalareñar og allra heñar Siwkdooma/ þviad hvørke Jurter nie Plaastur lækna

na þa/ helldur þitt Ord DRotteñ / Sem læknar alla Hlute/ Sap. 16. Þier kiemur nu fyrer Siooner / þu Christelege Leſare / Ein Ný Hwſs-Poſtilla/ Giørd og ſamañſkrifud af Vel-Edla/ Vel-Eruverdugum og Hálærdum Biſkupenum yfer Skalhollts Stifte / Mag. Jone Thorkelsſyne Vidalin, og af hønum tilſkrifud og dedicerud Guds Christne i þeſſu Lande / a hverrar Briooſtum hañ ſialfur i ſijnu merkelegu Skrife til heñar jatar ſig leiged hafa/ og eñ nu liggia / og ſo ad hun/ er hañ hefur aled/ ſkule ecke ſialf Þurrbrioſtud vera/ edur Skort lijda/ forſorgar hñ hana nu aptur med þeirre hreinu og Ofølſudu Mioolk Guds Orda/ af hverre hun ſkule eblaſt og Vpphallde hafa/ epter þad hun hefur ſmackad hvad DRotteñ er ſætur/ 1. Pet. 2. Eige þarf þeſſe Book med miñar Hrooſunar/ þvi hun ber ſialf med ſier / nær hun er Athugaſamlega leſeñ / ſiñ Lofſtijr. J heñe er veitt iñ til þijns Hiarta hreinum Vatnsreñum Gudlegra Kieñinga / hvøriar ſa Helvijtſke Holofernes kañ ecke ad upphøggva/ ſo ſem ſa Jardneſke giørde hia Borgeñe Bethulia/ fordum Daga / Jud. 7. J heñe ſier þu / Christeñ Leſare / wtflioota af þeirre Himneſku Hialprædeſins Hellu/ Guddoomlegar Hugganer/ til ad ſvala þier i Angiſt þijns Hiarta/ Pſalm. 119. J þeſſare Book virdeſt mier / þeir ſem fallner eru / Sieu med Guds Orde a Fætur reiſter: Þeir Vanmattugu ſtyrkter: Þeir Þverbrotnu Syndarar Gudlega amiñter og til Christelegra Dygda æſtijſter og uppvakter: Þeim ſem fyrer Daudanum liggia / vijſadur Vegureñ til Lijfſins: Og i einu Orde ad ſegia/ er þier/ þu goode Leſare/ kient allt þad ſem þig Naudſyniar um/ til þiñar eilijfrar Saluhialpar. Lat þar fyrer/ Vinſamlege Leſare/ þeſſa Book/ vera þitt Lioos og Leidarvijſer/ epter hverium þu geinger wr Egyptalande þeſſarar Veralldar / iñ i þad Himneſka Canaan. Eg vil med Audmiwkre Bæn/ epter miñe Skylldu/ ſtyrkia þig a þeſſare þiñe Vegferdar Reiſu/ og Daglega bidia/ ad Gud Myſkunſemdañ a hialpe þier og mier/ ſo i vorum Christeñdoome ad fram halda / ad vier aller verdum Samañſafnader til Guds Sonar hægre Handar a Efſta Deige / Og vil alltijd fiñaſt miñ Christeñ Brooder/ þiñ Einlægur Fyrerbidiare til Guds og Þienare.

are. Skrifad a Hoolum i Hialltadal/ þann 28. Aprilis Anno 1718.

Steinn Jonsson.
Sup. Hol. St.

Bæn fyrer Predikun.

Þu Stoore Konungur allrar Veralldarennar / sem byr i þvi Lioose er eingenn fær tilkomest: Vier synduger Ormar skriid- um a þessare blessadre Stundu upp wr voru Dupte framm a Skør þinna Foota/ til ad Fridmælast vid þijna Guddoomleg- ga Nææegn/er vier med saurugum Verkum og Illgiørdum vorum so prælega moodgad høfum allt i fra Barnæsku vorre. Enn æ oss Drottenn/ vier erum so vanmegna under Byrde Syndanna / ad þegar vier gyrnunst ad lypta oss upp i Nædernar til þijn/ þa draga vor eigenn Saurende oss nidur aptur. Þu hefur ad sønnu fyrergiefed oss marg- ar Synder / og sparad oss midt i þeim allt a þennan Dag / Enn vort Hiarta skielfur i oss og kvijder vid þijnu strannga Riettlæte/ nær vier til þess hugsum/ Ad vier þverbrotnar Manneskiur høfum so Lanngsam- lega forsmæd þijna Myskunseme/og sialfer Onytt so marga Kvitkun vorra Synda / er vier þeiged høfum med þverwdarsamlegre Idkun sømu Glæpa og Illgiørda. Hvert skulum vier þa flija undann þinne Hende ? Þu uppfyller bæde Himenn og Jord / Enn þijn Myskun- seme er eins stoor og þu sialfur / Þinn hefur øllum þeim vel giefest sem hennar med bliwgu Hiarta og sundurknosudum Anda leitad hafa / og ef vier sem erum Neystræ / meigum ecke snerta þig sem ert eirn fortærande Elldur / þa leif oss ad skrijda ad Sonarens Foo- tum/sem er Holld af voru Hollde/ og þvo þær i Tærum vorrar Yd- ranar. Enn æ vor Gud / Vier vitum ad hann er i Heimenn komenn til ad lækna þad sem kramed er. Hvad kann þad oss ad gagna ef vort Hiarta er heillt ? Ef þad er hardara enn nockur Steirn ? Þvi Grætbænum vier þig / fyrer hanns dijru Kvøl og Bloodugar Under: Slaa þu O Herra a þennann harda Klett med Moyses Sprota/ so ad

Vatns-

Vatns-Straumarner/ ja/ eitt brennande Vatnsflood meige sprecka þar wt af/til ad þvo vorar Ohreinar Samvitskur. Lat eirn glooande Anda brenna upp allt Sorp annarlegra þanka wr voru Hiarta/ sem er þitt Mustere/so þyn Ord fae Rwm þar inne. Lat oss ecke heyra þad so i Dag/ad þad fordæme oss a sydarsta Deige/ helldur gief ad þad verde Epterlæte Saalna vorra: Lat þess Sætleika burtdryfa allt Toomlæte og Sæleyse fra oss/ so vier vardveitum þad i goodu og sidsømu Hiarta. Þess bidium vier þig fyrer JEsum Christum þinn Son med hans eigenn Bæn / seigiande: Fader vor/ etc.

Bæn epter Predikun.

Þu Hæleika Guddoomsens Prenning/ Eirn Gud og Sannur fra Eilyfd til Eilyfdar. Vier aumer Syndarar liggium hier flater fyrer Auglite þinnar Hatignar/til ad offra þier Packlæte vors Muns fyrer þynar Owtseigianlegar Velgiørder/ er þyn millda Orlætes Hønd oss Opacklatum og Þverbrotnum Manneskium audsynt hefur/ bæde i Andlegan og Lykamlegan Mata: Enn æ oss Drottenn/vier erum so kallder i Bænenne/ad vier Ottast meigum/ad þu vilier styrpa oss wt af þynum Munne/nema þu vermer vor Hiørtu. O Vor Gud/ lat þinn gooda Anda / bidia asamt vorum Anda / med Ounnrædelegum Andvørpunum / so ad þier lyka mætte Foorn Vara vorra fyrer JEsum Christum. Vier þackum þinne Guddoomlegre Elsku fyrer þitt H. Ord / og þau Hæleiku Sacramenta/ a hverium þu foostrad hefur og nært vorar Sæler/ad ei skylldum vier wtaf sofna i Daudanum. O vor Gud/ lat vorar illar Athafner / vort Sæleyse og Opacklæte/ alldrei þvi vallda/ ad þu svipter oss þessare Himneskre Gaafu.

Gief ad þitt Ord/sem vier i Dag høfum heyrt ꝛ numed/meige bloomgast i Hiørtum vorum/so þad fære þann Avøxt er syne sig/ bæde i Ordum ꝛ Verkum/so þitt Hæleika Nafn vegsamest i oss/hveria þu virdest ad nefna þitt Foolk og Eigenndoom. O Drottenn/vort Hiarta er þitt epter Riettre Skopunarennar/Endurlausnarennar ꝛ Helgunarennar/ þad er þyn Kyrkia / enn Heimurenn / vort Holld / og Diøfullenn

gyrnest

gyrnest ad festa sitt Foot þar iñe / og æ þvi verr / ad þad kekse þeim framar/ eñ vier girnast villdum: O vor Gud/ yferfall þou med þiñe Magt/ og tak þyna Eign af þeirra Hende/ so ad þyner Ovuner brÿtle ecke þÿnum Hiar-Flockum. Þu Vollduge Konungur / sem ert Sterkur og Mattkugur i Strÿde/ lat hiñ Guddoomlega Krapt þiña Heiløgu Orda verda so rÿkañ i Hiørtum vorum / ad oss velge vid Syndeñe/ so sem añare Opekt. Gief þu ad Miñing hiña fornu Glæpaña verde oss so skielfeleg/ ad oss hrylle vid þeim/ so sem añare Ofreskiu. Gief oss ad kenna vor Hiørtu/ vora Tungu og Eyru a þad sem a ad vera sÿdañ vor ædsta Glede og Epterlæte i Dÿrd Himnaña/ sem er þÿn Elska/ þÿn Jhugan/ þÿn Lofgiørd og Þacklæte fyrer þÿnar Guddoomlegar Dasemder a medal vor / og veit ad vjer leggium hid mesta Kapp a/ ad framkvæma þad i Verkunum/ sem vier þeinkium i Hiartanu/ tølum med Muñenum og heyrum med Eyrunum/ ad ei gaungum vier i þeirre Blindne/ ad hafa Skin Gudhrædslu-uñar/ eñ afneita heñar Krapte.

O þu Stoore Konungur Himens og Jardar/ vardveittu hiñ Smurda/ vorn Allra-Nadugasta Arfa Herra og Konung/ Hañs Nyfæddu Drottningu/ og vorn Naduga Arfa Printz/ og allt þad Konunglega Hws. Vertu Konungsens Skiølldur og Sool/ og eitt orugt Vÿge a moote øllum Hañs Ovinum. Lat Hans Rÿkesstioorn farsæla verda/ og gief Hønum langa Lÿfdaga: Umgyrd Hans Tignar-Stool med Hersveitum þiña Vollduga Eingla: Gief Konungenum Hlÿdna / Trwa/ Drugga / og Radholla Undersata: Lat Hañ so stioorna i þÿnu Umbode hier a Jørduñe / ad Hañ meige Eilÿflega med þier rÿkia i Himmenum. O HErra JEsu Christe/ þu sem ert hiñ mikle Hyrder Saudaña / fyrer Blood þess Eilÿfa Testamentes / vardveittu Kieñendur Ordsens þÿna Þienara/ lat þa alldrei gleyma þvi/ ad þeir eiga þier Reikning ad standa / fyrer þitt Dÿra Blood / med hveriu ad Endurkeyptar eru þær Hiarder/ er þu hefur sett þa yfer/ eñ vert þeirra Vernd og Forsvar/ a moote Ogudlegum og Ohlutvøndum Møñum / nær þeir giøra Verk siñar Kallanar trwlega: Og trod Andskotañ under þeirra Fætur. Vor Gud stioorna þu Valld-

ſkiekkeñe/ og þeim er i Doomunum ſitia / Vpplyſs Hiørku þeirra / ad þeir ſkilie Riettteñ/og gief þeim Vilſku til ad Dœma þitt foolk/med Vilia og Aſtundan ad giøra þar epter. Tak ad þier O Gud Hwsſtioornar Ekieltena / Lat øll Egta-Hioon Elſkaſt Iñbyrdis i Falslauſum Kiœrleika/og uppala ſijn Børn og Hiw i Aga og Vm-vøndun til DRottens / Eñ Børnum og Hiwum hlijdeñ og audſveip Hiørku/ ad þau ſieu Forelldrum og Hwſsbœndum undergiefeñ i øllu þvi er þeim epter Guds Orde og Lagaña Skylldu tilſagt verdur.

O DRotteñ aumaſt þu alla þa ſem Naudſtadder eru/og bera þijns Sonar Kroſſ a Herdum ſier / Vœg þeim vor Gud fyrer hañs Skulld ſem lided hefur/uppa þad / hañ kyñe ad hiœlpa þeim ſem freiſtadur er. Vm̃ alla Hlute fram̃ Grœtbœnum vier þig Himneſke Fader / Forlœt oſſ vorar Bloodugar Illgiørder og Synder/fyrer IEſu Chriſti ſœru Kvøl og Pijnu. Miñiſt þeſſ / ad hañ fyrer oſſ i Daudañ er utgiefeñ af þiñe Guddoomlegre Elſku / þegar vier eñ þa vorum þijner Oviner. Virdſtu þar fyrer ad gleyma vorũ Yferkrodſlum / fyrer hvøriar hañ Fullnœgiu giørt hefur / Þar vier fyrer hañ og i hønum erum Børn ordner / Og nær vør Æfe er ad Þrotum komeñ vor Gud/og vier liggiũ fyrer Daudañs Porte/horfande fram̃ a Veg allrar Veralldar/ Riett oſſ þa þijna Milldu Hønd vor Gud/ og lœt oſſ deya med vorn Endurlauſnara i Fadmenum / ſo vier meigum Eileijflega med þier og hønum lifa. Bœnheyr þetta Nœduge Gud og Fader fyrer IEſum Chriſtum / I hverium allar vorar Bœner eru Ia og AMEN.

Fyrsta Sunnudag i Adventu Gudspialled skrifar Matthæus i 21. Capitula.

I Þann Tyma. Og þa er þeir koomu ad nælgast Jerusalem / og komu til Bethphage vid Fialled Oliveti / wko sende JEsus Tvo syna Læresveina / z sagde til þeirra: Fared þid i þad Kaupkun sem gagnvart ydur er / og strax munud þid finna Øsnu bundna og Folann hiaa henne / leysed hana og leided til myn. Og ef einhver seiger nockud til yckar / þa seiged / þad HErrann hafe þeirra Þørf / og jafnsnart mun hann lata þaug laus. Enn þad skiede so / ad upp fylltest hvad sagt er fyrer Spamannenn / er so seiger: Seiged Dotturenne Zion / Sia / þinn Kongur kiemur til þyn hoogvær / sitiande a Øsnu / og a Fola klifbærrar Øsnu. Enn Læresveinarner geingu i burtu / og giørdu so sem JEsus baud þeim / og leiddu med sier Øsnuna og Folann / og løgdu syn Klæde yfer þaug / og settu hann þar uppa. Enn margt Folk breidde syn Klæde a Veigenn. Og adrer hiuggu Kvistu af Triaanum / og dreifdu þeim a Veigenn. Enn þad Folked sem fyrer þeim gieck / og Epterfylgde / kallade og sagde: Hosianna Syne Davids / Blessadur sie sa sem kiemur i Nafne DROTTens / Hosianna i hædstum Hædum.

Exordium.

EPistlenum til Phil. 2. Kiemst heilagur Paulus þañ ad Orde. Vered eins Lynder og JEsus Christus / hvør þoott hañ være Guds Mynd / hiellt hañ þad ecke fyrer Herfang ad hañ Gude jafn var / helldur lytelæckade hañ sialfañ sig / takande a sig Þræls Mind / og orden Mønñum lykur. Postulen seiger / Hañ hafe þad ecke fyrer Herfang reiknad / þoott hañ Gude jafn være. Þeir ed Herfang teked hafa / stæra sig þar af / brwka þad til Yferlætis / giøra þar af forkostuleg Sigurmerke / breita vid þa Herleiddu sem þeim lykar: So þad var Mælshattur hia Grickium / ad hallda þañ Hlut fyrer Herfang / er einhvør brwkade Rykmañlega. JEsus brwkade ecke þañveg Guds Mind / þoott hañ være alls Raadande / bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. Samt hafde hñ ecke Valld sitt vid yfer aumum Mañeskium / hveriar hañ var komeñ ad Endurleysa af Myrkrañs Vallde / helldur giørdest þeim lykur / ja / þeim undergiefeñ / þolde Mootmæle og allskonar Hadungar af Synderunum / er hañ med Audmiukt / [?] Endurkeypte wr Syndarenar Þrældoome / og hiellt ecke Guds Mynd Herfang ad vera / so hañ med sine Þioons Mynd / feinge Herleidinguna ad Herfange teked / Ps. 68. Eñ afklædt hiñ sterka Hervopnada Diøful sine Harneskiu / Luc. 11. og med Hleckium Myrkrañs fiøtrad / 2. Pet. 2. Þegar Satan took vora Fyrstu Foreldra til Fanga i Paradis / og i þeim alla þeirra Epterkomendur / þa talde hañ þeim Trw um þad / ad ef þau æte af Eplenu / mundu þau Gude lyk verda / Gen. 3. Eñ þau hlyddust a hañs Slægvarþullar Fortølur / týndu þvi Guds Mynd / eñ giørdust Fiandanum lyk / hverium þau framar hlyddu eñ Gude / og fyrer þetta Raan Guds Myndar / took JEsus uppa sig Þioons Mynd / og hiellt þad ecke so sem Raan edur Herfang þoott hañ Gude jafn være. Eñ þoott ad vor Frelsare ecke brwkade syna Almættis Tign i Mañdoomenum / medañ hañs Lægingar Tyme yferstood hier a Jørduñe / þa hefur hañ samt eitt añad Ryke af Gude og Fødur / sem er hañs volldug Stioornan i Christelegre Kyrkiu med Ordenu og Sacramentunum: Þar um talar so David under Guds Persoonu. Eg hefe smurt miñ Kooung og sett hañ yfer mitt heilaga Fiall Zion / Ps. 2. Eñ þoott ad Guds Ryke kome ecke þañveg / ad þad adgiætt verde / so sem Herrañ seiger / Luc. 17. þa siaum vier þo nockra Lyking þess edur Skugga i þessa heilaga Dags Evangelio / þar ed JEsus rydur iñ til Jerusalem so sem eirn Koonungur / ecke einasta til ad uppfylla Spaadoom Zachariæ / hvørs hier gieted verdur i Gudspiallenu / og þañ[?] hlioodar / Zach. 9. Seiged Dootturene Zion: Sia þiñ Kongur kiemur til þyn hoogvær / sitiande a Øsnu og a Fola Klifbærrar Øsnu. Helldur til þess ad aforka og wtvega syna Christelega Kyrkiu / sem er eitt Rauglegur Riddermañskapur / og þad med synu eigen Bloode / hvat um Esajas spaer Cap. 62. a þeñañ Hatt. Siaed / DRottiñ hroopar allt til Enda Jardarenar / Seiged Dootturene Zion / sia þitt Hialpræde kiemur. Og sökum þess / Børn myn / ad þetta Hroop hefur og heyrst til vor / sem ad buum a Enda Verallddarenar / og oss verdur asamt ødrum þetta Hialpræde bodad / Þa lætum oss af þessu heilaga Evangelio yfervega i þetta Siñ / hvílykum

ad

ad þessa Konungs Vndersꜳtum byrie ad vera. Gud Fader Myskunsemdanna giefe
oss Nꜳd sÿna þar til / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Vtleggingen.

HEir munu ecke aller sem ad til mÿn seigia / HErra HErra / Iñ
ganga i Guds Rÿke / seiger JEsus Matth. 7. helldur þeir sm̃
giøra Vilia mÿns Fødurs sm̃ a Himnum er. Marger munu þr
vera i Safnade Christs hier a Jørdune / sem eins eru lynder og Jud-
ar fordum Daga / er søgdu / Vier vilium ecke lꜳta þeñañ drottna yfer
oss / Luc, 19. þo er Christur allra þessara Konungur / þvi aller vill hñ
ad holpner verde / og komest til Sañleiksins Vidurkieñingar / 1. Tim.
2. Eñ so sem þad / ad eirn Konungur / hañ er Konungur bæde þess er
hañ lætur under Exe draga vegna Glæpa siña / so sm̃ hiñs er hñ set
ur sier a hægra Veg / So eru og bæde Vonder og Gooder i Christi
Rÿke / og hañ drottnar eins vel yfer þeim / til hverra hañ vill seigia a
Efsta Deige / Fared fra mier aller Illgiørda Meñ / Matth. 7. So
vel sem hinum / er hañ kvedur þessum Ordum / Komed blessader mÿns
Fødurs / og eignest þad Rÿked sem ydur er fyrerbwed i fra Vpphafe
Veralldar / Matth. 25. jafnvel þott ecke lꜳte þesser hverutveggiu
sier eins stioorna af Anda DRottens. Hvad byriar oss þa hier um̃
ad þeinkia Guds Børn? Eg meina ad lꜳta oss um̃hugad vera / ad
lwka þessũ Konunge Skylldur þær sem hñ af oss heimter / og er sw
helldsta / ein audmiuk Hlÿdne. JEsus baud sÿnum Læresveinum / ad
fara i þad Kauptun sem gagnvart þeim var / þar mundu þeir fiña
Asnu bundna og Fola hia heñe / þau skipade hañ ad leysa og leida til
sÿn. Þeim hefde mꜳtt til Hugar koma / ad ei være Skipun þesse svar
leg / þeir mundu Armæsu mæta / ef þeir tæke svo añara Maña Eigur
O-adspurt / eñ þr fꜳst ecke um̃ þad / helldur giøra sem þm̃ boded var.
Giør slÿkt hid sama Christeñ Madur / lꜳt einskis Bod edur Bañ vera
þier jafnskylldt sm̃ þÿns Guds / Hlÿdne er betre eñ Offur seiger Ande
DRottens. 1. Sam. 15. Heyr hvad hiñ Eingietne Sonur Guds seig
er / þegar hañ inñkiemur i Heimeñ / Psalm. 40. Offur og Fornfæring
ar þocknast þier ecke / Eñ mÿn Eyru hefur þu i giegnum stunged /

Bresiforner og Synda Offur villtu ecke/ þa sagda eg/ Sia eg kiem/ i Bokenne er skrifad af mier/ þinn Vilia minn Gud giøre eg giarna. Hver Davids Ord S. Pall til Hebr. 10. heimfærer uppa vorn Endurlausnara. Hafe nu hinn eingietne Sonur Fødursins/ vered hønum so hlijdenn/ hver þo med sinne Forþienustu hefur sialfum sier eckert forþienad/ hvad miklu framar ætter þu Gude ad hlijdnast/ sem hønum ecke einasta Sal z Lijf skylldugur ert/ helldur z þar ad auke Ofal tiju þusund Punda/ Matth. 18. og þau so mørg/ ad þu alldrei fær hem loked þann sijdarsta Pening/ ef hinn Stoore Konungur Himens z Jardar vill Reikning hallda? Hvad þa Christenn Madur? Muntu ecke umm alla Hlute framm skylldur hønum ad hlijdnast/ sem fyrer þig hefur allt þetta golldt/ so Gud hefur uppgiefed alla Skulldena/ ad ecke yrde þier kast ad i hin ystu Myrkur/ enn straffad hann sem var hreinn z heilagur/ z fraskilenn Syndurunum? Hebr. 7. Ja/ hann hefur hans Eyru i giegnum grafed/ eins og Þræls þess er ecke villde laus verda a Fagnadar Arenu / Exod. 21. hvørn hans Hwsbonde mætte festa a Eyranu vid sinn Dyrastaf/ ad hann være hans Þræll upp þadann Æfenlega. Muntu neita hønum þinnar Þienustu/ er þvilijka Smann hefur lided þier til Frelsis/ þar þo Christi Þræll ad vera/ er einkomis Frelse/ og hans Þienusta/ er øllu Heckadæme ædre. So þad er sannkveded/ er sa Guds Mad ur orte fordum. Kong minn JEsu eg kalla þig/ kalla þu Þræl þinn apt ur mig/ Herratign aungva ad Heimsins Sid/ helld eg þar meiga jafn ast vid. Þvi seiger og Paulus/ Rom. 8. Þier hafed og ecke medtekid Þrælkunar Anda aptur til Hrædslu/ helldur hafed þier medteked Arfleidslunnar Anda/ fyrer hvørn vier kollum Abba Fader/ Rom. 8. Enn ef vier Børn erum / þa erum vier og Erfingiar / ja / Erfingiar Guds og Samarfar Christi/ Rom. 8. Enn seiged mier/ Hvad munu øll Rijke Veralldarennar vera ad reikna vid þad / ad eiga Arfskipte vid hann/ sem Gud ecke alleina hefur giefed Endemørk Veralldarennar til Arfleifdar/ Psalm. 2. helldur og sett hann sier til hægre Handar/ Psalm. 110. og mun leggia alla Ovine hans til Footskarar hønum/ 1. Cor. 15. O hvørsu blind er þa Manneskiann? Menn leggia allt Kapp

a ad kemast i Tigeña Maña Pienustu / hvar po kju Pioona fyrer eins Lucku a stundum/ so margur ma Pioona leinge adur eñ hñ kiemst til Þess sm̃ Þo er i sialfu sier ecke añad eñ Prældoomur/og i giegnum mikeñ Prældom bryst Fævitska Mañsins til añars meira/hvar Þ gein gur optlega miog Andhælis til/so ad Þeir sem dyggvaster vered hafa z Drottens-hollaster/Þeir fa hina vestu Vtreid a stundū/ eñ Þr eru i Nævegum er a Svikrædū sitia/ Eñ ad gioraft Nyrdmadur Christi/ skeika faer uñ/jafnvel Þoott hñs Pioonusta stande ollum til Boda/ Þar er ei Gydingur nie Grickur/ecke Præll nie Frelsinge/ei Rijkur nie Fatækur/ei Vijs nie Vankuñande frasktileñ/helldr eru Þar aller eitt i Christo IEsu/Gal. 3. Eñ Þess er ad giæta/ Born mijn/ad sa sm̃ vill ganga Christo til Handa / hañ skal ecke kyñskipta Hiarta sijnu/ helldur giefa honum Þad allt. Ecke seige eg Þad/ad hvor eirn skule ei Piona i Þeirre Kallan/hvar til hñ er kalladur/eda Vndergiefeñ skule i Vndergiefeñ vera/ Þvi sa sm̃ giører Verk siñar Kallanar/hñ Pion ar Christo sm̃ Þad hefur boded/ hañ sem Yfervalldenu hlijdnast/ hañ giører og Christi Skipan/ er sagt hefur: Giefed Keysaranum hvad Keysarañs er / Matth. 22. og hañ sem leitar Næringar siñar med ærlegu Erfvide/hñ hlijder honū er Þad Bodord gaf/ J Sveita Þijns Andlitis skalltu Þijns Brauds neita/ Gen. 3. Nitt seige eg / ad sa sem vill Þessa Konungs Þegn vera/ hañ leite fyrst Guds Rijkis / og hñs Riettlætis/Matth 6. og meke eckert af Þessu jafnframt honū/ miklu sijdur hlijde añara Bode edur Forkolum meir eñ hañs. Seiged mier / hefur ei Gud boded ad Forelldrana skyllde heidra hvad mest af Mosum/ og lagt Bolvan vid/ ef nockur Þa vanheidrar/Devt. 27. Eñ Þo seiger IEsus/Sa sem Elskar Fodur edur Moodur/framar mier/ hañ er mijn ecke verdugur/ Matth. 10. Gud hefur skipad/ ad Madureñ skyllde yfergiefa Fodur z Moodur/z samteingiast siñe Egta-Kvinu / Gen. 2. Eñ hvad seiger Moyses hier uñ? Devt. 13. Ef Þiñ Brooder/ Sonur Moodur Þiñar / Edur Sonur Þiñ/ edur Doot er Þijn/edur Þijn Eigeñ-Kona/sm̃ hvijler i Þijnu Skaute/ edur Vinur Þiñ/sa sem er eins og Þu/vilia locka Þig/seigiande: Lat-

um oss fara og dyrka akiarlega Gude/ þa skalltu drepa hn̄/ þyn Hønd skal vera fyrst a moote honum/ til ad deyda han̄/ og sydan̄ alls Israels. Nu kynne Einhvorium i Hug ad fliuga / hvilijker skulu þa Christs Þegnar vera? Meiga hønn̄ ecke þiona nema Syndlauser z Heilager Men̄? þ em eg ecke/ z get ecke vered/ a medan̄ eg life i Holld enu/ þvi eg em Daudlegur Madur/ under Syndena selldur/ Rom. 7. Og þegar eg vil giøra hid Gooda/ þa loder þ Vonda vid mig: Hvad skal eg hier til seigia: Þo eg sie skylldur Christo ad þiona af øllu Hiarta/ þa get eg þad ecke/ þvi þad Gooda sem eg vil giøra/ þad giøre eg ecke/ en̄ þad Vonda sem eg vil ecke giøra/ þ giøre eg. Neyr Christen̄ Madur/ Guds Sonur er i Heimen̄ komen̄ til þess/ ad kalla Synduga/ en̄ ecke Riettlaata til Ydranar/ Matth. 9. Være Von a þvi/ ad vier giætum fullnægt Guds Logmaale / þa være Christs Forþienusta oss Onaudsynleg. En̄ ecke hefur Gud sent han̄ i Heimen̄ til þess/ ad vier mættum̄ þess Ohulltar syndga/ ecke yfergnæfer hn̄s Nad i Christo þar til/ ad vier skulum i Syndunum lifa/ Rom. 6. helldur hefur han̄ þar fyrer lided Kvøl og Dauda/ ad han̄ visse/ ad vier mundum̄ med Syndenne Guds Nad og Vingan opklega af oss brioka. Þar fyrer seiger Johan̄es 1. Pistl. 2. Børn myn / Þetta skrifa eg ydur til / ad þier syndgest ecke / en̄ ef nockur syndgar/ þa høfum vier Tals-Man̄en̄ hia Fødurnum JEsum Christum hin̄ Riettlaata. En̄ giæted þess Christner Men̄/ ad Synden̄ er marghaattud. Þar eru Synder s̄ verda ad Ovilia/ z af Faavitsku/ um̄ hvoriar Guds Logmaal so talar/ Num. 15. Ef nockur Saala syndgast Ovitande/ þa skal hun Foornfæra Ars gamalle Geit fyrer Syndena/ þvilijk var Synd Paals/ er hn̄ Offsookte Guds Sofnud/ fyrer þvi seiger hn̄: eg hefe Myskun hloted/ af þvi eg giørde þad Ovitande i Vantrw/ 1. Tim. 1. Item Abimelechs/ er hugde ad taka Saram Abrahams Hustru Frillu-take/ z visse ecke ad hun var hn̄s eigen̄ Kona. Gen. 20. Adrar skie af Bradrꝛde einu/ þa Man̄ eskian̄ s̄m er hneigd til hins vonda/ giefur sier ecke Stunder til ad laata Guds Anda edur Skynsemena vid sig rada/ so s̄m þegar Moises sloo Helluna tvisvar/ Num. 20. Þegar David hiet ad farga Nabal/ og

øllu

ollu Kallkins i hans Nwſe/1.Sam.25. Þegar hañ Foolked talde/2.Sam.24. Og þad er þad ſm̃ Paulus kallar/ Gal.6. ad verda yferſtijgeñ af einhvørre Nrøſun. Nockrar verda og af Mañlegū Breyſkleika/hvør ad jafnvel Guds Børnū fylger/æ ſo leinge þau bera epter ſier þeñañ daudlega Lijkama/z þ eru þr Giørningar ſyndugs Mañs/ſem Nollded og Andeñ eru ad glijma um̃ / og giefa alldrei ſætt ſt þar uppa/ þviad hvørt ſtrijder a mote ødru/Gal.5.og þar fædaſt þegar Andeñ lætur ſigraſt af Nolldenū/og verda hier imſer ůnder/ þvi verr/ad ſu Synd ſem i oſſ bijr/hveria Poſtuleñ Nolld nefner/ Gal. 5. hun verdur opflega ſterkare. Þetta verda a ſtundum þwngar Synder/og ſierdeilis Guds Børnū nærre Obærelegar/ Eñ þo reiknar Gud þær ecke Endurfæddū Mañe til Dauda/ þegar þær med hreinre z alvarlegre Ydran fyrer Lauſnarans Fortþienuſtu bættar verda. Hvar fyrer z þvi þar er eingeñ Fordæming hia þm̃/ſm̃ eru i Chriſto JEſu/þeim ſem ecke epter Nolldenu ganga/helldur epter Andanum/Rom.8. Eñ þr kallaſt ecke ad ganga epter Nolldenū/ſm̃ med Andanū leitaſt vid ad deyda Nolldſins Gyrnder/ jafnvel þott tilbere ad þ fæe Yfer-Nønd/allt ſo leinge Meñ giefa þvi ecke Taum/þad Meñ þione þvi i þeſſ Gyrndum.Og þvi ſeiger David Pſalm.19. Hvør ſkilur hvad opt hñ villeſt/afleis mig af mijnum heimuglegum Syndum/og hallt Þræle þijnum apkur fra Þvermoodſkuñe/ad þær drottne ecke i mier/þa mun eg heill verda. Nu eru þar adrar Synder/ ſem Madureñ ecke einaſta giører med fullū Aſetninge/ um̃ hvertar DRottiñ talar/ Num. 15. Su Sal er drijger Syndena med uppriettre Nende(þad er med ſeſettu Raade)hun vanvirder DRottiñ/þvi hun forackſade hñs Ord/z Onijtte hñs Bod/helldur og læta þeir Syndena drottna i ſijnū daudlegū Lijkama/fyrer utañ alla Varatku a mote heñe/og lia Limu ſijna heñe til Vopna/ hvør hun brwkar med Sialfſkylldu Andſkotanū til Þioonuſtu/eñ Drottne til Styggdar/ ſo ſem eirn Nandverks-Mad ur ſitt Verkfære. Þeſſer eru þeir/er JEſus kallar Þræla Syndareñ ar/Joh.8.Og þañ veg eiga ad ſkiliaſt Ord Joh.1.Ep.3.er hñ ſeiger/ad ſa ſm̃ drijger Syndena/hñ ſie af Dioflenū.Nū Agiarne þeim

er ecke um anad/en hvernig hn meige fylla sitt Nws af anars Sveita med Rietku og Raungu. Pioofuren/sm er hns Stall-Broder/hygg-ur ad/ Baken og Sofen/ hvernig han stela meige. Nin Dramblaate penur sig wt sem anad Laarberta Trie / Psalm. 37. Nan nytur ei Svefns nie Matar/ef einhvør han virder mina/ en hns Potte bjod-ur. Nin Metorda giarne sparar aungva Illmensku til pess ad tilla sier upp i Virdingarnar. Joab sveifst ecke ad taka Lyfed af Abner og Amasa/og po med Flærd og Svikum/ til pess ad hn sie Ohultur um Nafnbætur synar. Nin Ofundsiwke etur sitt eiged Niarta. Nns Orm ur sofnar ecke ef hn sier ad nockru geingur vel/hn eyrer aungvu nema einhvør steike sig/z hefur aungva Skiemtan nema af anara Oluecku. Nin Bakmaaluge fiskar i anara Avirdingu/ hn leitar smaasmuglega epter pvi sm ødrum yfersiest/ han peinker sig um/ hvørnen han fæe einhvoriu par lyklega vidauked/og giører tyu Pund af einu/pvi sem Andskoten hefur hm i Nendur feinged. Ligaren spinur sitt Verk af syni eigen Ydrum eins og Konguloon/ og brykur Neilan til ad kosta pvi upp/s alldrei er Tilhafed. Nin Flaaraade grefur eina Grof Bake brotnu til ad steipa hinum Einfallda par i. Allt petta vina pr ed so eru lynder med Astundan / fyrer utan allan Guds Otta/ edur nockra Mootstødu i giegn Andskotans/ Neimsins og Holldsins Vielu. Pess er laata Syndena drottna i synum daudlegu Lykama. Og petta er su Hvermoodskan er David bidur Gud ad halda sier aptur fra/ Ps. 19. Ad sønu er pad satt/ad Guds Sonur er fyrer pessar Synder dæen/ pvi hn er Forlykun fyrer allar Veralldarenar Synder/ 1. Joh. 2 hvad z audsied er af Dæme Manassis Konungs/2. Par. 33. hin" Bersynd ugu/Luc. 7. Ræningans/Luc. 23. z anara laangtu fleire. Po er nærsta hætt vid pvi/ Brædur myner/ ad slyk Ydne Syndana sem Maduren kemur sier aan allrar Ydranar/aan alls Otta p Guds straungu Noot unu/ aan alls Asetnings til Apturhvarfs / edur og med hiegoomlegre Raadagiord/ad ætla sier pa ad ydrast/pegar oss gott piker/sm kanskie seint pike/edur pegar oss Synden leid verdur/ er maaskie alldrei verde/ ad pesse Ydia og indrucken Vane til syndsamlegs Athæfis / meige

snwast

snwast upp i fraleitt Sidie/ Rom. 1. upp i forbrestda Samvitsku/ 1. Tim. 4. um̄ hvorria Paulus talar/ Ephes. 4. Ad þeir gange i Niegoma sijns Hugskots formyrkvader i Nuxunū/ fraskilder Lijfe Guds/ fyrer þ Þeckingarleyse sm̄ i þm̄ er/ sokū Hardwdar fra Hiarta/ hvor ler þa þeir hefdu misst alla Tilsiñing/ gæfu þr sig til Lausungar/ ad fremia allaā Ohreinleik med Agyrne / so sem voru Pharao/ Judas / Acithophel/ og þr adrer sm̄ Postulen kallar Stalfdamda/ Tit. 3 Eā þad seige eg i Guds Stad/ og i Vm̄bode hns Eingietens Sonar JEsu Christi mijns Herra / hvort eg a Hende hefe / ad jafnvel þott ad Nædeā yfergnæfe Syndèna / þa er sa aungvanveigeā Konungsins Christi riettur Þegn/ nie sañur Limur hn̄s Kyrkiu/ er vijsvitande og ydrunarlaust fram̄fer i Syndū og Glæpū / med þvi Moke sem ædur hefe eg sagt: Þvi Guds Sonur er til þess i Heimen komen/ ad kalla Synduga til Ydranar/ Matth. 9. eū ecke til þess ad þeir skule syndga uppa Nadena/ til þss ad Meñ skijrest i hn̄s Nafne til Ydranar/ Act. 2. eū ecke til Athugaleysis nie Vndañdrættar / til þss ad þiona hm̄ i Endurnijungu Lijfdagaña/ eū ecke til þss ad giefa Dioflenū hiñ mesta Hluta þra/ eū ætla Gude hiñ sijdarsta Part Æfeñar/ sm̄ eingeū veit nær þrijtur. Eg veit ad þr sm̄ komu um̄ elleftu Stund i Vijngardeū/ feingu jafnt vid hina/ sem bored hefdu Hita og Þwnga Dagsins / Matth. 20. eū þu hefur kalladur vered um̄ siøttu og nijundu Stund/ hvad veitstu af þvi ad þu muner ná hiñe elleftu/ muntu kuña Gud ꝥ þ/ þott hn̄ læte þig hafa jafnañ Hluk med þm̄ til hvørra sagt var: Eingeū þra Maña sm̄ bodner voru munu smacka mijna Kvølldmæl tijd/ Luc. 14. Villtu heimta þ af Konunge Himens z Jardr / þu s ecke ert einasta Molld z Aska/ helldr Landrædū sekr vid hiñ lifanda Gud/ ad hn̄ liete kvelta siñ eingieteū Son til þss/ ad þu þss tryggvar mætter i allre Ohæfu þiona Fiandanū/ hvør ad er Guds svareū Ovinur. Er þ ecke noog ad hn̄ hefur læted grepktra þig fyrer Skijrnena med Christo til Daudaū (þ er til ad deya Syndeñe) so ad lijka sm̄ Christur er uppvakeū fra Daudū fyrer Dijrd Fodursins/ so kuñer þu ad ganga i Endurnijungu Lijfdagaña. Reined þar fyrer Christner Meñ/ hvørt

C 2 þier

þier erud i Trwke/ 2. Cor. 13. hvada Lijst þier hafed til goodra Verka/ hvørn Leida a Syndena/ og ef þier finned Brest a slyku/ þa giæted ad ydur i JEsu Nafne/ forsmæed ecke Rykdoom hans Polenmædis z Langlundargieds/ helldur giæted þar ad/ ad hans Giædska leider til Ydranar / so ad þier ecke safned ydur Reide a Dag Reidenar / og Guds Riettlætis Doms/ Rom. 2. hvør Eyru hefur ad heyra hann heyre þad/ og bidie Fødur Liooſana/ fra hvørium ad kiemur øll good Giøf/ og øll fullkomen Giøf / Jac. 1. ad giefa sier Ydran til Sannleikſins Þeckingar. JEsu Læresveinar løgdu Klæde syn yfer Osnuna/ og settu hann þar uppa/ Fra Dæme fylgde Folked/ er breidde syn Klæde a Veigenn. An alls Efa hefur þessu til Nugar komed/ ad JEsus munde i þ Sinn ætla ad upprietta hid iardneska Jsraels Ryke/ þvi þ var Nætt ur Gydinga ad breida þanenn vid þa sm nylega høfdu Slioorn teked / hvad sia mæ af 2. Reg. 9. Þegar Spamannſins Þienare hafde smurt Jehu til Konungs/ þa breidde hvør af hans Herra Þienurum sitt Klæde under hann a þad hædsta af Trøppunum/ og søgdu: Jehu ryker. Og þo nu ad bæde Læresveinarner og Folked/ villtust i þessu/ þa er þ samt skied af Drottne/ til ad teikna þar med hans Konungs Tign/ hvørn Gud Fader hefur smurt yfer sitt heilaga Fiall/ Psalm. 2. En giæt ad þvi Christenn Madur/ ad þesse Konungur Dyrdarenar ryður hvørn Dag inn til sinnar Borgar/ sm er Christeleg Kyrkia/ og so sm hann er einn andlegur Konungur/ so og er hans Ryke andlegt/ þviad Vopn Herfarar vorrar eru ecke lykamleg seiger Paulus/ 2. Cor. 10. helldur Krapftur Guds til ad nidurbriota Gyrdingarnar. Hann kiemur til vor i Ordenu z Sacramentunum/ i Krapte syns Heilaga Anda / s straffar i Mannenum Syndena/ uppvekur Ydranena/ efler Trwna/ kveiker Elskuna til Guds/ innræter Kiærleikann til Naungans/ verkar Polinmædena. Þeg" þu Christenn Madur/ finnur i Hiarta þinu nockrar þss hættar Hræringar/ þa vit þad/ ad sa Drottnarenn er þar komenn til syns Musteris/ sm Malachias um spaer/ Cap. 3. Þegar Pharisæi spurdu Drottenn ad fordum Daga/ hvenær Guds Ryke kiæme, Svarade hann þm/ Guds Ryke kiemur ecke so þss giætt verde/ þeir skulu ecke seigia/

Sia

Sem þad er þar/edur sem þ er hier/ þvi stried/ Guds Ryke er ine hia ydur/ Luc. 17. Gud kiemur ecke i Hiørtu Mañaña/ eins z Herodes og Bernice fordum/ med stooru Yferlæte/ Act. 25. Sem þß KOnungur Kiemur. Til þßn Noogvær seiger Gudspialled. Þott Christur bwe i Himnenū/ þa byr hañ under eins i sundurkrømdum Hiørtum/ Esa. 57. JEsus sagde fordum vid Nicodemum/ Vindureñ blæs/og þu heyrer hñs Þit/eñ þu veitst ecke hvadañ hañ kiemur/edur hvørt hañ fer / so eru og allet þeir sem af Andanum fædder eru / Joh. 3. Nu er Endurnyungeñ Dootter Endurfædingareñar/bædar koma af Anda Guds sm verkar i Mañenū fyrer Orded: Eñ ecke veit hñ edur skilur med hvøriu Mote hiñ alvitre Gud þ verkar/ Verkanena kiñur hñ/eñ Verkunareñar Mæta skilur hñ ecke. JEsus reid einum Asna iñ til Jerusalem/ og so þocknast Gude a stundū margañ þ fæfrooda Predikun hoolpeñ ad giøra/1. Cor. 1. Eñ þegar hañ so vitiar þyn/ syndugur Madur/þa breit epter þssu Folke: Þeir breiddu syn Klæde a Veigeñ. Eñ hvørneñ fær þu þad epter þeim giort ? Þad kieñer St. Pæll / Eph. 4. Afleggeð þañ gamla Mañeñ epter hiñe fyrre Umgeingne/sem fordiarfast i Gyrndum Villudoomsins/eñ endurnyest i Anda ydar Hugskots. Afklædunst þssū Illskuñar Ham/z køstū hønum fram fyrer Fætur JEsu: Hønum byriar þo med øllum ødrū hñs Ovinū ad leggiast til Footskarar hønū / þvi ecke er þvilykur Ovinur Christs næst Fiandanum/so sm Holldeð/hvørs Þæñkar ad eru Reide z Fiandskapr i giegn Gude. Eñ Jklædunst einū nyū Mañe/sm epter Gude er skapadur/i Riettlæte z Heilagleika Sañleikañs/Eph. 4. Miñunst Elskañleger a þad/ad JEsus Christur Køningur Dyrdareñar/ hañ var flettur synum Klædum/ z hñs blessadur Lykame var Allsnakeñ reirdur vid Stolpañ i Þynghwse Pilati / hvar hañ var Nædstryktur/ til þß ad vier yrdum frelsader fra eylyfum Nædstrokū i ytstu Myrkrum / eñ Jklædder nyum hvytū Skrwda med Pælmavidum i vorum Høndum/ Apoc. 7. Jæ/ þetta allt hefur hañ þolad til þess/ad vier mættum hønum Jklædast/so sem Paulus seiger/Gal. 3. Skylldū vier þa ecke leitast vid ad deyda vora Jardneska Limu/ sem er

Saurlifnadur/ Ohreinleike / Gyrnd/ Illfyse og Agyrne / hvør ad er Afguda-Dyrkan/ Col. 3. Sierdeilis par Gud hefur oss sialfur Vopn eñ i Hendur feinged/ hvør Paulus kallar Lioosfens Vopn/ Rom. 13. og Guds Alvepne/ Eph. 6. Pad ætlar Heimur pesse / ad hañ hafe eingeñ Not Lyffsins/ nema hañ life ad Munudum synum/ so sem væru Meñ alleina par til i Heimeñ borner/ eins z Petur seiger/ 2. Pistl. 2. Ad pr sieu eins z Skinlaus Dyr/ sem ana fram epter pvi sm Natt uraũ byd2/ alleina til pss skøpud/ ad pau slatrud verde/ nær pau faung ud eru/ og er Lyking pesse ægiæt/ pvi so sem Villudyreñ ecke um añad hyrda/ eñ ad fylla Magañ/ og verda par fyrer a stundũ tæld og lock-ud med adskiliañlegũ Veidebrellum/ par til pau eckert af vita/ fyrr eñ pau hafa Foot siñ i Snøruñe. So eru z pr ed um eckert skeita/ nema um Lykamañs Epterlæte/ Hysn Augnaña z drambsamlegt Lyferne/ 1. Joh. 2. Peir giæta ecke ad fyrr eñ Sæleñ uppvaknar i Helvyte og Kvølunum. Hvad Posteleñ greinelega um pa seiger/ er Ryker vilia verda/ ad peir falle i adskiliañlegar Freistingar og Snørur og Gyrnd er / heimskulegar og skadlegar / er steipa Mañenum i Tøpun og Olucku/ 1. Tim. 6. Eñ peir sem Christo tilheyra/ pad eru peir sm eru hañs Trufaster Pyrdmeñ og Læresveinar/ peir Krossfesta sitt Hollð med pess Gyrndum og Tilhneigingum / Gal. 5. og hroosa sier ecke nema af Christi Krosse/ fyrer hvørn peim er Heimureñ Krossfestur/ og peir Heimenum/ Gal. 6. Pegar Meñ ræda eirn Pienara til Vist-ar/ pa giøra Meñ Skilmæla vid hañ / hvad hañ vita eige/ og hvad hañ sæ skule i syn Verka-Laun. So hefur IEsus giørt/ Luc. 9. Hañ sagde fyrer øllum Møñũ/ seiger Gudspiallamadureñ: Hvør sm mier vill epterfylgia/ hañ afneyte sialfum sier/ og take Daglega siñ Kross uppa sig og fylge mier epter. Hañ sagde pad øllũ/ so aller vita mei-ge/ hvørs peir vænta eige i hañs Pienustu. Hañ seiger Daglega/ so ad pr sm Gud hefur øngvañ wtvortis Kross a Herdar lagt/ skule po vera vidbwner ad Krossfesta sitt eiged Hollð/ og deyda syna Jardneska Limu/ Gal. 5. so ad pañ vante øngvañ Christi Kross/ sem vill under Christs Merke strijda/ edur ganga a Mæla med pessũ Konunge/ pvi

pad

Þad stendur þo O.raskanlegt um Allsdur og Æfe/ad i giegnum margar Hørmungar byriar oss inn ad ganga i Guds Ryke/ Act. 14. og er hans Þienusta þo þvi betre/ enn allra annarra/ad þott hun þyke hørd Adgaungu/þa er hans Ok sætt og hans Byrde liett/ Matth. 11. þvi hann hiælpar sialfur til ad bera/ hann er trwr og freistar einkis yfer Megn fram/ 1. Cor. 10. Sætleike Guds Nædar/og Smeckur epterkomande Farsælldar/deifer so Remmu Krossens fyrer Guds Børnum/ad hennar giæter ecke. Eg heyre ad Paulus z Sylas eru glader i Fangelsenu/Act. 16. Postularner geingu fagnande wt fra Rædenu i Jerusalem/þegar þr Hwdstrikter voru/ Act. 5. Jeg heyre ad Paulus Oskar/ad Festus Landsdoomare og Agrippa Konungur være eins Menn og hann/ad þm Hleckiunum undannteknum er hann var bundenn mz/Act. 26. hvoria hann hefde þo ecke læted fyrer alla Dyrd Verallдarennar/ hefde hann ætt annars hvers a mis ad fara. Þess Sinnis var Þyslarvottureнн Babylas/er beid þe ad grafa sig med þm Hleckium er hann var leiddur til Aftøkustadarens mz/so ad ecke vantade hann sitt Brwdarskart i Vpprisunne/ Evseb. Lib. 6. Cap. 36. et 40. So lyted ackta þeir sem vel hafa smackad hvad sætur ad DRottenn er/ Ps: 34. So lyted ackta þeir hvørsu med þenann forgeingelega Lykama er høndlad. Enn vilie Menn epter spyria/ hvør ad Launenn sieu i Christi Dyrdar-Ryke / þa seiger hann sialfur/ Matth: 5. Sæler eru þier nær Mennerner hallmæla ydur og Ofsokn veita/ z tala i giegn ydur alla Vondsku þ mins Nafns saker/þo liwgande/ Fagned þier og vered glader/ þvi ydar Verdkaup er nooglegt a Himnum. Enn hvada Verdkaup Bræдur mijner? Hvilykt ecke hefur Auga sied/z ecke hefur Eyra heyrt/z ecke hefur i nockurs Manns Hug edur Hiarta komed/1. Cor. 2. Pad er þad Verdkaup er DRottenn hefur tilbwed þeim er hann elska. Hvør sem nu samann ber þa litlu Hørmung/er vier þola meigum i Christi Nædar-Ryke/z þa Dumrædelega Sælu/er hann mun launa oss med i synu Dyrdar.Ryke/ Hann mun jata med Postulanum/ad Mootlætingar þessara Tyma sieu ei verdar þeirrar Dyrdar/sem framm vid oss mun koma i eilyfu Lyfe/ Rom: 8. O JEsu unn oss þessarar farsælu Vistar med þier Eilyflega. O JEsu/

JEsu/ lát oss vera þar sem þu ert/ Joh: 17. O JEsu/ þirdstu ad þurka øll Tár af þiña Barna Augum/ Apoc. 7. O JEsu/ lát vora Hrygd snwast i Glede/ Joh. 16. O JEsu/ gief ad hvørke Lijf nie Daude/ hvørke Einglar nie Høfdingia-Dæme/ hvørke Hæd nie Dypt/ nie nockur Skiepna / kuñe ad skilia oss vid þañ Kiærleika/ sem er i þier/ Rom. 8. Og lát oss þier alldrei sleppa/ þar til þu bless ar oss med eilijfre Blessan / og vier þig aptur med eilijfu Hosiaña i hædstu Hædum. Bænheyr þ O HErra JEsu. Þier med Fød ur og heiløgum Anda/ sie Lof/ Prijs/ Magt og Velldi/ um Allder Allda / AMEN.

Añañ Suñudag i Adventu.

Gudspialled / Luc. 21. Cap.

A þañ Tijma. JEsus sagde til siña Læresveina: Þar munu skie Teikn a Soolu/ Tungle og Stiørnum / og a Jørdu Kvalning Þiooda og Orvinglan/ Sioor og Bylgiur munu hlioода / og Meñ munu fyrer Hrædslu uppþorna / og af Epterbydingu þeirra Hluta/ sem ad koma skulu yfer allañ Heimeñ. Þviad Krapkar Himnaña munu hrærast: Og þa munu þeir siá Mañsins Son komanda i Skijunum med Magt og miklu Vellde/ Eñ nær þetta tekur ad skie/ þa lijted upp og upphefied ydar Høfud / af þvi ad ydar Endurlausn tekur ad nálægiast. Og hañ sagde þeim þessa Epterlijking: Skoded þier Fijkiu-Tried/ og øll øñur Trie/ nær þeirra Aldin tekur wt ad springa/ þa viked þier ad Sumared er nálægt. So lijka nær þier sied þetta skie/ þa viked ad Guds Rijke er nálægt. Sañlega seige eg ydur/ ad þesse Kynslood mun ei forganga/ þangad til ad allt þetta skier. Himeñ og Jord munu forganga/ Eñ miñ Ord forganga eige.

Exordium.

EG Dæme aungvañ seiger JEsus/ Joh. 8. Hvad er þa þad hañ seiger / Joh. 5. Fadereñ dæmer aungvañ/ helldur hefur hañ Synenum allañ Doom i Hendur feinged. Tveñt var til þess Brædur myner / ad DRottiñ talade þessi Ord fyrer Gydingum/ Þad eina ad þeir dæmdu um hañ epter ytre Asyad / þar

Þar þeir søgdu skømmu adur / Þu ber siælfur Vitne um þig / þitt Vitnesburdur er ecke gylldur / Eñ hañ svarade þessu medal añara / Þier dæmed epter Holldenu / eg dæme aungvañ / hañ meinte epter Holldenu. Sw var og Orsøk / ad hañ i þad Siñ ecke var komeñ til ad lata Doom gaanga yfer illar Athafner Mañaña / þvi Jllgresenu byrjade ad vaxa allt til Kornskieru Tijmans / Matth. 13. Eñ ei ad sijdur var þo DRotteñ komeñ til Dooms a Jørdu / so sem hañ siælfur vottar / Joh. 9. til þess ad þeir Siaande yrdu / er ecke sau / og þeir ed sau skylldu blinder verda / og er þad audvitad hver ad sie þesse Doomur / og yfer hverium hañ gieck / sem voru þverbrotner Gydingar / hverier ei villdu JEsum þeckia fyrer Guds Son / af þvi Kraptaverkinu / er hañ giørde a hønum / sem blindur var boreñ / Joh. 9. Eñ Doomureñ var þesse / Ef þier værud blinder / þa hefdud þier ecke Synd / eñ nu seiged þier: Vier siaum / þar fyrer blijfur ydar Synd / og þott ad Doomureñ sie so Riett vijs / ad eckert sie Riett vijsara / þa er hañ þo nærsta þungur og hrædelegur / þvi hañ er Undañfare hins Ognarlega Dooms / er a hinum mikla Deige alls Hollds muñ ann Miskunar ganga yfer alla þa sem ecke hafa trwad a DRotteñ JEsum. Þvi so seiger Guds Sonur / Joh. 3. Hvør sem ecke trwer / hañ er þegar dæmdur / af þvi hañ trwde ecke a Nafn Eingietens Sonar Guds. Þesse hiñ strange / eñ þo Riett verduge Guds Doomur gieck yfer hiñ vesæla Gydinga Lyd ad miklu Leite / þegar þeir høfdu uppfyllt Mæling Syndañar. Þess gietur Paulus / Act. 28. Er hañ straffar Þvermoodsku þeirra / seigiande: Þar fyrer sie ydur vitanlegt / ad Siælpræde þetta er Heidingium gefed / og þeir munu þad heyra. Þessarar miklu Guds Nadar erum vier og hluttakande ordner / er bwum under hinu ytsta Heimsins Skaute / Þeñañ skielfelega Doom yfer Guds eigeñ Foolke / høfum vier og heyrt: Eñ giætum ad þvi er Paall seiger til Heidingiaña / þeirra er vid Christne teked høfdu: Vel / þeir eru fyrer Vantrwna afbrotner / seiger hañ / eñ þu stendur fyrer Trwna. Stær þig ecke / helldur vert Ottasleigeñ / Rom. 11. Satt er þad sem DRotteñ seiger / ad hañ sem ecke trwer / sie þegar Dæmdur / Joh. 3. Eñ þvi trwa Meñ ecke? Þvi Meñ koma ecke til Lioossens. Þvi koma Meñ ecke til Lioossens? Þvi Meñ Elska meir Myrkrid eñ Liooseð / af þvi ad þeirra Verk eru vond / Joh. 3. Þad þiker Jñdællt ad sofa a Kodda Athugaleysesins / sem Andskoteñ villar sijnum Børnum a / med hañs gamla Vøggu-Kvæde / er þañeñ lætur: Hvar er Fyrerheit hañs Tilkomu / 2. Pet. 3. So hefur þad geinged i fra Upphafe Veralldar / og þar fyrer eru Meñ so treger ad vakna vid Guds Ords Bæsunu / þar til Daudans edur Doomsins Bæsunu Hliood tekur yfer / og ecke er vært ad sofa leingur. Eñ Gud veckur sijdañ med Eilijfu Ope og Taña Gnijstran i Helvijte. Hvør þad heyrer / hañ hygge þar ad / og giæte þess er Paall sagde til þeirra i Athenu Borg / Act. 17. Gud hefur tilsett eirn Dag / a hvørium hañ Dæma muñ alla Jardarkringluna med Riettlæte / fyrer þañ Mañ er hañ hefur fyrerhugad. Þar fyrer vil eg lata mitt Tal vera i þetta Siñ / hvad oss eige ad leida til þess ad bwa oss under hiñ sijdarsta Dag / sem vær ecke vitum / nema ad Morgne uppreñe. Hiælpa þier til / O þu Allsheriar Doomare fyrer JEsum Christum / AMEN.

Utleggingeñ.

ÞAr munu Skie Teikn a Soolu og Tungle og a Stiørnum. Þad sijnest audrꝏded vera/Brædur mijnˢ/ad ecke mune Endurlausnareñ hafa talad þetta so vegna Læresveinaña edur Folksins / er hm̃ i þad siñ nꝏlægt var/þvi jafnvel þott ad þr til samaňs hafe i þire Meiningu vered/ad hiñ sijdarste Dagr munde vera skamt i burtu/so s̃ sim mꝏ af siimu þvi/er þr hafa skrifad epter sig lꝏted/Þa hafa sijdañ mørg Hundrud Ar lided allt til þessa Dags/ Helldur er þ sagt vegna vor/ yfer hvøria lijklegt er/ad Heims Endereñ sie komeñ/ Fyrer þvi ættũ vier/ecke sijdst mz Ugg z Andvara ad vænta Tilkomu Drotteñs/þvi ef Herraňs Postular ætludu a þm̃ Døgum/ ad hun munde so nꝏlæg vera/hvørsu miklu nær mun hun þa vera oss/ er so miklu sijdar lifũ. Eg hygg ad Teikn þsse flest/ er Lucas gietur um̃ i Evangelio/mune ecke fiarlæg Doomenum verda/ helldur nærre i sama Vetfꝏnge/þvi Herrañ seiger hier/ad vier munũ þa Sia MAñsins SOn Komanda J SKijũ HJmens/ z er audsært/ad þss mune ecke lꝏngt ad bijda ur þvi ad allt þtta skiedr/sm̃ mꝏ skie ei añad verde eñ Fiorbrot Veralldareñar/þegar Himnarner munu med Stoorbrestum forganga/ og Hofudskiepnurnar af Hita brꝏdna/2. Pet. 3. hvad medal aňara mꝏ þar af rꝏda/ad Jesus seiger/Marc. 13. Ad um̃ þañ Dag vite eingeñ Madur/og ei jafnvel Einglar a Himnum. Eñ ef Teikn þesse skiedu rꝏmum Tijma fyrr eñ Himeñ og Jørd forganga/ þa kynu þeir ed a Jørdu bua/ad vita nockud hier um̃/hvad St. Petur fortekur/2. Ep. 3. er hañ seiger / Ad Dagur DRotteñs mune koma sem Þioofur a Noottu. Eñ Þioofureñ gjører aungva Vitneskiu undañ sier/aňars være hñ ecke Þiofur/So er og Dagur DRotteñs/þvi eins og Tꝏlsnꝏra mun hñ koma yfer alla þa sem a Jørdu bua / Luc. 21. Drage þvi eingeñ skꝏlfañ sig a Tꝏlar / edur meine / ad af þvi ad þesse Teikn sem Lucas skrifar um̃ i Gudspiallenu/eru eñ nu ecke øll framkomeñ / og vier merkium aungva Vm̃breiting a Soolu / Tungle og Stiørnum/adra eñ hun vered hefur i fra Vpphafe Veralldar/epter venjulegu NꝏtturuňarHlaupe/ad Drotteñ mune þar fyrer seinka/so sm̃ nockrer kalla þad Seinlæte seiger Petur/2. Pet. 3. Helldur er hñ

þoleñ

Þolēmodur vid oss/viliande ei ad nockur fyrerfarest/ helldur ad aller snuest til Ydranar. Lätū oss ei þvilijkt i Hug koma/ Brædur mijner/ Þvi þad eru Spottarañā Þánkar/ er hn̄ seiger ad upp mune rijsa a sijdurstu Døgum/ þeir ed ganga i sijnum eigen̄ Girndum / seigiande: Hvar er Fyrerheit hañs Tilkomu/2. Pet. 3. Þvi sijdañ Fedurner sofnudu/þa er allt hid sama so sm̄ fra Upphafe Sköpunareñar. Og hn̄ dylur ecke hvar fyrer ad syndugū Mønnū/ sem alla Hlute mæla/epter Fääfræde Spillingareñar og Smámunnū vorū / sem þioottū upp eins og Gufa/ eñ lijdū i burt aptur a Augabragde. Hvar fyrer / seige eg/ ad oss þyke so lángt ur verda er hn̄ talar um̄ þetta sama Efne/seigiande: Eñ eitt sie ydur vitañlegt Elskanleger/ad eirn Dagur er fyrer DRottne so sem þusund Ar/og þusund Ar so sem eirn Dagur. Eñ þeir ed þetta ecke samañbera vid Guds Fyrerheit/þm̄ þyker so sm̄ ad hañ tefie og sie brygdmäll ordeñ/ so er þad og vijst / ad jafnvel þott ad bæde St. Páll og adrer lijse þvi/ad Heims Endereñ være yfer þa komeñ/ 1. Cor. 10. þa hefur ecke Postuleñ vænt hñs so brádlega/ þar hn̄ seiger/2. Tess. 2. Þier skulud ecke skielfast fliotlega i Hugskotū ydar/nie trublast hvørke af Anda nie Orde/nie af Sendebriefe/sm̄ vier hefdū skrifad/eins z Dagur Drottenñs være nær þvi komeñ: Kañskie þss vegna / ad einhvør hafe teked sier Ordsøk af hñs fyrra Pistle til Þra/ad skielfa veikar og Istødulitlar Samvitskur/þar ed hn̄ skrifar: Eg hef ei þørf ad skrifa ydur um̄ Tijma og Hentugleika / þvi þier glørla vited/ad sa Dagur Drottenñs mun koma/sm̄ Þiofur a Nottu/ þegar þeir seigia: Þar er Fridur og Tryggleike/ þa er þm̄ skyndeleg Foreidsla nærre / so sem Jodd-Sott þungadre Konu / 1. Tess. 5. Lätum oss þvi ecke Andvaralaust lifa / Brædur mijner/þott DRottenñ dvelie/þvi Komande mun hn̄ koma og ecke seinka/ Heb. 10. Eñ vier vitum ecke/ a hvørium Tijma ad hn̄ kiemur / ad Kvøllde-Dags edur um̄ Midnætte/edur þa Haneñ galar/edr sneīma Morguns/ so ad þegar hn̄ kiemur hastarlega/ ad hn̄ fiñe ydur ecke sofande. Þad eg seige ydur/þ seige eg øllum/seiger DRotteñ/ Vake þier, Marc. 13. Lätū ecke vora Yeran bijda epter Soolareñar [illegible]ormyrkvan/þvi þegar hun

allra ſijdarſt tekr ad ſorna/ mun Ydranar Tymeñ ute vera/ hun hefr ſo leinge þionad oſſ i Heime þeſſũ/ ſo leinge afmarkad tilſetta Tyma af Gude/ og bored Vitnisburd um̃ hñs Vitſku/ hñs Dyrd/ hñs Giæſku og hñs Almætte/ ſo leinge hefur hun ſkyned yfer Oguudlegañ Neim þeñañ/ ſo leinge uppruñed yfer Ranglæta z Riettlæta/ ad aller hafa haft noogañ Tyma til ad ydraſt/ og leita Guds Nadur eñ þ ſijdarſta Myrkur byrger heñr fagra Lios/ ſo hun mun uppþadañ alldrei ad Eilijfu ſkijna. Nu hefur alldrei fra Veralldar Upphafe formyrkvaſt a moote Natturuñar Edle/ nema ollu Einu Siñe/ þegar Himen og Jordbyrgdu þ Augu ſier / og ſo ſm̃ ſkielfduſt vid ad horfa þar a/ ad þra Skapare var eins z eiñ Bolvare a Kroſſeñ uppheingdur/ Matth. 27. Eñ ef hin Natturlega Sooleñ miſte ſijna Byrtu af þvi/ ad Sool Riettlætiſins formyrkvadeſt um̃ Stundar ſak'/ hvad er þa ad undra þott hun alldeilis blind verde/ þegar hañ kiemur i Skyũ Himens med hañs heilogu Baſunum/ Judæ Piſt. v. 14. Ja/ þegar þeir munu fyrer hiñ hæſta z ſijdaſta Riett kallader verda/ ſem Kongs Dyrdareñar hafa ad nyju kroſſfeſtañ/ z Sattmalañs Blood almeñelegt hallded / med hvoriu þeir helgader eru/ Heb. 10. Lat þier þetta tafnañ fyrer Augum vera/ Syndugur Madur / þegar þu ſier hid bleſſada Heimſins Lioos / ſem alla Verolldena upplyſer/ þu ſier hana i Dag uppreña / þacka Gude þar þ / eñ þu veiſt ei hvort hun nu mune ſijnir veniulega Takmarke ad Kvollde Dags / þu ſier hana i Ægeñ ganga/ og ad Tungled og Stiornurnar taka aptur ad lyſa/ eñ þu veiſt ecke nema a þeirre ſomu Noottu reñe upp Jacobs Stiarna Chriſtur / Num. 24. añad ſiñ / ſem bæde Sool og Tungl mun formyrkva og ad aungvu giora/ og Stiornunũ af Himne ofañ ſteipa/ ſo ſm̃ þa eitt Fijkiutrie kaſtar ſijnũ Avoxtũ fra ſier/ nær þad hriſteſt af Stormenũ. Lat þar fyrer Soolena ecke underganga þijna Vondſku. Tru ecke ſo Natur Myrkrunum fyrer þier / ad þu miñeſt ei vid Soneñ / a medañ þu ert ei a Veige med honum / ſo ad hañ verde þier ecke reidur/ Pſalm. 2. Ef kañſkie hañ byrteſt i Skyum Himens a þeirre ſomu Noottu. Haf þiñ Lampa tendradañ/ ſm̃ er Lioos Tru-

ar

ar þiñar / ad ei verder þu utelokadur / þegar Brudgumeñ kiemur um̃ Midnætte / Matth. 25. Nu ad Bode Peturs er hañ seiger / 2. Pet. 3. Þar fyrer Elskanleger / þar þier bijded epter øllu þssu / þa kostgiafed ad þier hreiner og Ostraffañleger af hønū fundner verded med Fride / og halldeð Seinlæte Drottens til Reideñar / ad vera Niælpræde. Eñ hyggiñ ad þvi / hvørsu ad hñ mun Obærelega strængur og hardrædur verda øllum Gudlausū og þverbrotnū / er sier hafa a Nædartijmanum Reide safnad. Hañ mun ei koma so sm̃ fordum Daga / liggiande i einū Stalle / ecke so sem þier heyrdud Fyrra Suñudag / Sitiande a Øsnu / og a Fola klifbærrar Øsnu / Matth. 21. Ecke so sm̃ hñ var utleiddur af Þynghuse Pilati / berande eina Purpura Kæpu z Þyrne Koronu / Joh. 19. Eñ þeir ed allt þetta hafa ad aungvu haft / þeir munu siæ hñ so sem eirn strængañ Doomara. Elldureñ breñur fyrer hañs Auglite allt til nedsta Helvijtis / Devt. 32. J hønum munu Himnarner sundurglidna / og Høfudskiepnurnar smelltast / 2. Pet. 3. Kryngum hañ mun geysa eitt hrædelegt Stormvidre / Aller hañs megtuger Einglar munu hønū fylgia / og hñs heiløgu Þusunder um̃hverfis hñ skijna / m z skielfelegre Høfud-Eingelsins Bæsunu mun hñ kalla Lifendur og Dauda i Lopted upp til mots vid sig / 1. Tess. 4. og eingeñ Skiepna mun standast hñs Tilkomu / Mal. 3. Þa mun Sool eñ Formyrkvast / af þvi ad Guds Forsmæmarar geingu formyrkvader i Huxunum sokum þeirra Þeckingarleysis / vegna Hardudar þeirra Hiarta / 2. Tim. 3. Þa munu Kraptar Himnaña hrærast / af þvi þeir hafa so tijtt syndgad i Himneñ / og forsmæd hñ sm̃ i Himnenum byr / þa mun verda a Jørdu Angist og Rædleysa Þioodaña / so sm̃ þa Sioor z Bylgiur hlioda / sm̃ vite þær ecke hvar þær eige ad falla edur hvad af sier ad giøra / þañeñ mun allt Holld verda i Tilkomu Drottens. Þegar Jeremias spaer um̃ Babilons Eydeleggingu / þa dunar hñ so sem eitt Reidar-Slag a þeñañ Hatt : Þeirra Bylgiur munu dynia / þeirra Raddar Hliood mun verda so sem mikilla Vatna / Jer. 51. Eñ hvad miklu meira mun verda Øskur hiñar stooru Babilon Veralldareñar / þegar hun hrapar i Dijked þad / sem vellur af Ellde og

Brekesteine / Apoc. 21. med øllum þeim sem druckner eru af Vijne þeñar Hoorunar/Apoc.17. O/hvørsu fegner munu þa þr/ ed smaad hafa hiñ Fakaka JEsum z hñs Limu/i Velmagt sine hier a Jørd uñe/hvørsu giarna munu þeir þa vilia hafa sadt hañ/ þegar hañ hungradur var/ svalad hønum/er hñ þyrstur var/ hẏst hñ/þegar hñ Giestur var/klædt hñ/þegar hñ nakeñ var/vitiad hñs/þegar hñ var siukur og i Myrkva-Stofu/ Matth. 25. Hvørsu lẏted munu þeim gagna þa Mekord þau/er þeir keyptu fyrer Guds Vinættu/Epter læte Heims þssa/er þr møttu framar eñ Drottens Kross/Eigner og Bugardar/fyrer hvøria þr selldu Sæler sijnar/ Sveite Daglaunar añs/er þr hafa innehallded/ Hus Eckiunnar z hiñs Fødurlausa/er þr hafa utsoged/Braud hiñs Einfallda z Naudstadda/er þr hafa svik ed under sig med Okre z Rangsleitne. Hvad lẏted mun allt þetta duga þm/nær Verølldeñ og øll heñar Dẏrd og Hoffrakt stendur i biortu Bale/ Eñ hiñ Riettlæte Dimeñs z Jardar Konungur vill seigia upp Doomeñ med þssu skielfelega Atkvæde: Fared fra mier bølvader i eylijfañ Elld/ sem fyrerbueñ er Dioflenū og øllū hñs Arum/ Matth. 25. O DRotteñ vor Gud / hvørsu mun hañ þa Ognarlegur verda i Augū Fordæmdra Mañа/er ecke eiga framar neirnrar Nad'r Von? Manoha og hñs Kvinna sau Guds Son / er hañ stie upp i Foornar-Elldenum / og hañ meinte þau mundu þar fyrer deyia / Jud. 13. Esajas/sa Gud sitiande a hæum Stoole/ og hønum fiellst Hugur/ so hñ sagde: Vei mier/eg mun upprættur verda/þvi eg hefe saurugar Varer/z bẏ a medal þss Folks/ er saurugar Varer hefur/þar eg hefe sied Drotteñ Allsheriar Konung/Esa/6. Jsraels Syner beiddu Moisen ad ganga uppa Fialled og tala siña vegna vid DRotteñ/ Exod. 20. þegar Guds Reider sloou i Horeb/ og søgdust eige framar gieta heyrt Raustena DRotteñs Guds sijns. Daniel sa Christū vid Fliot ed Chid-Dekel/og þar var ecke Mattur i hønū/øll hñs Fegurd umbreittest / so hañ hafde aungva Krapta/ Dan. 10. Lærisveinarner urdu Okkaslegner/er hañ kom til þeirra ad lycktum Dyrum/ Luc. 24. þesser voru þo aller Guds Viner/ þeim byrte hañ sig i Nad sine og

Giædsku/

Giædsku/ þo kuñe ecke Breisk leike Hollðsins að standast Nælægð Guðdomsins/ hvað mun þa við Ovine Drottens skie i Doomenum? Þegar hañ utheller þeirre Reideñe i einu Augnablike/ sm̄ þeir hafa safnað sier a Reideñ Dag/ Mañ epter Mañ um̄ alla Æfe. Þegar Josua hiñ ÿpparste Kieñemaður stood fyrer Eingle þss mikla Raads/ z Andskot eñ hønū til hægre Handar/ til að mokstanda hm̄ i Jerusalems Bygg-ingu/ þa stood hañ i saurugum Klæðum/ þar til DRottiñ took hñs Ræng|ætte fra honum/ Zach. 3. og var þa Guds Sonur hñs Tals-maður. Eñ hvørneñ munu aller Guðlauser verða/ þegar þeir standa fyrer Domara alls Holds/ þegar Guð sialfur ækklagar/ eñ eingeñ af sakar/ þeg'r Rængleted ei framar verdi burt teked/ helldur tilreiknað z þeir munu standa Skømeñe Iklædder. Psalm. 109. Og um̄ Allder Allda utrekner fra hiñe Himnesku Jerusalem/ Apoc. 3. Johañes seig er/ þeir drecka af Vijne Guds breñande Reide/ z kveliast mz Ellde z Breñesteine i Auglite heilagra Eingla z Lambsins/ Apoc. 14. og þr munu aungva Ro hafa Nott nie Dag/ þeir munu eta Tungur sijnar ut af Ofraun / og lasta Guð Himensins ut af Kvøl og Saarendum sijnū/ og þeir munu Dauðañs Oska/ og hañ mun fra þeim flija/ Apoc. 9. J øllu þessu fa þeir ecke eirn Dropa Vatns til að kiæla með Tungu sijna/ Luc. 16. Þetta er að søñu Ognarlegt að heyra/ Bræður mijner/ eñ þ er þo Guds Orð sem ecke kañ að liuga/ eñ ef það kañ að ofbiooda nockrū að heyra alleina / hvað mun það þa vera að siaa z reina/ Ecke hefur Guds Ande forgiefens talað þtta/ og so skijrlega uppteikna læted/ eckert af Guds Orðū mun a Jørðu falla/ Himeñ og Jørð forganga/ eñ hañs Orð forganga alldrei / Luc. 21. Lat þau þvi duga þier til þess / að þu verker þijna Sæluhiælp með Ugg og Otta/ Phil. 2. að ei komer þu i þeñañ Kvalastað / eður sierf varbu-eñ við hinum sijdarsta Deige/ sem þu ecke veitst nær að þier uppreñ-ur. Hugleið Christeñ maður/ hvað JEsus seiger Joh. 12. Hvør sem forsmaer mig/ og meðtekur ecke mijn Orð/ hñ hefur þañ sem hañ dæmer/ það Orðeð sm̄ eg talaðe/ það mun dæma hñ a sijdarsta Deige. Vert þvi ecke Ugglaus eður Ohræddur Barn Guds/ þegar þu stiur

under

under Heyrn hñs Orda/þvi þat er þiñ Domare/þad mun a hinũ efsta Deige uppskaatt verda/hvorneñ þu hafer epter þvi teked/hvorneñ þu hafer epter þvi lifad/hvorsu fus þu hafer vered a ad heyra þad/hrad vandlega þu hafer mz þ hondlad/i hvad goodu z sidsømu Niarta þu hafer geimt þ/hvort þu hafer fært þar Avøxt af i Polenmæde/Luc. 8. Allt þvilijkt verdur bert þegar Bækurnar verda upplauknar i Doomenum / Apoc. 20. Og epter þvi muntu dæmdur verda. Þvi so seiger Paulus / Ad DRottenn mune dæma leynda Hlute epter sijnu Evangelio a sijdarsta Deige fyrer Christũ JEsũ/Rom. 2. Seig mier/Barn Drottens: Munder þu þora ad forsmaa þañ/er ætte ad dæma uñ lijf þitt edur Æru/edur svara hønũ fullum Hælse/sierdeil is ef þu þig sekañ visser/og þier uggvænt þætte/ad þu munder falla a mælinut Pad þorer eingeñ ad giøra. Ecke eru Dæme til þess/ ad nockur hafe so bited Høfuded af Skømeñe. Eñ þad þora Meñ ad seigia/ad Prestar seige so margt/þ sie ecke allt satt/jafnvel þott þeir ra Embætte sie DRottens/z þeirra Verk/þeirra Guds/ Esa. 49. Þetta voga meñ ad seigia z hugsa under Heyrn Guds Orda/ sñ eiga ad dæma þa a sijdarsta Deige. Veistu ecke sagde Pilatus/ad eg hefe Valld til ad krossfesta þig/og Valld til ad læta þig lausañ/eñ hañ laug/þvi hañ hafde eckert Valld yfer hinũ Alvallda Konunge/nema hønũ hefde vered giefed þad af Himnum ofañ. Eñ Christur hefur til þess Valld i hñs heilaga Orde/syndugur madur/ad fordæma þig/ ef þu kastar þvi a Bak þier aptur/z so til ad læta þig lausañ/ef þu hlijder þvi. Hvar fyrer læta Meñ þa hid gooda Ord Guds/ so sem Vind uñ Eyrun þioota. Meñ hrædast allañ Voda / eñ Guds Ord ecke/þier þyker þeim Tijma vel vared/ er þu giefur støted þier undañ þess Heyrn/z munder þar kañskie alldrei koma/ nema þu meir Ottad est meñena eñ Gud/ Eñ muntu z giefa støted þier undañ hinũ sijdarsta Dome/ hvar þu skallt þo af þ̃ssu sama Guds Orde dæmdur verda. Og fyrst þu villt ecke heyra Christ/ þar ed hñ seiger: Komed til mijn aller þier sñ erfided z Þunga erud þiader/ eg vil Endurnæra ydur/ Matth. 11. Þa skalltu þo heyra hñ a sijdarsta Deige/ hvort þu villt

edur

edr ecke/er hn seiger/Fared fra mier all' Illgiorda Men. I einu Orde ad seigia/Þar er eingen Alutur sm meir ætte ad hvetia upp syndugan Man til ad buast vid Daudanu/en sialft Guds Ord/ hvort han mun dæma/epter hvøriu hn mun dæmast/z fyrer hvørs Forøddun hn mun dæmdr verda. Sie þ þier kient z predikad af hinu Aumasta z Vesæl asta/af einu Fatækn z Lytillkunande/ hvor hallden er fyrer Afrak og Hreinsun Veralldar/ forsmaa þeige ad helldur/ef þ eru Guds Ord hn hefur i Munne/z hns Evangelium/er sagde til sina Postula z allra þra er leitast vid ad feta i þeirra Footspor/ og hn z Vmlod a Nende hafa. Hvør sm forsmaer ydur/han forsmaer mig/en hvør hn mig forsmaer/ han forsmaer þan er mig sende / Luc. 10. Jæ/ þoott þad sie frambored af einhvøriun/sm eckert giører af þvi hn kiener/ þa kanast þo þar vid/ad Jesus sagde til sina Læresveina: A Moisis Stoole sitia Skriftlærder og Pharisæi/allt hvad þeir seigia ydur ad vardveita/þad vardveited z giøred/en epter þeirra Verkun skulud þier ecke giøra/þvi þeir tala og giøra ecke/ Matth. 23. Hvør sem nu um þetta vandlega hugsar/han mun þess betur læra ad buast vid þessum hrædelega Deige/med Daglegre Ydran og Apturhvarfe fra Syndum og Glæpum / og þad þess helldur/ sem lijklegra er ad DRottens Tilkomu sie ei all langt ad bijda/þvi þott þau Teiknen er Lucas i þessu Gudspialle umtalar/sieu en þa ecke øll framkomen/og lijkast sie/ad ei framkoma mune fyrr en under sialfan Doomen/þa geingur þ eins til hier/so sm fyrer daudlegu Manne/ad Helsotten er leinge ad bua um sig i hns Lijkama/ædur en hun skilur Lyfed af hønu. So hefur og Gud openberad oss i sijnu heilaga Orde nockr Teikn/þau er a sijdursitu Døg um skie munu/z eru Vike hins efsta Dooms/er vier vel meigu þeckia og vidkannast a vorum Døgum. Christur seiger/Matth. 24. Ad Evangelium Rijkesins skule predikast um allan Heim/ til Vitnisburdar øllum Þioodum/og þa mune Endeeren koma. Sidan hvørsu Guds Orda Doomur skal yfer alla Men ganga/þar eru z miøg mæt Þiod er nu i Heimenu/a medal hvørra et hefur skined Lioos Evangelij/þott aller hafe ecke vid þvi teked / Nan gietur um þar mune verda Hunge

ur Drepſoott og Jardſkialftar i øllum Stødum / Matth. 24. og
kallar þad Vpphaf Hørmunganã/ Þetta høfum vier ſialfer reynt/
Brædur mijner/og er ecke langt a ad miñaſt/Gud giæfe vier værum
þſſ ſo miñugᵉ ſm̃ vera byriade/ef Meñ vilia ecke øñur Teikn þeckia/
þa mættu Meñ þau vidkañaſt er almeñuſt eru/og JEſus um̃giefur/
Luc. 18. Þegar Mañſins Sonur kiemur/meinar þu hañ fiñe Tru a
Jørdu? Noog er af Guds Orde/ Noog af Evangelij Lærdoome/ til
Vitniskurdar yfer øllum Møñum/Matth. 24. Eñ hvørt hiñ ſaña
Guds Otta er ſo vijda ad fiña / ma ſtoorlega efaſt um̃/ edur ſeiged
mier/hvada Nyrkne er þ/ad Almeñingur hefur a ad læra Chriſtelega
Tru/edur kieña hana þm̃ er vid þurfa eñ þo allra ſijdſt epter heñe ad
lifa? Eg hygg þad gange til eins ꝛ a Noe Døgũ/ hvad ꝛ er Teikn
Mañſins Sonar Tilkomu/ Matth. 24. Þeir atu og druccu/ þeir
gyptuſt ꝛ ſig gypta lietu/allt til þſſ Dags/ad Noe gieck iñ i Ørkena/
og þecktu ei Flooded/fyrr eñ þad kom og took þa alla i burtu. Ja nu
a þeſſũ Døgũ ædur eñ þr vita hvad Nioonaband er / edur kuña meir
eñ eirn Aſne ad uppfræda Børn ſijn i Chriſtelegre Tru og ærlegum
Lifnade. Þeir gieta þau epter ſiñe Mind/ og ala þau upp epter ſiñe
Mind/Andſkotanum til Þioonuſtu a ſtundũ/eñ ecke Gude. Eñ fyrſt
Trueñ er þañeñ/þa er ei Von ad Kiærleikureñ ſie betre/ ſo ad ræteſt
eirneñ þad er Frelſareñ ſeiger ad fram̃ mune koma fyrer hiñ ſijdarſta
Dag/ad af þvi Ranglæted vex/mune margra Kiærleike kolna/Math.
24. Þetta er ſo vijſt fram̃komed/ ad mig undrar þad Meñ ecke hafa
gleymt Nafnenu/þar Hluteñ ſialfañ er valla hia nockrũ ad fiña. J
einu Orde ad ſeigia: Meñ þreifa a þvi ſm̃ Paulus ſkrifᵃʳ/2. Tim. 3.
ſeigiande: Vited ad a ſijdurſtu Tijmum munu verda farlegar Tijd-
er/þar munu verda Meñ Siergooder/agiarner/Hoolſamer/Dramb-
later/Gudlaſtarar/Forelldrum̃ Ohlijdnger/Oþacklater/Slæpafull-
er/Hardbrioſtader/Heiptræknᵉ/Lausſiñader/Oþijder/Gott hatande/
Svikarar/Þverbrotnᵉ/uppblaſner/elſkande meir Sælgiæte eñ Gud/
hafande Skin Gudhrædſluñar/eñ afneita heñar Krapte. Allt þetta
hygg eg ad Noe þeckia munde/ef hñ nu mætte lijta upp af Grøf ſiñe/
og

og þad þecker hvør eirn/ ſa ed giører nockurn Greinar Mun a millū Dygda og Odygda. A Døgum Noa ſløckte hiñ Riettlæte Gud Bæl Oleyfelegrar Elſku og Loſtagyrndar med Vatnsfloodenu/ fyrr eñ þeir nockud af viſſu/ eñ nu tekur Kiærleikureñ ſo ad kolna/ ad Niør ku ſumra Maña mæ ſtockfredeñ kalla/ jæ hardare eñ Kopar ꝛ Stæl. Hvad er lyklegra eñ ad hiñ alvikre Heimſins Smidur mune bræda þau ꝛ ſmellta mꝫ hinu ſydarſta Bæle/ fyrr eñ nockurn varer? þetta vil eg nu hafa ſagt/ Brædur myner/ Ydrunar og Athugalauſū til Vidvør unar/ eñ ecke ſturludū edur ængrædum Samvitſkum til Skielfingar/ øllū til Sidbooka og Leidriettingar Lifnadareñs/ eñ aungvū til Ør vænkingar/ þvi ſo ſm̄ Tilkoma hiñs mikla Guds og Drottens vors JEſu Chriſti mun hrædeleg verda øllum Ogudlegū Møñum/ ſo mun hun gledeleg verda øllum þeim er a hñ vona/ og hefiar med þoleñmæ de byda. Þad kieñer oſſ St. Paall/ 2. Teſſ. 1. ſeigiande: Þad er Riett vyſt fyrer Gude/ ad endurgiallda þeim Þiæninguna er ydur þiæ/ Eñ ydur ſm̄ þiæeſt Endurnæringu medur oſſ/ þegar Drotteñ Jeſus opeñ beraſt af Himne med ſynum megtugum Einglum. Ad ſøñu byriar oſſ øllum ad mæta fyrer Doom-Stoole DRottens / 2. Cor. 5. og þar Reikning ad ſtanda/ jafnvel af hvøriu Onitiu Orde/ i Doomenum/ Matth. 12. Eñ þad er Ohult ad mæta fyrer hañs Doome / ſem ſialfur er Talsmadur ſiña Barna. Sa fer ecke ſekur af Þyngenu/ ſm̄ ſialfur a ad dæma/ Eñ nu eru aller Truader eitt med hønum/ ſo ſem hañ og Fadereñ eru eitt / Joh. 17. Og hañ er Høfud Lykamañs / ſem er Chriſteleg Kyrkia/ Eph. 1. Þad er og indællt ad ſtanda høn um Reikning / ſem ſialfur hefur betalad fyrer alla Skulldena / þar fyrer ſeiger JEſus/ Joh. 3. Sa ſem truer a Soneñ/ ſa dæmeſt ecke. (hvar Doomſins Ord merker Fordæming) Og aptur ſeiger hañ: Sa ſm̄ heyrer myn Ord/ ꝛ truer hønū er mig ſender/ hñ hefur eilyft Lyf/ og hñ kiemur ecke i Doom (þad er i Fyrerdæming) helldur fer hñ fra Daudanum til Lyffins / Joh. 5. Þvi ſkylldu þa Guds Børn fælaſt hiñ ſydarſta Dag? Mun ein Brudur ottaſt ſyns Brudguma Til komu/ og ecke helldur a allar Lunder bua ſig til ad fagna hønū? Mun

 eitt

eitt Barn fela sig fyrer sijnũ Fodur: Eñ so sm̃ Faderẽ er Børnunũ
lijknsamur/ Ps. 103. so vill hiñ eilijfe Fader z Fridar=Høfdinge/ Es.
9. vera oss nædugur a þeim Deige. Þar fyrer seiger hañ og i þessa
heilaga Dags Evangelio. Eñ Nær þEtta Tekur Ad Skie/ þa
lijted upp/ og upphefted ydar Høfud/ af þvi ad ydar Endurlausn er
Nælæg. Þad er sem hañ segde: Þier skulud ecke leingur nidurluter
ganga/ af þeirre Sorg er þier hafed i Heimenũ/ þvi þa skulud þier i
mier Glede hafa/ Joh. 16. Þier skulud ecke leingur stynia med sialfũ
ydur / bijdande epter Arfleidslufie sem er Endurlausn ydar Lijkama /
Rom. 8. þvi hun er þa nælæg. Þier skulud ei leingur kveliast i Fang
else þessa daudlega Lijkama/ þvi þetta er Dagur Endurnæringareñar/
Act. 3. Dagur Endurfædingareñ/ Matth. 19. Dagur Endurlausn
areñar/ Eph. 4. Dagur Endurnijungar allra Hluta/ þa munud þier
ecke framar syrgia þa Guds Mind er þier i Adam topudud/ þvi þier
munud sia i Skijum Himeñs hiñ añañ Adam / sem er DRottẽ af
Himne / 1. Cor. 15. Og þo Holld af ydar Hollde / hvør ad er ydar
Brooder/ og þo ydar Doomare/ ydur ad øllu samlijkur / Ebr. 2. ad
Syndeñe fra tekeñe / Eñ þo J-mynd sijns Fødurs Dijrdarfullrar
Persoonu/ Ebr. 1. Hvør ydar forgeingelega Lijkame mun forklæra
og samlijka giøra sijnũ dijrdlegũ Lijkama/ Phil. 3. Lijted upp þier sem
leinge hafed leitad ad þvi sem þar uppe er/ Col. 3. þa skulud þier þad
fiña. Upphefied ydar Høfud/ sm̃ asamt allre Skiepnuñe hafed med
utrietttu Høfde/ bijded epter ydar Endurlausn/ Rom. 8. og sized yd-
ar Høfud komanda i Skijum Himens. Lijted upp þier sem med A-
hyggiu hafed leinge þrad epter hiñe himnesku Jerusalem / Gal. 4.
sem þar uppe er/ og gæiged nu iñ i hana/ þa mun DRottẽ seigia:
Komed þier sem nakter erud / eg mun giefa ydur hvijtañ Skruda og
fæ Palmavid i Hendur ydar. Komed þier sem þyrster erud/ eg mun
dryckia ydur af Straumum lifanda Vatns/ Joh. 4. Komed þier sem
hungrader erud/ eg mun metta ydur af nægdar Giædum Guds Huss/
Ps. 36. Komed þier sem Erfided og þunga erud þiader/ eg mun end
urnæra ydur/ Matth. 11. Komed þier sem sijted og græted/ eg mun
þerra

Þerra ell Tár af ydar Augũ/ Apoc. 7. Komed þier sm̃ bored hafed mitt ſæta Ok/ og mÿna lietta Byrde/ eg vil ydur endurgiallda med eylÿfre Þyngd Dÿrdarenar/ 2. Cor. 4. Komed þier ſem reiknader erud fyrer Afrak og hreinſun Veralldar/ eg vil ſetia ydur til Bords med Abraham/ Iſaac og Jacob/ Matth. 8 Jæ/ Komed bleſſud Børn mÿns Fødurs/ og eigneſt þad Rÿked/ ſem ydur er fyrerbued fra Upphafe Veralldar/ Matth. 25. Kom O Herra JEſu/ kom og inleid oſſ i þetta Fagnadarſala Lambſens Brudkaup og þÿna Dÿrd/ þu ſem lifer og rÿker ad Eilÿfu/ AMEN.

Þridia Suñudag i Adventu.

Gudſpialled/ Matth. 11. Cap.

Þañ Tíma. Eñ þa ed Johañes heyrde i Bendunum Verkeñ Christi/ ſende hañ ut tvo af ſÿnum Læreſveinum/ og liet ſeigia hønum: Ertu ſa ſem koma ſkal/ eda eigum vier ad vænta eins añars? JEſus ſvarade og ſagde til þeirra: Fared aptur og kuñgiøred Johañi hvad þier ſiaed og heyred. Blinder fa Syn/ Hallter ganga/ Lÿkþraer hreinſaſt/ Dauſer heyra/ Dauder uppriſa/ og Fatækum verda Gudſpialleñ bodud/ og ſæll er ſa ſem ecke hneixlar ſig a mier. Eñ ad þeim iburt geingnum/ hoof JEſus ad ſeigia til Folkſins af Johañe. Hvad foorud þier ut a Eydemørku ad ſiá? Reyr þañ ſem af Vinde er ſkiekeñ? Eda hvad foorud þier ad ſiá? Mañ Miuk-klæddañ? Siaed/ ad þeir ſem miukañ Klædnad bera/ eru i Kongaña Huſum/ Eda hvad foorud þier ad ſiá? Eirn Spámañ? Eg ſeige ydur fyrer Sañ/ þañ meire er eñ nockur Spámañ/ þviad þeſſe er ſa/ af hvøriũ ſkrifad er: Siá þu ad eg ſende miñ Eingel fyrer þiñe Augſÿn/ ſa er þiñ Veg ſkal tilreida fÿ þier.

Exordium.

Hvørſu ſtoor ad ſie Myndugleike heilagrar Ritningar/ Þad kieñer oſſ beſt allra DRottẽ JEſus/ er hañ ſagde vid Gydinga/ ſem ecke villdu trwa hønum þyrer Kraptaverkeñ/ er hañ giørde. Rañſaked Ritningarnar/ þvi þier meined ydur i þeim ad hafa Eilÿft Lÿf/ og þær eru þad/ ſem bera Vitne af mier. Joh. 5. Vel hefur JEſus þetta hvørtveggia ſamañtt eked/ ad bøndla

um̃ Eilyft Lyf / og ad bera Vitne af sier / þvi þad er Eilyft Lyf / ad þeir þecke þig saññañ Gud ad vera / og þañ þu sender JEsum Christum / sagde hañ / Joh. 17. An JEsu Vitnisburdar / verdur eingeñ hoolpeñ / og hvør sem hañ hefur og medtekur / hañ hefur Lyfed i sier blyfanda / og kañ ecke ad fara a Mis vid Sæluhiälpena / þar um̃ vitnar St. Petur / Act. 4. Ad ei sie i ødrum Hiälpræded / og ad þar sie eckert añad Nafn Møñunum gefed under Himnenum / i hvørju oss byrie Saluhoolpnum ad vera / eñ Nafned JEsu Christi. Nu / þar ed heiløg Ritning høndlar um̃ so mikla og veglega Hlute / hvad kañ heñe þa jafnt edur samlykiande ad kallast / af øllu þvi / er synduger Meñ hafa Mætur a. JEsus sagde vid Kviñuna i Samaria / Ef þu visser Guds Giøf / og hvør sa være / er vid þig seiger : Gief mier ad drecka / þa munder þu bidia hañ ad gefa þier lifande Vatn / Joh. 4. Eñ eg vil seigia: Gud giæfe / Meñ þecktu Gud vid sig talande i heilagre Ritningu / þa mundum vier fwsare vera ad drecka af hañs Nadar Strammum / er þar wt af flioota. Hvør hefur kieñt oss ad þeckia Gud vorn Skapara ? Hvør hefur Opeñberad oss hañs Vilia ? Hvør hefur vysad oss Veigeñ hønum epter ad fylgia ? Hvør hefur uppløked vorum Augum ad vier þecktum Syndena ? Hvør hefur synt oss hvørneñ vier ættum ad blydka Gud nær hañ reidur er og fa heñar Kvittun ? Hvør hefur Opeñberad oss Leindardoom Heilagrar Guddoomsins Þreñingar / Dyrd Fødursins / Elsku Sonareñs / Afgiafer Heilags Anda ? Hvør hefur synt oss þad sem marger Konungar og Spameñ gyrntust ad sia / og sau þad ecke? Luc. 10. Þad sem huled var fyrer Spekingum og Vitringum / eñ nu er Opeñberad Smælingium ? Matth. 11. Hefur ecke hiñ Naduge Gud oss allt þetta auglyst og fyrer eckert gefed i heilagre Ritningu? fyrer siñ Eingieteñ Son sem er i hañs Skaute / Joh. 1. Af þessare andlegu Fehirdslu audgade Jesus Lærisveina Johañis / þegar þeirra Meistare sende þa til hañs / ad frietta hañ ad / hvørt hañ være sa sem koma skyllde / edur ættu þeir eins añars ad vænta / ecke i þeirre Meiningu / ad Johañes visse þad ecke sialfur / þvi hañ hafde adur vid hañ talad / Matth. 3. helldur til þess / ad þeim hialpad yrde i þeirra Andlegu Fæfræde / Hvad hiñ goode Meistare JESus giørde med þvi Moote / ad hañ vysar þeim til Verkaña sem af hønum giørdust / og under eins til Ritningaña sem um̃ Messiam spadu / og þo ad hvørt eitt af þeim Kraptaverkum sem hier standa i Gudspiallenu / sie noog til ad vitna þar um̃ / ad hañ Guds Son ur være / þar Gud er alleina sa sem Dasemdar Verkeñ giører / Psalm. 72. Þa er þo eckert þeirra sem so berlega vitne um̃ Embætte Messiæ / so sem þad sydarsta er hier stendur. **Fatækum Verda Gudspiølleñ Bodud.** Hvør Blessud Ord vier villium i þetta Siñ oss fyrer Hendur taka / og af þeim fierdeilis Tveñt Hugleida. Sem er. 1. Um̃ þa Fatæku er hier nefnast. 2. Um̃ þad Evangelium er þeim bodad verdur / Med þeim Lærdoomum er þar af leida.

Þu Myskunsame goode Gud / sem oss hefur med Kloose þyns Sonar Evangelij / vysad hiñ rietta Veg Saluhialpareñar / Vertu i Verke med oss / ad vier þetta framkvæmt gietum / þynu Nafne til Dyrdar / eñ oss til Eilyfrar Velferdar / A M E N.

Vtleggingeñ.

FAtæker/sem hier nefnast/eru ecke alleinasta þeir/ sm̄ vantar Audlegd Heims þssa/helldur z aller þeir/ sm̄ a einhvørn Hátt eiga vid bagañ Kost ad bua. David var rijkur Konungur/z hafde Aura Nægter/þo seiger hañ/Ps.9. Myskuna mier/og lijt a Fatækt mijna. Nu kuña Meñ þo ecke ad mootseigia þvi/ ad vor Frelsare/ a medañ hañ umgieckst hier a Jørduñe/ hefur sier i Lage utvaled hina Fatæku og Audvyrdelegu fyrer Heimenum. Sialfur var hñ i Fatækt aleñ/hñs blessud Mooder fieck eckert añad Rum i Giesta-Herbergenu/ eñ eirn Stall til ad fæda hañ i Heimeñ/Luc.2. sem ea allra Hluta Valld/ bæde a Himne og Jørdu. Hañs Foostur-Fader var eirn Trie Smidur/ Matth.13. sem nærde sig af Handbiørg siñe. Hañs Læresveinar voru Fatæker Fiske-Meñ. Flestaller þeir ed hañ umgieckst med hier a Jørduñe/voru Fatæker og umkomulitler. Skamast þuu ecke þess vegna Fatæktareñar/ Christeñ Madur/fyrst hñ hefur hana utvaled/ sm̄ ea þo allt Sylfur z Gull/ z øll Dijreñ i Skoognū/Ps.50. Ærleg Fatækt/ er heilagur Hlutur/ þar hañ hefur vijgt hana/ sem eirn er Heilagur/z þo alleina rijkur. Fyrerlijt og ecke Fatækañ/þu sem Audugur ert/ þvi þad er ad forsma hañs Skapara/ sem giørdest Oreige þiña vegna. Edur þvi skylldu Meñ þañ Ovyrda / er Gud hefur so mikels virdt/ad hñ hefur fyrer hñ þijndt/z læted hønū sitt Evangelium opeñbera? Eñ hvar fyrer mun vor Frelsare seigia hier/ Ad Evangelium sie Fatækū bodad? Sañlega/fyrst þess vegna/ad Johañis Læresveinar þeckia mættu/ad Spadomur Esajæ 61. uppfylldur være. Eñ Guds Ande/ sm̄ þ Esajam talade/hefur giorla fyrer sied/ ad ei mundu þr marger veida/ er Christū medtæke/sm̄ lifdu i Velgeingene Heims þessa/so sem Raun gaf Vitne. Skule Meñ og Sañleikañ seigia/ þa kiemur Fatækteñ betur samañ vid Christs Evangeliū/eñ Rijkdomureñ. Hañs Rijke var ecke af þessum Heime/Joh.18. og þvi er ecke Von til/ ad þeir müne vel skipast under hañs Stioornan/ sem hafa Gull-Hnotteñ fyrer sitt Athvarf/og ei vilia af añare Sælu ad

seigia/

seigia/eñ Audæfū Heims þssa. Þar fyrer sagde JEsus fordū Daga
um̄ hiñ Rÿka Yngis Mañ/ ad hægra være Ulfalldanum ad ganga i
giegnum Nalaraugad/eñ rÿkum Mañe iñ i Himnarÿke/Matth. 19.
Ecke þess vegna/ad hñ rÿkur var/helldur af þvi hñ angradest þegar
DRottenñ sagde ad hñ skyllde giefa Eigur sÿnar Fatækum og fylg-
ia sier epter. Ja/ sañlega a Fatækt og Armoodur betur vid Guds
Evangeliū/eñ Rÿkdomur mikell. Þvi seiger ꝛ Jacob Postule/Cap. 2.
Heyred/ Brædur mÿner Elskuleger / Hefur ei Gud utvaled Fatæka
Heims þessa/ad þeir verde Auduger i Truñe og Erfingiar þess Rÿk-
ie/ er hañ heited hefur þeim / er hañ elska. Eñ þar er nærsta hætt
vid / ad þeir mune ecke hafa mikla Ast a Gude / sem astunda miked
Aura Safn. Hvar fyrer Paulus seiger/ad þeir sm̄ rÿker vilia verda/
þeir falle i Freistingar og Snørur / og margar Gyrnder skadlegar og
Heimskulegar / sem steipa Mañenum i Fordiørfun og Olucku/ 1.
Tim. 6. og hier kvedur so ramt ad/ ad Endurlausnareñ seiger: Þier
gieted ecke under eins Gude þioonad og Mamona/ Matth. 6. og þvi
verr/hvad morg eru þau Dæmeñ/ad Meñ elska meir Akneyte sÿn og
Bugaida/ eñ Drottenñs Kvølldmaaltÿd/sem þo er øllum tilbooded/þar
fyrer lætur hañ Blindum/Høltum og Vønudum samañsafna/Luc.
14. Vier erum Ahyggiusamer eins og Martha/ꝛ mædunst i mørgu/
eñ fæter hyggia ad þvi/ ad eitt er naudsynlegt / edur ad utvelia þad
gooda Hlutskipted/ eins og Maria/ Luc. 10. edur ad hafa Þiaaning
med Guds Foolke/helldur eñ Ægyptalands Audæfe/ eins og Moyses/
Hebr. 11. Eñ þott ad þessu sie nu so vared/munu þa aller utelokader
fra Evangelio/ þeir ed rÿker eru/ eñ hiner aller iñtekner ? Fiærre fer
þvi. Abrahami hafde Gud giefed Gull og Sylfur / Þræla og Am-
battter/Ulfallda og Asna/Naut og Saude/Gen. 24. og þo kallast hñ
Fader Truadra/Rom. 4. og þad var hønum til Riettlætis reiknad/
ad hañ Gude trude/ Rom. 4. og þvi Evangelio er Gud hønum sialf-
ur bodade / ad i hañs Sæde skylldu blessast allar Þiooder / Gen. 22.
Job var Rÿkismadur / og var hañ þo Guds Vinur/ Job. 1. og 42.
David/Josaphat/Ezechias ꝛ Otal fleire/ J Gamla Testamentenu
voru

voru Magtar Menn / og þo eru aller þeir fyrer Evangelium Truar-ennar holpner ordner. Og ad Menn vite ad þad ecke ødruvijs er i Nyia Testamentenu/ þa er þad alkunugt/ ad Nicodemus var eirn Høfdinge Gydinga/ þo kom hann til JEsum a Nattarþele/ og þadde Undervijsun af hønum/ Joh. 3. Jairus var Samkundu Høfdinge/ þo leitade hann Christi Hialpar / Marc. 5. Umm Hundrads Høfdingiann sagde JEsus sialfur / ad hann hefde ecke funded þvilijka Tru i Israel / Matth. 8. og hefur hann enn Efa eingenn Smælinge vered/ þar hann uppbygde Gydinganna Samkundu / Luc. 7. Johanna Hustru Chusæ er var Raadsmadur Herodis/ Luc. 8. hefur vered rijk Kona/ þo trude hun a Drottenn. Joseph af Arimathia var eirn Raad-Herra og Audugur/ þo var hann Læresveirn Christi / Matth. 27. Cornelius var rijkur / þo vottar Eingellenn umm hann / ad hanns Bæner og Olmusu-giørder sieu uppstignar fyrer Gud/ Act. 10. Dionysius Areopagita/ var Raads-Herra i Athenuborg/ Act. 17. Paulus Sergius var Hyrdstioore/ og þo lietu bæder þesser skijrast/ og tooku Christne af Paulo/ Act. 13. Og hvør kann øll þvilijk Dæme upp ad telia ? Og so sem ad ecke eru aller Rijker þessare Guds Nadar fraskilder / so verda og ecke helldur aller Fatæker hennar hluttakande. JEsus læknade ecke alla Halltla edur Blinda/ so hefur hann ecke helldur giørt alla Fatæka Sælu holpna/ jafnvel þott hann fyrer alla lided hafe. Fiærre sie þvi ad Fatækten kunne nockrum ad afreka Himnarijke/ fyrer sialfa sig. So sem Gud hefur bølvad þeim er rietlláter þann Fatæka fyrer hanns Fatæktar saker/ og afeller hinn Rijka fyrer hanns Rijkdoms Skulld/ So giører hann og sialfur hvørugt i sijnum Riettlaata Doome/ þvi hia hønum er eckert Manngreinar Alit/ helldur a øllu Folke sem giører hanns Vilia hefur hann þocknan/ Act. 10. Ad sønnu er Rijkdoomenum hættara enn Fatæktenne/ enn so sem margur/ þvi verr/ brukar Audæfenn til Ohofs og Drambseme/ til ad underþryckia hinn Volada og Lijtelmagnann/ so er og Fatæktenne ei helldur alltijd Ohætt/ og þvi afbad Agur hana/ ad ei neyddest hann til ad stela/ Prov. 30. Hvortveggia þitta er epter þvi sem med þad er høndlad. Olmusugiørder Cornelij voru Gude eins þeckar/ Act. 10. og somu

Penings-

Peningar Eckiunnar/sem lagde meira i Guds Kistuna af sijnu Fatæk doom/ enn aller hiner Rijku/Luc. 21. Þar eru Fatæker sem ecke vilia erfida med Hondunum/og læra þui ad stela. Þar eru Fatæker sem øfunda hina Rijku/ formæla þeim fyrer aungva adra Søk enn þa/ ad Gud hefur þeim meira lænad/ hvør þo giører bæde Fatækann z Rijkann epter Velþocknan sinne/ Prov. 22. Svijkia þa i allre Hondlan/ meina ad þeir so giøra meige ad Saklausu/ hælast þar um i sinn Hoop / hialpa ødrum til ad breyka þannen/z kalla þvilijkt ad giøra Kiærleikans Verk/so sem hinn Rijke eige aungvann Riett a sier/nema þann er hann nær med Ofbellde. Þeir una Fatæktenne illa/og stunda med øllum Nætte/ med Riettu z Raungu ad drijfa hana fra sier. Mumu þetta vera þeir Fatæker er Jesus hier um talar i Gudspiallenu/Brædr mijn' / lænngt er fra þvi/ helldur þr ed Fatækkena og allann annann Guds Kross med þolenmæde lijda/ sa ed lætur sier nægia med sinn deilldann Verd. Gud telur ecke Peninga þijna/Christenn Madr/helldur mæler hann þitt Hugarfar/hann er aungvann veigenn riettelega Fatækur/sem giarnann villde taka allt fra øllum ef hann mætte/jafnvel þott eckert hafe hann/eins og sa er ecke rijkur/sem vill meira hafa/þott hann hafe alls Nægter/ So er og hinn ecke Fatækur fyrer Gude/ er med Hiartanu gaper yfer øllu þvi hinn Rijke a/ hinn Rijka kann og ecke ad skada hans Rijkdoomur/ef hann brukar hann Gude til Dijrdar/ z Naunganum til Gagnsmuna/sa ed ecke treystter uppa Oriettindenn edur Ranglæted / edur helldur sig til þess sem ad aungvu er neitt/ Vilie hønum Rijkdoomur til/ þa fester hann ecke Hiarta sitt vid hann/ Ps. 62. Hann reiser hinn fallna/styrker Mal Eckiunnar z hins Fodurlausa/upphefur sig ecke i Hiarta sijnu/ helldur fellst a Jacobs Rad/er hann seiger Cap. 1. Sa sem rijkur er/ hrøose sier i Læging sinne. Og fyrer þui ad Gude hefur þocknast marg ann audugann ad giøra/til ad audsijna i þvi so sem øllu ødru sijna Giæsku vid Mannanna Sonu/enn annars veg' er nærsta hætt vid/ad Audurenn sem er fagr meige blinda Mannsins Hiarta/þa gior' St. Pall Rad fyrer þeim sem rijker eru i Christelegre Kyrkiu/1. Tim. 6. (So lænngt er fra þui ad þr sieu fra Evangelio utelokader)seigiande. þeim sem rijker eru i

Ollo

Wlld Þiiare/Predika þu ad þeir ecke metneſt i Niorlu/ og treyſte ecke a Audæfeñ/helldr a hiñ lifanda Gud/ ſm oſſ alla Hlute ønægianlega giefur til Notkunar/ad þr ſieu goodgiarner/ad þeir ſieu ryker i goodom Verkū/ ſieu giafmillder og fuſer a ad medbyta/ ſafnande ſialfum ſier goodum Grundvelle til hiñs epterkomanda/ſo ad þr hreppe eilyft Lyf. Fare nu nockur þeſſum Poſtulañs Rꝛadū fram/þa er ſo langt fra þvi ad hñ fare hluttlaus af Guds Velgiorningū i Evangelio/ad hñ hefur meire Ordſok z Efne til ad giora þad Gud hefur i Evangelio boded/helldur eñ hiñ ſm ſnaudur er/eda hvad er þad ad Chriſtur ſeiger/ad ei ſkule Vatnsdruckur Olaunadur vera i Læreſveins Nafne giefeñ? Matth. 10. Hvad er hitt er hañ bydur? Ad Meñ ſkule giora ſier Vine af hinum ranglaata Mamona/ ſo ad þeir medtake oſſ i eilyfar Tialldbuder/ Luc. 16. Allt er þetta til þeſſ ſagt/ ad Madureñ lockeſt med Guds Nadar Fyrerheitum/til ad dyrka hañ med hñs Gaafum/ og Naunganū ad gagna/eñ ef odruvys er/ þa klynger þar og oñur Bialla/hun læter a þeñañ Natt/ hia Luc. 6. Vei ydur ſem ryker erud/ þier hafed ydar Huggun uttekeð. Og Jacob talar nockud ſkoriñordt þar um Cap. 5. ſeigiande: Nu vel þier Auduger/grated og veined yfer Nørmungū ydar/ ſm yfer ydur koma munu/ ydar Audæfe eru fueñ / ydar Klæde eru uppeteñ af Møl / ydar Gull og Sylfur er rydgad/og þeirra Rid vitnar a moote ydur/ og mun uppeta ydar Holld ſo ſm Elldur/þier hafed geimt Fieſioodeñ til hiña ſydurſtu Dagaña/ Sioed Laun Verkamañaña/ſm hafa ſleiged ydar Lønd/er þier hafed iñehallded/þau hroopa/Hroop þra er yrkt hafa/er iñgeinged i Eyru Drottenis allsheriar. Þañ veg hefe eg nu ſynt/Brædr myner/ ad Ryk domr z Fatækt eru Gude jafnkiær/þegar mz hvortveggia er riettelega fared. Þvi vil eg þſſ ei dilia/ad eg hygg ad Frelſareñ i Þyſa Dags Evangelio iñebynde þa i þyſu Orde/ſm hñ talar um/ Matth. 5. ſeigiande: Sæler eru Andlega Volader/þvi að þra er Guds Ryke. Þetta ſyneſt rꝛada meiga af ſialfū Spadome Eſajæ 61. til hvørs ad Frelſareñ vyſar Johañi i Andſvare ſynu. hvør Spadomur ſo hlioodar. Ande DRottenis er yfer mier/af þvi hañ hefur ſmurt mig/hñ hefur ſendt

ſendt mig ad boda Evangeliū þm̄ Nꝛoogværu/og ad binda vid þa ſm̄ i
Hiørtū eru Sundurknoſader. Þetta ſkilſt mier ad vera ſama og And-
lega Volader/Matth. 5. Þad eru þeir ſm̄ ad til þeſſ fiña/ad i þeim/
þad er i þeirra Holdde býr eckert gott / Rom. 7. Þeir ed þeckia ad
þeir hafa Skort a þeirre Rꝛooſunneñe/ſm̄ fyrer Gude gillder/ Rom.
3. Þeir ed med hinum Fortapada Syne audmÿkia ſig fyrer ſÿnum
Fødur / Luc. 15. Þeir ed med Tollheimtu-Mañenum voga ecke ad
upplipta ſÿnum Augum til Himens / helldur beria ſier a Briooſt og
ſeigia: Gud vertu mier Syndugum Lÿknſamur / Luc. 18. Þeim ed
ſo eru Andlega Volader/og reikna ſig ſo ør-fatæka/af øllu þvi ſem
fyrer Gude gillda kañ/ad þeim miſlÿkar allt a ſiálfū ſier/þeim hygg
eg ad bæde fyrſt og ſÿdarſt tilheyre Evangeliū/hvørt helldur þeir rÿk
er eru edur Fatæker/þvi ſo ſeiger DRotteñ/Eſa. 66. A þañ lÿt eg
ſem Fatækur er/og ſundurkrameñ i Anda/ og ſkielfeſt fyrer Ordum
mÿnū. Þegar Guds Sonur kom i Heimeñ/ þa villdu Meñ af Verk-
unum Riettlater verda. Eñ hvad ſeiger JEſus þar um: Nema ydar
Riettlæte yfergnæfe meir eñ hiña Skriftlærdu & Phariſeaña/þa kuñ
ed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rÿke/Matth. 5. Þa Tÿundudu þeir
Mintu Anis & Cumen/ þad var þeirra Guds þioonuſta/eñ gleymdu
þvi ſem meſt var i Løgmaalenu/Doomnū/Myſkunſemeñe & Truñe/
Matth. 23. Þa færdu þeir ſtoorar Foorner/ Marc. 7. a HErrañs
Altare/og ætludu þar fyrer Hoolpner ad verda. Eñ DRotteñ ſeiger
þar um̄/Eſ. 66. Hvør ed ſlátrar Nauke/þ er/ſ hñ ſlæe Mañ i hel/
hvør ſem offrar nockrum Smá-Fienade/þad er/ſem hañ Halsbrite
Hund/ ſo miked gillte ſu utvorlis Guds þioonuſtañ i hañs Augum.
Þar funduſt ecke marger/ſm̄ giørdu ſoddañ Jatning fyrer Gude/ſm̄
David/helldur hiet þad ſo: Eg þacka þier Gud/þad eg em ecke eins
og adrer Meñ/Luc. 18. Þeſſer þottuſt rÿker vera af goodū Verkum/
og jafnvel ødrum lána kuña/eñ hvad ſeiger JEſus vid Biſkupeñ i
Laodicea/þu ſeiger: Eg em full-rÿkur & hefe enſkis þørf/eñ þu veiſt
ecke/ad þu ert aumur & veſæll/blindur & nakeñ/Apoc. 3. og þ hygg eg
ſeigia mætte um̄ Mÿuga Mañs a þm̄ Døgum. Þar fyrer var Evan-
genum

gelli̅ Fatækū bodad/þar fyrer flycktust Tollheimtumeñ og Bersynd-
uger til JEsum / Luc. 15. Þar fyrer komu jafnvel Heidner Meñ a
hs̄s Fund. Þar fyrer sagde hñ til þꝛa Folks/Matth. 21. Sañlega
seige eg ydur/ad Tollheimtumeñ ⁊ Puta munu ganga framar ydur iñ
i Guds Ryke/ Þvi Johañes kom til ydar med Riettlætesins Veg/ og
þier trudud honum ecke/ eñ Tollheimtumeñ og Putur trudu honum/
eñ þier/ sem ad sau þetta/ ydrudust ecke epter a / so ad þier trýdud
honum. Og hosū vier nu so nockud heyrt þar u̅ / hvilyker ad þesser
Fatæk. sieu/sm̄ vor Frelsare talar u̅ i Andsvare sīnu til Johañem.

Nu vilium vier hier epter nockud u̅ sialft Evangelium tala/ sm̄
þeim bodad verdur. Meñ kyñu ad efast u̅ hvorneñ þad skilia eige
ad JEsus seiger hier alleina/Ad Fatækum sieu Gudspiolleñ bodud/
þar þo St. Paull vottar/Tit. 2. Ad Heilsusamleg Guds Nad sie op-
enber ordeñ øllum Møñum. Hier byriar oss þad ad athuga/ad jafn-
vel þott Christi Evangelium sie ecke nema eitt/ þa verdur þo eitt og
hid sama Evangelium med Tvøfølldum Hætte predikad/sa eine hef-
ur nockud af Løgmalenu alltyd med sier / og frambyᵭur Guds Nad
giefens veitta med Fororde/ef Meñ ydrast Syndaña og af þeim lat-
a. Hvilyk var su Predikun Christi/ er Marcus u̅ gietur/ Cap. 1.
JEsus kom i Galileam/predikande Evangelium Guds Rykis/ seig-
iande: Tymeñ er uppfylldur/ Guds Ryke er komed/giøred Ydran/ og
trued Evangelio. Þess hattar var Predikun Johañis Baptistæ/er
hañ sag e: Giøred Ydran/þvi Guds Ryke er nalægt. Øxeñ er sett
til Rootar Triaña/hvort þad Trie/ sm̄ ecke ber goodañ Avøxt/skal
uppheggvast og i Elld kastast/ Matth. 3. Hier er Oleum Evangelii
blandad med sterku Løgmalsins Vyne/ til Lækningar þm̄ sem medal
Rañingia hrasader voru/ Luc. 10. Med þssū Hætte a Evangeliū eñ
nu ad kieñast i Guds Søfnudū/hvar iñe ad bæde eru Vonder ⁊ Good-
er/Matth. 3. Og þañ veg byriar Guds Fiarsioodum ut ad skipta i
hemugeñ Tyma/ so hvør eirn fae þ honum ber/ þvi ei kom JEsus
til ad uppleysa edur afmaa/helldr til ad uppfylla Løgmaled/Matth.
5. Guds Nad i Evangelio hryn ecke a Mañenñ fyrer utañ eina lif-

ande

ande Tru: Vndan eirne lifande Tru verdur ad ganga søn Ydran; Son Ydran er alldrei nema med sønu Angre og Hiartans Trega: Trege Hiartans kan ecke i Manenū ad uppvekiast fyrer utan Þeck- ingu Syndarennar: Þecking Syndarennar frāmkiemur af Løgmalenu/ Rom. 7. hvar fyrer þott ad Løgmaled giøre øngvan holpen af sialfu sier/ samt Þioonar þ under Evangelium/ truudum Manne til Sålu- hialpar/ so þegar Bookstafuren hefur deydt/ þa lijfgar Anden / 2. Cor. 3. Þegar Løgmaled hefur sundur mared/ þa læknar Evangeli- um/ þegar Manneskian af Løgmalenu þecker ad hun hefur eckert an- ad forþienad en Helvijte / Guds Reide og eilijfan Dauda / þa tekur Truen vid hønū og giører hn̄ lifande aptur fyrer JEsu Dauda/ og endurnyar han til ad giøra framveigis Guds Vilia : Þessa Atferd brukade hinn ædste Biskup z mikle Hyrder Saudanna opkast til ad leida synduga Men til Guds Rijkis/ þa sømu brukudu og aller hns Þien- arar, um̄ alla Æfe. Noe var Rietltætis Predikare/ 2. Pet. 2. Na- than straffade David/ ædur en hn̄ huggade hn̄/ 2. Sam. 12. Atferd Johannis Baptistæ/ er øllum kunnug/ Matth. 3. So er nu þesse hinn almennelege Nattur og Mate til ad predika Evangelium/ sem aller Guds Ords Þienarar eiga ad vita z bruka. Annar er sa sm̄ tilhlijder angraudum og sturludum Manneskium/ þeim sem allareidu hafa þeckt Syndena/ og so eru af hennar Vm̄þeinkingu sundurmarder/ ad þr reik na sig Overduga Guds Nadar/ z so Farmader/ ad þeir vita ecke hvad þeir eiga af sier ad giøra: þeckia ad sønu Guds Nad/ en ofbijdur þo Stærd Syndanna: þeir vita ad Sool Rietltætesins JEsus Christus er þm̄ upprunnen/ Mal. 4. En fyrer þvi ad þeir treystast ecke til ad lyypta sijnum Augum til Himens upp/ Luc. 18. og ad Þoka Syndanna stilur a millum Guds og þeirra/ Esa. 59. þa fa þeir ecke i giegnum hana sied (fyrr en Heilagur Ande ridur Truarennar Smyrslum a þeirra Hiartans Augu) hvad fagurt hun skijn/ þeir þeinkia helldur a Stærd Syndanna/ en til Fiølda Guds Myskunsemda/ og i einu Orde [illegible] eigit/ þad eru þeir Fatæker/ er sier i lage um̄ talad er hier i Gud- [illegible] / þm̄ tilheyrer Evangeliū/ eintomur en Løgmalsins straungu Notana.

Notana. Hvar fyrer þviad Guds Ande hefur alla reidu verkad allt þ sm̃ Logmaled ecke ad verka/ sm̃ er Þeckingu Syndañá z saña Ydrañ/er af heñe kiemur. Þeim verdur bodad/ad hvar sm̃ Syndeñ yfergnæfe/ þar yfergnæfe Nꝍdeñ miklu framar/ Rom. 5. Þeim verdur sagt ad Mañsins Son: kom til ad kalla Synduga/eñ ecke Riettlꝍta til ydrunar / Matth. 9. Þeim a ad Predika/ ad Blooded JEsu hreinse þa af øllum Syndum/ 1. Joh. 1. Og þo ad þeirra Synder sieu raudar sm̃ Blood/skule þær eins hvijtar og Snioor verda/ Esa. 1. Þeim seiger David/ Ps. 34. Nꝍlægur er DRottеñ þeim sem sundurkramder eru i Hiørtũ z Harmþrungner i Anda/ til þra seiger Esaias 55. Heyred þier sm̃ þyrster erud/komed til þessara Vatna/og sꝍ ed aungvañ Pening hefur/ komed/ medtaked og snæded. Komed seige eg og fꝍed Okeypis og fyrer eckert/bæde Vijn og Mioolk. Til þeirra hroopar sialfur JEsus / sem bored hefur Synder Veralldareñar / Matth. 11. Komed til mijn aller þier sm̃ erfided og Þunga hꝍader erud/eg vil ydur endurnæra/til alls þessa seiger øll heiløg Guddomsins Preñing/Amen. Ezech. 33. Þier seiged/af þvi ad vorar Yferkrodslur og Synder liggia a oss/ Þar fyrer visnum vier upp i þeim/hvørneñ skylldũ vier meiga lifa/ þa seig þeim: so sañarlega sem eg life seiger DRottеñ/ þa vil eg ecke Dauda hiñs Ogudlega/ helldur ad hañ snue sier og life. Ecke eru þss Dæme/ad Fader Myskunsemdañá hafe nockurn þañ fra sier reked/ sem til hañs komed hefur/ Joh: 6. Þetta er Evangelium Fridarens/ sem hier bodad verdur/ Esa. 52. Lꝍt þvi ei syndugur Madur þijna Saalu vera Orolega i þier / þvi þu hefur Frid vid hñ feinged/hvørs Ovinur þu varst/ þegar hñ gaf siñ Son i Daudañ fyrer þig / Rom. 5. Þad skiedur hia goodum Konungum/ nær þm̃ fꝍdist eirn Sonur/ad þr giefa einhvørn Bandingia lausañ/ Eñ Gud Fader liet hroopa til allrar Veralldar i sijns Sonar Fædingu/ Fridur a Jørdu og Møñũ goodur Vilie/ Luc. 2. Þetta er Evangeliũ Fagnadarens/ Luc. 2. þvi Einglarner sungu/Eg boda ydur mikeñ Føgnud/þañ er skier øllu Folke. Lꝍt þier þvi ecke so Ogna Synder þijnar/þolt þær yfrid margar sieu z stoorar/ad þu ecke under

eins

eins gledtest i Gude Heilsugiafara þijnum/ Luc. 1. Meire Glede er i Himnenum/ seiger JEsus/ yfer einum Syndara/ sem Ydran giør er/ helldur enn yfer niju og nijutiju Riettlætum/ Luc. 15. Nu fyrst ad sialfur Gud og hans Heilaget fagna so miøg þijnu Apturhvarfe/ þvi skyllder þu þa hryggur vera. Þetta er Evangelium Guds Nædar/ Act. 20. z Embætte Forlijkunarennar/ 2. Cor. 5. Enn þu hrædest øll þijn Verk eins z Job/ z veitst ad jafnvel þitt Riettlæte/er so sem nidlags Fat/ Esa. 64. Nu er þetta Nædarennar Evangelium/ i hvøriu Syndarannum verdur frambodenn Næd ut af Næd/enn ef þ er af Næd/ þa er þ ecke af Verkunum/seig^r Postulenn/Rom. 11. ÞijnVerk eru vond/ enn þetta er þo Evangelium goodra Hluta/Rom. 10. Þitt Hiarta fordæmer þig/enn Johannes seiger þo/ad Gud sie meire þijnu Hiarta/ og vite alla Hlute/1. Joh. 3. Veit hann alla Hlute/ þa veit hann z þ/ ad þu ert Andlega voladur/þvi vill hann þier Himnarijked giefa/ Matth. 5. Eingenn er sa snaudur/ er hann a heillt Kongs Rijke/ þo er Syndarenn rijkare/ þegar hann a Guds Rijke/z verdur þa rijkastur/þegar hann er sem fatækastur/ og mattugur/ þegar hann veikur er eins og St. Pall/ 2. Cor. 12. Veit Gud alla Hlute/þa veit hann og þad/ad þig hungrar og þyrster epter Riettlætenu/ Matth. 5. Enn ef þu sem Vondur ert/ kant ad giefa Børnum þijnum gopdar Gjafur/ ef þu sem ert alenn i Synd / munder ei neita daudþyrstum Manne Vatnsdrykiar / mun þa Gud sem er alleina goodur/tefia leinge ad svala þier med Heiløgum Anda/þa þig langar epter hønum/ so sem Hiørtenn epter ferskum Vatne / Psalm. 42. Þu fellur i þær Synder er Gud hefur þier adur fyrergiefed/ og þad opt ar enn Einusinne/ þad er illa giørt/ Lat þig þ af Hiarta angra/og syndga ei þanenn framar/ad þu ecke uppauker Brunn Myskunarennar / Enn giæt þo þess ad þetta er Evangelium Forlijkunarennar/2. Cor. 5. Christur er Kiennemadur ad Eilijfu/ Ebr. 7. og situr til Fødursins hægre Handar/ til ad bidia fyrer oss Oaflatanlega. JEsus skipade Petre ad fyrergiefa sijnum Brodur Siøtijusinnum siø sinnum/ Matth. 18. Hyxa ecke ad Fader Myskunsemdanna mune vera sijdur nadugur/enn hann ætlar til ad þu skuler vera/ sierdeilis

sierdeilis þar hñ seiger : Vered Myskunsamer/ so sem ydar Fader er mysk-
unsamur/ Luc. 6. eñ bruka samt ecke þessa Guds Nad til Hyrduleisis
edur til ad giefa Holldenu Taum. Hæd ecke ad honũ sem Augad hef-
ur skapad og Eyrad hefur plantad / Psalm. 94. og er Hiartnañ
og Nyrnañ Rañsakare/ Apoc. 2. Þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/
Gal. 6. Hafe Gud fyrergiefed þier margar Synder / þa vit ad þier
er þess vandara. Þeink a þañ Tyma / hvørsu ad Syndeñ var þier
Obærelig/ ædur eñ Gud huggade þig med Evangelio / hun mun þo
betur hyla / ef þar kyñe ad koma / ad hañ yrde fyrer Alvøru reidur.
Slockved ecke Heilagañ Anda seiger Pall Postule / 1. Tess. 5. Giæt
ad þvi syndugur Madur/ þvi kañskie/ hñ verde ecke so hægt aptur ad
kveikia. Siá nu ertu heilbrygdur sagde JEsus vid hñ/ sem hñ lækn-
ade vid Dyked Betesda/ syndga nu ei framar/ ad ei hende þig añad ver-
ra/ Joh. 5. Þu hefur eitt Siñ leiged vid Dyke Guds Nadar / og
Eingell hiñs mikla Rads hefur so hrært þad/ ad þier vard til and-
legrar Heilsubootar : Siá til ad þu ei aptur misser Heilsuna z verder
so ad kvarta um̃ med þessũ Mañe/ þad þu aungvañ hæer sem ad kaste
þier i Dyked/ þegar JEsus er fra geingeñ. Hafe hñ eitt siñ utreked
Diøfuleñ fra þier/ þa skallt varhuga vid/ ad ei hverfe Satan aptr/
og take siø Anda sier verre/ og verde so þitt hid Sydara/ argara hinu
Fyrra. Luc. 11. Nu hef eg so med fæm Ordum sagt/ Brædur myñer/
Hvilykt ad sie þad Evangeliũ/ sem Fatækum bodad verdur. Þeñañ
Veg gieck Jesus til ad leita ad þm̃ sem añad hvørt harmþrungner vo-
ru/ og sundurkramder i Mootlætenu/ edur Særder og Lemstrader af
Tilfiñingu Syndañá. Hñ hafde ecke mørg Ord vid hina Bersyndugu
i Simons Huse/ hñ took ordalaust heñar Forsvar a Hendur/ z sagde :
Ad heñe fyrergiæfust heñar mørgu Synder/ af þvi hun elskade miked/
Luc. 7. Hañ skipte ecke mørgum Ordum vid hina Bloodfallssiuku /
er gieck Bak til vid hañ/ og snerte Falld hañs Klæda/ hañ sagde all-
eina/ Vertu hughraust myn Dootter/ þyn Trua giørde þig heilbrig-
da / Matth. 9. Hañ hafde og ecke langordt vid hiñ Limafallssiuka/ er þeir lietu syga ofañ af Þakenu inñur fyrer hañs Blessadar

Fætur/

Fætur/ hañ reiste hañ strax upp med þessu Huggunar Orde: Vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergiefn". Matth. 9. Hañ ællalde ei storum Hoor-Konuña/ til hvørrar hañ sagde: Kona/ hefur nockur fordæmt þig? En hun kvad nei vid/ þa sagde hin Eilijfa Giæska/ so fordæme eg þig ecke helldur/ far burt z syndga nu ei framar / Joh. 8. Eingeñ er þvilijkur Guds Velgiørningur / af øllum þm̃ Fiolda sem hañs Fødurleg Nææd hefur tiæd syndugū Mønum / sm̃ þesse/ Eingeñ Hungradur verdur so feigeñ ad eta/ eingeñ Þyrstur ad drecka/ eingeñ Nakeñ ad klædast/ eingeñ Þreyttur ad hvijlast/ eingeñ Vtlægur ad nææ Landsvist aptur/ eingeñ Sioohrakeñ Landenu/ eingeñ Siukur Batanum/ eingeñ Þræll Frelsenu/ eingeñ Fiøtradur Lausnēñe/ so sem Fætækur verdur Evangelio/ og eirn Syndare sem einskis Von a nema eilijfra Helvijtis Þijsla/ so sm̃ hñ verdur þvi feigeñ seige eg/ ad Guds Nææda Lioos skijn i hñs Hiarta/ so ad hñ sier med Truareñar Augū/ ad hañs Synder kvittar eru. O Herra JEsu Christe/ þu saklausa Lamb Guds/ sm̃ burtu ber allar Veralldareñar Synder/ Kieñ þu oss ad þeckia vorn Overdugleik/ Drag þu Skijluna fra vorū døpru Augum/ so ad vier mættū sjaa vora Bligdan/ straffa þu Syndena i oss/ med sañre Ydran z Angre Hiartañs fyrer allt þad Illa/ sm̃ vier fra Barnæsku vorre høfū drigt a moote þier/ og þa vier erum so nidurslegner i Hiørtū vorū/ og þijn volldugaHønd er oss so sterk ordeñ/ þa riett oss aptur þijna Nææda Hønd/ ad vier ei sockvum i Diup Orvæntingareñar/ helldur forlæt um oss þar uppa/ ad þu stert oss af Gude giefeñ til Riettlætis / til Helgunar og eilijfrar Endurlausnar/ 1. Cor. 1. Bænheyr þad HErra fyrer þijna Forþienustu/ A M E N.

Fiorda Suñudag i Adventu.

Gudspialled/ Joh. 1. Cap.

Þeim Tijma Gydingar sendu af Jerusalem Presta og Levita/ ad þeir skylldu spyria hañ ad/ hvør ert þu? Og hañ medkieñdest og neitade þvi ecke. Og hañ medkieñdest/ seigiande.

tande : Eige em eg Chriſtur. Og þeir ſpurdu hañ eñ þa ad / Hvad þa? Ert þu Elias? Hañ ſagde/ ei em eg. Ert þu þa Spamad ur? Og hñ ſvarade nei/ ecke. Þa ſøgdu þeir vid hñ. Hvør ert þu þa? So ad vier meigū Andſvar giefa þeim er oſſ utſendu. Hvad ſeiger þu af ſialfū þier? Hañ ſagde: Eg em Hroopanda Rødd i Eydemørku/ greide þier Gøtu DRottens/ ſo ſem ſagde Eſaias Spamadur. Og þeir ſem ut voru ſender/ voru af Phariſeis. Og þeir ſpurdu hañ ad/ og ſøgdu til hañs: Þvi ſkyrer þu þa/ fyrſt þu ert ecke Chriſtur/ eige Elias / og eige Spamadur? Johañes ſvarade þeim og ſagde: Eg ſkyre i Vatne/ eñ ſa ſtood i Mided hia ydur/ hvørn þier þecktud eige. Hañ er ſa ſem epter mig mun koma / hvør ed var fyrer mig / hvørs Skoo þveinge eg em ei verdugur upp ad leyſa. Þetta ſkiede i Bethaa bara/ hinumeigeñ Jordanar/ þar ſem Johañes ſkyrde.

Exordium.

I Þeſſu Heilaga Evangelio er Tvent ſem þarf ad athuga. Þad eina ad Johañes ſeigeſt ecke Elias vera/ eñ JEſus ſeiger þo um̄ hañ / Matth. 11. Ef þier vilied þad medtaka / þa er hañ Elias ſa ed koma ſkal / Og hia Mattheum ſeiger hañ/ ad Elias komeñ ſie/ Matth. 17. Þad er añad/ ad hañ neitar þvi / ad hañ ſie Spamadur / eñ hañs Fader Zacharias ſeiger þo um̄ hañ / Luc. 1. Og þu Sveinn munt kallaſt Spamadur hiñs Hæſta. Þetta ſyneſt hvørt ødru gagnſtædt vera / Eñ þeſſ byrtar ad gæta / ſem St. Petur ſeiger / ad Spadoomarner eiga ecke wt ad leggiaſt epter eigeñ Þootta / þvi þeir eru ecke ad Mañleguin Vilia til vor komner / helldur hafa Guds heilager Meñ tilknwder af Heiløgum Anda talad / 2. Pet. 1. Og þvi er eingeñ Vegur betre edur beþre til ad leggia þa wt/ helldur eñ ſiælf Ritningeñ. Hia Malachiam 4. ſeiger Ande Guds / Sia eg mun ſenda Eliam Spamañ til ydar / adur eñ kiemur ſa mikle og hrædelege Dagur DRottens. Sa Elias er nu Johañes i Raun og Sañleika / hañ gieck undañ Guds Foolke i Anda og Krapte Eliæ / ſo ſem Eingelleñ ſpade / Luc. 1. Elias var eirn ſtrangur Vandlætare i Guds Stad. Johañes var og Ydranar Predikare. Elias ſagde hinum Ogudlega Achab Konunge til Syndañā/ 1. Reg. 21. Johañes ætalde Herodem Konung/ Matth. 14. Elias upprætte ad miklu leite Afgudadyrkanena wr Iſrael / 1. Reg. 18. Um̄ Johañem ſeiger Frelſareñ / Matth. 17. ad hañ mune vidrietta alla Hlute. Elias bodade hiñ ſaña Guds Veg/ 1. Reg. 19. Johañes kom med Veg Riettlætesins/ Matth. 21. Um̄ Eliam er ſpad/ Malach. 4. ad hañ mune ſnwa Hiørtum Fedrañā til Barnañā/og Barnañā til Fedrañā/ og hañ ſama Spadoom þyder Eingell DRottens uppa Johañem/ Luc. 1. Og ad Meñ ecke efeſt um̄ þad / ad Johañes ſie Elias ſa ed koma ætte/ Þa ſkrifar Matth. 17. Ad þegar Lærefveinarner ſau a Fialls-

enu Eliam og Moisen tala vid JEsum / er hañ Forklaradest / þa hafe hañ bañat þeim ad seigia þa Syn nockrum / fyrr eñ hañ være upprisen / Eñ þeir spurdu: Phariseer seigia ad Elias eige adur ad koma / Eñ hañ sagde: Elias a ad sønnu adur ad koma og Lagfæra alla Hlute. Eñ eg seige ydur / ad Elias er allareidu komeñ / eñ þeir þecktu hañ ecke / helldur giørdu vid hañ / hvad þeim lykade. So mun og Mañsins Sonur verda pijndur af þeim / þa skildu Læresveinarner ad hañ talade vid þa um Johañem / seiger Mattheus. So er nu Johañes sa riette Elias sem koma atte / Eñ þo ecke eirn og hiñ same Elias Thesbiter / Og so sem Guds Ande seiger / Hos. 3. Ad þeir mune leita syns Konungs Davids / sem þo er ei añad eñ Christur. So heiter Johañes hier Elias / jafnvel þott hañ ecke Elias være. J ødru Lage neitar Johañes þvi / ad hañ Spamadur sie. Hier byriar ad athuga / ad Gydingar hafa an Efa vered i þeirre Villu / ad Gud munde ecke einasta senda Eliam Thesbiter i eigen Persoonu til þeirra / helldur og eirn añañ Spamañ lykañ Moisi / hvad þeir dreiged hafa af sialfs Moisis Ordum / Deut. 18. Er hañ sagde: Spamañ mun Gud ydur uppvekia af Brædrum ydar lykañ mier / hønum skulud þier heyra. Hvør Ord alleina eiga um DRottenn JEsum ad skiliast / So sem St. Petur þad wtleggur / Act. 3. Þad mæ og rada af Ordum Foolksins / er sagde um JEsum / Joh. 6. Þesse er sañarlega sa Spamadur / sem i Heimeñ koma skal / edur hvad er þad añad / sem stendur / Maccab. 14. Ad Gydingum og Kieñemøñum syndest ad Simon skyllde vera þeirra Hertoge æfenlega / þar til sa visse Spamadur kiæme / 1. Maccab. 14. Vilie Meñ og grandvarlega athuga Spurn Gydinga / þa er hun þañ Veg. Ertu sa Spamadureñ? Hvad talad synest um einhvøren vissañ Spamañ / sem þeir væntu epter / Eñ so sem Johañes þvi riettelega neitade / ad hañ være Elias epter þeirra Meiningu / So kvad hañ og rætt vid hinu med øllum Riette / ad hañ sa Spamadur være / sem þeir epter væntu / jafnvel þoott hañ være Spamadur hiñs Hæsta / so sem hañs Fader Zacharias adur sagt hafde / og meir eñ nockur Spamañ ad Christi Vitne / Matth. 11. Og er þetta ad seigia um Persoonu Johañis. Eñ af hañs Andsvørum / eigum vier Christelega Hoogværd ad læra. Hvar um eg framveigis tala vil. Þar til styrke Guds goodur Ande þyrer JEsum Christum / AMEN.

Vtleggingeñ.

HJd fyrsta Andsvar Johañis / er hañ gaf Sendemeñum Gydinga / er þetta: EJge Em Eg CHRJSTur. Spurn þeirra var þañ veg. HVor Ert Þu? Og synest so sem hañ hafe ei viliad bijda epter þvi / ad þeir spyrde hañ ad / HVort Hañ CHRJSTur Være / þvi hañ hefur an Efa vitad / ad þess hattar munde Grunded vera / þar þ fortekur hañ þad strax / z seiger: EJge Em Eg CHRJSTur / og nam þar af sier / hvørsu ant hønum hefur þar um vered / ad

eingeñ

eingen̄ skyllde so mikla Nlute um̄ sig þeinkia/ hvar fyrer hn̄ giefur og ecke bundist sijdar i Gudspiallenu/ ad tala so Skorenordt hier um̄/ ad aller skilia mættu/er han̄ seiger: SA STood i MIded Nia YDur/ Hvoin Þier þecktud eige/hn̄ er sa sem epter mig mun koma/hvor og fyrer mig var / hvors Skoþveinge eg em ei verdugur upp ad leysa. Gudspiallamadurē sin̄ þetta rikar/hn̄ hefur so mørg Ord hier um̄/ seigtande : S. Ah MEDkiendist Og NEitade Þvi Ecke / og han̄ medkiendist / og sagde : EJ Em Eg CHRISTur. Og er þad audsært þar af/ad han̄ hefur a allar Lunder viltad gyrda fyrer þad/ ad eingen̄ skylde þvilijkar Ofgar i Hug sier leida. Þan̄ veg hafa aller Guds Elskendur Lynder vered/ad þeir hafa fyrerorded sig/ þa þeir a einhvørn Hatt hafa orded an̄adhvørt ad nalægiast Gud/edur og ad þeirra hefur under eins giefed vered og hin̄s stoora Konungs/sin̄ ollu rædur/bæde a Himne og Jordu. Heiløgum Johan̄i var þetta nærsta Attgeingt ad blygdast fyrer sijnum Gude og Skapara. Þegar Guds Mooder Maria heimsokte Moodur hn̄s Elisabeth Frændkonu sijna/ er hun var Oliett ad hønum / þa fagnade hun hen̄e a þessan̄ Hatt: Hvadan̄ kiemur mier þad/ad Moder DRottens mijns kiemur til mijn? Luc. 1. Eins var sialf Maria Skape faren̄/ er hun sagde til Eingilsins. Eg em Ambaatt DRottens/verde mier epter Orde þijnu. Abraham visse ei hvad hn̄ ætte af sier ad giøra/þegar DRotten̄ vyrdte han̄ Vidtals/þvi sagde hn̄: Eg villde nu giarnan̄ tala vid DRotten̄ Gud/þoit eg sie Dupt og Aska/Gen. 18. Eg vil ei þar um̄ tala/hvor su Postular DRottens vorduft allre þeirre Lotningu/ er adrer syndinger Men̄ villdu veita þm̄/þa þeir kiendu JEsu/edur giørdu Krapta verk i han̄s Nafne. Þegar Cornelius fiell til Foota Peturs / þa reiste Postulen̄ han̄ jafnoft a Fætur/og sagde: Statt upp/eg er eirnen̄ Madur/Act. 10. Þegar Folked i Listris sagde ad Guderner væru Mønnum lijker ordner/ og til þeirra ofan̄komner/ Act. 14. af þvi ad Pall reiste þan̄ a Fætur med einu Orde/er Fothrumur var fra Mod ur Lyfe/og villdu hafa fært hønū og Barnabæ Foorner/ þa sundurrifu þeir sijn Klæde/ stucku in̄ i Man̄þrøngina/hroopudu og søgdu:

 þier

Þier Menn/hvar fyrer giøred þier þetta/ Vid erū Menn/ sama Breisk=
leika og þier underorpner. Ja/ ecke einasta Guds Heilager Menn og
? stvinet/hafa þann veg blygdast fyrer Gude/ sem meir enn skylldugt er/
h:llour og hafa hanns volldugu Einglar hid sama giørt. Þad maa
medal annara lesa/ Apoc.19. Þegar Eingellenn kalade vid Johannem/
þa skrifar hann a þennan Hatt. Og eg fiell fram fyrer hans Fætur ad
tilbidia hn/ z hn sagde vid mig: Sia ad þu giører ei þtta/ eg em þinn
Medþienare og Brædra þinna/þeirra er hafa Vitnisburdenn JEsu/
tilbid þu Gud. Hafe nu Guds heilager Menn z Postular/ hafe Johann
es Baptista/ um hvørn Sannleiks Munnurenn vitnar/ad eingenn sie mei=
re af Kvinnune fæddur/ Matth. 11. Hafe hanns blessud Mooder/ sem
hina mestu Tign hefur af Gude þeiged allra syn̄dugra Manna / sem
borner eru i þennan Heim: Hafe Guds heilager Einglar/sem eru all=
deilis aan Syndar: Hafe þsser/seige eg/so audmiykt sig fyrer hns H:a
tign z Vellde/hvad miklu framar byriar þier þa syndugur Ormur/ad
audmiykia þig under volldugа Guds Hønd/sm allur ert i Synd/ z ecke
eitt Augnablik lifer aan Syndar i hns Auglite. Hafe Sonurenn giørst
Fodurnū hlydenn allt til Daudans/jaa/allt til Krossens Dauda/ Phil.
2. Ef St. Pall/ 1. Cor. 15. seiger/ ad a sydarsta Deige/ þegar hn
afhender Rijked Gude z Fødur/þa mune hn (þo epter Manndoomenū)
Undergiefenn verda hønū/ sem alla Hlute giørde hønū undergiefna/
ætler þu þa ecke ad skammast þijn ad standa upprietstur i hns Aug ite/
þu sm optsinnis ert Ohlydugur/Yverbrotenn/Toomlaatur/z forsmaer
hns miklu Myskunseme/ sm Daglega er nij z fersk yfer þier a hvør=
ium Morgne/ Thren. 3. Hvar fyrer hafa Guds Heilager so audmykt
sig fyrer Gude ? Þvi þeir elskudu hann. Þvi hafa þeir hann elskad ?
Þvi þeir þecktu hann. Þvi þecktu þeir hann? Þvi þeir lærdu fyrst ad
þeckia sialfa sig. Hvad þecktu þr hia sialfū sier? Eckert nema Synd
og Volæde. Hvad hia Gude? Eckert nema Dyrd og Vegsemd. Giør
slijkt hid sama og muntu finna/hvørsu ad þu ert minna enn ecke i Guds
Auglite. Ber þig samann vid hann/þott nockud Olijkt sie samann ad be=
ra/og nærsta sundurleitt/giør þ þo/þvi slykur Samburdur mislijkar
hønum

hønū ecke/ef hn̄ mætte duga þier til ad kastast vid Eymd. þÿna/ z hn̄s Dyrdarfulla Hatign/ hvøria þo Daudlegur Madur allðrei kan̄ ad þeckia so, sem hun er. Judar spurdu Johan̄em ad/ HVØR ERT ÞV? Ef þu spur ad hvør Gud sie/ þa verdur ei svarad/ nema med han̄s eigen̄ Ordum: Gud er eirn Ande/ Joh. 4. þo ecke so sem adrer Andar/ helldur Fader Andan̄a/ Heb. 12. Og svo Dyrdlegur/ ad honum maa vid aungvan̄ Hlut samlykia/ Esa. 40. Vm̄ han̄ verdur ei nær komest ad tala/ en̄ med þeim Ordum/ er under eins medkien̄a Fatfræde vora til ad utmala hn̄s Dyrd/ sm̄ er/ ad hun sie Omælan̄leg/ Oendan̄leg/ Oran̄sakan̄leg og Outseigian̄leg. En̄ spur sialfan̄ þig ad/ Hvad ert þu? J Fyrstun̄e eckert/og sydan̄ Leir Jardar/ sem Gud skoop hin̄ Fyrsta Man̄ af/ Gen. 2. Gud er Eylyfur/ sa sem er/ og sa sem var/ og sa sem koma mun/ Apoc. 1. En̄ hvør ert þu? nockurskonar Gufa/er siest um̄ Hryd/en̄ hverfur sydan̄/ Jac. 4. Gud er Omælan̄legur/ han̄ uppfyller bæde Himen̄ og Jørd. Þad voktar Zophar af Naema/seigiande: Job. 11. Munfu med Huganum gieta komest ad Stærd hin̄s Almattuga/han̄ er hærre en̄ Himenen̄/og diupare en̄ Helvyted. En̄ hvør ert þu? Mæl sialfan̄ þig/sm̄ ert smærra Foota Leingd/ og megnar ecke med allre þin̄e Ahyggiu ad auka eirnre Alen þar vid/ Matth. 6. Gud er Alvitur/ aller Hluter eru berer og nakter fyrer han̄s Augum/ Hebr. 4. En̄ hvør ertu? Þu veitst ecke hvad a Morgun mune skie/ Jac. 4. Gud er Almattugur/ hia hønū er eingen̄ Hlutur Omattugur/ Luc. 1. En̄ hvør ert þu? Þu formatt ecke ad giøra eitt hvytt Haar svart a þynu Høfde/ Matth. 5. DRotten̄ er Riettlatur og goodur/ seiger David/ Psalm. 25. Og so sem han̄ er i sialfum sier/ so er hn̄ i synum Verkum. En̄ hvør ert þu? Þyner Þankar eru vonder i fra Vpphafe/ Gen. 8. og so eru þyn Verk/ þvi þar er eingen̄ sa ed gott giøre/ og ecke eirn/ Psalm. 14. Gud er San̄ordur/ øll hn̄s Bodord eru San̄leike/ seiger David/ Psalm. 119. Ef vier Otruer erum/ þa er han̄ trur/Sialfum sier kan̄ hn̄ ecke ad neita/ seiger Pall/ 2 Tim. 2. En̄ hvør ertu? Spur St. Pal ad/ han̄ mun svara þier/ Rom. 3. Verde

Gud

Gud Sañordur/eñ aller Meñ Ligarar. Hvad virdest þier nu syndug° ur Madur? Muntu ecke/þegar þu so helldur Reikning mille Guds z þijn/munt þu ecke (seige eg) fulla Orsok hafa til ad skamast þijn fyrer hañs Auglite/ sem þier so miklu mætkare/ miklu ædre/ miklu betre/ miklu Riettlætare er/og i einu Orde ad seigia/hia hvoriu þu ert minna eñ ecke ad reikna/Og þo ukañ allt þetta/ þa hefur hñ þig so Aumañ/ so Færmdañ/so Vondañ z Onoogañ sialfum þier um alla Hlute/upp ur Þreckunum hafed/ og sett þig i siins Sonar Ryke/ Col. 1. Eñ Ilsfelæckad hañ/ og giort þier ad ollu Samlykañ/ Hebr. 2. Ad þvi einu undañteknu er hañ var straffadur fyrer/eñ þu ert frelsadur fra/ sem er Syndeñ/ Hebr. 5. fyrer hvoria hañ er deyddur / Eñ þu fieckst Lijfgiof fyr° hñs Dauda. Þvi skyllder þu þa Aumastur allra skapadra Hluta Guds a Jordune/Skyllder þu (seige eg) skæra þig edr metnast i Hiarta þijnu/so sem værer þu nockud fyrer ukañ Gud/Og et miklu helldur med Audmyckt þijns Hiarta/þacka honū þess innelegar/ sem hañ hefur giefed þier meira Vit a ad þeckia þad/z meira til þijn lagt eñ allra añara. Eirn Guds Eingell hefur honū meira ad þacka fyrer hiñ minnsta Dropa hñs Giæsku/er hñ hefur til hñs lagt/helldur eñ allar skynlausar Skiepnur/fyrer oll Nætturuñar Giæde z Skop° un allra Hluta. Eñ þu syndug Mañeskia hef: meira af honū þegi° ed i hinum minnsta Nadar-Mola Andlegra Giæda/ helldur eñ allar Einglaña Hersveiter i ollu þvi sem ollū þm er tillagt Hvar þ? Þvi ad til þss/ad þu lifa skyllder fyrer Nad Guds/hefur hñ læted Son siñ ecke Einglaña/ helldur Abrahams Sæde uppa sig taka/ Hebr. 2. og giort þitt Holld sem hñ uppa sig took Einglunū so miklu ædra/ sem hañ hefur framar þeim ædra Nafn odlast / Hebr. 1. og þo læted hiñ lifanda Gud i mañlegu Hollde deya mañlegū Dauda/so þu mætt° Gudlegu Lijfe lifa/þvi hefur hñ so miklu meira til þiñar Upphefd° uñed eñ til Einglaña/ sem JEsum hñs Son hefur meira kostad ad endurskapa þig/ helldur eñ alla Einglana ad skapa/ þ þvi ættu hm so miklu meira ad þacka eñ þeir/sm hañ hefur meira uppa þig kost° ad. Eñ hvar med villtu honum þacka. ecke etur hñ Kiot Nafraña/
edur

edur dreckur Blood hiña feitu Brafia / Psalm. 50. Offra hønum Lofgiørdeñe/ og giallt hønum þijn Heit/þad er audmiukur Ande og sundurkramed Hiarta/hvørt hañ mun ecke fyrerlijta/ Psalm. 51. Þu kañt ad seigia/ Eg jafna mier ei samañ vid Gud / ei hef eg mig upp a moote hønū/eg veit/eg a hønū allt gott ad þacka/ og ef hñ vill Doom hallda vid mig/þa hefur hñ Vallo til ad kasta Lijfe og Saalu i eilijfañ Elld/ Matth. 10. Þu seiger vel/ þvi allt þetta er meir eñ satt / Eñ rañsaka Hiarta þitt vel / hvørt Hugur hefur alltijd fylgt Maale/ Hefur þu audmijkt þig so fyrer þijnū Gude sem byriad hefur/bæde med Orde og Verke? Ef hañ er þiñ Fader/ hvar er þa hañs Heydur? Giæt ad þvi JEsus seiger/Matth. 21. uñ þañ Son/ er Faderen skipade ad erfvida i Vijngardenum/ og hañ kvad ja vid/ eñ foor þo hvørge/ þad er ei noog ad nælægiast hañ med Vorunum/ ef Hiartad er lanngt þar fra. Vier seigiunst aller eiga ad elska Gud fram yfer alla Hlute / og þad er þ saña Audmyktar Merke ad elska hñ/eñ Gud næde hvørneñ þad efnt er/þar vier lætū off a Stundum alla Hlute skylldare vera eñ hañs Dijrd. Þegar Holldid og Andskoteñ freista þijn til Syndareñar/eñ þier kiemur þa i Hug ad Gud hafe þ bañad/samt hlijder þu Holldenu i þess Gyrndum/og lætur Syndena i þvi drottna / Rom. 6. Er þad ecke ad upphefia sig a moote Gude/ og meta framar þss Munad eñ hñs Bodord. Hvørier erum vier þa a medañ? Ecke Guds Þioonar/helldur Þrælar Syndareñar/þvi hvør hañ Syndena æfer/ hañ er Þræll Syndareñar/seiger JEsus/Joh. 8. Vier eigum ad hrædast og skielfast hñs Dgurlega Nafn/eñ Meñ vanbruka þad a Stundum/til ad Liuga/Stela og Svijkia. Hvørier erum vier þa? Þeir ad vijssu/fyrer hvørra Skulld Guds Nafn lastad verdur medal Heidingiaña / Rom. 2. Vier seigiunst vera skylldugir ad hlijda hañs Orde / og giøra þar epter / eñ Meñ daufheyrast þar vid/sitia under eitne Predikun hyrdulauser/ z ganga þadañ Avaxtar lauser/og sumū mæ valla þangad koma/ sm þad ek um Hønd haft. Hvad erum vier þa? Forgleymañleger Tilheyrendur/ eñ ei Giørendur Ordsins / Jac. 1. J Krosse og Mootgange siest allra best Audmyktek

myklest fyrer Gude. Sa audmyker sig riektelega under hans volldugu Hond/er kysser a Vond Drottens med þacklæte/þvi hn er hns sañur Læresveirn: En þar vill a Stundū nærsta misgafbera/þar Meñ eru Opolenmoder under Drottens Krosse. Sumer skioota sier undañ hans sæka Oke a allar Lunder med Oleyfelegu Moote/og leita þeirra Bragda er Gud bañad hefur. Er slijkt ad audmykia sig fyrer Gudez Fiærre fer þvi. Hvorier erū vier þa? Lijker þm̄ er lyda so sm̄ Þiofar og Mordingiar/edur þeir sem falla iñ i añars Embætte/ 1. Pet. 4. Þvi hvar er vor Audmykt fyrer Gude / ef vier vilium eckert þola hns vegna? Og so sm̄ vier erum nu skylldugar a allar Lunder ad audmykia oss fyrer Gude vorum Skapara/ So vill hañ og ei helldur ad vier skulū forsmaa vora Brædur i Heimenū/ þvi hvor hn̄ seigest elska Gud/eñ hatar siñ Broodur/ hñ er Liugare seiger Johañes/þvi ef hñ ecke elskar siñ Broodur/hvørn hañ sier/hvørneñ maa hañ Gud elska/ hañ hañ sier ecke / 1. Joh. 4. Nu er eckert Verkfære Kiærleikans handhægara eñ Lijtelæted/þvi þad verdur af øllum Elskad: Og med þvi dregur Kiærleikureñ alla til sijn/ þa sem ecke Kiærleikañ hafa / Þess vegna seiger Paulus um Dygd hssa/ Kiærleikureñ er ecke mikelatur/hñ þijkur ei upp/hñ leitar ecke epter þvi sm̄ hñs er/1. Cor. 13. Og sokum þess ad hañ visse/ad Lijtelæted var Band Kiærleikans/þa biþdur hañ Christnum Mønnum/ad þeir hafe hvør añañ sier i Virdingum ædra/Phil. 2. So hefur og JEsus læted øllum sijnum Læresveinum þad Bodord epter/Hvør sem vill stoor vera ydar a mille/hñ sie hiña Þienare/ Matth. 20. Hefde Johañes vered ægiarn Hiegooma Dijrdar/ þa hefde hañ ecke neitad þvi ad hañ Elias edur Spamadur være/þar hñ mætte þo hvørtveggia uñ sig segia/ Þviad þad Eina viknar Christur Matth. 11. um hañ / Eñ Añad hans Fader Zacharias/ Luc. 1. sem ædur er sagt/ Og allt Foolked hiellt hañ fyrer Spamañ/ Matth. 21. Eñ hañ villde a moote hvørugu taka/ so hañ giæfe Gude Einum Dijrdena. Ecke Olijkur i þessu sijnum Herra / hvørs Eingell hañ var/ Mal. 3. Hvør þa hañ var af hinū Skriftlærda kalladur goode Meistare/svarade hñ: Hvad kallar

þu mig Goodann? Eingenn er Goodur nema Gud eirn/ Marc. 10. Ecke neitade HErrann þvi ad hann Goodur være/ villde þo ecke þiggia þann Titel af hans Munne/ er hann so kallade epter sinum Pærnka/ þad er eins Goodann z Pharisæi voru/ hvoria Folked kallade Gooda/ af þvi þr gæfu so miklar Olmusur/ Enn Saducæos Riettlæta/ af þvi þeir gæfu eckert epter/ tooku ei helldur neitt ranglega fra neinum. Hvar til St. Pall sijnest lijta/ Rom. 5. er hann seiger/ ad valla mune finnast nockur sa ed þ Riettlætann deyr/ þvi kannskie einhvor finndest sa ed dæe fyrer hinn Gooda. Pann veg forsmaade Christus og hans Eingell Johannes sannsta Virdingu Heims þessa/ Og ei var St. Pall odruvijs lyndur er hann seiger/ 2. Cor. 12. Ef eg hroosade mier/ þa være eg þo eingenn Dare/ þvi eg skal satt seigia/ enn eg hlijfest vid þad/ so ad eingenn þeinke umm mig framm yfer þad sem hann sier mig vera/ edur heyrer af mier. Johannes seiger hier i Gudspiallenu: GReide þJer GOtu DROTTens. Ord þau eru tekenn af Esaja Spaadoms Bokar 40. Cap. þar ed so stendur: Þar er Rødd eins Hroopanda i Eydemørku/ Greide þier Gøtu DRottens/ og giøred slietta Vegu Gude vorum i Obygdenne. Þegar Menn ridia eirn Veg og giøra hann færann/ taka Menn i burtu Storgrijte z allar Ojøfnur so greidt verde umm ad fara. Osse og Hroke Veralldar þessarar eru Torfærur þær sem Guds Veg hindra i Mannsins Hiarta. Hvadann kiemur Strijd z Baratta Manna a medal? Hvadann kiemur Ofund og Ulfbud/ hvadann vex Agg/ Reide og Præta/ hvadann uppstijgur Agyrne z Fiedrættur/ hvadann framkiemur Mord og Mannslag/ hvadann er þad ad Menn tønlast og tiggiast innbyrdis/ þar til þeir umm sijder mættu verda uppetner? Zach. 11. Kiemur ecke allt þvilijkt af hinne bølvudu Drambseme/ er Satan innrætt i Manna Hiørtu? Hvørnenn a Zions Konungr ad rijda umm slijkann Veg/ þegar sa Drottnarenn kiemur til sijns Musteris? Mal. 3. sem er Mannsins Hiarta. Þeir breiddu sijn Klæde a Veigenn fyrer hann/ þegar hann sijdarst innreid til Jerusalem/ og dreifdu Kvistum Triana a hans Gøtu/ þad var Audmijktar z Fridar Merke/ þvi a og i burtu ad ridia Stoorgrijte Drambsemennar og Osslopans af hans Leid/ ecke med Lijkamlegum

Verkfærum/helldur med Guds Orde/um̃ hvørt Pall skrifar/ 2. Cor. 10. Ad Vopn Hernadar vorrar sieu ei Lÿkamleg/helldur kroptug fyr' Gude/nidurbriotande Hugrenningarnar/og allar Hæder sim̃ ad upphef iast a moote Guds Þeckingu: Eñ hvøriar munu þær Hæder vera? Þad eru medal añara Fioll Drambsemen'/þvi eckert motstrijd' saare Guds Þeckingu meir eñ Þeckingarleijse sijns eigen Overdugleika/ð er Moder Drambsemeñar. Þvi seiger Rødd Hroopandans/ad aller Dal er skule upphefiast/ og øll Fioll og Hælsar nidurþrickiast. Hvad er þad añad eñ þad sem Guds Mooder syngur i Lofkvædenu / Luc. 1. Dramblatum hrinder hñ af Stoole/eñ upphoof Lÿtelata. Og þokt ad þesse Hroopandans Rødd/spaie sier i Lage um̃ Guds Nad i Evangelio/og Lagfæring allra Hluta fyrer Christũ/hvørrar Frumkvødull Johañes var/þa ma eg þ vel heimfæra uppa þetta Efne/ þvi Fætækum/ þad er andlega Volutum z audmiukum i Hiarta verda Guds spiøllen bodud/z þ ecke sijdst vegna þeirra Orda er hier standa skømu sijdar i þessu 40. Cap. Esaia/a þeñañ Hatt: Þar er ein Rødd sem seiger: Þredika þu/og eg sagde: Hvad skal eg predika? Allt Holld er Hey/og allt þess Agiæte so sim̃ Bloom Akursins: Grased uppþornar og Bloomstred fellur af/þa Ande DRottens blæs a þad/ ja Folked er Hey. Hvar er þa seiged mier/hvar er þa allt vort Atgiørfe;og allt þad Meñ dramba af i Heimenũ? Er þad Audur og Rijkdomur? Fallvallt er þ/og giører margañ vondañ/þ ablast med Ahyggiu/eñ tapast med Sorg. Og nema Meñ giøre so sem Jacob bijdur þeim Rijku / Cap. 1. Ad hroosa sier i sinne Lægingu / þa er þad Volædenu verra. Er þad Meford og Virdingar? Eñ David seiger Madureñ blijfe þo ecke leinge i Heidrenum/ Þs. 49. og Þrældomur eru þau reindar. Er þad gøfugt Forelldre og Affpreinge? Eñ vier erum þo aller af Adam komner : Hañ var Vllage Guds ur Paradijs : Fyrer hvøria Synd/er oss alkuñugt/Gen. 3. Fegurd og Prijde Lijkamans/þ er fallevallt/þvi Bloomstrid fellur af seiger Esaias i 40. Cap. Eirn Siukdoomur fær þvi øllu um̃breitt: Þvi þegar þu liptar z Rottenn / þa følnar øll þra Fegurd/ fagur Bunadur og skrautleg Klæde/ Þs. 39.

Þad

Þad sagde eirn af þeim gømlu / ad være eins og ef Þioofuren̄ stærde sig af Snøruñe. Þrootkur og Styrkleike Lijkamans? Eñ Nesturen̄ er eñ þa sterkare/ þvi skylldu Meñ þa ecke hañ virda. Eñ hiñ Almættuge hefur ei Lyst a Styrkleika Nestsins/ edur a Footleggiū Mañsins: Nia Ð Rottne eru þeir vel þeckader/ sem hñ Ottast z til hñs Myskunar vona/ Ps. 147. Hvad er þa framar/ sem Maduren̄ kuñe so ad metnast af: Kuñatta og Vijsdomur er mest tignad i Heimenum/ og er hin ægiælasta Guds Giøf / eñ so er hañ bestur / ad hañ sie med Guds Otta friddadur/ þad vottar St. Jacob/ seigiande: Ef nockur er vijs / edur med Skynseme gæfadur medal ydar / þa auglijse hañ Verk sijn i goodre Vmgeingne med skynsamlegu Hooglæte / Cap. 3. Og hvad eru aller vorer Vitsmuner fyrer utañ þetta? Pæll seiger/ad þeir sieu Haalfverk/ 1. Cor. 13. Og hvad meira er/ ad þeir eru einskis verder / og jafnvel skadleger / nema þeim Guds Otte og Kiærleiken̄ fylge. Þvi seiger Postulen̄ eñ aptur/ 1. Cor. 8. Ef einhvør þykest nockud vita/ þa veit hañ þo eñ nu eckert/ so sem vita byriar/ Eñ ef nockur Gud elskar/ hñ er fæddur af hønum. Og þott ad Skynsemen̄ og Vitsmunerner sieu ein su hin besta Guds Gæfa / er hañs Giæska hefur sæmt oss med/ þa verdr heñe med Drambsemeñe so spillt/ad hun verdur Ovite argare/ þvi seiger Paulus/ 1. Cor. 3. Eingen̄ ville sialf añ sig. Ef nockur þykest Vitur vera medal ydar i Ölld þessare/hañ verde Heimskr so hñ Vitr verde. Þar skilst mier Postulen̄ meine/ad hñ skule giæta ad hvad lijted hñ veit/so hañ stære sig ecke/þvi Skynseme Verølldar þessarar seiger hañ/er Heimska hia Gude/ 1. Cor. 3. Nu þo ad allar þessar Guds Gæfur sieu harla goodar/ ef þær eru riett brukadar/þa er samt þess ad giæta/ad þad er ecke vort eiged/og hañ er frialst/sm̄ þad allt lienter/ad taka þad fra oss a hvoriū Tijma/sm̄ vier þad vanbrukum. Af øllu þessu sia um vier/ hvad lijted ad þad sie/ er da ledlegir Meñ bruka til Stærelætis / giætande ecke þess / ad Virdingen̄ ellter hañ/ sem hana flijr/ eñ flijr fyrer þeim hana ellter/ ef ei añarstadar/ þa hia Gude. Postulen̄ seiger til Gal. 6. Ef nockur þykest vera nockud/þar hñ er þo eckert/hñ viller sitt Hiarta/ Eñ ef

vier eckert erum/þvi vilia Men þa krefia þess/ so sem añarar Vita. Skulldar/ad vier sieum virdler af Mønnum. Ei seige eg þad/ad þeim skule ei Neidur veita / er Neidur heyrer / Rom. 13. þvi þad er Guds Bod. Nitt seige eg/ ad þeir sem vid eiga ad taka / skule ecke una þvi Illa/ þott af slijku meige bera a stunduñ/ þvi sa sem smætar fyrer Gude/ þad hañ eckert sie i hañs Auglite / og þad af Alvøru og Nræsnelauft/þa sie eg ecke ad hñ þurfe meir ad syrgia fyrer Virdingu sinne/ helldur eñ hiñ/sem ecke er eñ nu fæddur. Nia oss er eckert gott/þvi skylldum vier stæra oss? Nia oss er margt illt/þvi skylldum vier ei skammast vor? Oss kañ margt illt til ad falla/ þvi skylldum vier ecke jafnañ hrædder vera? Oss kañ siælfa margt illt ad henda/þvi skylldum vier ecke jafnvel hrædast oss sialfa og leggia af ad forlæta oss uppa þad sem eckert er? Ef vier smætum þad fyrer ødrum ad vier eckert sieñ/og meinum þad ecke/þa svijkium vier adra. Eñ ef vier meinum þad og þeckium þad sem vier vel meigum meina og þeckia/eñ hegdum oss ecke þar epter/þa svijkium vier siælfa oss. Gud sa sem er allt i øllu/ 1. Cor. 15. Nañ lijtelæckade sig þiña vegna / Syndugur Madur / og þu sem ecke ert neitt i neinu / Villt ecke brioota Odd af Oflæte þijnu hañs vegna. Gud/seige eg eñ nu/lijtelæckade sig til ad verda Madur/eñ Madurenñ vill þo ecke lijtelæcka sig til þess/ad verda eirn Ande med Gude. Þess meir sem þu audvirder þig fyrer Gude/þess meire verdur hñ i þier/ og þess stærre sem hñ i þier verdur/þess verdur þu stærre i hønum/þvi Gud mootstendur Dramblætum/eñ Lijtelætum giefur hañ Nad/seiger Jacob/ Cap. 4. Og hvad hellst sem stoort edur ægiætt kallast/þad er alleina stoort og ægiætt i Gude / og fyrer utañ hañ / allderlis eckert. Hvar fyrer Pæll seiger : Hvør hañ hroosar sier / Nañ hroose sier i DRottne/ 2. Cor. 11. Þar fyrer/ nær sa Guds Madur hefur uppkaled allt þad/er adrer reiknudu sier til Sylldis/ sem er/ ad hañ være Hebreskur eins og þeir / Israels Madur eins og þeir / Abrahams Sæde eins og þeir/Christs Þienare eñ framar eñ þeir/Nañ hafe erfidad meir eñ þr/opttar i Næska vered eñ þeir/ þa endar hñ med þessu Atqvæde/ Ef hroosa skal/þa vil eg hroosa af þm Hlutum er Veikleika

leika minum vidkoma/ 2. Cor. 11. og eñ framar seiger hañ/ Cap. 12. Eg mun miklu fegnastur hroosa mier af Veikleikanū/ so ad Mactlur D Rottenis bue i mier/ þar fyrer em eg vel til Frids i Veikleikanū/ J Forsmaneñe/ J Naudunū/ J Offsoknunū/ J Angistene fyrer Christum/ þvi þa eg er Veikur/ þa er eg Mattugur. So er þar nu eingeñ Ryfdoomur/ eingeñ Styrkleike/ eingeñ Heidur/ eingeñ Fegurd/ eingeñ Skynseme/ eingeñ Mactlur/ eingeñ Dyrd/ eingeñ Prÿde nema i Gude alleina/ og eckert þad Meñ kuñe ad vegsamast fyrer/ nema einsomul e hræsnislaus Audmykt fyrer hañ. Þvi vil eg enda þtta mitt Tal til ydar Guds Born med Pauls Ordum/ af Pistlenum til Gal. 6. Þad verde mier ecke/ ad eg hroose mier nema af Krosse Drottenis vors Jesu Christi/ fyrer hvorn mier er Heimureñ Krossfestur/ og eg Heimenum. Honum DRottne JEsu med Fodur og Heilogū Anda / einum og þreñum Odaudlegum Konunge/ og alleina Ryfum/ sie Lof og Heidur/ Kraptur og Styrkleike/ Æra og Vegsemd/ sögd og sungeñ af ollum Tungum Eingla og Maña/ nu hiedañ i fra og ad Eilifu/ A M E N.

A Joola Nottena.

Gudspialled/ Luc. 2. Cap.

Hañ Tijma. Og þad bar til a þeim Dogum / ad þad Bod gieck ut fra Keysaranum Augusto / þad Heimureñ allur skyllde Skattskrifast. (Þeße Skattskrift hoofst fyrst upp þa Cyrenius var Landstioornare i Syria.) Og þeir fooru aller ad lata Skattskrifa sig/ hvor til siñar Borgar. Þa foor og Joseph af Galilæa ur Borgeñe Nazareth / upp i Judæam / til Davids Borgar Bethlehem / af þvi ad hañ var af Huse og Kyne Davids/ so ad hañ liete Skattskrifa sig þar med Mariu siñe Festar-Konu Oliettre. Eñ þad skiede so/ þa ed þau voru þar/ ad þeir Dagar fullnudust/ ad hun skyllde fæda/ og hun fædde siñ Frumgieteñ Son/ og vafde hañ i Reifum/ og lagde hañ nidur i Jotuna/ þviad hun

hun fieck eckert añad Rum i Giesta-Herbergenu. Og Fiarhyrdarar voru þar i sama Bygdarlage um̃ Grandana vid Fiarhuseñ / sem geimdu og vøktu yfer Hiord siñe um̃ Nootteña. Og sia þu / þad Eingell DRottens stood hia þeim / og Guds Byrte lioomade i kring-um þa / og þeir urdu miøg Ottaslegner. Og Eingelleñ sagde til þeirra: Hirded þier ecke ad hrædast. Sioed / eg boda ydur mikeñ Fognud / þañ er skier øllu Foolke / þviad i Dag er ydur Lausnareñ fæddur / Sa ad er Christur DRotteñ i Borgeñe Davids. Og hafed þad til Merkis / ad þier munud finna Barned i Reyfum vafed / og lagt vera i Jotuna. Og jafnsnart þa var þar hia Einglenum mykell Fiølde Himneskra Hersveita / sem lofudu Gud og søgdu: Dyrd sie Gude i Upphædum / og Fridur a Jordu / og Moñum goodur Vilie.

Exordium.

SKielfeleg Ognan munde vesølu Mañkyne hafa staded af þvi hrædelega Straffe / med hvøriu hiñ Riettlæte Gud straffade hiñe vantruudu Verølld a Døgum Noa / nema hañs Gæska hefde gjørt Sattmaala vid Mañkyn-ed / ad hañ framar ecke villde Eydeleggia Jørdena med Vatns-Flodenu / og þessu til Merkis sett Bogañ i Skyeñ / seigiande: Þegar þesse Boge verdur i Skyenu / þa vil eg miñast a Sattmaalañ a mille Guds og allra lifande Skiepna / af øllu Holldе a Jørduñe / Gen. 9. Med þessum Hætte lyste hiñ Maduge Gud Fride yfer Jørduñe og þeim þar iñe biva. Og er þad vyst / ad hañ hefur liced under eins til þeirra sem a hañs Eingietens Sonar Nafn truua mundu. Fiærre sie þvi / ad Regnbogeñ kyñe þvi ad vallda / ad Gud yrde Mañenum Madugur / ei helldur þurfte hañ ad læta miña sig a þad hañ giøra villde / Jafnvel þoott Rit-ningeñ so tale ad Maña plagsid / Aller Hluter eru opner og nakter fyrer høn-um / Hebr. 4. Eñ þar JEsus situr til hañs hægre Handar / og hañ sier þar Lioo-ma siñar Dyrdar og Jmind siñar Guddoomlegrar Personu / Heb. 1. voru Hollde J-klædda / og bidiande fyrer oss / þa mæ hañ ei añars eñ miñast siña miklu Myskun-semda / sem vered hafa i fra Upphafe / sydañ hañ lofade ad Kuiñunar Sæde skyllde sundur mola Høggormsins Høfud / Gen. 3. Bid þier eins Teiknis af DRottne hønum Gude / sagde DRotteñ til Achas / Hvørt helldur þad er nidre i Under-diwpunum edur a Hædum uppe / Eñ hañ sagde: Ei vil eg þess bidia / so eg freyste ecke DRottens / Þa sagde Spamadureñ; So heyred þier þa af Huuse Davids / Hvørt er þad oflyted / ad þier þiaed Meñena / þad þier eirneñ villed angra miñ Gud / fyrer þvi mun DRotteñ sialfur giefa ydur eitt Teikn / Sia þu Ein Jom-frw mun Barn Gieta / og eirn Son Fæda / og hañ mun hun kalla Jmmanuel / Esa. 7. Þetta er Teikn hiñs mikla Guds og DRottens vors JEsu Christi / hvør ad er Eingell Sattmaalañs a millum Guds og Maña / Mal. 3. Hañ er øllum

til

til Merkes settur / ecke i Skyum Himensins / helldur Fæddur af eirne Jomfrw / a medal vor hier a Jørdunne / til Stadfestu þar um / ad þeir fae aller Kvittun Syndanna sem a hans Nafn trwa / Act. 10. Sæl eru þau Augu er sia hvad þier siaed / sagde Endurlausnarenn vid sijna Lærisveina / Luc. 10. Enn ecke talade hann alleina um þad / ad lijta sig og heyra med wtvortis Skilningarvitum / Marger sau hann og hneixludust a hønum / þeir sau hann / og þar var eckert gyrnelegt a hønum / Esa. 53. Þeir sau hann og byrgdu fyrer Slooner hønum / Luc. 22. Þeir sau hann og hræktu i hans Andlit / Matth. 26. Þeir sau hann / og sau under eins sijna Villo a hønum. Enn so sem Gud sette sinn Boga i Skyenn til þess ad hann være Nadar-Teikn øllum Mønnum / Og hefur hann þo sialfum sier geimt ad straffa þeirra Ogudlegt Framferde / sem hans Naad forsmaadu / so hafa þeir marger sied Christi Pioons Mind hier i Nadenne / er sia munu hann reidann og Ognarlegann / þegar hann kiemur i Skyum Himensins med Magt og miklu Vellde / Luc. 21. Enn ef vier villum vita um hvøria Sioon hann talar / þa heyrum hvad hann sagde vid Thomas Postula / Joh. 20. Af þvi þu saast mig Thoma / þa trwder þu / Enn Sæler eru þeir sem ecke sia / og trwa þo. Þad er ad sia JEsum Christum Guds og Mariu Son / voru Hollde klæddann / med Augum hins trwa Manns oss til Riettlætis / til Helgunar og eilijfrar Saaluhialpar giefenn / 1. Cor. 1. Oss seige eg / sem ad i Syndenne erum giettner / og i Syndenne fædder / Psalm. 51. Reidennar Børn / Eph. 2. og Guds Ovüner af Nattúrunne / Rom. 5. Þesse Dyrdar fulla Sioon verdur ydur og øllu Mannkyne framboden i Lofsaung heilagra Guds Eingla / Þar þeir sijngia: **Fridur a Jordu / Og Mønnum Goodur Vilie.** Og villum vier a þessare Hatijdis Noott þesse 4. Ord nockud giør yfervega / og af þeim hugleida / hvørsu Gledelegur ad þesse Fridur sie / og hvørnenn vier eigum hønum ad taka. Til þessa Eyrindis Framkvæmdar virdest ad hialpa oss vor Nyfædde Immanuel / Fyrer Krapt sinnar Forþienustu / A M E N.

Utleggingenn.

HVad mun þvi vallda / Brædur mijner / ad hiner Himnesku Andar eru so glader a Fædingar Nottu Mannkynsens Endurlausnara? Ecke þurftu þr Frelsis vid / þvi þeir høfdu ecke syndgad. JEsus hafde Abrahams og ecke Einglanna Sæde uppa sig teked / Hebr. 2. Hvad mun þa vallda Gladværd þessare? Guds Sonur er ad sønnu fra Herra / eirnenn epter Manndoomenum / Hefde hann beded sinn Fødur / þegar hann var i sinne mestu Angist staddur vor vegna / þa munde hann hafa giefed hønum meir enn Tolf Legion Eingla / Matth. 26. Einglar komu og þioonudu hønum / þa hann var harknær yfergiefenn / og so ad seigia Andskotanum ofursélldur / þad hann freistadur yrde / Matth. 4. Fyrer þvi var þad ecke ad undra / þott þeir gladst hefdu / ef hinum

Nyfædda Syne Guds hefde nockur Heidur edur Vpphefd hlotnast / Eñ þad mætte ecke so kalla / þvi Paulus talar so hier um̃ / Phil. 2. Ad hañ hafe lytelæckad sialfañ sig / takande a sig Þioons Mind / og ordeñ Mønum lyk ur. Þad fyrsta hañ sa þessa vesæla Heims Lioos / var hañ lagdur i Eirn Stall / Luc. 2. Og skømu þar epter vard hañ Landflootta / Matth. 2. og um̃ allar synar Æfe-Stunder hafde hañ ecke þar hañ kyñe Høfde synu ad halla ad / Matth. 8. Þvi syneſt so sem ad hñs Kiørum være ecke so miøg ad fagna i þetta siñ. Hvad þa / Brædur myner? Vier vitum epter St. Pæls Muñe / ad Einglarner eru þioonustusamer Andar / utsender þm̃ til Þioonkunar / er Sæluhiælpena erfa skulu / Hebr. 1. Og þott ad vier sieum Vesæler og syndugar / þa er þo meire Glede hia þeim i Himnenum / yfer einum Syndara / sem Ydran giører / heldur eñ yfer Nyu og Nyutyu Riettlætum / Luc. 15. Þar af er audsæert ad þssar Guds Hersveit' hafa so teked Ast fooſtre vid oss auma Meñ / þott vier sieum þeim ad øllum Edlishætt um Olyker / ad þeir glediast yfer sierhvøriu þvi Happe / er nockur af oss hlytur / Eñ ef þeir so glediast yfer allre Giæfu vorre: Þvi mundu þr þa ecke Veniu framar lysa þssñ Føgnude / þegar oss a Næturtyma uppranñ su Sool / er alldrei hefur nockur fegre yfer Heimeñ skined / og þegar oss su Heill ad Høndum kom / af hvørre allra Guds Barna / Ryk ra z Fatæk ra / Hærre og Lægre Stiettar / nælægra z fiarlægra / fæddra og ofæddra / tymañleg z eilyf Heill og Hamingia uppsprettur og framflytur. Þess gietur Johañes / Cap. 1. Er hañ seiger: Ad af hñs Fyllingu høfũ vier aller medteked Nad fyrer Nad. Þar fyrer kioomar hiñ Guddoomlega Byrte i kryngũ Hyrdarana / so sm̃ vitnande þar um̃ / ad hñ være i Heimeñ boreñ / sm̃ ad er Lioome Fødursins Dyrdar / Og Imind hañs Guddomlegrar Persoonu / Hebr. 1. Fra hvørium Lioosaña Fødur / ad øll Good Giøf / og øll fullkomeñ Giøf kiemur. Jacob. 1. Hvørium og þocknast hefur ad i synũ Syne skule øll Fylling bua. Col. 1. Ja sialf Guddomsins Fylling / hvør ed bygger i hønum Lykamlega / Col. 2. Þad er i hañs Blessudum Mañdoome / er hañ af voru Hollde og Bloode hefur uppa sig teked / og giort Hluttakande

Gud-

Guddoomlegrar Náttkuru. Æ oſſ auma og ſynduga Meñ/vier ſiaum ecke fyrer Blindu Hollðſins/hvad miked oſſ veitt er i Jeſu Holldtekiu/ Mirkur vors Skilnings fær þad ecke høndlad/ ſo ſem þad er. Eñ Guds H. Einglum er jafnaſt ſtanda frame fyrer hønū/ Mattth. 18. þeim er alkuñug Sæla ſu er øllum Guds Børnum er tilbueñ/hvør- re vier tapad hofdum i Adams Falle / Þeim eru og ecke Okuñugar Þiſſler Fordæmdra er kveliaſt munu i augſyn heilagra Eingla/ſeig- er Johañes i hañs Opeñberingum/ Apoc. 14. Þvi er ecke ad undra/ þo Einglarner fagne/þar hiñ añar Adam/ſm̄ er DRotteñ af Him- num / 1. Cor. 15. var i Heimeñ boreñ / til ad frelſa oſſ fra øllum þeim Oſkøpū/ þvi þeir elſka Mañkyned/ Eñ viſſu ad i JEſu Fæd- ingu var Mofiunū giefeñ ſa Koſtur/ ad forlykaſt vid Gud/og ſettet verda i hañs Sonar Ryke/ Col. 1. Nu er þad vyſt ad ſøñu / ad vier ecke ad fullu þeckium hvad vier miſt høfum / edur hvør Plucka oſſ bueñ være / Nema Guds Sonur være i Heimeñ komeñ ſynduga Meñ Sæluhoolpna ad giøra/ 1. Tim. 1. Eñ þo mættum vier ad ſo mik- lu Leite þeckia vort Andlegt Volæde/ og ſo miked hefur oſſ ſagt ver- ed af hiñe eylyfu Dyrdarviſt i Himnaryke / ad ef vier legdum nockurn H ug a vort Maal/ þa mundum vier allshugar fegner verda/ ad vier høfū hana aptur feinged/og rooa øllum Arum ad þvi/ad vier ſleptū heñe ecke aptur ad nyu. Eg hefe noog ſagt hier um̄/þegar eg ſeige þad med Ordū Eſaiæ/hvøriu Synder vorar til Leidar koma: Ydar Synder ſeiger hñ/ſkilia a mille Guds z ydar/og ydar Ranglætingar vallda þvi/ad hñ byrger ſitt Andlit fyrer ydur/og vill ydur ecke Bæn- heyra/Eſa. 59. Nu vitū vier þ/ad vier lifū ecke eina Stund aan Synd ar. Heyred hvad David Konungur talar um̄ allt Holld/ Pſ. 14. Pſ. 5. og 10. og 36. Salomon Prov. 1. Eſaias 59. Þar er eingeñ Riett- lætur/ z ecke eirn/ þar er eingeñ ſkyntande/og eingeñ ſa ad Gude leite/ Aller hafa þeir afviked/aller til ſamans eru þeir Onyter ordner/þar er eingeñ ſa ed gott giøre/ og ecke eirn. Nu ſeiger Paall/ er hñ fører þeſſe Ord til ſyns Maals/Rom. 3. Nu vitū vier ad hvad ſm̄ Løgmaal ed ſeiger/ þ ſeiger þ þm̄ ſm̄ under Løgmaalenu eru/ ſo ad aller Muñ

at verde tilbyrgder/& allur Heimuren sättfallen vid Gud. Eñ ef Guds Sonur være ecke i Heimen komeñ til ad frida fyrer oss/þa værum vier aller under Løgmalenu/og eñ þa i vorū Syndū/þviad Løgmaled er þ Moysen utgiefed/eñ Naad & Sannleike er skien fyrer JEsum Christum/sagde Baptista þegar hñ hoof Christne Boded/ Joh. 1. So ad skilia nu Synder vorar a mille Guds og vor. Seiged nier þa/er þ ecke mikellrar Glede og Fagnadar vert/ ad hañ er oss i Heimeñ boreñ/ sem heiter Jmanuel/ Esa. 7. þad er Gud med oss? J hvørs Nafne hiñ nꜳduge Gud hefur til siñar Christne kalad/þad er til allra þra sm a hñs Nafn trua/Esa. 54. þott ad Fioll þsse hverfe a bak aptur/og þsser Hꜳlsar ur Stad hrærest/þa skal mñn Giæska ecke fra þier vjk ia/og Sattmꜳle mjns Fridar ecke vid þig skilia/seiger DRotteñ þiñ Myskunare O hvørsu gledelegt er þtta/þegar eirn fꜳrꜳdur Syndare/hvørs Samvitska vitnar a mote hønū/ad hñ hafe eckert añad eñ Daudañ forþienad/þegar hñ/seige eg/huxar til þeirrar Ognarlegu Tijdar/nær Konungar Jardareñar & Høfdingiarner/ & hiner Rijku & hiner Volldugu/seigia til Fiallaña & til Biargaña/falled yfer oss/og hylied oss fyrer Auglite hñs sm i Hꜳsætenu situr/ og þ Reide Lambsins/Apoc. 6. þess er og ad giæta/Brædr mjner/hvør hñ er/sem ad vier vorū Missꜳtter vid/Ofriduren er ad þvi Leite hrædelegur/sem hñ er Volldugur til/sm heriar a Landed/Hvør er sa Konungur/er hñ fær Hernad a mote ødrū Konunge/ad hñ eige setie sig nidur & rꜳdslage/hvørt hañ giete med tiju þusundū mꜳtt hønū/sem med tuttugu þusund kiemur a moote hm: sagde DRotteñ vid Læresveinana/Luc. 14. til ad sijna þeim hvør ad være Munur Guds & Mañā. Munum vier giete svarad hinū Riettlꜳta Gude einu a moote þusun:/ef hañ vill i Doom vid oss ganga/Job. 9. Hañ er HErrañ/vier erū þrælar ner/ hañ hefur skapad oss/ vier vanrꜳkꜳpum oss Daglega/ hañ hefur oss allt gott giørt / vier giørum allt Jllt a moote hønū. Hañ vegur Fiollen a Vigt/og Hælsana med sijnū minsta Fingre/Esa. 40. Vier megnū ecke ad giøra eitt svart Hꜳr hvijtt a voru Høfde/ Matth. 5. Nia hønū er eingen Umbreiting edur Mind til Umbreitingar/Jac.

I.

1. Vier erũ ein Vatnsboola/Vier megnũ ecke hinũ minsta Vesælinge hid minsta Mein ad vinna an hns Vilia/Nañ hefr Valld til ad kasta Lyfe og Sælu i eilyfañ Elld / Matth. 10. N vør vill fa stadest nær stykur HErra er reidur: Hvørsu Fagnadarsæll er þa Bodskapur þsse ad vier Fridkeipter erũ/z i Sætt komner vid hñ sm allt Valld hefur bæde a Himne og Jordu! Matth. 28. Og ef vier vilium ganga nær og skoda/ hvør ad sie Mismunur Løgmalsins sem fyrer Moysen er giefed/ Joh. 1. og Evangelii/sem Christur hefur fært oss ur Skaute Fodursins/ þa er þ i mørgũ Hlutũ audsied: Løgmaled var med stoore Ognan z Reidarþrumũ utgiefed/ef ad jafnvel eitt Kvikinde snerter Fialls-Ræturnar sagde Gud/ Exod. 19. þa skal þad Dauda deyia. Nid fyrsta Nya Testamentesins Evangelium / er med Lofsaung heilagra Eingla bodad/z almenelegu Fridar Bode yferlyst. Allt Fialled Sinai skalf z titrade af Guds Ognan. Þar sæust Leiptraner z Elldingar/so ad Moises/s var hiñ meste Fullhuge/z so var kuñugr Gude/ ad hañ talade vid hañ eins og Madur vid Mañ talar / Exod. 33. Nañ sagde: Eg em hræddur og skiælfande/Hvad Paulus tilfeltur til Dæmis um þsse stoor Undur/Ebr. 12. Eñ hier lioomar Guds Byrte i kringũ Hyrdarana. Og Eingilleñ seiger vid þssa vesalings Smala-Meñ: Ottest ecke/ þviad i Dag er ydur Lausnareñ fæddur/ sa ad er Christur DRotteñ i Borgeñe Davids-Meñ hallda ad Einglarner hafe geinged a mille Guds og Moisen/til ad afhenda hønũ Løgmaled/eda ad vysu a einhvørn Hatt þionadad þssu/þad seiger Stephanus hiñ fyrste Pyslarvottur Guds/ nærre med berum Ordum kvisvarsiñum/ Act. 7. þad stadfester St. Paall/Gal. 3. og Hebr. 2. Eñ ei heyrest ad þeir hafe þa blydlega til hañs talad/ sem ei var Von/ þvi Løgmaled verkar Reide / Rom. 4. Og er vegna Yferkrodslunar utgiefed/Gal. 3. Eg vil ecke fa mier til Orda þær grimũ Hookaner/ er Løgmalenu fylgia. Ef þu hlyder ecke Raustene DRottens Guds þyns seiger Moises/Devt. 28. Þa skulu allar þessar Bølvaner koma yfer þig z høndla þig Bølvadur skalltu i Borgeñe vera/bølvadur a Akriñũ/bølvud skal þyn Hyrdsla vera/ hvar þynar Afgangs Leifar

erū/z bolvadur skal þiñ Lyffsens Avoxtur vera/þiñ Jardar Avoxtur og þiña Sauda/ Bølvadur skalltu vera nær þu geingur iñ/bølvadur nær þu utgeingur/ med ødru fleira/z allre þeirre Olucku er Løgmaal sins Yferkrodsla steiper yfer syndug^r Maññeskiur z hrædelegt er upp ad telia. O/hvørsu er þad Olykt hønum/er sagde; Komed til myn aller þier sm Erfide drygged z þunga erud þiader/ eg vil endurnæra ydur/ Matth. 11. Nañ medtook Tollheimtumeñ z Bersynduga/ aat og drack med þeim/ Luc. 15. Til ad æviña þa til Guds Rykis/ þolde Bryxle og Amæle vondra Mañg/ þeirra vegna. Nañ ed sagde vid hina Ber-syndugu Hoorkonu/ hafe eingeñ fordæmt þig/ so fordæme eg þig ecke/ helldur/ gack burt og syndga ecke framar / Joh. 8. So ad þad maa satt jaata/ad hiñ naaduge Gud heft ecke um Skør fram spaad uñ siñ Eingieteñ Son/ Esa. 42. Sia miñ Þioon þañ er eg aññast/og miñ hiñ utvalde/ a hvørium eg hefe Velþocknan/ eg hefe hønū miñ An-da giefed/hñ mun Doomeñ utflytia medal Heidiña þiooda/hñ mun hvørke kalla nie hroopa/og hñs Raust mun ecke heyrast a Strætunū/ þañ brukada Reir-Legg mun hañ ecke i sundur briooka / og þañ lytt-logande Hørkveik mun hañ ecke utslæckva / hañ mun kieña ad hallda Domeñ med Sañleykanū/hñ mun ecke Møglunarsamur nie hrædeleg ur verda/so ad hñ a Jordu Domeñ uppbyrie og Eyarnar munu epter hñs Løgmaale vænta. Þegar þier nu þetta hvørtveggia samañbered/ Brædur myñer/og ef þier þykest nockru vid Gud seker vera/ þa er lyk-legt ad þier munud fiña til i Hiarta ydar / hvørsu gledeleg ad sie JEsu Fæding. Gydingū var Føgnudur þsse allra fyrst bodadur/ so sm Von var til/so ad Spaadomarner yrdu uppfyllder/þss gieta þeir St. Paall og Barnabas/ Act. 13. er þeir søgdu vid þa: Til ydar byriade fyrst ad tala Guds Ord/eñ vær adrer høfū þss sydañ noted/þar fyrer spa^r Esaias so uñ Jerusalem: Myrkred mun hylia Jørdena/z Diñ añ þiodernar/Esa. 60. Eñ Drotteñ mun uppreña yfer þier/og hñs Dyrd mun siaast yfer þier/z Heidingiarner munu ganga i þyñu Lioose. Þvi lyser Eingilleñ i Samtalenu vid Hyrdarana/þar hñ seiger: Eg Boda ydur mikeñ Føgnud/þañ er skier øllu Foolke. Hier er ecke Gyd-

ingur nie Griskur edur Schyta / ecke Þræll edur Frelsinge / Gal. 3.
Helldur aller eitt i Christo Jesu/Col. 3. Epter hñs Løgmaale munu
Eyarnar vona/seiger Esaias 40. þad eru heidnar Þiooder/So plagar
Ritningeñ þær optlega ad kalla/Þetta meigū vier bæde ad Raun og
Nafne tileinka oss/sem byggiū Hoolma þennañ/ ad søñu hefur Guds
eilijf Fyrerhyggia skoted oss ut under hid ytsta Heimsins Skaut/ kañ
skie z ad mørgū þykia meige/ad vier høfū Var-Hluta fared af marg
re Fullsælu Heimsins/eñ þar a mote høfū vier ecke ad seigia af marg
re Þrre Olucku z Andstreime/sm̄ añarstadar i Heimenū plaagar synd-
uga Meñ/ svo vier erum skyllduger ad vidurkieña / ad Gud hefur vel
til vor giørt/ef vier kyñū med ad fara. Eñ hvørneñ sem þssu er var-
ed/þa hefur hñ ecke giørt oss Afskipta af Andlegū Hlutum/sm̄ mest
a rijdur. Stutt Stund er þad/ad vier eigum vid þetta Tijmanlega
ad bua/hvørt helldur oss geingur med edur moot. Eñ eins vel er oss
JEsu Blessud Tilkoma i Hollded bodud og ødrū/ eins vel hñs Pijna
og Daude/eins vel hañs Vpprisa/ eins vel hañs Vppstigning/ eins
vel Vtsending hins Heilaga Anda/a eingu af þssu høfū vier nockurn
Skort/helldur eñ hvør øñur Þiod i Heimenū/og ef eg maa seigia/þa
erū vier betur hier med forsorgader/eñ marger/þvi høfū vier aungvu
sijdur Ordsøk til ad fagna og Lof sijngia hinū gooda Gude i Hiørt-
um vorum/Col. 3. helldur eñ allur Heimureñ/Jaa øll Guds Christ-
ne/ hvar hellst sm̄ hun er i Heimenū/ hun maa saña þad satt ad vera/
er Paulus seiger/ Eph. 2. um̄ Heidingiana: Nu eru þier i JEsu
Christo/sm̄ adur fiærre vorud/nalæger ordner fyrer Blood Christi/
þvi hañ er vor Fridur/ hañ sem giører eitt af baadum/ og Gyrdingu
Midveggiarens hefur nidurbroted. J kryngum Jerusalems Mustere
var eirn Stein-Veggur/þangad leyfdest Heidingium ad koma/eñ ecke
leingra/so ad Þionustugiørdeñ ecke saurgud yrde af Oumskornū Moñ
um/z til þessa lijtur Postuleñ i þessū Ordū. Eñ sijdañ Guds Son-
ur er i Heimeñ boreñ/þa er i Christo hvørke Vmskurn nie Yferhud/
Gal. 5. Þvi seiger og Paulus aptur / ad hañ afmaad hafe Løgmaal
Bodordaña/ sem var iñefaled i Setningunum fyrer sitt Hollo/so hañ
giørde

giørde i sialfum sier tvo ad einum nyum Maññe/og giørde Frid/Eph. 2. Þetta er medal aññars sa Fridur er Einglarner boda/ Fridur millum Guds og Mañña/ þvi Gud er Madur ordeñ/Fridur millum Himinens og Jardar/ þvi Gud hefur i Christo alla Hlute forlijkad vid sig/ (semjande Frid fyrer Blooded hañs Kross) hvørt helldur þeir eru a Jordu edur a Himne/Col. 1. Fridur vid Heilaga Guds Eingla/hvørra Samneyte vier høfdū af oss broted/þvi seiger Paulus/ad vier sieū komner til Fiallsins Zion/z til Borgar Guds lifanda Jerusalem hiñar Himnesku/ og til margra Þusunda Einglañña/Hebr. 12. Fridur a millū Gydinga z Heidingia/þvi þ er i JEsu blessadre Hijngadkomu framkomed sem Drottens spaer/Zach. 8. seigiande: A þm Døgū skulu 10. Meñ (þad eru marger) af øllum Þioodum og Tungumaalum/ þrijfa i Klædafalld Gydingsins/seigiande: Vier viliū med ydur fara/ þvi vier heyrum Gud er med ydur. Þesse er Immanuel/ hvør ed fyrst var sendur til Forfapadra Sauda af Huse Israels/ Matth. 15. eñ hafde þo adra Saude er ecke voru af þvi Sauda-Huse/ er hønum byriade og þangad ad leida/Joh. 10. so þar yrde eitt Sauda-Hus og eirn Hyrder. O hvilijk Dypt Audæfañā z Guds Speke/ Hier maa þ satt jaata er Petur med stoorre Undran sagde fordū/Act. 10. er Gud sende hañ til ad skijra Cornelium og hñs Heima-Foolk: Nu reine eg i Sañleika sagde hañ/ ad þar er eckert Mañgreinar Alit hia Gude/ helldur ad sierhvør eirn/af hvørre Þiood sm̄ hñ er/sm̄ hñ Ottast/og fremur Riettvijssena/ hañ er hønum þocknañlegur/ Act. 10. Þar fyrer syngia z Guds Einglar hier i Lofkvædenu; Og MÖNNum GODur VJLie/ Þad kallar Textenñ Velþocknan. Hvar munde þessa Velþocknan vera ad finna/Brædur mijner? ecke hia vesølu Mañkyne/ allra sijdst a þm̄ Døgū / þegar Drottenñ kom til siñar Eygnar og hun þeckte hañ ecke/z kiemur þad hier fram sem Johañes seiger: 1. Pist. 4. Cap. J þvi er Kiærleikurenñ fooplgenñ/ecke ad vier elskudum Gud/ helldur ad hñ elskade oss/ og sende siñ Son/ ad hañ yrde Forlijkun fyrer vorar Synder. Þetta er ecke af mañlegum Tilverknade skied/ þvi þan Christs er Madurenñ Andstigd fyrer Gude/helldur fyrer hñs

Skullo

Skullð sem er hans elskulegur Sonur / i hvørium honum alleina vel-
þocknast/ Matth. 3. Þess hafa hiner að noted/hvørra Holld z Blood
hañ hefur uppa sig teked/ þvi eingeñ hefur uñ Alldur sitt eiged Holld
hatad/ Eph. 5. þar fyrer er ecke að undra/ þott Gud hafe Velþocknan
a þeim/ hvøria hañs Sonur skamast sijn ecke Bræður að kalla/ Hebr.
2. Og þar að Auke fyrer Truna a hañ eru orðner eirn Ande með
Gude / 1. Cor. 6. Fyrer þvi samfagna nu Guds heilager Einglar
syndugu Mañkyne/ er so brædlega høfðu þsse gledelegu Vñskipte fein
geð/ að verða Guds Børn af Satans Børnū/ Leysingiar Christi af
Syndareñar þrælū/ Guds Rijkis Erfingiar af Orfum Fordæming-
areñar/ Einglunū samlijker og þeirra Samlags Meñ/ af Lagsmoñū
Dioflaña/ Eñ so sm̄ að þeir himnesku Andar/ fagna þessu so mióg
sm̄ aður er sagt/ að þeir boða Frid og Velþocknan Guds yfer Jørð-
uñe / So fagna og Christi Læresveinar / og það Foolked er hønum
fylgde iñ til Jerusalem / þar af / að Fridur er i Himnenum orðeñ /
þar uñ skrifar so Lúc. 19. Og allur Fiølde Læresveinaña tooku til
að lofa Gud með Fognude og hærre Røddu/ fyrer allar þær Jarteik-
ner er þr sied høfðu/ seigiande. Blessaður sie sa sm̄ kiemur i Nafne
DRottens/ Fridur a Himne og Dijrð i Vpphæðum. Merk þetta vel
Christeñ Maður/ Hiñ Naaduge Gud hefur læted Fridar-Boð ganga
uñ alla Verølldena og lagt sijnū Postulū uppa að auglijsa Forlijkun
þessa/ 1. Cor. 15. Hvar fyrer þeirra Hlioomur er utgeingeñ uñ alla
Heims Bygdena. Rom. 10. Eñ Gud nade hvad fær þeir eru sem
vilia kallast a þaug Ræð/ að miñast við Soneñ so hañ verde oss ecke
reiður/ Ps. 2. Gud hefur læted boða Frid a Jørðu. Lær þier vera
ant uñ Christeñ Maður/ að verða þss fullvruggur/ að þar sie z Frid-
ur fyrer þig i Himneñū. Aller Jesu Christi Velgiørningar eru i hañs
Fæðingu øllum boðner/ eirneñ þeim sem Foot-troða Guds Son/ og
Sattmalans Blood almeñelegt hallda/ með hvøriu Syndareñ er ꝧo
Helgaður/ Hebr. 10. Gud er að sønu Frelsare allra Maña / þvi
hañs Sonur hefur fyrer alla liðed/ þo eirna mest Truaðra. 1. Tim.
4. Þvi þeir einer meiga Frelsesins niooka/ sem trua a Nafn Ein-

K gietens

giekens Sonar Guds. Stef þvi ecke upp a Veige þin Saaluhaalpar farre en ad Heilagur Ande ber Vitne þinū Anda þar um/ ad þu sierl Guds Barn. Rom. 8. En hvornen maattu þad ødlast? Þad skiedur ef þu giører aungva Saatt vid hns Ovine. Ecke vid Diøfulen/ þvi hn er Guds svaren Ovinur/vier høfū afneitad ollu hns Athæfe i Skyrnene / hvoria Petur kallar Saklmaala goodrar Samvitsku / 1. Pet. 3. Ecke Einungis þess vegna / ad vier i hefie Endurfædder erum/ og høfū Styrk Samvitskunar þar af ad vier erum saatter vid Gud/og kvitter um Sekt Uppruna Syndarenar/ helldur og hins ađrs/ad hun miner oss a um alla vora Æfe/ ad hallda vort Loford af fremsta Megne/og ad flecka ei Samvitskuna med þeim Verkum/sem Andskotanum eru til þionustu/en Gude til Stigdar/ ecke vid Hollded/ þviad þess Þaankar eru Reide og Fiandskapur i giegn Gude / Rom. 8 Eingen kan tveimur Herrum ad þiona/Matth. 6. En Christur og Belial eiga eckert Hlutskipte saman / 2. Cor. 6. Nu eru Holldsins Verk auglioos/ þad eru Hoordoomur / Saurlyfe/ Ohreinleike / Lausung / Skurgoda Dyrkun / Fiølkinge / Fiandskapur / Þrætur / Kappgirne/ Reide/ Þraattaner/Sundurþyckia/Flockadraattur/Ofund / Mandraap / Ofdryckia / Ofneytsla og þessum likt / Gal. 5. Ef vier þessar Synder æfum/og laatum þær drottna i voru Hollde/ þa erum vier ecke Guds Viner / og ecke er hans Fridur i oss / ecke kunnum vier helldur vid Samvitskuna Frid ad hafa nema hun sofe / og mun hun þo sijdar af illum Draum vakna þegar vest gegner/ þegar Andskoten kipper Svæflenū undan Høfdenu / Og vier ern sijst buner til Motgaungu hønū i Daudans harda Strijde/og er þa hætt vid ad hennar Ormur verde ad þm Orme sm alldrei deyr/Esa. 66. Jaa nema vier Daglega tøkum uppa oss Guds Herskruda/ og leggiū allt Kapp a ad støckva þessum Holldar Flocke/ epter þvi sem hvør eirn verdur msoocktur/þa kunnū vier ecke Frid vid Gud ad hafa/ ecke Guds Børn ad heita/ z i øngre Vissu um Guds Ryke edur Arf Himnana ad vera/ þvi þeir er Christo tilheyra/krossfesta sitt Holld med þess Girndum og Tilhneigingum. Gal. 5. Giøred ei helldur Samtaalt vid Heim

þennan/

þennan/ef þier vilied Guds Viner heita/því Johannes seiger/ 1. Pist. 1. Elsked ecke Heimenn nie þad sem i hönum er/Ef nockur elskar Heimenn/þa er ecke Guds Elska i hm. Ecke seige eg ad Menn skule ei hafa Umgeingne vid Heimsins Børn/annars mætti þeir fara ut ur Heimenum 1. Cor. 5. seiger Páll: Nitt er og riettvijst ad umgangast fridsamlega vid þa sem eru af Heimenum/ verde því ækomed/ því Páll seiger enn aptur/Rom. 12. Ef þad skie kann/ad svo miklu leite sem i ydar Valldi er/þa hafed Frid vid alla Menn. Og David hæler því/ad hann hafe Fridsamur vered/ Ps. 120. jafnvel vid þa sem Fridenn hötudu / Ps. 119. Nitt seige eg/ad Menn skule eckert Samblende edur Samlök hafa vid þa i Illskunne og Prettvijsenne/því þad er ad færa Hernad a móte Gude/og verde einhvør af oss til þess kvaddur/þa eiga Menn ad brioota þennan Frid og ottast eige Mennena / so vier kunnum ad hafa Frid vid hann er Sæl og Lijf giettur dreped eilijfum Dauda/Matth. 10. Riettvijsenn og Fridurenn kysse hvørt annad / seiger David Psalm. 84. Þar seigest vel eingenn vera/sem ecke Fridenn kioose/enn all vilia þo ecke Riett lated æfa/ eins og hvørt kunne annars án ad vera. Þar sem ecke er Riettvijse/þar er alldrei Fridr/þar sem ecke er hinn sanne Fridur/þar er alldrei Riettvijsse. Þad er hinn sanne Fridur/ad hallda Eindrægne med Gudrækne z goodre Skickun/enn hafa Skammer og Klæke. Þegar Ver alldarennar Syner eru megtuger ordner/og hafa broted under sig adra/ so ad eingenn voggar ad stijga a þad Strá er þeim mislijkar/þa hyggia Menn ad þeir sieu i Fride/enn þad er vijst/ ad þeir ed ødrum hafa ranglega tilgiørt/hafa þa hvad minnstann Frid/ er þeim synest einskis Ofrid ar Von vera/ því Fridur þesse helldur jafnann Strijd vid Samvitskuna. Og nær þeir hafa aungvann ad beriast vid/þa beriast þeir vid sialfa sig/soddann Fride eiga øll Guds Børn ad hafna/jafnvel þott þ sie nu um Stunder Fridseme køllud/ad lijda og samþyckia/edur ad mæla Koste lætast ecke sia hinar verstu Skammer og Oodygder. Og Nitt seme køllud/ef nockur vandlæter þar um/Enn þad mætte þann einu gilld da/sem hefur Frid vid Gud og Samvitsku sijna/Því þo at hann jafnvel Fridlaus yrde og rækur fra Mønnum/ þa hefur hann alltijd Fridland i

Guds Ryke. Og þott Gud take hañ ei so fliott i burt ur Heimenum/ þa vardveiter hañ þañ hiñ sama fyrer Heimenum / Joh. 17. Þad er gott ad vera hluttsamur med sama Hætte og Nóe / Loth / Moyses / Samuel / David / Elias / Esajas/ Micheas/ Jeremias/ Johañes Baptista/ St. Paall og adrer Guds Meñ/ er hielldu Brixle Christi stærre Virdingu ad vera / eñ Heidur Veralldar þessarar / Heb. 11. Esajas Cap. 9. nefner vorn Immanuel Fridar Hofdingia/ eñ þo seig er þesse Fridar Hofdinge/ Matth. 10. Meined ecke þad eg sie komeñ til ad senda Frid a Jordu / Eg er ei komeñ til ad senda Frid / helldur Sverd/ þvi eg er komeñ til ad setia Mañeñ upp i moote Fødurnum/ og Moodurena upp i moote Doottureñe/og Sonar Konuna a moote Modur Bonda syns/ z Mañsins Heimameñ verda hñs Oviner. Hvor er þa Fridur sa er Drottiñ hefur fært oss af Himnū? Þad er Fridur millū Guds og Mañа/ Eñ ecke Fridur millū Guds Barna z hñs Ovina / Fridur vid Samvitskuna / Eñ ecke vid Syndena / Fridur vid Guds Løgmaal/ eñ ecke vid Hollded/ eñ ef nockur af þeim er hañ talar um/ Matth. 10. sampycker ecke þyssa Fridarkoste/ þa er sa hñs Ovinur/ og a aungvañ Frid vid þañ sama ad giøra/ Þvi sa sem ecke hatar Fødur og Moodur/ Brædur og Systur/ fyrer hñs Skulld/ hañ er hñs ecke verdugur/ Matth. 19. Ad Sidurstu er þetta sa Fridur Guds/ sm̄ ædre er øllum Skilninge/ Phil. 4. Miñ Frid gief eg ydur/ miñ Frid læt eg hiaa ydur/ ecke so sem Heimureñ giefur þa gief eg ydur/ seiger JEsus vid Læresveinana/ Joh. 14. Þad er soddañ Fridr sm̄ giører oss ryka i Fatæktеñe/ Fria̋lsa i Þrældomenum/ Glada i Sorgeñe/ Metta i Hungrenu/ Istlenda i Utlegdeñe/ og um̄ alla Hlute oss sialfum fullnooga/ þa vier eckert høfū. Þesse Fridur giørde Job Heilbrigdañ i Krømeñe/ David Riettlaatañ midt i Syndeñe/ hñ digtade Lofsaungeñ fyrer Paal og Sylas i Myrkvastofuñe/ Act. 16. Hañ glaide Christi Postula þa þeir geingu Fagnande / og þo Hudstrykter ut fra Rædenu/ Act. 5. Hañ huggade Mariu under syns Sonar Krosse/ og eñ nu i Dag alla þa/ er hañ bera med heñe. Og fyrer þvi/ Brædur mijner/ ad þesse Fridur er so mikell og so dyr/ ad an hañs er eingeñ Fridur/ og

þeir

þeir ed þeinkia a himneska Hlute/kuña aungvan Frid ad hafa/þegar þeir hēs sakna/þott øll Verollden̄ hlæe a moote þm̄/ þa Grætbæne eg ydr fyrer ydar Velferdar saker/ad Endingu med Ordū Paals/ þar hn̄ seiger: Vier erū Sendebodar vegna Christi/2. Cor. 5. Og so sem Gud bedde fyrer oss/þa bidiū vier i Christi Nafne/sætteſt vid Gud. En þu Nadarfulle himneske Fader/ sem med dyrmætu Bloode þyns Eingietens Sonar/hefur endurkeypt Velferd Sælna vorra/gief þu þynū Børnū ad elska þig/elskast Innbyrdis/ & hallda Eindrægne i Andanū/so aller þeckia meige/ad þr sieu þyns Sonar Læresveinar/Joh. 13. Gief þm̄ ad hlaupa so Skeid Lyfdaga þssara/ ad þr fæe yfferuñed fyrer hn̄/sm̄ Heimeñ hefr sigrad/so ad þyner Þionar mætti med Simeone i Fride fara epter Orde þynu/Luc. 2. nær þier þocknast ad þeir ganga skule Veg allrar Verralldar/ Bænheyr þ Herra himneske Fader/fyrer JEsum Christum/Amen.

A Joola Dageñ.

Gudsgialled/ Joh. 1. Cap.

I Upphafe var Ord. Og pad Ord var hia Gude / og Gud var pad Ord/þad sama var i Upphafe hia Gude. Aller Hluter eru fyrer pad giorder / og an þess er eckert giørt / hvad giort er. J þvi var Lyfed / og Lyfed var Lioos Mañaña. Og Lioosed lyser i Myrkrunum/og Myrkreñ hafa pad ecke høndlad. Þar var eitn Madur af Gude sendur / sa hiet Johañes. Hañ kom til Vitnisburdar / ad hañ bære Vitnisburd af Lioosenu / so ad aller skylldu fyrer hañ trua. Eige var hañ pad Lioos/hellldur ad hañ bære Vitnisburd af Lioosenu. Þad var satt Lioos / hvert ed upplyser alla Meñ komande i þeñan Heim. Þad var i Heimenum / og Heimuren var fyrer þad giørdur / og Heimureñ þeckte þad eige. Hañ kom til siñar Eygnar/og hañs sialfer medtooku hoñ eige. Eñ so marger sm̄ hañ medtooku/þa gaf hn̄ þeim Magt Guds Børnum ad verda/þeim sem a hañs Nafn trua. Ei-

ge þeim sem af Bloodenu/eda þeim sem af Holldsins Villd/ edur af Mañsins Vilia / helldur þeim sem af Gude eru fædder. Og Orded vard Holld / og bygde med oss/ Og vier sæum þess Dyrd/ Dyrd so sem Eingietens Sonar af Fødurnum/fullañ Naadar og Sañleika.

Exordium.

DAniel Spamadur i siñar Bookar ødrum Capitula / seiger fra þvi / ad Nebucadnezar Konunge hafe giefest Syn nockur i Draume / er hañ krad sydañ ad være horfeñ wr Miñe sier / og beidde Fiølkyngis=Meñ syna og Spæsagnara / ad þeir segdu hønum Draumeñ / eñ þeir tøldust undañ Bode Konungs og sverudu þañveg : Þar er eingeñ Madur a Jørduñe / er meige giøra þessa Konungsins Skipan / hvar fyrer eingeñ Høfdinge edur Drotteñ hefur nockru Siñe þvilyko krafist af nockrum Spamañe edur Caldæo/ þvi sa Hlutur er Konungureñ æsker epter / er so dyrmætur / ad eingeñ mæ hañ seigia Konungenum nema Godeñ / hvør ed ecke byggia med Holldenu. Nu jafnvel þoott ad Spameñ þesser væru Satans Pioonar / þa mæ þo ecke þvi a moote seigia / ad þesse þeirra Afsøkun var gilld a alla Vegu. Eñ þess meira sem Heidingiar þesser høfdu til Maals syns / þess meira høfum vier Christner Meñ Gude ad þacka/ ad hañ hefur oss þañ i Heimeñ sendt / er þad hefur giørt/ er eingeñ Maña giøra kuñe. Caldea Lands Vitringum þootte þad Nyungar/ ad Konguneñ skyllde leggia þeim uppa þeñañ Hlut / Eñ hiñ Allvitre Gud hefur giørt eiñ nyjañ Hlut a Jørdu/ ad Konañ hefur umkryngt Mañeñ / Jer. 31. Hvørt Spadoomur þesse eige ad skiliast um Holldtekiu DRottens edur ei / er eg ecke alldeilis viss um/ samt flygur mier i Hug af þessu / ad þad hefur allvrei um Æfe heyrst / ad nockur hafe under eins Mey og Mooder vered / ad hañ sem uppfyller Himeñ og Jørd kieptist i einum Stalle / ad Gud er Madur ordeñ. Margvyslega og a marga Vegu hefur Gud talad vid Fedurnar i Fyrndeñe / Eñ þad er nyr Hlutur / ad hañ talar vid þa fyrer Soneñ / Hebr. 1. Og ad Gud Jklæddur Mañlegu Hollde / sa Eingietene Sonur Fødursins / sem er i hañs Skaute / hañ i eigeñ Persoonu Opeñbera syndugum Møñum allañ hañs Villa og Veg Sæluhiælpareñar. Spæsagnararner forkooku þad / ad Gud munde byggia med Holldenu / Eñ hvad villium vier þar um tala/ Ad Orded er Holld orded/og bygde med oss? Vier heyrdum þad / sæum med Augum vorum og skodudum / og Hendur vorar threifudu a þvi/ seiger Johañes / 1. Pist. Cap. 1. Godeñ eru Møñunum lyk orden / og ofañ komeñ til vor / søgdu fordum þeir Meñ i Lystrie / er Paulus læknade þañ er halltur var boreñ / og villdu hafa veitt þeim Barnabæ Gudlega Lotning/ Act. 14. Eñ þeir voru þo ecke nema Meñ / og hvad helst þeir giørdu undrunarlegt / þad giørdu þeir i Nafne JEsu Christi. Eñ i Mañdoom DRottens er hiñ lifande Gud ofañ stygeñ / og hefur Bygd fest a medal Mañaña / Jæ / hvilykur Gud / af hvørs Krapte og fyrer hvørs Almætte ad øll Furduverk a Himne og Jørdu giørd eru. Vm þetta Allra Helgasta og Dasamlegasta Efne

giefur

gieckur oss Ordsøk ad tala vor uppleseñ Texte / hvørium vier vilium ganga nockud nær / og þoott ad ei meige hiñum gooda Gude þullþacka þar fyrer / ad eingeñ er sa medal vor / sem eþe um̄ Guddoomeñ Christi nie hañs Holldtekiu / Þa samt af þvi ad þetta Heilaga Evangelium ſærer oss a þa Leid / sem liggur til ad tala hier um̄. Þa viliu̅m vier af þvi alleina Hugleida þad / ad Gud sie Madur orden. Hier til styrke oss goodur Gud med Krapte syns Anda / A M E N.

Vtleggingeñ.

I Vpphafe VAR ORD / seiger Gudspiallamadureñ. Eg vil ecke i þtta Siñ fara mier til Orda / edur upptelia Meiningar Mañа / hvar fyrer hin øñur Guddoomsins Persona verdur ORD køllud / þo er þ vÿst / ad Gydingar nefndu so Messiam a þm̄ Døgum / og hefur þad øllum kuñugt vered / man skie / þess vegna / ad Ord Fyrerheitesins uppa þn̄ hlÿdde. Ad eg ei tale þar um̄ / ad hiñ maatkuge Gud skapade fyrer hañ alla Hlute / þegar hañ baud þeim ad verda med einu Orde / Gen. 1. edur og hitt / ad hn̄ Holldenu Jklæddur / hefur med Sañleiksins Orde opeñberad oss Fødursins Vilia / Joh. 1. Eñ hvørneñ sem þessu vared er / þa seiger Johañes / ad þetta Ord edur Guds Sonur / hafe vered i Vpphafe hia Gude / Nvørt sm̄ vier nu tøkum̄ þtta Ord VPPhaf / þ Vpphaf Eilÿfdareñar / o̅ Raunar er eckert añad eñ sialf Eilÿfdeñ / i hvørre ad ei er Fyrr edur Sÿdar / helldur eru þusund Ar hia Gude / so sm̄ eirn Dagur / & eirn Dagur so sm̄ þusund Ar seiger Petur / 2. Pet. 3. Edur vier tøkū þ þ Vpphaf Skøpunar allra Hluta / Gen. 1. þa er þ audsært / ad Sonur Guds er hm̄ sameilÿfur / Paulus seiger / 1. Cor. 15. ad þegar sagt verdur / ad aller Hluter sieu Christo underlagder / þa sie þ bert / ad sa er undañtekeñ / er hm̄ hefr alla Hlute underlagt. Alÿka vil eg hier um̄ seigia / nær sagt verdr / ad Guds Sonur hafe vered i Vpphafe Skøpunar allra Hluta / þa er audvitad / ad hn̄ sialfur hefur alldrei skapadur vered / & er þss vegna / & hefur vered / þ alla Eilÿfd. Paulus tekur af Tvÿmæleñ hier um̄ / er hañ seiger: ad hañ hafe vered ádur eñ ad aller Hluter voru / Col. 1. Og uppa þ / ad eingeñ leide sier þ i Hug / ad hn̄ ecke sie Gude Fødr sameilÿfur / þa seigr David Koningur / Ps. 45. Þiñ Velldis Stoll O Gud / er um̄ Alldur & ad Eilÿfu. Eingeñ Efe er a þvi / ad þetta er um̄ JEsum Guds

Son

Son talad/ þvi strax epter seiger David/ Þu hefur Riettlæted elskad/ enn hatad Ranglæted / þar fyrer hefur O Gud þinn Gud smurt þig med Oleo Fagnadarens framm yfer þijna Hlutkakendur/ Ps. 45. og þesse hin sømu Ord þyder Paulus til Hebreos/1. uppa Jesum/ hvør ed epter Manndomenum smurdur er med H. Anda/ Og hvad meira er/ ad Drottenn sialfur er þvi samhlioda / er hann heimfærer uppa sig þau Ord er standa/ Es. 61. Ande DRottens er yfer mier / af þvi hann hefur smurt mig/ seigiande: Þesse Ritning er i Dag uppfylld / ad ydur aheyrendum/ Luc. 4. Og so eingenn meine/ ad þetta sie talad alleina umm hina epterkomande Eilijfd / þa seiger Micheas / Cap. 5. Þu Bethlehem Ephrata / ert aungvannveigenn hin minnsta a medal Hertoga Juda / þvi af þier mun framkoma sa Drottnarenn i Jsrael / hvørs Utgangur er i fra Upphafe / og fyrer allar Allder. Þegar David bidur Guds Son ad spara sijn fau Ar/ þa finnst honum eckert dijrmætara til ad hræra hans blessudu Myskunar Ydur sier til Medaumkunar/ helldur enn hans eilijfa Gietnad/ þar hann seiger/ Ps. 102. Minn Sterke Gud/ svipt mier ei burtu midt a minnum Døgum/ af eilijfum Gietnade eru Ar þijn/ ædur enn þu Jørdena grundvallader/ og Himnarner eru þijn Handaverk/ þau munu forganga/ enn þu blijfur/ allt mun þad so sem Fat fyrnast/ og so sem ødru Klæde muntu ummbreita þeim/ enn þu blijfur hinn same/ og þijn Ar þrotna ecke. Hvør Davids Ord Paulus til Hebreos/ Cap. 1. enn aptur þyder uppa Drottenn JEsum z hans Guddomlega Natturu/ edur þvi munde Esajas Cap. 9. kalla hann Fødur Eilijfdarennar edur eilijfann Fødur/ nema Guds Ande hefde skoted honum þvi i Briost/ ad hann hefde æsamt Gude Fødur vered fra Eilijfu? Ecke hefur Esajas talad þetta af sialfum sier/ þvi hann spaer so greinelega/ ad æ ma þreifa/ umm þa Hlute er eingenn Madur vita kunne/ nema Gud være med honum. Enn eg em viss umm/ ad ef hann er Fader Eilijfdarennar/ þa er hann ecke yngre enn Eilijfdenn/ enn fyrst hann eilijfur er/ þa er lioost þar af/ ad hann er sannur Gud/ Þess gietur og Johannes hier i Gudspiallenu/ er hann seiger: OG GUD VAR ÞAD ORD. Hvør Grein ad epter Ordshætte Ritningarennar merker sama og hann sagt hefde/ Þad

Ord

Ord Var Gud/ So sem þegar hann seiger i ødrum Stad/ Anden er Gud/ þad merk'/ Gud er eirn Ande/ Joh. 4. Þetta vottar Gudspiallamadurenn mz þeim Verkum er eingenn kunne ad giøra nema Gud eirn/ er hann seiger: ALLer HLuter Eru Fyrer Þad GJorder. Hvør vill þa þeinkia um Christ annad/ enn ad hann sannur Gud sie? Mier koma i Hug þau Ord er sagde heidenn Madr Pythagoras/ mon Ef ta til þess ad hæda ad Meknade z Atrugyrnd daudlegra Manna/ sem þo ecke kunna ad skapa eina MØflugu/ og vilia þo so sem Guder tignader vera: Ef nockur þeinker sagde hann þ hann mune Gud vera/ þa skape hann eina Verølld lijka þessare/ z mun eg hann strax tilbidia. Johannes itrekar þetta enn apt:/ so ad aller meige ur Skugga ganga hier um/ seigiande/ An Hans Er Eckert Giort Hvad Giort Er. Sie nu eingenn Hlutur man hanns giørdur/ þa er þad auðsært/ ad hann sialfur Ogiørdur er og Oskapadur / þvi a millum Skaparans z allrar Skiepnu kann eingenn Madur ad huxa edur iminda sier nockurn Hlut/ þar eingenn hefur sig sialfann skapad/ z Skiepna eingenn hefur giørt sinn Skapara/ z so ad vier ei meinum/ ad Guds Sonur hafe vered alleina nockurskonar Verkfære i Skøpunarverkenu / þa seiger David med lioosum Ordum i þeirre Grein/ er eg strax las/ af Psalm. 102. ad hann hafe Verølldena grundvallad/ og ad Himnarner sieu hanns Handaverk / og ecke einasta hefur hann þessa synelegu Verølld skapad/ helld: seiger z Paulus/ Col. 1. Forkakslaust/ ad fyrer hann/ þad er/ af hønum sieu aller Hluter skapader/ sem eru a Himne z Jørdu/ hvad synelegt og hvad osynelegt er/ hvørt helldur þ eru Troonarner edur Herradæmenn/ edur Yfervølldenn/ edur Valldstioornernar/ allt er þ fyrer hann / og hanns vegna skapad. Med þessum hinum skyrustu Ordum vill Paulus merkiast lækka Eingla Guds og hinar Andlegu Verur/ fyrer utann Gud eirn/ allra hluta Skapara/ semeirn af ollu Oskaptur er. Nu være þ ad sønnu noog til ad vitna um Guddom Frelsarans/ ad hann er eilijfur z allra Hluta Skapare/ Enn Johannes lætr ecke kyrt þar mz/ helldur seiger hann: J ÞVi VAr LJJFed/ Og LJJFed Var LJoos Mannanna. Med hvøriu hann teikna vill/ ad allt hvad LijfsAnda hefur/ Andlegann edur Lijkamlegann/ þ life af þvi sama Lijfe/ og af hanns Fyll-

tingu

ingu høfum vier aller medteked. Nvørneñ utmælar Paulus hiñ sanna Gud þ Athenuborgar Møñu/er hñ foor til þra mz Christne Bodeds: J hm̃ lifu vier/erũ vier og hrærunst vier/Act. 17. Eñ hvad er þ añ ad eñ þad/sm̃ hiñ same Postule vitnar um̃ Christ ? Col. 1. Ad i hønũ stande til samans edur standest aller Nluter. Pad er vardveitest z stiorneſt af hønũ. Þvi seiger og Postuleñ/Heb. 1. Ad hñ bere alla Nlute mz Orde sijns Kraptᵛ. Eg giet ecke bored allt þta Folk sagde Moises vid Gud/ Num. 11. Þegar hañ villde hafa sig undañ þeigiñ ad styra einsamall Jsraels Folke/af hvøriu Ordtæke Ritningareñᵛ eg þ fylle lega ælykta/ad sa sm̃ ber alla Nlute mz sijnu krøptuga Orde/hñ stiornar øllũ Nlutũ med Gude Fødur og Heiløgũ Anda/bæde a Himne og Jørdu/Nvad sialfur Drottenn sampycker/er hñ seiger: Pad sm̃ Fader eñ giører/þ giører Sonureñ eirneñ med/Joh. 5. sem Von er til/þvi hñ seiger berlega/ad Fadereñ sie i sier og hñ i Fødurnũ/ Joh. 14. Johañes seiger/ad LJJFed hafe vered i ORDenu/eñ hvilijkt þ LJJFsie/greiner hñ sialfur/Joh. 5. So sm̃ Fadereñ uppvekur og lijfgar þa Daudu/so lijfgᵛ z Sonureñ þa hñ vill. Og þott hñ hafe þ mz mørgũ Dæmũ sañad/þa er þ saint af hñs sialfs Vpprisu allra kuñugast ordeđ. Adrer Guds Meñ hafa fyrer hñs Kraft uppvaked hina Daudu/ eñ eingeñ hefur sialfañ sig af Daudũ vaked/nema hñ eirn. Þetta vottar hñ sialfur. Þvi sagde hñ vid Gydinga: Briofed þier þta Mustere/ eñ eg skal þ a þrem Døgũ upp aptr byggia/eñ hñ talade um̃ Mustere sijns Lijkama/seiger Joh. 2. Og um̃ Sælena seiger hñ/Þar þ elskar Fadereñ mig/ad eg læt mijna Sæl fra mier/ so eg hana aptur take / eingeñ tekur hana fra mier/eñ eg legg hana fra mier sialfur. Eg hefe Vallð til ad leggia hana fra mier/z Valld til hana aptur ad taka/z þessara ordsaka vegna hafa heilagᵉ Guds Meñ i Ritninguñe yduglega kallad hñ Gud/þvi Gud er alleina sa ed dasemdarverk eñ giørᵉ/Ps. 72. Eg hefe allareidu nockr Vitne þar til leidt af hinu gamla Testament enu/z mætte þo eñ fleire telia. Eñ Læresveinarner hñs z Postulᵉ/sm̃ voru uppfræder af hønũ/sau hñ og skodudu/1. Joh. 1. átu z druckñ med hm̃/ Vppa hverra Lærdoom hañs Kyrkia bygd er/Þeir ed hañs

Vitnis

Vitnisburd hafa med sijnu eigenn Bloode underskrifad/og lææted Lijfed fyrer þennann Sannleika/ Þeir luka aller einu Munne upp umm þetta. Hans Vitne hafed þier heyrt/er JEsus elskade/sem var Johannes/er Gud spialled ritad hefur. Enn hann talar enn þa framar/1. Joh. 5. seigiande. Vier vitum ad Guds Sonur er komenn/og ad hann hefur giefed oss Hiarta til ad þeckia hinn Sannarlega/og ad vier sieum i hinum Sannarlega/ þad er i Guds Syne/hann er sannur Gud og þad eilijfa Lijf. Rom. 1. giefur St. Pæll Gude allra Hluta Skapara þann Titel/ad hann sie blessadur umm allar Allder: Enn i sama Pistle Cap. 9. seiger hann umm JEsum Christ/ af hvørium(hann meinar Fedrunum)ad Christur er epter Holldenu/hvør ad er Gud yfer øllum Hlutum/ blessadur ad Eilijfu. Judas Postule Drottens/hann endar sinn Pistel med þessum Ordum: Gude alleina vijsum Frelsara vorum/sie Dyrd og Magt/ Kraptur og Vellde/ bæde nu og umm allar Allder. Þeim sømu Ordum sem Guds eingietenn Sonur hefur skipad oss syndugum Mønnum ad kvedia Gud vorn Fødur i Drottenlegre Bæn/Matth. 6. med þeim sømu andvarpar hann hier vorn Frelsara/hvad hann munde ecke giørt hafa/nema hann villde hafa hann Gudlegann Heidur veittann. Drottenn Gud þinn skalltu tilbidia og honum einum þiona/seiger Moyses Devt. 6. og 10. Og med þessum sømu Ordum rak Jesus Diøfulenn burt fra sier/er hann freistade hans/og sagdest munde giefa honum øll Rijke Verralldar/ ef hann fielle framm og tilbæde sig/Matth. 4. hvar af audsært er/ad einsømlum Gude/enn aungvum ødrum tilheyrer soddann Lotning. Enn hvad seiger St. Pæll umm JEsum/ hann seiger ad i hans Nafne skule øll Kne sig beygia / bæde a Himnum og Jørdunne/og under Jørdunne/Phil. 2. Og so Menn vite ad hier er eingenn undanteknenn/þa seiger Postulenn Ebr. 1. i Davids Orda Stad/ad aller Einglar Guds skule hann tilbidia: Enn ef þad skulu Einglarner giøra/hvørier ed sia ydugleg Guds Fødurs Auglit a sier hann/Matth. 18. þvi munu þa ecke skylldar til þess hinar Vædre Skiepnur? Þegar Johannes villde hafa tilbeded Eingelenn/ þann er talade vid hann/ Apoc. 19. þa varnade hann honum þess og sagde: Sia til/ad ei giører þu þetta/ tilbid þu Gud. Enn er hann fiell til Fota Guds Syne/þa aptrade hann honum ecke/helldur lagde sijna hægre Hønd yfer hann/seigiande: Ottast ecke/

 eg

eg em hiñ fyrste z sijdarste/ Apoc. 1. og hvad opt var Drottenn vor tilbedeñ/ jafnvel i siñe Anaud hier a Jordune. Nin Cananiska/ Matth. 15. Maria Syster Lazari/ Joh. 11. Hundrads Hofdingeñ/ Matth. 8. z adrer miklu fleire tilbádu hñ/ z hñ audsijnde þar med/ ad hm̄ Guddomlegur Heidur tilheyrde/ ad hñ vard vid ollū þessū jafnskiott z þeir beiddu. Ræningeñ sm̄ med hm̄ Krossfestur var/ tilbad hñ Daudvona/ sialfañ komeñ ad Dauda/ Luc. 23. þa sijnde JEsus þ Alvoru ad hñ Gud v'/ þvi hversu mætte hñ einū storbrota Mañe Himnarijked giefa/ nema hñ sialfr ætte þess Valld a Himni. St. Stephanus Frumburdr hñs Pijslarvotta/ hñ tilbad hñ midt i Andarslitrunū/ z var hñ þa full ur af H. Anda/ sem Lucas vottar/ Act. 7. Heyrt hafde hñ med hvilijku Kalle ad JEsus lietst a Krossenū/ er hañ sagde: Fader i þijnar Hendur fel eg miñ Anda/ Luc. 23. Eñ hañ giørde þess eingañ Mun og hiñs er hñ sagde: HErra JEsu medtaktu miñ Anda. Hvar fyrer z þvi hñ visse ad Fader og Sonur voru eitt/ og Sonureñ Fødurnū ad allre Tign/ Dijrd og Mætte samjafn epter Guddomenum. Heidingiar þr ed af Gude eckert vissu/ z voru æn hñs i Heimenū/ Eph. 2. þeir skøpudu sier adskilianlegar Meiningar um̄ God sijn/ er þa høfdu þo ecke skapad/ og meintu ad eirn være ødrum undergiefeñ/ eñ þvilijkt er eckert um̄ JEsū ad þeinkia. So Eilijfur/ so Almætkugur/ so Alvitur sm̄ Fadereñ er/ so er og Sonureñ/ so sem hiñ heilage Athanasius Lærefader hefur oss þad kiendt i siñe Truarjatningu. Jehova vor Gud/ Jehova hañ er eirn seiger Moyses/ Devt. 4. Eñ ef ecke er nema eirn Gud i Verune/ og þad er ædur vottad ad JEsus sie Gud/ hvernig mää hñ þa hm̄ miñe vera? Og þvi seiger Postuleñ til Heb. 1. Ad hañ sie ut þryckeleg Mind hñs Personu. Eg er Jehova/ þad er mitt Nafn/ z mijna Dijrd vil eg eingū giefa seiger Drottenn/ Esa. 42. Være nu ecke Guds Sonur Fødurnū ad øllu jafn/ og være þra Nafn ecke Guddomlegrar Veru/ i hverju ad eru þriar adgreindar Personur/ þvi munde Gud þa sialfur Elskuligañar Bruñur/ hafa openberad sijna Dijrd mz þessu Nafne/ þm̄ sm̄ øll Sálareñar Velferd a þvi rijdr ad vita a hvern þr eiga ad trua/ z hallda eingañ hm̄ jafnañ: eñ hñ hefur

skipad

skipad og ad trua a Sonen. Hvi munde hn̄ seigia vid Moisen/ Exod. 3.
Eg mun vera Sa eg vera mun/ z þ skalltu seigia Sonū Israelis/ Sa
ed vera mun/ sende mig til ydar? Hvi munde hn̄ seigia þ Muñ Esaiæ:
Eg er Jehova/ og fyrer utan mig / er eingen̄ Gud/ Cap. 45. Munde
nockud Guds eingieten̄ Sonur/ sa ed er i Fodursins Skaute vanheidra
sin̄ Fodur/ þar med ad giøra sialfan̄ sig hm̄ jafnan̄/ nema hn̄ visse þad
være so? Hvi seiger hn̄ þa/ Apoc. 1. Eg em Alpha og Omega/ Upp-
haf z Ender/ sa sm̄ er/ z sa sm̄ var/ og sa sm̄ koma mun hin̄ Almatt-
uge: Hvi munde hn̄ seigia vid Philippū/ er hn̄ beiddest epter ad meiga
sia Fodurin: Philippe/ sa sm̄ sier mig/ hn̄ sier Fodurin/ truer þu ecke
ad eg em i Fodurnū/ og Faderen̄ i mier? Joh. 14. Hvi munde sialfur
Faderen̄ kalla hn̄ sijnu Nafne? Edur mun hn̄ sijna Dyrd ødrū giefa?
Hvi seig' hn̄ þa Jer. 23. Eg vil uppvekia David eitt riettlatt Sade/
Sa ed mun Rijkia sm̄ Konungur/ z þad skal honū velluckast/ og han̄
skal fremia Løg og Riettinde a Jørdu/ a hn̄s Døgū mun Juda hoolp-
en̄ verda/ z Israel ugglaus bua: þad mun vera Nafn hn̄s/ er hn̄ mun
nefna hn̄ m3/ Jehova vort Riettlæte? Hvi mun hn̄ aptur itreka þta/
i 33. Cap. seigiande: A þm̄ Døgū mun Juda hoolpen̄ verda og Israel
tryggelega bua/ og sa ed kallar/ hn̄ mun vera Jehova vort Riettlæte?
Mun ei þetta vera hn̄/ sem oss er af Gude giørdur til Riettlætis/ til
Helgunar z til eilijfrar Sæluhialpar? 1. Cor. 1. H var fyrer mun Gud
Allsheriar en̄ framar seigia um̄ sin̄ Son / Hos. 1. En̄ eg skal Myskū
una Husenu Juda / og frelsa þa fyrer Jehova þra Gud/ og ei vil eg
frelsa þa m3 Boga edr Sverde edur Strijde/ Hestū edur Riddara Lide.
Men̄ þreifa a þvi/ ad þta er i Jesu af Nazareth fullkomnad z fram̄
komed. Han̄ var alen̄ i Fatækt/ Luc. 2. Han̄ uppoolst i Armood/ Han̄
hafde ei þar hn̄ mætte Hofde sijnu adhalla/ Matth. 8. Hn̄s Rijke var
ecke af þessū Heime. Ecke strijddu hn̄s Þienarar fyrer han̄/ Joh. 18.
Han̄ skipade Petre ad slijdra Sverded/ Matth. 26. J sijnu mesta Uf-
erlæte reid hn̄ einnre Øsnu inn til Jerusalem/ Matth. 21. Hvadan̄ hn̄
var eins z Flooka-Madur til Galgans utleiddur/ z hn̄s bestu Viner
og Villdarmen̄ eru deidder hn̄s vegna allan̄ Dagen̄. En̄ þo er i ølln

Þſſu Volæde Rÿke Guds Sonar i hn̄s Barna Hiørtū ſtærra orded en̄ nockurt Konungs Rÿke hefur um̄ Æfe vered: So eg ma þ ſatt jaata/ er Severus Sulpitius ſeiger/ Lib. 2. Histor. Sacræ/ um̄ Dráp Guds Barna under Diocletiano Keiſara; Vier hofū alldrei frægare Sigur un̄ed/ en̄ þa vier ecke urdū med 10. Ára Offsooknū ſigrader. Munde nu ollu þſſu vera ſpaad um̄ JEſū/ edur hn̄ nefndur þvi Nafne/ ſm̄ Gude einū er eigenlegt/ og eingū ødrū maa aan Syndar tilleggiaſt/ nema hn̄ være eirnrar Veru m3 Gude Fødur/ og hm̄ ſamjafn ad ollu? Zacharias ecke af ſialfum ſier/ ecke af eigen̄ Hugbode ſijnu/ helldur fullur af Heilogū Anda ſeiger um̄ Johan̄em/ Luc. 1. Og þu Sveirn munt nefnaſt Spaamadur hins Hæſta/ en̄ þ er kun̄ugt ad Johan̄es var Fyrerren̄are JEſu/ og Eingill undan̄ hn̄s Auglite ſendur/ Mal. 3. En̄ ef hn̄ er hin̄ allra Hæſte/ Hvørnen̄ ma þa nockur hm̄ hærre vera? Ef hn̄ ſeiger ſialfur/ eg em hin̄ Fyrſte z Sijdarſte/ Apoc. 1. hvør kan̄ hm̄ þa fyrre ad vera? og hvad halldeð hef3 vered um̄ Meſſiam a Hierviſtar Døgū Drottenſ/ þ kien̄er Johan̄es 5. ſeigiande: Þeſſ meir ſokku þr epter ad deyda hn̄/ ad hn̄ ecke einaſta braut Hvijldardagen̄/ helldur ſagde Gud ad vera ſin̄ eigen̄ Fodur/ giørande ſig jafnan̄ Gude/ hvad hn̄ m3 þſſū Ordū giorde: Min̄ Fad'er erfvidar allt hingad til/ z eg erfvida. Sem villde hn̄ ſagt hafa/ min̄ Fader er ei bunden̄ vid Sabbatsdagen̄/ ad hn̄ ei ſtiorne ollū Hlutū bæde a Himne og Jørdu/ epter Villd ſin̄e/ ſo lækna z eg þa Siuku/ epter þvi Vallde ſm̄ eg hefe/ og maa þvi ecke a moote ſeigia/ ad þſſer raanglaatu Men̄ toludu riett i þeſſu. Paulus er ſkoren̄ordur um̄ þta Efne/ þegar hn̄ eggiar Chriſtna Men̄ a Hoogværd og Lijtelæte/ ſeigiande: Vered eins lynder z Jeſus Chriſtus var/ hvør þott hn̄ Guds Mind være/ hiellt hn̄ þ ecke fyrer Herfaang Gude jafn ad vera. Og hefe eg ſo med nockrū Rokū vitnad fyrer ydur/ ad Jeſus er Gud eilijfur/ Almaattugur/ alls Heidurs verdugur/ z Fødurnū ad ollu jafn epter Guddomenū/ ecke þſſ vegna/ Brædr mijn'/ ad eg þurfe nockrū i þſſū Safnade ad telia Tru hier um̄/ þvi þ jaata aller med Hiarta z Mun̄e/ helldur ad eg i ſtuttu Maale audſijne ut af Þſſu H. Evangelio/ hvilijk: hn̄ ſie er vort auma Holld z Blood hefur uppa ſig teked/

teked/hvar um̃ Johañes fram̃ᵛ talar m; þſſũOrdũ: Og Orded Vard Holld og Bygde Med Oſſ. Hvør Ord ecke eiga þañ veg ad ſkiliaſt / ſo s ad Guddomureñ ſie i Mañdom um̃breittur/ hia Fød; Liooſaña er eingeñ Vm̃breiting edur Mind til Vm̃breitingar/ ſeiger Jacob Poſtule Cap. 1. Eñ þar hñ nefner Fødur Lioſaña/ þa meinar hñ Gud: eñ þ er mȯ; voltad/ ad Jeſus Chriſtus ſie ſañur Gud/ þar þ er þvi langt fiærre/ ad hñ kuñe hiñe minſtu Vm̃breitingu underorpeñ ad vera/ og þott ei være añad til Vitnis hier um̃/ þa eruJohañis eigeñ Ord er hier ſtanda ſkøm̃u ſydar i Evangelio: Vier Saũ Hañs DIrd/ DYrd So Sem EINgietenis SOnar Af FODurnũ. Eñ nær ſau þeir hana? ad ſøñu i Kieñinguñe/ i Kraptaverkunũ/ i Skyrneñe/ eñ ecke ſydſt þa hñ forklæradeſt a Fiallenu/ Matth. 17. og var þ hiñ ſame er þr hofdu eted z drucked m;/ 1. Joh. 1. So er þa ecke Guddomureñ um̃breittur i Mañdom/ helld; hefur Guds Sonur Mañdoomlega Nattúru uppa ſig teked/ ſo ſm̃ Paulus til Hebreos Cap. 2. ad Orde kiemſt/ ad hñ hafe ecke Einglana/ helldur Abrahams Sæde a ſig teked/ teiknande þar med/ ad hañ hafe Mañdomeñ teked i Samfelag z Einingu ſiñar Guddomlegrar Perſonu/ z i þſſũ Ordũ: ORded Vard HOlld/ er veniulegur Ordshattur Ritningareñar/ ſo ſeiger Gen. 2. Adam vard ad lifande Sálu/ þegar Gud blies lifande Anda i Mañſins Naſer/ ecke þ ad Lykameñ um̃breitteſt i Saal/ helld; teiknaſt m; þſſu Ordatiltæke/ hin allra nakvæmaſta Eining a millũ Saalar z Lykama/ hvør miøg ſo er þſſare lyk/ þvi ſo ſm̃ Saal z Lykame verda ad eirnre Perſonu/ ſo urdu z tvær Natturnar i Chriſto/ eirn Gud z Mad;/ þegᵛ hñ Holld z Blod uppa ſig tok/ þta vitnar allvyda H Ritning/ bæde i Spadomunũ i gamla Teſtamentenu/ ſ z i Nedkieñingú þra er ſau z ſkodudu hñ/ z hvorra Hendur a hm̃ þreifudu/ 1. Joh. 1. z ſau þo hñs Dyrd/ So Sem Eingietens Sonar Af Fodurnũ. Hñ fyrſte Vottur i gamla Teſtamentenu er ſialfur Gud/ er hñ ſagde ad Kviñuñar Sæde ſkyllde i ſundurmeria Høggormſins Høfud/ Gen. 3. Hvilykt ad ſie þta Kviñuñᵛ Sæde/ þ vitnar Eſajas Cap. 9. m; þſſũ Ordũ: Eitt Barn er oſſ fædt/ z eirn Sonur er oſſ giefeñ/ hvørs Høfdingia Doomur er a hñs

Herdum/

Herdõ/z hñs Nafn er Vndrunarlegt/Rad/Hetia/Kraptr/eilifr: Fad er z Fridar-Høfdinge. Sicmed hier/Brædur miñer: Hñ sm̃ fæddur er/ hñ sm̃ Spamadureñ Barn kallar/hñ nefner hñ und' eins Fodur Eylijfdareñar/af hvoriu liost er/ad hñ er bæde Gud z Madr. Og ad þad sie meint um̃ Jesũ af Nazaret z ecke annad Barn/vottar Esaias Cap. 7. Sia þu ad ein Jomfru mun Olietl verda/z mun Son fæda/z hñ mun hun kalla Jmmanuel/þ er Gud m3 oss. Þetta seiger Lucas Cap. 1. framkomed ad vera. Mørg øñur Vitne mætte hier til leida ef þad Tijmeñ leifde/eñ i hinu Nija Testamentenu eru ecke færre. Hiñ sterkaste Vottur er Thomas Postule/hvør ecke villde trua fyrr eñ hñ tok a/eñ þegar hñ liet sijnar Fijngur i Naglaføreñ/z sijna Hønd i hañs Sijdu/þa æpte hñ upp af Fagnade/z sagde: Drotteñ miñ z Gud miñ/ Joh. 20. St. Pall s var i þridia Himen uppnumeñ/z heyrde þar Oumræddeleg Ord/2. Cor. 12. hñ kallar hñ hiñ mykla Gud/ z Frelsara vorn Jesũ Christum/Tit. 2. og hiñ same seiger: ad hñ sie giørdur af Sæde Davids epter Holldenu/Rom. 1. Mañsins Sonur sm̃ talade vid Nicodemũ/seigest vera a Himne/Joh. 3. og aptur seiger hñ vid Gydinga/Joh. 8. Þier leitest vid ad deyda mig/ eirn Mañ sem seige ydur Sañleikañ/z sialfur seiger hñ/þegar hñ hafde sialfr apturteked Sælu sijna/Ande hefr ei Holld nie Bein/so sm̃ þier siaed mig hafa/Luc. 24. Vier vilũ ad ecke fædest af Mañe nema Madur/eñ Lucas seiger ad Maria hafe fædt siñ eingieteñ Son/hvar þ ad Postuleñ til Hebreos skrif'/ad hñ sie hluttakande Hollds z Blods eins z Sniñ børneñ/ Heb. 2. Pall seiger eñ aptur Col. 2. ad i hm̃ bue oll Fylling Guddomsins lijkamlega/þ er reindar fullkomlega z sañarlega. J Fornũ gam'a Testamentesins biop Gud so s i Skugga epterkomande Giørda/Heb. 10. J Christo hefũ vier sialfañ Lijkamañ/Col. 2. og hñ bijr i hm̃ eins z Sæl Mañsins bijr i hñs Lijkama. Kraptur Guds biou i hñs Spamøñũ z ødrũ Heiløgũ/eñ ecke vard hñ ein Persona m3 þm̃/hvad liost er þar af/ad Guds Ande veik fra þm̃ a stundũ/eñ Guddomureñ Christi hefur alldrei Mañdoomeñ vidskila orded/ fra þvi fyrsta Augnablike Gietnadareñs/z mun helldur alldrei verda um̃ alla Eilijfd. Þvi Eingilleñ

gillen er hn̄ bodade Moodur hn̄s Giefnaden/Luc. 1 seiger ad hn̄ mune Drottna yfer HuseJacobs ad eilyfu/þ er ad hn̄ skule alldrei hn̄s Kongs Tign afleggia/hvør hm̄ þo ecke er ødruvyse m̄ deilld/en þ Jbud Guddomsins. Ja/þott hin̄ grime Daude sundursliti Saal z Lykama i Pyinune/þa mætte hn̄ þo ecke leysa þ BandEiningaren̄s/s var mille Guddoms z Mañdoms/þvi hvørsu mætte hn̄ af sialfū sier/z af eig en̄ Kropn̄ upprysa ella: Eige veit eg hvørt nockurt Vitne er sterkara edur lioosara um̄ Guddom z Mañdom Christi i eirnre Personu/helldr en̄ St. Pals 1. Tim. 3. er hn̄ seiger: Pad er mikell Leyndardom̄ Gud hrædslunar (þ er Christendomsins) ad Gud er opeñberadur i Holldenu/ riettlættr i Andanū/er siedur af Einglunū/er predikadr Heidingiunū/ er truad i Heimenū/er uppnumen̄ i Dyrdene. Hvad er þta Brædr mijn er/ad Gud sie riettlættur i Andanū? Kañ nockur ad rietlæta þn̄ Riett læta i Jsrael? Eñ þss er ad giæta/ad þta Ord/þ er ad vidurkiena sañ añ z riettlætañ ad vera. So skrifar Lucas Cap. 7. ad allt Folked og Tollheimtumeñern̄ hafa riettlætt Gud/ þ er priysad hn̄ z medkient sañañ Gud ad vera/i Andanū seig Postulen̄/þ er ept Guddomenū/so seiger Petur/1. Pist. Cap. 3. um̄ Christ/ad hn̄ sie deyddur epter Holldenu/en̄ lijfgadr/þ er/ lifande epter Andanū/þ er Guddomenū/og med sama Hætte seiger Paulus/Rom. 1. ad hn̄ sie auglijstur Guds Sonr i Mætte epter Anda Heilagleikans/So er þa Meiningen̄/ad i Christi Hollde hafe Guddomuren̄ so auglyst sig/ad Meñ hafe jatad z þeckt/ ad Gud hafe i hm̄ bued. Er siedur af Einglunū/ hvørt helldur þ eru Postular Drottens/s opt verda Einglar kallad/Mal. 2. Apoc. 1. edur z Guds Einglar/s gyrnast ad skignast in̄ i þenañ Leyndardom/1. Pet. 1. Þa eru hvorutveggiu þss fullnoger til Sañinda. Er predikadur Heidingiū/ er truad i Heimenū/ Þesse Ord syna oss/ hvad hiner fyrstu Christner Meñ hafe hier um̄ halldet/ z hvornen̄ Drottens eig en̄ Postular hafa Christū predikad. Vppnumen̄ i Dyrdene/hn̄ sm̄ þr vissu ad doo a Krossenū/af Daudū upprisen̄/hn̄ sm̄ aat z drack m̄ þm̄/ a hvøriū þra Hendur þreifudu/1. Joh. 1. hn̄ sau þr til Himens faranda/m̄ Guddomlegre Dyrd/z Skyed took hn̄ i burtu fra þra Augū/

Act. 1. O hvilijk Dypt Audæfaña og Guds Vitsku. Hier mun allur Eingla z Maña Skilningr i hina mestu Vndran falla. Þetta er sa Leyndardomureñ/ sem huleñ er þ Vitringū/ eñ nu er openberadur Mæ lingiū/ Matth. 11. Hvør vill utseigia hñs Gietnad? Esa. 53. Hañ er fæddur af Fødurnū þ allar Allder/ hvør vill þ utseigia? Hañ er gieteñ af Heiløgū Anda i Tijmanū. Hvør vill þ utseigia? Hañ er fæddur af Meyu eirnre/ hvør vill þ utseigia? Oss fallast Hendur af Forundran/ þegar vier heyrū ad Moisis Stafur verdr ad Høggorme/ Exod. 7. Þegar Arons Vøndur blomgast/ Num. 17. Þegar Sooleñ stendur kyrr/ Jos. 10. Þegar hun geingur um nockur Strik til baka aptur/ 2. Reg. 20. Þa Biørgeñ klofna i sundur/ Matth. 27. Þa Vatned skiptest i tvo Hlute/ og stendur eins z Murveggur/ Jos. 3. Þegar Elldureñ breñer ecke og giører øngvañ Skada þvi sem i hñ er kastad/ Dan. 3. Og er þ þo Ender allrar vorrar Vndrunar/ ad vier seigiū þad sie ecke undarlegt/ þott hñ sem Natturuna skapad hefr/ giete umbreitt Natturuñar Hattlū. Eñ hvad skulū vier um þ seigia/ ad Gud Natturuñar Madur verdur? Og hañ sem var fyrer allar Allder/ hlyder Tijmans Løgmaale? Ad Skapareñ fædest af Skiepnuñe? Og hñ sem Himen og Jord taka ecke/ verdur i Modurlijfe iñelukt? Þesse Gietnadur/ þsse Fæding eru so furdañleg/ ad þegar Kraptur hins hærsta yferskygger Riett-truada Saalu/ þa gietur hñ slijka Hlute vid hefe/ ad Muñureñ fær þeim ecke utklaked/ og lætur sier nægia þar med / ad allt Tilefne þessa stoorundrunarlega Furduverks er iñefaled i hañs Almætte/ hñs Giæsku/ hñs Vitsku og Omælañlegre Myskunseme/ er þad giørt hefur. Hoñū sie Lof/ Dyrd z Heidur/ um Allder Allda/ Am.

Añañ Dag Joola.

Gudspialled/ Matth. 23. Cap.

I Þañ Tijma sagde JEsus til Gydinga Folksins og Høfdingia Kieñemañaña. Sioed / Eg sende til ydar Spaameñ/ Spekinga og Skriptlærda/ og nockra af þeim munud þier aflijfa og Krossfesta/ og suma munud þier Hudstryk-

ia

ia i Samkundu Husu ydar/ og af aññare Borg i adra munud þier þa offækia/ so ad yfer ydur kome allt riettlatt Blod ẽ a Jordena uthellt er/ i fra Bloode Abels Riettlata/ allt til Bloods Sachariæ Sonar Barachiæ / Hvørn þier drapud a millum Musteris og Altaris. Sañlega seige eg ydur/ ad allt þetta mun koma yfer þessa Kynslood. Jerusalem/ Jerusalem/ þu sem aflijfar Spameñena/ og grijter þa er til þijn eru sender/ hvørsu opt hefe eg viliad samañsafna Sonum þijnū/ lijka sem Hænan samañsafnar Ungū sijnū under Vænge sier / og þier hafed ecke viliad ? Sioed / ydar Hus skal ydur i Eyde læted verda. Þvi ad eg seige ydur/ ad þier munud eige sia mig upp fra þessu/ þangad til þier seiged: Blessadr sie sa sm̃ kiemur i Nafne Drottens.

Exordium.

Hegar Meñ athuga a eina Sydu Guds Owtseigianlegañ Heilagleik / hañs Riettlæte og hañs Almætte: Og so añars Vegar / ad Heimureñ er nidur søktur i hid vonda / 1. Joh. 5. Hvar ed sialf Giæskañ lyted añad sier / helldur eñ þad sem heñe er gagnstædelegast/ sem er Illskañ og Ogudlegar Athafner syndugra Mañа / þa meigum vier med Blygdun vors Andlitis medt kieña þad satt ad vera / sem Moises seiger / Num. 14. DRottenn er Poliñmoodt ur og miøg Myskunsamur/ fyrergiefande Synder og Misgiørder. Nu þott ad øll Verølldeñ ætte i einu Hlioode ad prijsa þessa Guds Giæsku / þa mætte þo sijnast/ ad hañ hefde hvad mest auglijst hana sijnu Folke a Gamla Testamentesins Døgum/ þvi um̃ þa mæ jata þad satt ad vera / sem David seiger / ad Gud hafe ecke so giørt øllu Foolke / Ps. 147. Eñ hvørju launade sw þverbrotna Kynslood synum Gude ? Hañ klagar sialfur yfer þeim fyrer Moise / Num. 14. Ad þeir hafe Tyusiñum møglad a moote sier i Eydemørkuñe. Hañ sette Mijñing syns Nafns a medal þeirra/ Exod. 20. Þar var hañs Elldstoo og hañs Bwstadur / Esa. 31. Eñ þeir tooku vid Tialldbwd Molochs / og vid Stiørnu Guds þeirra Remphan / Act. 7. Þeir umvelltu hañs Skickan / og yfergæfu Guds Bodord fyrer Mañа Setninga / Matth. 15. Eñ aflijfudu hañs Spameñ / sem til þeirra voru sender. Allra sijdarst sende hañ þeim Soneñ / og sagde so sem JEsus kieñer i Epter lijkinguñe / Matth. 21. Þeir munu fella sier fyrer Syne mijnum / eñ þad vilde ecke so til ganga / Þeir søgdu : Þesse er Erfingeñ / lætum oss ræda hañ af Døgum/ Ja / vier villum ecke læta beñañ drottna yfer oss. So hafa þeir og sialfer añ Guds Eingietteñ Son a Krosseñ uppheingt / hañs Þienara og Postula af Lyfe teked / Forsmæd þeirra Kieñingar / og ekert Ogiørt læted þad Gude kuñe til Stigdar ad verda / Hvar um̃ JEsus þeim brixlar hier i Evangelio / og under eins fyrerseiger / hvad stoorkostleg Hefnd ad fylgia mune æpter so langvarañslega Forsmaan Guds og hañs Heiløgu Orda / þegar þeir høfdu uppaused Bruñ

Myskunarceñar og uppfylle Miælingu Syndaña : Þvi DRotteñ er eirn Hegnare / eirn vandlætande Gud/ Jæ/ eirn Hegnare er DRotteñ a synum Mootstødu Møñ-um / og sa ed ei mun gleyma þvi a synum Ovinum seiger Nahum Spamadur. So er nu øll sw Olucka komeñ yfer þessa vesølu Þiood / sem Gud og hañs Spa-Meñ hafa fyrersagt / af þvi ad þeir ecke þeckty siñ Vitiunar Tyma / Luc. 19. Og þeirra Hws er þeim i Eyde lated / So sem DRotteñ spaer hier i Gudspiall-enu / Eñ þeir wtrekner um̃ alla Verølld / hafa hvørge blyfañlegast Samastad / nema þad er þeir þiggia verda af þeim er þeir syst villdu. Nu høfum vier sied þeirra Ofarer / Brædur myner/ Eñ giætum ad þvi / ad hvad sem skrifad er / þad er skrifad oss til Lærdooms / Rom. 15. Ei sydur þetta Heilaga Gudspiall / eñ hvørt añad / So ad vier wt af Gydingaña hrædelegu Dæme lætum oss umhugad vera ad leita DRotteñs medañ hañ er nalægur / Esa. 55. ad ei føllum vier i nock-urt syndsamlegt Andvaraleise / þvi ef Gud fyrmde ecke hinum Natturlegu Kvist-unum / þa er uggvænt ad hañ oss ei fyrme / Rom. 11. Eg hefe i Guds Nafne æsett i þetta Siñ / ad tala um̃ þa Hlute wt af Gudspiallenu / sem oss kuña ad hvetia til ad rækia Guds Heilaga Ord / og laga vorn Lifnad þar epter / so ad ei kome yfer oss þær straungu Hootaner / sem ætst hafa allt ofmiøg a hañs Foolke Gydingunum. O DRotteñ hiælpa hier til i Nafne Jesu Christi þyns Einget-ens Sonar/ og gief þynum Børnum Nad Heilags Anda þar til Amen / J JEsu Nafne / A M E N.

Utleggingeñ.

ÞAd er vidteked hia øllū Gudhræddū Møñū/ad Meñ hallda þ fyrer stoora Synd ad fara illa med Guds Gæfur/sm̃ hñ hefur giefed oss til Nokkunar og Lyfs Upphelldis/ og sa er ei þra verdugur / sm̃ ecke hyrder þær & medtekur med stærsta Þacklæte & Lofgiørd vid Skapar-añ. Eñ Ord Drottens/er eingeñ almeñeleg Guds Giøf: Þad kostade hiñ eilyfa Vysdom ecke nema æ Ord ad skapa Himen og Jørd af eingu Efne/Gen. 1. Af hveriū hñ allt til þssarar nálægrar Stundar giefur allre Skiepnu sitt Foodur. Eñ i Syndafallenu giørdest Van-mættureñ so mættugur/ad hiñ goode Gud vard ad taka til Almættes styns / so þ Endurskapad yrde sm̃ Syndeñ & Diøfulleñ høfdu Van-skapad/og þad kostade hñ so miked/ ad opeñbera oss siñ Vilia og Veg Sæluhialpareñar/ed þ eilyfa Ord Fødursins/Joh. 1. hiñ Eingietne Sonur Guds/sm̃ er i hñs Skaute/ hlaut Þioons Mind a sig ad taka & giørast oss ad øllu lykur/ Phil. 2. ad Syndeñe fræteķeñe/jæ/ad þo-la hier i Eymdū vors Holds allskonar Volæde & Vesølld. Hvad vyrd est ydur þa Børn Drottens : Hvi þk Skøm er þeinū Synda Þral/

ad

ad kroda under Fætur sier hina dýrmætu Perlu/ Matth. 13. sem Drott eñ Dyrdareñar hefur kostad so miked uppa/ ecke sialfñ sier til nockur ra Nota/ helldur hm̃ til Lækningar/ til Meckunar og Syndalausnar/ sm̃ var hñs Ovinur og Barn Reideñar: Rom. 5. Eg vil ecke fa mier til Orda/ um̃ Postula Drottens JEsu/ hvorier ed uppfyllt hafa Leif ar Christi Harmkvæla a sijnu Hollde fyrer hñs Lijkama/ sm̃ er Søfn udureñ/ so sm̃ Pall um̃ sig ritar/ Col. 1. Ecke i þrre Meiningu ad hid allra minsta vante a Christi Pijsler til ad frida fyrer syndugt Mañ kyn hia Gude/ so ad þr edur nockur añar Pyrfte ad bæta hñs Forþien ustu upp/ helldr hiñs vegna/ ad Guds Sonur hef: ecke einasta lided oss til Forlijkunar/ helldur z til Epterdæmis/ so sm̃ Postuleñ til Hebræos 12. vottar. Þa hafa þsser Guds Meñ ad Dæme sijns Herra lided alls konar Hørmung*/ z ad siduerstu Dandañ til ad byrka Guds Søfnude (hvørn Paulus hier nefner Christi Lijkama) hñs Evangeliñ/ og ad sijna þm̃ bæde med Orde z Epterdæme hina riettu Leid til Himnarijk is. Nu fyrst hin eilijfa Mijskunseme hefur audsijndt oss so stoora Giæsku/ oss sem buum a Torfu þessare/ so ad seigia utlæger fra allre Verolldu/ ad vier og meigñ reiknast a medal hñs Safnada / þa verñ ecke so Opacklater edur Rænulauser/ ad vier forsmaum þeñañ dijra Dom sm̃ Guds Astviner hafa vared bæde Fie z Fiøre til ad utbreida um̃ Verolldena/ so ad þsse JEsu Christi Sendefør hefur og nad til vor/ hvøria þr ecke þecktu edur vissu/ hvørt vier mundu nockurn Tijma Mañeskiur verda/ edur ei/ helldur giørdu þr þ alleina ut af Hlijdne og Elsku vid siñ Herra/ z heitu Kiærleika vid alla þa s̃ a hñs Nafn trua mundu/ þvi sokñ þss/ ad þr høfdu Vitnisburd H. Anda i Hiarta sijnu um̃ þ ad þr væru Guds Børn og elskudu hñ/ og þecktu ad Mootlæte þssara Tijma var ei verdt þrrar Dyrdar/ sm̃ Gud hefur sijnu tilbued i eilijfu Lijfe/ Rom. 8. Þa villdu þr kosta Lijfe og Velferd til þess/ ad s̃ flester kynnu heñar niootande ad verda Epterdæme hiñs H. Stephani/ hvørs sigursæle Miñing ad þsse blessade Dag: helgadur er/ þ heyrd um vier af Pistleñu sm̃ nijlega var sungeñ þ Altarenu. O Herra Gud/ hvilijk var hñs Rokseme/ hñs Vandlæte/ hñs Polenmæde: þar ed hñ

ad Dæme sijns Frelsara/ beidde þ þm̃ sm̃ hn̄ villde hafa a Guds Veg snued/ þegar hañ stood þ Daudans Dyrū/ vard hm̃ þ fyrst ad Beige/ ad bidia Ovinū sijnū Myskun*/ Luc. 23. z sijdañ ad fela siñ Anda sijn um Frelsara i Hendur/ so kiæra hafde þsse Guds Astvinur/ bæde sijna og þra Velferd. Þad er og kunugt af St. Pæls Pistle til Romveria Cap. 9. ad hn̄ seig*: Eg æskte sialfz ad vera utrekeñ fra Jesu Christo þ Brædur mijna epter Holldenu/ og ad Postuleñ hafe ecke talad þta þ Sidasaker/ helldur af fullre Alvøru/ og ef eg mæ seigia/ af nockurs konar Eijskunar Ofbode/ lijku þvi sm̃ Christo þrijste til þess ad læta heingia sig fyrer Syndarañ/ þ votta þau Ord er hn̄ skrifar strax adz a þeña Hætt/ Eg seige Sañleika i Christo eg lijg ecke/ ad samvitande mier Samvitsku miñe þ H. Anda / af hvøriū audsært er/ hvad lijtels hn̄ meted hefz sijna Velferd hia añarra/ uppa þad hn̄ feinge Vitnis burdeñ JEsu Christi utbreidt/ þm̃ til Syndalausnar z Sæluhialpar er hn̄ bundu/ offsoktu z hroktu fra eitnre Borg i adra/ fra einū ræng læta Domara til añars/ z mætte hier uppa mørg oñur Dæme fiña/ ef þ Tijdeñ leyfde. Eñ þu sm̃ ætlar þier med þssū Guds Einglū somu Vist ad hafa i eilijfre Himnarijkis Dyrd/ giæt ad sialfū þier/ ad þu ecke ad litlu hafer þañ dijrmæta Hlut/ er þr hafa so mikels meted/ og þegar þu heyrer Johañem hælshøggveñ/ Matth. 14. Jacob mz sama Hætte lijflæteñ/ Act. 12. Petur krossfestañ/ og allar Guds Hetiur med smænarlegū Dauda af Døgū teknar/ fyrer þta Sañleiksins Ord/ og hina mestu Goodgiørd/ sm̃ øngvañ Maka hefur/ þa ber samañ hvad fraleitt ad sie þssu/ Tomlæte z hiætæna sumra Mañā/ þr ed lifa a vorū Døgū/ z allar Stunder þykia mdælleeñ þær/ er þeir eiga Guds Eyrende z Verk siñ * Sæluhialpar ad giøra. So langt er fra þvi ad þr hafe sig epter nockud gott ad nema / af þm̃ sm̃ til þss eru setter/ ed ur læte sier umhugad vera/ ad Børn þra edur Hiu' lære þ er þm̃ kañ til Sidbota z Sælarnota ad gagna. Jafnvel þott þvi sie nærre a hvør iū helgū Deige yferlijst / ad ān Guds heiløgu Orda Þeckingar/ kañ Madureñ sijdz ad lifa andlegu Lijfe helldz eñ lijkamlegu/ þ utañ Fæd sluna. Þad vottar Jesus er hn̄ sañfærde Andskotañ fordū Daga mz

Moysis

Moysis Ordū/ seigiande: Madurenn lifer ecke af einusamann Braude/
Devt. 8. helldr af sierhvørju Orde þvi er framgeingr af Guds Muñe
Matth. 4. Hvad vill hier af verda/ Børn myn? nema ad sa er andlega
daudur/ sem ecke hefur Foostur Sꜳlu sinne i Guds Orde/ jafnvel þott
hann lífe full: & feitur i Lijkamanum. O Jerusalem/ Jerusalem/ þu sem af
lijfar Spamenena & grijter þa sem til þijn eru sender/ seiger JEsus.
Ad søsnu giort þ eingenn medal vor/ enn hvad giøra þr ed forakta Spaa
domana og þær Kieñingar sem þar ut af eru? þa vantar eckert nema
Tækefæred til ad giøra hid sama. Jesus griet yfer Borgeñe er hann sa
hana og sagde: Ef þu visser hvad til þijns Fridar heyrde/ þa munder
þu a þessum þijnum Tijma þar Vagtan a hafa/ enn nu er þ huled fyrer þijnum
Augum/ Luc. 19. Mun hann enn nu ecke i Dag seigia hid sama i sijnu Hei-
laga Orde/ vid alla Hyrdulausa/ sem ecke vita ad giøra Grein a Tru sinne/
edur skynia meir hvad Christendomr er/ enn blindr Madr kann um Lite
ad dæma? Þetta munu Ofgar þykia/ enn eg maa spyria/ ef Menn vita þ
almeñelega/ þvi haga þr sier ecke þar epter/ & ef Menn þ ecke vita/ þvi
leggia þr ecke allann Hug a ad naa þvi/ an hvørs þr kunna ecke Guds Bø-
rn ad heita/ ecke Himnarijke ad erfa/ & ecke eilijfar Helvijtis Pijsler ad
umflyia? Eg vil ei tala um þ/ hvørsu hyrdulauser ad margr eru i þvi/
ad laata Børn & Ungdom læra ad lesa Guds Ord/ sem þo er eitt ꜳgiætt
Medal til ad naa Grundvellenum i hinum sanna Christendome/ & so miklum
Froodleik i Guds Orde/ sem nægr til Sꜳluhialpr/ Ecke er ad dyliast vid
þ/ ad marger Unglingar eru so Tornæmer/ ad þr faa ecke teked allt þ
af einum Predikunarstool/ sem þr þurfa til andlegs Upphelldis. Sæded
ber ecke Avøxt þott þvi sie kastad i Jørdena/ nema þ rotne/ 1. Cor. 15.
ei helldr Guds Ord i Mannsins Hiarta/ nema Menn smellte þ med ydug-
legre Umþeinkingu/ ad þessu giæta Menn ecke/ & ætla þ sie noog/ ef Gu-
ds Ord þijtur um Eyrun i Kyrkiuñe/ & jafnvel þott sumer medtake þ
med Fagnade/ um Stundarsaker/ Luc. 8. þa hefur þ ecke alltijd so mikla
Root/ ad þ fære Avøxt/ nema þ sie nært & vøkvad med sijfelldre Astund-
an. Gud skipade Israel ad þr skylldu brijna sitt H. Løgmaal fyrer Børnum
sijnum/ þa þr sætu i sijnu Huse/ Devt. 6. enn ef so þocke miked varda um

Løg-

Logmaaled/sm̄ er nockurskonar deydande Bokstafur/2. Cor. 3. og øngvañ kañ af sialfu sier holpeñ ad giøra. Hvad skal eg pa seigia um̄ Ord Evangelij/sm̄ er Kraptur Guds til Saaluhialpar øllū þm̄ sem trua/ Rom. 1. Skyllde ꝥ ecke m: allre Astundan kostgiæfa ⁊ edr seiged mier/ Brædur mijner/er ꝥ so lijted/ ad vier meigū þssarar Guds Gaafu med Fride ⁊ Frelse niooka/Fyrer hvøria Guds Eingieteñ Sonur hef: Lijf sitt laated/og hn̄s heilager Pijslarvottar epter hn̄/til ad stadfesta hn̄s Vitnisburd hia Mañaña Sonū Ærfeñlega/iñ til þss hn̄ kiem: ? So er nu Guds heilagt Ord dijrmætt/so er ꝥ til Saaluhialpar naudsynlegt/ edur riettara ad seigia Omissande. Nu vil eg þess hier gieta / ad þka Tijmañlega Lijf/ ꝥ er Eymdū ⁊ Andstreime vafed. Madureñ af Kviñuñe fæddur/ er fullur Eymda ⁊ faarra Lijfdaga/ seiger H. Job. 14. og jafnvel þr sm̄ Heimureñ lætur vel/ad þr una þo ecke a allañ Hætt vel vid Hag siñ/hvar skulū vier faa añad betra Raad vid slijku/ eñ i Guds Heilaga Orde? Mørg eru Mañа Mein. Eirn hefur Fullsælu Fiaar/ eñ er þo Oheill ad Lijkamañs Burdū: Ecke giefur Gots edur Gardar bætt hm̄ þad/Guds Ord verdur ad hugga hn̄ i hn̄s Veikleika/So ad þott Saal ⁊ Lijf vanmegnest/þa lære hn̄ samt af þvi ad vona a Drottñ/Ps. 73. Maaskie hn̄ sie ⁊ heilbrigdur/eñ aa Ofundarmeñ/sa epter honū sitia/⁊ laata hn̄ ecke i Fride/hvørke Nott nie Dag/ Eckert stødugt Raad fiñur hn̄ vid þvi i Veralldlegū Muñū/ edur hia siñe Skynseme/þott hn̄ sie Allvitr/þvi vor: Vitsmuner eru Haalfverk/1. Cor. 13. Guds Ord skal kieña hm̄ ad varpa allre siñe Ahyggiu uppa Gud/ hn̄ mun þvi vel til Vegar koma. Kañskie hn̄ vante ⁊ hvørke Heilsu/ Metord nie Vinsælder / eñ þa er honū nærsta hætt ad ecke falle hn̄ i Andvaraleise/nema hn̄ lære ad þeckia sig af Guds Orde. Verda mm̄ hn̄ gyrnest meira eñ hn̄ aa/ so sm̄ ꝥ giarnañ fylger Aúdlegdeñe. Pad er verra eñ Vanheilsa Lijkamans/ þvi ꝥ er nockurskonar Siñisveikia/ vid þvi giefur Guds Ord honū Raad / ad eckert hafe hn̄ iñ i Heimeñ bored/mune þvi eckert i burtu bera/1. Tim. 6. Lære þvi ad vera rijkur af goodū Verkū/⁊ medbijta hinū Naudþurftuga/ef hn̄ vill riettelega Aud siñ bruka. Kañskie ⁊ hn̄ sæke i tijmañlegañ Munad i Audlegd siñe/

og

z seige mz hinū ryka; Et z dreck Saala min/ þu hefr til margra Ara samansafnad/ Luc. 12. en Guds Ord minner hñ a ad hafa sijna Vnadsemd i Drottne/ hñ mune giefa hm̄ þ hñs Hiarta gyrnest/ Ps. 37. Añ er heill Heilsu sinnar/ en hefur Skort a Lijkamlegre Atuiñu z Verallo at Manū/ hm̄ seiger Guds Ord/ ad þegar hñ hafe þ hñ kuñe ad eta og drecka z klædast med/ skule hñ ecke framar uñsorga eptir þ Morgundeigenū Vmhyggiu bera/ Matth. 6. So ad hvørn Kest Mañlegs Lifnadar sm̄ vier køkū/ þa er Guds heilagt Ord Root vid øllū Mein um/ so sm̄ Paulus voktar/ ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta nytsamleg/ 1. Tim. 4. þetta vil eg nu ecke sagt hafa i þrre Meiningu/ ad þ sie nog ad heyra Guds Ord z læra þ/ so ad Meñ kuñe Grein' Ritningarennar/ z adra fræde utan ad/ þvi Guds Rijke er ecke foolged i Ordū/ helldur i Krapte/ 1. Cor. 4. Þad er ecke noog ad hroosa Guds heiløgū Pijslarvottū/ en lifa þo ecke epter þra Dæme edr Kieñingu/ þ geingr næst þvi ad uppbyggia Leide Spaamanañā z pryda Graf' Riettlætra/ og seiga: Hefdū vier vered a Døgū Fedra vorra / villdū vier ecke hafa vered þra Stallbrædr i Lijflate Spaamañaña/ Matth. 23. Þvi so sem ad Paall seiger / Rom. 2. Ad ecke heyrendur Logmaalsins sieu riettlæter/ helldur þess Giørendur mune Riettlæter verda/ So kallar og Christur þa sæla/ sm̄ ecke alleina heyra Orded/ helldr þa sm̄ vardveita þ/ Luc. 11. en ad vardveita Orded/ þad er ad lifa þar epter. For giefens vardveita Meñ Orded i Hiartanu/ nema þeir læte þ sia i Lijfernenu / þvi af þeirra Avøxtū skulu þier þeckia þa/ seiger Herrañ / Matth. 7. Gud lætur rigna hid sama Regn yfer Korn-Akuren og Þyrnebusken/ en yfer Korned til þss ad þvi verde samansafnad i Hlødunna/ en Þyrneren verdur uppbrendr/ Matth. 13. z þo er Døggen hin sama/ Siae hvør eirn til hvørra Root hñ hefur i Hiarta sijnu/ til ad taka a moote hiñe himnesku Døgg/ sem ad er Guds Ord/ giøre sierhvør ad/ hvad langt ad þsse Vøkve sijgur/ z i hvada Jørd hñ fellur. Døggen er good/ Orded er gott allt þangad til þ kiemur i vondt Hiarta/ z verdr þar Ilmur Daudans til Daudans/ 2. Cor. 2. z þm̄ til Fordæmingar sm̄ ongvan Avøxt færa/ nema Þyrna og Þistla/ sm̄ til ein

 skis

skis añars duga/eñ ad utkastast z i Ellde breñast/Neb. 6. Eñ eg veit ecke hvørt hun hef: i gooda Jørd falled/nema Avexterner þ auglÿse/ Matth. 5. So lÿse ydar Ljoos fyrer Møñū/ad þr siae ydar Goodverk/ z dÿrke ydvarn Fødur sm̄ a Nimnū er. Ecke var ad alasa Gydingū þ þ ad þr ecke kyñu Rikningarnar. Paulus seiger um̄ þa/ad þeir hafe haft ad søñu Vandlætingu Guds/eñ ecke epter Skynseme/Rom. 10. þr voru bæde Skriptlærder og Løgvitringar. Eñ þo kallar JEsus Pharisæos Blinda/Blindra Leidtogara/z ad þr gleime þvi s̄ mest er i Løgmaalenu/Doomenū/Truñe z Myskunsemeñe/Matth. 23. Sadu cæi þokkust z Speking vera/z villdu þreita Spurning vid Christ/ eñ Drottenn sagde vid þa/þier villest z vited ecke Rikningarn/Matth. 22. Spekingar Gydinga sm̄ lifdu a Christi Døgū voru i þrre Meiningu/ad þr alldrei kyñu ad forganga edur illa fara/þvi þr væru Abrahams Syner/ Joh. 8. Eñ Johañes kiende þeim þ lœngiū odruvÿs/ þeg þss hvørutveggiu komu til hns Skÿrn/þa sagde hñ/Matth. 3. Þier Nødrukyn/hvør hefur kiendt ydur ad um̄flya tilkomande Reide/þar þ giøred verduga Avøxtu Ydrañeñe/ z seiged ecke m: sialfū ydur/vier høfū Abraham þ Fødur/þvi maktugur er Gud ad uppvekia Abraham Sonu af Steinū þessū. Forfedur þessa Lÿds hielldu miked uppa hid fyrra Mustered/er Salomon Konung: liet byggia/z meintu ad þ alldrei skyllde falla/af þvi ad þr ecke riett skylldu Guds Fyrerheit/ þvi seiger Drottenn Gud þ Muñ Jeremiæ/Cap. 7. Setted ecke Traust yd a falska Nluke/seigiande: Mustere Drottens/Mustere Drottens/ helld: vanded Vegu ydar z Giørder ydar/og giøred riett a mille eins Mañs z añars/ þegar þier steled/myrded/drÿgged Noor/svered falskelega og dÿrked Baal/skylldu þier þa koma z standa fyrer mier i þessu Nuse/sem kallader epter mÿnu Nafne/og seiged: Vier erū Ohulter/ so ad þier giøred allrahanda Svyvirdingar/þssa Mæling siña Fedra uppfylltu Jsraels Syn a Christi Døgū/ þ er alkuñugt af Josepho/ þra eigeñ Sagna Meistara/hvørsu Kappsamlega þeir hielldu uppa Mustered/og so leinge þ stood/ villdu þeir ecke þÿdast under hid Romverska Valld. Þar þ var þ eiñ Nofuy Sok hia þm̄/ad tala hid miñsta

ſka i giegn þeſſu Guds Huſe/ þad ſijner oſſ Dæme Chriſti/ Matth. 26. Dæme Stephani/ Act. 6. Dæme Pauli/ Act. 21. hvørier aller voru fyrer þetta hardlega æklagader/ En ecke ad ſiddur ſeiger JEſus hier i Gudſpiallenu: Ydar Hus Skal Ydur i Eyde Læted Verda. Pad er/ ad hiñ vollduge Gud villde þar ecke leinge iñe búa/ þ took til ſneṁa ad ræbaſt/ þegar Forſialldeð mille Muſtereſins z hiñs allra Hel gaſta rifnade i ſundr i Pijnuñe Chriſti/ Luc. 23. voru z ecke miøg mørg Ar til þeſſ/ ad Joſephus ſkrifar/ ad nockru þ Eydeleggingunna/ hafe Rødd heyrſt i Muſterenu/ ſeigiande: Førū burt hiedañ. Nu vil eg miñ aſt a þ Drottteñ ſeiger vid Juda/ Jer. 7. Fared þier til míns Stadar/ ſm̃ var i Silo/ hvar eg liet mitt Nafn fyrſt búa/ z ſiaed hvad eg hefe giort vid hañ þ Jllſku míns Folks Jſtrael. Þar fyrer af þvi ad þier giøred nu øll þſſe Verk/ ſeiger Drottteñ/ og ad þier heyred ecke/ þa eg tala til ydar fra Morgne til Kvollds/ þier giegned mier ecke þegar eg kalla/ þa vil eg giøra vid þetta Hus/ ſm̃ kallad er epter míinu Nafne/ uppa hvørt þier treyſted/ og þeñañ Stad/ hvørn eg hefe giefed ydur og ydar Forfedrū/ ſo ſem eg hefe giort Silo. Nu vil eg ſeigia i Guds Stad/ Brædur míner/ Ganged þier til hiñar ſiddare Jeruſalem/ z ſkod ed alla þa Olucku ſem yfer hana er komeñ / og hvørſu Spædoomur Herrañs Chriſti er ræktur a heñe/ ad ei munde þar Steirn yfer Steine vera/ Luc. 19. Chriſtur ſeiger: Ydar Hus Mun Ydur i Eyde Læted Verda. Hvar þ z þvi þ ecke var framar Guds Hus/ þ vottar hañ ſialfr ſkøṁu ſiddar er hñ ſagde/ Skrifad er/ Mitt Hus er Bæna Hus/ eñ þier hafed giort þ ad Ræningia Bæle. Chriſtens Mañs Hiarta er i Endurfædinguñe uppbigt til þeſſ ad vera Guds Muſtere/ vited þier ecke ſeig^r Pæll/ 1. Cor. 3. ad þier erud Muſtere Guds/ z eñ aptr ſeiger hñ/ Ydar Limer eru Muſtere heilags Anda/ Cap. 6. Hvad verdur þa Brædr míner/ þegar Guds Muſtere verdr ſaurgad? Pad verdr Ræningia Bæle/ þeg^r þ mz illū Hugreñingū/ Ordū z Giørdū/ ſ af Hiartanu framkoma/ verdur giørt ad Satans Herberge/ mun þ þa framar vera Guds Kyrkia? Þeſſ være Oſkande/ ad ecke hente Chriſtna Meñ þ ſama z Gydinga/ ad þeir reiddu ſig ofmiøg uppa þad/ ad þeir væru

 ſkijrder/

ſkÿrder/geinge til Altaris / heyrdu Guds Ord i Kyrkiuñe: allt þetta giordu Gydingar epter þeirre Þiconuſtu/ ſem a Gamla Teſtamente ſins Døgū tÿdkud var. Þad er ad ſonu Gude ad þacka/ ad fæſter a medal vor adhafaſt þær Skañ er/ ſem þeim er brixlad um̄/ Fæer ſtaa Meñ i hel/fæſter leggiaſt med Kviñu ſÿns Naunga/þeir eru nu ecke helldur ſo marger mnøg/ſm̄ fundner verda i opeñberū Þioofnade/Eñ verda maa ad marg: laate ſierhvad af þſſu ogiørt/añadhvørt af þvi/ ad hñ er ecke ſo Skape fareñ/meir helldur eñ af Truñe & Elſkuñe til Guds & Kiærleikañ til Naungans/edur & ad vær Otkunſt Meñena/ & añadhvørt Straff edur Amæle af þm̄/& er ſlÿkt eingeñ Dygd fyrer Gude. Jſeñ breñ' ecke/af þvi hñ er kalldur/& Vatned reñur ei aafram̄ pa þ er ſtiblad upp/ſo & hefur ſa eckert Nroos þ Gude/ſm̄ af Natturuñe er Sidſamur/& ecke hneigdur til Stoorglæpa/ & hefur þo ſier, hvør eirn ſo miked Jllt i ſier/ad hñ giet: m: þſſ Aflæte Gud dyrkad/ þ munde ſierhvør eirn fiña/ef hañ geinge nockud ſkarplega i Riett vid ſialfañ ſig/og liete ſier ecke nægia Skriftargang Phariſearans/ Eg þacka þier Gud/þ eg em ecke ſo ſ adrer Meñ/Luc. 18. Þeir voru Sidpruder Meñ i utvortis Hattſemie/ og lifdu Hardlÿfe/ eñ þo heyrum vier þra Vitnisburd/Matth. 23. af hm̄ ſm̄ viſſe hvad med Mañenū bioo/ Joh. 2. og ſo ſm̄ þeir þottuſt ecke þurfa Chriſts Forþienuſtu vid/ſo Ottaſt eg ad Meñ ydreſt nu ecke nema ſtorra Klækia/eñ giøre ſmaa Synndernar ad hiñū ſtærſtu Syndū/ og kaſte þeim Ydrunarlauſt uppa Guds Son' Hrygg/þvi hñ hafe nogu breidt Baked ad bera þær: þad hafde ſa goode Herra/ er hñ var Hudſtryktur þ mÿna Skulld/ſm̄ veit mÿns Herra Vilia/eñ giøre hñ ecke/& hefe þvi mørg Slog forſkulldad/Luc. 12. Þad hafde hñ þegar hñ bar ſiñ Kroſſ ut af Jeruſalem miña vegna/ſm̄ læt ſo illa vid/ad taka hñs Kroſſ uppa mig & fylgia hn̄ epter/er hñs þvi ecke vertugur/ Matth. 10. Þad hafde hañ þegar hñ bar mÿnar Synder uppa Tried/ og liet ſitt Lÿf fyrer þær a hiñū ſmæaarlega Kroſſeñs Gælga fyrer mig/ſm̄ ad ſo tregt veiter ad Kroſſfeſta mitt Holld med þſſ Gyrndū og Tilhneigingū/Gal. 5 eñ ad hñ vilte taka i moote þm̄ Syndunū og kaſta þm̄ i Haffſins Diup/ ſm̄

eirn

eirn helldur ecke fyrer Synd/z ecke þecker hn̄ þad fyrer Synd/jafnvel þott hn̄ meige þad vel þeckia af Guds heilogu Orde/ef hn̄ giæfe sier Stunder til ad rañsaka Guds Vilia z sitt Fram̄ferde/þvi hefur hn̄ ecke lofad og aungvu um̄heited/ ad þær kvickast skule þ hn̄s Dauda/ nema Meñ ſta af Hiarta ydrest. Eg tala um̄ þær/ sm̄ eirn veit og man/Þvi um̄ hinar Ovitañlegu/ hvørra Fiølda eingeñ veit/ Ps. 19. vil eg ei ødruvyse tala/ eñ ad eirn Syndare læte sig af Hiarta angra þ/ ad hn̄ gietur ecke i þssu Hollde eitt Augnablik Syndlaust lifad. O Herra Gud/þu hin̄ Heilage z Riettlæte/hvør kañ ad vita/hvad opt hn̄ syndgar/Aller Heilager hlioota þig Fyrergiefningar ad bidia/Ps. 32. a þm̄ Deige/nær Reiknungskapureñ skal halldast/hvad mun̄ vier þa ecke Ohrein̄ Ormar? Gud vertu oss Syndugū Lijknsam̄/z hialpa oss O Herra fyrer þyna Giæsku/sm̄ ecke villt Syndarañs Dauda/ad vier lærum ad þeckia vorn Saurugleik/ og sporna vid Syndunum/so vier mætkum med alvarlegre Ydran og þyns Sonar Bloode af þvegn er/ vera visser um̄ Fyrergiefning vorra Afbrota/ ædur eñ vier førum burt hiedañ. Þad veite goodur Gud fyrer JEsu Blessadar Under og Forþienustu / AMEN.

Þridia Dag Joola.

Gudspialled/ S. Johañ. 21. Cap.

Þañ Tyma/sagde JEsus til Peturs: Fylg þu mier epter. Petur snere sier vid/og leit þañ Læresvein epterfylgianda / sem ad JEsus elskade / Sa er og um̄ Kvølldmaltijdena hafde a hañs Briooste leiged / og sagt: HErra / Hvør er sa er þig forrædur? Þa ed Petur leit nu þeñañ / seiger hañ til JEsu: HErra/Hvad skal þesse? JEsus seiger til hañs: Ef eg vil hañ blijfe til þess eg kiem / Hvad kiemur þad vid þig? Fylg þu mier epter. Þa gieck su Ordræda a medal Brædraña/ Þesse Læresveirn deyr ecke. Og JEsus sagde eige til hañs/hañ deyr eige/helldur ef eg vil hn̄ blijfe til þess eg kiem/hvad kiemur þad vid þig? Þesse er sa Læresveirn / er um̄ þetta ber Vitne / og þetta skrifade/ og vier vitum ad hañs Vitnisburdur er sañur.

Exordium.

Næst siálfum DRottne JEsu Christo / og þeim Afgiøfum sem hiñ goode Gud hefur í hønum giefed vondre Mañeskiu / þa er eingeñ þvilyk / so sem Raad og Skilningur / er hañ hefur Sáler vorar prydda med / þau adgreina oss fra Villudyrunum / Grøsunum / Eykunum og ødrum Skiepnum a Jørduñe. Eg veit ecke í hvøriu Madureñ være betre eñ Hestureñ / nema ad hañ stioornadest af Skynsemeñe / og hvad meira er / ad ein Vitskola Mañeskia / hvørria Gud hefur med Fæ siñu straffad / hun er øllum ødrum Skiepnum midur a sig komeñ / hvad oss sem Heilvita erum fyrer Guds Þoleñmæde / ætte ad þrysta til þess ad brwka Dyrgrip þeñañ til Lofs og Dyrdar hønum / er hñ oss giefed hefur. Eñ Gud næde / ad þar vill vera stoor Brestur a hiá allmørgum og hiá flestum / og eg má seigia hiá øllum nockur / So ad David hefur nooga Orsøk til ad taka Syndugum Mønum Vara fyrer / ad ecke lykest þeir Hestum og Mwlum / hvørium Meñ verda Beisle og Bitel í Muñ ad leggia / Psalm. 32. Og samt þykiunst vier aller noogu vitrer / og erum noogu framvyggder í þvi Skada ad giøra / í þvi ad dæma um̃ adra eñ ecke um̃ siálfa oss / í þvi ad leita epter þvi sem vort er / eñ ecke añars / þvert a moote Postulañs Bode / 1. Cor. 10. So þad geingur Olykt þvi er hañ í ødrum Stad seiger / ad Meñ eru Børn í Skynsemiñe / eñ ecke í Hreckvysiñe / 1. Cor. 14. Eg meina í hiñe riettu Vitsku / sem Ritningeñ so kallar / og þar í er foolgeñ ad þeckia Gud og siálfañ sig / og velldur þad þvi / ad Meñ láta sier vera so ant um̃ þad / ad hnysa um̃ añara Maña Hattu / ad Meñ giefa sier ecke Stunder til ad rañsaka syna eigeñ / hvøriu þo eckert er þarfara í voru Sáluhiálpar Verke / og er þesse Spilling Nátturuñar so ryk í Mañlegu Hollde / ad Grein af heñe hefur stwnged sier wt jafnvel hiá Guds Astvinum. Dæme høfum vier a hinum heilaga Petre í uppleſnu Gudspialle / Eñ uppa þad ad Meñ vita skyllde / ad þvilykt er Synd / já / ein Synd sem margt Illt af sier leider / sem sydar mun sagt verda / þa átalde DRotteñ þeñañ siñ Lærersvein nærsta hardlega og røksamlega fyrer þetta. Nu þoott ad Skapløstur þesse sie ecke hiñ minste Avøxtur Spillingareñar / þa vite Meñ þo / ad Gud er so vys / og so mattugur í Breiskleikanum / ad þar er eckert í Nátturu Mañsins so Illt / ad hañ kuñe ecke gott af ad giøra / þvi ad Tilhneigingarnar voru í Ondverdu goodar og af Gude skapadar / Vanbrwkuneñ giører þær skadlegar / Eñ þegar þær verda hreinsadar fyrer Endurnyungu H. Anda / þa kuña þær eñ nu allar Gude ad þioona til Vegsemdar / og Endurgietnum Mañe til Sáluhiálpar. Þar fyrer ad so sem Forvitneñ er skadleg og Hæskasamleg / ef heñe er beitt í þeim Hlutum sem Gud hefur bañad / so er hun þørf og gagnleg sie hun Brwkud til þeirra er hañ boded hefur. Eg vil um̃ hvørtveggia tala med faaum Ordum / epter þvi sem Gud giefur Náad til. Hvar til hañ styrkia virdest med Krapte syns Anda í JESV NAFNE / AMEN.

Vtleggingeñ.

Fra

Fra leider Gott af Forvitneſſe ſeiger Ordshꝏttr gamall: Vier hof um nockrū Siñū heyrt/ad þær Syndern͛ er vier miñſt͛ hølldū/þær kuña ad verda ad þm̄ ſtærſtu/velldꝛ þ þvi/ad Meñ bidia Gud ecke miog rækelega Fyrergiefning͛ a þm̄/eins z ad hū ſie ſkylldugꝛ til ad hallda oſſ þ til gooda/ſm̄ vier ecke misvirdū a ſialfū oſſ/z geingur þ eins til um̄ þta/z um̄ litla Skeinu a Lijkamanū/þa er vier forſmaū/ ad hun verdur optlega ad Lijfs og Lima Tioone/ſie ecke vid giort/ Eñ þ mꝏ kuñugt vera/ad þſſe Okoſtur er ecke halldeñ þ neina Synd af mørgū/ og þo kañſkie fyrer Dygd/ fyrer Adgiætne/ fyrer Koſtgiæfne / fyrer Framſijne/z hiner ſm̄ hana ecke æfa/ fyrer Opocka z Rꝏdleyſingia. Være nu þta eingeñ Stoor͛Synd i ødru/þa er hun þo i þvi/ad hun ecke er halldeñ fyrer Synd/ þvi eins kañ ein lijtel Synd ad fordæma Mañeñ fyrer Guds ſtrꝏnga Doome/ſo ſem ein ſtoor/z verda þær þo þijngſtar ō alldrei verda þecktar nie mꝫ alvarlegre Ydran af þvegnar. þad ſijner oſſ Dæmė Phariſeañs z Tollheimtumañſins/hvør ed foor Rietthlꝏtare hiñ aptꝛ i ſitt Hus/Luc. 18. Nu er þſſu þo ecke ſo vared um̄ Forvitnena/ad hun ſie lijtel Synd/z hafe Meñ ecke añad til Dæm is/þa ſkignunſt ept͛ þvi/hvørneñ Syndeñ fyrſt iñkom i Heimeñ. Pꝏll ſeiger oſſ þ hafe ſkied þ eirn Mañ/ i hvøriū aller ſyndgudu/Rom. 5. med hvøriu Moote var þ? Ritningeñ greiner um̄ þ noogu ſkijrlega hvørneñ Diøfulleñ ſveik vora fyrſtu Forelldra/ſem er/ad þau ſkylldu ſꝏ Gyrnd til ad þeckia hid Illa / og forſmꝏ Guds Bodord i þvi ad vita hvørneñ Epled ſmackade/z ad verda Gude lijk/ Gen. 3. Seiged mier Brædꝛ mijner/er ecke af þſſare Forvitne komeñ øll Synd/z Daud eñ ō er heñar Verdlaun/iñruñeñ til allra Mañaꝫ Rom. 5. Bid eg ydur þvi ad athuga/ꝫ Chriſtner heita vilied/ad ef Agg/Reide/ Præta/ Ofund/Agyrne/Drambſeme/Mañdrꝏp/Hoordoomar/ Frillulifnadur/ Afgudadyrkan/Gudlaſtan/ Gal. 5. og adrar Skañer ſem ſteipa Syndarañū i eilijfa Glotun/ef þta ſeige eg eru Okoſter halldner ydar a medal/hvørt ad Forvitneñ ſm̄ eg hefe ſijnt/z eñ þa framar ſkal ſijna/ ad ſie Mooder alls þeſſa/ ſie goodur Koſtur edur ſo lijtel Synd ſm̄ hun af Almeñinge halldeñ er. Ad ſoñu er þ ſatt/ ad vier i øngvañ

Menta

Mæla eigū vorū fyrstu Forelldrū ad ǽlasa/ þvi þau brukade Gud til þess Medals/ad vier sēm nu lifū/ kyñū ad verda hluttakande hñs Giæsku. Þo verdur þvi ecke motsagt/ad þesse þra Forvitnis Synd/hun var hin stærsta Synd/sēm af Mañkynenu hefur frameñ vered/allar Synd er sēm sijdañ giørst hafa/ þær eru ad søñu a moote Gude giordar/ þo Meñ fremie þær vid Nauungañ/eñ þesse stefnde riettlætis a Guds Dyrd arfullu Hatign/ Allt hvad Meñ nu syndga/ þ syndga Meñ af Breiskleika edr Jllsku Natturuñar/hvørrar Þankar eru vonder i fra Barndome/Gen. 8. eñ þau votu heiløg skøpud/ z þar þau voru so Dijrdleg skøpud/þa gatu þau audvelldlega hallded Guds Bodord. Eg nǽ ei fǽ mier þ til Orda/ad þau steiptu øllū sijnū Epterkomurū i tijmañlega z eilijfa Ogiæfu hier med/ þvi Guds Oumrædeleg Giæska sem hefur fyrergiefed þm/ hefur giefed mier z øllū ødrū Stoor-Syndurū nøog Medal i sijns eingietens Sonar dyrmætū z saklausū Dauda/ til ad fæ þta endurbætt oz til Saluhialpar z Myskunar. Eñ hitt vil eg bidia ydur ad hugleida/hvørt ad Gud/sēm vegna sijns Riettlætis straffade so hardlega þssa Synd Forvitnena/a vorū fyrstu Forelldrū/ hvørt hñ seige eg/ mune kalla hana gooda a oss/sem valla køllū hana Synd ad vera. Nu so sem ad þesse Synd var i Upphafe Orsøk til allrar Mañsins Olucku/so er hun eñ nu til hvørrar Syndar/ ef Meñ riett ad gǽ/af heñe sprettur allt Ranglæte mote Gude/ mote sialfū oss og mote Nauungañū. Andskoteñ sagde i Fyrstu vid Konuna; Gud veit ad nær sēm þid eted af Eplenu/ þa munu uppliukast Augu yckar/ad þid verded so sēm Guder/skiniande Gott z Jllt/Gen. 3. hier af kiemur Forvitne su/ ad meñ vilia ecke lǽta sier nægiast med þ sēm Gud hefur opeñberad oss i sijnu H. Orde til Saluhialpar/ hvørneñ vier eigum ad trua/hvørneñ vier eigū christelega ad lifa/ helldr giøra sier adskiliañlegar Grillur um Gude fyrerhiggu/um hñs Veru/um þær þriar Persoñr/um þau heiløgu Sacramenta og margt añad/ sem Guds Speke hefur ei unt syndugū Møñū grant ad þeckia/og hefur þo allt þta so berlega auglijst hvørnū heilvita mañe sēm ecke forsmaer Uppfrading una/ad hñ mǽ þar vel vid una og holpeñ verda/eñ þr sēm þa vilia for

vitrer

vitrer vera/ þr hafa lært þ af Fiandanũ/ ad lꜳta sier ecke nægiast mz Guds Giøf/ helldur eyda goodũ Gꜳfum og Tijmanũ/ sm̃ Gud hefur gefed til ad rækia sijna Sꜳluhialp/ og ad kieña odrũ/ til þss ad skygn-ast iñ i Guds leindardoma/ z hid Oranſakañlega Diup hñs Guddom legrar Speke/ lijker Betsemitũ/ hvørra af Forvitne skigndust iñ i Ørk ena/ z urdu þar þ af Gude slegner mørg Þusund Maña/ 1. Sam. 6. So eru z marger af hinũ mz Blindne slegner/ þvi Drotteñ hefr hond lad þa i þra Slægvitsku/ og hañ veit ad Þrætur Vitringañ a eru Hie-gome/ 1. Cor. 3. Eins z Gud sa sm̃ vill ad aller Meñ verde Sꜳluholp ner/ 1. Tim. 2. hefde ecke giørt þta liosara/ hefde hñ vitad þad nunde Mañesk iuñe vera haganlegra til Sꜳlarnota: Og þañeñ er nu For-vitneñ þm̃ skadleg/ er sig higna z lærdasta kalla/ hvar af øll Vantru/ øll Hiꜳtru/ Afgudadyrkun/ Mañasetningar/ ja allar Truarvillr og Andskotañs Evangeliũ er iñkomed i Heimeñ/ og hvør vill þa seigia ad Forvitneñ sie ein lijtel Synd? Og þañeñ vanvirda Meñ nu Gud med þssu er vi[s] Speke køllũ/ z syndgar so Forvitneñ einnidt a mote hm̃/ eñ ei giører hun þad miña a mote sialfũ oss og Naunganũ/ þott ecke eigũ vier so Søk þar a/ þar vier erũ ecke vorer eigeñ Herrar/ Gud ꜳ alla Søkena/ samt lender Skadeñ hia oss/ Honũ kuñũ vier eckert Illt ad giøra med Forvitneñe. Vær komustũ ei leingra þar mz/ eñ hiner er ætludu ad byggia sier Turn upp under Himeneñ/ Gen. 11. Sialfũ oss er hun vest / og so Naunganũ. Þegar Diøfulleñ hafde smeigt þvi iñ hia Konuñe/ ad Ovirda Gud/ þa flaug heñe þ strax i Hug ad vita hvørneñ Epled smackade/ z ad locka Mañeñ til Syndareñar/ Gen. 3. So giører hñ eñ i Dag/ þegar hñ fær þvi skoted i Hug Mañsins/ ad akta Gud lijtils/ af þvi hñ skilur ecke allt hñs Rꜳd/ z þar kiemur ei strax Hefnd yfer vondar Athafner/ þa hefur hñ bued sier Rum i hñs Hiarta/ til ad forvitnast um̃ þ er hñ skilia kañ/ sm̃ er um̃ Nage Naung añs. Eingeñ a meire Plꜳgu eñ sꜳ/ er þssũ Siukdome er underorpeñ. Hvor er vesælle eñ sꜳ/ hvørs Hiarta ad Diøfulleñ hefur mz Agirne iñtekeð? Eñ mun nockud hiñ Agiarne giøra vered ꜳn Forvitne? Hañ spur alla Vegana epter þvi/ hvørneñ odrum gange/ hvad um̃ þeirra

 Efni[?] ur

Eigur lyde/hvøriar Vtriettingar Þr hafe/ecke til þess ad samfagna
þm̄/ef ꝥ er vel/ edur ad sampijnast/ef ꝥ er illa/ helldur ad hañ meige
svæla under sig a einhvørn Hætt Eigur Þra/edur hindra Þra Vtveg
ur sier til Abata/ Takest hm̄ ꝥ ecke/ þa leggst hañ upp a Sængena
eins ⁊ Achab/1. Reg. 21. og uner ecke vid nema hn̄ fæe Naboth i Hel
komed Ofundena giefur Forvitneñ af sier/⁊ hun foostrar hana. Ein
geñ øfundar añañ fyrer þa Hlute/sm̄ hn̄ ecke af veit/eñ ꝥ er Plaga
hiñs Ofundsiuka/ad hn̄ giefur ei lifad æn Þss ad forvitnast um̄ Hag
sijns Nævunga/jafnvel þott eingeñ Drepsott sie hm̄ þvilijk/so s ef hm̄
lijdur vel/ og lyde hm̄ illa/ þa er honū ꝥ ad søñu ein Stundar Glede/
eñ helldur þo jafnañ Spurnū fyrer/hvort ꝥ mune ecke midur vera/og
sie ꝥ ei/lijkar hm̄ illa. Eins er hañ og Andskoteñ/hm̄ þyker vænt um̄
Motgang Mañeskiuñar/eñ samt er hn̄ þo eins Vesæll. Hiñ Dramb
læte er Forviteñ/þvi hn̄ er Ærugijrugur/hn̄ spurst fyrer/hvort nock-
rum sie meire Lotning veitt eñ sier/⁊ fiñe hn̄ Brest þar a/þa eyrer hn̄
þvi ecke betr eñ Haman/þa Mardocheus ei villde heidra hn̄ eins ⁊ ad
rer. Esth. 5. Og er þetta ein stoor Olucka/ecke einasta þm̄ sm̄ verda
fyrer Skadanū og Ofbelldenu/helldur og hinū/er ala þessa Ovætte i
Hiarta sijnu/og mæ þañ med riettu Diøful-oodañ kalla/sm̄ af Þssū
þremur Andskotans Einglū er plægadur/ þvi hvør Þra hefur heila
Sveit Diøfla/þad er Skamā ⁊ Lasta/⁊ er Forvitneñ þm̄ so Hand-
geingeñ/ad Þr verda adbruka hana til allra siña Vtriettinga i Satans
Eyrendū Hvør er su Olucka Mañā a medal/sm̄ Reideñ ⁊ Heiptrækn
eñ ecke af stad kome? Sundurþyckia/Tvijdrægne/Mord/Mañslog/
Strijd ⁊ Bloods Vthelling"/mun ꝥ ecke allt af heñe komas? Eñ hvad
seiger hiñ Vijse Seneca hier um̄: Vilier þu ecke Heiptrækr vera/ þa
vert ei Hnijseñ. Þad er margra Mañā Nættur/ad þm̄ er mikel For-
vitne a ad vita/hvad um̄ þa er talad og Rædslagad/ eñ slijkt er stoor
Þrældom̄ ⁊ fævijsleg Ordsijke/þviad soddañ Meñ skal alldrei vanta
eirn Hræsnara/eiñ Ligara/sa ed bere i Eyru Þra falskr Søgr/ Roog
⁊ Bakmælge/hvort ad ablar stors Oroa i Hiartanu/eñ hialpr eckert
til Eyrindañā Framkvæmdar/⁊ lætur optlega þañ/er giefeñ er fyrer
slijku/

slijku/taka uppa sig Oþarfa Mædu z Ahyggiu z þott Men fore svare slijkt med þvi/ad Men hliote ad forvitnast um Radagiørd' Ovina sinna/þa er þ einkis vert/þvi Forvitnen/hvørsu forvitenn sem hun er/skal alldrei faa ad vita Helmingenn af þvi s satt er/z þott hun feinge/þa vill þ abla Mañenū langtū meire Okyrrleika i Hiartanu/helldr enn Vareigdar edur Framsyne/z er þusundsinnū betra ad kosta þm Tijma/er Menn bruka til hiegomlegrar Forvitne/z til ad vita hvad hvør Ner-Kierlingen um hn talar/ad bruka hn/seige eg/ til Kostgiæfne og Astundunar i sijnu Kalle z Embætte/og ad varpa sine Ahyggiu uppa Drottenn/Ps. 55. þvi hitt mætte æra/ecke einungis Ostødugan/helldr z þn s annars være noogu Radsetkur/þar Verolldenn er full af Hreck vijse/Otru og Oþacklæte/og er eingenn Vijsdomur lakare/ja/eingenn Heimska heimskare enn su/ad vilia allt þetta vita: Þad er eins z ef nockur hefde Ynde af þvi/ad hafa Møk vid Ofreskur z ecke Mannesk tur. Hvad giørū vier oss i Lund? Munū vier ætla þ vier munū med Eingelunū bua/ edur heiløgum Mønnū/ og vitū vier ecke ad þeir eru flester sem unna sialfū sier best z Torsookt mun þ/ad venia Illskuna og Varmennsku af þvi alldeilis. Þar þ/þott ad nockur være so fiølkunnugur/so s i Skrøk-Søgū seiger/ad hn kynne ad giøra sier eirn Speigel/i hvør iū hn sæe alla Bakmælge/Roog/Lijge/maustur/Radagiørder/vond' Osker/ Vanþacker/ ymislega Doma um vorar Athafner z Lijfernis hattu/suma sanna/suma logna/af þm/s þo eru jafnvel miklu verre enn vi' villdū vera. Ef einhvør/seige eg/sæe þetta i einū Speigle z horfde þar i litla Stund/þa munde hm ofbiooda/sierdeilis þm/er miklu a vid adra ad skipta/z kasta Speiglenū i burt/ef hann heilvita være/z yrde þvi hvad fegnastr ad hn alldrei opkar i hn lite/nema hn villde veida eins z Ismael/ad hns hønd være a mote hvøriū Manne/z hvørs Manns Hønd a mote hm/Gen. 16. Ulfur af Manne/ og eins og Nebuchanesar Stallbroder Vargannа/Dan. 4. Og þesser Hluter er Menn leitast so miøg epter ad vita/eru þo opkast eins z Þytur i Skooge/hann varer ei leinge/Eins rennur Lijgenn aptur þ eg' sønnu mæler/z være þa betur heima seted/enn fared til ad Mannspilla si' z hefna a ødrū þra Hluta

sem

sem dodna af sialfū sier/eins og Sveppuren̄ þegar hn̄ er fullvaxen̄/og
breite Men̄ odruvïs/þa ala Men̄ Illgyrne an̄ara med Forvitnene og
Grunsemene er hen̄e fylger avallt so sem Skugggen̄ Lïkamanū/þvi þ er
Næske ad erfa illt Skap z Sambitskur vondra Man̄a/hvoriᵉ ed læta
opt af/ ef þr meina ad Skrækskapuren̄ sie dulen̄/ En̄ ætle þeir ad hn̄
uppvïs sie/þa drïfa þr Illt ut med Illu/so framt þr megna/þar þr
vita ad þeir ecke eiga til goods ad giøra. O hvad miklu betra er Raad
Salomons i þvi/ad læta þ Men̄ sine ecke Driekten̄/z safna so Glood
um Ellds yfer Nøfud Ovin sïnū/til ad færa hn̄ a rietta Leid. Tvær
Dætur hefur Forvitnen̄/sem Men̄ leika vid eins og Smaa-Børn edur
Nvelpa medan̄ þær ungar eru/en̄ þegᵉ þær vaxa upp i Man̄sins Niar
ta/og hafa leinge soged Moodurena/þa verda þær skiæder Griper/ þ
er Grunsemen̄ og Trugyrnen̄/ So lïkar Systur/sem þær eru skylldar
til. Sa ed misgrunᵉ hvørn Man̄/gietr alldrei nockurn truan̄ att/þvi
ad þss trurre z dyggvare ad eirn er/þss helldur gremst hm̄ þad/ad hm̄
sie illa truad/þar ed hn̄ ecke til þss vinur. Medal an̄ara sïner oss þad
Dæme Isbozets Israels Konungs/ 2. Sam. 4. Nvør ed misse bæde
Rïked og Lïfed fyrer þad/ ad han̄ misgrunade Abner um Legore med
Rispa/Frillu Sauls Konungs Fødur sïns/2. Sam. 3. Þegar Maagur
Samsons tortrigde hn̄ um̄/ ad hn̄ munde ætla Dottur sine Einlæte/
þa olle hn̄ þvi/ad Samson uppbrende Philisteaña Akurlønd mz Ref
unū/ Jud. 15. Og so skiedur þ tïtt/ad nær eirn ærlegur Madur er mis
grunadr tekr hn̄ siᵉ uppa Refs-Nam/ z giørest ad þm̄ þ hn̄ er ætladur
ad vera. Þusund ma fin̄a Dæme til þss/bæde i Ritninguñe z an̄arstadᵉ/
z þar ad auke/er hun Illhugar Vïte/þvi seigʳ Plautus Skalld um̄
Moodurena/ ad þar sie eingen̄ Forviten̄ nema ad hn̄ sie under eins Ill-
giarn: En̄ Chrysostomus/ad eirn goodur Madur ætle skialldan̄ odrū
Illt/ og skialldan̄ ætle sa Goods af odrū sem er Vondur sialfur/þta
er hvøriu Orde san̄ara/z san̄ast hïer hid fornkvedna/ad margur ætlar
mig sig/z mætulega dyggvan̄. Og so sem ad hn̄ ed hefur Saar eda Mr-
kunnst a Lïkamanū/hn̄ hriller vid ef nockr kiemur þar nærre/þott alld
rei snerte hn̄ þ/so ætlar hin̄ Grunsame alle Ills til allra/jafnvel þra
sem

sem hann eckert Illt giøra vilia/edur giøra kuña/af þvi hañ er sialfur sier Ills medvitande. J einu Orde ad seigia: Nu gioꝛer eirn Konung ad Tyraña/eirn Husbonda ad Bødle/eirn Þienara ad Drottens Svikara: Nu er Sattarspiller milluñ Hioona/ milluñ Fedgina/ milluñ Brædra/ milluñ goodra Vina/og eru til þess Opriotande Dæme/og dagleg Reinsla kieñer pad/og er þo Trugyrnen hælfu verre. So sem er satt sem i Fornvissuñe stendur: Aungvu ad trua ecke er gott/ølluñ hælfu verra. Eg veit ecke hvørt ad Andskotenn a nockurt særbeittara Vopn/en Trugyrnena/ hun er tveggiad Sverd/ og skadar beggia vegna/ bæde þañ sem truer øllu/og hiñ sem loged er a. Kanka ma oss vid þvi/ad Eva trude Høggorminum/og Adam heñe. Fyrer Talhlyðne Potiphars mætte hiñ saklause Joseph i Vardhallde gista i mørg Ar/Gen.39. Fyrer Talhlyðne Davids tapade Mephiboset halfu Akrenu/2.Sam. 19.og var hañ þo Son hans besta Vinar. Fyrer Trugyrne Assveri Konungs hafde allur Jsrael nærre þvi Lyfed mist/Est.3.og auk þessa þa giefr ecke hiñ Talhlyðne hia þvi sneidt/ad vera allra þra Narre sem ad hann liuga/hvørsu vitur sem hañ añars er/ þvi eingeñ er trugiarn nema hañ sie og malugur/eñ Malgeñ er Teikn Heimskuñar/ þess giefur Salomon/Prov.29. seigiande: Sær þu malugañ Mañ/betre Von er a einuñ Vitfyrring eñ a honum. Og apfur Cap.17 ad jafnvel eirn Heimskinge ef hañ þeiger/sie vitur hallden/ allt þetta kiemur nu af Forvitneñe sem adur er sagt/ og hefe eg nu so utmalad þa Skiksnisle ad nockru Leite/ Eñ þo hvørge nærre so sem hun Reindar er.

Eñ nu viliu vier i hinne sydare Greinenne skoda hvørneñ vier kuñum ad giøra þeñañ Ckost ad hinuñ besta Mañkoste þa Nad Guds og Adstod H. Anda. Pad er vitañlegt Brædur miner/ad hiñ fyrste og beinaste Vegur til allra Dygda og Mañkosta er sa/ ad þeckia sialfañ sig/ eñ sa sem Forvitnena brukar til þess ad rañsaka sitt eiged Hiarta/sin Ord og Athafner/hañ mun sitium stignast um añara Efre/og er þa lykast ad hañ kunne verde vid alla þa Okoste og Oroda/er eg uppkalte i hinu fyrra Partenu/so sem Madur ecke fær siedañ sin Yferlit i þvi Vatne/sem er af Vindenu uppblasid/helldur nær pad lignt er/so er og Omogulegt/

ad ſa kuñe ſialfr ſig ad þeckia edr rañſaka/ ſ eckert añad giører/ eñ ad forvitnaſt um̃ añara Hage. Þ eru dyrmæt Ord ſ Frelſareñ talade for dū/ Matth. 7. Þu Hræſnare/ drag fyrſt ut Biælkañ ur þynu Auga/ og ſiæ til ſijdañ ad þu fææer utdreiged Flijſena ur þyns Brooδurs Auga. Þar er i Mañlegre Nætturu nockurskonar Þotte/ ad vier meſtū ſialfa oz meir eñ adra/ hñ kiemr af øngvu meir eñ þvi/ ad vier rañſokū añara Hættalag meir eñ vort eiged/ mæ þad þo vita ſierhvør eirn/ ad hvørſu ſm̃ hñ vera þykeſt Koſtū bueñ/ þa er hñ þo ecke øllū betre/ og hender oſſ i þſſu þ ſama og Sliørnumeiſtarañ fordū/ ad a medañ hñ var ad ſiæ ept Himentunglunū z goonde upp i Lopted/ fiell hñ i Grifiu eina ſm̃ vard ꝥ Footū hñs. Eñ vited þ Brædur myner/ ad allr Vijsdomur/ ſo ſm̃ ad þeckia Stiarnaña Gæng/ Nætturu Graſaña/ Steinaña/ Fuglaña/ Fiſkaña/ þ er Fævitſka hia þvi ad þeckia ſialfañ ſig/ z þſſ er øllū þm̃ unt ſm̃ Gud hefur giefed heila Rænu/ þ er ecke i ad ru foolged/ eñ ad bera ſiñ Lifnad ſamañ vid Guds Vilia/ ſem bæde er iñſkrifadr i vor Hiørtu/ Rom. 1. og oſſ Chriſtnū Mønū þrælega opeñ beradur i hñs heilaga Orde/ eñ þvi gleimū vier/ z teliū oſſ þ til Agiætis ſem lijtels edur einſkis er vert/ edur vanbrukū þ ſem mikels er vert/ eñ hvad er þ þo er vier kuñū ad virda ſo mikels a oſſ/ ad vier forſmæū adra? Þad eru añadhvørt Luckuñar Giæde edr Nætturuñar edur Nædareñar Eg vil eirn Formæla hafa fyrer øllu þſſu/ z þañ ſem Þæll 1. Cor. 4. hefur fyrer þm̃ er ſtærdu ſig af Andans Gæfū. Hvad er þ Madur/ ad þu ecke þeiged hafer/ z fyrſt þu hefur þ þeiged/ þvi ſtærer þu þig þa/ ſo ſem þu hefder þ ecke þeiged : Um̃ Luckuñar Giæde/ Aud z Metord vil eg fætt tala/ þad er Almeñinge kuñugt/ ad eingeñ verdur af þm̃ ægiætare/ marger verre/ z er dærlegt ad hrokaſt upp af þvi ſm̃ hlotnaſt kañ hinū verſta Mañe / og hid ſama mæ ſeigia um̃ Nætturuñar Gæfr/ þott þær ſieu goodar/ þær eru utvortis eda iñvortis. Utvortis er Abl z Frijdleike/ eñ um̃ Hreiſtena er þ ad ſeigia/ ad Aſneñ z Uxeñ eru eñ þa ſterkare/ z ſieu þr betre fyrer þ/ þa mætte ſa øfunda þa/ ſem ødrū fremur þykeſt ꝥ Ablsmuna ſaker. Eñ hvad Frijdleikañs vidvijkur/ þa eru Rooſeñ og Liliañ miklu fegre/ eñ hin vænſta

Jom-

Jomfru/þvi Lausnarenn seiger/ Matth. 6. ad Salomon i allre sinne Dyrd hafe ecke so skrijddur vered sem þær/ og er þo vikanlegt/ad Gud hef: meira lagt til hinns liootasta Manns/z hvørnenn sm þvi er vared/ þa er þ Ovitturlegt/ad þeckia ecke sialfan sig af Metnade þss Hlut^r/ sm eirn Kville giet: i burtu fra oss teked/og Ellenn ad vijsu ræner alla þa ei heñar bijda/eñ Dauden añars. Innvortis Giæden er Gud hefur prijdt oss md/eru Vitsmunerner/þr eru hiñ agiætaste Hlutur/ef þeir eru til Goods brukad^r/z þo allra hellst til ad þeckia Gud z sialfañ sig/ eñ sa ed þ giør^r/hm er ecke hætt vid ad forvitnast um añara Maña Radslag edur Nattseme/hñ hef: noog ad giøra/ad rañsaka hvad hñ hafe hvørn Dag Gude a moote broted/z þeinkia sig um/hvørnenn hñ meige fa þ kvitt hia hm/z leidriett framveigis. J þssu og ødru þvi lijku skylldu Meñ æfa Forvitnena/Bræd: mijner/i stadeñ þss ad hnijsa ept^r Naungans Natturu/hm til Meins/eñ sialfum oz til einskis Frama/ og verdur hun þa ad hiñe bestu Mañprijde z Vegur til allra goodra Dygda. Nadareñar Giæde eru hinar andlegu Dygder/ Trueñ/ Voneñ/Þoleñmæden og Kiærleikureñ/sm er mestur af þessum/seiger Paall/ 1. Cor. 13. og so þr Avexter sm hier af spretta. Meñ vilia vel seigia/ ad slijkt giete Meñ ecke vanbrukad/þvi þ sie Guds Anda Verkan i oss/ eñ giætu þss/ad so sm ad Gud kañ ad giøra Gott af Illu/so kañ And skoteñ ad giøra Illt af Goodu. Eg heyre ad Paulus i hinum fyrra Pistle til Corinthios z hiñu Þremur fyrstu Capitulum deiler a þa Christnu i Corintho/vegna þss/ad þr stærdu sig af andlegum Giædum/Eg heyre ad Phariseanum vær þ til Ranglætis reiknad/ad hñ sagdest ei vera so sm adr^s Meñ/Luc. 18. Hvad olle þvi Bræd: mijn^r? Vanþeckingeñ a sialfum si^r/eñ Forvitneñ um Tollheimtumañeñ/er hñ þottest vita syndugre si^r ad vera/s þo foor rietlaat: fram^r hm i sitt Hus. Pad er ad søñu me ste Daraskap:/ad vilia stæra sig af Luckuñ^r z Natturuñ^r Giædum so s adur er sagt/eñ þo er sa eñ meire/ad hroka sier upp af þvi sm nææt urleger Kraptar ecke i oss verka /helldur kiemur aun þra riettlætis fra Gude/z er su vijsust Von/ ad hñ svipte þñ sijnum Gasum er so illa med þ hondlar. Pu seiger: hñ tekur ecke þ Gooda fra Mañenum/þvi pad er

hñ

hm̃ þockñanlegt: Eg jata þ satt ad vera/ eñ þ sm̃ Guds Naad hefur
verkad gott mz oss/ þ er ecke leingur gott/ þegar Madureñ tilreikn' sier
Guds Giørning/ eñ þ giøra aller þr/ ed ødrũ betre þykiast/ z ecke for-
vitnast um̃ sialfa sig/ hvad miked þa vante a þa Skylldu er þr eiga hm̃
ad giallda/ z kalla sig gooda af þvi ad adrer verre eru/ ad þra Dyggiu-
Mun nu ecke Gud reidast slijku/ þegar hñs Gaafr eru þañveg til Met-
nadar brukadar? Ju/ meir eñ hinũ er vier køllũ stoor-Syndara. Vier
sioũ i Epterlijkinguñe/ Matth. 25. ad Punded var teked fra hm̃ z ecke
villde leggia þ a Mangaranñs Bord/ hvad eigũ vier þa ad ætla um̃ hñ
sm̃ fer so illa þar mz/ ad i stadeñ þss/ ad hñ ætte ad þiona Gude med
þvi i Audmykt sijns Hiarta/ þa slæst hñ i Lid med Fiandanũ/ er var i
Ondverdu hinũ bestu Gaafũ prijddur/ eñ þss gielldur hñ eñ i Dag/ og
mun ad Eilijfu giallda/ ad hñ upphoof sig a moote hm̃ er hñ hafde so
dyrlegañ skapad/ so munu z aller þr ed hm̃ i þessu epterfylgia. Hvor
hefur meire Guds Dyrkare vered eñ Salomon: 1. Reg. 11. og þo vard
hñ straffadur mz Fæsinu. Var ecke Jehu hiñ meste Vandlætare vegna
Guds yfer Achabs Huse? 2. Reg. 9. þo vard hñ ofurselldur i fraleitt
Siñe/ 2 Reg. 10. Giorde ecke Judas Kraptaverk med hinũ Lærisvein
unũ? Matth. 10. og þo eru hñs Afdrif Møñũ kuñug. Og kañ þ eck-
ert þvilijkũ Møñũ ad gagna/ hvad leinge og hvørsu vel sm̃ þr hafa
Gude þienad/ þvi nær þr hvad bester vera þykiast/ og ætla sier einskis
aboota vant/ þa verda þr eins z Smaabørn/ þau er ryfa þ sialf i sund
ur er þm̃ vænst um̃ þyker/ so verdur fyrer hinũ/ ad þeir hafa þss eing
eñ Not/ er þr hafa þo maa skie kostad mikla Erfide til/ þegar þ skijn
of-fagurt i þra Augũ/ af þvi þr ecke forvitnast um̃ sialfa sig/ ed: hug
leida/ ad þott þr giørdu allt þ þr ætti ad giøra/ þa ættu þr samt ad
kalla sig Onytia Þiona/ Luc. 17. Og ecke einasta missa Meñ Launeñ hier
þ / so sm̃ Endurlausnareñ seiger um̃ þa ed giøra Goodverkeñ sier til
Hroosunar/ ad þeir hafe sijn Laun utteked/ Matth. 6. helldur verda
Meñ z þar fyrer eilijflega straffader/ þvi eingeñ mun þvilijkur Reik
ningsskapur mæta oss i Doomenũ/ so sm̃ Misbrukun Guds Naadar-
gaafu i Sañleika þa er eingeñ hestar Misbrukun stærre eñ su/ ad bruka
hana

hana þvert a mooke þvi/ sm̄ hun er oss giefen til/ þ er til ad audmykia oss og lijtelæcka/ en ad prijsa Fødur Lioosanna/ fra hvorium ad oll good Giøf z øll fullkomen Giøf kiemur/ Jac. 1. Vm̄ allt þetta talar Drott en̄ Gud m z skielfelegū Ordū/ Ezech. 18. seigiande: Ef hin̄ Riettlaate i burtu snijr sier fra sijnu Riettlæte z breiter vondslegana/ z lifer ept er øllū þm̄ Svivirdingū/ sem hin̄ Ogudlege giører/ skyllde han̄ lifa? Jaa/ allt hn̄s Riettlæte sm̄ hn̄ giort hefur/ skal ecke i Minne leggiast/ helldr skal hn̄ deyia i øllū hn̄s Misgiørdū z Syndū/ sm̄ hn̄ giort hefur. En̄ eingen̄ er meire Synd/ eckert Rangklæte meira/ en̄ ad ræna Gud þvi sm̄ er alleina hn̄s/ þ er hid gooda sm̄ hn̄ hefur verkad med oss/ en̄ bruka þ til ad forsmaa adra. Sia̅ū þvi til/ ad Andskoten̄ ræne oss ecke/ 2. Cor. 2. Og forvitnunst um̄ Nage vora/ hvort ad vier finū i Hiarta voru þootta nockurn/ þ vier sieū betre i vorū Augū/ en̄ adrer þr ed vier køllū verre/ þvi þott þ vera kun̄e/ þa er þ ecke oss ad þacka/ helldr þre Guds Naad/ sm̄ m z oss er/ 1. Cor. 15. Og ef vier finū soddan̄ Naugren̄ing/ þa drepū hana strax m z Jhugan vors eigen̄ Overdugleika/ z læknū so þenan̄ Veikleika Nattúrunnar verda Ordsøk til ad blygdast fyrer Gude/ af hvørs Naad vier erū þ vier erū/ 1. Cor. 15. Og þ er ecke oss ad þacka/ þott ei sie hun ydiulaus i oss. Og þegr vier nu holldū Reikning vid sialfa oss/ þa berū oss ei saman̄ vid hina/ sm̄ vonder eru. Mun þ nockud Boot fyrer þig/ þott adrar sie verre? Þad heiter so sm̄ hin̄ Latinske Ordshaattr seigr: Ad hin̄ Glaamskigne drottnr a medal hinna blindu: Helldur/ vilier þu i Mann̄jøfnud fara/ þa ber þig saman̄ vid Enoch/ s var uppnumen̄/ Gen. 5. Vid Noa Riettlætesins Predikara/ 2. Pet. 2. Vid Abraham Fødur Truadra/ Rom. 4. Vid Moisen/ er var hin̄ Þolinmoodaste Madur a Jørdun̄e/ Num. 12. Vid Eliam/ 2. Reg. 2. Vid Johan̄em Baptistam/ Matth. 11. Vid St. Paal/ hvør þo er so miøg Ahyggiusamur um̄ Velferd sijna/ og eckert treyste sijnu Riettlæte/ Phil. 3. O Herra Gud/ hier kiemur mier i Hug þ/ er Petur seiger/ 1 Pet. 4. Ef hin̄ Riettlaate verdr naumlega hoolpen̄/ hvar mun þa byrtast hin̄ Ogudlege z Syndaren̄? Ef St. Paall þortest vid þurfa/ ad verka sijna Saaluhiaalp m z Ugg z Otta/ Phil. 3. O hvad hræddr

og skiælfande mæktt vier þa vera/ sm̄ Daglegā iñdreckū Ranglæted/ so sm̄ Jordeñ Vatned/ Job. 15. Og þvi kalla eg þ Oska Raad ad vera/ sm̄ hñ giefur Corinthu Borgar Mønū/ 2. Cor. 13. Ransaked sialfa ydur/ seiger hñ/ hvort þier erud i Truñe/ Prooфed sialfa ydur/ Þecked þier ydur ecke/ ad JEsus Christus býr i ydur/ nema þier sieud ræker ordner. O hvad stor Þorf er syndugre Mañeskiu a slýku i Allegd þss are/ Vited þier ecke/ Brædur miñer/ ad Daudeñ stendur jafnañ fyrer Dyrumū/ z ad hvørs eins Dauda Dagur/ er hñs Doms Dagur? Ja/ þ vite þier/ þvi eru Meñ þa so Oforvikn' um sitt Hættalag i Andleg um Efnū? Margur ætlar þ/ kañskie/ ad ef Samvitskañ ecke nagar hñ eda klagar uñ neina Stoorglæpe/ ad hañ hafe Vitnisburd Andans um þ/ ad hñ sie Gud's Barn/ Rom. 8. Eñ þvi er ecke so vared alltijd/ þvi eingeñ er so heilagur/ ad hñ ecke hafe nooga Orsøk til ad afbidia Synder sijnar z græta þær fyrer Gude. Þeckingarleised a Syndunū/ z Toomlæted i þvi ad ransaka sitt Hiarta/ þ velldur þvi/ ad Samvit skañ fiñr so lijtt til þra/ z sefur hun þa/ z mæ þ aungvañveigeñ gooda Samvitsku kalla. Ein Stoorbrota Madr/ s af Hiarta angrar sijn ar Jllgiorder/ er miklu betur a sig komeñ eñ hiñ/ sm̄ hvørke er heitur nie kalldur/ þvi Gud vill skirpa hm̄ ut af sijnū Muñe/ Apoc. 3. Og hvad miklu betur var fared hiñe Bersyndūgu/ sm̄ ad laut Bak til ad Footū JEsu/ z þvode þær i sijnū Tarū/ og þerrade med Hærlockum sijnū/ kiste þær z smurde med dijrmætu Salve/ helldur eñ Hrāsnarañū/ er sagde i Hiarta sijnu: Ef þsse være Spamadur/ þa munde hñ vita hvør su Kona være/ er snerter hñ/ ad hun Bersyndug er? Mun ecke þsse Sialfbyrgingur hafa skamast sijn/ þegar Drottēñ sagde: Heñe fyrer giefst miked/ af þvi hun elskade miked/ z hñ sagde til heñar: Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/ þijn Trugiorde þig hoolpna/ far i Fride. Eg kañ ecke añad ad seigia/ eñ ad þta var stor Skeinkur/ z þsse Smyr sleñ voru betur launud/ helldur eñ þott hñ hefde giefed heñe øll Rijke Veralldareñ. Eñ eg vil hier um seigia/ so s Pall um sig talar/ Þess vegna hefr hñ mier myskunad/ seig' hñ/ ad hñ sijnde a mier alla stærd Myskunar siñar/ þeim til Dæmis/ er a hañ trua mundu/ 1. Tim. 1.

Aller

Aller eigū vier hins sama Von og Kvitta þesse / ef vier lækum oss af Hiarta angra Syndernar / Enn þad kann ecke ad skie / nema vier Emmo smuglega ransokum hin innstu Filgsne vors Hiarta / z er þesse Forvitne / sem eg adur sagt hefe / hin fyrsta Trappa til Himnaríkis / þvi of Ransookneñe kiemur Þeckingen / af Þeckinguñe Ydranenn / af Ydruneñe Fyrergiefningen / af Fyrergiefninguñe Elskann / sem er hin einasta Root allra Dygda z Mannkosta / er i Guds Augum kuña ad starta. Hristed ut / hristed ut ydr Hiørtu / O þid hin Aslausa Þiod / seig Drottenn Gud hia Zophoniam. Þad er ecke noog ad Menn jate almennelega Synder sinar fyrer Gude med Muñenum / seigiande: Eg hefe allskins Synder giørt / til Orda z Verka og vondra Hugreñinga / og kañske ad Hugur fylge þo lijtt Maale a stundum / enn vier eigum ad leita grandgiæfelega epter þeim / og rekia upp allann vorn Alldur / so frekast vier til munum / allt i fra Barnsmeñis Arum / allra helst / nær vier gaungum til Altaris / hvar vier eigum ad fridmælast vid Gud / i hans Sonar Kvølldmaaltijd. Ecke er þad helldr noog ad vier hofum einusiñe ydrast Syndanña / og fierdeilis þeirra / er oss mætte helst Miñe til reka / helldur eigum vier ad læka oss þær angra / so opt sem þær oss i Hug koma / so opt sem vier heyrum þær i Guds Orde straffadar / so opt sem vier heyrum þær af ødrum drygdar / Og þa munum vier sijdr þykiast upp yfer þa i Hiarta voru. Vier eigum ecke ad gleima þvi so skiott / ad Gud hefur teked oss i Sætt aptr / þvi þad heiter / ad vil ia ecke aptur snua med Utlendingenum z giefa Gude Dyrdena / Luc. 17. Ef vier gleimum ecke drygdum Syndum / þa vill Gud þeim gleima / enn gleimum vier þeim / þa er hætt vid ad hann minnest þra / Sierdeilis þar ecke er trutt um ad oss kuñe opt ad verda hiner sømu Glæpir / edur ad minsta Koste / ad oss lange aptur til Katlanna i Egyptalande / Num. 11. Og þott alld rei være / þa vitum vier þad / ad Petur afneitade Christo einusiñe / enn allerei optar / so seigia Christindoms Søgurnar / ad so opt sem hann epter þad heyrde Hanann gala / hafe hann beisklega grated. Enn Gud nade oss auma Menn / Hvad opt hofum vier nu afneitad vorum Skapara med Petre z Er þad ecke ad afneita Gude / ad elska Skiepnurnar z Jæ / Syndena framar enn hann / ad vilia eckert lijda hans vegna / ad vilia ecke læta a

moole ſier hina minſtu Nollds Liſt hafis vegna/ ad leggia ecke ad eins hafis Ogurlega og Dyrdarfulla Nafn vid Niegooma / helldur hafa þad ad Nade/ef eg mætte ſo ſeigia/ ad vanbruka ecke einaſta Nollda dagana til adſkilianlegra Synda ꝛ Laſta/helldur hafa Leida a Guds Orde/ hafa þ i Fiblſkapar Mælu/ huxa allt annad nær þ er kient og predikad/ꝛ fylla Niarkad/ſem er Guds Muſtere/1. Cor. 3. med ſauruga Þanka/þa ſem þad er vant til/ſo Guds Ord hefur ecke Rum þar inne. Er ecke þetta ad afneita Chriſto miklu verr en̄ St. Petur? Þvi hann giorde þ af Otta/ en̄ var giorn̄ þ ad Raunarlauſu/ en̄ ſmaa Heyre eg ganga ut ꝛ græta m̄ hm̄/ſmaa tarꝛaſt þegar Hanen̄ galar i Guds N. Orde/ſo vier meign̄ ſiaka/ad jafnvel vor Ydran hef: ſtoor Synd vered/ þvi hun hefur en̄ nu ecke þraungad oſſ til ad Kroſſfeſta Nollded edur ſlaka af Syndunū. O vei/O vei/ hvørſu langt erū vier þa fra Guds Veige/en̄ viliū þo ecke nær ſagt verdi/giør Reikningſkap þinar Raadsmenſku/Luc. 16. og kiemr allt þtta af Forvitnisleiſenu um vora eigen̄ Nage. Þu ſeiger vel/ ef eingen̄ yrde Saluhoolpen̄ nema ſa ſem være eins og Petur og Paall/ þa yrdu fæer hoolpner/ Þu ſeiger ſatt/þvi Endurlauſnaren̄ ſvarade þm̄ er ſpurde hn̄ ad/hvørt þr mundu ei fæer verda/ſem̄ hoolpner yrdu a þeſſan̄ Natt: Kieppiſt vid ad ganga in̄ um̄ hid þraungva Hlided/þvi þeir eru marger ſem̄ þar vilia in̄ ganga og komaſt þad ecke/Luc. 13. en̄ hvad um̄ þad? Sien̄ þeir nu fæer ſ.m̄ ſatt muni vera/ad reikna hia hinū ſem̄ tapaſt/ er þ Gagn þ þig/munku hafa nockra Skiemtan af þeirra Selſkap i Helvijtes? Jeg ſiaka þad/ad þeir munu og marger Saluhoolpner verda/ ſem ecke eru Peturs edur Paals Likar. Þad ſijner oſſ Epterliſingen̄ um̄ Penings Giallded / Matth. 20. En̄ kru mier til/ad eins miked heimtar Gud af þier/epter þeirre Naad ſem̄ þier er giefen̄/ſo ſem̄ af Petre edur Paale. Drotten̄ er goodur Reikningsmadur/hn̄ heimter eins miked af þm̄ ſem hn̄ hefur eitt Pund ꝛ Nenomr fenged ſo ſem̄ tyu/ epter þviſem̄ Tala reſiur til/ Matth. 25. Þad kiener oſſ Epterlikingen̄ um̄ Saded er fiell ꝛ gooda Jord/ ad ſumt Farde hundradfalldan̄/ſumt ſextugfalldan̄ ꝛ ſumt þrij tyugfalldan̄ Avoxt/ Matth. 13. Þar fyrer mattu Ohætt hallda þad

fyrer

fyrer vgst/ad þott ecke sierku so heilagur sm̃ Enoch/ Gen. 5. so fulltrua sm̃ Abraham/Gen. 15. so þoleñmoodur sm̃ Job/Job. 2. so heitur i Bæneñe sm̃ Elias/ Jac. 5. so hreirn i Lyfernenu sm̃ Baptista/ Matth. 11. so breñande i Elskuñe sm̃ Petur/Joh. 21. So alvarlegur og røkfamur i Gudrækneñe sem Pall/ þa samt ef þu leggur alla Astundan a/ad þioona Gude(epter þeirre Næd sm̃ þier er giefeñ)i Neilagleikañ/i Truñe/i Þoleñmædeñe/i Bæneñe/i Elskuñe/i Alvørugiefneñe/i Kiærleikañ/þa ertu Guds Barn; Eñ hier um byriar þier jduglega ad forvitnast Kvølld z Morgna/og ad mæla þijnar Athafner med þeirre Næd/sem Gud hefur þier lient/hvort ecke gietur þu meiru afkastad/z þar sm̃ þu Brest fiñur/ad ydrast þ[illegible] af Hiarta/og bidia Gud ad fylla þad abrestur/giører þu so/ þa muntu fiña Vitnisburd Andañs um þ/þu siert Guds Barn/Rom. 8. þa ertu i[illegible]gladur mz Anda Fyrerheitesins/Eph. 1. til Dags Endurlausnareñar/Eph. 4. og hvort helldur þu lifer eda deyr/og mz hvøriu Moote hiñ naaduga Gude þocknast ad kasta þig giallda hina sydurstu Skulld/ a Sioo edur Lande/i Ellde edur Vatne/i Svefne edur Vøku/þa ertu Drottens/Rom. 14. og eingeñ fær þig teked af hñs Hende/Joh. 10. helldur þo þu deyer/muntu samt lifa z med hm̃ eilijflega rijkia/þar sm̃ ad er Gnogt Fagnadareñs z gledelegt Lijferne til Fødursins hægre Handar/ Ps. 16. Þad veite oss goodur Gud i Nafne sijns Eingietens Sonar JEsu Christi/ og giefe oss þar til Styrk heilags
Anda/ A M E N.

Suñudageñ mille Joola og Attadags.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

OG hañs Fader og Mooder undrudust þad / hvad af hønum sagdest; Og Simeon blessade þau/og sagde til Mariu Moodur hañs; Sia þu / þesse er settur til Falls og Vpprisu margra i Jsrael/Og til Merkis/ hvøriu i mooti mun mæl[illegible]st. Og sialfrar þi ar Aund mun Sverd i giegnum smiuga/so ad auglioos verde Nugskots Hiørtu margra; Og þar var þa

Aña Spaakona/ Doottet Phanuels af Kyne Aſer/ hun var og kom-
eñ til ſiña Aara/ og hafde lifad i ſiø Aar med ſijnum Egtamañe
fra Meydoome ſijnum. Og þeſſe Ekkia hafde nær fioora Vetur um̄
Attrætt/ hvør ed eige gieck ur Muſterenu/ þioonande Gude Nott og
Dag/ med Føſtum og Bænahallde. Þeſſe gieck ſamſtundis þangad
ad/ og pryſade Drottenn/ og ſagde af honum til allra þeirra ſem End-
urlauſnarenar bidu til Jeruſalem. Og er þau hofdu allt fullgiort
epter Løgmaale Drottens/ ſneru þau aptur i Galileam til Borgar ſiñ-
ar Nazareth. Eñ Sveirnenn vox upp og ſtyrkteſt i Anda/ fullur Viſ-
dooms/ og Guds Naad var med honum.

Exordium.

SVO leit allt þad er hañ hafde ſkapad ſeiger Ritningenn / og ſiaa þad var allt harla gott/ Gen. 1. Stoort er þa Volldt Mañeſkiuñar er Andſkot-eñ hefur ført yfer hana med Syndeñe / ad hinar beſtu Guds Skiepnur ſnwaſt heñe til hiñs meſta Mootgangs opt og tijdum. Elldurenn er hiñ þarfaſte Hlutur/ eñ hvørſu opt verdur hañ oſſ ad Skada? Vatned i ſama Maata/ og ſo hlootum vier optlega Tioon af þvi: Jafnvel þær Guds Gaafur ſem i ſiaalfum ſier ecke eru ſkadvænar / þær ſnwaſt oſſ til hiñs meſta Ohagnadar fyrer Miſbrwkun vora. Jll Medferd a Gotſe og Peningum hefur ſteipt mørgum Manne i Oluckv / Metorden hafa margañ blindad / og ſiaalfa Skynſemena hefur margur Verallder Sonur ſo vanbrwkad / ad honum hefde þarfara vered / ad hafa ſiñings Boonda Vit / eñ ad falla ſo hraparlega a ſijnu eigen Bragde / ſo ſem þeir giøra er Paulus ſeiger/ 1. Cor. 3. ad Gud hende i þeirra Slægvitsku / um̄ allt þetta klockum vier Standanum og Vpprunna Syndeñe / ad vijſu ecke um̄ ſkørfram̄ / af þeirre Root er øll ſw Olucka ſprotteñ er ſynduga Meñ Daglega plagar / bæde i Andlegañ og Lijkamlegañ Maata. Eñ ſamt er oſſ þad vitanlegt/ ad hiñ Mylſk-unſame Gud hefur ſo bætt Raad vort i Sendingu ſijns Eingietens Sonar / ad oſſ maa jafngooda kalla / nema vier ſpillum þvi aptur ad nyju / Þvi Guds Sonur er i Heimenn komenn til ad nidurbrioota Diøfulſins Verk / 1. Joh. 3. Eñ hitt er grætlegt til ad vita / ad þad Hiaalpræded ſem hiñ gamle Simeon ſo miøg fagn-ade / og ſagde: Ad Gud hefde tilreidt fyrer Auglite Allra Þiooda / Luc. 2. Þad vill ſo færum gagna / og ſo fæer af hvørre Þiood hafa þeſſ Not / og ſw Frelſan er Gud giørde ſijnu Foolke / Luc. 1. verdur mørgum ad eñ ſtærra Præl-doome / Lækningenn ad Eytre / og ſiaalf Heilſugiøfenn ad Vanheilſu / fyrer Van-trwſter og Ofvermoodſku þeirra Saker / er ecke þeckia ſiñ Vitiunar Tijma. Þeſſ gietur S. Paall er hañ ſeiger um̄ ſig/ 2. Cor. 2. Vier erum Chriſti ſætur Jlm-ur i Gude/ bæde i þeim ſem hoolpner verda/ og hinum ſem tapaſt/ þeſſum ad ſøñu Jlmur Daudans til Daudans/ eñ hinum Jlmur Lyfſins til Lyfſins. Og hvad er þad añad er Simeon hier talar i Gudſpiallenu / Ad Chriſtur Sie Settur Til

Falls

Falls Og Vpprisu Margra J Jsrael? Eg vil þesse heiløgu Ord nockud glør Hugleida/ og aþ þeim yþervega. 1. Hvørium Drottenn sie settur til Falls. 2. Hvørium hann sie settur til Vpprisu. Hier til styrke hinn Naduge Gud med Naad syns Anda i JESV Nafne / A M E N.

Vtleggingenn.

ÞEsse Er Settur Til Falls seiger Textenn. Hvør er þesse? Þad er hann sm̃ Esajas umm spaer Cap. 28. med þessu Ordum: Sia eg set Grund voll i Zion/ eirn Stein/ eirn ukvalenn Stein (so sm̃ Petur ꝥ utleggur/ 1. Pet. 2.) eirn dijrmætann Hyrning' Stein/ eirn fastann Grundvøll/ sa sem truer hann mun ecke flijta sier/ ꝥ er eirn z hinn same sem David kvedur umm Ps. 118. seigiande: Sa Steirnenn sm̃ Vppbyggendur hafa forsmaad/ hann er ordenn ad Høfde Hyrningar/ af Drottne er ꝥ/ z er undarlegt fyr er vorumm Augum. Ad þessu sie so hattad/ vottar sialfur Drottenn/ Matth. 21. Er hann heimfærer þennann Davids Spaadoom/ uppa sialfann sig/ og þa sm̃ ad Lijflietu Sonenn/ er Faderenn sende/ þegar þr høfdu adur lijf lated hans Þiona/ þvi hann seiger strax epter i sama Capitula vid Gydinga: þar fyrer mun Guds Rijke fra ydur teked verda/ z giefed Þiood þre er færer Avøxt þar af/ Er þvi audraaded hvørier þeir sieu/ sm̃ ad Guds Sonur er til Falls settur/ sm̃ eru fyrst Gydingar/ þr Mordingiar er Konung Dyrdarennar af Døgumm riedu/ 1. Cor. 2. og ei skipudust vid Kienningar hans heilagra Manna z Pijslarvotta epter hans Himnaför/ jafnvel þott þr sæu Teikn z Stoormerke/ med hvørium Drottenn styrkte Christne Boded/ so z eru ꝥ aller þeir sm̃ enn nu i Dag ganga i þra Footspoor/ z Krossfesta Guds Son ad nyiu/ Heb. 6. med Vantru z Gudlausu Frammferde/ þessum er Zions Hyrningarsteirn til Falls settur/ Enn med hvøriu Moote er hann þa settur? Villde Gud nockud ad þr skylldu detta umm hann sm̃ falla? Langt er fra þvi/ hann vill ad aller Menn holpner verde og komest til Sannleikstins Vidurkienningar/ 1. Tim. 2. Kom nockud Sonurenn i Heimenn til ad fordæma Heimenn? Aungvannveigenn/ helldr til þess ad Heimurenn hefde Lijfed fyrer hann/ Joh. 3. Var ecke Steirn þesse so audsiær/ ad nockur þyrfte ad detta umm hann? Ad sønu var hann so audsien/ ad eingenn þurfte umm hann ad rasa. Borg su er a Fialle stendur/ gietur ecke dulest/ Matth. 5. Villdu þr ei trua sialfum hm̃/ þa

margt

mættu þr samt Verkun̄ trua er hn̄ giørde/ Joh. 10. Hvørnen̄ er hn̄ þa til Falls settur? Þar til svara eg: Ecke til þss/ ad neirn skyllde falla/ helldr aller upprijsa/ David kien̄er oß ꝥ i þm̄ Ordū er eg strax um̄gat/ þar hn̄ seig'/ Ps. 118. ad Uppbyggendr hafe forsmad þen̄an̄ Stein/ ⁊ þsse sømu Ord Davids brukade S. Petur til ad san̄færa med hin̄ Gudlausa Høfudprestan̄a Flock er fordæmde Jesū/ Act. 4. seigiande; Þesse er sa Steirn er þier Uppbyggendur hafed ad øngvu haft/ hvør orden̄ er ad Høfde Hyrningar/ ⁊ ecke er i neinū ødrū Hialpræded. Og þr skipuþust þo ecke meir vid þesse San̄yrde/ en̄ so/ ad þr hootudu þm̄/ ad ei skylldu þr kien̄a edur tala i þssu Nafne framar/ jafnvel þott þm̄ alkun̄ugt være/ ad þr Petur og Johan̄es hefdu skømu ædur i JEsu Nafne giørt þan̄ heilbrigdan̄ sm̄ halltur var foren̄/ Act. 3. og er ecke ad undra/ þott Guds Sonur være þess hættar Mønn̄ til Falls sett; ꝥ fra Hardudar og Þvermoodsku saker. Latū nu Juda fara/ Brædur mijner/ þr hafa sin̄ Doom mz sier/ ⁊ sijn Laun utteked/ en̄ giætū ad sialf um oss/ ad ei verde JEsus oss til Falls edr til Asteitingar. Vier vitū hvøriu Christur svarade Johan̄is Læresveinū/ er hn̄ giørde þa fra si' til ad spyria Drotten̄ ad/ hvør hn̄ være/ Fared ⁊ seiged Johan̄i (sagde hn̄) hvad þier heyred og siaed/ Blinder fa Syn/ Hallter ganga/ Lyk-þraer hreinsast/ Dauser heyra/ Dauder upprijsa/ og Fatækū verda Gudspiøllen̄ bodud/ ⁊ sæll er sa ē ecke hneixlar sig a mier/ Matth. 11. Þetta høfū vier alltsaman̄ heyrt/ ⁊ eingen̄ efar um̄ Drottens Kraptaverk/ mz hvøriū hn̄ auglijste ꝥ hn̄ san̄ur Gud være. En̄ hvørt ad vier samt ⁊ adr ecke hneixlunst a hm̄ sumer hvørier/ ꝥ þyrfte nockud framar ad ran̄saka. Einhvør mun spyria/ J hvørtu hneixlunst vier a hm̄? so spurdu ⁊ Judar fordū Daga/ Mal. 1. J hvøriu forsmaū vier þitt Nafn? Drotten̄ svarade: Þier offred Ohreinū Mat a mijnu Altare/ þo spyried þier/ hvar mz saurgū vier þig? Han̄ svarar; J þvi ad þier seiged/ Drottens Bord er foragtan̄legt/ þvi nær þi' offred hinu blinda er ꝥ ecke Jllt/ ⁊ nær þier komed fram̄ mz ꝥ Hallta ⁊ Siuka/ er ꝥ ecke Jllt: Ber þta Hertoga þijnū/ muntu hia hm̄ vel þockadr verda; Seig' Drotten̄ Zebaoth. Sama er a Brefenu gooder Viner/ Foorner gamla

Testa-

Testamentesins eru afmaꝛdar mz þre einu Foorn er hiñ ædste Prestur heſꝛ einuſiñe iñgored i þ Allra Helgaſta/ Heb. 9. ſamt eigū vier Gude lifanda Foorner ad færa/þad er ſialfa oſſ z vora ſkynſamlega Pioonuſtu Rom. 12. Eñ þegar vier iñgongū i Muſtere Guds/dauder i hiñū veſtu Syndū og Glæpū Yꝛunarlauſt/ forſmaū vier þa ecke Guds hæleita Nafn: Hneixlum̄ vier þa ecke a Chriſto? Þegar Meñ ganga Oforhuxader til Guds Bords/ecke reina z profa ſialfa ſig/ecke giora Greinarmun a millū Lijkama Drottenſ z añarar Fædu/1. Cor. 11. ecke rañſaka ſiñ lifnad ſo þr meige ydraſt/ecke reina hvort þr eru i Truñe/ 2. Cor. 13. ecke hafa fullañ Aſetning til ad betra ſiñ Lifnad/hallda Meñ þa ecke Bord Drottenſ foragtanlegt/ ſaurga Meñ þ þa ecke? Seiged mier i Drottenſ Nafne/ſeiged mier/er ecke þvilijkt ad hneixlaſt a Chriſto/edꝛ ſeiger ecke Paulus ad ſa ed þvilijkt giorer/hñ ſie ſekꝛ vid Holld z Blood hñs/ 1. Cor. 11. hvad er ad hneixlaſt a Chriſto / ef ei er þta? Þegar meñ ecke hyrda um̄ ad læra hiñ ſaña Chriſtendom/ſo þr fæe kieñt hañ Bornū ſijnū z hiuū / z eru ſo blinder/ blindra Leidtogar/ Matth. 15. z þo reka meñ þta blinda Fie iñ þ Drottenſ Altare/ til ad eta z drecka ſialfū ſier Dom/miklu lijklegra til ad verda þr Satans Forner eñ Guds Offꝛ/nema hñ vilie meire Myſkun a giora. Seiged mier/offra meñ þa ecke hinu blinda? er ecke þ ad hneixlaſt a Chriſto? Þegar Meñ vilia under eins þioona Gude og Mamona/ Matth. 6. ſitia i Kyrkiuñe/ eñ Hiartad er ut a Bugardenū edur hia Akneitunū/ Luc. 14. Halltra Meñ þa ecke a bædar Sijdur med Preſtū Baals/ 1. Reg. 18. Er þ ecke ad offra þvi hallta z veika: Er þ ecke ad hneixlaſt a Chriſto/er ſeiger: Eingeñ kañ tveimꝛ Herrū ad þiona/ Matth. 6. Biodū þta einhvoriū Verallder Hofdingia/Komū mz Opvegnū Hondū þ hñs Bord / Giolldū hm̄ einhvorn Vanmeta Grip i Skilldꝛ ſijnar/Svorū hm̄ ut af/nær vier eigū Tal vid hañ/Reinū til hvort hañ þyggur þ vel af oſſ/og þo vilium̄ vier heimta ſlijkt af hinū ſtoora Koñunge Himens z Jardar. Þetta er ad vijſu ad hneixlaſt a Chriſto/ad Ottaſt hañ/ſm ecke kañ nema Lijkamanū ad granda/eñ hyrda ei hvad vier giorū vid Gud/ſ Lijfe z Salu gietꝛ kaſtad i eilijfañ Elld/ Matth.

10. Eg spyr/Hvar fyrer hneixluðust Juðar a Christo? Þvi hañ var Fatæktur. Guds Fatæker eru eñ nu hia oss/ Þeir eru JEsu Limer/ef þr under eins eru Andlega Voladet. Eñ hvad er skiðara i Heimenu/ eñ ad Ovyrda Fatækañ/ z ecke einasta Ovyrda hñ/helldur z ad taka fra hm̃ þ lijked sm̃ hñ a/ z ad bruka hñs Sveita til Ohoofs z Metnadar. J Løsum Klæda þiña er Blood hiña þurfande Salna/seiger Drotteñ/Jer. 2. vid Juda. Þad ma og heimfæra til þra/ er selia hiñ Volada þ eitn Skoo/Amos 2. so ad þr sialfer/þra Syner z Dætur/ gange so sem velbunar Haller og utskorner Pijlarar / Ps. 144. Er ecke slijkt ad hneixlast a Jesu: hvør ed kallar hina Fatæku sijna miñstu Bræðr/Matth. 25. z vill reikna þ vid sig giørt ad vera/sm̃ þm̃ er giørt. Hvad bar fleira til þss ad Gyding hneixluðust a Drottne? þ/ ad hñ ecke hroopade nie hafde miked um̃ sig/z eingeñ heyrde Rødd hñs a Strætunu/Es. 42. So asæliste z Heimureñ hina spøku z kyrrlatu og forsmaer þa/ hæder ad þm̃/ kallar þa Opocka og Heimooska/ þeir ed ecke bere Mañskap edur Vitsmune til ad hallda Virdingu siñe/ og briooka Ok hins Dramblata af Hælse sier/ Er ecke þka ad hneixlast a Christo? hvør ed ecke kom i Heimeñ til ad lata sier þiona/helldur til ad þiona ødru/Matth. 20. Hvad er þ eñ þa framᵃs kom Gydingu til ad hneixlast a Guds Syne? Þad/ad hñ tak Eyrende sijns Fødurs so skøruglega/z vandlætte um̃ Glæpe z Vantru Ogudlegra Maña. Ecke mun Diøfuleñ vanta þa eñ nu i Dag/sm̃ ad fylge þeirra Fotsporu i þssu. Hvør vand so um̃ illar Athafn Maña/ad ei sie hm̃ a Hælse leiged? Hvør er sa/ er hñ þycker vegna Guds z hñs Dijrdar/ad ei sie hñ Hluksamur kalladr z sturle Jsrael? 1. Reg. 18. Ef nockur vill styrk ia Malefne Eckiuñar z hiñs Fødurlausa/þa giøra þr Samdratt a mote hm̃/sm̃ eingeñ Fæda þyker Lostæt/utañ hun sie tekeñ fra Muñe hius Vesæla z Underþryckta. Hvør er sa/ef hñ vill hallda gooda skick un i Huse sijnu/ ad ecke laste hñ Jllkvitner Meñ og hate? og jafnvel þott ad þr sm̃ vilia hlijda Gude i þssu og vardveita Samvitsku sijna Oflecka da/þott þr/seige eg/giøre allt þtta epter Skylldu sijns Embættis/þa uppvek: þo Diøfulleñ þm̃ Andskota epter sijnu eigeñ Nafne/

ne/ so þm̄ tekst ecke Guds Verk ad giøra. Simeon spæer um̄ Christ/
ad hn̄ mune sett verda so s Teikn/ þ er mote mælest/ þ er epter mÿnū
Skilninge so sm̄ eitt uppsett Teikn/ er Men̄ plaga ad skioota a. So
var z Drotten̄/ ur þvi hn̄ in̄giek þ Kien̄eman̄lega Embætte. Øll Sa
tans Børn giørdu sier ad skylldu/ ad vega ad hm̄/ hvar sm̄ þr kun̄u mz
Ordū z Verkū/ so sm̄ lioost er af Æfesøgu hn̄s/ er Gudspiallamen̄er-
ner hafa oss ritada epterlated. Soddan̄ eitt Teikn eru aller hn̄s Lære
sveinar/ aller han̄s Epterfylgiendur i Lærdoomenū og Vandlætenu:
Þess giefur sialfur Christur/ Esa. 8. Þegar Spamaduren̄ beid epter
hvad Gud villde seigia/ er hn̄ hafde byrgt sitt Andlite fra Huse Jacobs:
Siaa/ hier er eg og þau Børn / er Drotten̄ hefur giefed mier. Vier
erū so sm̄ nockurskonar Teikn og Merke hia Israels Foolke / hvørn
Spaadom ad St. Paall til Hebræos Cap. 2. heimfærer til Christū og
hn̄s Barna/ z er þ vÿst/ ad ecke er Læresveinen̄ fram̃ en̄ Meistaren̄/
hafe þr Husbondan̄ kallad Belzebub / hvad munu þr ei giøra vid hn̄s
Heimamen̄? Matth. 10. Nu er þ ad søn̄u Gledelegt ad þola fyrer han̄s
saker/ er lofad hefr noogū Launū a Himnū/ Matth. 5. en̄ hitt er þm̄
Bøl s Christi eru/ ad þr erfida til Onÿttis/ jafnvel þott ad þra Em-
bætte sie Drotten̄s/ z þeirra Maalefne þeirra Guds/ Esa 49. fyrer
hin̄a þriooſku saker/ er hneixlast a Christo/ z lÿkast er ad hn̄ mune til
Falls verda. Sialfrar þin̄ar Ønd mun eitt Sverd i giegnū ganga/
sagde Simeon vid Guds Moodur/ teiknande mn Esa þar med/ Harma
þa er hen̄e mundu til Handa bera ut af Mootmælū þm̄/ Offsooknū og
Pÿslū er hn̄ i Anda saa/ ad Drotten̄ munde þola verda/ madr en̄ hn̄ fein
ge oss Synduga leist fraa eylÿfum Pÿslū. Ein Riett-truud Saal/ er
Christi andleg Mooder/ þ vott St. Paall til Gal. 4. Sonakorn mÿn/
mz hvøria eg þungbuen̄ er/ þar til Christr mindast i ydr aptr ad nÿu.
Mun ecke þsse Jesu Mooder kien̄a i Brioostе/ nær hun sier Drotten̄
aptr ad nÿu Krossfestan̄ Ebr. 6. fyrer Augū sier af Børnū Vantruaren̄
ar/ med hinū verstu Syndū z Glæpū/ þm̄ til Clucku/ sm̄ eins vel z hun
eru med Guds Bloode endurkeipter/ z fær þo ecke vid þvi giert/ helldr
en̄ Maria vid Pÿslū Sonar sÿns/ Illsku þeirra vegna/ sm̄ ad hneixl-

aſt a þm̄: En h̄r hlæta þar ad/ z þ Angur/ſm̄ Guds Børn kvelur þ hra Oglæſu ſaker/ hafa h̄r ad Skimpe og Athlaatre / þad liggur þm̄ liett i Skape/ þott ad Men̄ fæeſt um̄ þtta/ z ſeigia/ ad þar ſie ecke meira Ban̄ a ſier en̄ þm̄ er kæta ſi̇ hra Olucku til Hiarta ganga. Seig ed mier i Guds Nafne / ſeiged mier / Er ecke þvilijkt ad hneixlaſt a Chriſto ? Og er nu ſo nockud hier um̄ talad.

Nu viliū vier i ſijdare Partenū læra / hvørnen̄ han̄ ſie til VPPriſu ſettur. Til VPPriſu Margra ſeiger Textenn. Oſſ er kun̄ugt m; hvøriu Mooke ad Johan̄es Skijrare hoof ſitt Lærdom. Giøred Yðran ſagde han̄/ þviad Guds Rijke er nælægt / Matth. 3. Vidlijkan̄ Formaala hafde St. Petur fyrer Judum / er h̄n i fyrſtu bodade þeim Heilſugiøf þſſa/ þa þeir ſpurdu ad/ hvad þeir giøra ſkylldu? ſvarade h̄n þm̄: Giøred Yðran/ z ſierhvør ydar laate ſkijraſt i Nafne Drottenns Jeſu Chriſti til Fyrergiefningar Syndan̄a/ Act. 2. So er þa Chriſtus þm̄ til Vppriſu ſettur/ ſem ydraſt Syndan̄a/ og trua ad þar verde ſier i h̄ns Nafne tilgiefnar. Ein alvarleg Yðran er hin fijrſta Troppa til þſſarar Vppriſu/ epter þ ad Men̄ hafa þeckt Veg Sañleikañs/ ſm̄ þ þvi ad Yðranen̄ verkar ecke i Man̄ſins Hiarta/ nema vier þeckium Syndena/ þa er einfallt ad læra Guds Vilia af h̄ns Lögmaale z Orde/ ecke alleina til ad laga ſitt Lifnad þar epṫ/ helldr z til ad þeckia hvad oß er Abooka vant/ ẏ vier þ vijſt vita meigū ad allt miked er / z fleira en̄ vier þeckia kun̄ū edr upp ad reikna. En̄ þott ad eingenn vita kun̄e hvad opt han̄ fellur/ Pſ. 19. Samt eigū vier med hinū meſta Athygle ad hallda Daglegt Ran̄ſak um̄ ſialfa oſſ z vora Lijfernis Hattu til þſſ/ ad vier þeckiū Syndena z hen̄ar Liootleik / ſo þar af vaxe Angur og Trege i Hiarta voru / en̄ fyrer þvi ad þetta Hiartalag tekur eingen̄ af ſialfū ſier/ þa vill þar til ydugleg og alvarleg Bæn/ ef Yðranen̄ a ſo heit ad vera/ ad hun̄ Gude lijke/ þvi h̄n nægieſt ecke med Hiegooma nockurn/ Hiarta a-a ad brædna og klecktna þ Gude/ ef han̄ a Syndena burt ad taka/ ecke duger ſoddan̄ Yðran miked ẏ h̄n um̄talar hia Jeremiam/ Cap. 3. ſeigiande: J ølla þſſu ſnereſt ecke til min̄ hin frafallna Syſter Juda af øllū Hiarta/ hellðr voru þ̄ ernema Læte hen̄ar ſeig

er

er Drotten. Eckert kañ þ ad duga hia Gude/ s hñ ecke sialfur med oss verkar / þvi af sialfū oss til megnū vier eckert Gott ad framkvæma / nema vor Hrygd sie epter Gude/ so sm̃ Paall ad Orde kiemst/ 2. Cor. 7. þa er hun Onyt / sodañ Ydran vill hñ skirpa ut af sijnū Muñe þvi hun er volg/ Apoc. 3. Þad er ægiætt s Nicephorus Calistus skrif' ept er hinū gooda Keysara Theodosio/ er hñ sagde/ ad þ være eingen Vndur þott nockur dæe/ þar hñ være Madr/ eñ þ være eins Guds ad kalla þañ aptur til Lijfsins mz Ydruneñe s eitt siñ daudur være/ þvi er hier af audsied/ ad Meñ skulu þyggia Ydranena med Bæn af Gude/ so vel sm̃ allt añad/ ef hun a hm̃ ad þocknast/ og ma þ ecke hindra nockurs Mañs Alvørugiefne i Ydraneñe/ þott ei sie hñ sier hiña versti Klækia z Bodorda Brota medvitande. Noog er þ til ad koma ut Tærunū a einu Guds Barne/ ad þ gietur ecke eitt Augnablik syndlaust lifad/ ef Giørder vorar ætti ad stikast a Guds Riettlætis Mælesnuru. Eitt Hiarta s elskar siñ Gud er hægt ad bleita/ þ ængrast meir af sijnū Ofullkomlegleika/ helldr eñ hiñ Gudlause af Miñingu allra siña Skama z Odæda. So ad David i øllū sijnū Heilagleika hñ væter sijna Sæng i Tarū alla Nottena/ Ps. 6. vegna siña Avirdinga/ þar hiñ Ogudlege Manasses fiñr eckert til siña Storglæpa/ fyrr eñ hñ er beygdr i þungū Jarnvidiū/ 2. Par. 33. Nu þott ad sa hafe mikla aflokid/ sm̃ hefur straffad sialfañ sig/ med alvarlegū Trega ꝥ Syndena/ þvi þ a heima hia þm̃ er Postulen seiger/ Ef vier dæmū sialfa oss/ þa verdū vier ecke dæmder/ 1. Cor. 11. samt er þ ecke nog ad læta sig ydra Syndaña/ nema Meñ treyste þvi fullkomlega/ ad hiñ naaduge Gud mune sier uppgiefa alla Skulldena/ ꝥ Jesu blessada Forþienustu. Ydranen kastar Syndarañū nidr ꝥ Guds Fætur/ til ad audmykia sig undr hñs volldugu Hønd/ eñ Truen reyser hñ upp aptur/ og giører hñ þss fullørruggañ/ ad hñ hafe fryan Tilgang til Naadarstolsins/ Ebr. 5. hvørsu s hñ sie hinū versti Syndū hladen/ z þ ecke ꝥ nockurs Mañs eigen Verdugleik/ Att edur Afgiørfe/ þvi Gud er heilagre/ Volldugre z Riettlatare eñ so/ ad nockurt af þssu edur einhvør añar Veralldlegur Hlutur meige fa hñ treinkt edur yfertalad/ helldr skiedr þ alleina af hñs skiærre z einsam-

alle Goodgyrne z Myskun/ þ Lausnargialld er hñs eingteken̄ Sonur hefur ad søn̄u utlagt þ alla Verølldena / en̄ þr einer munu Not af hafa sem a hñs Nafn trua/ Act.10. Af Ydranefie og Truñe fram̄kiem: Elskan̄ til Guds/ef þær eru an̄ars so s þm̄ vera byriar. Ydran en̄ sijner oss vorn Overdugleik/z hvørnen̄ vier høfū med Glæpun̄ un̄ ed til hin̄a bitru Helvijtis Pijsla: En̄ Truen̄ Guds Giæsku z Orañ sakanleg Myskunar Ydur/i þvi ad uppgiefa þau mørgu tiju þusund Punda/s vier ecke einasta Einusiñe/helldur Arepter Ar/ verdū hin̄ū goda Gude skyllduger um̄/hvad ef vier ydugleg a hugleidū z saman̄berū i Hiarta voru/þa kun̄ū vi'ei ad fara a mis vid þ/ad þar af kvikne ein brennande Elska til hñs/er so vel giør'til vor Overdugra/z fyrergief: oss margar Synder/z hun er hin einasta Root allra Dygda og Man̄kosta/z jafnvel Løgmalsins Uppfylling/so s Paulus um̄ Kiærleikan̄ vottar/Rom.13. þvi þ er vijst/ad sa sm̄ elskar nockurn/hñ̄ skirrest vid ad stiggia hñ/z verde hm̄ þ Ovart/þa angrar hñ þ af Hiarta/z uner illa Hag sijnū/ nema hñ fæe komed sier aptur i samt Lag z na t hñs Vinattu er hm̄ þyker indællt ad elska. So eru z Guds Børn lynd/ver de þau yfersteigen̄ af nockurre Hrøsun/þa standa þau brakt upp apt: til ad fridmælast vid Gud: Pad sie eg a David/Ps.38. þ sie eg a Pet re/Matth.26. og ødrū fleirū/hvørier/ er þeir hafa rakad i nockurn Glæp/hafa þr ecke Frid edr Roo haft/fyrr en̄ þr hafa sættst vid Gud/ hvørn þr af Hiarta elskudu. En̄ ecke er þss ad dylia/Børn mijn good/ ad þr sm̄ eru i miklū Kiærleika vid Gud/ og ordner eru eitt Ande med hm̄/1.Cor.6. þm̄ er miklu vandara en̄ ødrū i slijku. Faderen̄ heimtar meire Elsku af Synenū en̄ af Prælnū/jafnvel þott sijdur giøre han̄ Barned Arflaust/helldur en̄ Prælen̄ utlægan̄ ur Husenu: Pad mætte ætla ad margur hefde meira til unfed vid Gud en̄ Moyses/ þegar han̄ sloo tvisvar a Kletten̄/Num.20. En̄ þ þvi ad hñ var Gude so handgeingen̄ framar ødrū/þa vard hñ straffadur. Margur Konungur hef ur læted telia Landsfolked/til ad vita hvør hñs Magt være/z hvad hñ mætte reida sig uppa. Po vard þ David til Syndar reiknad/2.Sam. 24. sm̄ stoorrar Synd'/af þvi hñ i þ sin̄ hafde meira Traust a Man̄ ablan̄

ablanū eñ a Gude/er þo so optlega hafde bareſt fyrer hñ/⁊ lagt hñs Fiandmeñ ad Velle. So ſkulū vier ⁊ meina um̄ þañ ð Gud hefur eitt ſiñ ad ſier teked/hm̄ veiter hægra ad bera Avøxt eñ hinū/ð eñ þa hefur ecke noted þrar Nædar/og viñur hñ þvi til meire Hegningar/Luc. 12. ef hñ afbregdur. So er þſſe Elſkañ til Guds/ ſm̄ af Ydraneñe og Truñe framkienur/nockurskonar Sæde/hvar af allar goodar Dygdir ſprettta/ ð ꝗ er ſagt/ Og af heñe kiemur hin nýa Hlýdne ⁊ Vm̄boot Lyfdagaña/ an hvørrar bæde Ydraneñ og Trueñ daudar eru og magtarlauſar/þvi þ er eingeñ Ydran ð lofar Mañenū aptr ad ganga til ſømu Synda/ ⁊ þ er ecke hin ſaña Tru ſem ei verkar þ Kiærleikañ/Gal. 5. hvar um̄ St. Jacob noogu ſkoreñordt talar i ſýns Piſtels 2. Cap. og þſſe er hin andlega Vppriſa/ hin fyrre Vppriſa. Sæll er ſa ſm̄ hefur Hlutdeild i heñe/ſeiger Guds Ande i Opeñberingar Bokeñe 20. Og hefe eg nu ſo mz nockrū Rokū ſagt/hvøriū Chriſtur ſie til Falls ſettur/⁊ hvøriū til Vppriſu. Gud giefe ad hiñs ſýdara meige ð fleſter niotande verda. Giøreſt þvi eige Stallbrædur Gydinga/er þeñañ Hyrningar Stein forſmædu/hvør ſm̄ yfer hñ fellur/þañ mun hñ ſundurbriota/ og yfer hvørn ſem hñ fellur/þañ mun hñ ſundurmola/ Matth. 21. O þier ſmaýſu Børn Veralldareñar/O þier Pæfuglar þeſſa vonda Heims/forvelldara mun ydur verda ad beria Høfdenu vid þeñañ Stein/eñ St. Pæle ad ſpyrna a mooke Broddunū/Act. 9. Hañ hefur fyrer ydur og allra Mañа Skulld/Høggormſins/þ er Diøfulſins Haus i ſundurmolad/ Gen. 3. Munud þier vera ſterkare eñ ydar Høfdinge ſm̄ er Gud Veralldar þſſarar/⁊ drottnar i ydur Børnū Vantruareñar? Eph. 2. Ef ad jafnvel eitt Kvikende ſnerter Fiallsræturnar/þa ſkal þ Dauda deyia/ſagde Gud vid Moyſen/Exod. 19. under þ hñ utgaf ſitt heilaga Løgmæl/Eñ þegar ſa Steirneñ ſm̄ einuſiñe er af Fiallenu utſkoreñ ⁊ ſundurbraut Jarned ⁊ Leyreñ/Gulled ⁊ Sylfred/Dan. 2. þegar hñ/ſeige eg/i añad ſiñ dettur yfer gudlauſañ Heim þeñañ i hñs ſýdare Tilkomu/ munu þa Fiølleñ hylia ydur fyrer hñs Reide? Apoc. 6. munud þier fæ ſtadeſt i hñs Auglite/ſm̄ jafnvel hin megtugu Kongaꝛ Rýkeñ hefur i ſundurbroted/Edur viled þier ecke/ad

þier

þier Leyr ꝛ Aska erud? Ja/ kreist Leyrkier/ sem optlega detta sundur af
sialfum sier/ auk helldur ad þier kunned ad bua vid þennan forteranda
Elld. Gud er eirn megtugur Konungur/ Himenenn er hans Hasæte/
Jørdenn er Skør hans Foota / Act. 7. og nær hann drepur Fætenum vid
Þufu þessare/ vid þessare Madkaveitu/ hvar inne vier synduger Ormar-
skrydū/ hvør umm annann þverann/ þa titrar hun ꝛ skielfur/ eins og Lauf-
Blad fyrer Vinde: Munud þier þa stadest giefa hans Tilkomu Dag?
Mal. 3. nær hans Reide tekr til ad brenna allt til nedsta Helvijtis/ Devt.
32. Þvi forsmæed þier þa hans Riettinde/ þvi hallde þier hans Sende-
boda fyrer eina Skoo-Þurku/ ꝛ þvi hafa hans Ord ecke Rum i ydur?
þvi jafnvel þott ydur meige hitna i Brioste umm Stundarsaker/ þeg-
Guds Reidarþruma slær umm Eyru ydar af einum Predikunarstol/ þa er
þo Snioorenn leingur a Steinumm þegar Regned ofann kiemur/ Jer. 18.
helldur enn Minning hans Ognarlega Nafns hia ydur. Þvi vanvyrded
þier hans Sacramenta/ þvi hneixled þier hans Vesalinga/ þvi forsmæ-
ed þier hanns Volada/ þvi ræned þier hinn Fatæka / þvi hamled þier
Riettenum ad hafa sinn Framgang/ þvi hefied þier hinn Ranglæta / og
nidurdreped hinum Saklausa/ þvi hallded þier inne Sveita Daglaunar-
ans/ þvi giøred þier allt þetta/ ꝛ ætled Gud mune ecke færa ydur under
sinn Doom fyrer þessar bloodugar Skammer ꝛ Illgiørder/ ef þier teigest ecke
hneixlast a JEsu? O þier Eitur Ormar og Nødrukin/ vered þo ecke
argare enn Pharisæi ꝛ Skriftlærder sem komu til Johannis Skijrnar/
Matth. 3. ꝛ sinned til ad þier fæed umflued tilkomande Reide. Giøred
Ydran medann Guds Rijke er nælægt. Leited Drottens medann hann er
ad finna/ Esa. 55. ꝛ minnest vid Sonenn/ ad þier eige forferest a Veigen-
um/ þegar hans Reide tekur til ad brenna. Sæler eru aller þeir ed leita At-
hvarfs hia honum/ seiger David: Ja/ sæler erud þier sem eckert Athvarf
hafed i Heime þessum/ þvi Drottenn er ydar Hlutskipte. Sæler erud þier/
sem alla Hlute hafed yfergiefed/ ꝛ jafnvel sialfa ydur/ þvi þier skulud fa
Hundradfallt aptur ꝛ erfa eilijft Lijf/ Matth. 19. Sæler erud þier sem
forsmæed allt Yferlæte ꝛ Skarkala Veralldarennar/ þvi þier leited ad
þvi sem þar uppe er/ Col. 3. Sæler erud þier/ nær þier alla Hlute þola
vilied

vilied ꝥ Guds ſaker/ þvi yd^r Verdkaup er nooglegt a Himnū/ Matth.
5. Sæler erud þier midt i Hørmungunū/ midt i Armæſunū/ midt i øllū
þm̄ Raunū ſm̄ ydur til handa bera/ þvi Guds Kraptur fullkomnaſt i
yd^r Breiſkleika/ ⁊ þa þi^r veiker erud/ þa erud þier mætkuger/ 2. Cor.
12. Sæl^r erud þier nær Heimuren̄ kallar ydur Afrak ⁊ Hreinſun Ver
alld^r/ þvi þa erud þier dyrmæt^r i Drottens Augū/ þier ſkulud ſiaa yd
ar Glede nær þr munu til Skam̄ar verda ſeiger Drotten/ Eſa. 66.
Þad ſm̄ Heimſins Børn troda under Footunū/ ꝥ er Guds Hnæſæle a
medal vor. Eins ydrande Syndara Hiarta/ Eſa. 57. eins Guds Ve-
ſælings Saala/ er hn̄s Himin a Jørdun̄e. Mørg Skur rigner þadan
ad ſøn̄u yf^r þen̄an Tæraña Dal/ en̄ aller þeir Drop^r falla i Guds
Siood/ Pſ. 56. hn̄ telur þa ⁊ geimer ſo ſm̄ an̄ad Fulgu Fie/ hn̄ græf-
ecke þta Pund i Jørdu/ helldur ſkilar þvi aptur mz yfermæta miklū
Avexte/ þegar ꝥ verdur uppſkored mz Glede/ ſm̄ hier var i Tærunum
nidurſaad/ Pſ. 126. Hid natturlega Regned kiemur fra Himnū ofan/ ⁊
friooſgar Jørdena ſo hun ber Avøxt. Tær hin̄a andlega Voludu i
Heime þſſū koma fra Gude/ þau færa þan̄ Avøxt er ſafnadur verd^r i
Bindine Guds Barna/ i hin̄e ſtooru Endurfædingu ſm̄ Lauſnaren̄ um̄
gietur/ Matth. 19. Ef eg leige nockurs Man̄s Jørd under Bu mitt/
þa krefur hn̄ mig Landſkulldar hvørt Ar/ ⁊ ꝥ þſſ vegna/ ad hn̄ ætlar
mig ecke fullvedia/ edur maa ecke ſialfur miſſa. En̄ þvi er ecke ſo var-
ed ꝥ hinū ſtoora Akurman̄e/ Gude Allsheriar/ Joh. 15. Eg vil alls-
hugar feigen̄ byggia hm̄ Hiarta mitt/ læte han̄ Ploog Løgmalſins/
Ploog Ydranen̄ar/ Ploog Hørmungan̄a ganga um̄ þen̄an ſtoorgryttis
Akur ſo ſm̄ hn̄ vill/ læte hn̄ Gudlaus Villudyr Heims þſſa ſpora hn̄
i ſundr ⁊ Footū troda/ ſo ſ hm̄ bleſſudū lijkar/ ꝥ er mier ꝥ min̄ſtu/ þeg-
ar eg veit hn̄ er mier nadugur/ ⁊ eg maa alltijd miſſa ſo miked ſm̄ han̄
vill lata mig miſſa/ þvi einkis freiſtar hn̄ yfer Megn fram̄/ 1. Cor.
10. Og þott mier þykia meige/ ſo ſm̄ han̄ ſvare mier ecke hvørs Ars
Rentu/ ſm̄ þo ecke er/ þa maa eg þo vita/ ad hn̄ er bæde trur ⁊ Fullved
ia/ ⁊ er eg þſſ fulløruggur ad hn̄ mune um̄ ſijder endurgiallda mier hi-
na liettu Byrde Hørmungaren̄ar/ ſm̄ varer um̄ Augnablik/ med yfer-

gnæ|an̄-

gnæfanlegrar Dyrdar eilijfre Þyngd/ 2. Cor. 4. Hvørrar niootandi ad verda / unne og veite øllū Guds Børnū hin hæleika Guddoomsins Þreñing / hvørre ad sie Lof og Dyrd / Vellde og Kraptur um̄ Allder Allda / A M E N.

A Nijárs Dag.

Gudspialled/ Luc. 2. Cap.

J Þañ Tijma. Epter þad ad átta Dagar voru lidner / og þad Barned skyllde umskierast/ var hañs Nafn kallad JEsus. Hvad er kallad var af Einglenum / ádur eñ þad hañ var Gieteñ i Moodur Kvide.

Exordium.

Komed og skoded Verken DRottens seiger Skálldet / Ps. 66. Hvad vidurkvæmilegur hañ er i Verkum synum vid Mañaña Sonu. Til þessa vil eg eirnenn hafa kvatt ydur/ Brædur mijner/ a þessum Hátydes Deige. Hvørnen Guds Dyrdarfulla Almætte dásamlega stioornar Arenn oss til Nota / Þad heyrum vier i hinum 74. Psalme / þar David seiger: Þin er Dagurenn / þijn er eirnen Nootten / Lioosed og Soolena hefur þu tilbwed / Jardarennar Enda hefur þu afmarkad / Sumar og Vetur hefur þu skapad / Hier yfer látum vier nærsta lijtted/ Børn mijn. Gud giæfe ei kiindust þeir ed mögla þegar þesse hañs Raadstøfun er ecke epter vorum syndugum Vilia. Hvar fyrer? Þvi þad skiedur Daglega / og vier høfum þess Not a hvørre Stundu / og þyker þad Skyllda Guds ad svipta oss ecke þvi hañ eitt Siñ gaf. Jeg heyre ecke ad Jonas hafe þakkad Guds fyrer Lundeñ a medañ hañ stood / eñ reidur vard hañ þa hañ visnade/ Jon. 4. Munde ecke hiñ Blinde verda allshugar feigeñ / mætte hañ hid blessada Lioos Soolareñar Augum lyta? Eñ hinum Heilskigna þyker þad lytils vert. Hvørsu langar hañ/ er Omæder epter Vatnenu? Þad sie eg a Konungenum Davíd / er hañ drack hiñ sætasta Druck Æfe siñar wr Heft Farenu / Eñ þo ecke sydur af Epterlykingvañe / um̄ hiñ Ryka Mañ / er æskte eins Vatns Dropa af Fyngre Lazari / þa hañ vaknade upp i Helvyte og Kvølunum / Lúc. 16. hvørn hañ mun þo lytils metid hafa / þegar hañ lieck sier ad allre Fullsælu Veralldar. Jeg tek hina Almeñegustu Hlute / sem miñst eru af Mønnum virdter / til ad syna vort Oþacklæte vid Gud i Stadeñ þeirra Hluta / er hañs Millde øllum jafnt veiter / Vondum og Goodum/ Rijkum og Fatækum / Stund epter Stund / Dag epter Dag / Ar epter Ar. O miñ Gud / Hvørsu skulum vier þier giallda? Eckert hefur Snaudur fyrer

Ad

ad gieþa. Hvøriu skulum vier svara? Ecke Einu a moote Þusund/ Job. 9. Hvad skulum vier aþ oss giøra? Bagt er þangad ad þlyia / sem Hønd þyn nææ oss ecke / Ps. 139. Vier villdum ad søñu gieþa þier alla oss med Saalu og Lykama / eñ þad er allt þitt / þu heþur oss þad adur gieþed. Gud nææde þad vier høþum teked þyna Limu og giørt þa ad Satans Limum. Lied þa til Verkþæra Ranglætinu/ og Syndene til Ihwdar / Rom. 6. So vier mættum Eyda þvi/ ad hiñ heilage i Israel munde læta þvilykum Saurendum utkasta edur þau i Ellde breña. Eitt høþum vier Rads epter/ sem er Forþienusta þyns Eingieteñs Sonar. Vier høþum Ohlydugar vered/ Dan. 9. Hañ var hlydugur allt til Daudañs/ Phil. 2. Vier høþum Løgmaled broted / hañ er komeñ til ad uppþylla Løgmaled / Matth. 5. Vier erum Oumskorner i Hiørtum og Eyrum / Act. 7. Hañ heþur umskieraſt læted / so hañ umskiere Israels Hiarta og hañs Sædes Hiarta / Devt. 30. Løgmaled lyser Bølvan yþer þeim sem ecke helldur allt þad sem skriþad stendur i Løgmalenu / Devt. 27. Eñ Guds Eingieteñ Sonur heþur Bølvan Løgmalsins uppa sig teked i siñe Umskurn / þvi Paulus seiger: Ad sa sem umskieraſt lætur / hañ sie Skulldunautur alls Løgmalsins / Gal. 5. Eñ þo hañ Løgmaled uppþyllte / þa heþur hañ samt Løgmalsens Bølvan þolad / hañ eirn sem giørde allt þad i Løgmalenu skriþad er / Hañ einsamall er a moote Løgmalenu ad sialfs syns Vilia dæmeñ. Hañ eirn sem ætte alla Hlute / Hañ betalade þad hañ rænte ecke / Ps. 69. Og hañ sem er Gud blessadur um Allder/ Rom. 9. Hañ er so sem Oññur Bølvan uppheingdur. Lated þvilykañ Guddoomsins Kærleika uppryckia ydar Hiørtum i Himeneñ um Stundar saker fra Jardneskum Hiegooma til ad umskieraſt med Christo / aþ hvørs Allra Helgustu Umskurn / er oss bodud verdur i þessu Evangelio. Vier vilium læra ad umskieraſt i Andlegañ Maata / Eph. 4. Vil eg þvi læta Tal mitt vera þar um i þetta Siñ / Hvørneñ hiñe Andlegu Umskurn hatted sie. DRotteñ Umskier þu Hiørtu vor med Sverde Andañs / So þetta vel luckeſt/ þyrer JESVM Christum / AMEN.

Vtleggingeñ.

EF þu vardveiter ecke Løgmaled/ þa er þyn Umskurn ordeñ ad Yferhud/ seiger Paall/ Rom. 2. Ad soñu talade hñ þ Gydinguñ til Blygdun^r. Eñ þo ma hier af sia/ ad hin ytre Umskurn mune ecke hafa einhlijt vered til Saaluhialp^r. So s̄ þ var nu þ Gydingū/ so er þ z fyrer oss/ Brædur myner/ þvi ecke meigū vier vænta oss betre Kosta eñ hiner Naatturlegu Kvisterner/ Rom. 11. Ecke eru aller þr full-christner/ s̄ opeñberlega eru skijrder/ helldur þr sm fyrer Skijrnena eru med Christo grepttrader til Daudañs/ z lifa i Endurnijungu Lijfdagaña/ Rom. 6. Þacker z Lof sieu eylijfū Gude/ sm fyrer Vatns-Smeñ i Ordenu hef- Endurgieted oss i Christo til lifande Vonar/ 1. Pet. 1. Eñ þar fyrer

hefur hn̄ Endurgieked oss/ ad vier skylldū Gude lifa en̄ Syndeñe deyia.
Þar skal koma eirn Dagur seiger Drottenn̄ fyrer Muñ Jeremiæ Cap.
9. ad eg skal heimsækia alla Oumskorna/ sm̄ eru i Umskurneñe. Þar
af ræd eg/ ad margur mune hafa bored þetta Teikn a sijnū Lijkama/
z ecke hefur haft þss mykel Not i sijnu Hiarta/ ecke sydr eñ nu. Munu
ecke allmarger giefast þr/ ed hroosa sier af Gudhrædsluñe/ eñ afneita
þo heñar Krapte/ 1. Tim. 3. Margur mun skijrdur med Vatne z Anda
i fyrstu / sm̄ illa lijdur ad læta sig med Christo fyrer Holldsins Deyd-
ingu umskiera. Aller Heidingiar eru Oumskorner seiger Drottenn̄/ Jer.
9. Eñ Jsraels Hus er Oumskored i Hiarta. Þar er ad Ottast þ/ ad
Gud hafe eñ nu i Dag Orsøk til ad seigia/ ad Tyrkiar z Tarkar sieu
Oskijrder/ eñ marger þr ed sig Christna nefna/ sieu Oskijrder i Anda/
edur ecke Umskorner þre Umskurn/ er Paulus um talar/ er hn̄ seiger:
Þier erud Umskorner þre Umskurn/ sm̄ ecke er med Hondū giør/ hvør
ad er Umskurn Christi/ Col. 2. Þad er Deyding Holldlegra Gyrnda/
fyrer Christi Dauda/ Christi Upprisu og Christi Anda. Nu verdur
i Skriptēñe sierdeilis gieted um̄ Andlega Umskurn a tveimur Lijkam-
ans Portū. Bæda nefner Stephanus Pijslarvottr Drottens/ seigian-
de: Þier Hardsvijrader z Oumskorner i Hiørtū z Eyrū/ þier mot stand-
ed jafnañ Heilogū Anda/ Act. 7. Hiartad kallar Ritningeñ Mañsins
Hugskot og Krapta Sælareñar/ er þvi fylgia/ þ vill Gud læta Um-
skiera sier til Jbudar. Af Hiartanu utganga vondar Huxaner/ Mañ-
drap/ Hordoom/ Frillulijfe/ Þiofnadr/ Liugvitne/ Lastmælge/ Matth.
15. Þetta Jllgresie ber ad uthreinsa ur Hiartanū/ ef Gud skal þar iñe
bua þ H. Anda. Synder z Glæper eru Diøfulsins Foostur/ hvør hañ
gieted hefr vid spilltre Mañsins Natturu/ fyrer Samþycke Vilians/
eñ hvørsu mæ Guds Eingietenn̄ Sonur/ sem er Erfingie hañs Ejgndar
og Jmind hn̄s Guddoomlegrar Persoonu/ Ebr. 1. eiga Sess vid Diøf-
ulsins Dætur: Hañ hefur Trulofad sier hreina Brude/ þa ed hvørke
Fleck nie Hrucku hefde/ Eph. 5. Þvi er ei Von ad hañ vilie i sama
Herberge lijda þssar Helvijtis Ambætter. Rek ut Ambættena med heñ-
ar Syne/ þvi Sonr Ambættareñ skal ei erfa mz Syne hiñar Frjalsu
seiger

seiger Ritningenn/ Gal. 4. Syner Ambáttarennar eru Holldsins Verk/
þau byriar ut ad reka i Eydemørkinn/ asamt Moodurenne/ eda ad minsta
Koste/ ad temia hana/ so ad Agar drottne ecke yfer Sara/ nie Ismael
offsæke Isaac/ Gen. 21. Ef þijn Hønd eda þinn Footur hneixlar þig seig
er JEsus/ Matth. 18. þa snyd hann burt og snara hønum fra þier/ þad heiter
ad umskierast i andlegann Mata. Ecke hefur Gud þocknan a þvi ad
nockur meide edur hamle Lijkama sinn/ eins og Baals Prestar/ 1. Reg.
18. og þott hann hefde/ þa være sa Footur edur Hønd betur afhøggvenn/
sem ætlar ad draga Mannenn til Helvijtis/ betra er þau kolne hier a Jørd
unne/ enn soþde eilijflega i Helvijte. Enn þess þarf ei vid/ þar er Sverd
Andans/ Hebr. 4. sem afsnijdur so ecke a sier/ þad giører Svida um Hiarta/
enn þad bæter eilijflega/ þad verkar Hrygd um Stundarsaker/ enn epter a gief
ur þad fridsamlegann Avøxt Riettlætesins/ Hebr. 12. Þier geted ecke under
eins drucked Christi Kaleik og Diøfulsins/ seiger Paall/ 1. Cor. 10.
Hefde Guds Heilagleike geted lided Andskotans Saurende/ munde hann
ecke hafa vered utsnaradur af Himne/ Gud villde eige lijda Satans
Nálægd i Himnarijke/ eige helldur i sijnu Rijke hier a Jørdunne/ sem er i
Guds Barna Hiørtum. Guds Rijke er inne hia ydur/ seiger Frelsarenn/ Luc.
17. Enn hvør hann Syndenne þioonar/ þad er/ hvør hana lætur drottna i sijn
um Lijkama/ hann hefur giørst Andskotans Madur/ enn rááded Þegn und
ann Gude. Þvi seiger Paulus/ Rom. 6. Vited þier ecke/ ad hvørium þier
liaest i Þrældoom til Hlijdnis/ þess Þrælar erud þier er þier hlijded/
hvørt helldur Syndenne til Dauda/ edur Hlijdnenne til Riettlætis? lated ei
villa ydur/ Eg vil þiona Gude i Verkunum/ enn hvad mier flijgur i Skap/
fæ eg ei vidgiørt. Þad er ad vijsu satt/ Fuglarner verda ad sønnu ad
fliuga yfer Høfuded/ þad er bægt ad banna/ enn ecke þurfa þeir ad hreidra
sig i Hærenu. Eg vil þiona Gude i Verkunum seiger þu/ hvad þa? ætl
ar þu ad þioona Syndenne i Hiartanu? sem þa til ad þu fáer ei sama
Vitnisburd og Pharisei/ ad hid ytra sierstu fagur/ eins og daudra Manna
Grafer/ enn innvortis fullur med allskonar Opeckt/ Matth. 23. Þegar
Hiartad er gott/ þa er meire Von a ad allt sie gott/ þvi Gud ælijtur Hiar
tad/ 1. Sam. 16. Goodur Madur af goodum Fiesiood sijns Hiarta/ fram-

ber Gott/ſeiger Hiartnaña Rañſakare/ Matth. 12. Eingeñ kañ ad ſeigia/mitt Hiarta er hreint/eg em klaar af Syndeñe/Prov. 20. Nitt kañ eg af Alvøru ad giøra/ad bidia Gud ad ſkapa i miˢ hreint Hiarta/ Pſ. 51. Hvad ef ecke tekſt ad øllu Leite vegna þrar Syndᵃ ſ i mier býr/ Rom. 7. Þa tekſt ꝥ þ JEſu Blood/ſm̃ hreinſar mig af øllū Syndū/ 1. Joh. 1. Þvi hñ er komeñ til ad kalla Synduga eñ ecke Riettlaata til Yðranar/ Matth. 9. Eg hafde nærre þvi ſagt/ ad Davids Synder hefde betre vered eñ Phariſæaña Riettlæte. David drÿgde ecke Syndena mz þvi Hiartalage/ad hun ſkyllde Velgiørd heita/helldr af Mañlegū Veikleika/ Eñ allt Phariſæaña Riettlæte/var ecke nema Synd/ þvi Godverk þra framkomu ecke af Hiarta/helldr til þſſ ad byrtaſt ꝥ Møñū/Matth. 6. Og þo villdu þr ꝥ ſkyllde ꝥ Gude gillda. Sa Gud ſm̃ lætur þm̃ alla Hlute þiena til gooda/er hñ elſka/Rom. 8. Hañ liet Davids Synd hm̃ fyrer beſtu verda / 2. Sam. 12. Eñ Phariſæaña Riettlæte ſnereſt þm̃ jafnañ i Synd/ſo ſm̃ allt ꝥ/er ecke framkiemur af Truñe/ Rom. 14. an hvørrar Omøgulegt er Gude ad þocknaſt / Hebr. 11. Eingeñ ſeiger oſſ betr eñ Moiſes hvørneñ Mañſins Hiarta umſkored verdur/Devt. 30. Drotteñ mun umſkiera þitt Hiarta/ſo ad þu elſker Drotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þÿnu/og af allre Ondu þiñe/ad þu lifˢ. Elſkañ til Guds/er ꝥ Verkfære/ſ beſt afſnÿdr Synd er z Leſte. Niñ Agiarne viñur alla Hlute fyrer Rÿkdom. Hvad ſparar ſa Heiptræke til þeſſ/ad hñ fæe ſÿnū Ovin fyrerkomed? Lÿkels hefur margur Daudañ agtad ꝥ Metorda ſaker/ og þvi ſkyllde þa ecke Gud vera ſo ſterkr i þm̃ er hñ elſka/ſo ſm̃ Andſkoteñ i Børnū Vantruarenar? Eph. 2. Sa ſm̃ elſkar Vin ſiñ/hñ koſtar Kapps um̃/ad giøra ſ meſt epter Giede hñs. Aller Hluter eru ſameigenleger Vina a millū/ ef ꝥ er Falslaus Elſka. Elſkañ ſamteinger alla Hlute/ſo ad Skynlauſˢ z jafnvel dauder Hlutˢ teingiaſt ſÿn a mille/þſſ vegna/ad hvørs Nattura a vid añañ. Ef þta Elſkunᵃ Løgmaal/er nu ſo rÿkt i Natturu Hlutaña/þvi ſkyllde ꝥ ecke hvøriū Mun framar a millū Guds z Mañſins/ſ epter hñs Mind er ſkapadr? Eingeñ Efe er a þvi/ad ſa ſ fyrſt være komeñ i fullkomeñ Kiærleika vid Gud/hñ telde øngvañ Hlut epter

epter sier ad giøra hñs vegna/ hñ giæfe sig z allt sitt alleina Gude/ so hñ mætte hñ eirn æviña/ z hñ yrde eitt mz hm̃/ z allt hvad Gud byd z z ødrũ virdest þungt ad vera/ þ yrde hm̃ sæt Byrde/ z þvi seiger Pall/ Rom. 13. Ad sa s elskar/ hafe Løgmaled uppfyllt. Gud er Kiærleikur/ eñ seiger Johañes/ 1. Pist. 4. Cap. Og sa s er i Kiærleikanũ/ hñ er i Gude z Gud i hm̃. O Herra Gud/ hvilikt er þta? Hvørneñ ma sa skora sig undañ nockrũ Hlut/ ad þola Guds vegna/ i hvøriñ Gud byr? Kañ sa umÆfe illa ad fara/ s er i Gude? Fellur hñ i Synd nockra/ þa er Guds styrkve Armleggur nalægur ad reisa hñ/ Ps. 145. Ef hañs Hiarta fordæmer hñ/ þa er Gud mætkugre hñs Hiarta/ 1. Joh. 3. Ef vondskufull Heimsins Epterdæme ætla ad villa hñ/ þa er ei Guds Fing ur hm̃ fiarlægur til ad benda hm̃ a hiñ rietta Veg: Og ef Satan fer a Hendur einum med Her Freistingaña/ þa hefur hñ þañ ad Vistũ mz sier/ s ad er trur/ z øngvañ lætur freistast yfer Megn framm/ 1. Cor. 10. Þvi ælykta eg so/ ad eckert sie kroptugra/ eckert ægiætara z eckert heil næmara Medal til ad umskiera Mañsins Hiarta/ eñ Elskañ til þess eilifa Gooda/ sem er hiñ lifande Gud. Eg gat og þess fyrer skømu/ Bræd: mijner/ ad Meñ ættu sijn Eyru i andlegañ Mata ad umskiera. Eyrun eru Dyr Hiartans/ i gieg[illegible] hvør margt geingur/ bæde Illt z Gott/ Sæll er sa sm̃ þssu fast helldur/ eñ utskufar hinu. Paulus varar oss vid/ ad eingeñ ful Ræda utgange af Muñe vorũ/ Eph. 4. Nun a ecke helldur ad ganga iñ um̃ Eyrun. Þad er gømul Afsøkun þra sm̃ tamt er ad heyra Lyte z Skañer um̃ siñ Naunga: Eg giet ecke byrgt þ Eyru mier/ eñ kañskie færre mundu illa tala/ nema þig fijste ad heyra. Eg vil vera Fæætalad: hier um̃/ þvi bægt mun vera ad temia Muñ hiñ` prettvijsu Kynslod`/ er Høggorma Eit: foplged hef: und` Tungurotũ si`/ hv` hiñ gamle Dreke er kallast Diøfull z Andskote/ Apoc. 12. hefur sier Hreidur bued/ z lagt þar Eggiñ þñ/ ur hvøriũ um̃ siðer mun kvikna sa Ormur er alldrei deyr/ Esa. 66. nema Tungañ ædr umskorñ verde. Alleina vil eg tala um̃ þ fyrer Guds Børnũ/ hvørt ad sie hid hellsta Medal til ad umskiera Eyrun i andlegañ Mata/ þ er Guds lifanda Ord/ s er hærhvast Sverd/ utgangande af hñs Muñe/

sem

sm ad skrijddur er Bloodlitudu Klæde. Konungur Konungana z Drott en Drottnana/ Apoc. 19. David kallar þ lystelegast Grashaga/ Ps. 23. en Gud næde/ hvad fregt er Mosū þo þangad komed? Paulus nefner þ Krapt Guds til Sæluhialpar øllū þm sm trua/ Rom. 1. En þar er ad ottast fyrer/ ad þ verde hinū Vantruudu/ Guds Kraptur til Fordæmingar/ þvi Endurlausnaren seiger/ Joh. 12. Pad Orded sm eg tala mun fordæma þa/ Og sanast hi' ecke sijdst/ ad þ er eins z tvíegg ad Sverd/ er skier a bædar Sijdur/ þa ed hialpast til Ydranar/ hina til eilijfrar Refsingar. Matur er Mansins Megin/ seigiū vier/ en hvad er Sælen ef hun misser Guds Orda? Eins z St. Paall talar um Eck kiuna þa ed i Gyrndū lifer/ hun er lifande daud/ 1. Tim. 5. Frilla Diofulsins er hun og Helvijtes Elldsneyte. Hvad velldur nu þessū Leidal Børn mijn? Pad sama er eg talade i Ondverdu um hinar almennelegu Guds Gaafur/ af þvi Guds Ord er so nægt i Heimenū nu orded/ þa vegnar þvi eins og Elementunū/ ad pad er foragtad. Eg sie/ a medan Menerner urdu ad fara med Christne Boded i giegnū Hudstrokur og Krossfesting". Þegar Paulus var Hælshøggveñ/ Petur Krossfestur/ Jacobus mz Beinbrote lijflaten/ Laurentius steikt a Rist/ þa urdu þr glader ad þr mættu lijda nockud fyrer JEsu Nafns Skulld/ þa vard Guds Ord Mosū sætara en Hunang z Hunangs Seimur/ Ps. 119. þa fanst margur sa er keypte þa dijrmætu Perluna/ sm Endurlausnaren talar um/ Matth. 13. fyrer alla Aleigu sijna. En nu þyker þvi øllu illa vared s Gude er giefed. Þu villt kanskie seigia/ þa være Raad ad giefa upp ad predika Christum um Hrijd/ og munde Men þa epter hm langa eins og a fyrre Døgunum/ Eg villde ad eg giæte Driett til sumra Mana þanka/ en þvi er verr/ ad eg hygg ad nockrer mune finast þr ed giarna mundu hafa Vmskipte a Svijnunū og Christo med Gergesenis/ Matth. 8. Þvi heyrt hafa Men Skrilne þra er læta sier um Munn fara/ ad eige sie þm Matur i Messuñe. Þu talar vel/ være Guds Ord i burtu teked/ þa mundu Men leita þss mz Angist: Munde pad og ecke gott Raad / ad Gud tæke Soolena af Himnenū um nockra Daga/ so feingu Men Vit a/ ad packa Gude fyrer heñar Gagnsemet?

Pad

Þad maa eige ſeiger þu/ þvi þa mundu aller Meñ ut af deyia/ z eing eñ lifde til ad giøra Gude þacker/ þar David ſeig'/ Pſ. 6. Þeir þacka ecke Gude/ ſem i Grøfina eru ofañ farner. Jeg jaata þ ſatt ad vera/ Eñ mund' þu leinge lifa i Gude/ ef hſs Ord væru i burtu tekeñ? Eige hygg eg þ/ þvi Frelſareñ ſeiger/ þau ſieu Lijf z Ande/ Joh. 6. Hvar fyrer? Af þvi ad Saaleñ hefur eckert Lijf fyrer utañ þau. Eñ tru mier til/ ad þu ſm̄ ſnerer Bakinu vid Guds Myſkunar Fadmi a medañ þu mætter niota hſs Orda/ þu munder verda illur Apturhvarfs til ad leita hſs/ þa hñ er ecke leingur ad fiña. Þu ſeiger: Sooleñ maa eige burtu hverfa/ ſo Meñerner mætti lifa/ Eñ ef þu mætter ſofa a medañ/ þa hygg eg þ litlu ſkipta. So þike þier og nu ſm̄ i Syndum̄ ſefur a øngvu rijda/ þott Sool Riettlætiſins burtu lijde z ætte alldrei Apturkvæmt/ eñ þ munde añad heita/ þa þu uppvaknar i Sal Myrkrañ/ hvar þr ellda Saalū Ogudlegra Mañ. Þeck þvi Giæſku Guds/ aumur Madur/ z kañast þar vid/ ad eins z hñ lætur hid fagra Lioos Heimſins reña upp yfer Raanglaata z Riettlaata/ Matth. 5. til þſ ad Mañkyned meige lifa/ jafnvel þott ſumer þar eckert i þyggia vilie/ ſo vill hñ eirneñ ad hin fagra Byrte Evangelij/ ſ er Lios a Vegū vorū/ Pſ. 119. ſkijne i chriſtelegre Kyrkiu/ þott þ verde af mørgū forſmaad/ uppa þ/ ad øngvū tape hñ af þm̄ hñ aadur þeckte. Og þſſe er Ordſøkeñ/ hvar ꝼ hñ ecke ſender hungur ſiña Orda i Landed/ Amos. 8. Ord Chriſti bue rijkuglega medal ydar/ ad þier kieñed med allre Viſſku/ og aminted ſialfa ydur med andlegū Dicktū/ Pſalmū z Kvædū/ ſijngiande Drottne i yd' Hiørtū/ ſeig' Paall/ Col. 3. Þeſſe var Jþrott hiña fyrſtu chriſteña Mañ/ i ſtadeñ hvørs ad Diøfulleñ hef' iñfært i Heimeñ/ Brixle/ Nid/ Kieſne/ ſkam̄arleg Ord z fiblslegt Hial/ ſm̄ Chriſtnū ſoomer ecke/ Eph. 5. So eg er hræddur um̄/ Brædur mijner/ ad ef St. Paall mætte lijta upp af grøf ſiñe/ og ſiaa ſig um̄ i heñe/ ſem nu Chriſtne nefneſt/ þa munde hñ ecke vijda fiña JEſu Chriſti Trigda Pant/ Eph. 1. ſm̄ hñ hefur heñe epterlaated/ z kallaſt H. Ande/ z hñ munde ſnarara þeckia hana ꝼ Antſkotañs Frillu/ helldur eñ Brude hiñs Kroſſfeſta. Edur hvar fiña Meñ nu þ/ ſem hñ vottar um̄ ſig z

sÿna Samchristnar? 1. Cor. 4. Þegar oss er formællt/ þa blessū vier/ Þegar vier ofsookter erū/ lijdū vier þ. Langt mun vera ad leita epter Dæme Stephani/ Act. 7. og Jacobs Postula/ hvørier ed beiddu fyrer þm̄/ er þa aftoku. Mig ugg' z ef Jacob mætte hverfa aptr i Heimen̄/ þa munde han̄ kalla sumra Christendom Diøfla Tru / Þvi so seig' er hn̄ i sÿns Pistils Cap. 2. Þu tru' ad Gud sie eirn/ þvi trua z Diøflarner z skielfast þar af. Og Gud giæfe þar finndust ei þr/ sm̄ ad nockru Leite eru verre en̄ Diøflarner/ Þeir giøra ecke epter þra Tru/ þvi þr hafa ecke Von Fyrergiefningaren̄ar/ þar þr eru utrekner fra Asionu Guds eilijflega/ z m; Myrkran̄a Hleckiū fiøtrader/ 2. Pet. 2. En̄ Þott Gud utbreide bꝛꝛdar Hendur/ Es. 65. þott hn̄ hroope/ þu hefur drygt Hooraner med mørgū Elskuga/ Kom samt aptur til mijn seiger Drottenn Gud/ Jer. 3. Þott hn̄ læte Døgū optar heyra: Eg vil ecke syndugs Man̄s Dauda/ helldr ad hn̄ snue sier z life/ Ezech. 33. Þott hn̄ læte almen̄elega utberast: Þvoed ydur/ Hreinsed ydur/ Taked ydar Illsku Breitne fra Auglite mijnu/ komed sÿdan̄ z eigunst Løg vid. Þott ydar Synder sieu raud' sm̄ Blood/ þa skulu þær Sniohvijtar verda/ z þo þær sieu eins z Purpure raud'/ skulu þær verda hvijtar s Ull/ Es. 1. Þott vier meigū so tijtt heyra/ ad þegar hin̄ Ogudlege snyr sier fra øllū sijnū Syndū/ er hn̄ giørt hefur z vardveit' Guds Bodord/ z giører Domen̄ og Riettvijsena/ þa skule han̄ lifa og ecke deyia/ Ezech. 18. allra hn̄s Misgiørda skule ecke minst verda/ samt lætur ecke Illvirken̄ ar/ z Folked snyr sier ecke til hn̄s/ er þ̄ tiptar/ Jer. 8. so þ̄ ma satt jam'ta/ er David talar um̄ hin̄ Ogudlega/ Ps. 14. ad hn̄ seige i Hiarta sijn' nu/ þar er eingen̄ Gud. Þvi hræddust Men̄/ ad Gude mislijkade Ogudlegt Athæfe/ þa munde ecke so mikill Offe/ Ræanglæte/ Hardyrge/ Ligar/ Bakmælge/ Roog/ Agg/ Reide/ Þræta/ Agyrne/ Þiofnadr z allra Handa Andskotans Þionusta drottna so freklega i Heimenū/ ad jafnvel kumt af þssu være þ̄ Dygder hallded. Hvad mun nu þssu vallda/ Born mijns an̄ad en̄ þ/ ad Men̄ tillyrgia Eyrun̄ þ̄ H. Guds Orde. Paulus kallar Ord Guds Sverd Andans/ Eph. 6. Þad er sa beitte Knijfur/ m; hvørri vor Eyru eiga ad umskierast/ en̄ þsse Beynen̄ svijda miøg so

hinum

hinn gamla Adam/ z þott hn meige þau a stundū þola/ þa hafast þau so illa/ ad þar svellur um̄ til eilijfs Dauda. Nan̄ hallar sier aptur a Kodda Syndaña/ til ad samanhruga sier Lærendū/ epter þvi s Eyrun klæia/ 2. Tim. 4. Nan̄ er eins og Zippora var fordū/ er hun mætte naudug um̄skiera sin̄ Son/ Exod. 4. Þegar Moises kiemur mz Nw̄ſf-en̄/ þa kalla Men̄ hn Blood-Brudguma/ edur Bloodghrugan̄ Man̄/ giætande ecke ad þvi / ad Gud er ulfaren̄ i Bræde sin̄e til ad deyda/ ef ecke er vid giort. Gud baud sijnu Folke/ Exod. 21. ad a siøunda hvør-iu Are/ skylldu þr hallda eitt Nvijldar Ar/ og a medal an̄ara Bod orda sette hn̄/ ad a þvi Are skyllde Anaudigu Folke Lausn giefast/ en̄ sa er ei villde Frelse þiggia/ hn̄ mætte hn̄s Herra taka og festa Al i giegnū Eyru hm̄/ z festa vid Dyr edur Dyrustaf/ z skyllde hn̄ vera hn̄s Þræll upp þadan̄ æfen̄lega/ Exod. 21. Ecke einasta a hvøriu siøunda Are/ helldur a hvøriū siøunda Deige/ eigū vier þan̄ Kost/ ad leysast af And-skotans z Syndareñar Þrældome/ þvi þ er Meining alls Evangelij/ s oss predikad er/ ad vier sieū frialser vid Syndena/ ecke til þss ad lifa i hen̄e/ helldur ordner Gude Handgeingner/ til þss ad deyia fra Syndun̄um/ so sm̄ Pall seiger/ Rom. 6. Þier erud frelser af Syndeñe/ ordner Þionar Riettlætesins. En̄ ef nockur vill ei Lausn þiggia og lætur sig festa a Eyrunū vid Port Helvijtaña/ Andskotanū til eilijfs Þrældoms/ þa er audsært/ ad hn̄s sijdara verdur argara hinu fyrra/ 2. Pet. 2. O Herra Gud/ mier kiemur i Hug/ hvørnen̄ Guds Eingielen̄ Sonur vijk ur þssare Løgmals Grein til sijn/ Ps. 40. er hn̄ seiger til sijns Him-neska Fødurs. Offur z Foornfæringar villder þu ecke/ en̄ Eyru mijn hefur þu i giegnū stunged / Teiknande med þessare Þrældoms Mynd hina allra herfelegustu Anaud/ er hn̄ þolde þ Þræl Syndareñar/ þar hn̄/ sm̄ allt Valld er giefed/ bæde a Himne z Jordu/ Matth. 28. kom i Heimen̄/ ecke til ad lata sier þiona/ helldr ad hn̄ ødrū þionade/ Matth. 20. þar hn̄ hafde verre Kiør en̄ Hrækvikinde Jardareñar/ z Fuglar-ner under Himnenū/ Matth. 8. hvør þo ecke lætur eirn Titling a Jør-du detta an̄ sijns Vilia/ Matth. 10. þar hn̄ fieck eckert Rum i Giæ-sta Herbergenu/ Luc. 2. sm̄ uppfyller bæde Himen z Jord/ þar hn̄ vard

Mañа Þurfe/s uppfyller alla vora Naudþurft epter Rÿkdome siñar Dyrdar/ Phil. 4. og hn̄ bar sin̄ Kross/sm̄ ad ber alla Hlute m3 Orde sÿns Kraptar/Ebr. 1. Þetta giørde hn̄ seiger Paall/þegar hn̄ mætte vel Sælu hafa: Og þo vill Syndaren̄ ecke lia hm̄ Eyru sÿn til þss / ad hn̄ meige eilÿflega m3 hm̄ rÿkia/en̄ ma þo an̄ars veg^v øngvan̄ an̄an̄ Kost/nema pÿnast eilÿflega. Gud næde þ/ad vier erū ecke Olÿkt a oss komner/ & Cicero skrifar um̄ Catadupos/hvørier ad bua vid Fossana i Aañe Nilo/þ þr heyre verr en̄ adrer Men̄. So giører Nidr Veralldar þssarar oss dauf a/so vier gietū ecke giætt ad Drottens Raustu. Johañes seiger i hn̄s Opeñberana Cap. 1. Ad Rødd Mañsins Sonar er til hn̄s talade/hafe vered so s Ludurs Hliomur. Nærsta fagurt mæ Gledskapr Veralldareñar lata i Eyrū syndugra Mañа/ad vier faū ecke þ hm̄ adgiætt Raustu Brudgumañs er hn̄ so hatt kallar. Hvad velldr þssu? Þvi Eyrun eru so tøm a hitt/ad Men̄ þeckia ecke hvort fra ødru. Mÿner Sauder þeckia mÿna Raust/seiger hin̄ goode Hyrder/Joh. 10. Hvad vill hier a epter fylgia/Børn mÿn: þr s ecke þeckia hn̄s Røddu/þr eru ecke hn̄s Sauder. Hvad mun þ þm̄ liggia? Hvad vill Doomaren̄ seigia a hinū mikla & stranga Deige? Ecke þecke eg ydur/fared fra mier aller Illgiørda Men̄/Matth. 7. Þa mun Saudunū skipad verda a hægre Hlid/en̄ Høfrunū a hina vinstre/Matth. 25. Aller vilia ad søñu i Saudaflockn̄ vera/en̄ þr sm̄ ecke villdu þeckia Hyrdersins Raust i Nædeñe/ þr munu verda med Høfrunū Arf ad taka i Kvøleñe. Hvør sem elskar mig og vardveiter mÿn Ord/ til hn̄s mun eg koma & min̄ Fader/& Vistarveru hia hm̄ giøra/seiger Endurlausnaren̄/Joh. 14. Hvad ægiætt ad sie þsse Sambud/veit eingen̄ nema sa ed smackad hefur/hvad sætur ad Gud er. En̄ hvar eiga Men̄ ad faa þessan̄ Smeck nema i hn̄s Orde? Þar verdur JEsus Christur frammreiddr til andlegrar Nautnar um̄ hvøria hn̄ sialfur þan̄veg talar/ Joh. 6. Hvør sm̄ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood/hn̄ skal ecke Daudan̄ smacka ad Eilÿfu. Luked þvi upp Dyrū ydar Eyrna/Guds elskuleg Børn/svo Konungur Dyrdareñar meige iñganga i ydar Hiarta/ Ps. 24. Lated þar ecke læstar hm̄/so hn̄ læse ecke aptur fyrer ydur

Himin-

Himnenu/dreped ei Hende a móte frambodene Nad/ og bægest ecke til Vandrǽda vid hn/sem ydur elskade ad fyrra Bragde. Han hefur sitt Lyf i Daudan giefed til þss/ad þier fáed kynnud hns gledelega Raust ad heyra/þvi eingen hefur um Alldur Gud sienan/Sa Eingietne Sonur Fødursins hefur oss þopenberad/Joh. 1. O hvad Vitsiola er þa Man eskian/sm kredur þan Dyrgrip under Footu/er utvegadur er mz Guds eigen Bloode: Peinked til þess/ ad hn leingade epter ad lyda Helvytis Pyslet ydar vegna/ lated ydur eirnen langa epter hm/ so þier kuned þær sømu ad umflya / en eilyflega med hm lifa. O þu eilyfa Ord Fødursins Herra JEsu Christe/þu sm ert særare en Hunang/fryd-are en Solen/gledelegre en Einglana Saungur/ Ahrær þu vor dofen Eyru/uppluk voru Hiarta/endurnya vorn Anda/so oss leidest um sÿd er Endeme þ ssa vonda Heims/En giøre fusa ad renna epter þier. Þu eilyfa Glede/lat þyn fagnadarryku Ord vera Epterſæte Salna vorra/so ad vier høfu vora Lysting i Løgmæle þynu Dag z Nott/Þs. 1. Og þegar vor Augu sia ecke leingur/ vor Eyru heyra ecke leingur/ z vor Tunga giefur ecke kalad leingur/ad vier þa Verduger ǽlycktast mættu hin fagra Saung/Heilagur/Heilagur/Heilagur erttu Drott-en Gud Zebaoth/Es. 6. eilyflega ad heyra i þynu Ryke/hvar eing-en Nootter/Apoc. 22. og eingen Umskiple Lioossens og Myrkursins/ Þad Bænheyre Gud Fader Myskunsemdana / fyrer hid dyrmæta Blood syns Eingietens Sonar/og sende oss þar til Nad syns Anda / A M E N.

Sunudagen mille Attadags og Prettanda.

Gudspialled / Matth. 2. Cap.

OG er Herodes sa þad/ad hn var gabbadur af Vitringunum/vard han reidur/ og sende ut/ og liet drepa øll Sveinbørn til Bethlehem/og i øllum hennar Endemørku/Tvævetur og þadan af yngre/epter þm Tyma/sm han hafde utspurt af Vitringunu. Þa uppfylltest hvad sagt er fyrer Jeremian Spamaň/sem seiger: A Hædum hefur heyrst Kall mikellrar Kvein-

unar/Ops og Ylbrunar/Rachel æpte Sonu sijna/og villde ecke hugg-
ast læta / þviad þad var med þeim ute.

Exordium.

REidest eñ Syndged ecke seiger Paulus Eph. 4. Læted eige Soolena und-
erganga ydar Reide. Mun nockud Postuleñ giefa Mønnum Leife til ad
reidast med þessum Ordum? Edur er þar nockur Riettferdug Reide til?
Þvi mæ ei neita ad þad sie riett / ad hata þa sem Gud hata og hañs Riett-
inde / So seigest David hata Samkundu hiña Illgiørnu / Ps. 26. og Ps. 139.
Seiger hañ eñ aptur: Mun eg ei hata þa DRotteñ / er þig hata / og hafa Leida
a þeim er reisa sig upp a moote þier? Med fullu Hatre hata eg þa / og þeir eru
ordner mier ad Ovinum. Þa sijner Madureñ ad hañ elske Gud af Alvøru / ef
hañ giarnañ stendur af sijnum Riette / eñ þycker Guds vegna / og þad er ad vijsu
sin Reide er fylgia a hvørium Christnum Mañe / eñ þo eirna mest þeim sem yfer
adra eru i Guds Stad setter. Ritningeñ giefur Moyse þañ Vitnisburd / ad hañ
hafe vered hiñ þolcñmoodaste Madur a Jørduñe / Num. 12. og eige fiñst þad ad
hønum hafe ruñed i Skap / þott Israels Børn so optlega settu sig upp i moote
hønum. Miklu helldur beidde hañ Gud fyrer þeim nær þeir høfdu syndgast / jæ /
hañ villde hafa mist sijna Velferd fyrer þeirra / er hañ sagde vid Gud / Exod. 32.
Munt þu fyrergiefa þeim sijna Synd? Añars drag mitt Nafn wt wr þeirre
Book er þu skrifad hefur / og er þad þo alkuñugt hvørsu ækaflega hañ reiddest /
er hañ kom ofañ af Fiallenu / og sæ Afgudadyrkun Foolksins. Vidlijkt er Dæme
St. Pauls / er hañ æskte sier ad vera wtrekeñ fra Christo fyrer Brædur sijna eft-
er Holldenu / Rom. 9. og er þo kuñugt af Giørninga Book Postulaña / hvørsu
hañ vandlætte vegna Guds um þa sømu. So og eru kuñug Dæme Phinee / Num.
25. Samuels / 1. Sam. 15. Jonathans / 1. Sam. 14. Davids / 1. Sam. 17.
Ezechiæ Konungs / 2. Reg. 18. Nehemiæ / Nehem. 13. og añara Guds Maña /
sem hafa teked sier þad nærre / er þeir hafa heyrt edur sied Gud Dyrdareñar van-
virdtañ af nockrum / hañs Heilaga Nafn lastad / edur hañs Bodord under Foot-
um trodeñ / og er Gude valla nockur Hlutur þægare / sem audrædeð er af þeirra
Straffe / sem i þvilijku hafa Toomlæter vered / ad þeir hafa mætt bera þeirra
Synder / er þeir hafa sied i giegnum Fijngur vid / so sem lioost er af Dæme Eli
Kieñemañs / er hañ stie fram yfer Glæpe Sona siña / 1. Sam. 3. Sauls Kon-
ungs / er hañ þyrmde Amalechita Konunge / 1. Sam. 15. og Achabs / þa hañ
vægde Konungenum af Syria / 1. Reg. 20. Nu þoott ad þessu sie so vared / þa
hygg eg ad eige sie Postulañs Meining i þessu / ad hañ epterlæte Mañenum ad
reidast / edur tale um þess hattar Reide er eg Samstundis umgat / þvi hañ bijd-
ur i þessum Ordum / ad Sooleñ eige skule undergæanga Mañsins Reide / hvad
so er ad skilia / ad Madur ei skule erfa leingur eñ til Kvøllds þad hønum er a
moote giørt. Eñ Gudlegt Vandlæte og Hatur a Løstum og Odygdum a alldrei
vid oss ad skilia / Þvi meiner Postuleñ hier / ad Meñ skule temia Reideña / þoott
hun kuñe ad fliuga i Mañsins Hiarta / og hvørke læta hana næ so mikelle Yfer-
hønd / ad hun framkome i Orde nie Verke / og eñ þa sijdur ale Foolskuna i Hiart-
anu /

anu / so hun verde ad Hatre / Hvad þvi velldur ad Mañeskiañ verdur Ulfur af Mañe / Þræll Syndareñar af Christi Lærisveine / og Diøfulsins Barn af Guds Barne. Dæme uppa þess hattar Reide høfum vier a hinum grim̃a Herode i upplesnu Evangelio / wt af hvørtu vier hugleida viliium i þetta Siñ. 1. Hvad skadlegur og dærlegur Løstur ad Reideñ sie. 2. Hvørneñ vier eigum ad stilla hana. Hiñ goode Gud virdest Naadarsamlega ad framkvæma þetta Eyrende hia oss / med Adstod sijns H. Anda i JESU Nafne / A M E N.

Utleggingeñ.

OG er Herodes sa ad hañ var gabbadur af Vitringunũ/vard hañ reidur/ seiger Texteñ. Hvør var hin fyrsta Orsøk til hãs Reide? Þad var Meforda Gyrndeñ. Strax sem hañ fieck ad heyra af Kieñemaña Høfdingiunũ z Skriftlærdũ Lydsins/hvar Christur mũde fædast/skaut Diøfulleñ hm̃ i Briost ad Lyfflata þañ nyfædda Konungs Efne Jesũ / Þad sijnest oz Samtal hãs vid Vitringana/z so Avijsun su/er þr feingu af Guds Alfu i Svefne/ad hverfa aptur til baka i sitt Fødur-Land um̃ añañ Veg. Meiningeñ var su/ ad hañ kyñe ad stadfesta siñ Tignar-Stool z siña Nidia epter sig. Hvørneñ Meforda-Girndeñ sie i fyrstu til komeñ/er audsært af Falle Satans/z Falle vorra fyrstu Forelldra/af hvøriu øll Olucka er iñruñeñ til allra Maña/z a medal añara Reideñ. Og fyrst Madureñ hefur giørt oss Adams Nidiũ so storañ Skada/ þa er audvitad/ad Dotturen er heñe lijk/nema verre sie. Hvør er su Olucka i Heimenũ/er Reideñ ecke af stad kome? Hun er Verkfære allra Lasta z Odygda. Hun er eins z ein Þuta/sm̃ lifer epter hvørs Mañs Villd/so þionar Reideñ øllũ Skømũ/þegar a þarf ad hallda. Hvør drap Abel þegar Cain øfundade hañ? Gen. 4. Hvør kveikte Elldeñ i Balachs Nøsũ/er hañ villde mootstanda Guds Folke? Num. 24. Hvør kom Eliab til ad atyrda siñ Brodur David/er hañ forsmaade hañ? 1. Sam. 17. Hvør rak Saul til ad offsækia siñ Dotturmañ/1. Sam. 19. og ad drepa Kieñemeñena i Nobe? 1. Sam. 22. Hvør framkvæmde Achabs vondañ Asetning? 1. Reg. 21. Hvad brukade Haman til ad svala Drambsemeñe med? Est. 3. Hvørneñ fieck Joab Mefordũ sijnũ hallded? 2. Sam. 3. z 20. nema med Reideñe/z var þo hm̃ þo ecke nema Stundar-Fridur. Øllu þessu kom Reideñ af stad/z er hun so eirn almeñelegur Bødull allra

fa Skamma z Odygda. Eg veit ad bæde Aristoteles z Cicero skrifa/ad Hun sie Brÿne Hugprÿdennar/z ad eingenn vinne nockurt Storvirke/nema reidur sie: Pad giefur valla satt vered/z eige kiemr þ samann vid sialfa pa/er þr seigia ad Hugprÿdenn skule vera a Skynsemenne grundvollud. Enn sa sm̄ reidur er/hn̄ er Vitlaus/z þvi seiger Horatius/ad hun sie nockurskonar stutt Æde/Teiknande þar med/ad eingenn sie Munur þss/ sm̄ reidur z hinns sm̄ Vitstola er/nema ad Reidenn varer skiemur/Æded leingur; Og eru þo Dæme til þess / ad sumer hafa bued so leinge ad Hreipkenne/ ad þeir alldrei hafa orded Heilvita aptur. Heipkenn er eitt Andskotans Reidarslag / Gen. 4. Hun afmindar alla Mannsins Lime z Lide/hun kveiker Bal i Augunū/ hun hleiper Bloode i Nasernar/Boolgu i Kinnarnar/Æde z Stioornleise i Tunguna/Deyfu fyrer Eyrun/hun lætur Mannenn gnÿsta mz Tonnunū/fliuga mz Hondunū/ æda med Footunū/hun skiekur z hrister allann Lÿkamann z aflagar/so sm̄ þegar Hafid er uppblased af Stoorvidre. Og i einu Orde ad seigia: Hun giorer Manneñ ad Ofreskiu z ad Holldgietnū Diøfle i Augū þra sm̄ Heilvita eru/z ef hun so afskræmer Asÿnd Mannsins þ ødrum Mønnū/hvørnenn mun hun þa ecke afmynda Salena i Guds Auglite? Seiged mier/Hvilÿkur Diofull mun þar inne bua/sm̄ Alit Mannsins verdur hid ytra so afskræmt? Hvilÿkur Elldur mun vera i þvi Hiarta / er hann lyster sig þanneñ uti hvørn eirn Lid og Lim? Pad er øllum lioost / ad eckert styrker og efler Sambud Mannanna i Heimenum/ meir enn Kiærleikurenn/ þvi hann er Band Fridarinns / Eph. 4. Hann bindur samann Hiørtu Mannanna / og hann samteinger og vidhelldur Christi Lÿkama/sm̄ er hns Kyrkia hier a Jordunne. Enn hvad seiger Salomon/Prov. 18. Hvør giefur þolad eirn reidann Mann? hvar af audsied er/ad hn̄/s Reidegiarn er/hn̄ er Ohæfur til Samneytis annara Manna/z Ohæfur til ad vera Christi Limur z hns Kyrkiu. Hvad er hn̄ þa? Andskotans Limur z þra Stallbroder/sm̄ lønlast z tyggiast Innbyrdis/þar til þr umm sÿder verda uppetner/Gal. 5. Eg hefe nocku̅ sinnū heyrt a Tal þra/er seigia: Menn verda ad reidast/z læka til sÿn taka/annars verde Menn forsmader/z ad hvør Madur giøre sier dællt

vid

vid þañ ſm̄ eckert Siñe hefur/ þvi ſie þ Høfdingsſkapur z Stoormeñ
ſka ad reidaſt ækaflega/ ſo ad þeir hrøckve undañ er einū mot þægia.
Ecke rætest þ la ævallt/ſo vel fare/ þvi añadhvørt reideſt eg vid Of
Meñe mitt/edur vid miñ Jafningia/ed̄ vid mier miñe Mañ. Reideſt
eg vid þañ s er meire Mæktar eñ eg/þa er eg diarflegur/ z reyſe mier
Nurdar=As um̄ Oxl/þvi ſo ſeiger Syrach: Prætka ei vid þñ/ſm̄ er
ríkare þier. Sie hñ miñ Jafninge/þa vite Meñ/ad eckert er þvilíkt
Fool/ad ecke eige ſier Jafningia. Og þegar Meñ beria tveim Steinū
ſamañ/þa er vanſied hvør þra fyrre brotnar. Sie hñ Miñemaltor/
þa giøre eg ſialfū mī Oriett/ad eg ſpille mier a hm̄/ſm̄ eg giet alltíd
næd Jøfnude af Reidelauſt/Og ef mig koſt' þ Omak nockurt/þa vil
eg þo hugſa/ef eg være Hugprudur/ad þ ſieu Smæmuner ad ukhella
Reide ſiñe yfer þañ/ſm̄ øngva Mootſtødu gietur veitt/z þvi kalla eg
ſæla z Samviſkubetra ad filgia Rādū þra Salomons/ Prov. 25. z
Páls Poſtula/ Rom. 12. Ad ſafna Glodū Ellds yfer Høfud Ovinar
ſíns med Goodgiørdū/ ſo hñ ſkameſt ſín z rodne af Bligdan / ad hañ
hafe mier illa tilgiørt/er ecke meir ræke hñs Motgiørder eñ ſo/ad eg
gief hm̄ ad eta/nær hñ er hungradur/ z ad drecka nær hñ er þyrſtur/
z hvør ſm̄ ødruviſs kieñer/hañ framfylger ſo kappſamlega Satans
Evangelio medal Mañaña / ſo ſm̄ Guds Poſtlarvottar Chriſti Lær-
dome/þr ed bleſſudu nær þr laſtader voru/ z þoldu þ ad þr voru ofſokt
er/ 1 Cor. 4. Eg vil eige fa mier þ til Orda/ hvørn Skada Meñ
giøra ſialfū ſier mz Reideñe. Sa ſm̄ er giarn til Reide/ hñ er jafnañ
Siñis veikur. Eingeñ er ſo var i Umgeingne ſiñe/ad hañ giete giørt
hm̄ til Mæta/z eru þr þo færſter af oſſ/er ſo regle nidur Athafner
ſínar/ad ecke verde ad funded/eñ hñ ſm̄ reideñ er/hñ er eins z Elldur
i Sinu. Hvad ſm̄ ecke er epter hñs Skape/ þ grípur hñ eins z Elld
eñ Tundred/z þar þ utañ ſpiller Reideñ Heilſu Líkamans/ecke all-
litſed. Þvi ſeiger hiñ Vijſe: Vandſíſneñ z Reideñ ſtitta Dagana z
flíta Elleñe/Syr. 30. Eg vil ei tala um̄/hvørſu opt ad hun ſpiller
Gotſe z Formegun Maña. Hiñ Reidegiarne er eins z ſa er býr i Stræ
Huſe/hñ kañ ad vera fullríkr ad Morgne/Eñ ef Elldureñ grípr þ/

verdr hñ Husgangs Madur ad Kvøllde. Skam̃a Stund verdur Hønd Høgge feigeñ/feigiñ vier. Hvad margr hefur giørt þ i Bræde siñe/a einu Augnablike/sm̃ hañ hefur ydrast epter alla sijna Æfe? Þad er valla Mañkostur þvilijkur/ē ad hafa Valld a Tungu siñe/& þ er so Naudsynlegt/ad St. Petur seig^r/1. Pist. 3. Hvør ē vill elska Lijfed/& sia gooda Daga/hñ hallde Tungu siñe fra illu. Eñ þ er hm̃ Omøgulegt ē reideñ er/þvi hñ hefr eckert Valld a neinū sijnū Lim/auk helldr Tunguñe/er Jacob seiger bægara sie ad temia/eñ alla Natturu Dijrañna/Fuglañna og Fiskañna/ Jac. 3. Nu þott ad þ sie noogu stoor Olucka ē alla reidu er uppfaled/þa er þo ecke bued þar mz. Reideñ er ad sønu kollud stutt Æde/eñ ecke er þ hia øllū. Hia allmørgū snijst hun upp i Natur/& eingeñ hatar sa añañ/ad hñ hafe hm̃ ecke fyrst reidur orded. Fañ þm̃ ē reidast þyker Reide sijn ræmglæt vera/& med soddañ Mooke verdur hun ad Hatre i Mañsins Hiarta/& surnar þar iñe til þss hun skiem̃er Kiered/& er þa illa fared med Guds Mustere/2. Cor. 6. Þeg^r þ er giørt ad soddañ Diøfla Bæle. Hvar Andskoteñ iñe ryker mz sio Andū sier verre/Luc. 11. þvi Heipteñ er alldrei einsømul/Ofund/Drambseme/Roogr/Lyge/Bakmælge/Agg/Þræta/Tvijdrægne/ og margt añad Illþijde fylger heñe giarna. Páll seiger i þm̃ Ordum er eg i Andverdu las fyrer ydur. Lated ecke Soolena undergánga ydar Reide/med hvøriu hñ tekur oss Vara fyrer/ad þott oss henda kyñe ad reidast/þa skulū vier þo ecke læta Reidena ad Hatre verda. Eñ strax þar epter seiger hñ/Giefed ei Dioflenū Rum/Eph. 4. og bender oss til mz þm̃ Ordū/ad þar ē Andskoteñ er Husbonde/þar mune þta hñs Hijske mz hm̃ Samsæte eiga/& er þm̃ Mañe vijst Helvijte/so fliott sm̃ Aundeñ skreppur ut af Kroppnū/ sem af þssū Þutū er kvaleñ/nema hñ hreinse ædr Sælu sijna mz heitre Ydran. & er rædlegt ad ætla ecke til ad Daudañs Beiskia skule þad giøra/þvi vandhitt er a hvørt þar verdr Tom til þss/ef so kañ til ad bera ad hñ kome ad Skyndingu. Eñ stoor Sær þurfa mikla Grædslu. Þetta Groom er ecke so fliootl ut þveiged/er so leinge hefr bued um̃ sig i Mañsins Hiarta. Eñ hitt er vijst/ad so ē þr aller sm̃ Kvittun Synda siña/er fyrergiefa ut af Hiar

ta synnū Brodr hns Misgiørder/nær þr hefiar leita af Alvøru i Nafne JEsu Christi/ So verda z hinū synar Synder aptur halldnar/er ala Natur til Næungans/og Gud vill þa ecke heyra/þott þr utbreide synar Hendur/Es. 1. og bidie mørgū Ordū. Hvar fyrer? Þvi þott ad ei sieu Hendur þra full^r af Bloode fyrer Olla sak^s/þa er þo Hiarta þra. Og hygg eg sa bere ecke langt af Mordingianū/ sm̄ Hrædslañ þ̄ Straffenu alleina hamlar ad sla sin̄ Brodr i Hel. Verda mæ at Cain hefde læted Abel lifa/Gen. 4. og Joab/Ashael z Abner/ 2. Sam. 2. z 20. hefdu þr Ottast Boduls Hrena. Og hefe eg nu ad nockru Leite sagt hvørsu skadleg ad sie Reideñ z Heiptrækneñ/eñ ecke er hun sijdr dærleg z heimskuleg. Hvørier eru giarnaster a Reide? þ eru Børn/þ eru vesæler Meñ z heimsker/Þar um̄ talar Salomon/Prov 12. Hiñ Fravisse hleiper fram̄ Reide sine/eñ sa er vitur/er hn̄ læst ecke sia Orietteñ. Seiged mier þier Babilons Giædingar/ þier Veralldareñar Phaetonses/NB. sm̄ villed dansa a allra Mañna Høfdū/z sopa allt þ er ydur mislijkar i burtu/med hinū snarpa Reideñar Vende. Villed þier læta hallda ydur lijka þssū? Þier seiged/margur stoor z vitr Høfdinge/hefur vered hneigdur til Reide/þ er þss verr/ þa hafa þr miøg so nidurdreped Tign sine. Homerus skrifar um̄ Agamemnon/er Grick er nefndu Konung Konungaña/af þvi hn̄ var þ Tide þra i Trojumaña Bardøgū/ad þa hn̄ hafe vered i goodu Skape/hafe hn̄ vered Codunū lijkur ad Millde z Vijsdome: Eñ þegar Reideñ took hn̄/gimare eñ hin versstu Darga Dijr. Siaed þo hvad hid heidna Skalld dæmer hier um̄? Godunū eignar hn̄ Vijskuna z Milldena/eñ Reidena Vørgunū. Þad er z riett dæmt/þvi eingeñ kañ meir Gude ad lijkiast/eñ mz Giæsku sine. Þar þ sagde Drotteñ: Vered Myskunsamer lijka sm̄ ydar Fader er myskunsamur/Luc. 6. Og ecket lætur verr a einū Konunge/sm̄ er nærstur Gude/eñ Reideñ. Þeim er øllū framar hroosad/sm̄ stioornad

T 2 hafa

NB. Skallden̄ dikta um̄ Phaetontem / ad hañ hafe vered Soolareñar Sonur/ og beinged af Fødur synum med Bæn / ad hañ mætte styra Soolar Vagnenum eirn Dag. Þad tokst hønum so illa / ad hañ datt af Himnenum / þegar hañ var komeñ sem hæst i Lopted. Þvi kallast aller Offsa Meñ / sem hvørke hræda Gud nie siálfa sig/ Veralldareñar Phaetontes.

hafa med Riette ⁊ Myſkunſeme/ en̄ hinu̅/ er rijkt hafa med Hardydge ⁊ Ofbellde/ jafnvel þo þr hafe ǽtt Rijke meira en̄ hiner. Alexander hin̄ ſtoore/ hefde en̄ þa ſtǽrre vered/ hefde han̄ Elitum Parmenionem ⁊ Caliſtenem Odrepna lǽted/ helldur en̄ þott hn̄ hefde broted und' ſig allan̄ Heimen̄/ þvi var þad ǽgiǽtt er hn̄s Skoolameiſtare Ariſtoteles ſkrifade hm̄ til (er hn̄ heyrde ad Reiden̄ og Offen̄ tooku til ad aflaga Giedsmune hn̄s) a þen̄an̄ Hátt. þeir ſm̄ reidaſt/ þr reidaſt ſier meire Mønu̅. En̄ þar er engen̄ ſtǽrre en̄ þu/ þvi byri' þier ecke ad reidaſt. Sǽmed hier hvørt Reiden̄ og Foolſkan̄ giører nockurn meire Man̄/ ef riett er ǽlited: Alldeilis ecke/ þvi hun gior' þan̄ ſm̄ an̄ars være mikell Madur/ ad Kvikende Veralldar og Athlǽe ſkynſamra Man̄a. Þvi var ꝥ Vikurlega talad af Cicerone fyrer Julio Keyſara: Ad ſa eine Dagur/ er hn̄ gaf Marcello Landsviſt/ hn̄ giørde hn̄ frǽgare en̄ allar hn̄s Sigurvin̄ing'. Kalla Men̄ ꝥ ecke hin̄ meſta Lǽraſkap ad farga ſialfn̄ ſier/ en̄ hin̄ Reide er Bijfluguñe lijkur / þegar hun ſtijngur/ þa ſtijngur hun ſialfa ſig i Hel/ ⁊ ſkilur Lijfed epter i Sǽrenu. So giør' er ⁊ opklega/ ſa ed lǽt⁊ Reidena fyrer ſig rǽda/ drepe hn̄ ecke ſin̄ Ovin/ ſo hn̄ verde aptur drepen̄/ þa drepur hn̄ þo gott Man̄ord ſitt/ hn̄ drepur gooda Samviſku/ ja/ Sǽlena ef til vill/ ef hn̄ melltar Reidena m⁊ ſi' þar til hun uldnar i Hiartanu. Sa ſm̄ dreckur Oforvarandes nockud Ban̄vǽnt/ hn̄ mǽ ſiǽ til hvørnen̄ hn̄ fǽe þvi ǽlt upp aptur þad fyrſta hn̄ verdur þſſ var/ an̄ars er Dauden̄ vijs/ ſo er og i þſſu/ hende nockurn þa Avirding/ ad hn̄ reiden̄ Brodur ſijnu̅/ þa ſiǽe hn̄ til ad hn̄ fǽe Heiptena a braut reked/ ꝥ fyrſta hn̄ verdur Heilvita apt⁊/ ⁊ kiem⁊ til ſialfs ſijns/ an̄ars myrder hn̄ Sǽlu ſijna/ han̄ myrder eirn Man̄ i Hiarta ſijnu/ ſo opt ſ hn̄ min̄eſt m⁊ Heiptrǽkne a ꝥ ſm̄ vid hn̄ var ofgiørt: So opt ſm̄ hn̄ ǽſker Hefndar yfer ſijnu̅ Ovin/ So opt ſm̄ han̄ fagnar yfer þre Hefnd/ er hn̄ alla reidu feinged hefur yfer ſijnu̅ Mǽunga. Þvi ef Chriſtur ſeiger: Ad ſa ſ lijtur eina Konu til ad gyrnaſt hana/ hn̄ hafe allareidu drijgt Hoor m⁊ hen̄e i ſijnu Hiarta/ Matth. 5. þa er lijklegt ad Heipten̄ mune ecke hafa meira Frelſe i Himnenu̅/ helld⁊ en̄ Oleifeleg Elſka/ þott hvørtveggia ſie Andſtigd fyrer Gude. Seiged

ed mier/hvada Daraskapur er þa þ/ad spilla so Vinmælku hns med Foolskusie/s sagt hefur: Nema þier fyrergiefed Mønunn þra Mis-giørder/þa vill min himneskur Fader ecke tilgiefa ydur ydar Synder/ Matth. 6. ad Men nær hefie ecke aptur/fyrr en Men hafa sætt vid Brodur sin/og være þa betur heima seted en fared. Ollu þyker miked fyrer ad bidia Forlaks a Avirdingu sinni/z en þa meira ad læka und an hm sm oss hefur tilgiørt. Þetta verdur þo ad vera/ef Men skulu hallda Guds Vinmælku. Christur bidur ecke fyrer þær Syndernar/sm hn veit ad hns Fader ecke tilgiefur. O Gud nade oss/hvørsu illa er hm þa fared/ sm Guds Sonur vill ecke bidia fyrer/þvi kalla eg þ hiñ mesta Daraskap/ad fremia þ i Bradræde/þ hvørt Men aññadhvørt skulu missa Guds Ast i Himmenum/edur z Virding sina hia Mønunu. En eg hefe allareidu syndt/ad sa verdur aññadhvørt ad giøra s Neipt rækur er/z være þa betra alldrei ad reidast/edur ad minsta Koste læta Reidena ecke fa so miked Valld yfer sier/ad hun briotest ut um Munnen edur Hendurnar. Og hefe eg so nockud talad um þ/hvad skadleg og dærleg ad Reiden sie. Nu viliu vier sidan heyra med hvøriu Moote Men kunne hefie best i Taume hallded.

Þad er ad tala yfer sig/ ad seigiast vilia edur kuña Reidena aldeilis fra sier ad hrinda. Fordillð heidena Spekinga er þ / en ecke Þecking Christena Maña a sialfu sier. Þad er eins Ohægt/og einhvør seigia villde/þ hn kyñe olldungis ad deyda Spilling Natturuñ' so hun hreif de sier alldrei/z er þ alldeilis Omøgulegt/ so leinge vier berum epter oss þenan daudlega Lijkama. Þad er z ecke riettkvigt/alldrei ad reidast: Reid ast eigu vier Syndum og Glæpum / Reidast eigu vier sialfum oss/ nær vier fremium eitthvad af sijku. Reidast eigu vier og vandlæta fyrer Guds Sak'/þvi er þ hvørke mogulegt nie gagnlegt Reidena alldeilis burt ad taka/en ad setia Skordur vid hefie/ ad e nunst gange hun yfer Mal Hooglætesins edur kreinke Samvitskuna/þar um a christen Madr ad læta sier hugad vera/z er þ hid fyrsta/ad vier ydugleg a hugleidum hvad skadlegur og dærlegur Løstur ad Reiden sie/ hvar um eg nockud talad hefe i hinum fyrra Partenum. Þar næst er þ/ad Men varest þra Selskap

er

er oss mest kuña ad egna til Reide/ edur sialfer eru med þessu Skaplest plægader/ þar um talar Salomon Prov. 22. Verk ecke Vin᷑ Reidens Mañs/ og gack ecke med hinū Galda/ ad þu lærer ecke hans Vegu/ og hneixl᷑ Sælu þjna. Þar ad auke ad Meñ varest þær Orsak᷑/ hvar af Reideñ plagar giarnast ad kvikna i Mañsins Briooste. Og er þad hid fyrsta/ ad vier ecke buū yfer neinū illū Asetninge. Hvad þesse Blood-hund᷑ Herodes hafe i Siñe haft/ er af Gudspialls Historiuñe augliost/ sem var ad Lijflaata þ saklausa/ nijfædda Konungs Efne JEsū/ ecke so af Reide edur illu Skape i Fyrstuñe/ so sem af Metorda Girnd/ sem ad᷑ er sagt/ eñ er hañ sa ad þesse hans illur Asetningur hafde ei Framgang/ þa kveikte Diøfulleñ Foolskuna i hans Hiarta/ so hañ liet myrda þesse saklausu Bern: Ecke var þetta hid fyrsta Bragd Satans vid hañ/ adur hafde hañ laated af Døgū rada sijna eigeñ Sonu / Alexandrum z Aristobulum/ er þr voru rægder vid hañ/ so sem ad sætu þeir hm epter Rijkenu/ og þo añ Orsaka/ so sem af Sögunū rada ma. Þetta er alltijtt i Heimenū/ sa sem ecke kiemur fram siñe illre Fyrerætlan/ hañ reidest aungvum Hlut so miog/ sem þvi/ so hañ gietur ecke aflaated. Þad sia Meñ a Pharaone / er hañ fieck ecke hallded Jsrael a moote Guds Vilia/ Exod. 14. Þad sijner oss Dæme Sauls Konungs/ er hañ gat ecke David fyrerkomed/ 1. Sam. 21. Achabs Dæme/ er hañ ecke fieck svællt under sig Nabots Vijngard/ 1. Reg. 21. Gydinga/ er þr fengu þvi ecke raded vid Postulana/ ad laata af ad predika ut af JEsu Nafne/ Act. 5. Dærlegt er þañeñ ad vilia strijda vid hiñ Almattuga. So blindar nu Reideñ þañ/ sem illt hefur i Siñe. Añad hvort trude Herodes Spadomunū/ edur hañ trude þm ecke. Ef hañ þm ecke trude/ hvad dro hañ þa til þess/ ad fremia þetta Gudlausa Mord? Og ef hañ þm trude/ þa var þ Gloopska ad vilia berjast vid Gud/ eñ þ sa hañ ecke þ Heipteñe/ og þessare Foolsku velldur nu illur Asetningur. Vondskañ er Frilla Diøfulsens/ og eitt friooksamt Kvikende: Ein Jllska gietur þusund adrar af sier/ og er Reideñ z Heiptrækneñ Foostur mooder allra þra. Vakte þvi hvor christeñ Madur Hiarta sitt/ z laate þar aungva syndsamlega Girnd iñe drottna/ helld᷑ bidie Gud ad skapa hreint Hiar

ta

ka i sier/ Ps. 51. þa mun hm̃ sīdur verda hætt vid Reideñe. Ad søñu er þ mañlegt ad reidast/ þeg^v eirn hefur gott i Siñe & fær þvi ecke fram̃ komed þ̇ añarra Illsku saker/ (sm̃ optlega skiedr) & er þ stillt Gudlegre Vandlætingu/ eñ þo skulu Meñ ecke giefa þñ Taum Reideñe/ ad Meñ froe Guds Bodord under Footuñ/ þvi ei mā Illt giøra/ so ad Gott framkome/ Rom. 3. Giørñ helldur Skylldu vors Embættis m̃z Poleñ mæde/ eñ felū Gude Avøxteñ a Hendur. Eñ hitt er vīst/ ad þss verre s̄ Asetningureñ er/ þss stærre verdr Reideñ & Oriettvīsare/ ef Asetning ureñ ødlast ecke siñ Framgang: Þad velldur þvi/ ad ef eirn hreckvīs Madur gietur framkvæmt Gyrnd sīna/ þa fagnar hñ i Hiarta sīnu/ a medañ hm̃ þyker vænt um̃ Skom̃ina/ hefur og marga/ sem eins eru Skape farner & hñ/ hroosande þvilīku/ & kalla þ vel giørt/ & þott ecke sieu þr/ þa vantar eirn Magt^v Mañ alldrei eirn Hræsnara/ sm̃ gyller þ þ̇ hñs Augñ/ sm̃ hm̃ reindar þykia þo klæker ad vera. Eñ bere af þvi/ ad hñ nææ Fyrerætlan siñe/ þ gremst hm̃/ þvi hiñ veit ecke einasta ad Illmeñska sīn er i lioos komeñ/ helldur þar a ofañ verdur hñ spiad ur & ligtr af hvøriū Mañe/ so s̄ fa ed took til ad byggia & gat þ ecke fullendad. Þad sīn oss Dæme Mordingians Herodis/ er hñ sā ad hñ var gabbadr af Vitringunū/ þa vard hñ æfa reidur. Eingeñ Hlutur er sa/ er so miøg upperte illt Skap/ so s̄ Forsmāneñ/ & ecke einasta þa sm̃ vonder eru/ helldur og gooda Meñ/ ef þr eru añars nockud Stoor-Hiartader/ & þss vegna/ er þ hid añad Raad a moote Reideñe/ ad līta ecke stoort a sig/ helldur ad eignast Saal sīna i Poleñmæde epter Bode Lausnarans/ Luc. 21. Þvi þ̇ ukañ þ/ ad Drambsemeñ spiller Mañkost-unū ur Mata/ hvørsu vel s̄ eirn er ad sier um̃ marga Hlute/ þa giøra aller Meñ sier ad Skylldu/ ad krefia þñ s̄ mikel-lætr er/ & þykest ødrū betre/ og gietur hñ so ecke a mis vid þad fared/ ad eige bere hm̃ margt Reide Efne til handa/ & þvi er gott ad temia sier nockurskonar Mañ udleika/ og um̃ alla Hlute fram̃ Kiærleikañ/ um̃ hvørn Paulus skrif-ar/ 1. Cor. 13. Kiærleikureñ er Poleñmoodur & Goodgiarn/ Kiærleikur-eñ øfundar ecke/ Kiærleikureñ giører eige Illmañlega/ eige þītur hñ upp/ hñ er eige Osidsamur/ hañ leitar ecke epter þvi sm̃ hñs er/ hañ er

eige Þunglyndur/hn̄ þeinker ecke Illt/ ⁊ er i þessare Gullvægu Mæls-
grein allt þad in̄ebunded/sm̄ afstyra mæ Reide og Fiandskap/ en̄ ebla
Frid ⁊ Eindrægne Man̄a a medal. Verølldeṅ kieppest nu um̄ Stund
er vid/ad tilla sier sm̄ hærst/ ⁊ sa er lijttur af mørgū er þ giører ecke/
so sem hafe hn̄ eige Vit a/ ad hallda Virdingu sin̄e/ nema han̄ trode
sier fram̄. O hvad betra er ⁊ Ohultara/ad setia sig i hin̄ ytsta Sess/
epter Lausnarans Ræde/Luc. 14. þa mun Virdingen̄ sialf krafa epter
fylgia þm̄ ed so giøra. En̄ hn̄ sem tiller sier a þa Troppu sm̄ hn̄ er
eige vaxen̄ til ad stijga uppa/ hn̄ mæ vel taka sier Vara/ad ei þurfe hn̄
ad bripta Odd af Oflæte sijnu/ og ef so kan̄ til ad bera/ þa er eingen̄
øn̄ur Von a hm̄ sm̄ hefur giørt miked af sialfū sier/ en̄ ad hm̄ gremiest/
þ/ ⁊ hn̄ kieppest vid a allar Lunder ad fæ Nefnd þar yfer/ Er hm̄ þvi
illa fared hvørn Veg sm̄ þ tekst. Nær hn̄ Nefnden̄e/ þa stelur hn̄ hen̄e
fra Gude/er seiger: Mijn er Nefnden̄/ eg vil endurgiallda/ Rom. 12.
En̄ bere af þvi/verdr hn̄ lijttur af sijnū Lykū/ Veralldaren̄ar Børnū/
hvør ed forsmæer þa er Guds Syne fylgia i þvi ad forsmæ Oriett-
en̄. Hvørsu miklu betra er þa ad hafa i fyrstun̄e snided si Stack epter
Vexte/ so ecke þurfe þr ad snijda hn̄ upp aptur er þu sijdst villder/ þʳ
til hn̄ verdur mætulegur/ eda kan̄ skie oflijtell/ og sagt verde til þijn:
Gief þessū Rum/ Luc. 14. þott eige sie hn̄ heidarlegre en̄ þu/ sem þu
mætt vijkia fyrer/ þvi er rædlegt ad hafa sig i Hoofe/ef Men̄ vilia ei
giefa sialfū sier nie ødrū Orsøk til Reide og Fiandskapar. Men̄ skulu
ei helldur vera allt ofgranskygner epter Oriettenū/edur gløggver i þvi
ad leggia þ ut a vondan̄ Veg sm̄ oss er tilgiørt/ þ kan̄ margt ad ve-
ra giørt af Fævisse/af Bræd ræde/af Trauste til Vinætta vorrar/af
Otta/af an̄arra Fortølū/er sa reiknar sier ad vera til Smænʳ giørt/
sm̄ er allt of-vidkvæmr/hvørium̄ sijn Virding er særare/en̄ þott hn̄ væ
re skoren̄ eda bren̄dur/ ⁊ reidest þar fyrʳ optlega Ofyrersyniu/en̄ villde
kan̄skie alldrei reidst hafa/ þegar hn̄ fin̄ur San̄leikan̄/ ⁊ hefur i Bræ-
de sin̄e an̄adhvørt giørt stærre Oriett edr þolad/helldur en̄ Tilgiørd-
en̄ var i fyrstun̄e/en̄ skamast sijn ad jæta sijdan̄ ad hn̄ hafe fared villt/
þott hn̄ þecke þ nær hm̄ er Reiden̄ run̄en̄. Og þott einhvør Ovirde

nockurn

nockurn af mꜹsettu Rꜹde/ þa er þ vijslega sagt/ er Salomon skrifar/ Prov. 12. ad hn̄ sie vitur sm̄ lætr sm̄ hn̄ eige sinne Orieckleñ/ þvi Orieck-urenn er eins stoor/ so sm̄ hn̄ er af hm̄ meteñ/ er hn̄ lijdur. Eingeñ reid-ist/ nema hañ ætle sig Vanvirdtañ a einhvørn Hꜹtt. J øllu þessu er eckert betra Rꜹd/ eñ ad giefa Reideñe Stunder/ og uthella heñe ecke strax sm̄ hun tekur eirn/ þvi Bideñ kañ margt ad auglijsa/ & Prot-ñ i Mꜹrkanu kañ ad siatna a medañ/ & sa sm̄ Vijs er/ hn̄ giører so/ þ er heilnæmt ad pretta sialfañ sig i þvijsku/ & þeg^r Meñ reider eru/ ad æt-la sier ad bijda betre Tijma til ad hefna sijns Vansa/ eñ a medañ kañ eitthvad ad skie/ eg kañ ad deyia/ & sk mig þa alldrei ydra þss ad eg hafe slept Hefndeñe. Hañ kañ ad deyia sm̄ mier tilgiørde/ & giet eg þa eige helldr ydrast þss/ ad eg tilgaf hm̄/ hvørrū eg þo giarnañ vil samfagna i Himmarijke/ & verde hvørugt af þssu/ þa kañske hn̄ ydrest/ & fære mi^r aptr Virdingu mijna med Avexte/ þa hefe eg vel beded & teked Hlut a þurru Lande. Verde eige helldur þ/ þa hefe eg Toom til ad huxa mig um̄/ hvørneñ eg fꜹe þ bætt/ er eg lided hefe/ mz s minnstū Skada beggia ock^r: alleina er ad vakta sig þ þvi/ ad Heipteñ snuest ecke upp i Hatr/ ef meñ geima Reidena/ s þm̄ er hꜹtt vid/ er ecke Ottast Gud/ & hvørrū ad føl er sijn eilijf Velferd þ Virdingu Heimis þssa. Guds Børn giø-ra þ ecke/ s Himnarijked erfa vilia/ þau lꜹta Soolena ecke undergan-ga sijna Reide/ nie giefa Diøflenū Rum/ Eph. 4. Eñ hvørneñ sem øllu þssu er vared/ þa fæ eg alltijd Toom til þss/ ef eg hepte Reidena/ medañ hun er s brꜹdust/ ad huxa um̄ hvad betra sie ad lijkiast mijnum Frelsara/ sm̄ Mootmæleñ þolde/ Ebr. 12. og drottna so mz hm̄ Eilijf lega/ helldur eñ ad vada uppe mz Heimenū & fyrerfarast so mz hm̄ og øllu þvi sem i hm̄ er / 1. Joh. 2. Þvi vil eg bruka Rꜹd hiñs gamla Platonis/ er hn̄ baud þm̄ sm̄ reidur være ad skoda sig i Speigle/ a mz añ hn̄ være hvad grimmastur/ & munde hn̄ hrædast sialfañ sig/ eñ eg vellde skoda mig i miñe Molld & Ösku/ þeg^r nockud fra lide/ ef eg giæte stillt Brædena/ mz añ hun er s mest/ & skoda þar hvad lijked eg æ und^r sialfū mier/ eg sm̄ er eitt Bloomstr er følnar/ strax sm̄ Ande Drottenñs blæs a þ/ Es. 40. ein Vatns-Boola/ sm̄ þijtur upp af Vindenū/ ein Sn-

 sa

fa er fieſt um̃ Stundarſaker/ & hverfur ſijdan̄/ Jac. 4. og mun eg þa brædlega ſkam̃aſt mijn/ & þeinkia helldur a Veſølld mijna/ en̄ Nefndena yfer hm̄/ ſm̄ ecke hefur kan̄ſkie meira ſyndgad en̄ eg a mote Gude/ ſm̄ bæde ockur ſkapad hefur/ og i hvørs Hende ad ſtendur beggia ockar Giæfa & Ogiæfa. Eg vil alleina gledia mig af þvi/ ef hm̄ þocknaſt ad læta mig þola Oriett ſin̄a vegna/ Matth. 5. En̄ eg aumka min̄ Ovin/ ad hn̄ ecke þeinker hid ſama & eg vil þeinkia. So hugleided nu þa/ Drottens Børn/ Aller þier ẽ elſked ydar tijman̄lega Velferd/ þier ẽ elſked ydr Sæluhiælp/ & aller þier ſm̄ Gud elſked/ giefed ydur ſtunder til ad þeinkia um̄ hvad ſkadlegur Hlutur ad Reiden̄ ſie/ hvørſu ſkam̃vin̄ ad ſie ſu Glede / er ſa hefur af Nefndeñe / er hana tekur fra Gude. Læted ydur i Hug koma ad Sæler ydr bua i Hey-Huſe/ þvi allt Holld er Hey ſeiger Rauſt Predikarans/ ẽ hroopar i Eydemørku/ Eſ. 40. Hvørſu fliott kan̄ þ ad verda til Oſku brendt/ þegar i þvi kviknar af Heiptene/ & hvar erũ vier þa? Hvad verdur af þm̄/ er ſialfur hef; eidelagt þ Herberge/ er Gud fieck Sælu hn̄s til ad bua i? nema ad Guds Reide-Elldur tekur vid Oſkuñe & bren̄ur i heñe allt til nedſta Helvijtis/ Devt. 32. fra eirnre Eilijfd til an̄arar. Vert þvi ſnarlega ſanþyckur þijnũ Mootſtødu Mañe/ a medan̄ þu ert en̄ þa a Veige med hm̄/ ad ecke ofurſelie hn̄ þig Doomaranũ/ en̄ Doomaren̄ Kvalaranũ/ og verder þu ſo i Dijbliſſu kaſtadur. Sañlega ſeige er þier/ þu munt þadan̄ ecke utfara / fyrr en̄ þu hefur goldded hin̄ ſijdarſta Pening / Matth. 5. ſm̄ alldrei verda mun̄ um̄ alla Eilijfd. Þar fra vardveite hin̄ myſkunſame goode Gud/ alla þa ſm̄ a hn̄s Myſkun & Giæſku treyſta/ fyrer JEſu Chriſti Forþienuſtu/ Amen.

A Þrettanda Dag Joola.

Gudſpialled / Matth. 2. Cap.

NÆr ed JEſus var fæddur i Bethlehem a Gydinga Lande/ a Døgũ Herodis Konungs. Siaa þu/ þa komu Vitringar af Auſturælfu til Jeruſalem / og ſøgdu : Hvar er ſa Nijfædde Konungur Gydinga? Þviad vier hofũ ſied hn̄s Stiørnu i Auſtyrveige/ og erũ komner ad tilbidia hn̄. En̄ er Herodes

Konungur heyrde þar/ skielfdist hñ & øll Jerusalem med hm̃. Og hñ liet samañsafna øllũ Kienemañá Høfdingiũ & Skriftlærdũ Lydsins/ & forheyrde af þm̃/ hvar Christur skyllde fædast. Eñ þr søgdu hm̃: J Bethlehem a Gydinga Lande. Þviad so er skrifad þ Spamañeñ: Og þu Bethlehem a Gydinga Lande/ ert aungvañveigeñ hin minsta a mæal Høfdingia Juda/ þviad af þier mun koma Hertoge sa/ ed stiorna skal yfer mitt Folk Jsrael. Þa kallade Herodes Vitringana Heimuglega til syn/ & spurde þa iñelega ad/ a hvoriũ Tyma þ Stiarnañ hafde byrst þm̃/ & vysade þm̃ til Bethlehem/ & sagde: Fared þier/ & spyried vandlega ad Sveineñũ/ og nær þier fiñed hñ/ þa kuñgiøred mier þad aptur/ so ad eg kome eirneñ ad tilbidia hñ. Sem þeir høfdu nu hlydt Konungenũ/ fooru þr af Stad. Og sia þu/ ad Stiarnañ sm̃ þr høfdu sied i Austurælfu/ gieck frañe fyrer þeim/ allt þar til hun kom og stood þar uppe yfer/ hvar ed Barned var. Eñ er þeir sau Stiørnuna/ glødduſt þr af miklũ Føgnude/ & geingu i Hused iñ/ & fundu þar Barned/ med Mariu Moodur þss/ fiellu frañ og tilbædu þad. Og ad upploknum syñũ Fiærstoodũ/ offrudu þeir þvi Giafer/ Gull/ Reykelse og Myrru. Og feingu Avÿsan i Svefne / ad þeir kiæme ecke aptur til Herodem / og fooru so añañ Veg aptur i sitt Land.

Exordium.

SNema taka Børn til Meina / seiger Ordshátturr vor gamall / og er hañ sañur. Madureñ fædest til Eymdaña / eins og Neistarner upp i Lopted fliwga / Job. 5. Fullur Hørmungar og fárra Lyfdaga/ og 14. Aliar Skiepnur Guds er hañ giører hefur off til Parvinda / þær eru ad nockru Leite sialbiargar / skømu epter þad þær ad koma af Moodur Kvide / þeim hefur Gud og Natturañ tillagt af sialfum sier/ hvad þau skulu hylia sig med og vard veita fyrer Kullda og Jllvydrum. Madureñ fædest nakeñ i Heim þeñañ / þau fædast þeigiande af Moodur Kvide: Mañeskiañ med Ope og Tarum/ so sem hun vid þvi / ad heñe byriar ad ganga i giegnum Tarañá Dal/ a medañ hun nær er Kvide ad hallda. Jørdeñ er Dyrañá Sæng edur Stooreñ Fiskaña / nær þau ut klakeñ eru. Mañeskiañ mæa ecke Kvide hallda / nema hun a alla Vegu sie nærd og fooſtrud. Þesse er Upprune vor/ hvørtum þo a stundum ecker þyker sier Omætt ugt / nær vier drøgunst a Legg / er þetta þo hin minste Hlute Mañlegra Eymda er vier þolum a Omælga Alldre vorum. Og er þad ecke ad undra a off/ hvørra Fødur sagt var i Ondverdu / ad i Sveita syns Andlites skyllde hañ syna Brauds neyta / og næra sig af Jørduñe med Erfvide alla syna Daga / Gen. 3. Hañ hañde

til þess uñed / og vier sydañ sem af hønum komner erum. Eñ þad eru Undur ad hiñ añar Adam / sem er DRottеñ af Himne / 1. Cor. 15. hañ skule vid sama / og eñ þa miklu lakare Kosts bwa / samvel þoott hañ sie epter Holldenu af Adam komeñ: Þad heyrum vier þo i þessa Dags Evangelio / þar Konungur Himens og Jardar / mæ Sotkum og Ofsookn̄um hins gruña Herodis mæta. Valla var hañ fyrr i Heimeñ boreñ / eñ ad Andskoteñ uppfyllte Hiarta þess Gudlausa Konungs til ad wtslǿckva Lioos Heimsens / og aflyfa hañ sem øllum giefur Lyf og Anda. Og fyrer þvi ad þesse Umsaatur Herodis voru Upphaf DRottens Hørmunga / er hañ þola mætte strax i Jñgaungu þessa Natturlega Lyfs / þar sa Refur med Slægdarfullre Underhyggiu / leitade so freklega epter ad vita hvar Drotteñ være fæddur / alleina til ad raada hañ af Døgum / sem Raun gaf sydañ Vitne um / Þa vil eg tala framveigis um þeirra Ríer i Heimenum / sem hønum vilia epterfylgia i þessum Taarañа Dal hiñ i hañs Dyrd / og þad i Tveim̄ Lage. 1. Vil eg ræda um̄ Guds Barna Motlæte / hvad farflegt þad sie. 2. Um̄ Guds Adstod i Motlætenu. Hiñ goode Gud stioorne Tungu miñe og Hiertum ydar med Naad syns Anda / sier til Lofs og Dyrdar / fyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingen.

DROTTeñ JEsus sagde vid Lærесveina syna / Luc. 18. Hvør sem ecke medtekur Himnarijke so sem Ungbarn / hañ kañ ecke ad iñganga i þ. Eñ eg vil seigia / Brædur mijner / Nema þier gioreſt eins og Ungbarn / þ er Maria lagde i Jøtuna / þa fæed þier ecke iñgeinged i Guds Rijke. Hier med vil eg ecke þ meint hafa / ad nockur af oss Adams Børnum / kuñe so fullkomeñ / so heilagur / so riettlætur ad vera / sem hañ er ecke visse af Synd / 2. Cor. 5. helldur so sem Drotteñ seiger / Luc. 6. Vered myskunsamer lijka sem ydar Fader er myskunsamur / og er þo syndug Mañeskia langt fra þvi / ad jafnast vid Gud i Myskunsemeñe / so vel sem ollu ødru / helldur bijdur Frelsareñ oss ad breyta epter hm̄ sem mest verdur. So eigum̄ vier Drottne Jesu ad lijkiast i ollum̄ vorum̄ Lijfernis Hættum̄ / ad so miklu Leite sem oss er mogulegt i þessum̄ daudlega Lijkama / og þad ecke sijst i Krossburdenum̄ / hvørneñ hañs Fæding / hañs Uppfoostur og allur hañs Alldur / var Fatækt og Ermdum̄ hladeñ / er oss alkuñugt af Gudspiallamañaña Bokum̄. Meinum̄ þvi ecke / Brædur mijner / ad vier munum̄ sleppa hia ad drecka af Kalknum̄ med Christo / Ps. 110. hier i Veroldeñe / ef vier viljum̄ nijtt Gledeñar Vijn med hm̄ drecka i Guds Rijke / Matth. 26. Miñest þess Ords er eg sagda ydur / seiger Jesus vid Læresveinana / Joh. 15. Ecke er Þræleñ fyrer Herra synum̄. Hafe þr mig ofsockt / þa

munu þr ydur eirnen offrækia/ han hlaut þan Kaleik af ad drecka/ er hns Fader hafde hm̄ æskeinkkan/ so ad Ritningen̄ uppfylltest/ Joh. 18. Vier skulum og Ritninguna uppfylla/ Matth. 26. med þvi ad drecka hns Kaleik/ hvør ed seiger/ad i giegnū margar Hørmungar byrie oss inn ad ganga i Guds Rijke. St. Petur bijdur oss/ Act. 14. ad vier skulum hugga oss þar vid i Mootgangen̄ū/ad vorer Brædur i Heimenū hafa þvilykt ad lijda. Eñ hvad miklu helldur ællū vier ad hressa Gied vort þar vid/ ad þta er oss m̄ sialfū Guds Syne sameigeñlegt / hvor ad er Høfundr z Fullkomnare Truareñar/Heb. 12. Þvi seiger Pall/ 2. Cor. 1. Ad so sm̄ ad Christi Pijsler yfergnæfe til syn/ so yfergnæfe og syn Huggun fyrer Christū. Vitringar þsser/ er Gudspialled um̄giekur/ þr Offrudu hnū Rijfadda JEsu/ Gull/ Reykelse og Myrru. Allt voru þta Konunglegar Gafur. So var hn̄ faltækur sm̄ allt Sylfr z Gull a/ Jørdena og allt hvad i Jørdune er/ Ps. 50. ad hn̄ mætte þta þyggia af framande Moñū/ Eñ þvilyks einkis krefur hn̄ nu af oss / þar hn̄ er ingeingeñ i syna Dyrd/ utan hvad vier skylduger erū ad hialpa hns naudstoddū Limū/m̄ þvi sm̄ Gud oss launad hefur/ um̄ hvøria hn̄ seiger/ Matth. 25. Hvad þier giørdud einū af þssū mijnū minstu Brædrū/ þ giørdud þier mier. Hvørs krefur hn̄ þa af oss? Einnar sannar z lifande Truar/ þ er þ Gull/ s vier eigū Gude Himnana Konunge ad biooda/ eñ hun reinest hvad mest i Hørmunguñe. Þad er hægt ad trua Gude nær allt ad Oskū geingr. Valla vitū vier hvørt vier riett-truader erū/ fyrr eñ i Mañraununū. Þad orkar ecke a Hreyste Kappans fyrr eñ a Hoolmenū. Eige vita Meñ hvørsu adStyremadureñ er for snall/nema i Olgu Sioonū z Andvidrenu. Og eige hvørsu dyggur ad Hyrdereñ er/ fyrr eñ hn̄ sier Ulfeñ koma. So reinest z Trueñ vor i Mootlætenu. Þad er sa Elldur/er Gull þta skal reinast i/z so s Gull ed snilliest i Elldenū/eñ tapar ecke þyngd sine ef þ gott er/eñ Reyed z Malmeñ breñer hn̄ upp: So reinast Guds Børn i Mootgangenum/ st rekast/eblast/vidurkveikiast og leidrietkast / eñ i sama Mootgange kollsteipast Vantruareñar Børn/forklynast/eydeleggiast/ørvænta og falla i Vijl z Efaseme/hiner packa Gude/ lofa hn̄ z prijsa/kyssande

a hn̄s Fødurlegan̄ Hyrtingar Vønd/med allre Audmÿkt & Trufastre Von/hvør ed alldrei lætur til Skam̄ʳ verda/Rom. 5. Þier lat a Guds N. Nafn/møgla/leita allra an̄ara Medala en̄ ad snua sier til hn̄s sm̄ þa typtar. Hier um̄ talar St. Petur angiætis vel/1. Pist. 1. seigiande: Þier erud glader/jafnvel þott þier um̄ litla Stund ef vid þarf/hrigdʳ verded med adskilianlegum Freistingum̄/ So ad Reynsla ydvarar Truar verde Gullsins Reynslu dyrmætare/hvørt ed forgeingur/& verdur þo i Ellde reint/til Lofs & Heidurs & Dyrdar i Open̄beran Jesu Christi. Med Reikelsenu verda teiknadar Bæner Heilagra i Open̄berun̄ hin̄s heilaga Johan̄is/Cap. 5. & 8. En̄ Gud næde oss/hvørsu ad vier kalldʳ erū i Bænen̄e. J Medlætenu giørˢ Maduren̄ Gud af sialfū sier/þegar allt ad Oskū geingur/og þykest einkis þurfe vera/en̄ veit ecke ꝥ hn̄ er fatækur & voladur/ber & naken̄/Apoc. 3. Men̄ seigia/þar er Fridur & Tryggleike/ en̄ vita ei nær en̄ Ogiæfan̄ brádlega yfer þa kiemur / so sm̄ Joodsoott Olietta Konu/1. Tess. 5. Gud næde þan̄ sm̄ Bænarlaus er i vondre Verølldu þſſare/betra er naken̄ ad ganga i Drustu/& Mællaus fram̄ fyrer Doomeran̄/ helldur en̄ Bænarlaus fram̄ ad ganga i Heimen̄. En̄ þsta Reikelse tendrast ecke betur af neinū Hlut / en̄ af Ellde Mootlætingan̄a. Þvi seiger David/Ps. 34. Hinˢ Rietlætu køll-udu til Drottens/& hn̄ Bænheyrde þa/& frelsade þa af øllū Hørmung-um þra. Men̄ fær ecke Elld af Stálenu/nema Men̄ slæe þvi vid Tin̄-una/& so læra Men̄ ad þreita vid Gud mz heitre Bæn i Mootgangen-um/so sm̄ Von er til/ þvi hn̄ sm̄ heitt skal bidia/hm̄ skal myked a þvi liggia/er hn̄ bidur um̄. Vier erū soddan̄ Sialfbyrgingar þegar Ver-ølldeñ lætur epter oss/ ad vier þykiunst oss um̄ alla Hlute full-nooger vera/so sm̄ eckert hefdū vier ad þiggia af Fødur Lioosan̄a/fra hvørrū þo kiemur øll good Giøf/og øll fullkomen̄ Giøf/ Jac. 1. Mootlætid hiſtr ad verka i oss Hitan̄ & Alvørugiefnena i Bænen̄e/þvi an̄ars erū vier kallder & dofner i þvi ad bidia Gud. Ecke hefde hin Cananiska þreitt so vid Drotten̄ mz Bænen̄e/nema hen̄ar Dotter hefde vered so þunglega plágud/Matth. 15. Ecke hefde samkundu Høfdingen̄ leitad Christs/nema Dottʳ hn̄s hefde andast/Matth. 9. & Konungsmaduren̄

hefde

hefde vel heima seted/ hefde eige Vanheilinde hñs Son^r reked hñ af stad/ Joh. 4. Og þott ad oss daglega ligge so miked a Guds Adstod/ ed vier erũ aller uppa hana komner/ þa siaa meñ þ samt ecke fyrr eñ i Mot gangenũ. So kveiker nu Gud þta sitt Vpplyptingar Offur mz Elde Motlætingañá hier a Jordūñe/ so þ verde eirn Sætleiks Ilmz þ hñ i Himnenũ. Fyrer Myrruna hafa Lærefedur christelegrar Kyrkiu/ og medal añara Gregorius hiñ mikle viliad skiliast lata Deydingu Holld sins/ af þvi ad hun beisk er/ eñ giefz þo af sier Ilm miøg sætañ. Eing eñ Foorn er Gude þeckare eñ þsse/ næst Truñe a Christũ/ z hun verkar ecke i Mañenũ/ nema þ Truna/ eñ þo allra hellst i Mootlætenu. Þegar hiñ gamle Adam tekur til ad verda fullur z feitur/ og gioraſt Lauslatur/ so sm Moises sagde uñ Jsrael/ Devt. 32. þa leggur hiñ Alvyſſe Gud vid hñ Krossens Beisle/ so hñ tameñ verde z Krossfestur mz Christo. Pad er/ ad hin illa Gyrnd sm i oss byr/ verde afmaad med Krossgaunguñe epter vorũ Frelsara. Hañs blessada Holld vard so Van burda a Krossenũ/ ad hñ gaf dæed z lated sina Saalu fra sier. Eñ hñ vard Lyfgadur aptur epter Andanũ/ so sm Petur seiger/ 1. Pet 3. Pad er epter Guddomenũ: Pad skiede til þss/ ad hñ til-legde vorũ Anda þañ Styrk/ ad hid syndumspillta Holld/ giæte dæed i oss/ eñ vier epter Andanũ lifad/ vard so hiñ same Hlutur/ sm ablade honũ Mañlegs Veikleika/ Orsøk til Gudlegs Kraptar i oss/ z hefur JEsus alldrei meira Almættis Verk framed/ eñ þegar hñ sm veikastur var. So verda z þr sm af Andanũ fædder eru styrkvaster i Gude þegar Hollded deydest og hiñ gamle Madur er sm veikastur. Þetta vottar St. Paall er hñ seiger/ 2. Cor. 4. Alla Tyma berũ vier uñ kryng Deydingu Drottens JEsu i Lykamanũ/ so ad Lyf JEsu verde og auglioost i vorũ Lykama. Seiged mier/ Br. M. Kañ nockurt Hlutskipte/ nockur Heidur/ nockurt Ryke þvilykt ad vera/ so ꝺ ad kallast/ z ad vera Guds Barn? Oll Ver alldareñar Metord eru Þrældomur hia þvi Nafne. Madureñ blyfur ecke leinge i Heidrenũ seiger David/ Ps. 49. Hvorsu hær Volld edur Virdingar ꝺ einhvor hefz/ eñ þta Hlutskipte maa eingeñ af oss taka. Vier erũ teiknader i hñs Hondũ/ Esa. 49. af hvørs Hende eingeñ fær

oss

og slíked/Joh. 10. Eñ hvad seig' Postulen til Hebreos/ Cap. 12. Hvörn Drottenn elskar/ þañ agar hñ/ z hñ typtar þañ Son/ er hñ ad sier tekr. Ef þier Ogunena þoled/ þa mun Gud tiaa sig ydr eins z Börnū. Þvi hvør er sa Sonur/ er Fadereñ ecke vandlæte um̃ / Eñ ef þier erud þ utañ Aga/ hvørs aller Hlutakendur eru/ þa erud þier Hia-Born z ecke Syner. Hier af ræd eg þ/ ad Krossen Christi maa reiknast Pantur Arfleifdar vorrar/ z eitt Trygda Merke/ sm̃ Guds Sonur hefur sett uppa sijna Elskulega Brude/ og so sem Feste Peningur þess Bustadar/ sem Guds Börn hafa i hañs Ryke heima tekit/ Þvi hier høfum vier ecke stadfastañ Samastad/ helldur væntū eins añars/ þar sm̃ vor Borgar-Riettur er/ sm̃ er a Himnū/ Phil 3. Þad er þ Merke/ er St. Paall um̃ talar/ Gal. 6. er hñ seiger: Ad Heimuren sie sier Krossfestr/ z hñ Heimenū. Niedañ af(seiger hū) giøre mier eingen Ounaad/ þvi eg ber Teikn JEsu Christi a miñū Lijkama/ þar þ er Mootlæted alldrei so þungt/ z eingen Hørmung so mikel/ ad su Huggun ecke yfergnæfe/ ad vier eigū vissa Arf-Von i Guds Ryke medañ vier berū Christi Kross mz Þolenmæde. Þar um̃ talar St: Paall/ Rom. 8. Sialfur Anden ber Vitne vorū Anda ad vier sieū Guds Börn/ eñ ef vier Börn erum/ þa erū vier z Erfingiar/ Ja/ Erfingiar Guds/ eñ Samarfar Christi: Ef vier lijdū m: hm̃/ ad vier eirnen mz hm̃ Dyrdleger verdū. Hañ seiger eñ apttur/ ad ef vier vonudū a Christ alleina i þssu Lijfe/ þa værum vier vesælaster allra Mañа/ 1. Cor. 15. Eg vil z þ seigia/ ad vier værū allra Mañа fauæstast/ ef vier dyrkudū Gud þ Epterlæte þssa Heims alleina/ eins z hñ hafe ecke añad Þusundsiñū meira z betra fyrerbued þm̃/ er hñ elska: Reidunst þvi ecke/ Br. M. þott vier siaū hinum Ogudlega vel ganga/ Ps. 73. eñ Guds Börn Hørmungar lijda. Þott Gud hafe a Stundū margt læted epter Elskendū sijnū/ þa er þ reindar ecke so eigenlegt Christendomenū/ ad þm̃ lijde jafnañ vel/ þ eru Christi Þegnar. Ogudleger hafa eckert a Himnū/ so hafa z Guds Börn eckert i Heimenū/ z þott þm̃ falle Rijkdomur til/ þa festa þau ecke Hiarthad vid hñ/ Ps. 62. Hier um̃ aminner St. Petr næsta Heilnæmlega/ 1. Pet. 4. mz þssū Ordū. Elskanleg' (seiger hñ) stielfest ecke so z Okunn

uger

uger af Reinslu þre er fram vid ydr kiemr af Elldenū/til ad freista yd ar/so sē hefde ydur nockud Ovenulegt tilfalled/helldr glediest af þvi/ ad þier erud Hlutkakendur Hormunga Christi/so ad þeg^r hās Dyrd openberast/ad þier gledieſt þa Fagnande. Þegar Skyeñ hafa nock ra stund byrgt fyrer Soolena/þa skijn hun hvad fegurst. Þess meira sē vier lydū hier fyrer Christs saker/þess helldur munū vier fagna/nær vier skulū med hm̄ Dyrdleger verda/Rom. 8. Sa kañ alldrei huggadr ad verda/sē eige harmade. Men sa nockud Sigrenn hrosa/sē eige bardest? Gud kañ ecke ad afþerra þau Tareñ i eilijfu Lijfe/er alldrei voru ulhellt i þessu. Lytlū þvi ecke til nærverande Hrellingar/hvor ad er skam̄vin̄/helldr til epterkomande Farsælldar/sē er eilijf/vitande þ/ ad Motlætingar þessara Tijma eru eige verdar þrar Dyrdar/s̄ vid oss mun openber verda i eilijfu Lijfe/Rom. 8. z hin lietta Hormung/er vær hier lijdū/ablar oss Ommrædelegs Punga eilijfrar Dyrdar/2. Cor. 4. Hvoria Gud oss giefe fyrer Forþienustu Sonarens/Amen.

Hvad þvi Sijdara vidvijkur/er eg hiet um̄ ad tala/þa stendr hier i Gudspiallenu/Ad Vitring^r hafa komed ur Austurveige/z fært Barne þessu Erfur. Þetta sijner oss Guds Almættugs Fødurlega Vm̄hyggiu og forsion fyrer sijnum Børnū/ midt i Motgangenum/midt i Orbyrgdenñe/z sañast a þessu mal añars/ad Jesus hefr oss til Eptdæmes lided/1. Pet. 2. Hin̄ alskigne Gud/ þ hvors Augum ad aller Hluter opner z nakter eru/Hebr. 4. hū visse vel hvad lā fyrer sijnum Eingietna Syne/z hvorsu hās Hond hafde ætlt ad plaga hū vorra Synda vegna/Es. 53. mz langre z mædusamre Reysu/z langre Utlegd i Egyptalande/z þ strax sē hū i þessañ Eymda Dal boreñ var/ samt liet Gud hū ecke alldeilis Hialparlausañ/helldr sende þessa Oktien du Meñ af fiarlægu Lande/til ad bæta hās Naudþurft/z hās fatæk rar Moodur. Tvent hefur hiñ goode Gud mz þessu Almættis z Myskunar Verke utriett. Id fyrra/ad hū sijnde ad þta Hialpræde tilheyr de heidnū Þiodū/Es. 49. hvorier ad voru an Guds i Heimenum/og fiarlæger Israels Riette/Eph. 2. Þad Foolk er sat i Myrkrunū sa Lioos miked/Es. 9. Þvi eige er lijklegt ad þesser vijsu Meñ hafe duled

X þad

þ ꝥ Londū sijnū er þr saau ⁊ heyrdu/hvar epter sijdañ fylgde Christne Boded medal añara Piooda. Nañ sende þssa framande Meñ so sm̄ i Bm̄bode Neidingiaña/til ad hylla þñañ nyfædda Konung yfer sig/til þess ad hñ drottna skyllde til ytstu Veralldareñar Endemarka/Ps. 2. O hvørsu ættū vier þssu ad fagna/ hvørier eige vorū Guds Folk/1. Pet. 2. eñ hñ hefur þo kallad sitt Folk. Hvørsu ættum vier ad prysa hñs Rtettlæte yfer hñs eigeñ/⁊ hñs Myskunseme yfer oss/ꝫ vorū añarleger/ad hiner náttúrlegu Kvisterner eru afbrotner/eñ vier inplantader sm̄ vorū ville-Vijnvidur/Rom. 11. Nañ rak siñ Eingieteñ Son i Vtlegd a Ægyptaland/strax a Omálga Alldre/eñ hñ hef⁊ flutt Vijn Vid af Ægyptalande aptur/ af þvi Prældoms Húsenu/og groodursett hñ i þvi Landenu er hñ villde giefa þm̄/Ps. 80. Pad mā eg heim færa uppa oss/hvørra Fedr ad voru Syndareñar ⁊ Diøfulsins Anaud underokader/ er þeir geingu til Mál-lausra Skurgoda/ 1. Cor. 12. Allrei kuñū vier nooglega ad mikla og upphefia hañs Guddoomlega Speke ⁊ Fodurlega Forsion/ad hñ med þssu Vitringaña Dæme sijnt hef⁊/ad sa være i Heimeñ boreñ/ꝫ er vor Fridur ⁊ giører eitt af bædum/og Gyrdingu Midveggiarens hefur afbroted/ Eph. 2. Par hañ afmád hefur Ovinskapeñ/ hvørt ad var Løgmál Bodordaña/ ꝫ var iñefaled i Setningunū fyrer sitt Holld/ so hñ giørde tvo ad einū nýjum Mañe ⁊ semde Frid/so þar er nu af Gydingū þeim ed trudu/og Heidingiū/er ádur ecke trudu/ orded eitt Saudahus og eirn Hyrder/ Joh. 10. Þetta var hid allra mesta Myskunar Verk/ vid þa er voru hinū sárustu Eymdū vafder ⁊ mesta Sálar Voda/ Eñ so ad Guds Fodurleg Giæska liete oss vita/ ad hm̄ og um̄hugad være um̄ Lijkame vora/þa sier hñ sijnū elskulegū Syne/ hvør ad i Volæde aleñ var/ hñ sier hm̄ Farborda mꝫ þssu Moote sm̄ ádur er sagt. HErra Gud/hñ kom til siña eigeñ/⁊ hñs eigeñ medtoku hñ ecke/seiger Johañes/Cap. 1. Arla sijndu þ Gydingar/ Hañs Mooder fieck eckert Rum i Giesta Herbergenu/til ad fæda Himeñs ⁊ Jardar Skapara i Heimeñ/nema eirn Stall/Luc. 2. Eñ framande Meñ þr ed eckert af Gude vissu/þr koma um̄ lánga Vegu til ad færa hm̄ Giafer. An Efa hefur hiñ

goode

goode Gud ꝥta giørt medal añars til þess/ ad þau eige skylldu Naud
lijda a Floolkanū i Ægyptaland. Mættugur var hñ ad sia þm̃ borged
mz ødru Mote. Hñ gat læted hvørt Heystræ a Jørduñe ad Gulle ver
da. Þad var ecke meira Kraptaverk/ ad leida þeñañ litla Hoop i gieg-
nū Eydemørkena/ æn allra Medala / til Ægyptalands fra Canaan/
helldr eñ mørg þusund Israels Sona ur Ægypto iñ i Canaans Lands/
z forsorga þa um̃ heil fiørutijger Aar i Eydemørkuñe. Eñ Gud vill
de hier med sijna bæde Moodur hñs og Foostur-Fødur / sem og øllum
þm̃/ er þetta Evangeliū sijdañ heyrt hafa og a hñs Nafn trua / ad
jafnvel þott hañ Konungur være/ þa være hañs Rijke ecke af þessum
Heime/ Joh. 18. Og so ættu aller þeir Lynder ad vera/ sm̃ hm̃ villdu til
Handa ganga/ ad læta sier nægia 1. Tim. 6. siñ deilldañ Verd/ bæde i
Medlæte z Mootlæte. Og þegar vier høfū þad vier skulū fædast og
klædast med/ ad vier lætum oss þa nægia / ef Gud vill so vera læta:
Vppa siñ Eingieteñ Son hafde Gud lagt alla Byrde Synda vorra/
Es. 53. Su Anaud took til strax i Vøggu/ añars hefde hñ ecke i Ar-
mood fæddur vered/ z Landflootta orded/ eñ ef hm̃ var so um̃hugad um̃
hñ/ þa er hñ reidur var Syndareñar vegna/ ad hñ ꝥta giørde/ ad hñ
sende hm̃ Eingla til Þioonustu/ þa hñ freistadur var/ Matth. 4. Ad
hñ sende hm̃ Eingil af Himne i hñs bitra Dauda-Strijde / Luc. 22.
Þvi villtu þa örvænta um̃ Guds Adstod i Motgangenū/ sm̃ i hm̃ z ꝥ
hñ ert sættur vid Gud/ Col. 1. Og Jesu Christi Samarfe ordeñ. Eru
ecke øll vor Høfud Haar taleñ? Mun þa eitt af þm̃ falla a Jørdu
æn vors Fødurs Vilia/ þar slijkt mæ ecke eirn Titling henda? Matth.
10. og hvørsu dijrmætare erū vier þo Titlingunū/ s̃ med Guds Bloode
erū endurkeypter: Act. 20. eñ ef Guds Vilie verdur a oss/ hvøriu høf
um vier þa ad kvijda? Er hñ fætækur ad hñ giete ecke hialpad? Edur
hardsvijradur ad hñ vilie ecke? Þvi møglū vier þa strax sm̃ ecke er fyr
er Augunū ꝥ sm̃ eta skal? Hvar fyrer þijngia. Meñ Hiørtu sijn med
Sorgū þessarar Næringar? Luc. 21. Þvi hripsa þr Naungañs Braud
ut af hñs Muñe/ sm̃ Valldeð hafa/ strax sm̃ þa vantar? Þvi svijkia
hiner med adskiliañlegū Vndañskotum og Rangsleitne er Yfervalld.

enu eiga Tolla & Tiunder ad gialda? Þvi hallda Men̄ Daglaunar affs Sveika in̄e? Þvi prettaſt Men̄ a in̄byrdis i Kaupū og Sølum? Allt þta er af hinū Bonda/ og giora þ nockrer af þvi/ ad þr eru so lynder/ Adrer þſſ vegna/ ad þr hyrda ecke um̄ þott ad þr bruke Leifar Ecknan̄a/ & Arf hin̄s Fødurlauſa til Ohoofs & Ofmetnadar/ en̄ fleſt er þſſ vegna/ ad þr vantreyſta Gude/ en̄ hvad miklu betra er ad bruka Davids Rad/ Pſ. 55. og varpa ſin̄e Ahyggiu uppa Drottenn/ þvi hn̄ mun þvi vel til Vegar koma. Hn̄ kan̄ ad giefa Vatn af Hellun̄e þeg ar hn̄ vill Exod. 17. Han̄ giefur ſadt ſitt Folk mz Man̄a/ Exod. 16. nær hm̄ þocknaſt. Han̄ giefur ſynt Agar Brun̄en̄ a Þurlendenu/ nær hun til hn̄s kallar/ Gen. 21. Hn̄ giefur forſorgad Jonas i Hvalfiſkſins Kvide/ Jon. 2. og ſafnvel læted Hrafnen̄ þan̄ grædugaſta Hræfugl/ færa Eliæ Fædslu/ 1. Reg. 17. En̄ Vantruen̄ ſeiger ad Gud giøre ecke Jardteikner eins og a Eliæ Døgū. Eg ſæka þ/ þſſ þarf og ecke vid/ Gud hefr ſo leinge ſynt oſſ Giæſku ſina & Almættle/ ad vier mætt um vel trua/ þott ecke ſiaū vier Teikn & Stoormerke/ En̄ þo vil eg þ ſeigia/ ad være þar til Eliæ Tru/ Eliæ Bæn/ & Eliæ Kiærleike/ þa er Eliæ Gud eirn & hin̄ ſame/ ef hm̄ þætte Kraptaverkan̄a vid þurfa. En̄ mier ſyneſt eige þurfa Jardteikner til þſſ/ edur ad um̄breita Nætt urun̄ar Hættū/ ad Gud vardveite þa ſm̄ hm̄ treyſta/ og hn̄ i Anda og San̄leika akalla/ & ſiæe þm̄ Farborda/ bæde þa illa & vel geingur/ þvi þſſ hefur alldrei Misbreſtur orded fra fyrſtu Heims Skøpun/ allt til þeſſa Dags. Þad Ord ſtendur ſtødugt ſeiger Poſtulen̄/ 2. Tim. 2. ad þecker Gud ſyna. Eda vill nockur ſkrifa hn̄ fyrer/ med hvøriu Moote hn̄ hialpa ſkal? Seig mier/ hvør mindade þig nær þu eingen̄ varſt? Pſ. 139. Hvør forſorgade þig i Moodur Lyfe? Hvør leidde þig ut þad an̄? Hvør gaf þier Alldur & Vøxt/ Maal & Vit? Giørder þu þta ſialf ur? Eda hialpader þu nockud þar til med þin̄e Ahyggiu? Seig mier/ Er þa ecke Lyfed meira en̄ Fædslan̄? Og Lykamen̄ meira en̄ Klædnad uren̄? Matth. 6. Hvør lætur Graſed a Jørdun̄e vaxa? Seiger ecke Jeſus ad þ verde ad Akurkallenū ſofanda/ Marc. 4. Hvør plantar Trien i Skogenū? Hvør lætur Saudena frølga a Jørdun̄e; Hvør framleider

Fiſkana

Fiskana af Sionū? Hvør giefr Regned a Jordena i hagstædañ Tijma? Pæll sagde Gud giørde þ til Vitnisburdar um̄ sialfañ sig / Act. 14. Være þier eirneñ rignt i Verølldena i Dag/ og þu sæer ad allt þta skiede/munder þu ecke kalla þ Kraptaverk. So verda Guds Almættis Verk/eirn almeñur Hlutur hia oss/i hvørium vier þo ecke hid miñsta skilia kuñū. Hañ lætur mig þo margt Mootlæte þola/seiger þu: Þvi ma eg hungra og þyrsta? Þvi hañ vill kieña þier/ ad Madureñ life ecke af einusamañ Braude / helldur sierhvøriu Orde sem framgeingur af Guds Muñe/Matth. 4. Þvi em eg Stukur & Sær? Til þss/ad Lijkamañs Vanheilsa verde ad Andañs Heilbrygde. Þvi misse eg þ Gud mier ædur lænad hefur? So þu ecke fester Hiartad þar vid/ Ps. 62. Þvi verdur mijnū kiærustu Vinū og Adstodar Møñū i burtu svipt? So ad Gud sie þiñ beste Vinur/ og þu lærer ad þeckia/ad hia hm̄ einū er Hialpeñ/ Es. 43. þa øll Mañleg Hiælp er ute. Hlusta þvi til þess er Eliphas Temanites sagde vid Job / af hañs Bookar Cap. 5. Sañlega er sa Madur sæll er Gud typtar / fyrerlijt þu ecke Straffan hiñs Almættuga/Hañ hreller sialfur og læknar. Hñ slær/ eñ hñs Hendur græda. Af sex Hørmungū mun hñ utrickia þier/og i hiñe siøundu skal eige snerta þig hid Vonda. J Hungrenu mun hañ frelsa þig fra Daudanū/og i Strijdenu af Sverdsins Hende. Vel er þ satt sm̄ Postuleñ seiger/Ebr. 12. Ad øll Typtan medañ hun æliggur/þyker hun Sorg & eingeñ Glede vera/eñ hun giefur þo eptera fridsamlegañ Avøxt Riettlætesins. Þar fyrer geingur þ Guds Børnū/so sm̄ hñ um̄ sig jætar/2. Cor. 4. Vier høfū þeñañ Fiesiood i Leir-Kierum/so ad Yferburder Kraptarens sieu af Gude og ecke af oss. J øllu þiæunst vier/eñ verdū þo eige adþreingder/ Vier efunst/ eñ ørvæntū eige/ Vier lijdū Ofsokn/ eñ verdū eige yfergiefner/ Oss verdur niddurvarpad/eñ vier fyrerførunst þo ecke/Hvar fyrer/Brædur mijner? Þvi ad oss hender eige nema Mañleg Freistne/ 1. Cor. 10. Þad er soddañ Mootlæte sm̄ Møñū er bærelegt/Eñ hñ er trur/& freistar einkis yfer Megn fram/so ad margur Lazarus/sa ed liggur þ Dyrū hiñs Ryka/ fullur Kauna/Luc. 16. hñ er betur til Frids/ eñ eirn Veralldar Son-

ur/hvørn Agyrndenn Daglega plægar/hvørinn Ofundenn slijtur/hvørn Reidenn brenner/ hvørn Hofmoodurenn uppblæs/ so hann hefur eige Frid nema einhvør sleite/hvar a moot Guds Vinur hroosar sier af Hørmunguñi/ vitande ad Hørmungenn verkar Þolennmæde/ enn Þolennmædenn Reinsluna/enn Reinslann Vonena/enn Vonenn lætur eige til Skammar verda/Rom. 5. Hviad Elska Guds er uthellt i Hiørtun vorū þ Heilagann Anda sem oss giefenn er/ Rom. 5. Jafnum þvi satt ad vera er Jacob seiger/Cap. 5. Sæll er sa Madur er Freistinguna þoler/þvi nær hann reindur verdur/mun hann ødlast Coronu Lijfsins/hvørre Drottenn hefur heited þeim er hann elskar. Hennar nioofande ad verda/unne oss Myskunsamur Gud / Konungur Eilijfrar Dyrdar/ fyrer Son sinn JESVM/ AMEN.

Fyrsta Sunnudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Luc. 2. Cap.

Þann Tijma. Og þa ed Hann var tolf Aara gamall/fooru þau upp til Jerusalem/ epter Sidveniu Hatijdardagsins. Og er þeir Dagar voru lidner/ og þau fooru Heimleidis / vard Barned JEsus epter i Jerusalem/og hans Foreldrar vissu þ ecke. Enn þau meintu þad/ ad hann være hia Selskapnū/z voru so komenn eina Dagferd/ og leitudu hanns medal Frænda og Kunningia. Og þa ed þau fundu hann ecke/ geingu þau aptur til Jerusalem/z leitudu ad hm̄. Enn þad skiede so epter þria Daga/ ad þau fundu hann i Musterenu/sitiande midt a mille Lærefedranna/ heyrande þeim og adspyriande þa. Enn aller þeir er hann heyrdu/ undrudust yfer hans Skilninge z Andsvørū. Og er þau sau hann/hnieckte þm̄ vid. Enn hans Mood er sagde til hans; Son minn/þvi breytter þu so vid ockur? Sia þu/Fad er þinn z eg leitudū harmþrungenn ad þier. Og hann sagde til þra: Hvad er þ þid leited ad mier; Vissud þid ecke/ad mier byriade ad vera i þeim Hlutū sm̄ mijns Fødurs eru? Enn þau underst oodu ecke þta Ord/sem hann mællte til þra. Og hann foor med þm̄ ofann/z kom til Nazareth/var þm̄ z hlijdenn. Enn hanns Mooder geymde øll þsse Ord i sijnu Hiarta. Og JEsu jookst Alldur og Vitska/ og Nad hia Gude og Mønnum.

Exordium.

Exordium.

HVør sem ecke medtekur Himnarÿke sem annad Vngbarn / hann mun ecke Inn ganga i þad / seiger Endurlausnarenn / Marc. 10. Hvad skulum vier hier til seigia / Br. M? Jeg ætla ad Hollde og Bloode mune þetta Ovgar þyk ia / og er þess øll Von / þvi þaug erfa siælf ecke Guds Rÿke / 1. Cor. 15. Er þar fyrer lÿklegt / ad þau mune ecke kunna mykla Grein a þeim Hlutum / er til Guds Rÿkis heyra. Hvørnenn kann Madurenn ad Endurfædast þa hann er gamall? Hvørt gietur hann horfed aptur i sinnar Moodur Kvid og fædst so ad nÿu? sagde Nicodemus / Joh. 3. Og slÿkar Tølur mun Holld og Blood telia sier: Skal eg æpa aptur eins og Vngbarn / og verda Vitfyrringur eins og Vngbarn / og læta øllum Lætum eins og Vngbarn? Eda eru Himnanna Dyr so þraungvar / ad eg verd ad skrÿda a fioorum Footum inn i Guds Rÿke eins og Vngbarn? Þraung var eru þær ad sønnu Christenn Madur / og þad so miøg / ad hægra er Vlfallldanum ad ganga i giegnum Nalar-Augad / helldur enn Rÿkum Manne inn i Himna Rÿke / Matth. 19. Og Leidenn er þangad so þraung / ad marger villia hana ganga og gieta þad ecke / ad Vitne Christi / Luc. 13. Enn ecke er þad Meining vors Frelsara / ad þad sie Vegur til Himnarÿkis ad ganga i Bernsku edur Vngæde / helldur enn hitt ad Mannenum byriade aptur ad hverfa i Kvid sinnar Moodur. Paulus seiger oss best hvørnenn þvi hagar / med þessum Ordum: Vered ecke Børn i Skilningenum / helldur i Hreckvÿsenne / 1. Cor. 14. Sa er alltÿd noogu Vitur / er sier lætur stioorna af Anda DRottens: Hinn er Fæviisare enn Nauted og Asnenn / Esa. 1. sem mootstendur Heiløgum Anda. Þier þyker þad Vesalmannlegt ad æpa eins og Barn / enn ecke hoockte þad David / sem ad Taaradest fyrer Gude umm allar Nætur / Ps. 6. Ecke Ezechiæ Konunge / sem tÿste eins og Tranan / og kurrade eins og Dwfan / Esa. 38. Ecke Manasse / sem giørde þetta Ydran fyrer sinar Syndar / 2. Par. 33. og voru þesser eingenn Lÿtelmenne. Ecke Petre / sem gieck ut og grieet beisklega / Matth, 26. Og ecke hinne Bersyndugu / er þvode JEsu Fætur i Taarum sinum / og þerrade med Haarlockunum / Luc. 7. Þesser breittu epter Smabørnunum / og þannenn ætla eg flester hafe geinged inn i Himnarÿke. Gud nade vort Eymdarstand hier i Heimenum / Þegar vier vorum Omalga Børn / og vissum eingenn Deile Goods edur Ills / þa var Himnarÿke vort / enn nær vier drøgunst a Legg / giørast sumer Helvÿtis Elldebrandar. Gott er ad sønnu ad vaxa ad Alldre / og under eins ad Vitsku og Naad hia Gude og Mønnum / eins og Barned JESVS. Enn hvad Illskunne vidvÿkur / þa ætla eg gott sie ad vara alldrei af Barns Alldre / Þvi kalla eg þann heppenn / sem ecke veit af fleire Odygdum ad seigia / enn hann er fæddur med / Jafnvel þo aller sie Hollldlegt þad af Holldenu er fætt / Joh. 3. Enn þad maa þo ad myklu Leite bæta med Christelegum Aga og Vppfrædingu / ann hvørrar Syndumspillt Nattura / er eins næm a þad Illa / so sem Tundred tekur a moote Elldenum. Vm þetta vil eg nockud framar tala ut af þessu H. Evangelio / er vier villium i Tvo Hlute deila. 1. Vm Skylldu Foreldranna vid Børnenn. 2. Vm Barnanna Skylldu vid Forelldrana. Enn þu sem ordenn ert Hluttakande Hollds og Blood / eins og Smabørnenn / HErra JEsu

Christe /

Christe/ Stioorna þu Hiertum vorum / so oss þwsa giere ad fylgia hyns blessudu Lyzda Dæme / og send oss þar til Nad hyns H. Anda / A M E N.

Utleggingen.

HId fyrsta sem Forelldrarner eru Børnunū skyllduger um / þ er Lijkamleg Forsorgun/Føt z Fæde/þ kiener sialf Nattúran/ Himen z Jørd hroopa þ Daglega. Aller Hluter hafa Forsorgun af þvi sem þr eru fædder af/Villudijren a Mørkeñe/þau grimu Leonen/z hinar Olmu Byrnur afrækia ecke sitt Foostur. Tried hef: sin Vøkva af Rootenñe/z Ormū Jardareñar giefur hun sijna Fædu/z vier erū sialfer kommer af heñe i Ondverdu/og øll sijn Børn hefur hun fyrer Almættis Krapt Drottens foostrad/ allt til þssa Dags/ þacker sie hønū ad eijlijfu/sem hana dagsamlega frioofgar/ mz Feite Vagnleidar siñar/Ps. 65. Þetta er ad sønu skylldugt z Naudsynlegt/en þo er þ hin minste Partz/jafnvel þott sumer þykest øllu hafa afloked þeg' so er giørt. Þad er þo Halfverk/nema miña sie/þvi betra er ad kasta Affkvæme sijnu ut a Mørkina/en ad lata þ uppalast i øllū Odygdū/Diøflenū til Þionustu. Hvad er þa framar ? Hvad heyrū vier af Forelldrū Jesu ? Þegar Hañ Var Tolf Ara GAmall/ Høfdu Þau Hañ Upp Til Jerusalem. J Exod. 34 stendur/ad Drotten hafe giefed þta Bodord: Þrisvar a Are hvoriu skulu aller þijner Kallmen mæta fyrer Auglite Drottens Guds þijns; Þessu Bode voru þau Joseph z Maria hlijdug/z toldu ecke epter sier ad reisa um langan Veg/allt fra Nazareth i Galilæa upp til Jerusalem. Merk hier hvad þst a ad vera i christelegu Uppelde/þ er Otte Drottens. Þad s fyrst kiemur i Kiered/þ lyktar þ leingst af seiger hin Romverske Ordshattur. So eru z Børnen/þad fyrst er hia þm inplantad/þvi hallda þau leingst/en eckert er þvilijkt/s Otte Drottens. Hañ er eins z Sæded þ Men i Jørdena leggia/ þ kañ eige añad/en ad bera sier lijkan Avøxt ; Þar z a þ ad vera þitt fyrsta Verk/christen Madz/ad innræta hia Barnenu elskuna til Guds/z mun allt añad gott med miña Erfide a epter fylgia. Læknisdoma giefa Men inn a tooman Maga/z hallda þ gott til Heilsubotar. Vier fæddunst i þeñan Heim siuker af Syndeñe/ þvi i Syndeñe em eg alen

seiger

seiger David/ z i Syndenñe hifnade miñe Moodr mz mier/ Ps. 51. En hvør mun þvilijk Lækning þar vid/ sem Elskañ til Guds? Lat þiñ Son drecka hana eñ mz Moodur Miolkeñe/ z munttu abla hm̃ Andlegrar Heilbrygde/ z þ medur eñ allt añad iñkiemur/ medur eñ hid unga Hiarta saurgast af Heimsins Ohreinendū/ af vondre Vm̃geingne z illū Dæm um/ ad þ sie þa fullt af Elskuñe til Guds og Dygdaña/ so þa Satan kiem z ber ad Dyrū mz Hamre Lastaña/ þa verde hn̄ snarlega broteñ a Bak aptur/ af þm̄ sm̄ hm̄ er yfersterkare/ Luc. 11. Lastadu Vlrgdan arlaust/ þar mun alltijd eitthvad vid loda/ seigia hin Hreckvijsu Dref ulsins Børn/ s tamt er ad bera illt i Høfdingiaña Eyru/ til ad abla Fiandmøñū sijnū Opocka. Bruka hid sama vid Barn þitt mz ødrū Hætte. Tala jafnañ um̄ Gud/ hvad godr hn̄ sie/ z hvørsu volldugr/ ad hn̄ hafe Himen z Jørd skapad/ hvad miked gott hn̄ Møñunū veite/ hvørneñ hn̄ þa dagsamlega forsorge/ hvørsu goodr hn̄ sie þm̄/ sm̄ hn̄ Ottast/ hvad dijrdlega Vist hn̄ hafe tilbued þm̄ mz sialfū sier/ er hn̄ elska z nockud lijda i Heime þijsū hn̄s vegna/ hvørsu ægiæt Giof ad sie Jesus Christus/ z hvørneñ hn̄ hafe eitrneñ Vngbarn giørst þ Mañoña Sialpradis saker. Tala þla þ Barnenu christeñ Madr/ þer su hreina z skinsamlega Miolk/ s ad Petur umtalar/ 1. Pet. 2. Ad vier skulum girnast/ so ad vier voxū til Saalhialpar/ og tru mier til/ þ mun eige Avaxtarlaust verda/ jafnvel þott Bernskañ sie rijk i Vngdomsins Hiar ka/ Prov. 22. Þvi af Muñe Smaabarnaña z Brioostmylkingaña hefr hn̄ sier Lofed tilreidt/ Ps. 8. Þetta mæ einfalldlegt þykia/ þ er þo þ/ sm hvørs eingeñ hefur vilur orded. Jeg skamast mijn ecke ad tala þ til Guds Barna/ sm̄ Moyse þotte eingeñ Mijnkun ad tala til Israels Sona/ edur hvad seiger hn̄? Deut. 6. Þesse Ord s eg byd þier i Dag/ skalltu leggia uppa Hiarta þitt/ z brijna þau allt jafnt þ þijnū Børn um/ z ræda um̄ þau nær þu sitr i þijnu Huse/ z binda þau til Merkis a þijna Hønd/ z skrifa þau a þijna Dyrustafe/ z þau skulu vera þier miñing Teikn þ þijnū Augū: Hvar um̄ talade Moyses þtakun Guds Løgmaal sm̄ þo deyder/ 2. Cor. 3. Hvad miklu framar mæ eg þ seigia um̄ Ord Evangelij/ sm̄ eru Lijf z Ande/ Joh. 6. Og fyrer þvi ad allt

Løgmaaled er i tveimur Bodordū iñefaled/ sm̄ er ad elska Gud af øllu Hiarta/ z Naungañ sm̄ sialfañ sig/ Matth. 22. Þa undervijsa Barn enu strax a unga Alldre/ hvørneñ aller sieu ordn' eirn Madr i Christo/ Gal. 3 eñ hn̄ sie Høfuded/ Eph. 1. Hvad skam̄arlegt þad sie/ ad eirn Limureñ forsmaaer añañ/ edur ad þr tønlest z tyggest iñbyrdis/ þar til þr mættu um̄ siþer verda uppetner: Jtem hvada Merke hiñ goode Jesus hefur sett uppa sijna Læresveina/ ad aller skule þeckia þa þar af/ ad þr elske hvør añañ/ Joh. 13. Brijn fyrer Syne þijnū Christelegar Dygder og Gudrækelegt Athæfe/ Hogværdena/ Kiærleikañ/ Myskunsemena/ Þoleñmædena/ Rietvijsena/ Goodfijsena/ Sparsemena/ Hugprijdena. Afmaala þær so sm̄ Drottenś Eingla i hn̄s Augū/ so ad hñ fae Elsku til slijkra Hluta/ z hafe þa kiærare eñ allt añad/ og þecke hvørsu Gud hafe þa kiæra er slijkt ydka/ z hvørneñ ad aller mgiæter Hluter/ s Meñ hafa mestar Mætur a i Heimenū/ plage slijkre Atferd epter ad fylgia/ so sm̄ er Heidur/ Metord/ Astsæla/ og añad stundlegt Epterlæte er Gud veiter mørgū af sijnū Vinū: Eñ kuñe ødruvijse ad falla/ þa sie Dygdeñ sijn eigeñ Verdlaun i þssu Lijfe/ z hafe Fyrerheit eilijfrar Sælu i Himnarijke. Laat hñ sm̄ allra seinast naa Odygdernar ad þeckia/ eñ elska alldrei. Drep þra Nafn ut i hn̄s Eyrū/ z giør Lestena ad Skrijmslū z Ofreskiū/ leid hm̄ þ Siooner þra Straff og illar Vtfarer/ er þvilijkt adhafast/ og ad hñ mune slijkañ Kost eiga/ nema hñ gialldе varhuga vid: med soddañ Fortølū er christelegt z skynsamlegt ad hræda ungar Mañeskiur/ eñ eige med Grijlū/ Draugū z Forynīū. Vpphaf Vitskuñar er Otte Drottenś/ Ps. 111. eñ ecke ad hrædast Fiendur z Puka/ hvøria þr alldrei sied hafa er hvad mest þar um̄ rausa. Vm̄fram̄ alla Hlute vert sialfur hiñ skiærraste DygdaSpeigell fyrer þijnu Afkvæme. Laat eckert lioott siaast i Fare þijnu/ hvad hiñ Vnge kuñe epter ad henda. Børneñ trua Forelldrunum eins z Gude/ og meina þ sie allt Gott sem þau giøra. Laat ecke Hlijdne Vndergiefnestar glæpast a Agne Jllskuñar. Fyrer øngvū a meire Vlygdun ad bera/ eñ fyrer einū Jngling. Þad er betra ad giøra Lioott eitthvad i Nøfdingiañs Auglite eñ Barnsins. Hvar a þiñ Son: Gott ad læra/

ef

ef hn̄ sier eige til Fødursens añad eñ ꝥ Illt er? Munt þu sm̄ Lijtū ert
bladiñ hafa gieted hn̄ so næmañ a Dygdern̄/ad hn̄ lære þær sialfkra
fa/ er hn̄ sier allorei ꝥ sier nema Odygder? Kuñe þig þvi Mañlegt
ad-henda/ so sem opt skiedur/ þa tak þier Vara fyrer/ ad hiñ Unge
Madur vite sem miñst þar af/ þvi eg vil helldur ad Ovinur miñ siae
Illt til mijn/helldur eñ Sonur miñ. Þegar eg giæte ad hvørsu þung
ad Guds Hønd vard yfer Jeroboam Syne Nebat/ sm̄ ad kom Israel
til ad syndga/1. Reg. 14. Þad er z ecke noog ad þu vardveiter sialfañ
þig/vakta og Barn þitt fyrer vondū Selskap/þvi illt Samtal spiller
goodū Sidū/seiger Posttuleñ/ 1. Cor. 15. og lijked Surdeyg sijrer allt
Deyged/ 1. Cor. 5. Jeg sie hier i Gudspiallenu/ad Joseph og Maria
leitudu ad JEsu a medal Frænda z Kuñingia/sem voru Gudhrædder
Meñ/eñ ecke medal Illþydis/Hvar fyrer? þvi hn̄ var ecke ꝥ esshattar
Selskap vanur. Þau fundu hn̄ z i Musterenu/ Sitiande midt a mille
Lærefedrañа/eñ ecke ut a Strætū medal Gærunga. Eingeñ kañ um̄
þad Nogū ad hyggia/hvad vondur Selskapur giører/ ꝥ geingur tregt
ad venia vonda Nætturu a hid gooda/hitt er liett ad venia gooda a hid
Vonda. Juda hefde kañskie ecke vered Hluttakare i Mañsale N B Jo
sephs/hefde ecke spillt hm̄ Selskapur Brædra siña/ Gen. 37. Dina
hefde hallded Æru siñe/hefde hun ecke komed i lausłætar Hendr/Gen.
34. Paulus hefde ei offsokt Guds Christne/ nema hn̄ hefde ædur ver-
ed druckeñ af Surdeyge Phariseañа/ Matth. 16. Þott ad vier sieū
giefner og fædder i Syndeñe/þa er þo Barnañа Hiarta lijkt hreinum
Pappijr/þared aller Hlut verda ritader a. Ef ꝥ er gott/ ꝥ blijfr/er ꝥ
Illt/ꝥ er ecke helldur so liett ut ad skafa/so ecke a siae/Umgeingne
Hreckvijsra Mañа er heimuglegt Eytur / eirn Nætur-Þioofur/ ein
Mordpijla/ein Drepsott s i Myrkrunū lædest/Ps. 91. eirn Høggorm
ur i Barme z Rotnan i Beinunū/Prov. 12. Hallt þvi hinū ungu Arū
fra slijkre Olifian. Barned samþycker ꝥ kañskie ecke strax sm̄ ꝥ heyr
er/eñ tru mier til/ad eitt vondt Ord grefur meir um̄ sig i Hiartanu eñ
Flijseñ i Holldenu. Ef noctur stijngur Fijngrenū a Vaxed medañ ꝥ er

Y 2 blautt/

N. B. Man er Præll / ad selia Mañsale / er ad selia i Prældoom.

blautt/þa verdur þar Nola epler/z hun varer þegar þ hardnar/tekst og ecke helldur i burt nema þ sie brædt apkur. So er z Barned. Þad eirn Vngi numde/þ kan̄ hn̄ gamall. Gietr z kan̄skie ecke gleimt þo hn̄ villde/og þo hn̄ kiñe. Þa er betra Neillt en̄ Batt. Lat þvi sm̄ miñst verda Spiollen̄/so eige þurfe ad endurbæta. Þar er Storlæte nockurt i flestra Mañañiortū/ Jer. 17. Þvi Madurefi er drambsamt Dyr. Þad er ad sønu skadleg Tilhneiging/ kan̄ þo til Gagns ad koma / sie hen̄e vel stioornad/lat þin̄ unga Son læra ad forsma þ sm̄ Jllt er/z virda þa ad aungvu sm̄ ecke vanda sialfa sig/þ Stoorlæte er skadlaust/þvi Postulen̄ seiger um̄ þa sm̄ latast Brædur(þ er Christner)vera/en̄ eru þo Neidingiar t Narkanu/ ad med þvilikum skule Men̄ ecke Matar-Nautn hafa/1. Cor. 5. Ad þssu undangeingnu/þa venied z Børn yd ar til Ydne z Astundunar. So sm̄ Lete z Omen̄ska hefur ablad morg um mikellra Lasta/so hefr Ydne z Eliun margan̄ Osoma i burtu tekeð. Nøfdinge fra Athenuborgar. Maña Solon/hn̄ setle fordū Daga/ ad sa s ecke hefde kient Syne sijnū neitt Nandverk/hn̄ skyllde ecke eiga skiled af hm̄ Foostr z siñe Elle. Eg kan̄ ecke ad seigia ad þ være christe legt/hitt seige eg ad þ var gagnsamt/þo eg valla vite hvad sa er For-elldrunū skylldugur um̄/sm̄ er uppalen̄ i Lete z Omen̄sku/so hn̄ giefur ecki feinged sier Atviñu/þa hn̄ er fullþroska. Og þott aller fæe eige til þss komest ad setia Barn sitt til Menta/þa viked ad Ærlegt Erf-vide er Gude eins þægt/þvi hia hm̄ er hvorke Þræll nie Frelsinge/helldr aller eitt i Jesu Christo seiger Postulen̄/Gal. 3. Þad være eige gott ad aller væru Nerramen̄/eg ætla þa yrdu aller Bændur/hvad Verolldeñ eige þoier þ. Mañañaña Jllsku saker. Boonden̄ vid Orfed er eins þæg-ur Gude þegar hn̄ giører Verk siñar Kallanar/ So sm̄ Doomaren̄ i sijnu Sæte/edur Prestuyren̄ fyrer Alltarenu. Jesus var ecke til Booka settr/þvi søgdu hn̄s Oviner/hvadan̄ kiemur hm̄ Frade þsse/ Matth. 13. er hn̄ hefur þo ecke a Bækur lært: Þad skiede af Guds æfellu Rad-de/ so eingen̄ kyñe ad seigia/ þ hn̄ hefde sijna Speke af Moñū. En̄ Timburmañsins Son/Marc. 6. var hn̄ kallade/z sialfr Smidr nefn-dur. Þvi er audvitad / ad hn̄ mune ecke Ydiulaus vered hafa i Vng-

dome

dome sijnū/ helldur numed þad sama Handverk/ þo mæla sumer epter
Børnū sijnū ad læra ad leita sijns Brauds i Sveita sijns Andlitis/ vitan
de ecke ꝥ ad sa ē uppelst Ódiulaus/ hn̄ er næst þvi ad deyia Ærulaus/
Þvi þeg hn̄ kan̄ eckert ad vin̄a/ hvad giet hn̄ an̄ad giørt en̄ ad hlaupa
mz Þioofū til ad stela/ ⁊ verda sijdan̄ dreigen̄ i Gælgan̄ til ad hanga?
Margt mætte hier um̄ fram talat/ en̄ eg læt hier vidbijda i þta sin̄/ ⁊
vil Jhuga framveigis/ hvad Børnen̄ eru apt: a mot Forelldrūnū skyld
ug. Og hn̄ foor ofan̄ mz þm̄/ og kom til Nazareth var þm̄ og hlijden̄
seiger Texten̄. Hvilijkt er þta/ Br. M. Skaparen̄ hlijdnast Skiepn
un̄e/ Gud Man̄enū/ Herran̄ Ambatten̄e. O min̄ Herra Jesu/ hvilijk
er Þions Mind þsse: Þad er ecke um̄ skor fram̄ talad/ ad þu lited hef
ur oss til Epterdæmis/ 1. Pet. 2. Merke ꝥ aller þr ed under Forelldra
Vallde eru/ ⁊ an̄ara sm̄ i Forelldra Stad setter eru/ Hvørsu Ovidur
kvæmelegt ꝥ er/ ad brioftast a moote þm̄ sm̄ vier ecke einasta eigū sialft
Lijfed/ helldur og Foostur og Upphellde ad þacka. Þier Børn vered
hlijdug Fedrū ydar i Drottne seiger Pall/ Eph. 6. Þvi ꝥ er riettvijst/
Heidra Fodur þin̄ og Moodur/ þad er hid fyrsta Bodord med Fyrer
heite/ ad þier vel vegne/ ⁊ þu siert Langlijfur a Jørdun̄e. Hvar fyrer
seiger han̄ i Drottne? Þvi ecke einasta vegna Forelldran̄a/ helldur og
Guds vegna a þm̄ ad hlijda. Gud er allra vor Fader/ Eph. 4. og med
þvi allra fegursta Nafne hefur hn̄ auglijst sijna Elsku til vor Man̄
an̄a. Han̄ kun̄ū vier ecke ad sia og lifa/ Exod. 33. Þvi hefur hn̄ sett
Forelldrana i sin̄ Stad/ ad vier skulū dyrka sig med Hlijdnen̄e vid þa.
Hin̄ fyrsta Heidur og Lotningu/ hefur Gud sialfū sier skiled af Man̄
en̄ū/ þaug eru in̄ebunden̄ i hin̄e fyrre Bodorda Toblun̄e. Þad allra
fyrsta i þre sijdare/ hefur hn̄ læted vera þad Fioorda Bodorded/ so sm̄
Hlijdnen̄ vid Forelldrana være sa Hlutur er um̄ fram̄ adra være mest
verdur/ þta er hid einasta Bodord mz Fyrerheite/ ⁊ er ecke Olykinde ad
hin̄ Almætkuga Speke sm̄ leikur vid Man̄an̄a Børn/ Pro. 8. hafe
ꝥ giørt i þre Meiningu/ ad Ungdomuren̄ sm̄ alla Hlute vitur ꝥ føgur
Loford/ en̄ ecke hef: Vit a ødrū Dygdū en̄ Hlijdnen̄e/ ē er Root hin̄a/
skyllde hafa eitthvad þad ad gangast fyrer/ sm̄ in̄ i Augun̄ geinge/ en̄

J ott ad Gud hafe hier Tijmanlegre Blessan heited/ þa vite Men ad hilf er eige frafkiled/ helldur þars þta Stundlega endar/ þar tekur hid Eilijfa vid. Sæll er sa sm misser nockud af Leingd Lijfdaganna/ til ad nnā ȣ fyrst inn i Rijke Himnanna/ þvi leinge ad lifa er leinge ad syndga/ þ mæ z ecke leinge kallast sm einhvørn Tijma skal Enda taka/ bregd est þvi LeingdLijfdaganna hier a Jørdunne/ þa bregdst hun ecke a Lande lifande Manna. Ohlijdne er Galldra Glæpur seiger Skriften. 1. Sam. 15. Hvar fyrer? eda hvad er Galldur? Þad er Afguda Dyrkan/ en sa hinn Ohlijdne giører sialfann sig ad Gude þvi seiger Paulus/ Rom. 13. Ad sa sm moolstande Valldstioornenne/ hn moolstande Gude/ en hn ed Forelldrunū molstendur/ hn giører hid sama. Þad er nærsta merkelegt ȣ ad sagde Jeremias Spamadur/ vid Sonu Jonadabs Sonar Rechab/ Jer. 35. Þegar Jsrael atte ad utleidast i Herleidinguna med Kvinnū z Børnū/ þa sagde Spamadurenn/ i Guds Stad/ til Rechabs Sona: Af þvi þier hlijddud Bodorde Jonadabs Fødur ydar / og þier giøred sm hn baud ydur/ vardveitande øll hns Bodord/ þar fyrer seiger Drottenn Allsheriar: Þar skal ecke uppræcast eirn Madur fyrer Jonadab Syne Rechabs/ ad eige stande hn framme fyrer mier alla Tijma. Og ad Men vite/ ad Hlijdnenn ar Fyrerheit nææ leingra en til Jsraels Sona/ þa voru Rechabitar framande Menn/ z ecke af Jsraels Sonū/ og var þannenn Fyrerheited teked fra BørnūFyrerheitesins/ en gefed þm er eige høfdu Fyrerheit. So sia Men nu/ ad þar er eckert Mangreinar Alit hia Gude/ helldur a øllu Folke z Tungumaalū/ sm giører hns Vilia/ hefur hn Þocknan/ Act. 10. Og so sm Gud hefur i Naad sinne blessad Hlijdnena vid Forelldrana/ so hefur hn z i sinne Grimdar Reide Ohlijdnena straffad. Hrædeleg eru þau Ord er Drottenn talade vid Samuel/ 1. Sam. 3. um Sonu Eli/ þa þr trassudu a moote sijnū Fødur: Jeg skal giøra eirn Hlut i Jsrael/ ad hvør þad heyrer/ hans Eyru skulu klijngia þar vid. Jeg hefe svared Eli Huse: So sannarlega sem eg life / ad Eli Hus Misgiørd skal ecke forlijkud verda mz Gaafū edur Foornfæringū ad Eilijfu. Og hvørsu margur hafe hier fyrer straffa ðr vered/ er oflangt upp ad reikna. Fyrer þta miste Ruben sijna Frum

gielningu/

gietningu/ Gen. 49. Fyrer pad hieck Absalon i Eykeñe/ 2. Sam. 18. Fyrer pad vard Canaan/ Sonur Eams bølvadur/ Gen. 9. Pad sama ukriette Neronis N. ønd til ad myrda sialfañ sig/ z adrer hafa mz ødru moote hegnder vered. Og hvad viliū vier langt leita? Gtætū ad Oskøp um þssa auma Lands/ Þar Sonureñ skipar Fødurnū. Fadereñ þorer ecke ad tala i midt Hoof vid Soneñ. Fadereñ viñur Bakebrøknu/ Son ureñ sefur a bæde sijn Eyru. Fødureñ hungrar z þyrster/ Sonureñ er fullur z feitur. Fadereñ hefur øngva Roo fyrr eñ hñ hefur klaked þvi upp/ s hñ gieted hef:/ eñ Sonureñ vill læta Fødurnū vera veilt i øllu þvi hñ læst giøra/ hvad þo aungvañ veigeñ er/ þvi Fadereñ þigg:eckert af Synenū/ þott hñ ale hñ. Hiñ giører eige meira eñ gialldа aptur þ hm̄ lænad var. Ecke þarf eg ad seigia/ ad þ þta kome Nefnd Drott eñs z Reide yfer Land vort/ þvi þta er noog Nefnd i sialfu sier/ þar þsser/ sm̄ so eru uppalder/ ganga Heilbrigder Bæa a mille/ þ eru vorer Olmusu Meñ/ z vier fædū þa i Guds Nafne: Þad eru þr ed ulsiuga Hus Ecktna z Fødurlausra/ z þr ed drecka añara Guds Barna Sveita/ jafnvel þott þr eige i sijnū eigeñ ad næra sig af Jørduñe/ Gen. 3. Solon var eitt siñ adspurdur/ hvar þ hñ hefde aungvar Vidløgur hafl vid Fødur-Dræped? Eñ hañ svarade: ad hñ hefde alldrei þeinkt til þss/ ad þ munde nockrū i Hug koma. Eg medkieñe og þ/ z packa Gude þ/ ad hñ hefur vardveitt Land vort fra so skielfelegre Olucku i langa Tijma/ jafnvel þott þess Dæme sieu añarstadar. Eñ sa ed formæler Fødur z Moodur/ Prov. 20. sa ed hæder Fødureñ eñ foragtar Mood urena/ Prov. 30. Hañ sm̄ mz Illu einu launar alla þa Mædu z Piña ningu/ s hñs Forelldrar hafa uppa hñ kostad/ Hañ s med Ogudlegu Athæfe/ Skømū z Løstū kvelur þ Briost/ þ hvoriu hñ boreñ var/ so þta hefur marga Gudhrædda Forelldra til Dauda dreiged: Mun hñ vera langt fra Fødur-Morde: Og so sm̄ þ mæ hin stærsta Glede vera ad siæ sitt Afkvæme framganga i Guds Otta/ so hlijtur þad ad vera hin mesta Hiarta-Sorg z Hugar-Angist ad siæ sijna eigeñ Sælu illa fara. Børneñ eru kveikt af Forelldrañа Veru/ Eñ eingeñ hefur um̄ Allder sitt eiged Holld hatad/ helldur fooftrar hñ þ z nærer/ Eph. 5. Seleuchus Høfdinge Peirra i Locris/ er hañ hafde þad i Log leidt/ ad

sa ſem tæke med añars Mañs Egta-Konu/ ſkyllde Augun miſſa/ þa hendte þ hñs eigeñ Son/ hvar ꝥ hñ liet ſtijnga ut hñs þ eina Auga/ eñ ſitt añad/ til ad fullnægia Løgmalenu. Þad auglijſte z Pſamenikes Ægyptalands Konungur/ þegar Børn hñs voru ſvijvirdt z illa utleikeñ/ þa griet hñ ecke helldur eñ Steirn/ eñ þegar hñ ſa Vine ſijna til Lijflats leidda/ þa tararadeſt hñ miøg ſo/ z er hñ var ad Orſøkeñe ſpurdur/ ſvarade hñ þvi/ ad i Motgange Vina ſiña ſkylldu Meñ græta/ eñ Barnaña Olucka være ſtærre z ſarare eñ ſo/ ad hun tæke nockrū Tarum/ z allt mun helldr ſkorta/ eñ ad þvilijkt fiñeſt eñ nu i Dag/ jafnvel a medal vor. Hvad ſijneſt þier þa/ chriſteñ Madr? Hvilijkur Ogiørning ur er þ/ ad ſmiga fra Hiarta m; Ohlijdne z illu Athæfe/ er ſo heitt elſka/ af hvørra Stæu/ þijn Sala ſo faſt hanger/ ſo ſem Jacobs af Benjamins? Gen. 44. Þad var i Løgū haft hia Athenu Møñū/ ad ſa ſem ecke villde Forelldrana forſorga/ hñ ſkyllde Ærulaus vera. Eg kañ ecke ad ſeigia þ Orielſtvijſt/ þvi þar er eingrar Æru von hia hm/ ſm ecke vill uña þm Lijfs Vppeldis/ ſm hm hefur til Lijfſins hialpad. Þar fyrer/ Børn mijn/ Giæted ad ydur ꝥ Guds ſaker/ z leided ecke yfer ydur tijmañlega z eilijfa Olucku med Ohlijdne og Forſmañ Forelldraña. Þier kalled aller Gud ydar Fødur/ ſm a Himnū er/ eñ hñ vill ecke þſſ Fader heita/ ſm foragtar ſijna Forelldra/ þvi elſke hñ ecke ſiñ Fødur/ hvørn hñ ſier/ hvørſu ma hñ Gud elſka/ þñ er hñ ſier ecke? 1. Joh. 4. O Herra JEſu Chriſte/ þu ſem Fødurnū hlijdeñ giørdeſt allt til Daudañs/ ja/ allt til Kroſſens Dauda/ Phil. 2. Gief þu ad vier ꝥ þijnar/ z þijns z vors himneſka Fødur ſaker/ verdum ſo allre Mañlegre Skickan undergiefner/ 1. Pet. 2. ad þu vilier oſſ þeckia ꝥ þijn Børn a hinū efſta Deige/ nær þu kiemur ad endurgiallda ſierhvørium einū epter ſijnū Verkū/ 2. Cor. 5. Sier i Lage bidiū vier goode Gud/ gief Børnunū hlijded Hiarta/ z vernda þau fra vondre Verølld þeſſare/ ſo þau elſke þig/ elſke Forelldrana/ elſke Yferbodarana/ elſke Dygder z Mañkoſte/ Og i einu Orde ad ſeigia/ ad þau vaxe z þroeſt ad Alldre/ Viſku og Nad hia Gude og Møñū. Bænheyr þ fyrer JEſu Forþienuſtu/ Amen.

Añañ

Añañ Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled / Joh. 2. Cap.

A Þañ Tíma. Þar giørdest Brudkaup i Cana Galilea/ og Mooder JEsu var þar. Eñ JEsus & hñs Læresveinar voru og bodner til Brudkaupsins. Og er þa þraut Vijn/ sagde Mooder JEsu til hñs: Þeir hafa ecke Vijn. JEsus sagde til heñar: Þu Kviña/hvad hefe eg med þig? Mijn Stund er eñ ecke komeñ. Mooder hñs sagde til Þioonustumañaña: Hvad helldst hñ seiger ydur/þ giøred. Eñ þar voru sex Steinkier sett/epter Veniu Ebreskra Maña Hreinsunar/og hvørt eitt took Tvo edur Þria Mæler. JEsus sagde til þra: Filled upp Kiereñ af Vatne/ og þr fylltu þaug allt a Barma. Og JEsus sagde til þra: Nelled nu a/og færed Kiæmeistaranum/og þr færdu hm̃. Eñ þa Kiæmeistareñ smackade Vatned/þad ad Vijne var orded/og hñ visse ecke hvad añ þ kom / eñ Þionustumeñerner sem Vatned sooktu/vissu þad: Þa kallade hñ a Brudgumañ / og seiger hm̃: Aller Meñ giefa i Fyrstu hid gooda Vijned/ og nær þr taka ølvader ad giørast/ þa þ hid hielt-ara/ Eñ þu hefur geimt hid gooda allt til þessa. Þetta er hid fyrsta Jardteikn sem JEsus giørde til Cana i Galilæa. Og hñ opeñberade sijna Dyrd. Og hañs Læresveinar trudu a hañ.

Exordium.

Eg hefe Trwlofad ydur einum Mañe Christo / ad eg fææe ydur hønum hreina Meyu/ seiger St. Pall / 2. Cor. 11. Hvør skyllde hafa vogad ad koma so Ordum ad þeirre Einingu sem er a mille Guds og Maña / hefde ecke Guds Ande fyrstur lagt þad i Muñ siña helgra Maña? Og er þad þo ecke ad undra/ þvi Ordeñ eiga epter Hlutunum ad lykta. J Leindardoom Hollddtekiunar vors Frelsara / er Gud samteingdur Mañlegre Natturu / þad Himneska vid hid Jardneska / þad Ellyfa vid hid Daudlega / þad Synelega vid hid Osynelega / hid Skapada vid þad Oskapta / og þad med so sterku Bande / ad ecke mæ adskilla / og þar ad auke eru þeir sem Gud elska / Eirn Ande med Christo. Þeñañ Orañsakañlega Leindardoom hefur hiñe ellyfu Speke þocknast ad Jardteikna med Sambwd daudlegra Maña / þar Madur og Kona samañkoma i ærlegum og heiløgum Egtaskap. Nu þott ad Himneskra og Jardneskra Hluta kuñe valla nockur Jøfnudur ad hugsast / auk helldur talast edur giørast / þa er þo Einingeñ a mille Guds og Maña/ miøg so lyk einum Christelegum Egtaskap: Begg-

ja Höfundur er hin̄ Almættuge Gud / Hvørtveggia hefur Kiærleikuren̄ samteingt / so sem hrein Elska fester Gudhræddra Hioona Sæler eina vid adra / So hefur JEsus af Eintoomre Elsku og Kiærleika ofan̄stygged i vort auma Holld / og giørst Safnadarens Høfud / eins og Maduren̄ Kvin̄unnar / Eph. 5. Og Paulus talar en̄ þa nær þessu i sama Capitula / Seigiande: Vier erum Limer hins sama Lykama / Holld af hans Hollde og Bein af hans Beinum / og med sømu Ordum utskyrde vor Fader Adam þær Tegunder sem Nátturan̄ baud hønum / ad være a mille hans og vorrar fyrstu Moodur / er han̄ sagde: Þesse er Holld af mynu Hollde/ og Bein af mynum Beinum / Gen. 2. Þar fyrer Itrekar Paulus eirnig / hina fyrstu Hioonavygslu / Eph. 5. med þessum Ordum: Af þeim Tveimur skal eitt Holld verda. Vor HErra telur alleinasta Eina Orsøk til þess / ad Egta-Foolk skilia meige / Matth. 5. Sem er Hoordoomuren̄. So skilst eige Christur vid nockra syndugs Man̄s Saalu / þa er han̄ hefur sier Eitt Sin̄ festa / nema hun take framhiaa hønum / Heimen̄ / Hollded og Diøfulen̄ / Og so seiger hin̄ eilyfa Myskiunsemen̄/ Jer. 2. Siaa þeir plaga ad seigia: Ef Madur lætur Konu syna eina / og hun geingur ad eyga an̄an̄ Man̄ / Mun han̄ hverfa ad hen̄e aptur? Mun ecke þad Land magnlega saurgast? En̄ þu hefur Hoorauner drygt med mørgum Elskugum. Snu þo aptur til myn seiger DRotten̄ Gud. Egtaskapuren̄ er af Gude Innstiftadur / til ad fiølga Man̄kynenu i Heimenum / þad baud Gud i Ondverdu / er han̄ sagde: Vaxed og margfalldest / og uppfylled Jørdena / Gen. 1. Þad Itrekade han̄ epter Flooded vid Noa / Gen. 9. og þess sama Ords Almættis Kraftur er en̄ nu nyr og ferskur / og mun verda allt til Enda Veralldar. JEsu Bruudur er eirnen̄ nærsta frioofsøm margra Barna Mooder / hen̄ar Vaausta Spaa / er a hen̄e þarsællega rætt / ad hin̄ Einsamla hefur fleire Børn en̄ hun sem Man̄en̄ hefur / Es. 54. Han̄ hefur med H. Guds Orde Ótal Barna vid hen̄e gieted / 1. Pet. 1. hvør nu standa um̄hverfis hans Bord a Himnum / Ps. 128. so sem Paalmavidar Kvister a Vatnsbøckum plantader / Ps. 1. Þess gietur Jacob Postule / Cap. 1. Han̄ hefur sialfkrafa gieted oss med Orde syns Kraptar / ad vier sieum nokurskonar Frumburder hans Skiepnu. Þessu hroosar Bruudgumen̄ / Es. 8. Seigiande: Siaaed myn Børn sem DRotten̄ hefur gefed mier. Þar yfer fagnar Bruuduren̄ / Es. 49. med þessum Ordum: Hvør hefur gieted þessa? Jeg var Obyria / burtflutt og ad Herfange teken̄ / Hvør hefur uppaled þessa? Jeg var yfergiefen̄ og Einsømul. Hvar voru þesser? Christeleg Kyrkia elur Fiølda Barna / þvi hen̄ar Vaauste er alltyd hin̄ same / og hans Ar taka aungvan̄ Enda / Ps. 102. Han̄ er sa Madur Zemach under hvørium Eilyflega græær / Zach. 6. hvørs Ande ad lyfgar. Gydingan̄a Samkunda er Ein Obyria / þvi hun hefur sleiged sin̄ Man̄ i Hel / en̄ kadmar hin̄ afgamla og utdauda Moysen / hvørs Bookstafur ad dryder / 2. Cor. 3. Nu fyrst hinum eilyfa Gude hefur þocknast ad teikna so hæleita Hlute med Hioonabands Samvistene / þa giætum þess / Brædur myner / med hvad mikille Æru og Virdingu / ad oss byriar ad vanda þa Heilógu Stiett. Þar um̄ vil eg nockud framveigis tala ut af þessu heilógu Evangelio.

En̄ þu sem oss hefur Truulofad þier i Naad og Myskunseme / Eilyfe Sonur lifanda Guds / Upplys þu Hiørtu vor / so ad þetta vort Aform þarsællega lukkest / og gief þar til Naad þyns Heilaga Anda / AMEN.

Utleggingen̄.

Vtleggingen̄.

ÞAr Giørdest Brudkaup i Cana Galileæ/ seiger Textenn: Og JEsu Mooder Var þar. Sumer hafa tilgieted ad þesse Brud-Hioon hafe vered Att-Men̄ Guds Moodur/ ⁊ nockrer hallda ad Brudgumen̄ vered hafe Johan̄es Postule/ þvi hn̄ eirn skrifar þta/ ⁊ þeiger þo um̄ Nøfnen̄/ so sm̄ Plagsidur hn̄s er/ nær hn̄ um̄ sialfan̄ sig eitt hvad merkelegt skrifar. Vm̄ þta er eckert vïst/ rijdur ⁊ a øngvu. Nitt er aud ræded/ ad hier hafa Gudhræddar Persónur tued Rada hag sin̄/ þvi ecke hefde Jesu Mooder ætt Sess vid þau ella/ ⁊ er þ af þssu ad læra/ ad Men̄ take Gudhrædda Men̄ til Radaneytis mz sier/ þegar slijkt a ad byrja/ en̄ ecke hlaupa til slijkra Efna þ Rad fram̄/ eige helldur hlijdest a Forfølur þra/ er an̄adhvort sialfer ecke vita Footū sijnū Forrad/ edur þ eigen̄ Gagnsmuna saker steipa einū Oreindū ⁊ fatækū i þa Gryfju sm̄ hn̄ maa æfenlega gista ⁊ alldrei blijdan̄ Dag sia. J Egtaskapar Malū er þ eins ⁊ i Strijdenu/ þar maa eige villast tvisvar. Sa sm̄ eitt sin̄ fiell i Valen̄/ hn̄ reis alldrei upp sijdan̄/ ⁊ hn̄ s byrar sin̄ Rada hag/ maa buast vid ad tebla vid slijkan̄ Kost allan̄ sin̄ Alldur / er han̄ teked hefur. Jeg heyre ad Jesu Mooder var hier ad Heimbode/ ⁊ hn̄s Læresveinar. En̄ hvad seiger hn̄ sialfur? Matth. 12. Sa sm̄ giører Vilia mijns Fødurs s a Himnū er/ hn̄ er min̄ Broder/ Syster ⁊ Mooder/ þ eru þr ed Ottast Gud ⁊ elska. Slijkt eiga Guds Børn epter ad leita. Eingen̄ er þvilijk Heiman̄s-Fylgia sm̄ Otte Guds ⁊ ærlegt Vpphellde. Abraham liet Eleazar sin̄ Þienara sveria sier vid Gud/ ad hn̄ skyllde aungva taka Syne sijnū til Egta af Canaans Dætrū/ Gen. 24. So miked þotte hm̄ a þvi rijda/ ad Børn sijn ecke skylldu draga Ok mz Ogudlegū/ 2. Cor. 6. Drotten̄ Allsheriar lagde slijkt a vid sitt Folk/ ad eige skylldu þr teingiast þm̄ Gudlausu Þioodū/ er hn̄ rak ut ur Canaans Lande/ Devt. 7. Þad bar til þss/ ad eige skylldu þr villa Hiarta þra fra Gude/ og temiast a alla þa Ohæfu / þ hvøria hiner vóru ut drifner/ eda æsamt þm̄ verda fyrer Guds straungu Hefndar Hende/ er alla reidu var utriett til ad hvølfa hinū fulla Mæler Syndan̄a yfer þra eigen̄ Høfud. Syner Veralldar þessarar spyrja fyrst allra epter

Audæfū z Rykdome/ ſo ſ øll er Von til/ þvi hvar ꝥra Fieſioodur er/
þar er Hiarta ꝥra/ Matth. 6. Nu maa þo ecke ſlykar Guds Gæfur
laſta/ þegar ꝥ eru hañs Gæfur/ og ecke Braud hiñs Volada/ Sveite
Daglaunarañs/ edr Hus Eckiuñar/ eñ eg ſie þo aptr a moot/ ad Heim
ureñ mun fyrerfaraſt mz ollu þvi ſ i hm̄ er/ 1. Joh. 2. og hvør eru þa
þſſ Not ſm̄ eirn hefur ſett ꝥ ſiñ Gud z ædſta Hiartans Trauſt? Þar
er flioott til ad ſvara: Hñ er Gudlaus z Huggunarlaus/ og auk þſſa/
þott vier ſkylldū epter Mañlegū Plagſid tala/ þa jaata eg þad ſatt ad
vera/ ſm̄ hñ ſagde fordū: Eg vil helldur Mañeñ ſm̄ Peningeñ breſt-
ur/ helldur eñ Peningeñ þañ er Mañeñ vantar/ þvi hvad ſkal Audur
eñ hinū Arga/ edur Bogeñ þm̄ er eige kañ ad nyta hñ? Þad være eins
z ad kaupa margar Hørpur handa þm̄ ſ ecke kañ a Hørpu/ eda Bæk
ur ꝥ þañ ſm̄ ecke hefur lært a Book. Audur er goodur þm̄ er kañ ad
bruka hñ/ hinū er hñ eins z røgū Mañe langt Vopn/ eñ eingeñ veit
þa Kunſt/ nema ſa ſem Gudhræddur er/ og giører ſier Vine af hinū
gamla Ranglætis Mamona/ þa ed medtaka hñ i eilyffar Tialldbud-
er/ Luc. 15. Og i ſtuttu Male ad ſeigia/ ſa er einaſta Auds verdur ſm̄
Audeñ forſmaaer/ Ecke ꝥ hñ fyrerlyte Guds Gæfur edur kaſte þm̄
a Glædur/ helldr feſter ecke Hiarta ſitt þar vid/ z lætur ecke Mañon
drotlna yfer ſier/ helldur drottnar yfer hm̄ Og fyrſt þſſu er ſo vared/
þa er ecke ad ſlægiaſt til Audſins ſem a ad vera Þrælleñ/ helldur til
Guds Otta ſem a ad vera Herrañ. Adrer eru giefner ꝥ Ættū z gøf-
ugir Forelldre/ ꝥ er ad ſøñu agiætt/ þvi kydar ber ꝥ vid/ ad good' koma
af goodū/ og Stoormeñe hafa betre Raad til ad ala upp Børn ſyn ef
þr vilia vel/ helldur eñ Smælingiar. Þo er allt holldlegt ꝥ af Holld-
enu er fædt/ Joh. 3. og aller eigū vier til Adams ad telia/ og ecke taka
Meñ allt ſo Dygdernar i Arf Jeg vil helldr ad eirn giøre Abrahams
Verk/ eñ ad hñ ſie Abrahams Sonr/ þvi lytit gagnar þm̄ gøfugt Af-
ſpreinge/ ſ meir er til Minkunr Ætt ſiñe/ eñ hun kyñe ad vera hm̄ til
Soma/ z nærſt er ꝥ hvøriū ſm̄ ſialfur er hñ. þr ſm̄ þa hafa eñ mina
Ætt/ þr gangaſt ꝥ Lit/ og ſo ætla eg allmarger binde ꝥ Sattmaal ſem
eingeñ maa rinka ſo ad Skøpū fare/ nema Daudeñ. Fagurt Gots er

þad

þ ad ſøfu eñ nærſta fallvallt/ þvi allt Holld er Hey/ z all þſſ Bloom[e]
ſo ſm̃ Gras Akurſins. Þegar Guds Ande blæs þar a/ þa viſnar þad/
ſeiger Rødd Hroopandañs i Eydemørku/ Eſ. 40. Lytell Kville/ eitt
Oforvarandes Tilfelle/ ein Myfluga/ ſm̃ er hid minſta Kvikende/ kañ
ad eyda Mañſins Fryđleik z hñs Styrk/ ſo þar er ecke epter af. Dygd
eñ er ein/ ſo ſm̃ hiñ gamle Cicero ſagde/ ſm̃ er mz diupũ Rootũ nidur
feſt/ hvør alldrei veikiaſt kañ/ og alldrei ur Stad ad hræraſt/ og ef hñ
hafde ſo miked Trauſt a Dygdeñe/ ſm̃ þo kuñe ecke ad meta hana ødru
vyſe/ helldur eñ añar Heidinge: Hvad dyrt ætt þu þa chriſteñ Madur
Gudhrædſluna ad kaupa/ ſm̃ er til allra Hluta nytſamleg? 1. Tim. 4.
Giefed mier þſſa ſagde Samſon hiñ ſterke/ þvi hun þocknaſt mynum
Augũ/ Jud. 14. Þad var diupvitur Rokſemd þ Doomarañ i Iſrael.
Dalila þocknadeſt og ſo hñs Augũ / Eñ hañ vard añars var/ þegar
hun olle þvi ad hñ blindadur var a þm̃ ſomu Augũ/ er komu hm̃ til ad
gyrnaſt hana/ Jud. 16. Og mā af hñs Dæme læra þ/ ad ſo verde ai
Sviñũ ſm̃ Oſviñũ/ Eñ hvørneñ ſm̃ hm̃ er fared/ þa ætla eg ad marg
ur eñ nu i Dag gyrneſt þ er hñ glæpeſt a/ og ſaña ſo ſyđañ Ordskvid
Salomonis Konungs / er beſt viſſe af ſlyku ad ſeigia/ Ad vond Kona
ſie eins z Reykur i Augunũ. Epter øllu þſſu ſpyria nu Heidnar Þiood
er/ Matth. 6. og þr ſm̃ eins eru lynder/ Eñ hvort nockur elſkar Gud/
edur ræker ſiñ Chriſteñdoom/ edur hefur JEſum ad Heimbode/ þar
ſpyrra fæer epter af oſſ/ ſm̃ þo læutunſt Chriſtner vera/ og eg hefe O-
vyda heyrt adſpurt i Lande voru/ hvørt eirn ſm̃ leitar Konfæangs Olt
aſt Gud/ hvørt hñ ræker hñs Bodord/ hvørt hñ giefe Olmuſu nema
fyrer Fordilldar ſkulld/ hvørt hñ være riettſyn/ aſtundunarſam i ſiñe
Kallan edur eige/ hvørt hñ hefde Siñe ed Hiarta til ad voga nockru
Omake ed ødrũ Muniñ uppa ſyna z añara Velferd/ eda hefde adrar
Chriſtelegar Dygder til ad bera. Eñ hvørt hñ rikur være/ kyñe vel ad
hræſna þ Mioñũ/ kyñe ad koma ſo Aaru ſiñe fyrer Bord/ ad hñ giæte a
einhvørn Katt ſlopped Mynkunarlauſt fyrer Almuga / kyñe vel ad
hylia Ulfeñ under Saudar-Giæruñe/ Og i einu Orde ad ſeigia/ ſtela/
ſvykia/ liuga z ræna/ under Hylmingu Gudrækneñar z Hooglæteſins/

Þar hefe eg heyrt nærre þvi med berū Orðū um̄talad/ Og ſo er fared
Chriſteñdoomenum hia allmørgū. Være þa eige betra ad taka JE-
ſum til Raads og Heimbods med ſier/ ſem allt Valld er giefed/bæde a
Himne og Jørdu/Matth. 28. Hvør ed allt ſtundlegt Epterlæte kañ
yfergnæfañlega ad veita Aſtvinū ſynū/epter þvi ſm̄ hn̄s alvitra Raad
ſier þm̄ beſt haga/ Og ef hn̄ þ ecke veiter/ þa veiter hn̄ þ ſm̄ er øllu
ædra/øllū þm̄ ſm̄ hn̄ ottaſt/ſm̄ er ſialfur hn̄ z hn̄s Vinætta/ſm̄ alld
rei bregſt/þott Himen z Jørd forgange. Þad var ſtoor Virding ad Je
ſu Mooder og hn̄s Læreſveinar voru ad Veitſlu þſſare/eñ þ tekur yf-
er ad Meñ heyra i Evangelio / ad JEſus hafe hier ſialfur vered.
Abraham vard gladur vid ad hn̄ ſa Dag Mañſins Sonar/ Joh. 8.
og þeckte hn̄ þo valla. Eñ hvilikt er þta ad JEſus Chriſtus Son-
ur Guds lifanda/Matth. 16. voru Hollde iklæddur/ſañur Gud z ſañ
ur Madur/hn̄ virdeſt ad pryda Samkomu þſſa m; ſiñe Nalægd. O
miñ Herra JEſu, Hvad er þo Madureñ þſſ/ad þu miñeſt hn̄s? Eda
MañſinsSonur ad þu vitier hn̄s? Hiñ Riettlæte þſſ Ranglæta/Hiñ
Odaudlege þſſ Daudlega/ z Konungur Dyrdareñar Þioons Syndar-
eñar? Eñ allt hefur þu þta giørt miñ Herra/til þſſ ad kieña Børnū
þynū/hvørneñ þau eige ad byria þ Saltmaal/ſ̄ þu hefur viliad læta
vera Lykingu þiñar Guddomlegrar Elſku til vor aumra Mañā. Ecke er
Jeſus einaſta nálægur þſſū Brudhioonū/ helldur eiga allar chriſtnar
Mañeſkiur þañ ſama Koſt ſ̄ hm̄ vilia til ſyn biooda: þott JEſus ſie
oſſ ecke nálægur ſynelega/ſo ſ̄ hn̄ var a Døgū ſiñar Holldsviſtar/þa
eiga þo øll Gudhrædd Hiørtu Koſt a hn̄s Nalægd/þvi hn̄ hef; ſialf;
lofad/Matth. 28. ad hn̄ vilie vera hia oz allt til Verallðareñr Enda.
Ecke hefur hn̄ þ einaſta ſagt til Læreſveinaña/helldur til allra þra ſ̄
a hn̄ trua mundu/ þvi Poſtulaña Dagar þrutu laungu þ Verallðar-
eñar Enda/helldur má hier um̄ ætla þ ſama ſm̄ Drotteñ ſagde fordū
til þra: Þad eg ſeige ydur/þ ſeige eg øllū/Marc. 13. Biood Jeſu med
heitre Bæn til þyns Brudkaups/chriſteñ Madur/og mun hn̄ ad vyſſu
verda þiñ Gieſtur. Riett-truad Hiarta þarf eige leinge ad leita ad Je
ſu/þ er hn̄s Kyrkia/1. Cor. 6. Og mun Drottnareñ ecke tefia ad koma
til

til ſijns Muſteris/ þegar hñ til þſſ kvaddur er/ Mal. 3. Eitt Harm-
þrunged z ſundurknoſ ad Hiarta fyrerlijtr hñ alldrei/ þvi þer ſu Foorn
eñ/ ſm hm lijkar/ Pſ. 51. Pad eru þær Viſter / er hm ſkal fagna med/
z hñs Þegnſkyllda hia Mañañ Børnū. Sie þvi JEſus hiñ fyrſte
z ſydarſte Gieſtur til allra vorra Brudkaupa: Þar ſm hñ er/ þangad
vill Faderen z H. Ande koma/ z Viſtarverū hia þm giøra/ Joh. 14.
ſm Guds Syne hafa til ſijns Brudkaups boded. Adrer Viner z Gieſt
er yfergiefa oſſ z kañaſt valla vid oſſ epteran/ ſierdeilis ef nockud ſkyllde
a þm liggia/ ſo ad Vinſkapuren er ute / þegar af er Køñuñe. Þeir
hafa Matᵉ. Aſt a oz/ eñ øngva adra/ fleſt aller. Eñ Jeſus yfergief z
alldrei þa/ er hm treiſta. Snarara kañ Faderen ad giefa Synenū Nogg
orm þ Fiſk/ z Stein fyrᵉ Braud/ Luc. 11. helldur eñ Gud kuñe ad neyta
þm um goodar Gæfur/ er hñ mz riett truudu Hiarta þar um bidia.
Helldur kañ Mooduren ad gleima ſijnu Barne/ Avexte ſijns Kvidar/
Eſ. 49. helldur eñ JEſus kuñe þm ad gleima/ ſm hñ elſka. Og fyrſt
þſſe Gieſtur er ſo ægiætur/ ſm nu er ſagt/ þa ſieu øll chriſten Egta
Hioon alvarlega aminnt um/ ad ſkicka ſier ſo i ſijnū Egtaſkap/ ad þau
fæle ecke i burtu fra ſier/ ſo milldañ/ ſo Giæſturſkañ z ſo Volldugañ
Herra. Paulus leggr Heilræde hier til/ Eph. 5. ſeigiande: Þier Meñ/
elſked Egtakonur ydar/ ſo ſ Chriſtur Søfnuden/ z gaf ſig ſialfañ ut
þ hñ. Omøgulegt er ad ſøñu daudlegū Møñū/ ad vera ſo fullkomeñ a
Elſkuñe hvør vid añañ/ ſo ſm Chriſtur hefur vid oſſ vered / þo kuña
Meñ ad breita epter hñs Elſku/ ſo miked ſm møgulegt er. Mier þyk
Lijklegt/ ad ſa ſ tidt hugſar til þſſ/ hvørſu kiæra ad Jeſus hafde hñs
Sælu/ þegar hñs Sæla vard hrygg allt i Daudañ/ Matth. 26. til ad
utvega ſyndugū Sælū eilijfa Glede/ hñ mune ſkyrraſt vid ad hata ſitt
eiged Holld/ Eph. 5. og afrækia þ ſm a ad vera ein Sæla med hm.
Eñ Gud næde/ hvad fæer hugſa hier til? Og hvad Olijkur er ſumra
Mañā Egtaſkapar Vnderbuningur z Sambud Chriſti Elſku til ſiñ
Brudar. Loſta z Lækgræde taka marger til Raads med ſier/ þegar ſo
Vegſamle ian Rædahag ſkal byria/ þeinkiande lijted um þ hvørt þeir
giete veitt ſier z ſijnū ærlega Forſorgun/ eda hvøt þr bere Vit z Meñ

inga

ingu til ad ala Børn syn upp i Guds Otta ꝛ goodū Sidū. Allt ofmarg er hlaupa samañ med litlu meire Ahyggiu / eñ Hestar og Mular / og þegar Gyrndeñ er slockt um̄ Stundarsaker/ þa yfergiefꝛ hvørt añad/ edur lifa i Hioonabandenu eins ꝛ Vargar: Frillulifnadur er slykt/ ꝛ ecke ærlegur Egtaskapur/ ꝛ þott ꝥ kallest so ꝧ Mønnunū/ þa er Guds Doomꝛ ødruvysse eñ Mañaña Doomar. Sa sm̄ lytur eina Konu til ad gyrnast hana/ hñ hefꝛ allareidu drygt Hoor mꝫ heñe i synu Hiarta seigʳ Lausnarenñ/ Matth. 5. Þar af ræd eg/ ad sa sm̄ ætlar Konu siñe Einlæte (edur Kona ſ feigeñ villde vera vid Mañeñ skileñ) þau hafa allareidu yfergiefed hvørt añad. Sa ſ illa mꝫ heñe lifer/ hñ hefur tapad hinū betra Hluta Egtaskaparins ſ er Eining Hiartnaña/ ꝛ i sundurslited ꝥ sm̄ Gud hefur skipad ad eitt skyllde vera/ Gen. 2. Christꝛ gaf sitt Lyf i Daudañ ꝧ syna Brude/ Eph. 5. Ad søñu er ꝥ valla heimtande af syndugre Naatturu/ ad hun so heitt elske/ þo eru ꝥſſ mørg Dæme Añarstadar i Heimenū / ad margur vogar Lyfenu fyrer Kviñu og Børn. Eñ hvad giøra Meñ i ꝥſſu Idjulausa Landeꝛ þad sama ſ Salomon seigʳ um̄ Letingiañ: Eg vil eñ þa sofa lyted/ ꝛ eñ nu dotta nockud/ ꝛ eñ þa leggia mynar Hendꝛ samañ litla Stund/ þangad til Ørbyrgdeñ kiemꝛ/ so sm̄ eirn Ferda-Madur/ ꝛ Skorturenñ eins ꝛ ein Hetia/ Prov. 6. Konurnar hafa og Bodord af St. Paale i þessum sama Capitula/ sm̄ eg adur um̄gat. Hañ seiger: Konurnar vere synū Mønum undergiefnar so sm̄ Drottne/ þvi ad Madureñ er Konuñʳ Høfud/ so sm̄ Christur Safnadarens. Þar fyrer/ so sm̄ Søfnudureñ er undergiefeñ Christo/ so eiga ꝛ Konurnʳ ad vera synū Mønū undergiefnar i øllu. Med Elsku a slykt ad vera/ Br. M. Eñ eige mꝫ Ofbellde. Madureñ er ad søñu Konuñar Høfud ꝛ Herra/ Gen. 3. Eñ hñs Herradæme a ad vera iñefaled i Elsku og ecke Ofryke. Høfuded sier ꝧ Lykamañi til ꝥſſ ad hm̄ vel vegne/ eñ ecke meide sig edur steike. Hiner adrer Limerner utrietta ꝥ sm̄ Høfuded mlycktar/ eñ ꝥ a so ꝧ ad sia/ ad eige sie til Skada nie Hindrunar. Stiorne Meñ Konū eins ꝛ Christur Søfnudenū/ hñ rædur alldrei nema til Farsælldar/ þm̄ sm̄ vilia læta sier af hñs Anda stioorna. Eñ su Mañeskia/ ſ ecke vill hñs Radū hlyda/

hun

Nun kan ecke ad heita hꝭs Brudur. So giet eg eige helldur kallad þa Egta-Konu/ ſ ecke vill fara ad goods Mañs Radū. Ecke helldr þañ Egtamañ/ ſ illa rædr/ ef hñ hefur betur Vit a. J Moyſis Løgū bañ ade Gud ad nockur Kallmadur ſkyllde færa ſig i Kveña Buning / og ad ein Kona ſkyllde bua ſig eins og Kallmadur : Þetta er Lyklegaſt/ ad hiñ Alvitre Konungur hafe ſett til ad hallda gooda Skictun medal ſijns Folks/ og til ad afſtijra Lauslæte og Oneirlisſamre Bñgeingne millū Karla og Kveña. Eñ þo kynnu Meñ þeſſ til ad gieta/ ad a medal añara være hier med teiknad/ ad eirn Kallmadur ſkyllde ecke læta þ Valld/ er hñ epter Guds Bode hefur yfer Konuñe / og Konañ eckert Valld taka ſier til yfer Mañenū/ Þvi ein Kona ſem vill ræda fyrer Bonda ſijnū/ hun tekur uppa ſig Kallmañs Buning / og eirn Egtamadr er ſo miøg velteſt ur ſijnu Bonda Sæte/ ad hñ lætur Konuna þ ſig ræda / hañ bijr ſig Kveña Buninge / og mæ ei framar Husbonde kallaſt/ ꝛ er hvørtveggia þra ad umhverfa Guds Skickun/ þvi hvørtveggia hefur hñ bañad/ er þ þvi ein Andſtigd þ hm̄. Þetta ſeige eg ecke þſſ vegna/ ad eige ſie þ Soomaſamlegt hvøriū Mañe/ ad þeckiaſt holl Rad goodrar Konu. Hefde Pilatus hlijdt Konu ſiñe / þa hefde hñ ecke giorſt ſekur i Bloode hiñs Riettlæta/ Matth. 27. Aurelianus Keyſare gæf þañ Vitnisburd Zenobiæ Drottningu/ aꝛ mꝫ heñ Radū ꝛ Fylge/ hefde Odenatus heñar Husbonde Perſana ſigrad. Munde þ ſkada David ad hñ hlijdde Abigael ? 1. Sam. 25. edr Joab Rade Kviñuñar i Abel Beth-Mahaca ? 2. Sam. 20. Þvi ſeiger og Salomon/ Prov. 14. ad ein ſkynſom Kona bygge Huſed : So kañ og opt til ad bera/ ad Kviñañ ſie framar Vite boreñ eñ Madureñ/ og er þa eingeñ Minkun ad fallaſt a Rad heñar/ Eñ þar fyrer a hun ecke ad hefia ſig upp yfer Mañeñ. Eirn Þienare kañ ad ſkynia margt fram̄ eñ hꝭs Herra/ ſamt er hañ þo ecke Herra. Þad kañ og opt ad henda ſig/ ad eirn Radgiafe ſie vijſare eñ hꝭs Konungur/ ſamt er hñ þo ecke nema Radgiafe/ So er og ein Kona alldrei nema Kona/ hvørſu ſm̄ hun er vel ad ſier um̄ alla Hlute/ hun kiemſt alldrei hærra eñ ad vera K, ø; ud prijde Bonda ſijns/ eins ꝛ Salomon talar um̄ goodar Konr/ Vilie hun

meira vera/þa ſmænar hun bæde ſig z hñ/z heiter hun þa Rotnan i hñs Beinũ/Prov. 12. ſem er eingeñ Æru Titill. Gud hefur Hlutunũ nærſta vÿslega hagad: Mañenũ hefur hñ gefed Abl og Vitsmune/ Konuñe Fegurd z Blÿdlæte/hvørtvegge eiga ſo ſÿnar Gaafur ad bruka ad Gude þockneſt. Kallmadureñ a ad bruka Styrkleika ſiñ til Erfidis/eñ ecke til Offlopa/Vitsmunena til Forſioonar/og ecke Hreckvÿſe: Konañ Fegurd ſÿna til ad þocknaſt Mañenũ/ þvi þ hefur Gud ſkapad i Nattuuruñe/eñ eige til Lauslætis/þvi þ hefur Dioſulleñ iñ fært i Heimeñ. Blÿdleika ſiñ til ad qviña Mañſins Giedsmune/ eñ ecke ad ſvÿkia hñ til vondra Verka eins og Jeſſabel/ 1. Reg. 21. Jeg Jtreka eñ þa aptur hina føgru Pals Samlÿkingu um Christum og Søfnudeñ/þvi hvørge er chriſtelegũ Egtaſkap meire Virding giør/eñ i heñe/þott Son Guds lifanda hafe virdt oſſ þſſ/ ad kalla oſſ ſÿna Brude/þa er hñs Dÿrd øngvu ad miñe/helldur øllu meire i allra þra Hiarta ſ hñ elſka/Hañs Brudur hefur og alla ſÿna Æru z Virdingu þar af/ad hun er hñs Brudur/og elſke hñ eirn z virde/og þar þ utañ hefur hun øngva. Konañ hefur og øngva Æru þegar hun Ovirder Mañeñ Pall ſeiger/Eph. 5. ad ſa ſm elſke ſÿna Egtakonu/hñ elſke ſialfañ ſig/z ſama er um Konuna ad ſeigia/þegar hun Mañeñ vird er/giører hun ſialfre ſier Virdingu/z ſu þ ecke giører/hun rÿfr Guds ſkipan/z ſetr Skørena upp i Beckeñ: Þvilÿkt Hionaband er ecke øllu ſkikanlegra/helldur eñ ef einhvør geinge a Høfdenu. Salomon ſeiger/ad ein þægeleg Kona/ſie Corona Mañſins/Prov. 12. og er þ i þvi meſt iñefaled/ad hun hlÿdeñ ſie/z giøre hm allt til Sooma. Þeir ſem nu Jeſũ vilia hafa mz ſier ad Heimbode/ þeir ſkulu med ſlÿku Skape ganga ad eigaſt / þa mun alltÿd vel farnaſt og alldrei illa / þa mun Christi Ok ſætt fiñaſt z hñs Byrde liett/Matth. 11. ef hm þocknaſt ad ſpeña ſÿn Børn þ ſiñ Ploog. Romveriar ſ z Gricker hafa nefndt Hioneñ mz ſama Nafne ſ Akneyte þau er draga eitt Ok. Nauteñ verda þvi ſo von þeg^r þau ſamſveitaſt/ad eitt hialp^r ødru til/z eitt hegd^r ſier ſvo i ſÿnu Erfide vid añad/ad Plooguren kuñe þ liettaſt añfram ad ganga. Sama til chriſtner Meñ/ad eige ſieñ vier lakare eñ þau Viñu

dÿreñ

dyrest er Gud hefur sett oss yfer/ og giefed oss til ad liekta under vort Erfide/ mz hvøriu vier eigū ad nœra oss af Jørdunne/ þar hn̄ hef: so miklu meira til vor lagt eñ þra/ ad fyrer utan hin̄ fagra Lykama er hn̄ hefur oss giefed/ z hina skynsemdarfullu Saal er hm̄ stioornar/ þa hef ur hn̄ endurkeypt oss mz sijnu eigen̄ Bloode/ Act. 20. Nøfū Raad JE su Moodur/ er hun sagde til Þienaranna/ hvad hellst hn̄ skipar ydur þ giøred. Eñ hvør eru þa hn̄s Raad? Paall seiger oss þ/ Gal. 6. Eitt bere annars Byrde/ z þa munud þier uppfylla Christi Logmaal/ þ hefur ad søñu Postulen̄ øllū sagt/ eñ ecke sijdst Nijoonunū. Þa mun hin̄ Al mœttuga Ørlœtes Nønd er fed: allar lifande Skiepnr/ bœta allan̄ vorn Brest/ z snua øllu Vatne Mootlœtingana i sœtt Vijn Gledennar: Og þegar Verolld þsse hœtter ad dryckia oss mz Vijne sijns Munadar/ og þ lekur til þ yferburde Þeckingarennar Ðrottens vors JEsu Christi ad smacka oss illa/ þa vier fiñū øngva Nuggun i Neimenū/ z hn̄ dryck iar oss med Galle og Edike eins og vorn Brudguma/ Matth. 27. Þa mun Jesus giefa hid gooda Vijned/ þa mun hn̄ drecka oss til af Nægd argiœdū sijns Nuss/ Ps. 36. Þa mun hn̄ lœta oss smacka Sœtleik ept erkomande Alldar/ hvør ecke er Matur nie Dryckur/ helldur Fridur og Fognudur i N. Anda / Rom. 14. Nvørs nioottande ad verda hier i Nœdenne/ og sijdan̄ eilijflega i Dijrdenne/ oss uñe og veite Gud him neskur Fader/ fyrer Forþienustu sijns Eingietens Sonar JESV Christi/ AMEN.

Pridia Suñudag epter Prettanda.

Gudspialled / Matth. 8. Cap.

Vm þan̄ Tijma. Og þa ed JEsus gieck ofan̄ af Fiallenu/ fylg de hn̄ margt Foolk epter. Og siaa þu/ ad Lijkþraa Madur kom/ tilbad hn̄ z sagde: Nerra/ ef þu villt/ þa gietur þu mig hreinsad. Og Jesus riette ut Nøndena/ ahrærde hn̄ z sag de: Eg vil/ verdu hreinn/ og jafnsnart vard hn̄s Lijkþraa hrein. Og JEsus sagde til hans: Siaa þu til / ad þu seiger þad eige neinum / helldur far þu og syn þig Kiennemannenum / og Offra þeirre Gaafu / er Moyses baud til Vitnisburdar yfer þeim. Eñ þa ed JEsus

gieck inn i Capernaum/kom til hañs Hundrads Høfdinge nockur/ bid-iande hañ og sagde: HErra / Þioon miñ liggur Limafallssiukur heima/og kvelst þunglega. JEsus sagde til hañs: Eg vil koma og lækna hañ. Og Hundradshøfdingeñ svarade og sagde: HErra/ eg em þess ei verdugur/ad þu ganger iñ under mitt Þak/ helldur seig þu eitt Ord/og mun miñ Þioon heilbrygdur verda. Þviad eg em Madur Yfervalldenu undergiefeñ / hafande under mier Strijdsfoolk / og nær eg seige þessū/Far/þa fer hñ/og ødrum/ Kom þu/og hñ kiemur/ og Þræle mijnū/ Giør þetta/og hñ giører þ. Eñ þa ed JEsus heyrde þetta/undradest hañ/og sagde til þra er hm̄ epterfylgdu: Sañlega seige eg ydur: ad þvilijka Tru hefe eg ecke funded i Jsrael. Eñ eg seige ydur/ þad marger munu koma af Austre og Vestre / og sitia til Bords med Abraham/Jsaac og Jacob i Rijke Himnanña/eñ Rijkesins Syner munu verda utrekner i hin ytstu Myrkur / þar sem vera mun Oop og Gnijstran Tañanña. Og JEsus sagde til Hundradshøfdingians: Gack þu hiedañ / verde þier epter þvi sem þu truder. Og hañs Þioon vard heill a þeirre somu Stundu..

Exordium.

HAKKa er nockur sa Vitnisburdur i Heilagre Ritningu er so krøptuglega votte / ad Gud og Madur eru samteingder i eirne Persoonu DRottens vors JEsu Christi / sem þau Ord er skrifud standa i Pistlenum til Col. 2. Þar Postuleñ seiger: Ad i Christo bwe øll Fylling Guddoomsins Lijkamlega. Næsta hermælltur hefur Paulus vered um Leindardoom Holldtekiuñar vors Frelsara i þessare Mælsgrein / þvi hvar Guddoomsins Fylling byr / þar byr Gud allur / og allur hañs Kraptur / hañs Almætte / hañs Guddoomlega Speke / hañs Riettlæte / og hañs mikla Myskunseme / og allt añad sem Mañleg Hyggia kañ ad giøra sier i Lund um Guds Orañsakañlega Veru / og þar Gud byr Lijkamlega / þar byr hañ so sem Sáleñ i Lijkamanum. Og so sem Sáler vorar eru samteingdar Lijkømunum / So ræd eg af þessum Postulañs Ordum / ad Gud hafe samteingdur vered Christi Mañdoomlegre Natturu / Og þvilijka Ordshattu man fleire lesa i Sendebrefum hins heilaga Páls og añara Guds Mañanna. Nu þo ad vor Frelsare hafe allmarga Votta siñar Guddoomlegu Hatignar / og heñar Jbwdar i voru Hollde / þa hefur hañ samt eñ þa framar villad styrkia þesse Sañnde um siñ Guddoomlega Krapt / med Tæknum og Stoormerkium / hvør eingeñ kuñe ad giøra nema Gud / sem alleina Dasemdar Verkeñ giører / Ps. 136. Þetta ætte ecke ad minstu Leite ad styrkia Trw vora / Brædur myner / i Eymdar

dal

dal þessum/ þvi hañ er Gud sem vort Holld og Blood hefur uppa sig tekeð. Gud er i Hollde voru þreistadur a allañ Hatt lyka so sem vier / þo án Syndar / Heb. 5. Gud kañ ad sampynast vorum Eymdum. Gud hefur vora Siwkdooma bored/ og vorum Orkumslum a sig hladed / Es. 53. Gud er pyndur i voru / og so i synu Hollde/ fyrer vorar/ eñ ecke synar Synder. Gud hefur med synu eigeñ Bloode Christnena Endurleyst/ Act. 20. Gud hefur giefed oss siñ Lykama til Mautnar/ og med Bloode synu hefur hañ dryckiad oss / Joh. 6. Gud hefur i voru Hollde lided / og i þvi sama er hañ ingeingeñ i syna Dyrd / Luc. 24. og hefur sett sig til Kraptarens hægre Handar/ Heb. 1. J þessare Trw ætte oss ad styrkia medal añarra / þad heilaga Evangelium er vier strax heyrdum lesed / J hvørin vor blessade Endurlausnare med Tvefølldu Kraptaverke Auglyste siñ Guddoomlegañ Mátt og Vellde: Eñ sokum þess/ ad eg fyrer vyst veit ad þar er eingeñ af ydur / sem efar hier uñ / og eg hefe fleñast Formala talad / længtum helldur til Uppvakningar i Packlætenu vid Guds Sonar Oumræðelega Gæsku / helldur eñ til ad telia nockrum Trw uñ þa Hlute sem aller jata sañan ad vera / og eingeñ Tvymæle leika a i nockurs Mañs Hiarta / þa viltum vier helldur a þessare hælfre Stundu Jhuga / hvørneñ vier eigum þessar Guds Dasemder og Velgiorninga oss i Nyt ad færa. Og skulum vier þvi alleinasta i þetta Siñ oss fyrer Hendur taka hid Fyrra Kraptaverked / uñ Lækning hiñs Lykþraa / og þar af yfervega. 1. Hvad Skadsamlegur og Vidurstyggelegur Siwkdoomur ad sie hin Andlega Lykþrá SYNDEÑ. 2. Hvørneñ vier eigum af heñe heiler ad verda.

Eñ þu goode Meistare JEsu / sem vor Krankleike hefur bored / Tala þu Eitt Ord oss til Lyknar hia þynum Himneska Fødur / ad hañ sende oss siñ Anda til þessa Verks / og munum vier heilbrygder verda / Bænheyr þad O HErra fyrer þitt dyrmæta Blood og Forþienustu / AMEN.

Utleggingeñ

HJer stendur i Upphafe Gudspiallsens/ad þegar JEsus var komeñ af Fiallenu/hafe hm̃ mætt Lykþrár Madur. Ollū er oss kuñugt/ hvørsu skiædur ad er þesse Siukdomur/þar hñ smÿgur i giegnū Ædar z Sinar/Holld z Bein/eins z nockurskonar Etur/z er svo ad seigia almeñeleg Rotnun Lykamañs; Hvar þ Aaron sagde fordū Daga/ Num. 12. Er hñ bad þ Systur fra Moisis z syna Mariam/þa hun hafde møglad sialf og gink hñ til ad mogla a moote Gude z Moise/og vard þar fyrer med Lykþrá sleigeñ. Alyt mig miñ Herra sagde hñ: Eg bid/Legg ecke a ockur Giolld Syndareñar/ mz hvørre vid høfū mdarlega breitt z syndgad. Jeg bid/ad eige verde þesse lyk Nræe þvi/hvørs hælfur Lykame er uppeteñ þa þad utgeingur af Lyfe siñar Moodur. So bañvæn s̄ nu Lykþrañ er / þa er þo Syndeñ hælfu verre/ hæde

Saalu z Lijkama hef: hen̄ Spilling inn̄feked/eingen̄ Lim: Lijkaman̄s/ eingen̄ Tilhneiging Saalaren̄ar er su/ad eige stryde i giegn Gude. Aug un hlaupa epter sin̄e Fysn z drambsømu Lijferne/1. Joh. 2. Munnuren̄ byr yfer Nøggorma Eytre/Rom. 3. Hendurn̄ ufriettka/Men̄ til ad ræna z stela/til ad slaa z deyda. Fæturnar eru skioótar til ad hlaupa hin̄ breida Veg/s til Glotunaren̄ar liggur/Matth. 7. Eyrun daufheyrast vid Drottens Orde/Ps. 58. en̄ klæia epter nyu̅ Lærdoomu̅/2. Tim 4. epter Roog z Bakmælge/epter Naungans Ohroodre/ z nælega øllu þvi/er Men̄ vilia þar Jllt i bera. Nasernar hitna af Foolsku/þegar vier sian̄ þan̄/er vier þykiunst eiga nockrar Heipter ad gialda/edur ef einhvør virder hia sa̅ngsta Rijk z Ofkunockru min̄a/helldur en̄ hen̄ar Mikillæte hlyda þyker/þegar Luckun̄ar Svipvinde hef: hvirflad hen̄e um̄ Stundarsaker i Lopted upp til ad blinda hra Augu/er oss samfara verda um̄ Eymda Dal þen̄an̄/edur mæta oss i hm̄/veit þo ei nær en̄ þ fellur aptur a Jørdena/hvadan̄ þ kom/og verdur Footu̅ troded/þegar Vedrinu̅ slotar/sm̄ þo litlu midur numde vid Skyen̄/z sa̅vgstu̅ Mon̄u̅ þotte/sm̄ ad fære a Vængiu̅ Vindan̄a/Ps. 104. næst Gude yfer Hím en og Haudur. Skynsemen̄ er afløgud/ so þegar Holldeo rædur fyrer hana/þa er hun Ovinn̄itka i giegn Gude/Rom. 8. Vilien̄ er haalfu verre/þvi han̄ kiepper i moot Andan̄u̅/Gal. 5. og af Hiartanu framkoma illar Hugsaner/Agg/Reide/Præta/Mord/Man̄dra̅p/Hooran er/Matth. 15. og an̄ad þvium̄ lijkt. So er þsse vesæla Tialldbud ecke an̄ad en̄ eitt Hospital daudsiukra Lima/ sm̄ af Andskotan̄u z Synden̄e eitrader eru. Þad jatar Esajas Cap. 1. þar hn̄ seiger: Ad allt Høfuded sie siukt/allt Hiarlad sie veikt/fra Hvirfle z allt til Jlia/sieu ecke nema Saar/Kaun/Beniar z Þrote. Adrar Sotter verda flestar m: ein hvoriu moote læknadar/en̄ Lijkpræen̄ ecke/ hun skil: eige vid Lijkaman̄ fyrr en̄ Lijkamen̄ skilar Saalen̄e. Fuen̄ i Grøfen̄e/er Eydelegging heilbrigdra Lijkama: Han̄ ma̅ kallast Vppbygging þra/ s rotna lifande/ Þvi sielegre er ein Molldar-Hruga/en̄ Lijkpraa Man̄eskia. Synden̄ er i øngvu betre/nema m̄d: sie: Nun skil: eige vid oss/æ so leinge vier ber um epter oss þen̄an̄ daudlega Lijkama / þvi þott vier sieu̅ þ Guds Al-

mættis Krapt i heilagre Vatnslaug endurfædd'/samt giætt þo alldrei ad heilu/um̃ hid gamla Mein Adams Spillingar/ z hid eitrada Nøgg orms Bit. Anned er ad søsu reidubuen̄/eñ Nollded er veikt/ Matth. 26 z pau tvø berast Bana Spioot epter/so eins Lijf er añars Daude/ þott vier sieu grepkrader m̃z Christo þ Skyrnena til Daudañs/Rom. 6. þa lifer þo Reiste Syndareñar i Molldeñe/ sem opllega vekur hiñ gamla Adam a Fætur aptur. Pad geingz eins um̃ vorn Einidar Nag i þssu Lijfe/ eins z Josua skrifar um̃ Israels Sonu/ Jos. 23. ad þeir forsoomudu ad utreka hina Canaanisku epter Guds Bode / ad Gud hafe lated þm̃ epter nockra af þm̃ Pioodũ/er hñ formællte þm̃ til ästeitingar/þ er þm̃ til Mootlætis/ so er þ z fyrer oss/sm̃ geingner erum yfer um̃ Jordan epter JEsu/ þ er i giegnũ heilaga Vatnslaug/ til ad byggia i þvi fyrerheitna Landenu / sem er Rijke Guds Sonar. Par verdur þo alltijd nockud epter oss til Asteitingar/hellst af þvi vier erũ Toomlæter ad stockva þm̃ Olldar Flocke/sm̃ Gud hatar/eins z Israel i Canaan/so ad hier um̃ hafa eirneñ Neilager kvartad/ z m̃z al añara St. Pall/Rom. 7. þar hñ seiger: Ad hid vonda lode vid sig/ þa hñ vilie giøra hid Gooda. Nu er pañveg Syndeñe vared/ B. M. z þ mæ um̃ hana seigia/ s Nañibal sagde fordũ um̃ Romveria z þra Borg: Ad bægt munde Ulfũ þm̃ þ ad koma/nema Skooguren̄ høggveñ være/er þr pløgudu ad flija i/So verdur z eige helldur Syndeñ afmæd/fyrr eñ þra heñar Nreyse er nidurbroted/z er med soddañ moote þess Kostur betre sm̃ daudur er/helldz eñ hiñs er sig kallar ad lifa/allt eins z hiñs Lijkþraa. Pad sijnest mier St. Pall sampycke/þegar hñ seiger: ad Daudeñ sie siñ Abate/og ad hñ gyrnest ad leysast hiedañ z vera m̃z Christo/ hvad hñ kallar miklu betra/ Phil. 1. Eñ i þvi mæ Lijkþraañ kallast Neilbrygde hia Syndeñe/ad hun skilur vid Mañeñ i Daudanũ/eñ Syndeñ fylger øllũ þm̃ epter Daudañ/sm̃ ecke verda m̃z Jesu Bloode afþvegner i þssu Lijfe/ so þra Reikur mun uppstijga um̃ alla Eilijfd/Apoc. 14. þra Elldur ecke slokna/ z þra Ormur ecke utaf deya/Esa. 66. Lijkþraañ er afskræmislegur Stukleike/ hun eyder Mañsins Fegurd/so adra heilbrygda Meñ stuggar þar vid/z þr ford

ast

ast Þra Nalægd/ jafnvel Þr sem af Christelegre Medaumkan hræraſt Myskunar yfer Eymdū Þra. Þar fyrer baud Gud/ Levit. 13. ad soddañ Mañeskiur skylldu hylia Asioonur sijnar. Ecke er Synden betre/ ef vor Augu væru so skign/ ad vier sie mættū hen̄ar Ompynd. Vier hofū Vid- biood a þeim Lijkþrau/ af þvi vier erū ecke aller eins af Gude plagad- er/ eñ vor andleg Illsku Kijle og Graptrarmein kyssū vær tijbyrdis/ og lætū vel yfer þeim/ nema þau hafest so illa/ ad Fordæme sieu slijk fra Van heilenda/ og ber þad til þess/ ad aller vier erū med slijku Marke brēnder/ sumer meira/ sumer miña/ þvi eingeñ er sa ed Gott giore/ og ecke eirn/ Ps. 14. Gud giæfe vier mættū skynia/ hvad illa ad vorar Skamer lijta ut i hans Auglite/ þar hañ fyrer Þra Skulld vill snua vid oss Bakenu/ og ecke Andlitenu. Hvad seiger Gud hia Esajam/ Cap. 1. um Mañ- aña Guds Þioonustu? Læted af ad Offra hiegomlegū Gafū/ Reikel- señ eru Andstygd fyrer mier. Og skoñu sijdar / Ydar Tunglkomu Hælijder og hin vissu Helgehollden hatar mijn Sala / þær eru mier mædusamar/ og eg em þreittur ad bera. Sie nu þañen vort Gudræknis verk i hans Augū sumra hvørra/ Hvilijkar munu þa vera hinar verstu Synder og Glæper/ sem ad hroopa i Himeneñ? Vier vorū ad soñu skap- ter epter dijrdlegre Guds Mynd/ eñ Illvyrme Klækia og Lasta hefer upp- eted vorn andlegañ Frijdleik og Holldfue Syndareñar hefur spillt voru Atgiørfe. Mætte oss þvi til Hugar koma/ ad skijla Lijkþrau Asionu vorr ar/ sem i Guds Auglite er Osijn orden/ þar Asiaana hiñs fegursta a medal Mañaña Sona/ Ps. 45. JEsu Christi/ sem er Imynd Guds dijrdarfullrar Personu/ Heb. 1. hun var byrgd medañ hañ var sleigen fyrer vora Skulld/ Marc. 14. hvøria Andskoteñ sleiged hefur med andlegū Kaunū O hvad nadugur ertu lijknsame Gud/ ad þu so vægder syndugū Moñū/ ad þr sem þiñ Kross a Herdū bera/ voru adgreinder fra þeim/ sem hid sama hofdu forþienad / eñ þijna heilogu Eingla lætur þu ecke vijkia fra oss/ helldur þioona oss og a Hondū bera / jafnvel þegar vier erū verst ut litum i þijnu dijrdarfulla Auglite. Þiñ Eingieteñ Son hefur þu utreked fra Auglite þijnu vor vegna/ hañ er Madkur og ecke Mad- ur orden/ Ps. 22. Hañs Alit var andstyggelegra eñ añara Maña/ Es.

53.

53. Þetta var þiñ true Þion/sm̃ var hlydugur allt til Daudañs/ia/ allt til Krossens Dauda/Phil. 2. Eñ til vor utbreider þu hendar Hendur allañ Dageñ/Es. 65. t Ohlyduger eru/z giører oss i hm̃ þyn utvaleñ Børn/Einglunū samlyk/ Matth. 22. ia/samlyka hñs dyrdarlegū Lykama/Phil. 3. Lykþræer Meñ hafa illa lyktande Anda/er og þss øll Von/ þviad allur Natturlegur Vesse Lykamañs er spilltur. Þvilyk er Syndeñ/z þo øllu verre/iafnvel þott ad vier fiñū þar ecke til/hvøri' Samdauna erū ordner heñ' Ylldu. Paulus talar so um hana i Davids Orda stad/Rom. 3. Ad þra Barke sie ein vyd. opeñ Grøf. Eñ um̃ Grafer framlideña talar so Herrañ/ Matth. 23. Ad þær sieu hid iñra fullar mz daudra Maña Bein z allskins Opeckt. So er og þm̃ Mañe hættad / er grafed hefur Sælu syna i syndugū Kroppe/ sialfa dauda i Syndunū/z varpad ofañ a hana fu'ū Leyr Syrnda og Lasta/ hun ablar vidurstyggelegr' Andfylu i Guds Auglite/þm̃ er læta hana drottna i synū daudlegū Lykama/Rom. 6. z leifa heñe ad elldast þar iñe. Heñar Straffbreñr allt til nedsta Helvytis/Devt. 32. eñ heñar Reña uppstygur þ Guds Næsære. Er þta sa Fadmur/sem vier eigū Brudgumanū ad biooda / þa hañ frambrunar af Fylabeins Hølleñe? Ps. 19. Er þ sa Koss/sm̃ vier eigū ad fagna mz/þm̃ Vørunū a hvøriar Nadeñ er uthellt? Ps. 45. Er þta su Fegurd/sm̃ hñ æad gangast þ/i hvørs Auglite/ad ecke Himnaña Himnar eru hreiner/ Job. 15. Og hvad a þsse Andardrættur skylldt vid Harmþrungeñ og sundurknosadañ Anda/er Konungur Dyrdareñar vill ecke fyrerlyta? Ps. 51. Vier buū oss i Skart/hvør fyrer odrū/z leggiū Kapp a þad/ sumer fyrer Hæversku Skulld/eñ sum' til Laustætis: Eñ fæer hyrda um̃ þ/hvørt þr hreiner sieu i Guds Augū. Vei/vei ydur Skriftlærdū og Phariseis seiger Lausnareñ/Matth. 23. Þier ed hreinsed þ ytra af Kierunū/eñ hid iñra er fullt af Rane z Ohæfu. Þu blindur Phariseus hreinsa fyrst hid iñra af Bikarnū z Diskenū/so þra ytre Partar hreiner verde. Þessa ættu Guds Børn ad giæta/og þvo Daglega Kaam Syndaña af Hiarta synu med heitre Ydran og JEsu Bloode/ þa være þss meire Von/ad vier yrdum ecke so Andramer fyrer Gude.

Og þo margt meige nu fleira hier um̃ tala/ þa viliũ vier læta þetta so sagt vera um̃ Skadseme Syndarẽnar/ eñ hugleida Framveigis/ hvør neñ vier eigum oss Rauda ad leita / so hun ecke kvelie oss i eilijfre Nel-sott. Hvar fra Gud vardveite oll sijn Børn i JEsu Nafne/ Amen.

Nu fyrst ad þesse Andlega Lijkþrau Syndeñ/ er so skadlegur/ so hræ-delegur/ so vidurstyggelegur/ ꝛ so banværn Siukdomur/ sem nu hefe eg sagt/ ꝛ þier munud aller med mier sañа/ og þ sem yfertekur/ ad hun er so langvin/ ad hun mun alldreige yfergiefa oss/ fyrr eñ vier hana yfer giefum/ þa er einsætt ad leita þess Medals sem alleina vid hefie a/ adur eñ vier erum so yferkomner/ ad ecke er Von til Afturbata. Hvad viliũ vier þa hier til giøra ? Hvad giørde þesse Lijkþraa Madur ? Þegar vor blessade Endurlausnare/ kom ofañ af Fiallenu/ mætte hañ hõm og bad: HErra/ Ef Þu Villt/ Þa Giefur Þu Mig Hreinsad. Hañs Bæn var riett-skickud/ af þvi hañ bad um̃ Lijkamañs Heilbrygde/ þa beidde hañ med Fororde. Vier þurfũ ecke þañeñ ad bidia mooti Synd-eñe/ þvi vier eigũ fyrer Sælũ ad sia/ hveriar hañ hefur med sijnu dijr-mæta Bloode endurleist/ Act. 20. Hvar fyrer skylldũ vier med Fororde bidia/ þar vier vitũ hañ vill vier hreiner verdũ/ og hañ hefur svared vid sitt Lijf/ ad hañ ecke vilie syndugs Mañs Dauda/ helldur ad hañ snue sier og life? Ezech. 33. Og þar fyrer er hañ i þeñañ Heim komeñ/ ad aller þr õ a hañ trua/ fyrerfarest ecke/ helldur hafe eilijft Lijf/ Joh. 3. Þesse aume Madur jatade sina Veikleika þ Drottne. Giør slijkt hid sama/ Barn Guds/ drag ecke Dulꝛ a þijn Afbrot þ Gude/ ꝛ fegra ecke þijna Asijku i hañs Auglite. Þeink helldꝛ þ sama õ David/ þegar hañ sagde/ Ps. 32. Eg jatade Drottne mijna Misgiørd/ ꝛ þa fyrergafstu mier þ. Christur hefur algiørla vitad/ ad þesse Madur var Lijkþraar/ adur eñ hañ kallade til hañs/ þott hañ ecke hefde vered audkiendur af sijnũ Bun-inge/ þa mun hañs Guddooms Syke ecke sijdur hafa þeckt hañs Mein-læte/ helldur eñ hefiar/ sem gieck bak til vid hañ/ Luc. 8. og valla þorde ad snerta Fallд hañs Klæda. Lat þier af þessu til Hugar koma ad hañ mune ecke Okuñug þijn andleg Lijkþrau / eñ a medañ þu þeiger/ þa er eingeñ Von ad hañ utriette Nondena, Hollofueñ ꝛ Daudeñ i Smrunũ

er

er ad søñu lioofur Asyndū / eñ ecke mun þ lijta betur ut i Laknarañs Augū/ þott hñ sie strokeñ yfer mz Purpura Farfanū. Hugsa til þess/ hvad lijted þ gagnade vorū fyrstu Forelldrū ad skyla sier mz Fijkinblød unū/Gen.3. þa Náttturañ baud þm/ ad þau nakeñ væru/miña mun þier þ gagna/ad draga Sky Hyrdulleysesins þ Skøm þijna/þvi þott ad bæde Diøfulleñ z þitt eiged Holld giete svæft þig um Stund/ þa munu þid ecke stijnga Jsraelis Vaktara Svefnþorn/ þviad ecke syfiar hñ/Ps.121. og hñs Auga sier hvad i Myrkrunū er huled/Syr.23. Adam vard feigeñ ad þyggia Skiñkyrteleñ af Gude/Gen.3. til ad hylia sijna Blygdun mz/og ad veria syndugañ Lijkama siñ þ Kullda og tijm añlegu Froste. Þu munt og verda ad kaupa eirn nijañ Klædnad/ af hinū ødrū Adam/ 1.Cor.15. so ad Bligdan þijns Klædleysis ecke opeñberest/ Apoc.3. og ad þu ecke breñer i eilijfum Ellde. Dyl þvi ecke þijn Afbrot fyrer Gude/ christeñ Madur/ þa mun hañ þau hylia/og lypt Skijluñe af þijnū Syndū/so mun hñ draga hana fra sijnu Augelite/þvi aungvañ þañ sm til hñs kiemur/vill hñ fra sier reka/Joh.6. Þegar vier viliū ecke sia edur þeckia vor Lijte/ þa sier Gud þau hvad best/þvi vorar heimuglegar Synder setur hñ þ sijnu Auglite/Ps.90. Eñ þegar vier siaū/þa sier hñ þær ecke/ þvi hñ hef: heited/ad kasta þm i Hafsins Diup/ Mich.7. og miñast þra ecke ad Eilijfu. Verū þvi ecke so einfallder sm Fiskureñ/hvør ad vænter sier einskis Voda/ þegar hañ hefur Høfuded faled/ þvi þott vier stijngū vor Augu ut / nær oss ofbiooda vorer Klæker/þott vier villdū seigia Fiøllunū hylied oss/og Hálsunū hrinied yfer oss/Apoc.6. þa skorter Gud ecke Beinsketie til ad rañia vorn syndugañ Kropp/þeg' hñ hef: spañad siñ Boga/Ps.7. þvi aller Hluter eru berer og nakter þ hañs Augū/Heb.4. Þegar hiñ Lijkþraae beidde/þa dvaldest þ eige leinge þ/ad Jesus bænheyrde hñ/Rietté ut Høndena z sagde: Eg Vil/ Vertu Hreinn. Þad var goods Vocka Merke hia Persa Konunge/ ad riella ad ei h:eriū siñ Velldis Sprota/hvad lesa má uñ Ester Drottningu/ þegar hun gieck þ Konungeñ Assverum/ Est. 5. Hvør er þijn V.llldis Sproti/þu Konungur Dijrdareñar? Þad er þijn Almættis Hond/ sm allt verkar/

J hvøria Faderen̄ hefur allt Valld giefed/bæde a Himne og Jørdu/
Matth. 28. af hvørre eingen̄ kan̄ ad grÿpa Saude þÿna/ Joh. 10. hun
er eige stutt orde:/ad hun kun̄e ecke ad hiælpa/ Es. 59. Hun er eige
aptur lokud/ ꝥ hun vilie eige Myskuna/ hun er eige Ablvana/ so hun
megne eige ad frelsa. Þad er Guds sterka Hønd/ ⁊ utriett᷑ Armlegg᷑/
Devt. 4. Þad er Hønd Guds/i hvørre ad eru Filsne Jardar/⁊ Styrk
leike Fiallan̄a/ Ps. 95. J hvørre aller Heilager eru/ Devt. 33. Jæ/i
hvørre ad er øll lifande Sæl/og allra Man̄a Ande/ Job. 12. Þegar
Syndaren̄ stÿngur Hendeñe i sin̄ eigen̄ Barm/⁊ dregur hana ut aptur
hvÿta af Lÿkþrá/eins ⁊ Moyses/Exod. 4. mun hn̄ þa þora ad drepa
Hende sin̄e a Odd hins Almætkuga Velldis Sprota/ eins og Esters
Fiærre sie þvi/ad nock᷑ bere min̄a Traust til ad mæla vid Fød᷑ Misk-
unsemdan̄a/en̄ hun hafde a Konunge hinū mikelæta. Hn̄ hafde hana
ad Herfænge teked/ Est. 2. en̄ Jesus hef᷑ oss af Herleidinguñe utþrif
ed. Han̄ kvadst fus ad skipta mz heñe Konungs Rÿkenu/ Est. 5. Þad
kuñe hn̄ ecke morgū ad bioda/nema hn̄ giæfe upp sialf᷑ Tign᷑ Nafn
ed. En̄ Jesus hefur øllū seigia læted/ sm̄ hn̄ elska: Komed blessader
Børn mÿns Fødurs/⁊ eignest ꝥ Rÿke sm̄ ydur er fyrerbued fra Upp-
hafe Veralldar/Matth. 25. og er þo sialfur Konungur ad Eilÿfu/og
hn̄s Rÿkisstoll varer um̄ Alldur og Æfe/ Ps. 2. Han̄ hefur ad fyrra
bragde riett oss sÿna Hønd/þa hn̄ trulofade oss sier i Næd ⁊ Myskun
seme/Os. 2. riettū hm̄ aptur vorar Truar-Hendur/⁊ trulofunst hm̄ i
Elsku ⁊ Undergiefne: Han̄ riettir ad oss sin̄ ⁊ vorn Trigda-Pant/sm̄
er Heilagur Ande/Pantur Arfleifdar vorrar/Eph. 1. hvørn hn̄ hef-
ur sendt oss af sÿnū Fødur. Drepū ecke Hendeñe vid þvilÿkre Sæmd/
⁊ motstøndū ecke Heiløgū Anda/ so eige verde Guds Rÿke fra oss tek-
ed/og ødrū giefed/ Matth. 21. Eg Vil Vertu Hreinn sagde JEsus/
en̄ hvad seiger Gud vid oss? Es. 1. Þvoed ydur/hreinsed ydur/taked yd-
ar illa Breitne fra Auglite mÿnu/komū sÿdan̄ ⁊ eigunst Løg vid/þott
ydar Synd᷑ sieu raudar sm̄ Blood/skulu þær verda hvÿtar sm̄ Snioor/
og þott þær sieu raud᷑ sm̄ Purpure/skulu þær Ullhvÿtar verda. Hvør
sm̄ sialfur vel vill/han̄ þarf ecke ad efast um̄ Guds Vilia. Gud gaf
sin̄

siñ Son i Daudañ til þss vier kyñu ad hreinsast/ þvi skylldi hñ þa ecke vilia oss hreina? Þar hañ er allareidu utgiefeñ. Þad velldur einasta vorū Saurendū/ ad vier viliū ecke hreiner vera/ þyker helldur vænt uñ/ ad vellta oss i Endeme Syndaña/ og gleimū þvi a medañ / ad i hina himnesku Jerusalem maa eckert Saurugt iñkoma/ Apoc. 21. Nier stend ur i Evangelio/ Ad JEsus Gieck Ofañ Af Fiallenu. Hvad munde vor HErra þar ad hafast ? Hañ talade fyrer Folkenu / þa mgiætu Predikun sem skrifud er hia Matth. Cap. 5. 6. 7. J hvørre medal añ-atra ad standa þsse blessudu og huggunarfullu Ord: Bidied og mun ydur giefast/ Leited og munud þier fiña/ Knyed a/ og mun fyrer ydur upploked verda. Þvi hvør sem ad bidur/ hñ mun medtaka/ og hvør sem leitar mun fiña/ Et þar nockur Madur af ydur/ ef Sonureñ bid: hñ uñ Braud/ ad hñ giefe hm̄ Stein ? Ellegar ef hñ bidur uñ Fisk / ad hñ riette ad hm̄ Høggorm? Þar fyrer ef þier sem Vonder erud/ kuñed ad giefa goodar Giafur Børnū ydar/ Hvar fyrer mun ecke miñ himneske Fader giefa þm̄ Gott/ sem hñ þar uñ bidia ? Nu fyrst ad Sañleiksins Muñ: hefur þañ eñ talad/ þvi skyllde eg efast uñ/ ad hñ vilie mig Lijkþrááñ hreinsa/ falleñ reisa/ villtañ leidrietta/ z harmþrungeñ og sundurknosadañ endurnæra? Eñ epter þvi eg sie ad Jesus/ þegar at hñ gieck ofañ af Fiallenu / þa stadfeste hñ allt þ hañ sagt hafde/ mz þssū tveimur dijrmætu Kraptaverkū/ so veit eg ad Skylldañ bijdur mer/ sem er hiñ vesælaste Ormur/ er skrijdur a hñs Footskør/ ad saña mijna Vidurkieñingu/ mz alvarlegre Vidleitne fra Verka og Athafna/ er hñ hefur skipad ad dijrka sig med / Sierdeilis þar eg heyre hañ seiger i þssare somu Predikun/ ad þr mune ecke aller sem til sijn seige/ Herra/ Herra/ iñganga i Guds Ryke/ Matth. 7. helldur þr sem giora Vilia sijns Føddurs/ þss sem a Himnū er. Þvi so sem eirn goodur Læknet nægiest ecke þar mz/ ad giora hiñ Siuka heilbrigdañ/ helldur tekur hm̄ Vara fyrer þm̄ Hlutū sem hñs Heilsu kuña framveigis ad skada/ sier deilis þm̄/ af hvøriū hñ veit/ ad hñ hefur haft sijn Vanheilende/ so ad ecke falle hñ aptur i somu Soott. So Giæskurijkur þykest eg vita ad miñ Heilsugiafare er/ ad hñ alvarlega vill/ ad eg fordest alla þa Oløf

ian/ ꝫ hñ veit ad mijna Saalu kreinkt hefur/ so ad ecke verde nikt hid Sijdara argara hinu Fyrra/ 2. Pet. 2. Þad kieñ mier hñs lijknarfulla Tilhlutan/ þa hñ frelsade Hoorkonuna fra Afellis Domenū/ ꝫ sagde: Kona/ hef̃ nockur fordæmt þig/ Eñ hun kvad ney vid: Og hñ ályckt ade mz þssū Ordū: So fordæme eg þig eige helldur/ gack hiedañ ꝫ synd ga ecke framar/ Joh. 8. Drottiñ seiger til þssa Lijkþraa Mañs: Far og syn þig Kieñemøñunū/ Offra þijna Gaafu þa er Moyses Hefur Boded Til Vitnisburdar Yfer Þm. J Levit. Bookar 14. Cap. stend ur/ Ad þr sm̃ hreinsader voru af Lijkþraa/ skylldu offra tveimur Fugl um/ hvørra añar ætte ad slaatrast/ eñ hiñ dijfast i Blood þss slaatrada/ og sijdañ laus giefast og burtu fliuga. Þetta miñer mig a ad þeinkia þar um̃/ ad Guds Eingieteñ Sonur er miña vegna fyrer utañ alla Verdskulldan slaatradur/ og a Krossens Alltare foornfærdur/ Gude til eins Sætleiks Ilms/ Eph. 5. eñ mier er dijft i hñs Blood/ ꝫ þar fyrer em eg laus giefeñ/ sm̃ hñ lijflaated hefe/ ꝫ i burtu flogeñ/ samt veit eg þo mijna Skylldu/ ad eg ad nockru Leite skal skijrast þre Skijrn sm̃ hñ skijrst hefur/ Matth. 20. þ er/ ad miñ gamle Madur a med hm̃ ad kross festast/ Rom. 6. æ̃dur eñ Saala mijn fær uppfloged til Himna og iñ geinged i hñs Dyrd/ a Land lifande Maña/ Ps. 116. Hvørt ad koma/ og þar Eilijflega med hm̃ ad fagna/ bæde mier og øllū Guds Børn um/ veite og giefe Myskunsamur og goodur Gud/ fyrer For. þienustu sijns Eingieteñs Sonar/ og Naad heilags Anda/ AMEN.

Fioorda Suñudag epter Þrettanda.

Gudspialled/ Matth. 8. Cap.

OG er JEsus stie a Skip/ fylgdu hañs Læresveinar hønū epter. Og siaa þu/ ad mikell Okyrrleike giørdest i Sioon um/ so ad Skiped laa under Aføllum/ eñ hañ svaf. Og hñs Læresveinar geingu til hñs/ vøktu hñ upp/ og søgdu: HErra/ hialpa þu oss/ vier forgongū. Eñ JEsus sagde til þeirra: Hvad hrædest þier Lijtel-truader? Þa reys hañ upp/ hastade a Vind añ og Siooeñ/ og þar vard Logn miked. Eñ Meñerner undrudust/

og

og søgdu: Hvilikur er þesse? Þviad Vindur og Sioor hlyda hønũ.

Exordium.

HIñar Ogudlege Heimur þesse / hvørs Høpdinge ad Satan nepnest / Joh. 14. Hañ synest miøg so vel kuña ad samlykiast vid Hapid. Siooreñ er ein Ostødug Høpud-Skiepna: Þegar hañ er sem blydastur / veit ecke fyrre til a Stundum / eñ hañ umhverpest nærre i Augnabliki og rys Fiøllunum hærra. So er og eckert i Heiminum stadpast / þegar hañ bladrar uppa nockurn / eins og Pioopgiepeñ Hundur / þa er Guds Børnum ap hønum Skadeñ vijs / og jafn vel hañs eigeñ Børnum optlega. Þott ad Satan og hañs Viner hate Gud mest / og þa / sem Ætt eru med hønum / þa er hañ þo i sialfum sier sundurþyckur. Ecke Elskast hañs Þioonustu Meñ leinge Iñbyrdis / þegar þar er ad keppa uñ þad / sem þeir hapa giørt sier ad Gudum. So sem Christi Piinarar eru vidkvæmer nær þeirra Høpud er meidt / So er og Myspulleñ i siñe Kynslood. Þegar Laban vantade syn Skurgod / þa rañ hañ japn skioott epter Jacob / Gen. 31. Þott hañ være hañs Mægur / og so er Heimur þesse Iñbyrdis / þegar hañ mæ sia a Bak einhvørs þess / sem Drambsemeñ og Fysn Augnaña hapa þest siñ Trunad a / þa ryfur hañ Vinskapiñ / japn vel vid þa sem hañ liest hapa hvad kiærasta. Joab er ecke leinge Viner Amasæ / 2. Sam. 20. Þegar hañ Ottast hañ mune tapa nockru ap Virdingu siñe / Ecke helldur ræker Absalon Brooderni vid Amnon / 2. Sam. 13. Þegar Heiptrækneñ blæs hañ upp: Midt a medal þessarar hreckvysu Kynsloodar / verdur hiñ litle Hoopur Christi ad bua / og mæta adskilliañlegum Aræsum og Hneixlunum / So ad i Villu mætti leidast / ep skie kyñe / japnvel Utvalder / Matth. 24. So sem Noe og hañs Hyske var i hiñe Vantruudu Verølld / Gen. 6. So sem Loth var i Sodoma / Gen. 19. Abraham i Gerar / Gen. 20. Israel i Egyptalande og Caldæa / Exod. 1. So eru Guds Viner i Øllld þessare. Hvad er hier til Raads / Brædur myner / so vel pare? og Meñ sieu vyssir uñ / ad þeir eige lyde Skipbrot a Sælu siñe? Eitt veit eg sem alldrei skal bregdast / þad kieñer DRotteñ oss hiæ Matth. 7. Þegar hañ ædur hapde tekid synum Lærersveinum Vara fyrer Fals Spæmøñum / seigiande: Hvør sem heyrer þesse myn Ord / og giører epter þeim / hønum vil eg lykia vid eirn Forsiælañ Mañ / hañ er bygde Hws sitt a Biarge / eñ þar giørdest Regn og Vatns-Floodeñ komu / og Vindarner bliesu og fiellu yfer þad Hws / Eñ þad datt ecke / þvi þad var a Biarge bygt. Þetta Biarg er DRotteñ JEsus / Þad er sæ Hyrningar-Steineñ i Zion / Esa. 28. sem Gud hepur bygt syna Christne a / Hvør sem yfer hañ bygdur er / hañ mun alldrei Kollsteipast / helldur stødugur blyfa. Lærersveinar DRotteñs tooku til ad veckiast i Truñe þegar hañ svap / eñ Vedred took ad hepia Siooeñ / so þeim lææ vid ad Forgænga / þa tooku þeir þad til Raads / ad þeir vøktu hañ / og gæfu hønum til Vitundar Neyd syna. Christne Guds er lyk einu Skipe / sem velltest i Olgu Sioo Veralldar þessarar / hun hepur Christum japnañ iñañ Bords. Tøkum þvi sama Raad og Lærersveinarner hier tooku / þegar Siooreñ / þad eru Aræser / Flandskapur / Illkvitne / Hneixlaner / Lastmæle og allskonar Ohlutvendne þessarar vondu Veralldar tekur til ad gænga a þetta

Drotte

DRottens Skip / Hvørs aller þeir hafa sier ad vænta / sem hiá hønum hafa Fat teked / so þeir meiga vinna til þess / er Paulus um̄ sig talar / Ad þar sie Barátta hid Ytra enn Streyd hid Jnnra / 2. Cor. 7. Vil eg þvi af þessu H. Evangelio og Dæme Lærersveinan̄a tala alleina um̄ þa Hlute / sem eiga ad giøra oss Fulltrua um̄ hans Adstod i øllum vorum Naudsynium. Hiálpe oss hier til Vægduge Gud og Fader med Krapte sijns Anda / fyrer Sonarens Forþienustu / AMEN.

Útleggingenn.

ÞEss mä allvijda giæta i Æfesøgu Drottens vors/ad þegar hn̄ hafde einhvøria merkelega Predikun flutt/þa stadfeste hn̄ Kienninguna m: einhvøriu Kraptaverke. So giørde hn̄ þegar hn̄ gieck ofan̄ af Fiallenu/hvar hn̄ hafde talad Eyrende Rijkisins ƀ Folkenu/ Matth. 5. og hn̄ læknade hin̄ Lijkþráa. So giørde hn̄ z hier/þar hn̄ allan̄ Dagen̄ hafde kiendt Folkenu med þm̄ føgru Epterlijkingum̄/ er skrifadar standa/ Matth. 13. um̄ Illgresed/um̄ Mustardskorned/um̄ Surdeiged/um̄ Perluna og um̄ Fiesiooden̄ / og odrar fleire. Enn strax a epter fylgde þetta dijrdlega Kraptaverk/er Gudspialled um̄ giefur/ Mac. 4. Nu var þ ecke alleina giørt fyrer Lærersveinana/ B. M. helldur hefur z Guds Ande þvilijkt Stoormerke uppteikna lated oss til Lærdome/ ad vier sm̄ høfum̄ teked vid Trun̄e a Drotten̄ JEsum̄ / z erum̄ i hn̄s Nafne skijrder/ vier skulum̄ læra ad treysta hm̄ i øllum̄ vorum̄ Naudsynium̄. Þesse var nu Adferd Drottens/bæde a hn̄s Hiervistar Døgum̄/so z strax epter hn̄s Himnaför/leinge fram̄ epter Æfe Christnennar. Þvi skrifar Mar cus/ Cap. 16. um̄ Postulana/ ad þr hafe geinged ut/ predikande allstadar/ad Drottne Samverkanda z Orded styrkianda/m: epterfylgiande Teiknum̄. Enn þvi var misjafnt teked af Heimenum̄/so sm̄ auglioost er af Giørninga Bok Postulan̄a. Þetta Dijrdlega Kraptaverk skiede i Nærvist hn̄s elskulegu Lærersveina. Matthæus skrif. / Cap. 13. ad margt Folk hafe safnast ad hm̄/ so hn̄ blessadur vard ad stijga a Skip fyrer Man̄þraungen̄e/enn Folked sat i Fiørun̄e z heyrde a. Flester munu þr hafa vered i þessum̄ mykla Hoop / s̄ meir hefur fijst ad heyra Málsnille hn̄s/helldur enn ad skilia edr geima Krapt Ordan̄a / þ ræd eg af þvi/ ad eingen̄ spurde hn̄ epter Meiningu Epterlijkingan̄a/ nema hn̄s Lærersveinar/hvad hm̄ mun Efa mislijkad hefur/sm̄ Von var/ þvi sagde hn̄

hn̄ vid þa: Ydur er unt ad vita Leyndardom Himnarijkis / en̄ þm̄ er ꝥ ecke giefed/ Matth. 13. So er z Kyrkiugauga vor a stundū. Aller flyckiast til ad heyra eins Mans Predikun/ sm̄ taler sniallt/ en̄ Rookfesta þo ecke meir i Hiartanu þan̄ heimuglega Krapt/ s̄ byr i Ordenu/ helldr en̄ þott eirn Ovite talade/ so þr fære Avoxt þar af/ og giørest saner Christi Læresveinar. Drotten̄ giørde ꝥta mikla Kraptaverk ꝥ so fau̅/ af þvi þar voru so fæer sm̄ gæfu miken̄ Gaum ad Predikunen̄e/ han̄ talade ꝥ Muga mans af Skipenu/ so all' heyra mættu z skilia Guds Veg/ hefde þm̄ vered um̄ ꝥ hugad/ z ꝥ skiede nærre Lande/ en̄ Kraptaverked giørde hn̄ z i Skipenu/ midt a Sioonū/ þar fæer voru hia hm̄ Jn̄an̄bords/ og eige nema þr sm̄ løgdu uppa Hiartad/ þad han̄ talad hafde. Þar ꝥ/ Barn Guds/ vilier þu vera fullviss um̄ Adstod Guds i Sioo-Roote Veralldar þssar*/ þa siæ til fyrst/ ad þu siert Christi san̄ur Læresveirn. Heyr hns Ord/ og læt þier vænt um̄ ꝥ þykia/ ecke einasta um̄ Stundarsaker/ helldur geim ꝥ i Hiartanu: Stunda epter ad fæ þess riettan̄ Skilning/ Laga þin̄ Lifnad þar epter/ fær þar af Avoxt i Þolen̄mæde/ Luc. 8. so þeg* Andvidre Hormungan̄a mæter þi*/ ad þu siert þa viss um̄/ ad þu hafer Guds Son in̄an̄ Skipsborda/ þa mættu vera þss fulløruggur/ ad Drotten̄ er øllū þm̄ nalægur sm̄ hn̄ akalla/ Ps. 145. Þad er hid hellsta a einu Skipe/ ad þvi sie vel styrt/ sierdeilis i Dolgu Sioonū. Lijkamer vorer eru Skip Sælaren̄*/ hvøriu hun stiorna a/ so hun nae Høfnen̄e um̄ syder a Lande lifande Man̄a/ Ps. 116. a hinu fyrerheitna Landenu. Gief hm̄ ecke ofmiken̄ Taum/ þrælka hn̄ eins z St. Paull/ Ræk Holldeð ad sofnu/ en̄ þo ecke so ad þu leyfer þvi synar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Læt ecke Sælu þin̄e verda ꝥ sm̄ Palinuro vard/ þegar hn̄ sofnade vid Styred/ þa datt hn̄ utbyrdis. Eins kan̄ Sælu þin̄e ad verda/ ukan̄ þu vaker z bidier/ so þu faller ecke i Freistne/ Matth. 26. og ef hun kan̄ ad sofna/ sm̄ optlega skiedur/ þa siæ til ad þu hafer Jesū i Skutnū/ ad hn̄ vekie þig/ nær hn̄ sier þu ætlar ad forganga. Sæla þyn sefur opt þo Lijkamans Augu vake. Drotten̄ sofnade epter Natturlegū Hætte/ þvi hn̄ var ad allre Hegdan funden̄ so s̄ Madur/ Phil. 2. so hn̄ kyn̄e ad sampynast ꝥnū

Symdū/ Hebr.5. ſamt vakte hn̄s Guddomur/ þvi hn̄ er Iſraels Vakt
are/ hvør ed ecke ſefur/ z ecke ſifiar hn̄/ Pſ.121. Og þar hn̄ nu i voru
Holloe ſitur til Kraptarens hægre Handᵛ/ Marc.16. þa hefr hn̄ vak-
ande Auga yfer ſiñe Chriſtne/ hvøria hn̄ endurkeypt hefur med ſijnu
eigeñ Bloode/ Act.20. Ja/ a øllū heñar Limū/ ſm̄ hn̄ þecker þ ſijna
Lxreſveina. Bid þvi mz Skalldenu: Vak þu miñ JEſu/ Vak i mier/
Vaka læt þu mig eins i þier/ Sæleñ vake þa ſofnar Lijf / Sie hun
ætijd i þiñe Hlijf. Þegar þu ſo giører/ og ꝥ af Hiarta/ z ſtundar ept-
er ad hallda þier vakande i hn̄s Þioonuſtu/ og lætur ecke Satan dilla
þier a Kodda Syndaña/ þa mattu vera fulltrua þar um̄/ ad Svefn-
læte Veralldareñar ſkulu alldrei æra þig/ þott hun vellteſt um̄/ z ber-
ie Hæl og Hnacka. Dioefulleñ/ ſm̄ er heñar Høfdinge/ ſkal alldrei rei-
ſa ſo mikla Oolgu i heñe/ ad þiᵛ ſie hætt vid ad forganga/ ꝥ kieña mier
hn̄s Fyrerheit/ er ſagt hefr: Ottiſt ecke/ eg hefe Heimeñ ſigrad/ Joh.
16. ꝥ ſeigia mier hn̄s Ord/ er ſagde: Høfdinge ꝥſſa Heims er dæmdur/
og mz mig hefur hn̄ eckert/ Joh.14. Hafe hn̄ eckert mz hn̄/ ſo hefur
hn̄ ecke helldur mz þa ſ̄ i hm̄ eru/ z hn̄ i þm̄/ ꝥr ſ̄ eru Limer hn̄s Lij-
kama/ og hvad meira er/ ad ꝥr eru ordner eirn Aude mz hm̄. Þvi ſeiger
Johañes/ 1.Joh.5. Hvad ſm̄ af Gude er fædt/ ꝥ yferviñur Heimeñ.
Hvad vill ſa Ottaſt ſm̄ hefur ſoddañ eirn Fødur? Ynglingum ſetia
Meñ Fiarhalldsmeñ/ z þykeſt ſa goodu bætkur ſ̄ ødlaſt þn̄ einhvørn
ſm̄ er Fullvedia/ z lijklegur til ad giøra hm̄ Riett/ z forſvara hn̄ fyrer
Rangsleitne Oraadvandra Maña/ jafnvel þo ꝥ gange misjafnt til med
al vor Mañaña/ ſamt læta aller ærleger Meñ ſier vera um̄ ꝥ hugad/ eñ
hvørneñ ſ̄ þvi er vared/ þa eru aller ꝥr ed Gud Ottaſt hn̄s Omagar/
z er þm̄ miklu betur raadſtafad/ helldur eñ hinū Vollduguſtu Heimſins
Giædingū z Villdarmøñū. Seiged mier/ Hvad ſkal eins Mañs Full-
true hafa til ad bera/ nema Mætteñ z Viliañ? um̄ hvørugt kuñū vier
ad efaſt hia Gude. Mætteñ ſiaū vier i ꝥſſa Dags Evangelio/ þott
ecke være añad til/ ſ̄ þo fleira z ſtærra er/ eñ ad allar Eingla z Maña
Tungr fæe ꝥ um̄ allar Allᵈ uppkaled/ Hn̄ haſtade a Vindeñ z Sioo-
eñ/ z þa vard ſtrax Logn miked/ ſo ꝥr ſøgdu: Hvilijkur Er Þeſſe/ Ad

Vindur

Vindꝛ z Stoor Hlyda Hm̄? Eingeñ Hlutur er Gude Omøgulegre eñ
añar/ Luc. 1. Pad kostar hñ ecke meira/ ad steipa allre Veroldeñe um̄
koll/ eñ addrepa eirn Titling/ Nañ hefur alldrei haft miked þ neinu i
allre siñe Rykisstioornan/ nema þvi ad leysa Syndarañ ur Helvyte/ z
þo giørde vorñ Frelsara Elskañ til syns Ovin' þta Ok so sætt/ ad hñ
langade til ad drecka pañ Kaleik er hñs Fader skeinkte hm̄/ Luc. 22. og
acktade ecke Forsmænena/ seiger Postuleñ. Gud giæfe ad Elskañ til
hñs kyñe ad giøra oss hñs Byrde so lietta. Og þar ed øll Guds Skiep
na/ er so eckert i hñs Hende/ þa mæ eg fulltreysta/ ad hñ ē eige þurfe
ad tala nema eitt Ord til hins brusanda Hafs/ hm̄ mune eige vera um̄
Megn/ ad vardveita mig hiñ vesælasta Orm ē liggꝛ a hñs Fotskør/ i
Olgu Heims þssa. Hñ tal' til Siafar Hafsins: Hingad skalltu komast
z ecke leingra/ hier skulu þynar stolltu Bylgiur leggia sig/ Job. 38.
Þvi mun hm̄ veita hægt ad drepa Offañ i hinū Dramblata/ so þar
verde Logn miked/ edꝛ z ad slæ hm̄ Høgg vid Eyra/ Ps. 3. so hñs Stad
ur fiñest ecke meir/ ef hm̄ so lykar. So mikels Maatt' er nu þsse stoore
Konungꝛ Himeñs z Jardar/ hvør vill þryfa mig af hñs Hende? Joh.
10. Kañ nockud Tref ad giøra/ nema heñe sie beitt/ eda Søgeñ ad ut
rietta/ nema heñe sie styrt/ eins miked kuña Meñerner mier ad giøra/
nema Gud leyfe þm̄/ þvi vil eg seigia mz David nær Heimureñ hatar
mig: Drotteñ er mitt Lioos z myn Heill/ fyrer hvøriū skal eg Ottast?
Drotteñ er Verndare myns Lyfs/ hvørn skal eg hrædast? Ps. 27. Eñ
þ hñ leyfer skal mier kiærkomed vera/ hñ agar mig þvi hñ elskar mig/
Heb. 12. hñ typtar mig þvi hñ vill leidrietta mig/ hñ sær' mig þvi hñ
vill græda mig/ Os. 6. og er þ Omraskapur þ mig/ sem læst mvyta
Vin miñ/ ef hm̄ yfersiest/ ē stryke Barn mitt/ nær þ giører þ sm̄ eige
byriar/ sm̄ læt skiera z breña eitt fued Saar a mynū Astmañe/ so hñ
heill verde/ ad eg skule ecke taka hinu sama af Hende Drotteñs. Þar
þ skal eg eige hellldꝛ efast um̄ Viliañ/ þ lære eg z af þssu Gudspialle.
Læresveinarner vøktu Drotteñ/ z þ mz Umkvørtun nockurre/ z Mis
trauste a hñs Almætte. Þvi Marcus skrifar Cap. 4. er hñ seiger fra
þssu mikla Kraptaverke/ ad þr hafe sagt: Meistare/ þu hyrder ecke

um̄ þ/ ad vier forgaungū. Hvad var þta ad seigia vid hn̄/ hvørs Al-
mætte þr vel mættu þeckia? H vør ed so mørg Kraptaverk hafde giørt
þm̄ æsiæande. Samt vard hn̄ sioofare til ad hialpa þm̄/ z ad hasta a
Vindeñ z Siooeñ/ helldur eñ til ad ækelia þa þ þssa Efaseme z Tru
arleysu. Þetta hender oss optlega nær vier bijdū epter Drottne a Þurr
lendenu seiger David/ Ps. 63. Vier meinū hn̄ sofe þott vier vitū ad hn̄
syfie ecke/ vier køllū ad hn̄s Hønd sie stutt ordeñ/ þo oss sie alkuñugt af
Guds Orde/ ad hun ecke einasta kallast hin sterka Hønd Drottens/ z
utrietktur Armleggur m̄z miklū Undrū/ Devt. 4. helldur z hin millda
Hønd Drottens/ s̄ giefur ad vier samansøfnū/ z þa hn̄ upplykr heñe/
sediunst vier af Giædū/ Ps. 145. Og þott vier sieū nu so tvijlrad z efa-
samer/ eige ad sijdur er hn̄ oss hvad nærstur/ þegar vier ætlū hn̄ fiar-
lægast vera. Þegar Joseph liet s̄ hn̄ ætlade ad taka Benjamin i Vard
halld/ þa gat hn̄ valla Tarū halldid/ Þegar hn̄ Ottkade Brædrū sijnū
med siñe Reide/ þa fieck hn̄ þo ecke leint sier fyrer þm̄/ Gen. 45. Atlū
ecke ad Fader Myskunsemdañ mune sijdur nadugur vera/ edur kieña
i Brioste um̄ sijn Børn/ þott hn̄ typte þau þm̄ til gooda/ þvi hn̄ straff-
ar/ eñ ecke af Hiarta/ Thren. 3. Hañ burtrekur/ eñ ecke eilijflega. O-
hætt er þvi/ alldrei steiper Drotteñ nockrū þm̄ s̄ hiñ allra miñsta Tru-
ar Neista geimer i Hiarta sijnu so diupt nidr i Afgruñ Hørmungañā/
ad þr alldeilis ørvænte sier Nadar hn̄s/ jafnvel þott þr sieu a stundū
langt leidder/ þvi lijtt logande Hørkveik mun hn̄ ecke utsløckva/ Es.
42. Gud straffade Synder vorar um̄ skamt m̄z Ooaran nockurre/ þar
epter vitiade hn̄ vor m̄z Landplægu/ hvør ed took fra oss vora kiærustu
Astvine/ z hid besta Folk/ munde oss þa ecke þykia horfa til Vandrædas?
Hvilijk Audn var þa i Landenu? so ad þr s̄ holldlega voru siñader/ toku
til ad efast um̄/ ad vier mundū hier leinge Bygdū hallda. Eñ hvørsu
hefr hin millda Hønd Drottens sijdañ Coronad Aredt? Hvørsu hafa
hn̄s Footspor af Feite dropid? Ps. 65. Med hvilijkre Argiæsku hefur
hn̄ blessad oss/ so ad vier ecke einasta høfū ongvañ Skort lidid/ helldur
flester bued vid betre Kost eñ nockurn Tijma adur? Er ecke þta sijne-
legt Almættis z Giæskumerke Drottens? Hvørt skylldū vr leita i Hør
mungeñe/

mungeñe/nema til hñs/sm̃ so vþs/so mætkugur z giæskurikur er? Eg vil taka mier Orsøk af þssu dyrlega Krapkaverke/ til ad tala nockud vid ydur/sm̃ um̃ Siooeñ fared/z leited Næringar ydar i Hafsins Diu pe: Hvørsu opt hefur hiñ goode Gud vardveitt ydur i Lijfshæskanu? Hvad tijtt hafed þier mætt seigia mz David/Ps.18. Hañ sende ut af Hædeñe z sokte mig/z droo mig upp ur miklu Vøtnu. Drotteñ hefur optlega giørt Furduverk a yd:/þegar Daudans Bond hafa um̃kringt ydur/Ps.18. og þier meintud þier ætludud ad forganga/þa hefur hñ þo rickt ydur upp ur Daudans Porte/ Ps. 9. og frelsad ydar Sæler ur Heliu. Þar er eige langt a ad minast/ vier lifu eñ nu sũ eige erum mieg til Ara komner/z munu þ ad Drotteñ hef: a sama Deige koll varpad sumu/eñ suma hefur hñ vardveitt undrunarlega z Olijklega þ Maña Sioonu/ z þta optar eñ einusiñe/ecke þat þ ad þr sm̃ tijndust/ hafe syndugre vered/ eñ hiner sm̃ afkomust/ meir eñ þeir sm̃ Turneñ fiell yfer i Siloa/ed: þr ed Pilatus slatrade i Galilæa voru sekare eñ adrer/Luc.13. Helldur til ad sijna Riettlæte sitt a þm̃ sm̃ hñ burt took/ oss sm̃ lifu til Epterdæmis z vorũ Epterkomendũ/eñ Nææd sijna a hin um/er hñ sparade/so hñ mz bædu Høndũ leidde oss þverbrotnar Mañ esktur til Ydranar / ad eige søfnu vier oss Reide a Dag Reideñar / og Guds Riettlætis Doonis/Rom.2. Eñ Gud næde hvørn Avørt þ sær er. Eg giet ecke þvi hroosad/ad aller þr ed vøga Lijfe sijnu ut a Siooeñ/take Jesũ i Bææt mz sier/Og eg þore ad seigia/ad valla drijgia sum er Meñ fleire edur meire Synder/Gude til Styggdar/eñ nær Meñ þigg ia hina meslu Blessan af hñs orlætis Hende/so ecke er ad undra þott hñ meige lykia heñe aptur a stundũ þ oss/og skamta oss ur Hnefa/sm̃ Meñ plaga ad seigia/ja/þott hñ straffe oss mz Skipreikũ z Mañtioo ne/til ad typta oss lijfada Kalfa. Alkuñugt er þ ollũ Møñũ/hvilijkt Framferde/Hvada Muñsøfnud:/Giælijfe/Stræksskap:/Lijge/Raan z Þioofnadur/ ad æfdur er i þvilijkũ Selskopũ mz langtũ meire Frekiu z Oskamfeilne eñ añarstad^v/so hñ þykest goodu bætur/s verst giefur læted/ og þ þyker Kallmeñska og Snille ad vera fremstur i Flocke nær Meñ slijkt adhafast. Þeg^v þier roned til Fiskiar/læteſt þier bidia Gud

 fyrer

ꝥ ydur/eñ hvad mikell þar fylge Hugur Mæle/er af þvi audsært/er Þier taled ⁊ giøred sumer hvørier/nær þier erud under Vad sester/þa formælid þier ydar Veidarfærũ/ydar Verkfærũ/ydar Lagsmøñũ/þeg^r ecke er allt ept^r Villd yd^r. Og þ^r þi^r ættud ad bidia Gud ad blessa/ seige þier ad Andskoteñ skule taka. So sæer nu Fiandmadureñ Illgresenu/ Matth. 13. bæde a Sioo ⁊ Lande. Þegar Gud sender ydur ꝥ a Aungulleñ/er ydur ecke lÿkar/forsmæed þier ꝥ/blooted þvi/ ⁊ kasted þvi apt ur i hñs Nædar Fadm/ ꝰ hñ er þa hvad mest ad utbreida til ydar. O þier Rængsnun^s ⁊ Þeckingarlauser Syndar^r. Late Drotteñ siñ Vind blæsa a Siooeñ/so yd^r þyker hæft vid Lÿftioone/þa kalled þier ad søñu til Drotteñs/ꝰ ⁊ vera a/eñ giæted ad/hvørt ꝥ mune eige kuña ad eiga heima hia ydur allmørgũ/ sm̃ Drotteñ sagde vid Juda/ Jer. Cap. 2. Þegar Neydeñ yfergeingur/ þa seigia þr: Vpp þu ⁊ hialpa oss/ Eñ hvar eru þa Guder þÿner/sm̃ þu hefur giørt þier? Biood þm̃ upp ad standa/Lat sia hvørt þr kuña ad hiælpa þier i Neideñe/þegar so til ber ꝥ ydur/O þier Gudlauser Meñ. Hvar er þa Andskoteñ/er þier so tÿdt ækalled/⁊ bidied ad taka bæde ydur ⁊ ydar Stallbrædur? Hvar er hñ þa? Mun hñ nockud hiælpa ydur ur Neideñe/ þegar þier ligged under Afollũ? Mier mun saklaust vera ad ævarpa hñ mz sømu Ordũ ⁊ Elias talade um̃ Jessabels Baal fordũ Daga: Kalled hætt þvi hñ er eirn Gud og hefur myked ad giøra/1. Reg. 18. Veit eg ad hñ hefur Rÿke so myked i Heimenũ/ sm̃ Gud liær hm̃ til ad straffa med Synder Mañaña/eñ helldur mun hñ uppæsa Stææfarhafed þm̃ til Skada/ef hñ þo hefur þad Vallo/ eñ eige mun hñ hasta a Siooeñ nie Vindeñ/ Þa Magt gaf hiñ almættke Konungur Syne sÿnũ/⁊ ecke Fiandanũ/ sm̃ er Fænge ⁊ Vtlage Guds. Einkis er af hm̃ nema Ills eins Von/ þvi hñ ræd^r ecke ꝥ odru. Eñ þegar þier so kalled til Guds i Neideñe/ munud þier giefa haft fullt Traust a hm̃/ad hñ utrycke ydur þadañ/ Ps. 91. Nær þier þañeñ leited Atviñu ydar. Eckert Fyrerheit hafed þier þar um̃/ nema ꝥ/ad a hvøriũ Tÿma/ sm̃ hiñ Ogudlege snÿr sier fra sÿnu Ogudlegu Athæfe/ þa skule hñs Synda ecke ad eilÿfu miñst verda/ Ezech. 18. Og stendur ꝥ ad søñu Draskad um̃ alla Æfe. Eñ

giæted

giæted ad þier ẽ svo Ogudlega lifad hafed/hvørt ydur mune ecke fyrr koma til Hugar/þeg᷑ þier rated i Lijfshæsska nockurn/ad sorga þ᷑ þessu auma Lijfe/hvørt þier þo skulud einhvørn Tijma missa/helldur enn ad befala yd᷑ Sæler Skaparanum af alvøru. Orsøk þa hefe eg til ad efast hier um̃/ad þar eru so fæer/sem̃ Gud hefur sijndt Daudann/ad þr life betur epter enn adur. Enn hvad er soddann? Gud er nælægur øllu̅ þm̃ sem̃ hn̄ ottast/enn eg kann ecke ad seigia/ad þr ottest hn̄/sem̃ hn̄ eitt sinn hefur leist ur Heliu/og eru þo øngvu betre sijdann. Þegar Gud giefur ødrum meira enn ydr/þa øfunded þier þa. Þier erud Ranngeigder/af þvi hn̄ er Goodgiarn/Matth. 20. Þier spilled Veidunn þra/ef þier gieted/z i þvi reke þier Satans Eyrende/þvi hn̄ leitast vid ad koma þvi til Vegar/ad Manneskiann hafe ẽ minnst Gagn af Ørlæte Drottens. Ecke giørde so Petur z Felagar hns/er Drottenn gaf þm̃ hina mijklu Blessan/ er Lucas skrifar um̃/Cap. 5. Þeir bendtu sijnu̅ Feløgu̅/ad þeir kiæmu og hiælpudu þm̃/og meddeilldu þm̃ af þre Guds Blessan/ er þeir feinged høfdu: Enn eg þore ad seigia/ad nockrer af ydur eru so Lynder/ ad þr nærre þvi helldur søckva vilia/ enn unna sijnum Næbua nockurs af þvi þr hafa ofnuted. So z forsmæed þier hina adra/sem̃ minna er veitt/ so sem̃ være þad ydar Atburdunn ad þacka/ og þier mættud skamta ydur ur Guds Hende þ᷑ þier vilied/z giæted lijted ad þvi/sem̃ Páll seiger. Hvad er þ᷑ Madur/ad þu ecke þeiged hafer? 1. Cor. 4. Sumer af ydur trua a sinn Fiske Galldur/og hefur þa Andskotenn sijndt Kunst sijna i Hiarta ydar/þegar hn̄ kiemur ydur til ad dyrka sig z þacka sier fyrer Guds Gafur. Ecke giørde þ᷑ Petur. J Þijnu NAFNE Vil Eg Netenu Utvarpa sagde hn̄ til JEsum/Luc. 5. Enn þegar þier bruked Runer z Ristingar/ med hvørium þier þo minna enn eckert fæed utrieet/Kasted þier þa ecke Netenu ut i Fiandans Nafne? O minn Herra og Gud/eg giet ecke nooglega dædst ad þinne Þolenmæde/ ad þu setur ecke Krook i Naser Andskotans/Ezech. 29. eins z Hvalsens i Egyptalande fordum/z lætr þa draga Diøfulenn upp a Aunglenu̅/er so hæda þitt Nafn/ ad hn̄ gleipe þa lifande eins z Jørdenn Core/Datan z Abiram/Num. 16. Læred af Petre ad fiska/ goder Menn/ hn̄ er hinn beste Formadur/

þott

þott hañ sæte ute alla Nottena & feinge eckert / þa møglade hñ ecke/
helldur sagde: Epter þijnu ORde Vil Eg NEtenu V. kasta Ecke
ørvænte hñ/þott Drottenn liete hñ bijda epter sier/eñ þeg' hñ blessade
hñ/þa fyrervard hñ sig & gaf Gude Dijrdena. Ecke giøra þeir so/ er
hroka si' upp af Guds Laane/so sē væru þr þss verdugre eñ adrer. Ford
ist slijkañ Daarastkap/ef þier vilied vera visser um̄ Guds Adstod i Naask
anū/Taked mz allre Hiartans Audmijkt a moote hñs Blessan/hvørt
helldur hun er mykel edur lijtel/& siaaed ecke Offsioonū yfer þm̄/ sm̄ hñ
hefur meira giefed. Forsmaaed & ecke hina/er hñ minna laanar/helldr sie
hvør ánægdur med siñ deilldañ Verd/& giallde Gude skylldugar þack-
er þar fyrer/Hirded & Faung ydar Skynsamlega/ & onyted eige Guds
Gaafur. Ef þier ovyrded þær/ og legged ad litlu/ nær þier Nægter
hafed/ þa ovyrded þier Skaparañ/ sem þær giefed hefur. Vered og
miñuger Kiærleikañs/ad þier gleimed ecke hinum Volada og Þurfa-
Mañenum/og sijned Þacklæte ydar vid Gud/ ecke einasta med Orde/
helldur & Verke/1. Joh. 3. vid hñs Faatæka Naudstadda Limu. Ecke
faae þier hm̄ betur launad/eñ mz soddañ Moote/þvi jafnvel þott ad
Madureñ sie Vesæll til þess/ad hañ kuñe Gude nockud aptur ad giall
da/þa vill þo Mañsins Sonr a hinū efsta Deige seigia: Hvad þier
giørdud einū af þssū hinū Minstu/ þad giørdud þier mier/ Matth.
25. Eñ um̄ alla Hlute fram̄/ þa feled Gude a Hendur Saal og Lijka-
ma/nær þi' draged ut a Diuped til ad leita yd' Næringar. Hugleided
ad þar eru valla tveir Þumlungar a mille Lijfs og Dauda / hvilijkur
Vode er þ þa og Saalar Naaske/ ad trua so Ostødugū Hlut þ Saalu
siñe sm̄ Hafed er/ nema Meñ sieu þar um̄ aadur fullvisser/ ad hvørt
þr lifa edur deyia/þa sieu þr Drottens? Rom. 14. Sa sm̄ ut a Sioo-
eñ fer/þ er eins & gange hñ i Orustu/ hñ er ecke viss um̄ ad naa Land-
enu aptur/ Eñ þott ad hinū Almaattuga Gude sie ecke um̄ Megn ad
vardveita sijna/eins vel a Sioo & Lande/þa mætte mier þo til Hugar
koma/ad vanda mig hvad mest/& leita Drottens Hiaalpar þegar eg sie
Naaskañ fyrer Augunū. Eg hefe um̄ þta Efne nockud langtala ve-
red/og þ fyrer þvi/ ad eg hygg þss vel vid þurfe/þvi margr er Odæll/

Hyrdulaus

Hyrdulaus z Ohlukvandr/skeikande ecke um/nema ad fylla Kroppen/ og gillder eina þoff Salen svellke/ og vona eg ad Guds Bornu mune þad ecke Ohægt vera/er eg hier um sagt hefe/hiner verda sijnu fram ad fara/ er heilsusamlegar Aminningar adongvu hafa/ og velldur þo ecke sa ed varet/þoll ad verr fare/þr munu ad komast Raunenne/er þ forsmaa / nær Vppskieru Tijmen kiemur. Og vil eg so aptur hverfa til hins/er eg i Ondverdu hoof um ad tala/ s var/ad Men skylldu varpa allre sinne Ahyggiu uppa Gud/Ps. 55. z hm alleina treysta/þa vier erum i Neid einhvoria edur Moklæte. Ad sonu er oss eige bannad/ miklu helldur leift ad leita Mannanna Hialpar nær oss aliggur / þvi Menerner eru skapader hvor odrum til Adstodar/z hafa Guds Bod um þ ad styrkia hvor annan Innbyrdis/Gal. 6. Gud næde/ad þvi er a ongvan Veg so epterfylgt s byriade/En ef vi' þta riett athugum/þa dreg ur Mannleg Hialp oz so skamt a Veg a stundum/suma vantar Efnen/ adra Viliann/nockrer eru langt fra oss/og naa eige til vor þott villdu/ nær i Raunernar rekur/en Gud brestr alldrei Mattenn/alldrei Viliann so sm adur er sagt/z Men skulu eige þurfa ad senda langt epter hm/ þvi hn er nalægur ollu þm s hn akalla/Ps. 145. Hier ad auke er sum um vorum Meinum so hattad/ad eingenn Mannlegur Kraptur giefur rad ed Boot a þm/en þar er eckert þ Bol/sm allra Meina Grædare kune eige ad lækna. Vel kunna Menern' ad hialpa Lijfe voru opttlega/en þo so ad hn vilie hafa oss holped i þ sinn/ annars ecke/þvi oll lifande Saal er i hns Hende/Job. 12. en þ skilur Guds z Manna Adsod/ad þott hn deyde/þa lijfgar hn eilijflega. Þvi þ sk skie/sagde Lausnaren/Joh. 11. ad hvor s truer a mig/þott hn deye/þa skal hn samt lifa. Giætum og þss/Brædur miner/ad þott vier af Mosins Lidveitslu þyggium/þa kiem ur hun samt fra Gude. Edur hvadan er þ ad oss kiemur Hialp a stund um/þadan sm Olijklegast er/z vier væntum hennar sijdst fra: Ecke var Moyses/þa hn var Landflootta/Exod. 2. til þss lijklegur/ad leida Israel ut af Egyptalande. Gedeons Ætt var hin minsta a medal Manasse/z hn minstur medal sinna Brædra/Jud. 6. þo sende Gud hn til ad frelsa Israel af Hende Madianitanna. Hn sende Okunnda Men af sinar

lagu

lægu Lande/til ad færa Syne síṅnū Begarneste/er hn̄ var eñ þa i Reif
um/ Matth. 2. Hn̄ sende hm̄ einn framande Mañ Simon af Cyrenia/
til ad bera Krossen̄ m; hm̄/ Matth. 27. Hn̄ sende Nicodemū z Joseph
af Arimathia/til ad giøra hn̄s Vtfør heidarlega/ Joh. 19. Eingen̄
Madr kañ um̄ þ Nogū ad hyggia/hvørnen̄ Gud fer ad hialpa/þegar
hn̄ er nædugur/Hn̄ kañ ad giefa Jsrael Vatn af Hellune/Num. 20.
Hn̄ giefur sendt Eliæ Fædslu m; Hrøfnunū/1. Reg. 17. z mettad marg
ar Þusunder Mañs m; fáū Braudū z Fiskū/Joh. 6. Og eg veit ad
þar er nærre eingen̄ af oss/s til Ara erū komner/ad eige hafe hn̄ einu
hvørn Tijma reint soddañ undrunarlega Guds Adstod / ef vier hefdū
Vit a epter ad taka/og tilreikna þ Gude sm̄ hn̄s er/ Eñ sumer trua a
Mattl sin̄ z Megen̄/ z þykiast sialfer afreka alla Hlute/Jafnvel þótt
eg ætle ad hinū megtuga Himnañ a Konunge verde lijted þ̄ þvi ad giøra
oss Braukernar so þungar / ad Mañlegur Kraptur næe skamt til ad
kasta þm̄ af sier/ þad hefur hn̄ optlega synt. Hvad vard ur þm̄ Fim̄
Konungunū sm̄ Abrahami hrakte m; nockrū Huskorlū sínū? Gen. 14.
Hvad vard af øllū Risunū i Canaans Lande/s hrucku undañ Josua?
Jos. 12. Hvad vard ur Pharao er hañ treyste a sijna miklu Magt og
sagde: Hvør er Jehova/ad eg skyllde hlijda hm̄? Exod. 5. Hvad vard
ur hinū sterka Goliat/ er David rotade hn̄ med Steins Hoggenu? 1.
Sam. 17. Nockrer treysta a Vijsdom z Framsyne/eñ þ er z Hiegome.
Hvad stodudu Absalon Achithophels Klokende? 2. Sam. 16. Edur
Adonia Joabs Slægvitska? 1. Reg. 1. Bæda þa stoou þra eigen̄ Prett
er um̄ Hælsen̄. Hvar fyrer? þ viad Gud var ecke til Rædaneytis tekeñ.
Sumer giøra þeñañ fallvallta Mamon ad sijnu Athvarfe/ 1. Tim.
6. og vilia alla Hlute med hm̄ utrietta / eñ þ er eitt vesællt Traust.
Guds Gæfa er hn̄ ad sønu / ef hn̄ er riett feingen̄/ annars ecke. Eñ
øngvū mæ hn̄ duga nema Drotten̄ hialpe/og allra sijdst mæ hn̄ Saal
une gagna/nema þra sm̄ giøra sier Vine af hm̄/er medtaka þa i eilijf
ar Tialldbuder/Luc. 16. og eru þar þ̄ rijker i goodū Verkū/1. Tim. 6.
Eñ hvørnen̄ sm̄ øllū þijsū er hættad/þa er hinū þo verst fared/ er so
lijtt treysta Gude sijnū/ad þr mema ad Hofdingia z Veralldar Mañ
Gunst

Gunst mune duga þm̄ framar eñ Ast hiñ mikla Allsheriar Drottens/ er ǫllu rædur bæde a Himne og Jørdu/og giøra þvi marga Oleyfelega Hlute þm̄ i Vil / eñ moote hm̄. Og ætla ad þeir mune kuña ad bera Skiolld fyrer sig/er þo eckert eiga under sialfū sier/ þegar Drottenn er reidur. Ofarer þra er so hafa breitt maa allvøgda lesa i Ritninguñe/ So sm̄ þegar Drottenn reiddest Juda Konungū/er þr leitudu Hialpar til Syrlands z Egyptalands Konunga/ og kiøru helldur ad vera þra Naudungarmeñ/eñ ad læta Drotteñ rijkia yfer si' z heita hñs Frelsing iar. Hvilijkt skylldu øll Guds Børn varast/ helldur leita hañs i allre Neyd/til hvørs þm̄ er varpad i fra Moodur Lijfe/ Ps. 22. Og haga so Lijferne sijnu/ad hñ þecke þa þ sijn Børn/sijna Astmeñ z Brædur sijns Eingietens Sonar JEsu Christi. Heyred þar fyrer Ord Drottens/af Esaiæ Spaadoms Bookar/33. Cap. Hvør hñ geingur i Riettvijseñe z talar hvad Rieft er/Hvør hñ hatar Rangindeñ og Agyrndena/z helldur sijnū Høndū fra þvi ad þyggia Steinkingar/Hvør hañ tilbyrger sijn Eyru/ad ecke heyre hñ Mañdrap/z lijkur Augu sīn til/ ad eige siaae hñ þau Illsku Vøreñ/ Sa mun i Hædunū bua/og Biørg eñ munu hñs Virke og Verndar Hlijf vera / Hañs Braud mun hønū giefast/sitt Vatn mun hñ vijst hafa. Eñ þu Domare allrar Verallđ areñ / sm̄ i Himnenū bijr/vertu Sool og Skiølldur þiña Barna sm̄ a þig vona/ og læt þau alldrei verda hinū skiæda Mordingia Diøflenū edur hñs Limū ad Herfange/Læt þau bijda epter þier m̄ Þoleñmæde/ og sleppa þier ecke þar til þu blessar þau z iñleider i þijns Sonar Dyrd. Bænheyr þ næduge Fader fyrer hñs Forþienustu/ Amen / J JEsu Nafne/ AMEN.

Fimta Suñudag epter Prettanda.

Gudspialled/ Matth. 13. Cap.

Þañ Tijma. Adra Epterlijking lagde JEsus fram̄ fyrer þa/ og sagde : Himnarijke er lijkt þeim Mañe / hvør ed sæde goodu Sæde i Akur siñ / Eñ þa Meñ svæfu / kom Ovinur hañs og sæde Illgresе med i bland Hveitenu / og gieck i burt. Eñ er Grased spratt upp og bar Avøxt/þa auglijstest

est

eñ og Illgresed. Eñ Þioonustumeñerner geingu til Hüsfødur sins og søgdu hm̃: Herra/ sader þu ecke goodu Sæde i Akur þiñ/ hvadañ kiemur hm̃ þa Illgresed? Og hñ sagde til þra: Fiandmadureñ hefur þ giørt. Þioonustumeñerner søgdu þa: Villtu ad vier førū og utlesū þ? Og hñ sagde: Nei/ so ad þier uppræted eige Hveited under eins/ nær þier utlesed Illgresed. Lated hvørtveggia vaxa allt til Kornskurdareñs/ og a Kornskieru-Tijmañ skal eg seigia til Kornskurdarmañaña: Lesed fyrst samañ Illgresed/og binded þ samañ i Bindene til ad breña þvi. Eñ Hveitenu samañsafned i mijna Kornhlødu.

Exordium.

ÞAD eru hrædeleg Ord sem Esajas Spamadur talar til Gydinga Cap. 6. Er hañ seiger: Heyred ævallt / Sjaed ævallt / og þecked þo ecke. Gud vere oss Lyknsamur. Hvilijkt er þetta skielfelega Straff? Hvad er Vesælla eñ ad hafa Skilningar Viteñ af Gude þeiged / og hafa þo ecke Not af þeim til þeirra Hluta sem þau eru tilgiørd? Þad er ad vera lijkur þeim Skurgodunum er David um̃ talar/ Ad þau hafe Muñ og mæle ecke/ Naser og lycte ecke/ Hendur og þreife ecke / Fætur og gange ecke / Ps. 115. Og er þo ecke ad undra þott soddañ Straff kiæme yfer þa sem þessa Mælleysingia / þessa dauda Hlute Stocka og Steina giørdu sier ad Gudum / og dyrkudu þa i Staden hiñs lifanda Guds / sem bæde þa og alla Hlute skapad hefur / Þvi David seiger hier strax epter / ad þeir ed giøra þau sieu lijker þeim. Eñ þess er ad gæta / Børn mijn / ad Spadoomur þessi Esajæ / hefur ætt sier leingre Alldur / eñ um̃ hañs Daga / þvi þegar DRottenn JEsus fram̃sette fyrer Foolked Epterlijkinguna um̃ Sæded er fiell i fernslags Jørd / Matth. 13. Og Lærisveinarner spurdu hañ ad / hvar fyrer hañ talade i Epterlijkingum til þeirra / þa eykur hañ þessum Spadoome Esaie til Gydinga er lifdu a hañs Døgum og forsmadu Evangelium Rijkesens / er hañ bodade þeim / seigiande: Þar fyrer uppfyllist a þeim Spadoomur Esajæ er seiger: Ad Heyrande mune þeir heyra og ecke skilia / og Sjaande mune þeir siaa og ei þeckia. Ecke er su Meining Frelsarañs / ad Gud vilie ecke uña þeim Skilnings siña heiløgu Orda og Kienninga / þvi hañ vill ad aller Meñ hoolpner verde / og komest til Sañleiksins Vidurkeñingar / 1. Tim. 2. Helldur seiger Esajas / og DRottiñ epter hoñum Orsøkena til þessarar Andlegu Deyfu og Blindne i sama Stad med þessum Ordum: Hiarta þessa Foolks er hart orded / og þeir heyra þunglega med Eyrunum / og lykia Augunum aftur / so þeir siae ecke med Augunum / og heyre ecke med Eyrunum / og skilie med Hiartanu / ad þeir snue sier og eg lækne þa / Es. 6. Hvar af audsært er / ad Søken er hia Møñunum / og ecke hia Gude. DRottenn sette fram̃ margar Epterlijkingar i þessum sama Capitula / og medal aña. þa ed Samstundis var uppleseñ / eñ eingeñ var sa ed spyrde hañ epter þeñar Þyding / nema alleina hañs Lærisveinar: So lijted skildu þeir þessa

Guds

Guds Giøf / þar fyrer var þeim ecke unt ad vita Leindardoom Himnarykis. Ecke þarf eg þessa føgru Epterlyking fyrer ydur wt ad skyra / Hiñ stoore Dyskt ūp / 1. Pet. 2. med þa vel̄ardu Tunguna / Es. 50. hefur þad so vel giørt med þeim Ordum / ad ecke er Aboota vant / Þar hañ svarade Læresveinunum þañeñ / Matth. 13. Sa er saade hinu gooda Sæde / er Mañsins Sonur / eñ Akureñ er Heimureñ / eñ hid gooda Sæded eru Rykesins Syner / eñ Illgresed eru Syner hiñs Vonda / eñ Ovinureñ er saade þvi / er Diøfulleñ / eñ Kornskurdar Tymeñ er Ender Heimsins / eñ Slætturmeñernet eru Einglarner. Þar fyrer so sem Illgresenu verdur samañsafnad og i Ellde uppbreñt / so mun og verda a Heims Endernum. Mañsins Sonur mun senda Eingla sijña / þeir ed munu samañsafna wr hañs Ryke øllum Hneixlunum / og þeim ed yfer troda Løgmaled / kastande þeim i Ellds-Ofneñ / þar mun verda Oop og Tañagnystran / Þa munu Rettlater skyna sins og Sool i Ryke syns Fødurs. Hvør Eyru hefur ad heyra hañ heyre. Þesse er Vtskyringeñ / Brædur myner / Og er þad Mala sañast / ad hun er so ægiæt ad Gydingar hefdu vel mætt forvitnast nockud framar um Skilning Epterlyking areñar / so sem Læresveinarner giørdu / hefdu þeir lagt nockurn Hug a sitt Maal. Eñ þess er ad giæta / Børn Guds / ad fyrst ad Spaadoomur Esajæ nade til Gydinga sem lifdu a Christi Døgum / meir eñ 700 Arum sydar / og var þa af hønum stadfestur / Þa er audvitad / ad hañ eirneñ nær til vorra Daga sem nu lifum / þvi so sem þad ad Guds Ryke er til vor komed fra Gydingum / søkum þess Þeckingar leysis sem i þeim var / Eph. 4. So eru og til vor komnar allar þær Vtdløgur og Hoolaner / sem a þeim muna ad fullu hryna / er giøra sig þess eñ nu i Dag Ovérduga / og forsmaa Guds Son og under Footum troda / Heb. 10. Nu fyrer þvi ad eingeñ Þørf er ad wtskyra þessa Predikun HErrans framar eñ giørt er / so sem ædur er sagt / Þa vil eg kvedia ydur þeim dyrmætu Ordum er hañ Endar þessa syna Vtleggingu med : Hvør Eyru hefur ad heyra hañ heyre. Og alleina tala um þa Hlute af Gudspiallenu / er oss vekia meige til ad þeckia vorn Vitiunar Tyma. Hialpa oss þar til O þu goode Gud med Naad þyns Anda / fyrer JESVM Christum / AMEN.

Vtleggingeñ

FRelsareñ seiger i ondverdu Gudspiallenu / Ad Himnaryke Sie Lykt Mañe nockrū er Saade goodu Sæde i Akur siñ. Af hþs eigeñ Vtleggingu er audsied / ad Sæded merker hier añad eñ i nærstfyrerfarande Epterlykingu / Þar merker þ Guds Ord / eñ hier Meñena / s. Guds Ord eiga ad heyra. Þessu gooda Sæde / saade Drotteñ strax i Upphafe Skøpunar. Gott Sæde vou þau Adam z Eva / þegar Gud saade þm nidr i Allدingardeñ: Margt hefr þr Eras fagurt vered / mørg føgur Eyk / z margur blomlegur Avøxtr / þo eingeñ nære til Lyka vid þau / Þvi Maðureñ var epter Guds Mind skapadr / seigr Ritniñgeñ / Gen. 1.

Barnu þau þess vegna langt af øllū skøpudū Skiepnū a Jørdunne/ Enn jafnskiott kom þar Fiandmadurenn/ Gen. 3. og stack þeim Andlegann Svefnþorn/ so þau tooku nidur fyrer sig/ z virdtu meir þa Skiepnu Guds/ sem þm̄ var miklu Oædre/ helldur enn sialfa sig/ epter Slægdarfullre Diøfulsins Aeggian. Sijdann hefur hann alldrei vantad Sæde til ad spilla Guds Akre mz. Strax var þar eirn Mordinge i Adams Huse/ Gen. 4. Og þolt ad Gud setke hann ut fra þm̄ litla Safnade sinna Barna/ s þa var a Jørdunne/ þa varde þ ecke leinge/ þar til Ovinurenn sæde aptr Illgresenu a medal Hveitesins/ z kom Guds Sonū/ sem voru þr af Nidiū Adams/ er Guds Otta giætttu til ad elska Mañanna Dætur/ sem voru Cains Affspreinge/ hvar af oox þ Illgrese/ fyrer hvørt ad Gud uppræske hina vantruudu Verølld/ Gen. 6. þegar hønū i þ sinn virdtest Kornskieru Tijmenn komenn vera/ z ecke var epter nema Illgrese eitt a Jørdunne/ ad fráteknū Noa z hans Hyske/ og þo var þar eirn Spotkare/ eirn Ohlijdenn Sonr i hans Huse/ Gen. 9. so ad epter Flooded/ þeg̃ þar voru ecke nema eitka Kornstæng̃ i Guds Akre/ þa var þo eitt Illgrese a medal þra/ Og er framlidu Stunder/ kiæfde þta Andskotans Sædverk so Hveited/ ad þss giætte valla/ z þ so miøg/ ad þad ællade ad vaxa upp i Himenenn þeg̃ þr bygdu Turnenn Babel/ Gen. 11. z ætludu sr ad taka Rædenn af hinū Almættuga/ so ad eige skylldu þr adskrliast/ og so hefur þ jafnann geinged framm epter Flloduñ. þegar Gud kallade Abraham af Ur i Caldea Lande/ Gen. 12. og uppfræde hann sialfur i þre himnesku Speke/ þa sæde hinn alvitre Husfader goodu Sæde i Canaans Lande/ þo spratt þar upp strax eitt Illgrese/ eirn Hæd Fugl Ismael/ Gen. 21. eirn Offookmare/ ein Ambætt/ sem ad vanvyrte Husmoodur sijna/ Gen. 16. J Kvide Rebecku voru tvær Þiooder/ og sa meire offookte þann minna/ Gen. 25. Esau Gudlaus Madr hatr frooma Jacob/ Gen. 27. Og þo var ecke Jacobs Hus þ utann Illgrese / þar var ein Lauslæt Dotter/ Gen. 34. þar voru tveir Mordingiar/ Gen. 34. þar var eirn Sonur / er fleckade sijns Fødur Sæng / Gen. 35. þar voru nyu Brædur/ er selldu sinn eigenn Broodur Mansale/ Gen. 37. Langt er allt soddann upp ad telia. A medal toolf Christi Lærisveina

var

var þar eirn Droitteſs Svikare/Joh.6.þeg' Ak: hſs Chriſtne var ſem bloomlegaſtur / ſo ad aller Ylukter voru Sameigeſleger med þeim Truudu/og þr ſelldu Eigner ſijnar/og bꝍru fram fyrer Fætur Poſtulaña/Act.4.þa ſkauk Diøfulleñ þar ſtrax Jllgreſenu iñ/ þeg' Ananias z Saphira leindu af Jardar Verdenu/Act.5.Hvørneñ Simon hiñ Fiølkuñuge/Act.8.ſpillte GudsChriſtne/er liooſt/bæde af Poſtulaña Giørningū og ødrū Chriſteñdooms Søgum. Og hvørſu miøg Paulus kvartar um̄ Vanſkickunena i DrottkeñsKvølldmaaltijd/1.Cor. 11. ſo z ſkam̄arlegt Samræde med nꝍkomnū ſier / er hñ ſeiger/ad ecke heyreſt jafnvel medal Heidingiaña/ 1. Cor.5. Pad mꝍ alkuñugt vera af hñs Brieſū til Safnadareñs i Corintho. Fyrſt nu ad Diøfulleñ fieck ſlijku til Vegar komed a medañ Gud talade ſialfur vid Meñena/ eins z Madr vid Mañ talar/a medañ hñs eingieteñ Sonr/ voru Holl de Jklæddur/flutte Eyrende ſijns himneſka Fødr hier a Jordune/medañ heilagur Ande mz ſynelegū Krapte z Jarteiknū auglijſte ſitt Gudoms Almꝍtte i Møñunū z mzal Mañaña/ þa ætlunſt ecke til ad hñ mune nu ſijdur verka i Børnū Vantruareñar/Eph.2.þar vier meigū glegglega vid þ kañaſt/af þm̄ Loſtū og Skøm̄ū/er Daglega i Vøxt fara a mzal vor / ad Satan er ofañ komeñ / hafande Bræde mykla/ Apoc.12.Þvi mꝍtte oſſ vera um̄hugad ad þeckia vorn vitiun' Tijma/ er oſſ ſo opt lega bodadr verdr i Guds H.Orde/z vilie meñ ecke Guds vitiun' Tijma þeckia/þa þecke meñ þoAndſkotañs/þvi ſijdañ Chriſtne hooft i Lande þſſu / hygg eg hñ alldrei hafe meira Rijke haft vor a medal i ſumū Hlutū/eñ nu um̄ Stunder. A øllū Olldum hefur hañ ſꝍd Jllgreſenu a medal Hveiteſins/Eñ þo hefr þ optaſt vered z yſſdaſt/ad Skøm̄eñ hefr Skøm̄ heited/og Dygdeñ Dygd/jafnvel hia þm̄/ ē ecke hafa Dygdena elſkad nie hatad Skøm̄ena: Eñ nu heyreſt mier ad meñ hroſe ſier af Loſtunū/z ſetie Dygdaña Nafn uppa þa. Jſmael er tekeñ til ad offækia Jſaac/ z Agar ætlar ad reka Sara ut ur Huſenu. Abimelech er fareñ ad drepa hina ſkilgietnu Brædurnar/ Jud. 9. ſo hñ Fridlu Sonureñ meige einſamall rijkia. Agyrndeñ er Fram̄ſijne kollud/Drambſemeñ Høfdingſkapr/Hræſneñ Vilſka/þegar meñ

brioota

þricola Rietteñ/kalla meñ þ ad byggia ħñ/þegar meñ ſleppa Skælk-ſkum & Illrædis-Mønnū Ohegndū/þa nefna meñ þ Kiærleika & Mynſk-unſeme, Nyrduleiſe & Toomlæte i ſÿnu Kalle & Embætte/heit' Speke & Fridſeme. A Døgum Christi Onÿttu þr Guds Løgmæl med ſÿnū Setningū/ Matth. 15. þa høfdu þr ecke Løg-Book nema Moiſis Løgmæl. Eñ þſſ være Oſkande/ ad ecke Onÿttu meñ nu Konungſens Løg m; ſÿnū eingeñ þotta/nær þm̄ rædur ſo vid ad horfa. So falſar nu Andſkoleñ Guds Stedia a mæl vor/& ſet; ħſs Mind & Yferſkrift a ſviteñ Mælm/& þta verkar ħñ m; Slægd & Kuñættu ſo mikelle/ad ſo ſ ad Illgreſed er vandþeckt fra Hveitenu/ædur eñ þ er fullvaxed/ Matth. 7. ſo þeckia meñ ecke þſſa Vlfa/fyrr eñ Saudargiæran er af þm̄ dreigeñ/& þr bÿta Høfuded af Skømeñe/ ſo hun fær ecke leingur duleſt. Veit eg ad Fiandmadureñ brukar Einfelldne & Hugleiſe marg-ra til ſlÿkra Hluta/& er þ noogu Illt/þvi Græclegt er til þſſ ad vita/ ad Fæfiænſkañ & Otteñ þ þvi/ ſ eckert er/ſkule ſo drotkna i Verølld-eñe/ad fæer añadhvørt vite hvad þr eiga ad giøra/edur þore þott vi-ta meige/Eñ hvørneñ ſm̄ þvi er vared/þa villda eg þſſ Oſka/ad þeg ar Drotteñ lÿtur af Himne ofañ yfer Mañaña Sonu/Pſ. 14. ad ħñ hefde þa ecke Orſøk til ad klaga eins & Jeremias Cap. 5. er ħñ ſeiger: Nu vel/ſa aume Flockureñ & ſkynlaus/vitande ecke neitt af Drotteñs Veige / & af ſÿns Guds Riettindū. Eg vil ganga til hiña Vollduga & tala vid þa/þr munu vita af Drotteñs Veige/& ſÿns Guds Riett-indū/Eñ aller ſamañ høfdu þeir Oked broted & Togeñ i ſundur ſlit-ed. Hvar fyrer kiemur nu øll þeſſe Olucka? Þvi hefur Fiandmadur-eñ ſo mykeñ Frañgang? Er ħñ ſterkare eñ Gud? Stærre ſie þvi/ħſs Sonur hefur einuſiñe rænt hañ ſiñe Harneſkiu & ſÿnū Vopnū a hvør ħñ treyſte/Luc. 11. Hvad þa? Hvør er Orſøkeñ? Þvi ad Meñ vilia helldur liæ Limu ſÿna til Ibudar Syndeñe/helldur eñ Riettlætenu til Verkfæra/Rom. 6. Gud vill læta erfida i ſÿnū Vÿngarde/Matth. 20. Þar þ vill margur hafa ſig undañ þeigeñ ad liæſt hm̄ til Þioon-uſtu/ jafnvel þott ad þm̄ ſieu Launeñ vÿs a Himnū/ er hm̄ til Handa ganga/eñ þ er Iñdællt ad giøraſt Verkþræll Andſkotañs/þvi ħñ legg-

ur Kodda und' H øfud Syndarans/ Ezech. 13. þott men þ vyst vite/ ad hn laune mz Eldde z Breñesteine/ Apoc. 14. med Ope z Tañagnyst-ran/ Matth. 13. so sm Drottenn adkvedur sydarst i Utskyringu þssarar Epterlykingar. þ Egar MEñ SVæfu/ Kom FJandmadureñ Og Saade JLLgresenu Medal Hveitesins/ seiger i Textanu. Ecke er med þssu meint ein Stiett helldr eñ ønnur/ Eñ alleina Tækefære þ sm Ovinureñ brukade til ad sa Jllgresenu nidursaad i Akureñ/ þ var Svefn Tymeñ. Samt ma eg taka mier Orsøk hier af til ad tala þar um/ ad eg hygg oss verde nockud Svefnsamt allmørgu i bædu þm Stiettu/ s Yfermadeñ hafa/ so ad Fiandmañenu þar þoptlega giefest Tækefære til ad spilla Guds Akre mz Jllgresenu. Taked fyrst til a mynu Helge doom sagde Drottenn vid Jerusalems Eingla/ er hañ baud þm ad sla þa alla s ecke teiknader voru/ Ezech. 9. Eg vil fyrst taka a oss s be-ru Aarons Skruda. Hvørneñ mun lyda um hinar smaau Kornsteing-urnar i Guds Akre? Mun þar ecke vanta a stundu þñ heilnæma Vøk va/ er þær eiga ad sprettta af/ so ad þm kyñe safnad ad verda i bindene Guds Barna/ þeg' Uppskierutymeñ kiemr? Eg hygg ad i þssu sie mikell Brestr hia allmørgu/ hvad Gud nad' samlega lagfære/ z giefe þm ad ydrast er i þssu er so miøg Abota vant. Eñ seiged mi'/ hvad giøra þr ed þasteñ breita? Sofa þr ecke? Mun ecke Fiandmadureñ hafa nooga Orsøk til ad sa Jllgresenu þegar so til geingr? þad er hægt ad giøra Hveited ad Jllgrese/ eñ ad laata Hveited aptur hverfa til siñar fyrre Nattturu/ þegar þ er einusiñe orded ad Jllgrese/ þ heyre eg sagt ad sie Omøgulegt/ svo er þvi z vared i Guds Akre/ margs Ungmeñis Natt ura kañ ad vera good/ eñ þvi velldur Fiandmadureñ/ z þr sm eiga hier um ad hyrda/ nær þr forsooma sitt Verk/ og giefa hm Rum/ ad hun venst a þ Jlla sm er audnæmt/ þvi hun heyrde lyted af þvi Gooda/ og dregst so Unglingureñ a Legg/ ad bægt kañ vera vid ad giøra/ Venur so adra epter sier/ nær hañ er gamall ordeñ / So ad þesse Drepsoott smygr so Mañ af Mañe/ þar til hun spiller heilu Akre. þeir sm eta þta Jllgrese/ sm hier getur um i Evangelio/ verda blinder edur glaam skigner: Hvad munu þr verda sm uppalast med þm er svo eru uppald.

er ? Blinder af Blindū Leidtogurū. Og þetta sia nockrer af vorum Kieñemønñ z leggia þar ecke til. Sofa Meñ þa ecke? Mun Satan forsoomna þta Tækefære? Eg vil ei tala um þ/hvørsu lited ad sumer af oss vanda Kieñinguna af Predikunarstoolnū / Fiñast munu þeir ed ætla sig vel hafa reked Guds Eyrende/ Ef þr fylla upp Eyru Tilheyrendaña mz Hæreyste nockru og Mælge þre er hvørge a heima/ eñ giæta ecke ad þvi/hvørt hiñ Sturlade fiñ: Huggun þar i/hiñ Fævisse Leidretting/hiñ Tofne z Hyrdulause Vppvakning/hiñ Ogudlege og sa ed forsmaaer Gud og hñs Riettinde/þ sm hm tilheyrer/sm er Hoot un Guds Reide og eilifrar Fyrerdæmingar. Hvørt aller þsser fiña þ i eirnre Predikun/þ athuga sumr Meñ ecke so gaumgiæfelega a stund um/ Þegar Meñ hripsa eitthvad ut ur eirnre Book til ad giøra Afsøkun sijna/giætande ecke miøg smaasmuglega ad/ hvørt þ gagnade ad tala a þre Tijd/edur i þm Søfnude/ s hm er a Hendur falen til Vmønunar/samt þvo Meñ Hendur sijnar þ Folkenu/z kalla sig saklausa af Bloode hiñs Riettlæta/Matth. 27. sm þo ecke hrijn a þm er tap ast/søkū Fæfrædis þssara Vesalinga. Eñ hñ sm i Guds Stad er sett ur/forsoomade ad giefa hñs Hiuū i riettañ Tijma þ þm byriar/Luc. 12 og ætlar ad Gud mune ecke krefia þss af siñe Hende sijdañ/Ezech. 33. jafnvel þott hiñ Fæfroode meige deya i sijnū Syndū/ nema Gud vilie meire Myskun a giøra/vegna hñs Toomlætis er hm a ad undervijsa/ z æmiña Forelldra z Husbændur ad giøra Skylldu sijna/þar s hñ fær ei sialfur tilkomest. Seiged mier/er ecke þvilikt ad sofa? Mun Ovinureñ ecke færa ut siñ Reit i Guds Akre vid allt þta ? Eg vil ei fa mier til Orda/hvørsu ad margur Leiguliде er ragur i þvi ad straffa Odygder og Glæpe hia þm sm eru nockurs Mæls metande/ein Maaltijd Matar/eirn Bikar æfeings Dryckiar/eitt Hundrads Vire eður miña a Stundū/ þvær af allar Synder hiñs Gudlausa/hia þm er so eru lynder / launande so skamarlega sijnū Velgiørda Møñū / ad þeir pretta þa um Gagn Sælar siñar/ og þañ mesta Velgiørning er þeir kyñu þm aptur ad sijna/s er ad seigia þm til Synda siña/so vanhelga þr Gud þ eirn Miølhnefa/ so sm Drotteñ ad Orde kiemst/Ezech. 13.

Og

Og þott eckert af þessu i mille kome/ þa helldur Otteñ þ Ofrijke þss Vollduga/ mørgū af þm̄ er sig kalla Vmbodsmeñ Christi so i Taume/ad þr ecke þora Muñenū upp ad liuka/ hvørtar hellst Skam̄er og Klæke sm̄ þr horfa æ. O vei/O vei/ Seiged mier i Guds Nafne/seiged mier / er ecke þvilijkt ad sofa ? Mun ecke Fiandmadureñ hlæa ad þssu/nær Guds Þienarar draga hñs Ploog so Kappsamlega/og fiña ad þ meige um̄ vorar Tijder seigia/er Drottēn sagde fordū um̄ Hyrdarana i Juda: Aller þraVøkumeñ eru blinder z vita alls eckert/Mæl lauser Hundar eru þr/z kuña ecke ad giellta/ Þeir eru later/liggia og sofa giarna/ Es.56.og þsser hiner grædugu H undar/kuña þo alldrei sadder ad verda/Og þta hid Sijdarsta velldur/ ad Meñ eru so spaker i þvi ad um̄vanda vid adra i Guds Stad. Valaks Fiemuner orka þss ad Asnañ verdur fliootare til ad seigia satt/ helldur eñ Spæmadureñ sem a heñe situr/Num.22. So þegar eirn H øfdinge fær ecke ad heyra Sañleikañ af Preste sijnū/s æ og mæ seigia hm̄ til Syndaña æ an allrar Misvyrdingʳ/ þa verdur hñ a stundū ad heyra þ af Fiandmañe sijnū/ af hinū miństa Þienara/ af einū Bonda/s ad giører Skøm̄ til Kieñemañsins/er þta ætte ad giøra siʳ til Forsvars hia Gude/eñ hinū til Sæalar Vata z øngrar Mijnkunʳ/Nema hñ þykest meire Mad: eñ David er þolde Nathan SpæmañeSañyrdeñ Reidelaust/2.Sam 12. Og ef hñ heyrer þ af øngvū af þssū/ þa mun hñ þ heyra af Toomara alls Hollds a sijdarsta Deige. Og þott Meñ sieu nu so spaker vid Høfdingiana z þa hvørra ValldMeñ ottast/þa vantʳ Meñ ecke sumahvøria a stundū/ad bruka sijns Embættis Myndugleika vid stiel magnañ/ ecke til ad leidrietta hñ/ edur til ad vandlæta i Guds Stad/ helldur til ad Otta Møñū med þvi Vallde er vier høfū til ad leysa og binda Syndena a Jørdu/Matth.16.og til ad hefna sijn a þm̄ er M eñ þykiast varhendt eiga/ Gud veit ad eg lijg ecke/ ad þsse mune Dæmeñ giefast/og þo fleire eñ eitt. Eñ eg bid ydur/ad þier athuged/þier sem þetta adhafest/eg bid seige eg i Guds Nafne/ad þier athuged/ hvad skielfeleg Nædung ad þta sie/og hvørsu ad Blood Drottens JEsu þ dijraSattmælañs Blood mune hroopa i Himeneñ/þegʳ þ er so almeñe

legt halldeð af einū Synda Þræl/ er vænest ad þssu Guds Bm̄bode / sm̄ fyrer þra og allra Mañā Synder er Krossfestur/ Seiged mier þier Dárar/ mun Gud hafa nockrū um̄ boded ad foottroda Þañeñ sitt eiged Blood? Hvørs miñste Drope ad er dyrmætare/ eñ ad Himeñ og Jørd meige i nockurn Samjøfnud koma. Þessu vil eg hafa viked til þra er setia eirn Vesæling ut fra heiløgu Alltaresins Sacramento þ̇ litlar edur øngvar Saker/ og opklega þær er þr sialfer þykiast vid hn̄ eiga. Vited þier ecke/ þier Hræsnar*/ ad þvilijk Vtsetning er eitt Drottens Reidarslag til þss ad straffa mz Gudlausa Meñ/ og hn̄s Nafns Forsmánara. Þo skameſt þier ydar ecke ad taka ydr þ i Hønd til ad slá þa mz/ er ydur er illt i Skape vid. Hvørsu vel hafe þier geimt ydar H Erra Bodords? er hn̄ seiger: Blessed þa er ydur bølva/ Giøred þm̄ Gott ed ydur offækia/ Matth. 5. Ad þier sieud Børn mijns Fødur s̄ a Him nū er. Eñ þegar þier bruked hn̄s Dyrdarfullu Stoormerke til ad refsa þm̄ er þier þykest eiga Hefnd* ad giallda/ hvørs Syner erud þier þa? Ecke hn̄s er skipade ad lijda Illgresed til Kornskieru Tijmañs/ helldr hiñs sm̄ er Mordinge Sálnañā/ Joh. 8. Ecke hn̄s sm̄ gieck i krijng/ giørde Gott z grædde alla/ Act. 10. Helldur hn̄s er geingur um̄ krijng sm̄ greniande Leon/ leitande ad þm̄ er hn̄ fáe uppsvelgda/ 1. Pet. 5. Þegar DRotteñ JEsus gieck um̄ Samariam fordū Daga/ þa sende hn̄ undañ sier Læresveinana / ad tilreida sier Herberge i Borgeñe/ eñ Bæjar-Meñ villdu ecke taka vid hm̄/ þvi hn̄ hafde þañ Snid a sier / sm̄ villde hn̄ reisa til Jerusalem/ Eñ Samaritani høfudu alla þa/ er sooktu helgar Tijder þángad / þa reiddust þr Jacobus og Johañes/ og søgdu: Meistare/ villtu ecke ad vier seigiū ad Elldur kome af Himne og fortære þm̄ eins og Elias giørde/ Eñ hn̄ blessadur snerest vid/ straffade þa og sagde : Þier vited ecke hvørs Anda þier erud / þvi Mañsins Sonur kom ecke ad hañ fortijnde Sálū Mañāna / helldur ad hn̄ þær hoolpnar giørde/ Matth. 9. Þetta giørdu þr Johañes og Jacobus af Einfelldne og Oþørfu Vandlæte vegna Drottens / og þo átalde hn̄ þa so hardlega / Eñ af hvørrū Anda giøred þier þta? Ecke Guds/ helldur Andskotañs. Seiged mier/ Er ecke þad ad kalla

Elld

Elld af Himne/ ad baña Moñunū hina krøpkugustu Lækning Sal-ar siñar/ z steipa þm̃ so til Helvijtis/ ad so myklu Leite/ s i ydar Vallde stendur? O þier skynlauser Vargar/ Læred af soddañ Ade/ nema þier sialfer vilied þola Bræde Drottens um̃ alla Eilijfd/ i þvi Dijke s rijk-ar af Ellde z Breñesteine/ Apoc. 21. Vakned upp og sofed eige leingur/ Giøred Ydran/ þviad ydar Hiarta er ecke riett ꝧ Gude/ Act. 8. Hvør Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre. Eg villde z fatt eitt vid ydur talad hafa/ þier Verálldar Høfdingiar/ mz ydar goodu Leife. Munu þr ecke fiñast ydar a medal/ er Svefnhøfgve reñe a i Doomara Sæte/ edr nær Meñ eiga ad giøra Verk siñar Kallanar/ s Gud z Konungureñ hafa þm̃ a Hendr faled: Eg vil eige tala um̃ þ/ hvørsu meñ leita sier Fordilld-ar i ad spilla Stefnū z Vitnū/ þvert a mote Løgmaalenu/ nær Moñū rædur so vid ad horfa/ ad utleggia Løgeñ epter þvi/ s Meñ þykiast vid þurfa i þ siñ/ z aka þm̃ eins z Seglū epter Vedrenu. Þau munu Dæ-me giefast/ ad eirn z hiñ same Doomare hefr i eirnre Søk dæmt epter einu Løgmaale/ z þvert a mote hinu sama i ødru eins Maale/ ecke ꝧ nock-ur Olijk Atvik edur Hattalag Sakaña/ helldur alleina epter þvi/ sm̃ hñ hefur uñad þm̃ til/ sm̃ hafa vered fyrer Doome hñs. Seiged mier/ Er ecke þta ad sofa? Þiker ydur ecke Von a ad Akur Fiandmañsins groe vid þta. Hvørsu Ohlijfner eru Meñ i þvi ad tradka Maalunū/ og þott eg segde Bligdunarlauser/ þa segda eg ecke ofmiked/ þvi Meñ giøra þ so berlega a stundū/ ad þ er øllū heilvita Moñū augliost/ ad Meñ setia þær Flækiur i Dooma sijna/ s eirn Talsmadur/ edr sa sm̃ ætte ad veria Høfud sitt/ skyllde ecke añarstadar þora ad bruka sier til Forsvars. Eg vil eige fa mier til Orda um̃ opeñbera Riettar Neitun/ hvørsu Slægvitrer Meñ eru i þvi ad skiota Maalū a Frest/ an allra Orsaka/ so ad hiñ Fatæke z Einstædingureñ/ z jafnvel a stundū þott hñ sie Maalsmetande/ ef Domareñ er hm̃ mootfalleñ/ þr neidast til ad standa af Riette sijnū / z þm̃ leidest edur hafa ecke Efne a/ ad sækia hñ framar / z vilia helldur giefa epter Søk sijna / eñ spilla Tijdeñe/ z voga Gotze z Omake uppa þañ Riett/ s Meñ eiga ad sækia i þvilijkū Neydur. Hvad sijnest ydur nu gooder Meñ? Mun ecke Skalkureñ og

 hiñ

hin̄ Ogudlege vaxa vid allt þta/ z æfa sømu Skam̄ʳ Otkalaust: Og þegʳ hm̄ so hrøckr yfer/ søkū Rangsleitnis þra/ er Riettenū eiga ad siqra/ þa kallar hin̄ Ohlutvande/ ad Gud hafe þocknan a sier/ af þvi hn̄ lætr hn̄ vaxa til Kornskieru Tijmans/ En̄ þr s Gud hefr um̄ boded/ forsooma ad taka Hneixled og hid vonda i burt ur Israel / Devt. 17. Þegʳ nu so ber vid/ þa kalla eg ad Riettureñ sofe/ af þvi eingeñ er til ad vekia hn̄/ er ecke slijkt ad ræda Diøflenū Verk þræla til Handa i sin̄ Akur? sm̄ ad miklu sydr forsooma hns Verk/ en̄ hiner er Guds Ploog eiga ad draga/ z være gott ef hiʳ mz være kirt læted. En̄ þss være Ostande/ ad ecke lidu men̄ alleina hinʳ vestu Skam̄er z Ohæfu/ helldr og tæke þær ecke i Forsvar/ so s er Vanskickun z Ølæde undʳ Guds Orda Heyrn/ Gudlastaner/ Vanbrukun hans dyrdarfulla Nafns / til ad skiem̄a sin̄ Naunga mz/ z margt þvilijkt fleira/ sm̄ Heidvirdr Madur mætte skam̄ast sijn ad nefna/ en̄ sumʳ ecke blygdast vid ad forsvara/ edur ad min̄sta Koste nærre Ostraffad læta/ so þ s an̄arsstadar i christnū Løndū/ er mz Utlegd/ edur z ødrū þungū Aløgū straffad/ þvi sleppa Men̄ hier alldeiles/ edur og lætast straffa þ so sem litla Yfersioon edr ongvan̄ Skoorglæp. Eg hefe lesed i Guds Mans Rite/ er lifde fyrer Hundrad Arū hier i Lande/ hvørs Sæl nu lifer i Himnenū/ en̄ Min̄ingen̄ er ægiæt a Jørdun̄e: Hn̄ seigest hafa talad vid eirn man̄/ er sagt hafe/ ad hn̄ ecke villde sveria rangan̄ Eid/ þott hm̄ sex hundrud giefen̄ være/ en̄ hefde hid siøunda vered i Bode/ þa mundu kan̄skie hafa run̄ed a hn̄ tvær Grijmur/ skrifar þsse Guds Madur. Þetta var ad søn̄u ein Høfud-Skøm̄/ er hn̄ talar um̄/ En̄ ecke hygg eg Men̄ þurfe ad kaupa soddan̄ nu um̄ Stunder Sumstadar/ þ mun fæst Okeypis/ ef Doomaren̄ er velviliadur þm̄ er æliggur/ sierdeilis ef ecke liggur vid nema Guds z Konungsins Riettur. Seiged mier/ Mun þ ecke eiga hia þm̄ heima/ er so breitt/ sm̄ Drotten̄ seiger vid Juda/ Ezech. 16. Øllū Skiækium verdur Fie giefed til / En̄ þu hefur giefed þijnum Fylgiu-Møn̄um Peninga. Er ecke þta ad sofa? Er þ ad undra ad þun̄skipader i Guds Akre af Hvertestaungen̄e/ nær svo til geingur/ og þott Guds Þienarar kvarte hier um̄/ z fære jafnvel slijkt under Løg a stundū/ epter Skyll-

du

du sijns Embættis/ þa fær þr øngvu áorkad/ mæta helldur Aræsum
þar fyrer/ og ei blygdast hiner þar vid/ þott þeim sie hier um̃ brixlad/
helldur slæ vid þvi Hnackanũ/ so sem̃ Men̄ plaga ad seigia/ og giøra
eins ⁊ Salomon seiger um̃ Skiækiuna/ ad hun striuke sier um̃ Andlited
⁊ seige: Eg hefe eckert illa giørt/ Prov. 30. Þeir blygdast þar vid ad
søkiu um̃ Stundar saker/ en̄ reka ei ad sijdur Fiandans Eyrende/ so sem̃
hefdu þr Valld sitt ⁊ Veitslur af hønũ þeiged / en̄ ecke af Gude nie
Konungenũ. Þyke nu nockrũ so sem̃ ad þta hitte a sig/ þa mun sa giefa
Hliood af sier sem̃ ækiemur/ en̄ margt af þssu er almen̄ara ⁊ kun̄ugra/
en̄ ad hier þurfe mørg Vitne ad leida. Eg fin̄ þ ecke m̃z þvi ad graf-
ast þar epter/ þta er yfer allt seiger Drottenn um̃ Klæke Gydinga/ Jer.
2. Bref ⁊ Doomar Man̄a skulu þ satt giøra/ er eg ritad hefe/ ⁊ sialf-
er þr ed æfa þvilijkt/ munu þ þeckia/ þott eige vilie þeir ad giøra/ ne-
ma þr sieu forbrender i Samvitskum/ og hafe mist alla Tilfin̄ingu:
Nema hin̄ græduge Hræfugl Diøfullen̄ hafe rigna læted i Augu þm̃
heitum Saur/ eins og Titlingarner i Augu hin̄s gamla Tobiæ ford-
um Daga/ Tob. 2. Sagan̄ seiger ad hn̄ hafe læknadur orded m̃z Galle
Fiskiarens / þegar þvi var ryded a han̄s Augu/ þa datt Hreistred af
þm̃/ Tob. 11. En̄ eg veit ecke hvad þssum mune til Lækningar verda/
fyrst Guds Blood fær þss ei orkad/ og ecke þ beiska Gall og Edik / er
hønũ var bored/ Matth. 27. þegar hn̄ kvaldest fyrer þssar þra ⁊ all-
rar Veralldaren̄ar Synder. Eg veit ecke hvad þra Augũ mune upp-
liuka/ nema hin stæka Svæla Helvijtis Ellds/ hun mun liuka þm upp
ad vijsu. Ankara Man̄a Augu skiem̃er Reikuren̄ og sliofgar þau/ en̄
þssa mun hin eilijfa Svæla Heilskigna giøra / ad þr so Loksins siæe
hvør an̄ars Skøm̃/ s̄ hafa giørt Samband a moote Gude ⁊ hn̄s Christ-
ne/ ⁊ ecke villdu upplæta sijn Augu a moote hn̄s Riettlætis ⁊ Nádar
Geislũ/ medan̄ þr plægudu hn̄s Vtvalda i Rijke sijns Fodur / sem er
Høfdinge þssa Heims: Og þ er um̃ þa riett sagt er Seneca skrifr um̃
Claudium/ ad hn̄ ecke þeckt hafe ad hn̄ daudur var/ fyrr en̄ hn̄ sæ Lijk
før sijna. Seiged mier nu i Drottens Nafne/ seiged mier/ er ecke þvi-
lijkt ad sofa: Er ecke þ ad verja Sædmad: Fiandman̄s sins/ ⁊ spilla Guds

Korn

Kornekru af øllū Krøpkū? Hvør Eyru hefur ad heyra/ hn̄ heyre. So heyre þier nu Ord Drottens sm̄ i Landenu bued/ þier sm̄ hn̄s Vmbod er a Hendur faled. Heyred þier sem standed fyrer Altare hins allra Hæsta/ hvad han̄ bydur ydur/ af Ezechielis Spaadoms Bookar 33. Cap. Eg hefe sett þig fyrer Vørd yfer Israels Hus / nær eg seige til hins Ogudlega/ þu skallt Dauda deyia/ og þu varar hn̄ ecke vid/ & seiger hm̄ þ ecke/ so ad hinn Ogudleige kune ad vakta sig vid sijnu Ogudlegu Athæfe/ so ad hn̄ meige lifa/ þa sk hinn Ogudleige deyia ꝥ sinna Synda saker/ en̄ hn̄s Bloods vil eg krefia af þinne Hende. Og so ad þier kuned med þss meira Frelse og Myndugleika / & betre Samvitsku ad straffa/ Ogna & aminna i Guds Stad/ þa haged Lijferne ydar so s̄ Christi Þienarar & Raadsmen̄ hn̄s Leindardoma / 1. Cor. 4. giefande øngvū nockra Hneixlan/ so ad vor Þioonusta verde ecke løstud/ helldur i øllū Hlutū hegdū oss/ so sm̄ Guds Þioonustu Men̄/ epter Bode St. Paals/ 2. Cor. 6. Heyred þier hiner Volldugu i Landenu/ og þier sem Gud hefur Sverded i Hendur feinged / Heyred þier Ord Drottens/ Læred Gott ad giøra/ Leited epter Riettenū/ Giøred riett hinū Vnderþryckta/ Lated hinn Munadarlausa Løgū naa/ & taked ad ydur Maalefne Eckiunnar/ Esa. 1. Halldeð Doomenn & Riettvijsena/ Frelsed hinn Vnderþryckta af Hende Offsoknarans/ & sturled ecke hinn Framanda / Fødurleysingian̄ & Eckiuna/ og giøred øngvū Ofrijke/ seiger Drottenn Zebaoth/ Jer. 22. Huxed ecke med ydur/ ad nær þier þssar Guds Amminingar ad øngvu hafed/ ad hn̄ mune þa vera lijkur ydur/ þott hn̄ þeige/ Ps. 50. & læte ydur vaxa til Kornskieru Tijmans/ þvi hn̄ mun straffa ydur & tala vid ydur under Augun/ nema þier ydrest af Hiarta. Lated af illu & læred gott ad giøra. Vandlæted i Guds Stad/ & uppræted Hneixled & hid vonda ur Israel/ Devt. 22. An̄ars mun ꝥ hetta ꝥ ydr: O þier af Moisis & Aarons Huse/ Hvør sm̄ mig forsmaaer/ þan̄ vil eg forsmaa/ 1. Sam. 2. Þijn Saala skal vera fyrer hn̄s Saalu/ 1. Reg. 20. Þier erud Guder kallader/ og aller erud þier Syner hins Hæsta/ gooder Men̄/ en̄ þo munud þier deyia so sm̄ Man̄eskiur/ Ps. 82 Heyred þetta til samans Andleiger & Veralldleiger/ Heyred hvad Drottenn

seiger

seiger ad Alyktun i Vtleggingunne/ad Illgresenu mune verda kastad i Ellds-Ofnenn/þar mune verda Oop z Tannagnijstran. Ef þra Dom ur verdur so stranngur/ sem þ ydar Vanrækkar saker kapast/ Hvilijkur mun þa ydar Doom: verda/nema þier giallded Varhuga vid. O þier christner Menn/ O þier s mz Guds Sonar Bloode erud Endurkeipter z i hans Dauda skijrder/ Act. 20. Gæfed Giætur ad sialfum ydur z allre Hiordenne / sem Gud hefur afrekad mz sijnu eigenn Bloode / hvør i sinn Stad/ Punded er stoort/ Reikningskapurenn er mikell / Guds Blood er dijrt/hans Reide er þung/Doomarenn er stranngur/Lijfed er stutt/Daud enn er vijs/Helvijte er heitt/Eilijfdenn er laung/z þier vited ecke nær ed Hussbondenn kiemur. Enn i hvoria þa Att s Eikenn fellur/ þar liggur hun / Eccles. 11. Lated ydur þvi ecke villa mz Ogudlegum Heimsins Dæmum/ bered ydur eige samann vid þa sem þier kalled ydur verre / þra Fordæming verdur ecke ydar Afbøtun/ þvi hvør eirn mun sijna Byrde bera/ Gal. 6. Nema þier ætled ad ydur mune þar fyrer verda roorra i Helvijte z Kvolunum/ ad adrer sæta þijngre Hefndum enn þier þikest hafa tilunned. Satt er þ ad sønnu/ad Guds Riettlæte mun skamta Hegning una epter Tilverknadenum / og Vega straffed ut epter Þyngd Syndanna/enn giæt þess ad øllum mun verda þar Obærelegt/ z so sem ad Utvalder i Dyrd Himnanna munu eige øfunda hvør annann/ þott eirn skijne fegra enn annar/ so munu eige helldur Fordæmder hafa neina Roo af þvi/ þott eirn kveliest meir enn ann'/mæl þvi ecke Vonsku þijna samann vid hans/s forþienad hefur heitara Helvijte, helldur gior Ytran a mz ann þar seigest enn þa i Dag/ Heb. 3. so ei komer þu i þann Kvalastad/ Luc. 16. helldur skijna meiger eins z Sool i Rijke þijns Fodur. Þad veite hinn goode Gud/øllum þeim sem under hans Merkestrijda/i Utvalegd þessare/ fyrer JEsum Christum/ A M E N.

A Hreinsunar Hatijd Mariu.

Gudspialled/ Luc. 2. Cap.

Á Þeim Tijma. Þa Dagar hennar Hreinsunar fullnudust epter Moyses Lögum/høfdu þau hann til Jerusalem/uppa þad þau a Hendr fæle han Drottne/so s skrifad er i Løgmaale Drottens/

ad allt hvad Kallkyns var/ þ er fyrst opnade siftar Moodur Kvid/ þa skyllde kallast Drottne helgad. Og ad þau giæfe Offred epter þvi sem̃ segest i Løgmaale Drottens/ tvær Turtil-Dufur / eda tvo Dufu-Unga. Og sia/ ad Madur var þar i Jerusalem/ sa ed Simeon hiet/ z þesse Mañ var Riettlaatur og Gudhræddur / bijdande epter Huggun Israels/ z heilagur Ande var mz hm̃. Simeon hafde z Andsvar feinged af heilogu̅ Anda/ ad hn̄ skyllde ecke Daudan̄ sia/ nema hn̄ sæe ædur fyrre Christ Drottens. Og hn̄ kom af Andans Tilladan i Musterid/ og þa Forelldrarner høfdu Barned JEsum i Mustered / og giørdu fyrer hønum epter Sidvenju Lagañа/ og hañ took hn̄ þa uppa sijna Armlegge/ Lofade Gud og sagde: DRottenn/ læt nu þinn Þioon i Fride fara/ epter þvi sem þu hefur sagt / þviad mijn Augu hafa sied þitt Hiaalpraad/ þad þu tilreidder fyrer Auglite allra Þiooda. Eitt Lioos til Upplijsingar heidnu̅ Þioodu̅/ og til Dyrdar þijns Folks Israel.

Exordium.

MArger Veralldar Høfdingiar / sem og adrer Vijser og Gooder Menn hafa sier Oskad / ad þeir mættu lifa so leinge i Heime þessum / ad þeir feinge bunded Enda a Fyrerætlan sijna / en̄ þad hefur þeim misiafnt tekist. Augustus Keysare er sagt ad optlega hafe talad þad vid Vins sijna / ad hañ villde lifa meiga / þar til hañ hefde ad fullu skipad Rijkisstioorneñe i þvi Romverska Vellde/ og verdur ecke a moote þvi sagt/ ad hønum tookst þad ad miklu Leite. Eige verdur þvi helldur neytad / ad i þessum Asetninge var mikel Hugprijde. Hiñ stoore Solimañus Tyrkiaña Høfdinge æskte sier ad deya ecke fyrr / en̄ hañ hefde uñed Høfud-Staden̄ i Keysarañs Rijke / en̄ Gud liet þad ecke epter hønum/ Dauden̄ vañ a hønum ædur en̄ hañ fieck Borgena uñed / Og hender þetta marga þa sem alleina vilia lifa til þess ad seilast a adra / og utrietta gijrugar Hendur til þeirra Hluta sem eige eru þeirra. Vijsenda Mañaña Osk er sw giarnañ ad þeir mættu lifa so leinge / þar til þeir hefdu afloked Erfide sijnu / Skriftum og Bookum / og ødru þvi er þeir fyrer Stafne hafa / Og er i slijku Tveñt ad skoda. Eitt er nockurs konar Ærlegur Metnadur / og Elska goods Nafns og Riettis epter sig daudañ / hvad ecke er Lasta vert / þvi hun hefur mørgum komed til Nytse og Astundunar. Añad er Vilie og Asetningur til ad kieña ødrum / og sierdeilis Epterkomendunum / sem Lofslegt er og mikellrar Hroosunar verdt / þvi þad ber epter sier Elsku og Hugþocka mikeñ til Mañkynsins / hvørju eckert er ma-giætara / eckert Gude þeckara / og eg maa fro ad Orde komast / eckert Gude lijkara/ þvi hañ elskar øll sijn Handaverk. En̄ hvørneñ sem øllu þessu er vared / þa er eitt Naudsynlegt / og eitt er þad gooda Hlutskipted / sem eingeñ maa af þeim taka / Luc. 10. ef þad hafa utvaled / sem er ad hafa svo lifad / svo trwad og

svo

ſvo tilreidt ſig / ædur eñ Madur geingur Veg allrar Veralldar / Joſ. 23. ad hañ fie fullviſſ þar um̃ / ad hañ i Fride fare af þeſſum Heime. Þvi pryſa eg Hiart-ſkipte hiñs gooda og gamla Simeonis / Ecke ſvo miøg i þvi / ad hønum hlotnad-iſt ad ſiaa Heimſins Skapara og Endurlauſnara med ſijnum Augum / ſo ſem hañ hier ſeiger i Lofſaungnum / og ad taka hañ uppa Armlegge ſijna / ſo ſem hitt / ad hañ vt af fullu Trauſte um̃ Guds Naad og tilſijfa viſt med hønum / ſaung ſo ad ſegia þeña Gledelega Lofſaung yfer ſiælfum ſier: **Nu læt þu DRotteñ Þioon þiñ J Fride Fara Epter Orde þijnu / Þviad Mijn Augu Hafa Sied þitt Hiælpræde.** So þad mæ kalla ad hañs Lijk-pſalmur / og Fædingar og Fagnadar Vijſur Endurlauſnaranum tilkvedeñ / være eirn og hiñ ſame. Sæller ſa Kvidur er þig bar / og þaug Brioost er þu mylkter / ſagde Kvinañ fordum vid vorn HErra / Eñ hañ ſvarade heñe: Hvad um̃ þad / Sæler eru þeir ſem heyra Guds Ord og vardveita þad / Luc. 11. Þetta kiemur mier til þeſſ / ad mier þyker mest koma til þeſſ / ad Simeon beid med Þoleñmæde epter Huggun Iſraels / og ad Hellagur Ande var med hønum / helldur eñ hiñs / ad hañ ſaa JEſum / og took hañ i Fang ſier / ædur eñ hañ ſkyldeſt vid þetta Lijf / Þvi eingeñ er þvilijk Sæla og eingeñ Styrkur i Daudanum ſo mikell / ſo ſem ad hafa ſied JEſum med Truareñar Augum / og fadmad hañ med heñar Ormum / Þad kieñer hañ ſiælfur er hañ ſagde vid Thomam / Af þvi þu ſaaſt mig Thoma trwder þu / eñ ſæler eru þeir ſem ecke ſiaa og trwa þo / Joh. 20. Þeña Koſt eiga aller þeir ed Ord Guds heyra / i hvøriu JEſus Chriſtus hiñ Kroſſfeſte er oſs fyrer Augum aumaladur / Gal. 3. Sa ſem epter þvi geingur / hañ mun med Simeone allshugar feigeñ og gladur ſkilliaſt vid hrekvijſa Verølld þeſſa / og kalla Daudañ ſiñ Abata. Og fyrer þvi ad þeſſa gooda Mañs er miñſt i Gudſpiallenu / er ſtrax var uppleſed / Þa vilium vier af hønum læra / hvørneñ vier eigum Frydſamlega ad lifa / ſo vier kuñum i Fryde hiedañ ad fara. Þar til hiælpe hiñ Naadarfulle Gud / fyrer Forþienuſtu ſijns Eingietens Sonar Jeſu Chriſti / Am̃.

Vtleggingeñ.

HVad Mañ a ad Simeon þſſe vered hafe greiner ecke Rifningeñ um̃ / Þeir ed ſkrifa ad hañ hafe Kieñemadur vered / fara eckert til ſijns Mæls / þ er eige helldur lijklegt / añars munde Gudſpiallamadureñ ecke hafa þagad um̃ þ / helldr eñ um̃ Zachariam Fødr Johañis Skijrara / Luc. 1. Lijklegre er þra Meining er atla ad hñ vered hafe Sonr Hillelis er Gydingaña Meiſtarar ſeigia ad vered hafe Lærefader Gamalielis / hvør ed ſagde hina røkſamlegu Meining ſijna um̃ Chriſtne Boded / er Ølldungarner hielldu Raadſtefnu um̃ Poſtulana z þra Lærdom / Act. 5. Þetta er ad ſøñu ecke vijſt / eñ ef ſvo er / þa var þ ecke ad undra þott Gamaliel framar ødrū̃ ſkigndeſt i þeña Lærdom / þar hñ hefr mi. Efa

heyrt af sijnu Meistara / ad Nuggun Israelis epter hvørre han beid/ mundе ecke starleg vera/ hvad hn rœded hefur af Spadomunu þm er voru af Messia/er þa tooku marger fram ad koma. Meistarar Gydinga høfdu marga Læresveina/Joh.4. sm sia ma af Christo z Johañe/Luc.10. So hefr z an Efa Simeon haft fleire en fœrre/z er þ vijst/ ad han hefur ecke sijdst talad þ þm um þssa Nøfudgrein Truarenar/er hlioodade um Messiam z hns Tilkomu/ þvi ecke hefur hn vered sa einaste er vœnte epter hinu sana Messia med Ahyggiu so mikelle/Þad seiger oss Lucas i þssu sama Capitula/af hvøriu Gudspiall ed teked er/þar hn skrifar ad Anna Doottker Phanuelis af Kyne Aser/ hafe talad af honu til allra þeirra er Endurlausnarenar bidu til Jerusalem / hvørier an Efa vered hafa af Skoola Simeonis edur hns Lyka. Nvar af oss sie þad kiend/ ad Men velie til ad uppfrœda Børn sijn / Ecke einasta Vijsa Men og Lærda/ helldur Sidsama og Gudhrœdda/þa ed undervijse þm i Otta Drottens/ z temie þra ungu Ar a Riettvijse z Gudrœkne/ef þr vilia ad þau life svo i Neime þssu/ ad þau sieu viss um ad deya Riettlœtra Mana Dauda/Num 23. nœr þaug leysast hiedan. Þad stendur hier i Gudspiallenu um Simeon / Ad hn hafe Riettlœtur Madur vered. Ecke meinar Kilningen hier/ ad hn hafe af sialfu sier vered fullkomlega Riettlœtur / þ er ecke hia Manlegu Kroppu ad finna. Aller vier meigu seigia med Job/Cap.9. Vilie eg Riettlœta mig / þa fordœmer min Munnur mig. Ef eg seige mig Saklausan/þa sijner hn ad eg er Ranglœtur. Viliu vier þ Gude Riettlœter vera/þa meigu vier kasta fra oss/ bœde voru Riettlœte og voru Ranglœte: Riettlœtenu i þan Mata/ad Madur treyste ecke a þ/ helldur reikne þ Þreck ad vera/so hn avine Christu/og finest i honu/ hafande ecke sitt Riettlœte/ sem er af Løgmalenu/ helldur þ sm er af Truñe a JEsum Christu eins og Paulus/Phil.3. En Ranglœtenu þss vegna/ ad Truen er daud an Verkana/ seiger Jacob/Cap.2. Og Gud er heilagur/hm lijkar ecke Ogudlegt Athœfe/Ps.5. Nvad ecke er i Vre Veru sagt/ad Maduren giete alldeilis afklœst þssu vonda Syndarenar Nam/ a medan hn lifer i Nolldenu/ helldur a han af fremsta

Megne

Megne ad lettast vid ad krossfesta hiñ gamla Mañeñ/Rom. 6. Judar seigia i Skroksøgu siñe eirnre/ ad þegar Noe giørde Sonu sijna fra sier til ad byggia Verølldena/ þa hafe hñ feinged þm̃ i Hendur nockrar Reliqvias edur Meniar hiñs gamla Adams/ Fødur vor allra/ kañske lijkar þm̃ ed Papist^r hafa þikiast epter sijna helga Mēñ/ z eru i miklu Gillde hia þm̃. Hanvijsleg er Saga þsse ad søñu/ eñ þo miñer hun mig a ad hugleida med Trega nockrũ/ ad Forfadereñ Noe/ sm̃ var Riettlætur Madur/Gen. 6. og Riettlætesins Predikare/2. Pet. 2. til hvørs ad aller Meñ i hiñe seirne Verølldu eiga Kyn sitt ad rekia/ hñ hefur oss epterlæted nockrar Leifar hiñs gamla Adams/ er vier Daglega fiñ um i vorū Limũ/ so ad Paulus seig^r: Holded gyrneſt i moote Andanũ/ z Andeñ i moote Holldenu/ z þta er hvørt a moote ødru/so ad þ þier vilied jafnvel ecke giøra/ þ giøred þier/ eñ ef þier leidest af Andanũ/ þa erud þier ecke under Løgmælenu/Gal. 5. Eñ ef vier ecke erũ under Løgmælenu/ þa erũ vier Riettlæter/z þañeñ var ad søñu hiñ gamle Simeon Riettlætur. Eñ ecke meinar þo Gudspiallamadureñ hier þta Riettlæte/edur þ oss verdr þ Lausnarañs Forþienustu tilreiknad/helld ur merker þta Ord Riettlætur i þssũ Stødũ/þad sama z vier køllum goodañ Mañ z Rædsviñañ/þañ er vandar Ord sijn z Giørder/ bæde fyrer Gude og Møñũ/ og so merker þad og da i Rikninguñe. Verku Froomur z Riettvijs seiger David/Ps. 37. þvi slijkũ mun ad sijdurstu vel ganga. Hiñ Riettlæte sa ed framgeingur i Einfelldne sijns Hiarta/mun læta farsæl Børn epter sig seiger Salomon/Prov. 28. Þessa Riettvijse a hvør Christeñ Madur ad temia sier / añars er hañ ecke Christeñ/um hana hefur margur Heidinge vel talad/z hana so kalled sier/ad lijted hefur sijnst Aboota vant þ Maña Auglite/ hvar med þr hafa giørt Skøm̃ til Christeña margra hvørra/þeir ed øngvañ elska nema sialfa sig/z hyrda eckert um̃ hvørneñ þr æsælast Lijtelmagnañ. Aristoteles seiger/ ad hun sie hin kostulegasta Dygd/ og allar Dygder sieu i heñe foolgnar/ þ er z satt/þvi ain heñar meiga þær ecke Dygdaña Nafn bera. Vitskañ z Framsijneñ er Hreckvijse/ef ecke fylger heñe Riettvijseñ. Hugprijdeñ er eitt Bøduls Sverd/ nema hun stioorneſt af

 Riett-

Rietkvÿssene. Vrlæted hvørt aller Meñ elska/ þ er þo Gloopska z Ak-hlæe Mafia/ ef þ vantar Riettvÿssena. Sa sm̃ eys ut Femunū sÿnū til Onÿtis/ edur giefr þm̃ er sÿst skyllde/ eñ lætur þurfamañeñ og Dag-launarañ missa/ mun hñ ecke Ofvitñr z Dære kalladr? Sparsemeñ er ein ægiæt Dygd/ eñ þo er hun best mz Riettsÿne. Sa s̄ sparar ødrū þ þm̃ byriar ad giefa/ hñ er kargur og ecke sparsamur / og ef hñ sparar sialfū sier þ sm̃ Lÿkameñ vid þarf/ þa er hñ sialfs sÿns Opocke / ef hñ giører þ af Kiergiu eirnre/ z ecke til ad tenia sitt Holld/ ad hñ þss hefur fæe Gude þioonad/ eins og Paulus seigest þrælka siñ eigeñ Lÿ-kama: Eñ hitt er Loflegt z Gude þægt/ ef nockur sparar Lÿkama sÿn um/ jafnvel leifelegt Epterlæte fyrer hañs saker. Eingeñ Dygd er ægiætare eñ Myskunsemeñ/ mz heñe kuña synduger Meñ allra mest ad lÿkiast Gude Skapara sÿnū/ Luc. 6. Eñ ef hun er æn Riettlælis/ so Meñ vægia þm̃ s̄ Gud bÿdur ad straffa/ þa er hun ein Svÿqvirding z meste Glæpur i Auglite hiñs hærsta Domara. Og i einu Orde ad seig ja: Riettvÿsseñ er su Mælesnura/ a hvøria ad stikast eiga Ord vor og Giørder. Veit eg ad einhvør kañ ad seigia : Eg ber ecke Vitsmune til þss ad siæ z þeckia hvad riett er/ Hvørneñ mæ eg þa giøra þ emer kañ optlega ad skiootast i sÿku. Þar til svara eg: Ad hellst er þad i Doomū z ødrū Vandrædū/ ad meñ þurfa so mykillrar Skynsemie mz/ z er þm̃ rædlegt/ s̄ eru sier Fævitsku siñar medvitande/ ad þr sieu þar fra/ z ecke trode sier iñ i Doomara Sæke/ edur hlaupe til þess mykla Vanda/ eins z lÿfadur Hestur til Bardaga/ s̄ þo margur Dære giør-er/ eñ hvørneñ sm̃ þvi er vared/ þa er þ almeñelegt/ ad margur giører verr eñ hñ veit/ Eñ øllū kañ yfer ad siæst/ þ er Mañlegt/ z mæ þad hvør Madur ødrū siæ/ Eñ i Daglegre Vmgeingne/ i Kaupū z Søl um/ i Vmtale um̃ Næungañ/ i Spekt z Kyrlæte vid hñ/ i þre Virdingu/ sm̃ meñ eiga ad sÿna Forelldrū z Yferbodurū/ þa er eingeñ Heil-vita Madur so Fævÿs / ad hñ ecke nockurn Vegeñ vite hvad hañ æ ad giøra/ ef hñ giefur sier Stunder til ad athuga þad. Og hvad um̃ gillder/ erū vier ecke aller noogu Vidkvæmer z Grañskigner/ til ad þeck ia þ/ sm̃ oss sialfū er a moote broted? Eñ þessa Hugreñingu skylloum

vier

vier bruka/nær vier eigũ nockru vid adra ad ſkipta/þvi hier ætla eg du- ge ſu ægiæta Regla/ſm̃ Frelſarenn hefur oſſ epterlæted. Hvad þier vil- ied ad Meñerner giøre ydur/þ giøred þm̃ eirneñ/Matth.7. Og ſa ſm̃ hana hefr jafnañ fyrer Augũ ſier/hñ mun ſijdur ſyndga. Eñ þta for ſmaaer nu Heimur þſſe z þyker i þvi lijtill Vijsdomr vera/ſamt ætlar hñ ſi' ad deyia Simeonis Dauda/jafnvel þott þm̃ verde ad Skindingu i burtu ſvipt/a mzañ þr hvad meſt eru ad æfa Svik/Prette/Fedrætt/ Underferle/Fiandſkap og allra Handa Rangsleitne/ eins og ad þvi- lijkra ſie Himmarijke. Eñ eg ſeige ydur i Umbode Guds/ fyrer hvør- ium eg ſtend/ ad nema þier giøred Ydran / leggid af Ligar og Prette/ Agyrnd z Underhyggiu/og adra þvilijka Løſtu/ſm̃ mootſtrijda Riett- vijſeñe / þa munud þier ecke iñganga i Guds Rijke. Þetta kieñer mier JEſus Chriſtus/hvør ſialfur er alls Hollds Domare/og rædr fyrer Himneñũ/er hñ ſagde/Luc.18. Hvør hñ ecke medtekur Guds Rijke ſo ſm̃ Ungbarn/ hñ mun ecke iñganga i þad. Bered ydur nu ſamañ vid ſoddañ eitt Barn/og rañſaked hvørt þier erud þvilijker i Goodlyndenu og Einfalldleikanũ/ og ef þier kuñed ad fiña þſſ nockurn Mun/þa vi- ted ad þier erud eins langt fra Himnarijke. Þar er ei vid ad dyliaſt/ne- ma þier vilied reingia Ord Drottens. Seiged mier/hvørier munu ſitia til Bords med Simeone/mz Abraham/Iſaac z Jacob i Rijke Himn/ aña/Matth.8. Þad ſeiger David oſſ i Pſalmenũ 15. med þſſũ Ordũ: Drotteñ/ hvør mun bua i þiñe Tialldbud ? Hvør mun ſtadnæmaſt a þijnu heilaga Fialle? Hañ ſa ed framgeingur Flecklaus/z giører Riett vijſena/z talar Sañleikañ ut af Hiarta/hvør ed ecke Bakmæler med ſiñe Tungu/z Naunga ſijnũ eckert Illt giører/z leggur ecke ſijnũ Naa unga neitt Laſtlegt til/hvør ed einkis aktar hiñ Ogudlega/eñ i Heidre hefur hiñ Gudhrædda/hvør ed helldur þ er hañ ſver ſijnũ Naunga/ hvør hñ giefur ecke Fie ſitt ut uppa Okr/z tek. ecke Mutur yfer þañ Saklauſa/Hvør ed þta giør'/hm̃ mun vel vegna Æfenlega. Hier ſiaaed þier hvørier ad verda mune Bordgieſter i Lambſins Brudkaupe. Ydur hefur þ laungu boded vered/Langt er ſijdañ Husbondeñ liet ſeig- ia: Mijner Uxar z aled Fie er ſlatrad/allt er til reidu/Komed til Brud

kaupſins/

kaup sins / Matth. 22. Rañsaked nu sialfa ydur hvørt ad þier erud skrydder Brudkaups Klæde/ef hñ kañ ad koma um̃ Midnætte/þad er/ nær ydur miñst varer. Eg veit þier seiged/ad Gud hafe mørgũ Synd einar fyrergiefed/O jaa/ þ er satt/ eñ þo þm̃ einũ sm̃ þra hafa ytrast ut af Hiarta. Lated af Illu og læred Gott ad giøra/ Es. 1. Þetta vited þier hin rangsnuna Kynslood/eñ merked þ þo ecke/samt uppeted þier þo Guds Folk/og aled sialfa ydur/ eñ Drotteñ akalla þeir ecke/ Ps. 14. So snued apfur i Guds Nafne / snued apfur/ Eg grátbæne ydur fyrer hid dÿra Blood Jesu Christi z ydar Velferdar saker/leited Fridareñs z fylged hm̃ epter/Ps. 34. Otteñ Drotteñ z giøred Riett vÿsena/Act. 10. so Gud faae Velþocknan a ydur/og burtkaste ecke eilÿflega. Og er þad so sagt um̃ Riettlæte Simeonis.

J añañ Maata stendur hier um̃ Simeon / ad hañ hafe Gudrækeñ vered. So sm̃ ad øll su Skyllda/er vier eigũ Naunganũ ad sÿna/z oss er fyrer-skrifud i hiñe sÿdare Bodorda-Tøbluñe/hun er i Riettvÿseñe iñefaleñ. So er og hin er vier eigũ Gude ad giallda/ og oss bodeñ er i hiñe fyrre/i Gudrækneñe foolgeñ. Hañ var Gudhræddur Madur seig er Lucas/hñ bruk^r þ Ord er merker Guds Dyrkara/þañ ed ræker hñs Bodord/ecke so af Otta/ so sm̃ af Elsku og Virdingu. Þañeñ a og christeñ Madur lyndur ad vera/þott þ sie ecke Onytt ad hrædast Gud/ af þvi hñ er Riettlaatur/og strangur Vandlætare/Exod. 20. þa er þ eige fullkomeñ Guds Dyrkun. Otteñ duger til þss ad reka Syndar, añ til Guds/þegar hñ hugleider þ/ad hñ hafe hñs Reide forþienad. Eñ Jhugan Guds Fødurlegrar Giæsku/hñs Speke/hñs Þoleñmæde uppvekur Elskuna i Mañsins Hiarta/s̃ lætur oss verda eitt mz Gude/ z kveiker soddañ Unadsemd i vorre Saal/ad Meñ forsmaa alla Hlute jafnvel hia Krosse Drotteñs/eins z St. Paall/Phil. 3. so eg maa seiga/Ad Otteñ er Fader Gudhrædsluñar/ eñ Elskañ til hñs er Mooder ad heñe. Otteñ gietur hana i Fyrstuñe/(þvi seigia Gudlauser Meñ/ ad Otteñ hafe Gudena giort)eñ Elskañ tekur vid heñe/elur hana og nærer i Hiarta Mañsins/ a medañ hun er ecke Fullburda / eins og ein Mooder sitt Foostur/þar til hun kiemur i Lioos/z auglÿser sig i good

um

um Verkū/ z ſmæmſamaſt vex hun eins z aſiad Vngmēñe/ epter full-
komnū Mæler Chriſti Alldurs/ſeiger Paulus/Eph.4. ſo ad þvilijk
dæmſamleg Skiepna heilags Anda/ſkijn ſo ſem eitt Lioos a medal hiñar
hreckvijſu Kynſloodar/ ſo ſem ein Sool a Himnenū/ ecke eins og Sool
Ezechiæ Konungs/hvør ed gieck til Baka/2. Reg. 20. Ecke eins og
Sool Joſuæ/ hvør ed ſtood kyrr/ Joſ. 10. helldur eins og Sool Da-
vids/hvør ed gledur ſig af ad hlaupa ſiñ Veg/Pſ.19. Þvi ſa ed Gud
elſkar/hm̄ þyker iñdællt ad giøra þ hm̄ lijkar/z lætur ſier jafnañ i þvi
fram fara. Cicero utmaalar Gudræknena þañeñ/ad hun ſie Rieckvijſſe
a mote Gude/hñ ſagde vel/þvi hñ ſagde allt þ hñ viſſe edr vita kuñe/
z var ecke meire Von a heidnū Mañe/ z hef i hñ þo eñ þa talad chri-
ſtelegar(ef eg mæ ſo ſeigia um̄ eirn Heidingia) i ødrū Stad hier um̄/
þar hñ ſeiger: Ef Gudhrædſlañ er i burtu tekeñ/þa gielur þ eige ed-
ruvijs ordeð/eñ ad allur Truſkapur z allt Samneyte Maña a medal/
og hin koſtulegaſta Dygd Rieckvijſſeñ fare og i burt/ þetta er utſlega
talad/þvi ſa ſ ecke Gud Ottaſt/ſ ad i Augnablike gietur kaſtad hm̄ i
Afgruñ Helvijtis/hñ mun eige verda miøg hlijfeñ vid ſiñ Jafningia/
Þad ſiæ Meñ a hinū Gudlauſu Satans Þrælū/er ſeigia i Hiarta ſij
nu: Þar er eingeñ Gud/Pſ.14. hvørke hallda þr Ord nie Giørder/og
øngvū hlijfa þr/ſem þr fæ Hønd yfer. Til þſſa eru Dæme/jafnvel i
Lande voru/ecke miøg gømul/z er hier af audſært/ad þ er dagſatt er
hiñ ſame ſkrifar/ad Gudleiſed take allañ Truſkap i burtu ur Verolld
eñe/z ſpille ſo Sambud Mañaña/ ad ecke er vært i Heimenū an þſſ/
ad Meñ otteſt Gud/z þta Vallð Guds er ſvo rijkt a medal Mañaña/
ad jafnvel Afguda Dyrkun Heidingiaña/ſem voru an Guds i Heimen
nm/Eph.2. hefur þvi vallded/ad þr ecke uppætu hvør añañ. Svo eg
vil hier um̄ ſeigia/vidlijkt z Aurelius Alexander Keyſare ſvarade þm̄
er villdu giøra Samkundr chriſteña Maña ad Dryckiu z Legu. Kofū/
ad miklu betra være ad Gud þar mz einhvøriu Moote dyrkadeſt/ eñ ad
þau ſkylldu brukaſt til ſlijkra Odæda. Þad var Rokſamlegt z Konung-
legt Svar af heidnū Mañe/ſo vil eg ſeigia/ ad betra er til ad hallda
Samviſt Mañaña vid i Heimenū/ad dyrka Gud mz einhvøriu Moote/

þegar eige eru til þess brukadar hinar verstu Synder og Glæper / sem Dioefullenn lætur sier þiona med/helldur enn hafa øngva Tru a hann/þvi þad munde giøra Verølldena ad Nerbudum Madianita/ hvar eirn rickte Sverde a mooke synum eigenn Broodur og Lagsmanne/Jud.7. Satt er þad sem Johannes seiger/ ad hvør sem ecke elskar sinn Broodur hvørn hann sier/ hvornenn kann hann Gud ad elska þann hann sier ecke? 1.Joh.4. Enn eg þore og ad seigia/ad hann sem ecke elskar Gud/sem hefur skapad hann/endurleyst og helgad/hvørnenn gietur hann sinn Broodur elskad? Þvi bægt mun oss sem Vonder erum/og under Syndena selldar/ Rom.7. ad elska Ovine vora/ Blessa þa er oss Bølva/giøra þeim Gott sem vid oss Misgiøra/Matth. 5. Nema vier giørum þad fyrer Guds Saker/og verdur þvi Otten og Elskann til Guds undann ad ganga/ og sie hun alvarleg/ þa er einsætt ad hitt a epterfylger/þvi sa sem hann elskar/ hann vardveiter hans Bodord/1.Joh. 5. og er þetta eitt af þeim hellstu sem nu sagda eg/ad elska Ovin sinn. Hvad sem nu Heidingiar ritad hafa um Gudhrædsluna er alltsamann goodra Gialld verdt/og dugar ad Vysu til þess/ ad syna oss christnum Mønnum/ hvørsu ad hun hafe þokt Ómissande/jafnvel þeim er mest litu epter þvi Naulæga/og ecke so epter þvi sem þar uppe er. Enn St. Paall kienner oss hennar Nytseme miklu betur/1.Tim.4. Seigiande: Ad Gudhrædslann sie til allra Hluta þarfleg/hafande Fyrerheit/bæde þessa Lyfs sem nu er/ og so hins komanda. J gamla Testamentenu/hafde þesse Høfud-Dygd mikel Fyrerheit um tymanlega Farsælld/so sem allvyda maa lesa/bæde i Moisis Bookum og annarstadar/Kannskie þess vegna ad Guds Folk a þeim Døgum/høfdu fleire Bodorda og Setninga ad geima enn vier christner Menn/so og voru ecke Fyrerheitenn so lioos um Dyrd hinnar epterkomande Sælu i Guds Ryke/Enn sydann Jesus Christus hefer afmaad Ovinskapenn/Løgmaal Bodordanna/ sem var innefaled i Setningunum fyrer sitt Holld/ so sem Paulus ad Orde kiemst/Eph.2. Eydann vier høfum feinged ad sia og heyra þad sem marger Konungar og Spaamenn gyrntust ad heyra og sia/og saau þad ecke/ Luc. 10. Sydann hafa Guds Astviner ecke so stoor Fyrerheit um Lykamlega Farsælld/og þad til þess/ad Sætleike epterkomande Alldar/hvørn vier smøckum i hinu gooda Guds Orde/Ebr.6. J. ...n þfergnaf

er allañ ſÿmañlegañ Føgnud z Medlæte/ſo ad þr ed Gud elſka z lijda
þ Chriſti ſaker/eru glader i Hørmunguñ/z hallda þ mikeñ Føgnud/
nær þr rata i ymislegar Freiſtingar/ſo ſm̄ Jacob byǒur/Cap. 1. Vit-
ande þ/ad Reinſla Truar vorrar/hun ablar Þoleñmædis. Ecke er vid
þ ad dyliaſt/ Br. M. Ad ſa ſm̄ vill Gudhræddur vera/hñ maa bua ſiñ
Hrygg under Chriſti Ok/2. Tim. 3. Eins z þegar eirn Kappe byr ſig
til Oruſtu/z þott Gud læte hm̄ heppnaſt Lucku z Heidur i Verolld-
eñe/ſm̄ hñ og hefur mørgū af ſijnū Aſtvinū veitt/þa er þar þo alltijd
einhvør Baratta/añadhvort hid iñra edur hid ytra. Sie þar ecke añ
ad/þa er þar Andſkoteñ og hañs Þrælar/ſm̄ jafnañ offætia þa ſem
geinged hafa a Maala mz Chriſto. Satan kieppiſt vid af øllu Megne
ad nidurbriota Guds Rijke/og alldrei lætur hañ af ad ſkiota ſijnum
Orfū a Guds Her i Verølldu þſſare/ſo leinge ſm̄ hñ heiter Diøfull
z Andſkote/og þarf til þſſ mykla Gudhrædſlu z Alvørugiefne ad ſtaa
hm̄ z hñs Arū i mooti ſtaded/bæde Synelegū z Oſynelegū. Eñ þegar
hiñ mykle Guds Krapfur er ſo mættugur i Breiſkleika ſiña Aſtvina/
ad þr faſtadiſt Armaſer vondra Mañna/þeg^r hñ ſtyrk^r þa z ſtøduga gior
er i ſijnū Ordū z Truñe allt til Æfeloka/þa kalla eg ad hvad meſt ſañ
eſt Ord St. Paals/ad Gudhrædſlañ hafe Fyrerheit þſſa Lijfs/og hef
ur hiñ almættuge Gud þ opllega z Undrunarſamlega frañ koma læt
ed/z lætr eñ nu i Dag a øllū þm̄ er hm̄ treyſta. St. Paall kallar hina
Utvølldu Guds/ þau Kier i hñs Huſe/ er hñ hefur til Heidurs ſett/
Rom. 9. A þſſe Kier fellur Dupt noꝛkud a ſtundū/ſo þ hender ſig/ad
þau verda jafnvel groomtekeñ. Vonder Meñ eru ein Þvaga/ſm̄ hñ
hreinſar þſſe ſijn Kier mz/ſo þau verda hæf til Þionuſtugiørdareñar/
z ſetur þau ſo aptr iñ i Guds Hus/nær þau eru hrein ordeñ/eñ Þvøg
uñe kaſtar hñ i burt/ad hun verde Fooku trodeñ. Gud leifer at þr ed
hñ ottaſt/ verde a ſtundū nidur þrycktter/eñ alldrei under þrycktter/ſo ſm̄
faſt vid eirn Gudhræddañ Mañ/ þad er ſo ſm̄ berie hñ eirn Klæt med
Vende/Vondureñ ſlitnar/eñ Klettureñ verdur hiñ ſame/eins z ſo er
vill kiæfa Elldiñ mz Oliu/hun forfæreſt/ eñ Elldureñ logar þſſ glad
ar/þad er eins z ad binda Samſon mz Streingiū/ þr hñ ſlitr i ſundur

eins z Nørþrædur/er hñ riette sig/Jud. 16. Samson hiellt sijnū mikla
Styrk/allt þar til Skiæktañ fieck rakad hañs Hár af. Guds Børn
eru Osigrande/allt so leinge þau hallda sier vid Drotteñ Jesū/hvør ad
er Safnadareñs Høfud/Eph. 5. Eñ þegar þm verdr þ ad taka hina
flærædu Dalila Verolldena i Fadm sier/þa missa þau allt sitt Abl/
Nu stijnga þeirra Augu ut og giører þa Philistæis/þad er Satans
Børnū ad Nerfænge/ja ad Spotte og Athlætre/Nema Meñ danse
epter þra Pijpu/og er þa Daudeñ vijs/ nema Meñ deyde sialfa sig ad
nijiu eins og Samson/Jud. 16. Þad er drepe hiñ gamla Adam mz hñs
Gyrndū z Tilhneigingū/og burtkaste Fijsn Augnañā z Drambsømu
Lijferne/ad Meñ verde heilskigner aptur/z stañū Lioosfed i hñs Lioose/
er oss hefur fyrer siñ Dauda sett til Arfskiptis Heilagra i Lioosenu/
Col. 1. So er nu Gudrækneñ a sig komeñ/og so er hun þørf og Nyt-
samleg/ja/Omissande i þessu Lijfe/ Eñ þo gagnar hun hvad mest i
Daudanū/þvi hñ verdr þm Jñgangur til Lijfsins/ er Gud Ottast/til
ad medtaka þar Fyrerheit epterkomande Alldar. Sa sē hefur i Lijfenu
tamed sier Riettvijsena vid Nauungañ/z Ottañ z Elskuna a Gude/hñ
fagnar Daudanū/og seiger gladur med Simeone: Nu lætur Drotteñ
þioon þiñ i Fride fara epter Orde þijnu: Þvi eins og Simeon hafde
Andsvar feinged af heilogū Anda/ad hñ skyllde eige Daudañ sia/ne-
ma hñ sæe adr Christ Drotteñs/so bera z þsser jafnañ mz sier Vitnis-
burd heilags Anda i sijnu Hiarta/ad þr sieu Guds Børn/Rom. 8. nær
sm þau leisast i burt hiedañ. Hvørneñ kañ soddañ einn Guds Astvinur
Daudanū ad kvijda? Daudeñ er ad sonu hrædelegur/þvi hñ er Verd-
laun Syndareñar/Rom. 6. Eñ hvøriū ei hñ hrædelegur: þm sm ecke
eru Heimenū dauder/eñ ecke þm/hvørra Lijf Christur er/eñ Daudañ
kalla þr siñ Abata/ Phil. 1. Daudeñ er oz syndugū Møñū eins z Myrk-
rid er Børnunū/þau Ottast þ/ þss vegna/ad þau ætla i þvi nune bua
nockurskonar Vode/z sierdeilis þau/sm heimsker Meñ leggia i Vana
siñ ad fæla med Grijlū og Ofreskium : So er Daudeñ/ af þvi Meñ
heyra so myked um hñs Grimlerka talad / þvi kvijda Meñ so þ hm /
og veit þo eingeñ hvad mykell hñ er: Hvør veit hvort Meñ fiña meir

til

til i Daudanū/ eñ i Fædinguñe? Þetta man eingeñ/ Eingeñ er helldur aptur komeñ til ad seigia oss hitt. Þar er varla nockur so lijtelfiørleg Tilhneiging/ ad hun ecke forsmaae Daudañ. Neiptrækneñ agt Daudañ ad ongvu/ Þad sijner oss þeirra Dæme/ er selia sitt Lijf fyrer Lijf Ovina siña. Hvad margur hefur dæed fyrer Ast Kveña/ sem er Niegoome i sialfu sier Syrach kieñer oss/ ad hm̃ sm̃ a moote geingur þyke Daudeñ sætur/ Eccl. 41. Offe ꝧ Vanvirdu nockurre/ giører Daudañ lietkañ. Medaumkaneñ giører hid sama. Þegar Otho Keysare villde helldur taka Lijfed af sialfū sier/ eñ ad læta strahøggva Lid sitt nidur mz Sverds Eggiū/ þa voru marger af hñs Fylgiurum/ er alleina af Medaumkan løgdu Hendur a sialfa sig/ eñ ef Niegoomeñ virder Daudañ so lijtels/ hvad lietlur mun hñ þa vera þm̃/ sm̃ fara i Fride hiedañ/ z vita ad hñ er Iñgangur til Lijfsins. Ritningeñ talar um Daudañ/ so sm̃ Endurlausn af Fængelse. Allur Israel sa Aaron leysast seiger Num. 20. Eg girneñst ad leysast hiedañ z vera med Christo/ hvad myklu betra er/ seiger Paall/ Phil. 1. So þyker z øllū þm̃/ er Heimureñ er krossfestur vegna Christs/ z þr Heimenū/ Gal. 6. Þeir Andvarpa med Paulo z seigia: Æ eg syndugur Madur/ hver mun leysa mig fra þessum daudlega Lijkama? Rom. 7. Ottast þvi ei ad deyia/ christeñ Madur/ helldur ad deyia Illa/ þad mun þier til eilijfs Lijfs gagna. Þad er gott Daudañ ad ottast/ til þss ad fordast þ/ mz hvorin vier forþienū hiñ eilijfa Dauda. Tijmañlegur Daude er ecke i sialfū sier Ognarlegur/ nema vier seigiū vilium/ ad þad sie Illt/ ad sleppa ur Fængelse/ ur Þrældome/ ur Siooolke/ þvi hvad er þetta lijf añad? Þad er hrædelegt sm̃ epter hñ kiemur/ ef ødruvijse fer eñ vel. Þad er vitañlegt ad Daudeñ er Guds Børnū Iñgangur til eilijfrar Sælu. Og þvi skyllda eg þa ei vilia ganga eitt Siñ i Bardaga til ad viña heillt Konungs Rijke? Eñ þm̃ er tapast/ verdur hañ Leid til eilijfra Kvala. Nu veit eg ad Þioofureñ hrædest ecke Sligañ sem liggur upp i Gælgañ/ eñ Snøruna hrædest hñ. So er þ og dærlegt fyrer þañ sm̃ hefur leitad epter Velvijld alla Æfe sijna/ ad hñ skule hiñ tijmañlega Dauda hrædast/ og ecke miñur helldur hiñ eilijfa sm̃ a epter fylger/ hñ mætte Oska

 og

& feigeñ verda/ ad Helsootteñ & Fiørbroteñ mættu vara um̃ alla Eilijfd/ ef hñ mætte þar m̃ sleppa fra hinũ eilijfa Ellde/ sm̃ fyrerbueñ er Diøflenũ & øllũ hñs Einglũ/ Matth. 25. þvi þar mun betur þijka. Þar fyrer/ O þu syndugur Madur/ nær þu sier hiñ Nakta og villt ei klæda hñ/ hiñ Svanga og villt ecke metta hñ/ og hiñ Þyrsta og villt ei giefa hønũ ad drecka/ jæ/ nær þu sier Ovin þiñ hungra edur þyrsta/ & villt ecke giefa hm̃ ad eta edur drecka. Nær hiñ Vollduge & hiñ Vesæle standa bæder þ Doome þijnũ/ nær þu ætt ad vandlæta i Guds Stad/ edur hialpa hinũ Naudstadda til Riettareñs/ nær Reideñ tekur þig/ nær Losteñ blindar þig/ nær Agyrndeñ kvelur þig/ nær Ofundeñ freistar þijn/ og i einu Orde ad seigia/ nær Diøfulleñ/ Hollded & Heimureñ vilia locka þig til ad styggia þiñ Gud/ læt þa Daudañ vera þier Ognarlegañ/ Imynda þier hñ þa so s eirn skielfelegañ Helvijtis Ar/ þañ er bueñ sie til ad gleipa Sææalu þijna & færa i eilijfar Þijsler: Læt sm̃ hñ fyrer Dyrunũ stande/ & eige ad heimta þig under hiñs vollduga Guds Doom/ til ad giøra Reikning fyrer þ/ er þu ætlar Samstundis ad fremia. Þañeñ skulu Meñ Daudañ hrædast/ & hñ ed so giører/ & temur sier þta Hugarfar/ & lifer þar epter i Guds Otta & Truñe a Christum/ hñ þarf ei ad kvijda/ hñ mun med Simeone Daudanũ fagna/ hñ mun i Fride burtu leysast og deya Riettlaatra Mañа Dauda. Hvad oss øllũ/ jæ/ øllũ sijnũ Børnũ/ hvar hellst þau eru um̃ Heimeñ/ uñe og veite/ Gud Fridareñs / Gud Fagnadareñs og Gud Lijfsins og Daudañs / fyrer siñ Eingieteñ Son JEsum Christum / A M E N.

Siøtta Suñudag epter Þrettanda.

ÞEssa Dags Evangelium sem skrifad stendur hiaa Matth. 11. Cap. Og so Þredikunena þar yfer / Maa lesa þañ XXVII. Suñudag epter Trinitatis / hvør og tilheyrer þessum Deige / þvi þegar þesse Suñudagur skijtellur / sem skialldañ er/ þa eru ecke so marger Suñudagar a millum Trinitatis og Adventu.

Fyrsta Suñudag i Nijuvikna Føstu.

Gudspialled / Matth. 20. Cap.

I þañ

V þañ Tyma. Sagde JEsus til sina Lærefveina / þessa Epterlyking. Himnarijke er lijkt einum Husfødur / sem utgieck snema Morguns / Verkamen ad leigia i sin Vijngard. En ad giørdum Samninge vid Verkamenena / ad Daglegu Penings-Gialldе / sende hañ þa i sin Vijngard. Og nærre þridiu Stundu gieck hñ ut / og leit adra Jdiulausa standa a Torgenu / og sagde til þeirra: Fared þier z so i Vijngardeñ / z hvad Riettvijst er mun eg giefa ydur / og þeir geingu burt þangad. Og hañ gieck eñ ut aptur um siøttu og nijundu Stund / og giørde slijkt hid sama. Nærre elleftu Stundu gieck hañ ut / og fañ eñ adra standa Jdiulausa / og sagde til þeirra: Hvar fyrer standed þier hier allañ Dag Jdiulauser? Þeir søgdu til hñs: Þviad eingeñ hefur leigt oss. Hañ seiger til þra: Fared þier og i miñ Vijngard / og hvad Riettvijst er skulud þier faa. Eñ þa Kvølld var komed / sagde Herrañ Vijngardsins til sijns Radsmañs: Kalla þu Verkmeñena / og gialld þm Verdkauped / og tak til fra hinu Seinustu / allt til hiña Fyrstu. Þa komu þeir sem nærre elleftu Stundu leigder voru / og medtook hvør þra sin Pening. Eñ hiner sem fyrster komu / þeir þeinktu ad þr mundu faa meira. Og hvør þra medtook sin Pening. Og þa er þeir høfdu hañ medteked / møgludu þr a moote Hussfødurnu / og søgdu: Þesser enu Seinustu hafa eina Stund erfidad / og þu giørder þa jafna vid oss / sem bored høfum Hita og Þunga Dagsins. Eñ hañ svarade og sagde til eins þeirra: Vinur / eige giøre eg þier Oriett / Ertu ecke æsattur ordeñ vid mig um eirn Pening? Taktu hvad þitt er / og far i burt / eñ þessum hinum Seinasta vil eg giefa so sem þier. Eda lofast mier ecke ad giøra af mijnu hvad eg vil? Eda ertu þar fyrer Rangeygdur / þo ad eg sie Goodgiarn? So verda Seinaster hiner Fyrstu / og Fyrster hiner Seinustu / Þviad marger eru Kallader / eñ faaer Utvalder.

Exordium.

Þegar St. Paall / 1. Cor. 2. skyrer fra hvør ad hafe vered Atferd sijn i Christne-Bodenu / er hønum var a Hendur faled / þa talar hañ svo medal añara Orda: Þegar eg kom til ydar Brædur / þa kom eg ecke med yfer-læte Ordaña edur Speklar / er eg bodade ydur Evangelium. Þad mu vyda

vijda sia i heilagre Ritningu / ad Gud hefur ecke villad lata sijn Eyrende vera bundeñ vid Malsnille mikla. Þegar Moyses afsakade sig fyrer Gude fra Sendeførelse til Pharao / talde hañ þad mest til / ad sier være þvingt um Mal / þa svarade Gud hønum : Eg skal vera med Muñe þynum og kieña þier hvad þu mæla skallt / Exod. 4. Þvilijkt fieck Jeremias ad heyra / er hañ taldest undañ ad flytia Guds Eyrende til Jerusalems Maña / og sagde ; Ach DRotteñ / eg er ungur og kañ ecke ad tala / Eñ DRotteñ svarade : Seig ecke jeg er ungur / helldur til þeirra sem eg sende þig skallt þu fara / og þu skallt tala allt hvad eg skipa þier / Jer. 1. Hvi mun hinum Almattuga hafa þocknast ad haga þessu svo? Sialfur hefur hañ Mañenum Muñeñ giefed / Exod. 4. skyllde hañ þa ecke vilia lata bruka Gafur synar sier til Dyrdar og Lofs ? Þar hañ øngvañ Hlut hefur i Natturuñe forgiefeñs skapad / auk helldur Malfæred / sem er eitt med þeim bestu Guds Gafum. Paulus kieñer oss Orsøkena hier til med þesum Ordum / 1. Cor. 1. Seigiande : Christur hefur sendt mig / ecke til ad skyra / helldur til ad predika / ecke med Spakmælum / svo ad Krosseñ Christi verde ecke ad øngvu. Hvørneñ ma Krosseñ Christi af Spakmælunum nockra Nidrun hafa ? Þad kieñer Paall strax epter i sama Cap. Þvi sw Ræda um Krosseñ / seiger hañ / er Heimska þeim sem fyrerfarast / eñ oss sem hoolpner verdum Kraptur Guds. Eingeñ Hlutur er svo foraktañlegur fyrer Heimenum / svo sem Christi Kross / svo ad þa sem hañ a Herdum bera / kallar Postuleñ Afrak og Hreinsun Veralldar : Eckert er þo kroptugra Medal til ad draga synduga Meñ til Himnarykis / helldur eñ hañ. Afreks Verk hefur alldrei frilijkt uñed vered / hvørke a Himnum nie under Himnenum / svo sem þad / er JEsus Guds Sonur vañ a Krossenum / þegar hañ forlijkade Heimeñ vid Gud / eñ nidurbraut Diøfulsins Ryke / og took Herleidinguna ad Herfange. Þetta sitt Sigurmerke hefur hañ feinged synum Strydsmañum / ad þeir bere þad fyrer Hertoga synum i hañs Bardøgum hier a Jørduñe. Skyllde nu svo dyrmætur Hlutur hafa sitt Agiæte af Mañlegre Speke edur Malsnille / þa være hønum þad ecke lyted Nidurdrep / hiñs og añars vegna / ad þad ma satt um oss jæta / sem Paall eñ aptur seiger / Ad vier erum ecke marger Skynsamer epter Holldenu / 1. Cor. 1. Ecke marger Gøfuger / eñ hia Gude er eckert Mañgreinar Alit / Act. 10. Hañ þecker best syna / hañ hefur Fafroodum læred i Fafræde undervysa / svo hañ giørde þa hygna / eñ þad er þo sw Fakiænska sem er allre Mañlegre Vitsku ædre / 1. Cor. 1. Hañ hefur med hinu sama Fafræde leidt þa Hyggnu til Guds Rykis / sem hafa villad fylgia Raadum Paals ad verda Heimsker / svo þeir Vitrer yrde. Þad sie eg a Nicodemo / Joh. 3. hvørn JEsus høndlade med / svo sem añañ Brioostmylking / jafnvel þoott hañ være Meistare i Israel. Og ecke hefur þetta einasta vered Atferd St. Paals / helldur og añarra Christi Postula / hvørier i þessu hafa fylgt Dæme syns Meistara / þvi jafnvel þott ad allrydda mæige rekia Spor hañs Guddoomlega Vysdooms / þa eru þess og mørg Dæme / hvørneñ hañ teked hefur Lykingar af Almeñelegum Hlutum / til ad kieña Fafroodum Guds Gøtu / til þess ad hiñ heimulege Kraptur Guds Speke / sem i hønum bioo / mætte Samfara verda þeim Hlutum er þeir best þeckiu / og Daglega fyrer Augum sau / er skyllde æn Af-

lats

lærs, miña þa a þau Zypsins Ord sem þramþlutu aþ þaňs blessada Muňe: Til Dæmis hier uñ vil eg taka hina þøgru Eptertyking er stendur i þessu H. Evangelio / wt wr hwørre margur Veralldar Vitringur heþur rængar Meiningar spuñ, ed / Eñ eg vil med þeim Ordum tala nockud þramar þyrer ydar Kiærleika uñ heñs ar riettañ Skilning / þad þramast eg veit aþ Guds Orde / og þar med hugleida hwørneñ vier eigum ad skicka oss i Guds Vijngarde / svo oss verde ecke þadañ med Ofæmd i burtu vijsad. JEsu / þu blessada Vijntrie / a hwørju vier iñplantader erum / Send oss þiñ Anda / sa ed leide oss i allañ Sañleika / og kieñ oss riettañ Skilning þiña H. Orda / A M E N.

Vtleggingeñ.

ALLt fra upphafe Mañsins Skøpunar og iñ til þssa Dags / hefur Drottiñ utgeinged til ad leigia Verkameñ i siñ Vijngard / z eñ nu giører hñ þ mz Ydranar z Syndaña Fyrergiefning[v] Predikun. Rødd Hroopandaňs heyrest eñ nu i Eydemorku Veralld[v] þssarar hia oss / seigiande: Giøred verduga Avøxtu Ydranenar / Oxeñ er sett til Rot[v] Triansa / hvørt þ Trie s ecke ber goodañ Avøxt mun upphøggvast z i Elld kastast / Math. 3. Husfaderen hef: leigt Verkameñ i siñ Vijngard / eñ ecke Letingia / þar a Guds Eyrende ad giøra / uñ hvørt Jeremias svo seiger / Jer. 48. ad bølvad: skule sa vera s Verk Drottens giører svik samlega. Eingeñ hefur sig sialfur leigdañ i þeña Vijngard / þ er sañ kveded hier uñ / s Esajas talar under Personu Guds / Es. 65. Jeg er fundeñ af þm s ecke leitudu ad mier / z mætte þ stoorFæsiña vera hvør siñ þar riett ad hygde / þar vier svo fundner erū / og i hñs Vijngard / þ er i Rijke Guds Sonar setter / ad læta Sysslaner þessa Heims vefiast svo þ sier / ad Meñ þeinke añadhvørt ecke a Guds Verk / edur z giøra þ mz hængande Hende / þarfara være þm ad alldrei hefdu þr leigder vered / z stæde eñ nu a Torgenu jdiulauser / þvi svo seig[v] Endurlausnareñ hia Luc. 10. uñ þa er ecke villdu medtaka Guds Rijke: Jeg seige ydr adSomdomæ mun bærelegra vera a þm Deige / helldr eñ þre Borg. Hvilijkt er þta / Br. M: ! Husbondeñ er utgeingeñ ad leita þræisins / Konungureñ ad biooda hm sm hafde burtu hlauped / hiñ alleina Rijke hiñs Allsþurfanda / Doomareñ Vtlagañs / Brudgumeñ heñes drijgt hafde Hooraner mz mørgū Elskuga / z hñ sm oss hefur elskad i JEsu Christo þegar vier vorū hñs Oviner / Rom. 5. oss s ad elskudū Heimi

þeña /

þeña/ ꝫ þ ſm̃ i hm̃ er/ Fÿſn Augnaña ꝫ drambſamt Lÿferne/1. Joh.
2. Þeſſ getur Johañes/1. Joh. 4. J þvi er Kiærleikureñ/ ecke ad vier
elſkudũ Gud/helldur ad hñ elſkade oſſ/ og ſende Son ſiñ til Forlÿkun-
ar ꝼ Synder vorar/Þo fæſt hin auma Mañeſkia ſvo lÿted um̃ þa Jd-
iu er heñe bodeñ er i Guds Vÿngarde/eins ꝫ Meñ væru þangad leigd-
er til ad bada i Rooſũ / og ecke til ad bera Hita og Þunga Dagſins.
Hefur þa JEſus ſveitſt Bloodenu/Luc. 22. til þeſſ ad vier ſkylldum ꝼ
Syndareñar Epterlæte lifa? Hefur hñ Vÿnpreſſuna troded/Eſ. 63.
til þſſ ad vier ſkylldũ færa ſur Vÿnber? Hefur hañ litad ſiñ Kirtil i
Vÿne/og ſiñ Møttul i Vÿnberia Bloode/Gen. 49. til þeſſ ad Syndar-
eñ Blood Sattmaalañs almeñelegt hallde? Heb. 10. Hefur hñ þar ꝼ
afdrucked hiñ fleitefulla Kaleik Guds Reide/ad vier ſkulũ ſitia ad Heim
bode hiñar vondu Babylon / af hvørrar Hoordooms Vÿne ad Þiood-
ernar drucknar eru? Apoc. 18. Fiærre ſie þvi. St. Paall kieñer oſſ þad
langtũ ødruvÿſe/Eph. 2. er hñ ſeig' : Vier erũ nÿ Skiepna i Chriſto/
til ad giøra Goodverk þau er Gud hefur tilbued ad vier gøngũ i þm̃ /
Eñ hvør eru þau Verk er hañ tilbued hefur / eda hvilÿk Jdia er oſſ
ællud i hñs Vÿngarde? Þad telur Paall upp/Gal. 5. Kiærleike/Fogn-
udur/Fridur/Þoleñmæde/Goodgyrne/Giæſka/Tru/Hoogværd/Spar
neytne: Eñ mier er Spurn / Mun Brudgumeñ plocka mørg þvilÿk
Ber/þeg' hñ iñgeingur i Alldeñgardeñ til ad ſkiemta ſier þar m ꝫ heñe
ſm̃ hñs Hiarta elſkar? Jeg er hræddur um̃/ad þ farneſt ecke betur ſum
um af Triænũ/ hellour eñ Eikeñe ſ Frelſareñ bølvade þegar hñ fañ
øngvañ Avøxt a heñe/Matth. 21. nema midur ſie/þvi hun bar øng-
va/eñ eg hygg þvi verr/ad fiñaſt mune þr ed bere illa eina. Gud klag-
ade Jeruſalem ad hun bære ſur Vÿnber og Villu Vÿnvide/Eſ. 5. Eñ
þeſſ være ad Oſka/ ad ecke yrde ſagt til Chriſtneñgr/ ſvo ſem hun nu
tekur til ad giøraſt/eins og til Jeruſalem fordũ: Samaria hefur ecke
ad Helminge ſyndgad ſm̃ þu/þu hefur margfiølgad þÿnar Misgiørd-
er/meir eñ þær/og þu hefur rietlætt þÿnar Syſtur m ꝫ þÿnũ Svÿvird-
ingũ/Ezech. 16. Jøſũ eige viller vega/Brædur mÿner/og þeinkiũ ecke
ad vier munũ þvi alleina fyrerhlÿta/ ad vier leigder ſieum/ þad være
hælfu

hælfu verra/eñ ad ſeigia: Abraham høfū vier fyrer Fødur/eñ giøra þo eingeñ Abrahams Verk/ Joh. 8. Vier erum ad ſøñu leigder/vier erum ſkijrder/vier erum Chriſto i Skijrneñe iñplantader/eñ hñ ſeiger/ Joh. 15. Jeg er hid ſaña Vijnkrie/og miñ Fader er Akur-Madureñ/ hvørn þañ Kviſt a mier ſm̄ ecke ber Avøxt/ mun hañ burtkaka: Hañ ſeiger ꝛ ecke: hvør ſm̄ mier er einuſiñe iñplantadur/helldur: hvør ſm̄ blijfur i mier/og eg i honū/ hañ ber mikeñ Avøxt/þvi ann mijn gieted þier eckert giørt/eñ ef nockur blijfur ecke i mier/hñ er utkaſtadur eins ꝛ Vijnkviſtur/ꝛ uppþornadur/ꝛ þr ſamañſafna þm̄ ꝛ i Elld kaſta/ og þr munu breña. Adur eñ Adam fiell fra Gude/þa var hñ af hm̄ ſettur i eirn Alldengard/hvørn hñ ſkipade honū ad yrkia/ Gen. 2. Og fyrſt þvi var ſvo hættad i Heilagleikañs Stande/þa er lijklegt ad Gud mune eige vilia læta þ nu ødruvijſe vera i ſijnū Vijngarde / þar vier erū Syndareñ vegna/under þ Løgmaal ſkyllder/ad neyta vors Brauds i Sveita vors Andlitis/og næra oſſ mz Erfide af Jørduñe alla vora Lijfdaga/Gen. 3. Eñ ef þ a ſvo ad vera i þm̄ Vtriettingum/ſm̄ vier nærū a þta Lijkamlega Lijf/hvad miklu framar mun þad ſkyllt i voru Saaluhiælpar Eyrende. Vier høfū aller ſtoort Pund af Gude medteked/ꝛ ingeñ þarf meira med eñ hm̄ tiltruad er: Nockrer hafa Audlegd Veralldar þſſarar/ſumer Embætte/nockrer Vitſku ꝛ Speke/og ſumer Abl ꝛ Atgiørfe Lijkamans. Af øllu þſſu byriar Reikningſkap ad ſtanda: Eñ hvørneñ forſt hm̄ þ/er bar ſitt Pund fram Avaxtarlauſt hvørt er hñ hafde i Jørdu grafed: Hñ fieck þañ Doom ad þr ſkylldu kaſta hinū Onijta Þion i hin ytſtu Myrkur/hvar vera munde Oop ꝛ Tañagnijſtran/Matth. 25. Hvad mun þa verda um̄ hñ/ſē ecke einaſta ſkilar Avaxtarlauſu Punde ſijnu/ helldur leggur þ a Satans Bord/ til ad uppbyggia þar mz hñs Rijke: Lijtt gagnar hm̄ ad vera leigdur i Guds Vijngard/þvi hñs Idia er ſu eina þar iñe ad giøra Chriſti Kyrkiu ad Belials Krambud/ lijkur þm̄/ er Gud talar um̄ Ezech. 16. Þu hefer teked mitt Gull ꝛ mitt Silfr/ſē ad eg gaf þier/ꝛ giørt þier Mañs lijkan af/til ad hooraſt mz. Hiñ Onijte Þioon ſagde vid Huſſfodureñ: Medtak hvad þitt er/eñ Huſſfadereñ mun vid hiñ vonda Þioon aptur

seigia: Tak hvad þitt er/ og far/ sem er Fordæming Daudans/ gack i burtu fra mier i eilijfan Elld/ sem fyrerbuen er Dioflenum og øllum hans Arum/ Match. 25. Drage þvi eingenn sialfann sig a Talar/ edur ætle þad i Drottens Vijngarde sie eckert/ edur Illt ad giøra. Hußfaderenn hefde ecke æstaled þa/ sem allann Dagenn stoodu Idiulauser a Torgenu/ hefde þvi eins hættad vered i hans Vijngarde/ Þar þa er þad ecke noog ad leggia Høndena a Plooginn/ enn lijta aptur/ þvi sa ed þad giører/ hann er ecke hæfur til Guds Rijkis/ enn þott þad sie sialfsøgd Skyllda vor ad erfida i Guds Vijngarde/ svo miked sem vier berum Mætt og Megn til/ þa vere eingenn so blindur/ ad hann ætle ad hann hafe til Skulldar ad reikna hiaa Gude. Ad sønnu seiger Pall/ Rom. 10. Ad sa sem giører hvad Løgmalsins er/ hann life i þvi/ og þad sama seiger sialft Løgmaled. Hvør eru þa Launenn/ ef Menn skulu tala epter Guds Riettlæte? Ecke annad enn hann lifa skule/ og ecke deyia/ Levit. 18. Vier heyrum ecke ad vorum fyrstu Forelldrum hafe heited vered Launum nockrum/ þott þau vardveittu Guds Bodord/ enn ef þau bryte þad/ ættu þau Dauda ad deya/ Svo kunna vor Goodverk alldrei neitt ad forþiena af Gude / þad kienner oss Endurlausnarenn / Luc. 17. seigiande: Er þar nockur af ydur/ sa hefur eirn Þræl/ er plæger/ edur helldur Hiørd a Beit/ ad hann seige til hans/ strax sem hann geingur inn af Akrenum/ Kom hijngad og sit til Bords/ enn mun hann ecke seigia honum? Bu til þad eg snæde/ gyrd þig og þiona mier/ þar til eg hefe eted og drucked/ sijdan skalltu eta og drecka. Mun hann þacka þeim Þræl þa/ ad hann giørde hvad honum skickad var? Jeg meina Nei: So og þier/ þegar þier giørt hafed/ allt hvad ydur boded er/ þa seiged: Vier erum Onijter Þionar/ þvi vier giørdum hvad vier ættum ad giøra: So hafa Goodverkenn eingenn Verdlaun epter Riettenum/ enn hinum Vondu tilheyrer Straff ad riettu. Goodverkenn eru jafnann Skyllda/ enn hin vondu eru Afgiørd a moteSkylldunne. Hin bestu Goodverk forþiena eckert/ þvi þad er eins og ad betala Skulld sijna/ enn hid minnsta Afbrot vinnur til Reide/ þvi þa vantar svo miked til Skullda Lukningar: þess giete Jacob Postule 2. Cap. Sa sem helldur allt Løgmaled/ enn verdur brotlegur i einu Bodorde/ hann er sekur vid øll. Ad sønnu stendur hier i Epterlijkingunne/ Ad Hußfad

erenn

ereñ hafe giørt Samning vid Verkameñena / um̃ eirn Pening / Eñ ecke er þ so ad skilia/ Br. M. so sem̃ þegar Madur semur vid Mañ/ helldr talar Drottenñ þta ad Mañlegū Plagsid. Peningur þesse er JEsus Christus/ hiñ sañe Jsraels Sicill/ m̃ hvøriū Foornernar leystar voru fra Lỳflatenu a gamla Testamentesins Døgū/ eñ syndugar Sæl er þ Jesū Christū fra eilÿfū Dauda. Eñ Samningureñ skiede i Ynd verdu vid vora fyrstu Forelldra epter Falled/ þegar Gud af Einskiærre Nꝍd z Myskun siñe hiet þvi/ ad Kviñuñar Sæde skyllde i sund ur mer ia Høggormsins Høfud/ Gen. 3. Hañ verdur Jtrekadur so opt sem̃ vier heyrū af Guds Orde/ ad vier sieū af Nꝍd hoolpner vordner/ og ecke af Verkunū/ Eph. 2. Ad Gud hafe epter Myskun siñe giørt oss hiælplega/ eñ ecke af Verkunū/ sem̃ vier giørdū/ Tit. 3. þeg ͬ oss sagt verdur/ ad hvør sem̃ a JEsu Nafn truer/ skule ecke fyrerfarast/ helldur hafa eilÿft Lÿf/ Joh. 3. Og þesse Samningur hefur eirn og hiñ same vered fra hinu fyrsta Fyrerheite/ z mun verda allt til Verallðariñ ͬ Enda vid alla þa/ er forlꝍta sig uppa Sonareñs Forþienustu m̃ hreinre Tru/ þvi Jesu þessū bera aller Spꝍmeñ Vitne/ ad i hñs Nafne fꝍe þr aller Syndaña Fyrergiefning/ s̄ a hñ trua/ Act. 10. Og er hier af audsiært/ ad þta er eingeñ almeñelegur Samningur/ helldur lÿkt þvi/ þegar eirn goodur z Raadvandur Madur heiter nockrū einhvøriu goodu/ ꝍn allrar Verdskulldun ͬ/ þa reikn ͬ hñ sig skylldugañ þ ad hallda/ uppa þ ad hñs Ord bregdest ecke. Og ef ad fiñast kañ einhvør so Lyndr a medal vor/ s̄ vonder erū/ hvad miklu framar mun Gud/ s̄ er alleina Goodur/ vera bundeñ vid sitt Loford/ Luc. 11. þar hañs Ord forgꝍnga alldrei/ þott Himen z Jørd forgꝍnge/ Luc. 21. Hvar þ eingeñ kañ ut af þessu Lausn arañs Orda Tilkꝍke/ ad reikna til nockurrar Verdskulldun ͬ hia Gude/ helldur blÿfur hid sama/ sem̃ Pꝍll seiger/ Rom. 3. ad allur Heimureñ verde Løgfalleñ fyrer honū. Og svo sem̃ þ/ ad þr sem̃ komu um̃ siøttu/ nÿundu og elleftu Stund/ feingu af Nꝍd þ þr feingu/ so er og Samningureñ vid þa Fyrstu af Einskiærre Nꝍd giørdur/ þvi siælfrꝍdur var Herrañ ad lꝍta siñ Vÿngard audañ liggia/ nema hñs Giæska hefde knud hañ til ad leita epter þm̃/ er hañ mꝍtte hiælpa. Jeg veit ad

nockrer hafa steitt sig a þm̃ Ordū/ er skrifar Jacob Postule/ 2. Cap. og þañeñ hliooda Sier þu ecke ad Trueñ hefur samverkad hñs Verkum/ z Trueñ er af Verkunū til Lykta leidd/ z Skrifteñ er uppfylld/ er seiger: Abraham trude Gude/ z þ vard hm̃ til Riettlætis reiknad/ Siaed þier þar þ ad Madureñ Riettlætist af Verkunū/ og ecke af Truñe alleina. Þetta hefur nockrū j olt Gagnstædt þvi/ er bæde St. Pall/ og oll H. Ritning med einu Hlioode vottar/ sm̃ er þeirrar Meiningar/ ad Madureñ verde af Truñe hoolpeñ / og ecke af Verkunum/ Rom. 4. Eñ þss er giætande hvør ad sie Meining Jacobs i þssū Pistle: Hñ sætte Ordastad vid þa er hielldu sig vel Christna/ ef þr trijdu a Gud/ og jatudu hñ eirn ad vera eins og Dioflarner/ eñ auglijstu ecke Tru sijna mz Christelegū Verkū/ Þad byrta þsse Ord/ er standa skøñu ædr i sama Capitula: Ef Brooder edur Syster eru nakeñ/ z skorter Daglega Næring/ eñ einhvør ydar seiger/ Fared i Fride / vermed ydur og mettest/ eñ giefed þm̃ þo eige þ Lijkamanū er þarflegt/ Hvad gagnar þad? So er og Trueñ / ef hun hefur eige Verkeñ/ hun er daud fyrer sialfa sig. Hier giører Jacob bert fyrer Møñum hvad hañ meinar: So sm̃ þ er ecke Myskun ad seigia: Verm þig z mettast/ Svo er þ z ecke helldur Tru/ ad seigia: Eg true a Gud og hñs Son/ eñ afneita Gude mz Verkunū aptur a moot/ Svo sm̃ þad er eckert Myskunarverk ad giefa allar sijnar Eigur Fatækū/ eñ hafa þo ecke Kiærleikañ/ 1. Cor. 13. Svo forþiena og eige helldur Verkeñ neitt i sialfu sier. Vilie eg seigia/ ad Verkeñ viñe til nockurs hia Gude/ þa vil eg og seigia/ ad Efnid i einum Smijdisgrip forþiene Laun / af þvi hñ er vel giørdur/ eñ svo sem hañ kuñe ecke ad giøra sig fyrer utañ Hagleik Mañsins / so hafa og Verkeñ allt sitt Agiæte af Truñe / sem er Guds Verk i Mañenū/ Joh. 6. Seiged mier þa/ hvar er þeirra Verdskulldan? Trueñ samverkar Verkunū seiger Jacob/ Eg jæta þad/ þvi an heñar væru þau Synd/ Rom. 14. Nun verkar þad med þeim/ ad þau Syndlaus reiknast/ forþiena þo eckert. Trueñ fullkomnast af Verkunū/ Meñ sia ad eirn er sterkur/ af þvi/ ad hñ kañ ad lypta miklu/ añars visse eingeñ þ hñ sterkur være. Lioosed þeckest ad vera Lioos af Byrtuñe.

Byrkuñe. Abraham audsyṅde sig ad vera Truadañ/af Þvi hñ giørde hvad Gud baud hm̃/ Þañeñ fullkomnast Trueñ af Verkunū/ eñ ecke ødruvyſe/nema einhvør villde ſeigia/ad Verkeñ være Partur af Truareñar Veru/ ꝛ være þ eins ꝛ ad ſeigia/ ad þ være Mañenū Verulegt ad ganga ꝛ ſtanda. Hiteñ fylger Elldenū/Harkañ Jarnenu/Byrtañ Soolune/ Þo er hvørke Hiteñ Elldur/ nie Harkañ Jarn/ nie Byrtañ Sool/ eige helldur eru Verkeñ Tru/ Þo Þau fylge Truñe/ ꝛ ecke riettlæta Þau/Þo Þau framkome af Þm̃ ſm̃ Riettlætur reiknast þ Truna. Abraham trude Gude/ ꝛ þ var hm̃ til Riettlætis reiknad ſeiger Jacob/ Eñ eckert gott Verk getur Skriften um̃/Gen.15. Þegar Gud mætte hñs Tru ſo mikels/ helldur alleina um̃ þ/ ad hñ hafe Gude truad til þſſ/ad hñs Sæde ſkyllde verda ſo ſ̄ Stiørnur Himens/ eñ Jacob tekur þ ſamañ vid hñs Truarverk/ Þegar hñ villde offra Syne ſyṅu/ Gen. 22. til ad ſtyrkia Þar m̃z ſyṅa Meiningu/ſm̃ er ſu/ ad Trueñ ſie daud an Verkaña/af Verkunū riettlætest madur/ꝛ ecke af Truñe alleina: Vm̃ Auglyſingu Truareñar talar Jacob hier/ꝛ eige um̃ ſialfa Truna/ um̃ Truarjatninguna þ Mønū / ꝛ ecke um̃ Truareñar Krapt þ Gude/þ kieña nüer hñs eigeñ Ord i ſama Capitula: Syn mier Þyṅa Tru af Verkunū. Og ad Þier vited/ Brædur myṅer/ad Þetta er meir eñ Hiegome eirn/Þa merker þta Ord ad Riettlæta/i H. Ritningu oftast ecke añad eñ ad auglyſa ſig edur adra Riettlæta ad vera. Þu hefur Riettlætt Þyṅa Systur m̃z Þyṅū Svyvirdingū ſeiger Drotteñ um̃ Jerusalem/ Ezech.16. Hvørneñ kuñe hun ad riettlæta/ſm̃ ſialf var øllū Skøm̃ū vafeñ? eñ þ kuñe hun ad giøra/ad ſyṅa ad hun være ſier riettlætare/ad Þu riettlætest i Þyṅū Ordū/Þeg^r Þu dæmest/ ſeiger David um̃ Gud/Ps.51. Hvør vill Gud Riettlæta? ſm̃ ſialfur er alleina Riettlatur? eñ ad lyrta hñs Riettlæte fyrer Mønū/ þ kuña Meñ ad giøra. Tollheimtumeñerner Riettlættu Gud/er þr ſkyrder voru m̃z Skyrn Johañis/Luc.7. Hvørneñ gatu þr Gud Riettlætt? ſynduger Meñ ꝛ framar ødrū Løſtū ꝛ Lytū hladner/eñ ad Þeckia ꝛ opeñbera Riettlæte Guds/ Þad var þra Skyll a. Jacob ſeiger: Madureñ riettlætest af Verkunū. Eñ hvørneñ kañ Madur ad riettlætast af Þvi ſ̄ er eins ꝛ

nidur-

nidurlags Fat/ Esa. 64. af þvi sm̄ er Synd/ Rom. 14. af þvi sem er Skyllduverk Ondstra Þioona/ Luc. 17. Eñ þsſ eru Verkeñ um komeñ ad auglÿsa/ ad Gud kÿr i Mañenum fyrer Truna/ ad Tru Mañsins er kroptug fyrer Kiærleikañ/ ad ꝥ sie lifande z ecke daud Tru/ hvør ed stiorneſt af H. Anda til goodra Verka/ epter Bode vors Endurlausnara/ Matth. 5. Svo lÿse ydar Lioos ꝑ Møñū/ ad þr dyrke ydar Fødr sem a Himnū er. Nu er þssu svo vared/ Br. M. ad eingeñ hefur til neiñar Skulldar ad telia hia Gude/ z ꝥ er ꝥ sm̄ Endurlausnareñ hier seiger i Epterlÿkinguñe under Personu Husfødursins: Vinr/ Eige Giøre Eg þier ORiett/ etc. Fyrst eingeñ hefur af Gude neitt forskulldad/ er ꝥ þa ecke noogu stoor Naad/ ad hn̄ hefr alla leigt i siñ Vÿngard/ ꝥ er/ alla kallad til Ydranar og Syndaña Fyrergiefningar/ eñ þott ad adrer bere þar Hita z þunga Dagsins/ z sieu strax ad Morgne kallader/ munu þr meiga lÿta røngu Auga til þss/ þott hn̄ s um̄ øngvañ Hlut er nockrū skylldugur/ þott hn̄/ seige eg/ myskune einhvørū a Daudastunduñe? Mun Samuel meiga sia Ofsionū yfer Paulo; Jeremias yfr Tollheimtumañenū Mattheo; Matth. 9. Josias yfer Manasse; Baptista yfer Tito og Timotheo/ edur þsser aller yfer Ræninganū a Krossenū? Luc. 22. Giærre sie þvi/ Gude er i sialfs Vallde/ ad lata hvørn eirn hafa svo miked fyrer Himnarÿke/ s hm̄ þocknaſt/ þvi aller medtaka af Naad og ecke af Verdskulldan. Og þo eirn sveitteſt Bloodenu i Guds Vÿngarde/ fra þvi fyrsta hn̄ hefur Vit a/ z til þss hn̄ græfe Ondena upp/ þa hefur hn̄ ecke mz Verkunū meira forþien ad af Himnarÿke/ helldur eñ hiñ sm̄ i Andlatenu var kalladur/ þvi a mille hiñs Eilÿfa/ sm̄ er Guds Rÿke/ z þss er Enda tekur/ s eru daudlegra Maña Verk er eingeñ Jofnudur/ so eitt meige mz ødru kaupaſt ad riettū Solū. Svo vill nu Drotteñ hafa synt/ ad hiner Fyrstu verde hiner Sÿdustu/ þegar Meñ vilia ganga i Riett vid Gud/ z møgla vid Husfødureñ/ z Sÿdarster hiner Fyrstu þegar hn̄ vill nadugur vera/ þm̄ sm̄ hn̄ er nadugur/ Rom. 9. og er þo ecke hier ꝑ nockurt Mañgreinar Alit hia Gude/ Þvi Marger Eru Kallader Eñ Faer Utvalder. Balaam/ Saul/ Achab/ Judas/ z adrer miklu fleire/ þr voru kallader/

eñ

en̄ þr breitku epter Fødur ſijnū/ ꝛ ſtoodu ecke i Sann̄leikanum. Joh. 8. Gud hefur ecke ſagt þm̄ ſm̄ kallader eru/ helldur þm̄ ſm̄ er Trur allt til Enda/ vil eg giefa Coronu Lijffsins. Apoc. 2. Utvalningen̄ er ad ſon̄u allkijd viſſ hia Gude/ þvi han̄ hefur Utvaled þa ſm̄ han̄ veit i Kollunen̄e ſtøduger ſtanda munu/ en̄ ongvan̄ hefur han̄ kallad mꝫ þm̄ Skilmaala ad hn̄ ſkillde eige kun̄a fra ad falla / en̄ vier erū ecke viſſer um̄ vora Utvalningu mꝫ ødru moote en̄ þvi/ ad ſvo leinge ſ̄ Truen̄ er i oſſ kroptug þ̄ Kiærleikan̄/ Gal. 5. Svo leinge erū vier Guds Børn/ ꝛ þvi rædur Petur riett/ 2. Cap. 1. Talande um̄ Truna ꝛ hen̄ar Avexte/ fremied i Tru ydar Dygdena/ i Dygden̄e Vitſkuna/ i Vitſkun̄e Sparſemena/ i Sparſemen̄e Þolen̄mædena/ i Þolen̄mæden̄e Gudræknena/ i Gudræknen̄e Broodurlegan̄ Kiærleika/ i Kiærleikan̄ Elſkuna / þvi nær þtta er hia ydur/ ꝛ yfergnæfer/ þa giorer þ̄ ydur ecke ſidulauſa/ edꝛ forgiefen̄s erfidande/ til Þeckingar Drotten̄s vors JEſu Chriſti/ þvi hvorium̄ ſm̄ þtta eige fylger/ han̄ er blindur/ og leitar ad Veigenum med Hendenn̄e/ gleymande þvi ad hn̄ er af gømlū Syndum hreinſadur/ Þar fyrer koſted Kapps um̄ Brædur/ ad giøra ydar Kallan ꝛ ydar Utvalningu viſſa/ þvi nær þier þtta giøred/ munud þier alldrei falla. Med ſoddan̄ Moote en̄ ongvu ødru/ verdū vier viſſer um̄ Utvalningu vora/ þar fyrer hefꝛ ꝛ Gud vijſad oſſ i ſin̄ Vijngard til ad erfida/ en̄ ecke i Heim en̄ til ad ran̄ſaka ſitt Leyndar Raad: Enn ſo Men̄ beſt vite hvornen̄ þ̄ ſaman̄ hanger/ þa ſeiger Pall þad med ſiaam Ordū/ Rom. 8. a þen̄an̄ Hatt: Hvoria hn̄ adur þeckte/ þa hefꝛ hn̄ fyrerhugad/ hvoria hn̄ fyrerhugad hefur/ þa hefur hn̄ kallad/ en̄ hvoria hn̄ kallad hefur/ þa hefur hn̄ Riettlætt/ en̄ hvoria hn̄ Riettlætt hefur/ þa hefur hn̄ Dyrdlega giørt. Hvorrar Dyrdar og eilijfrar Farſælldar oſſ un̄e ad njoota i ſin̄ eilijfar Allder/ Gud rijkur af Naad/ fyrer ſin̄ Eingieten̄ Son JESUM Christum / og ſende þar til ſin̄ Heilaga Anda /

AMEN.

Ann̄an̄ Sun̄udag i Nijuvikna Føſtu.

Gudſpialled / Luc. 8. Cap.

 I þan̄

Í þañ Tijma. Og þa ed margt Foolk var samañkomed / og þad dreyf til hñs ur Stødunū/ sagde hañ i Epterlijkingu Sa gieck ut sem sade/ ad sa Sæde sijnu. Og þa hañ sarde/ fiell sumt utañ hiaa Veigenū/ vard Footū troded/ og Fuglar Loptsins atu þad. Og sumt fiell a Hellu/ og nær ed þ spratt upp/ visnade þad/ af þvi ad þad hafde eige Vøkvañ. Og sumt fiell a medal Þyrna/ og Þyrnerner spruttu upp med og kiæfdu þ nidur. Og sumt fiell i gooda Jørd/ og þ vox upp og bar hundradfalldañ Avøxt. Þa ed hñ sagde þta/ kallade hñ : Hvør Eyru hefur ad heyra / heyre hañ. Eñ hñs Lærersveinar spurdu hañ ad / hvør ed være þesse Epterlijking. Eñ hañ sagde: Ydur er unt ad vita Leynda Dooma Guds Rijkis/ eñ þm ødrū i Epterlijkingū/ so ad sjaande þa siae þr eige/ og aheyrande þa skilie þr þad eige. Eñ þesse er Epterlijkingeñ. Sæded er Guds Ord. Eñ hiner vid Veigeñ/ eru þr sm heyra þad/ eñ epter þ kiemur Diøfulleñ og tekur burtu Orded ur þra Hiørtū/ so ad þeir skule ecke trua og verda hialpleger. Eñ þeir a Hellunñe eru þeir/ sem medtaka Orded med Føgnude/ þa þeir heyra þad/ og þesser hafa ecke Root/ hvørier um Stundarsaker trua / og a Freistingar Tijmanum falla þr fra. Eñ þ sm fiell a millū Þyrnañna/ eru þr/ sm þad heyra/ z velkiast i Sorgū/ Audæfū z Gyrndū þssara Lijfdaga/ kiefiast z færa ongvañ Avøxt. Eñ þ sm i gooda Jørd fiell/ eru þr sm heyra Orded/ z behallda þvi i goodu og sidsømu Hiarta/ og færa Avøxt i Þoliñmæde.

Exordium.

EF þier Vardveited mijna Setninga og mijn Riettinde / Sa Madur sem þad giører / hañ skal lifa af þvi / seiger DROTTEN / Levit. 18. Riett vijst er þetta Løgmaal svo sem aller Doomar DROTTENS / eñ Obærelegt er þad Syndugum Møñum / þvi hvør er sa ed Løgmaaled hallded giete ? Eingeñ af øllum Adams Nidium / nema hañ einn sem giørdest Bølvan fyrer oss / Gal. 3. er Løgmaalsins Bølvan þar fyrer hrædum. Bølvadur vere sa sem ecke helldur allt þad sem i Løgmaalenu stendur/ so hañ giøre þad / seiger Moyses i Guds Umbode / Deut. 27. Þesse Kostur var Obærelegur þeim sem ecke gieta eitt Augnablik Syndlaust lifad / og er þad vijst ad hiñ Naaduge Gud hefur ecke sitt h. Løgmaal utgiefed i þeirre Meiningu ad nockur munde þad hallded gieta / helldur til þess ad Meñ skylldu laga siñ Lifnad þar epter / ad so miklu Leite sem Mañlegur Kraptur þar orkar / og svo i ødru Lage til þess/ ad Synduger Meñ vita mætti

hvad

Hvad mikid þa brestur a ad uppfylla þad sem Løgmaaled bÿdur / svo þad yrde vor Tiptunar Meistare til Christum. Nu þott ad Løgmaaled sie strangt / þa hefur hiñ goode Gud læted þvi alltijd fylgia Evangelium / allt fra þvi hañ utgaf hañ fyrsta Naadar Bodskap / ad Kviñunar Sæde skylde i sundurmerla Høggormz sins Høfud / Gen. 3. Stoor var sw Naad ad sïñu / og svo stoor / ad øll Veraulldeñ Getur hana alldrei fullþackad. Eñ svo sem ad hun er mikel / svo er og mikid þeirra Straff / sem hana forsmaa. Þegar Israel villde sig hafa undañþeigeñ ad tala vid DRotteñ i Horeb / er hañ utgaf sitt 5. Løgmaal / Exod. 20. Þa sagde Gud vid Moysen / Eg vil uppvekia þeim eirn Spaamañ af synum Brædrum eins og þu ert / Devt. 18. Og eg vil leggia myn Ord i hañs Muñ / hañ skal seigia þeim allt hvad eg byd hønum / og hvør sem ecke heyrer myn Ord / sem hañ talar i mijnu Nafne / af þeim hinum sama vil eg þess krefia. O vor Gud / vert þu oss Naadugur / Hvørsu illa er þeim fared sem Gud vill krefia Skulldar siñar ? Hønum mun verda i hin ystu Myrkur kastad / og mun ecke þadañ utfara / fyrr eñ hañ hefur borgad hiñ Sydarsta pening / Matth. 18. sem alldrei verdur uñ alla Eilÿfd. Þott Løgmaaled være bæde strangt og Riettvijst / þa gieck þo ecke hiñ Naaduge Gud epter þeim Sektum sem þad Møñunum a Hendur sagde vegna þess Lausnargiallds / er hañ hafde siálfur tilbwed oss og fyrerhugad i sijnum Eingietnum Syne / sem var sw eina Boot vid þvi Saare / er Diøfulleñ veitte Adam og øllu hañs Hyske / Forsmaae hana nockur / þa seiger Moyses oss i þeim Ordum / er eg strax umgat / hvad vid þvi liggur / sem er ad Gud mune krefia þess af Hende hins sama. Ef nockur syndgade a moote Moysis Løgum / þa vard þad þo forlijkad i Gamla Testamentenu med Offrum og Foornfæringum / i hvørium ad Christur var fyrermyndadur / svo sem Paulus Hebr. 10. votter / a medañ Syndeñ var under Guds Poleñmæde / Eñ nu þar Skuggeñ er i burtu horfeñ / eñ vier høfum sialfa Hlutena / Rom. 3. þa verdur Syndeñ burttekeñ med sañre Trw a JEsum Christum. Þetta verdur oss boded i øllu Guds Evangelio / sem er hid Andlega Sæded / af hvøriu hiñ Nye Madur gietideñ verdur i Hiarta voru / uñ hvørt Frelsareñ talar i þessa Dags Evangelio. Eñ þad er Grætlegt til ad vita / ad þesse Naad er svo mørgum framboreñ / kiend og predikud / eñ svo faaer hafa þess Not sem hier maa siaa fyrer þeirra eigeñ Forsoomunar Saker. Vier villum þetta 5. Gudspiall nockud glør yfervega / og ef þvi Hugleida hvad DRotteñ seiger uñ þa Fernslags Jørd / er took vid Sædenu. O vor Gud / Laat þitt Ord sem i Dag verdur kiendt falla i gooda Jørd / svo vier færum þar af Avøxt i Poleñmæde. Bænheyr þad Himneske Fader / fyrer þiñ Eingieteñ Son JESUM Christum / AMEN.

Utleggingeñ.

VOr Endurlausnare talar þañeñ uñ hina fyrstu Tilheyrendr i Upphafe Gudspiallsins / ad sumt af Sædenu hafe falled ut añ hia Veigenu / & orded Footuñ troded / & Fuglar Loptsens hafe uppeted þ. Hañ leggur þ sialfur svo ut / ad þ sieu þr / sm̃ vid Veigeñ eru / eñ epter æ kome

Diøfullenn og take Orded ur þra Hiørtunn. Þeir eru vid Veigenn seiger JEsus/ og ecke a Veigenum. Þad mun valldast/ ad Orded er Diøflenum svo audsookt i þra Hiørtu/ være þeir a Guds Veige/ munde þad leingur vestast fyrer hinum illa Ovin ad grafast epter þessum dyra Fiesiood. Eg em Vegurenn/ Sannleikurenn og Lyfed/ Eingenn kiemst til Fodursens nema i giegnum mig seiger Lausnarenn/ Joh. 14. A þessum Veige Saaluhiaalparennar eiga oss Guds H. Ord ad leida/ annars fara Menn epter Veigenum og eru blinder/ 2. Pet. 1. Enn hvørsu maa nockur sia Liooset i hans Lioose/ 1. Tim. 6. nema þad Christum i hans Lioose/ sem er Guds Ord/ ef menn snua þar vid Bakenu/ og ecke Andlitenu/ enn horfa aller uppa sinn Veg/ Es. 53. Hia Matth. 7. ræder Frelsarenn um tvenna Vegu a þennann hatt: Ganged inn um hid þraungva Ported/ þvi hid vyda Port og hinn breide Vegur leider Afvega til Glotunarennar/ og þeir eru marger ed hann ganga. Þesser eru þeir er vid Veigenn standa/ Br. M. / a hvørra Vegum ad byr Sorg og Armæda/ og þeckia ecke Veg Fridarens/ Es. 59. hvørra Vegur ad er hæll/ og þeir munu dreifast æfram i Þokunne og i henne hrapa/ Jer. 23. Lausnarenn seiger/ ad Sæded falle utann hia Veigenum/ hann meinar Akurrennarnar/ þad sem i þær fellur/ vardveitest/ þvi Jørdenn er plægd/ og aller varast ad ganga þar um. Enn þeir sem vid Veigenn standa i Guds Akre/ eru sem Jørd/ er Ploogur Løgmaalsins hefur alldrei geinged um til ad mykia Akurenn/ eige helldur Guds Vagn/ sem ad er Evangelii Lærdomur/ til ad feita Jørdena. Hvad sem þar fellur i/ verdur af Fuglum Himens/ þad er vondum Andum uppeted/ edur og Footum troded/ þvi þa er Perlum fyrer Svyn kastad/ Matth. 7. Hvørnenn byr Gud i Mannanna Hiørtum? J synu H. Orde. Hvørnenn a þad Hiarta tilreidt ad vera/ sem hann vill bua i? Angrad og sundurkramed/ Es. 57. Þad sem ecke fellur i soddann Hiarta/ þad fellur utann hia Veigenum/ utann hia Guds Akursreinum/ og verdur Footum troded/ þvi aller Veiger Drottens eru Myskun og Sannleike/ øllum þeim er vardveita hans Sattmaal/ Ps. 25. enn Vegur Ogudhræddra mun fyrerfarast/ Ps. 1. JEsus seiger ad Johannes hafe komed med Veg Riettlætesins/ Matth. 21. Enn hvørnenn var sa Vegur er Johannes kiende? Etared yduran/ þvi Guds Ryke er nalægt/ Matth. 3. Sa sem ecke geingur a

þessum

þessu Veige/hñ geingur ecke a Guds Veige/ecke a Riettlætesins Veige/ ecke a Fridarens Veige: J einu Orde ad seigia/hañ geingur ukañ hia Veigenum. Predikareñ seiger/ Cap. 11. Ad hiner Ogudlegu gange a Vegu sijns Hiarta/eñ hvorneñ Vegur er i þess Mañs Hiarta/s dauf heyreſt vid Guds H. Orde: Pad er almeñeleg Þiodbrauk Laſta z verstu Klækia/hvar Agg/Reide/Præta/Mañdrap/Hoordom z Frillulifnad ur/s af Hiartanu framkoma/ Matth. 15. hafa troded ſier Gadd i Js kolldu Mañsins Hiarta/ſvo Guds Ord fæ ecke Rum i þui/z ef nock ud af Sædenu kañ ad hriota þar iñ/verdur pad Fooktu troded. Þesser eru þr er føret Sidafaker ganga iñ i Guds Helgedoom / til ad byrtaſt þ Moñu. Þeir Hræsnarar/ Vel hefur Gud um pa talad fyrer Muñ Ezechiæ/33. Cap. Þu Mañsins Son/þr koma til þijn ſvo ſiñ Folked er vant ad koma/ z þr ſitia fyrer þier ſo ſiñ mitt Folk/ og heyra þijn Ord/ eñ þr giøra þar ecke epter / helldur giøra þr Hæduyſſur þar af med Muñe ſijnu/þra Hiarta ſtundar epter Abata/ þu ert þeim eins og Amors Vyſa/ſu ed lætur vel og er føgur ad kueda/þui þr heyra þijn Ord/eñ giøra þar ecke epter/og er þ ſkielfeleg Fæſiña/Br. M. er hiñ ſlæge Diøfull hefur bliñdad Mañaña Hugſkots Augu med / ad Meñ leggia Eyrun vid ſkamarlegu Ordu og fiflslegu Hiale/eñ byrgia þau fyrer Guds Evangelio/ þau ſtanda opeñ fyrer Hafgyu-Songu Ver- alldareñar / eñ Brudgumañs Rauſtu heyra þau ſvo þunglega ad ecke er ſijnt þau mune bregda vid fyrr eñ Høfud-Eingelſins Baſuna læt ur i Eyru Hiñmens. Dæmafrood Æfeñtyre og Lygaſøgur læta Meñ ſier iñdællt ad heyra / eñ vilie nockur framtelia Guds Daſemder um Skoorvyrke vorrar Skøpunar/um Myſkunarverk vorrar Endurlauſn ar/um Leyndardoom vorrar Helgunar/þar velger Meñ vid ſvo s odru Lietmete/ſvo eg ſie ecke añad i ſumra Mañæ Fære/ eñ ad þeir mune þeinkia hid ſama um Guds Ords Þienara/ ſm Athenu Borgar Meñ kvadu upp um Paulum/ er hñ kallde þm chriſtelega Tru/eñ þr ſøgdu: Hvad mun Ordſnæpur þeſſe vilia ſier? Act. 17. Stæted þo ad i Guds Nafne/chriſtner Meñ/hvilijkur Hlutur ad Guds Order/þad er Food ur Saalna vorra/ Matth. 4. þvi an þeſs munu vier deya/pad er Lijf

og Ande/Joh.6. þvi ean þess erũ vier i Syndunũ dauder/þav er Leid arvÿser til Heimnarÿkis/Ps. 119. þvi frrer ukañ þ munũ vier ofañ fara i hin ÿtstu Myrkur/hvar vera mun Op og Tañagnÿstran: Og fyrst vier þla vitñ/ z þ er i Hiortũ vorũ fyrer Doome Samvitsku vorrar sañ proofad/þa þyker mier sa ecke kvalrædur vera/ z ecke miked kvÿda Hel vÿsts Pÿsiñ/ s læfur þ eins og añañ Vind um Eyrun þioota/svo sẽ þ kome ecke vid hñ/sẽ af Gude er kalad/ og alltÿd mune eitthvad til eilÿfs Lÿfs verda. Næst þessum talar Endurlausnarẽ um þa er hñ samlÿker Grÿttre Jordu/i hvoria þegar Sæded fiell z spratt upp/þa visnade þ/af þvi þ hafde ecke Vokva: þesser eru þr/sẽ heyra Guds Ord z medtaka þ mz Fognude/og hafa þo ecke Root/ þt um Stundar saker trua þr/eñ a Freistingar Tÿmanũ falla þr þ'fra. Jeg kañ ecke añad ad segia/ eñ þsiñ er ad nockru Leite betur hattad eñ hinũ/ þvi lÿklegre er sa til Apturhvarfs/ s ad smackad hefur hvad sæt: ad Gud er/ helldur eñ hiñ sẽ ævallt mootstendur H. Anda. Po er þ med þvi Moote ad þr læte sig Leidrietta af Anda Drottens/nær þr villt fara/ añars munu þr bua vid verre Kost eñ hiner/þvi þ Orded sẽ þr heyrdu/ mun fordæma þa/Joh. 12. Petur fiell fra a Freistingar Tÿmanum/ eñ JEsu blÿda Tillit snere hm aptur so hñ gieck ut z griet beisklega/ Matth. 26. Aaron fiell fra þeg' hñ Ottadest Folksins Reide/Exod. 32. Eñ hñ hvarf aptur a Guds Veg/ so hans Synd var hm ecke til Dauda reiknud. Sialfur Moyses var ecke langt þar fra/ er hñ sloo tveim siñũ a Klettẽ/ Num. 20. hvar til hñ þo ei hafde Guds Bod ord/ Eñ aller þsser voru næsta Leidekam'aptur a Guds Gotu. Judas fiell z fra/eñ skipadest ecke vid Christi Amiñingu i Kvolldmaltÿdeñe/ Joh. 13. ecke vid hñs blÿda Avarp i Grasgardenũ/Luc. 22. og ecke nema til Ills vid hiñ harda Doom er hñ sa ad ætlade ad ganga yfer siñ H.Erra/Matth. 27. Saul fiell z fra a Freistingar Tÿmanũ/eñ leitade ecke Guds i siñi Mootgange/helldur Galldra Konuñar/1. Sam. 28. þvi fiell hñ a sitt eiged Sverd/ 31. Cap. Achab medtook Orded med Fognude/svo hñ sat i Seck og Osku og griet fyrer Gude/1. Reg. 21. eñ ecke adskÿdur fiell hñ fra og sende til Frietta vid Baal/ eñ let

aflÿsa

aflijfa Spæmens Drottens. Þvi er eg viss um / ad þesser mune Obærelegre Kost eiga enn hiner / sem alldrei hafa a Guds Veige geinged / enn hvad mun þessu vallda / Br. M.? Ecke annad enn ad Hiartad er hardt / svo ad Sæded fær øngvann Vøkva. Guds Ord hafa eige gietad unned so a þrioosstuna / ad þad hafe smellst i þann fyrer hreina Ydran / ad hid himneska Sæded hafe feinged nockra fasta Root. Marger vilia Guds Viner vera þegar allt leikur i Lynde / enn þegar Sootbrune Mootlæting anna tek; til ad hafa sijnar Verkaner i Guds Akre / þa visna þeir Avegt erner brædlega sem ecke eru vel groodursetter. Ef Menn lata Steinenn i Elld / þa verdur hann glooande umm Yrsid / enn ecke mijkest hann / nema hann ad Øsku brenne / Eins er þess Mans Hiarta sem Spamadurenn klagar yfer / Jer. 8. ad sie hardara enn Demant. Drottenn typtar þa med Vende sijns Ords / enn þeir finna þar ecke til / hann heller yfer þa Oleo Fagnadarens / þad geingur eige inn i Steinenn. Þegar Gud giefur Regn a Jordena / þa fell; þad eins yfer frioossama Stade og Ofrioossama / harda og miuka. Þad er vijst / ad hvorkveggiu bera nockurn Avegt mann þad yfersiendur / enn þegar Sooleñ tekur ad brenna / þa verdur su Grein þessarra / ad hvad sem yfer hina hørdu og Omiuku Stade fiell / þad þornar brædlega upp / Þvi þad fann eckert sier lijkt i Hellusteinenum / so þad kynne ad vardveita; Hin Platsenn færa Avegt þess meire og meire sem Solenn meir verk*/ þvi þar Mykende hallda þvi er þau hlutu / og hid besta þar af stiggur ecke upp i Lopted aptur / helldur snijst Avextenn i Vøkva og Vessa; So verdur og Guds Ord predikad Vondum og Goodum / Blaugum og Hardsvijrudum. J þessu brenner Elldur-Mootlætinganna allann Vøkva i burt / enn i hinum verkar hann fridsamlegann Avoxt Riettlætesins / Hebr. 13. Alldrei hef; Guds Kirkia meir eblst enn i Motgangenum. Þegar JEsu Nafn mætte ecke nefna fyrer utann Lijfshættu / þa frioofgadest Guds Alldengardi best / þegar Kraptur JEsu Bloods so var i Ordenu / fann Guds Akur mijkt- ann med bloodugum Ydranar Tarum i Hiartanu / þa kviknade Kiærleikurenn / þa spratt upp Þolenmædenn / þa grere Truenn / þa vooxt Lijtelæted / þa lifnade Myskunsemenn / þa dafnade Hoogværdenn / þa brann Elskann til Guds / hvad heitast / so ad hvørke Lijf nie Daude / hvørke Einglar

nie

nie Valldstiefler nie Høfdingia Dæme / hvørke hid nælæga nie þad Ofverkomanda/hvørke Hæd nie Dypt/nie nockur øñur Skiepna/kuñe oß skilia Guds Elskendur vid þañ Kiærleika/sem er i Christo JEsu/ Rom. 8. Eñ sijdañ Mosañ took til ad leidast ad draga Oked mz Christo/ þa hefur ecke Ploogur Logmalsins rist so diupt i Mañañs Niørtũ. Meñ vilia aller mz hm̃ rijkia/ eñ fæer mz hm̃ lyda / og hyggia ad mætuleg Gudhrædsla duge noog til Saluhialpar/þar þ kolnar Niarta Mañsins so/ad Guds Ord/þ himneska Sæded/verdur ecke i Bein z Merg iñdrucked/þ þvi ver z Korned i Guds Akre miøg so þunt/so ad ein Staungeñ æper til añarar/z Andskoteñ hef: mz Bæle Oleyfelegrar Neimsins Elsku breñt oss marga Dijla þar iñe / Þar þ tem þier christelega Vin/O þu Guds Barn/s villt Saluhialpena erfa/ a medañ Gud lætur þier ad Oskũ ganga/z læt Miñing þiña Synda z hũs Afgiafa mijkia Niarta þitt/so ad N. Ande s bijr i Ordenu meige una þ^r iñe/þt þu veitst ecke nær ed Nite freistingaña fekr til ad breña/ z þu þurfer brædlega a ad hallda/z þott þ verde eige fyrr eñ a Dauda ñs Stundu/s hvørn Dag yfer hang^r/þa þeink ad þær eru þa vijs^r: Eñ ongvũ hef: veitt af a þre hørdu Tijd/þm̃ einũ hef: þa best vegnad/vid hvøria Ande Drottenis hefur talad i Niartanu/i þvi Ordenu s þr mdi mundu z rootfestu þ^r iñe/til heilnæms Vegancstis i giegnũ hiñ myrkva Daudañs Dal/iã a Land lifande Mañã. Numum þridiu Tilheyrendũ dregur vor Nerra Dæme af þvi Sæde s m̃ fiell a medal Þyrna/eñ Þyrneñ spruttu upp mz z kiæfdu þ nidur: Þad eru þr seiger hñ er heyra Orded/og velkiast i Sorgũ/Audæfũ z Gyrndũ þssarra Lijfdaga/kiefiast z færa ongvañ Avøxt. Nvilijka Nindrun ad þta Ill gresc giøre Akurløndũ Guds / eru fleire Dæme til/ eñ seigia þurfe. Margañ hefur Buksorg og Ahyggia fra Gude dreiged. Þar s m̃ þiñ Fiesioodur er/þar er þitt Niarta/seiger Endurlausnareñ/Matth. 6. Nvørneñ fañ Meñ þa under eins Gude þioonad og Mamona? Endur lausnareñ seiger/ad Þyrneñ hafe vaxed upp mz z kraft Sæded nidur: Ecke seiger hñ ad Korned hafe ecke og noctud vaxed / eñ þo er þ eige ad meira Leite eñ svo/ad hñ reiknar þ þ ongvañ Avøxt/hvar þ? Af

þvi

Þvi Þyrnen̄ høfdu Yferhønd/en̄ Kornstaungen̄ þroskadest alldrei/svo ad Axed næde ut ad sprinnga. Lÿkt er þka Gudhrædslu sumra Manna/ þr ed giarna ræka Ord Drottens/þr hafa þ um̄ Hønd/þr bidiast þ/ þr læarast þ Gude/ þr syngia z lesa/ þr heyra giarna talad um̄ Gud z hn̄s N Dæasemder/og læatast þ sialfer giøra med fullre Alvøru/en̄ straffa adra s þa eru toomlææatare i sin̄e Þioonustu. En̄ þegar Broder edur Syster eru naken̄/z hafa Skort a tÿmanlegre Næringu/þa giefa þr þm̄ þo ecke hvad Lÿkamanū er naudsynlegt/Jacob. 2. Þeg. þ i sin Þioonen̄/hlaupa þr med hm̄ ad stela/Ps. 50. ef ecke med almen̄elegre Launung/þa mz Yfervarpe Laga z Rietkinda. Siæe þr nockud girne legt/verdur Bukſorgen̄ þm̄ svo Obæreleg sm̄ Achab/ ad þr nærre þvi leggiast upp a Sængena/1. Reg. 21. Nær þ er ecke þ Augunū sm̄ eta skal/þa er ecke Truen̄ a Gud betur grundvølllud en̄ svo/ad Men̄ spyr ia mz Neidingiunū/hvad skulū vier eta/ eda hvøriu eigū vier ad klædast? Matth. 6. Um̄ Asnan̄s Skugga/z um̄ Geitarhæaren̄ tønlast þr og tyggiast inbyrdis/ þar til þr mættu um̄ sider verda uppetner/og ef einhvør giører nockud af vid þa/þad ræka þr in̄ til Daudans. Siæe þr Veg til ad Fiefletta einhvørn/ spara þr ecke Roog nie Lÿge/Þyke eitthvad indælt vera/þa stendur Guds Elska z hn̄s Ord til Baka/en̄ Holldenu er þioonad i þess Gyrndum og Tilhneigingū. So vaxa nu Þyrnen̄ upp fullū Fetū/en̄ Sæde Guds Orda dempast/z bera ecke Avøxt/ og a Gudhrædslun̄e ber ecke þ Illgresesins Ofvexte/hvørt hun sie nock: i Niarkanu/þ vita eige adrer nema af Avøxtunū/hitt er Verg enū liosara/ad alldrei kiemst hun leingra en̄ i Munen̄/en̄ hiner Limerner erfida i Satans Akre/Og sÿnest mier ad þsser elske Gud mz sømu Elsku og hn̄s Limu/er þr seigia: Vermed ydur og mettest/Jacob. 2. en̄ giefa þm̄ þo eckert. Slÿkt er i Raun z San̄leika ad hroosa sier af Gudhrædslun̄e/en̄ afneita þo hen̄ar Krapte/1. Tim. 3. Og svo sm̄ JEsus sagde vid Juda/ad ulsinga Hus Ekkna z Fødurlausra under Nylmingu langra Bæna/ Matth. 23. og kan̄ þ ecke ad fara a an̄an̄ Hætt/þvi eige verda Vÿnberen̄ samanlesen̄ af Þyrnunū/ nie Fikiurn. of Þ[illegible]/ Matth. 7. Gudhrædsla soddan̄ Man̄a/er eins z Tal hins Heimska/þ

Gude/ um̄ hvørt Salomon seiger: Ad þ sie eins & Þyrnekvister i Hønd hins druckna/ Prov. 26. Þyrneren̄ er nærsta Brædþroska/ velldur þad þvi/ ad hn̄ dregur til sijn allan̄ Vøkva ur Jørdun̄e/ svo þau Grøsen̄/ er i Nænd vaxa/ þau fa ecke til Vidurlijfis/ og þs̄ betre Vøkva s̄ hn̄ nijtur/ þs̄ lijklegra er ad hn̄ bekur bloomgest. Svo er Hreckvijssen̄/ þegar hun er pløntud i Nælægd Dygdan̄a/ (svo kalla eg Skin Gudhrædsiun̄ar) þa tekur hun þs̄ meira Abl. Þegar Odygden̄ er brynjud med Lijkingu Guds Hærskruda/ þa hef: hun stooran̄ Myndugleika/ jafnvel þott þ sie ecke nema Ham: eirn/ & Satans Eingill i Liooßens Eingel um̄steiptur/ en̄ eige ad sijdur mun rætast a þm̄ Spaadomur Esa. 10. Elldduren̄ mun uppbren̄a hn̄s Þyrna og hn̄s Þistla a ein̄n̄ Deige. Þyrnarner eru bloomleger nærsta/ en̄ sært stynga þr ef Ogiætelega er a þm̄ teked. Þan̄en̄ er Ahyggia og Buksorg þssara Lijfdaga/ Hun lofar øllu føgru/ Gulle & Silfre/ full̄n̄ Kornhlødum̄/ Ynde og Epterlæte/ en̄ þr ed slijta Hiarta sijnu þar m:/ þr fin̄a þo eckert Ynde/ helldur eins og hin̄ Vatnssiuka þyrster æ þs̄ meir/ s̄ hn̄ meira dreckur/ So er þs̄ frekare Agyrnden̄/ sm̄ meire er Auduren̄/ og hun etur sialfa sig/ og elur sig þo sialfa/ Hun er bæde Hungur & Fylle/ Ynde & Sorg/ og þo er alldrei svo miked Epterlæked/ ad ecke sie meira Andstreymid/ & þ sm̄ yfertekur/ ad hun kiefur þa Vnadsemd/ er Men̄ eiga i Drottne ad hafa/ og mettar sijna Þræla m: Harmabraude einu/ & dryckiar þa m: Omin̄is-Øle/ so þm̄ gleimest ad safna sier Fiesiood a Him̄n̄/ hvørium̄ ecke kan̄ Mølur nie Ryd ad granda/ nie Þioofar eptergrafast/ Matth. 6. O þu dijrkeypta Jesu Brud christeleg Kyrkia/ Laat þier þ til Hiarta ren̄a/ ad þin̄ Vn̄uste er m: Þyrnum̄ Koronadur a yckar Heidurs Deige/ en̄ þu ræktar þa Þyrnana best/ s̄ hn̄s blessada Høfud hafa hvad sárast stunged i Þijnun̄e/ þ eru þijnar Synder & þitt Epterlæte/ þu s̄ ert afrekud m: Guds eigen̄ Bloode/ Act. 20. Svo þ er ecke all-lijtid Sorgarefne hvør s̄ þs̄ giæter/ ad hid Oforgeingelega Sæde Guds Orda/ sm̄ Petur talar um̄/ þ prooast valla svo hier a Jørdun̄e/ ad Bindene hn̄s Barna verde fullt i Heimen̄n̄. Hornvertar kølludu þ Opacklatan̄ Akur/ sm̄ ecke svarade Kostnaden̄m̄ & Erfidenu/ En̄ þ maa hin̄ Allsvalldande Huss-Fader ad

riettu

riettu seigia um̃ sitt Akur/ þvi ef nockur vill meta til samans Guds Ein gietens Sonar dyrmæta Blood / hvørs minste Drope ad er kostulegre en̄ øll Rijke Veralldaren̄ar z þra Dyrd/ z so hin̄ fiorda Part af þm̃/ sm̃ Orded heyra/ ad hinu̅ Dreiknudu̅/ sm̃ þar ꝧ utan̄ eru/ þa mun han̄ mæta ad Christi Erfide og hn̄s Akurs Avexte sie Olijkt fared/ og øng van̄veigen̄ saman̄ ad jafna. Hvør Eyru hefur ad heyra / hn̄ heyre ꝧ. Hvørier eru hiner fioordu Tilheyrendur/ Br M: Þad eru þr sm̃ JEsus samlijker þvi Sædenu/ er fiell i Gooda Jørd z bar hundradfalldan̄ Avøxt. Þetta þijder Drotten̄ uppa þa/ sm̃ behallda Ordenu i goodu z sidsømu Hiarta/ z færa þar af Avøxt i Þolen̄mæde. Gud hefur lofad ad sitt Ord skyllde ecke koma toomt til sijn aptur/ þvi hefur hn̄ ecke lofad/ ad þ skule hia øllu̅ verka Saaluhiaalpena/ hvar ꝧ: þvi þar eru svo marger sm̃ þvi ecke hallda i goodu Hiarta/ og ecke aller ē lia þvi Rum i Hiartanu. Hid sama Ord var predikad Pharao og øllu̅ han̄s Þienuru̅/ En̄ þo seiger Ritningen̄/ ad sumer af þm̃ hafe Ottast Ord Drottens/ en̄ Pharao forherdte sitt Hiarta. Hid sama JEsu Christi Evangeliu̅ kien̄de Paulus og Barnabas i Jconio/ og þar trude mikell Fiølde/ bæde Gydinga og Grygkia / en̄ Judar þr ed Vantruader voru/ æstu upp Heidingiana i moote Brædrunum/ Act. 14. Hid sama Guds Ord kien̄de Jesus øllu̅ þm̃/ er til hn̄s heyrdu z saau hn̄s Kraptaverk/ þo søgdu nockrer ad hn̄ Jarteikner giørde ꝧ Beelzebub/ Luc. 11. Adrer leitudu ept' Teikne af Himne/ þo fan̄st þar ein Kona/ er fagnade hn̄s Kien̄ingu/ z sagde: Sæll er sa Kvidur er þig bar/ z þau Brioost er þu mylkter. Andsvar JEsu uppa Ord hen̄ar miner mig a ad tala um̃/ hvørsu Gledelegt ad er Guds H. Ord i þss Man̄s Hiarta/ sm̃ hefur Lysting sijna i hn̄s Løgmaale/ Ps. 1. Hn̄ sagde/ Hvad um̃ þ: Sæler eru þr ē heyra Guds Ord z vardveita þau. Eg þyk:st vita ad mørg mune so Lynd sm̃ Kona þsse/ er hun liet a sier heyra/ ad hun villde hafa ved JEsu Lijkamleg Mooder/ hefde hun þan̄ Kost maatt eiga/ en̄ eg heyre ad hvørre eirnre christen̄e Saalu er boden̄ betre Kostur/ sm̄ er ad heyra Guds Ord z vardveita þau. Ecke hafde Maria miklu Blijdlæte Heimsins ad fagna / þott hun være Mooder ad Konunge Himens og

 Jardar.

Jardᵛ. Eñ þ heyre eg ad hun hafe vardveitt øll hñs Ord i ſijnu Hiar-
ta/ Luc. 2. Þad heyre eg og ad Simeon ſeiger i þſſū Cap. Ad heñar
Aundu mune Sverd i giegnū ſmiuga/ þ hefr man alls Efa vered/ þeg-
ar hun ſtood under Kroſſenū/ og hun ſa hñs Hendur og Fætur i giegnū
ſtungnar/ er hun elſkade ſvo ſ ſitt eiged Hiarta. Af þſſu ſie eg Mariu
ſæla ad vera/ þvi þau Ord er hun vardveitte i ſijnu Hiarta/ hafa hialp-
ad heñe ſlijk Oſkøp ad þola/ Þad ſama veit eg ad Guds Ord verkar
i allra þra Hiørtū/ ſm hñ elſka/ z eru JEſu andlegar Mædur. Mitt
Ok er ſætt z mijn Byrde liett/ ſeigʳ Endurlauſnareñ/ Matth. 11. Ecke
þyker þ Heimſins Børnū/ þr ed Oked i ſundur briioota. Eñ hvør mun
þ liett giøra? Þad giører Guds Ord/ ſm Rietttruud Sæla vardveiter
i Hiartanu/ hvørt ed telur heñe Tru um þ/ ad Mootlætingar þſſara
Tijma/ ſieu eige verdar þrar Dyrdar/ ſm frañ vid oſſ mun koma i ei-
lijfu Lijfe/ Rom. 8. Sæler eru þier nær Meñerner hallmæla ydur/ og
tala i giegn ydur alla Vondſku fyrer mijns Nafns ſaker/ þo Liugan-
de/ Seiger hñ eñ aptur/ Matth. 5. Fagned z vered glader/ þviad ydar
Verdkaup er nooglegt a Himnū. Eñ hvør mun giøra oſſ viſſa um þſſe
Verdlaun? Þad giører H. Ande/ ſm býr i Ordenu þvi/ er eirn harni-
þrungeñ z ſundurknoſadur Ande vardveiter i goodu og ſidſømu Hiar-
ta/ þvi hñ er Pantur vorrar Arfleifdar/ Eph. 1. Svo ſem eg er þeſſ
fullviſſ/ ad mier verdur eingeñ Skotaſkulld ur lænudu Fie/ a medañ eg
Pant hefe: Svo og længtum framar er eg þeſſ fullørugg ur/ ad mier
mune øll Harmkvæle þſſa Heims mz eilijfre Glede endurgollden verda/
(jafnvel þo eg þeſſ Overdugur ſie) a medañ eg vardveite Guds Ord i
goodu z ſidſømu Hiarta/ þvi Ande Guds ber Vitne mijnū Anda/ ad eg
ſie Guds Barn/ Rom. 8. Og FÆrer A Vøxt i ÞOleñmæde / ſeiger
H Erraň. Hvørugt gietur añars an vered. Sa ſm vardveiter Guds
Ord/ hñ færer Avøxt i Þoleñmæde/ z hñ ſm Avøxt i Þoleñmæde fær-
er/ hñ vardveiter Guds Ord. Þeſſ gietur Johañes i hñs fyrſta Brie-
fe Cap. 2. med þſſū Ordū: Ef nockur ſeiger eg elſka Gud/ og vard-
veiter ecke hñs Bodord/ hñ er Liugare. Villt þu chriſteñ Madur vita
hvørt ad Guds Ord býr i Hiarta þijnu edur ei/ þa reyn z prooſa ſialf-

añ

añ þig/ hvørt þu manst ꝥ af Gude er sagt/ hvørt þu hefur Lyst a ad tala um hñ/ hvørt þier misþocknast/ er þu heyrer hñs Nafn lastad/ hvørt þu gledst af þvi/ þa hñs Ord hefur framgang/ hvørt þu elskar þa/ er hñ elska/ hvørt þu ert fliotur ad tilgiefa Misgiørdern^r/ hvørt þu kieñer i Briooste um þa/ sm̃ Naud lijda/ & elskar þa ecke einasta m& Orde & Tungu/ helldur med Verke og Sañleika/ hvørt þu audmyker þig ꝥ Gude m& Þacklæte þijns Hiarta/ þegar þier vel vegnar/ hvørt þu kysser a hñs Vønd nær hñ þig typtar/ þegar þu freistast af Andskotañs/ Heimsins & Holldsins Vielū/ eñ þier kiemur þa under eins i Hug hvad Gud hefur bañad/ hvørt þu lætur þa af/ & Elskañ til Guds rædr meir eñ Fijsn Holldsins: Fiñr þu ꝥta hia þier/ þott ꝥ sie i Veikleika/ & a stundū meige afbera/ þa er ꝥ vijst / ad Guds Ord & hñs Ande drottnar i Hiarta þijnu/ eñ añars ecke/ þvi so seiger Lausnareñ: Ef nockur elskar mig/ þa sk hñ mijn Ord vardveita/ Joh. 14. eñ ef Skapþitt bijdur þier allt añad/ þa seige eg þier i Nafne Jesu Christi hiñs Krossfesta & blessada/ sem þijna Sælu hefur fra Helvijte endurleyst/ tak þier Vara & bid Gud ad skapa i þier hreint Hiarta/ og giefa þier nijañ Anda/ ꝥt eg þore ad setia mijna Sælu i Ved/ ad þu geimer vanfæra Sæla i heilbrygdū Lijkama/ & herbergiar vondañ Giest i vænu Huse/ eñ veitst ecke nær a Veggeñ skrifad verdur: Þu Dære/ a þessare Nottu skulu þr þijna Sælu fra þier taka/ Luc. 11. Hvad gagnar ꝥ þa Mañenū/ ad hñ ætte alla Verølld ꝥssa/ & lijdur svo Skipbrot a Sælu siñe. O þu eilijfa Ord Fødursins sm̃ varst i Upphafe hia Gude / ꝥ hvørn ad Allderner skapadar eru/ Endurskapa þu Hiarta vort/ ad vier verdū nij Skiepna i þier/ Lat þu þitt sæta Ord vera vort ædsta Epterlæte hier Tijmañlega/ svo ad vier megū ꝥſſ Oumrædelega Fagnadar niota eilijflega. Veit oss ꝥ O Herra JEsu Christe/ fyrer þitt dijrmæta Blood & blessada Forþienustu. Þier sie med Fødur og H. Anda/ Dyrd/ Heidur & Lof/ fra þvi nu er og um Allder Allda/ AMEN.

Suñudageñ i Føstu Jñgang.

Gudspialled/ Matth. 3. Cap.

A þañ Tijma. Kom JEsus af Galilæa ad Jordan til Johañem/ uppa þad ad hñ skyrdest af hønum. Eñ Johañes varnade hm̃ þess/ og sagde: Mier er Þørf ad eg skyrest af þier/ og þu kiemur til mijn. Eñ JEsus svarade og sagde til hñs: Lattu nu so vera/ þviad so hæfer oss allt Riettlæte upp ad fylla. Og þa liet hñ þad epter hm̃. Eñ er JEsus var skyrdur / stie hañ jafnskiott upp ur Vatnenu. Og sia/ ad Himnarner lukust upp yfer hm̃/ og Johañes sa Guds Anda ofañ stijga sem Dufu/ og yfer hañ koma. Og sia/ ad Roddeñ af Himne sagde: Þesse er Sonur miñ Elskulegur/ ad hvørium mier vel þocknast.

Exordium.

EG vil uppvekia þeim Eirn Spamañ af þeirra Brædrum eins og þu ert / sagde DRotteñ vid Moysen / Devt. 18. Þesse Ritning er a vorum Frelsara JEsu Christo ad fullu uppfylld / þar ed hañ strax epter sijna allra helgustu Skijrn i Añe Jordan var settur af Gude sijnum Fødur til Kieñemañaskapar og Spamañs Embættis Nyia Testamentesins / og smurdur med Oleo Fagnadareñs fram yfer sijna Hluttakendur / Ps. 25. So ad uppfylltest þad sagt er fyrer Muñ Esajæ / 61. Cap. Og hin eilijfa Speken Guds uppa sialfañ sig þyder / Luc. 4. Ande DRottens er yfer mier af þvi hañ hefur smurt mig / hañ hefur sendt mig til ad predika Voludum / ad leggia vid þau sundurknosudu Hiørtun / til ad predika þeim Herteknu Frelsed / þeim Føngudu Lausnena / hinum Blindu ad þeir verde heilskigner / ad eg frelse hina Sundurkrømdu. Eñ hvørnen mæ eg þad skilia / ad þesse mikle Spamadur sie eins og Moyses / þar hañ var Madur syndugur / Eñ þesse æn Syndar? Þess er ad giæta hier i / ad Gud spaær ad hañ mune eins og Moyses verda / eñ Moyses þo ecke jafn hønum: Lykur ad søñu i allre Mañlegre Hegdan og Edle uppætekeñar Nætturu / eñ nær sia Olykur epter þeirre Dyrd sem hañ atte i Upphafe hia sijnum Fødur / og i Sañleika er vor Endurlausnare Moyse i mørgum Hlutum lykur. Moyses var eirn Madur / Christur er og Holld af voru Hollde / og Bein af vorum Beinum. Moyses var af Gude sendur / eñ um sig talar JEsus hia Johañe: Svo sem Fadereñ sende mig / þa sende eg ydur / Joh. 20. Moyses utleidde af Egyptalande / JEsus hefur frelsad oss af Syndareñar Þrældoome. Gud utdeillte sijnum Anda yfer Moysen og gaf hønum Vitsku og Speke til ad Dæma sitt Foolk / miklu framar þo yfer JEsum Christum / þvi hønum hefur hañ æn Mælingar-gefed. Joh. 3. Gud took af Anda Moysis og lagde yfer Olldungana i Israel / Num. 11. Af JEsu Fyllingu høfum vier aller medteked / Joh. 1. Þar var eige so plægadur Madur sem Moyses / Num. 12. Hvør hefur svo plægadur vered sem JEsus. Moyses var Hertoge i Israel sa ed leidde Guds Fylkingar i Eydemørkene / JEsus Guds Sonur er hiñ mikle Hertoge / sem af Bethlehem er utgeingeñ /

Mich.

Mich. 5. til ad fæda hañs Foolk Jsrael. Jsrael hræddest fyrer Auglite DRotteñs i Horeb / Exod. 21. og sagde vid Moysen: Eige viljum vier framar heyra Raustena DRotteñs Guds / þar þu uppa Fialled / og tala vid hañ fyrer oss. Af hvøriu ráda er ad Moyses i þad Siñ hafe vered Medalgangare millum Guds og hañs Folks: Þeirrar Meiningar hefur og vered Stephanus Pijslarvottur DRotteñs / er hañ sagde um Moysen / Act. 7. þegar hañ þyder þeña merkelega Spaadoom uppa vorn Frelsara / seigiande: Þesse er hañ ed var i Samkunduñe i Eydemørkuñe med Einglenum / Sa ed talade vid hañ og Fedur vora / Sa ed med took þad lifanda Ord / ad hañ gæfe oss þad / Eñ þott ad Moyses i þañ Mata være Medalgangare mille Guds og Jsraels Sona / þa hefur þo Sonur Guds tett ødra Embætte ødlast / vordeñ Arnadarmadur hiñs betra Testamentis / sem stadfest er uppa betra Fyrerheit / Heb. 8. Vid þeña Mismun a mille Moysis og Christi Medalgaungu hefur Paulus kañast / Hebreos 12. Cap. med þessum Ordum: Þier erud ecke geingner til þess Fialls sem þreifañlegt er / og med Ellde brennur / nie til Þoku edur Myrkurs og Ovedurs / nie til LwdurÞits edur Raddar Ordaña / vid hvøria þeir Ottudust er hana heyrdu / þad eige yrde til þeirra Orded talad / helldur erud þier komner til Fiallsins Zion / og til Medalgangara hiñs Nya Testamentis JEsum / og til Bloodsins Afreifingar / þad betur talar eñ Abels Blood. Þetta er þad dyrmæta Blood Guds Eingieteñs Sonar / Apoc. 1. JEsu Christi / med hvøriu hañ þvær oss synduga Meñ sem komum i þeña Heim / i SkyrnarLaugeñe af øllum vorum Syndum / og uppa þad hañ helgade øll Vøtn til Hiælpsamlegs Medals Endurfædingareñar / þa hefur hañ lated sialfañ sig i Anne Jordan skijra / svo sem vier nu Samstundis heyrdum af þessa Dags Evangelio / af hvøriu vier viljum Einasta yfervega / hvad stoor og mikell ad sie Kraptur Skyrnareñar i Framkvæmd vorrar Sæluhiælpar / og hvørier ad sieu heñar Avexter. Þu Myskunsame Gud sem bæde hefur plantad og Avøxteñ giefur / Gief þu ad um þeña þiñ Hæleita Leyndardoom svo talad og epterteked verde / ad þitt Allra Helgasta Nafn Vegsamest a medal vor / Eñ vier mættum þiñar eilijfu Myskunar Sæluhiælpleg Not hafa / Fyrer Fullryinge þijns Elskulega Sonar i Krapte H. Anda / AMEN.

Utleggingeñ.

DRottеñ sagde vid Nicodemũ fordũ Daga: Joh. 3. Ad hvad sem af Holldenu fædt være / þ være Holld / eñ hvilgk ad sie vor Hollldeg Fæding / þ utmælar Guds Ande allra best fyrer Muñ Pals / er hñ seiger: Eph. 2. Ad vier sieũ af Natturuñe Reideñar Børn. Hvad kañ þm̃ aumara ad vera sm̃ under Guds Reide eru / þar hun er eirn fortærande Elldur / sa ed breñur allt til nedsta Helvijtis? Deut. 32. Eñ hvørneñ erũ vier nu vid þ̃ka Volæde kvitter vordner? Þad høfũ vier ødlast i Skijrnar Sæuñũ. Þess gietur St. Pall / Eph. 5. seigiande: Christur

hefur

hefur hreinſad Søfnudeñ med Vatnslaugeñe i Ordenu. Nañ ſeiger
oſſ aptur/ Ad Gud hafe þrifed oſſ ut af Vallde Myrkraña ⁊ ſett oſſ
i Rijke ſijns Sonar/ Col. 1. Nær mun þetta hafa giorſt? Ad vijſu i
Skijrneñe. Hvørt er Valld Myrkraña? þ er Diøfulſins Rijke/ Eph.
6. Hvørt er Guds Sonar Rijke? Þad er Fridur og Føgnudur i H.
Anda: Rom. 14. Þier vorud fordū Myrkur ſeiger Pall um̄ Heiding-
iana/ mædur eñ þr voru af Gude Endurfædder/ eñ nu erud þ'er Lioos i
Drottne/ Eph. 5. Eins vorū vier aller a oz kommer/ mædur eñ Guds ei
lijfa Myſkun endurbætte vorn ſyndugañ Gietnad mz Vatne ⁊ Anda.
Svo mikill Munur ſem nu er a mille Lioosſins og Myrkurſins/ mille
Dags ⁊ Nætur/ mille Soolareñar ⁊ þra Hluta ſm̄ hun upplijſer/ ſvo
miked Diup ſm̄ þar er ſtadfeſt a millū Lazarū i Fadme Abrahams og
hiñs rijka Sælgiælings/ þar hn̄ pijneſt i Helvijte ⁊ Kvølunū/ Luc. 16.
So ſtoor Mismunꝛ er ad ſijnu Leite mille þra ſ̄ alleina af Holldenu/
⁊ þra ſ̄ i Skijrneñe verda af Andanū fædder/ þvi vor Lauſnare ſeiger
hia Joh. 3. Cap. vid Nicodemū: Nema einhvør verde endurfæddur af
Vatne ⁊ Anda/ þa kañ hn̄ ecke iñ ad ganga i Guds Rijke. Þetta tala
jeg ecke i þre Meiningu/ ad eg hafe hiñ miñſta Þanka þar um̄/ ad ſmaa
Børneñ ſ̄ añadhvørt i Moodurlijfe burtkallaſt/ eda deya ſtrax epter þ
þau boreñ eru i Heimeñ/ edꝛ hindraſt a einhvørn Hætt fra Skijrnareñ͛
Bleſſan/ ad þau mune ecke eilijfs Lijfs Erfingi͛ verda/ helldꝛ af þvi
ad Drotteñ ætte Ordaſtad vid Nicodemū/ eirn fullordeñ Mañ/ ſ̄ ecke
var ſvo uppfræddꝛ i þre Guds Rijkis Stioorn/ ſm̄ Chriſtur hoof hier
a Jørdune/ med Endurgietningu ſyndugra Maña þ Vatn og Anda/
er Nijungar þottu hia þm̄ ſ̄ af Vm̄ſkurneñe voru/ ſierdeilis Phariſæ-
unū/ af hvøriū Nicodemus var/ þa ept͛ þvi (ſeige eg) ad hn̄ villde und-
ervijſa hm̄ i Lærdoome Nija Teſtamenteſins/ þa ſyner hn̄ hm̄/ ad ſa
ed nu vilie holpeñ verda/ hn̄ meige ſkijraſt laata. Eirn Konungꝛ er ecke
bundeñ vid þau Løg ſ̄ hn̄ ſialfur giefed hefur / ſvo hn̄ meige þm̄ ecke
um̄breita/ nær þ ei ſkiedur a mote Guds Løgū/ þvi ſkyllde þa hiñ mikle
Stioornare allrar Veralldar vera ſo faſtur vid ſijna Setninga/ ad hm̄
leyfdeſt ecke ad giøra ſijnū Skiepnū gott/ mz þm̄ Hætte ſ̄ hn̄s alvitra
Raade

Raade haga þyker? Guds Setning ʼ skyllda oss under hans Nlydne i ollu
þvi sem i voru Vallde er/en ecke sialfann hann/svo hann þ ecke utrietta kunne
sem hann vill/mz þeim Nætte sem hann sialfur vill. Forøkkun Skyrnareñar
z ecke heñar Brestur fordæmer syndugañ Mañ/eñ sa kañ ecke ad for
akta sem eige kañ ad adgreina Illt z Gott. Nia Gude er eingeñ Nlutur
Omattugur/Luc. 1. hvi mun þa þsse vera? Mattugur er Gud ad upp
vekia Abraham Sonu af Steinunum/Matth. 3. hvi þa ecke ad flytia
þra Saaler i Abrahams Skaut? hvorra Lyf sundum hann sialfur rædur.
Ef Gud villde endurfæda Mañeñ ꝼn Skyrnareñar/munde hann þ ecke
giefa edur meiga? Sañlega. Eg sie hann hefur endurfædt þa sem a Gam
la Testamentesins Døgum lifdu/fyrer Medal Umskurnareñar/Eñ ef
hønum þocknadest ølldungis fyrer utañ nockurt Medal ad endurgiefa
Mañeñ til eilyfs Lyfs/munde þ ecke i hans Vallde standa? eingeñ Efe
er a hvi. St. Paull styrker mig i þre Tru/Rom. 4. talande þar um/mz
hvøriu moote Abraham hafe vered reiknud Tru syn til Riettlætis /
mz hvøriu moote var hun tilreiknud? seiger hann/Nvørt þegar hann var i
Umskurneñe edur Yferhudeñe? Ecke i Umskurneñe helldur Yferhud
ene. Nafe nu Gud Abraham Fodur Truadra endurfædt þ utañ Sac
ramentañа medal/hvi skal hann ecke kuña z vilia þ sama giora vid þa s
ecke verdr so længs Lyfs audned/ ad þr meige i Skyrneñe endurfædast.
Ad eg ecke tale um Adam/Set/Lamech/Matusalem/Enoch z Noa mz
Otal ꝼusund ødrum s meñ fillelega trua ad nu life mz Gude i Nimneñum/
z andad ʼ eru ꝼdr eñ Sacramenten voru iñstiptud. Og ad Meñ vite/ad
þssu sie eins vared sydañ Sacramenteñ iñsett voru/þa sie oz vitañlegt/
ad hann s kuñe hoolpeñ ad giora þau Børneñ i gamla Testamentenu/s
burtkølludust iñañ þss ꝼtunda Dags/hvor ætladr var til Umskurnar
eñ ʼ /Gen. 17. hann sem myskunade sig yfer þa s deydu i Eydemørkeñe O
umskorner/Jos. 5. Nann s uthellte N. Anda yfer Cornelium z þa s voru
i hans Nuse/ꝼdur eñ þr nockurn Tyma skyrder vorú/so ad Petur sag
de: Nvør ma bañа þeim Vatned/sem medtekid hafa N. Anda eins og
vier? Act. 10. Nans diupu Myskun ʼ Ydr/Luc. 1. s engvañ Botn hafa/
þau eru ecke øllsamañ utrunneñ i Skyrn ʼ Sakrañ/helldr reña hans mikklu

Myſkunar Læker eirneigen til þiſara Smælingia/ af hvørium Fader Myſkunſemdaña vill ecke ad nockur fyrerfareſt/ Matth. 18. Þeim ſem truad° voru af Vmſkurneñe hnickte vid þ/ ad H. Ande fiell yf° heidn° Þiooder/ Act. 10. ſm̄ eckert af Gude viſſu mdr eñ þr ſkÿrder voru/ So ſkiedur ꝫ eñ nu i Dag/ ad þ ꝫ Omøgulegt er ꝥ Møñunū/ þ er møgu° legt ꝥ Gude/ Matth. 19. David Konungr þott hn̄ ſtoor ſyndugr Mad ur være/ þa er eckert ad heyra añad a hn̄s Kvedlingū/ eñ ad hañ hafe ætlad ſier eilÿfa Viſt hia Gude/ þeg° hn̄ harmade ſiñ Son/ hvørn hn̄ gieted hafde mz Berſabe/ hvør ed framar ødrū hn̄s Børnū mætte kall aſt gieteñ & føddr i Syndeñe/ ſa ed & deyde mdur eñ hn̄ umſkoreñ vard/ Hañ huggade ſig mz þſſū Ordū þegar hn̄ reis upp ur Duptenu/ þar hn̄ griet Synd ſÿna ꝥ Gude: Eg kiem til hn̄s og hañ ecke til mÿn/ 2. Sam. 12. Af hvøriu audſied er/ ad hn̄ hefr vered fulltrua þar um̄/ ad hn̄ være undañ ſier fareñ i þa gledelegu Viſt/ hvar ad er Sadning Fag nadarens/ ſo ſm̄ hn̄ þ ſialfur kallar. Hvad fiarlæger ad ſieu Guds og Mañа Domar/ er a medal añarra audſied af Jonæ Spamañs Søgu/ þeg° hn̄ nærre þvi brixlade Gude um̄ ſÿna Þoleñmæde/ Jonæ 4. med þſſū Ordū. Jeg veit þu ert Nædugr & Myſkunſamur/ Þoleñmodur & nærſta Goodgiarn: Eñ Gud ſvarade hm̄ þſſu medal añarra/ Munt þu riettelega reidaſt? þu hlÿfd° Lundenū uppa hvørn þu ecke erfidad er/ & eckert giørder þu til hn̄s Fullkonmunar/ þvi hn̄ ox a Nottu/ og Næturgamall viſnade hn̄: Skyllde eg þa ecke þyrma Ninive þm̄ ſtora Stad/ i hvørium ad eru fleire eñ Hundrad og tuttugu Þuſunder/ er ecke vita til hægre nie vinſtre Handar/ & mørg Villudyr. Hafe nu Bruñur Myſkunſemdaña ſo Nædugur vered/ ad hn̄ villde þyrma þm̄ Ogud° lega Stad vegna Ou̅ſkoreña Heidingiaña Barna/ hafe hañ helldur viliad þola fra Illſku/ ſm̄ i Himeneñ var uppſtÿgeñ ꝥ hn̄/ helldr eñ ad eydeleggia øll Dyreñ ſm̄ þar iñe voru/ Jon. 1. Þvi ſkylide eg þa ecke ganga ur Skugga þar um̄/ ad hn̄ mune mÿſkuna ſig yfer eitt Omæl° ga Fooſtur/ ſm̄ eckert kañ til þſſ/ ad þ er leingur lifer. Nu þott ad Gude vorū ſie i ſialfs Vallde ad taka Mañeſkiuna i Sætt vid ſig og endur° greta til eilÿfs Lÿfs/ mz hvøriu hellſt moote/ ſm̄ hm̄ þ þocknaſt / epter

ſÿnē

fiñe Almæktis Goodgyrne/ Samt er pad hiñ verste Glæpur ef nockur forsmaaer edur forsoomar þta Hiálpsamlega Medal. Þott eirn Huss Fader meige mz ødru mooke utrietta þa Hlute/ er hñ skipar sijnū Þien ara/ mun hiñ þar fyrer vera Sikn saka/ ef hñ forsmaaer sijns Herra Raadstøfun. Gud hafde noog Raad ad slaa i Hel Konung Amalecitaña/ þott ecke hefde hañ brukad Sauls Hønd þar til / Eñ af þvi hñ var tooml̄atur i Guds Eyrenda Framkvæmd/ þa vard Israels Ryke rifed af hñs Hende og giefed hñs Þienara/ 1. Sam. 15. Munde neckud Ach ab z hñs Hus umflyia Oluckuna/ þa hñ forsmaade Drottens Vilia i þvi ad drepa Benhadad Syrlands Konung/ 1. Reg. 20. Jafnvel þott hiñ sterke Gud hefde þusund Veige til ad tortijna hm̄ Pad sem Um̄ skurneñ var i gamla Testamentenu/ pad er Skijrneñ i þvi nyia. Eñ hvørsu miked hafe vardad um̄ Umskurnena/ voltar sialfur Gud/ Gen. 17. þegar hñ stiptade þ H. Sacramentū/ seigiande: Allt Kallkyns/ sm̄ ecke umskiet Yferhud sijns Holldz/ hñs Sal skal uppræk aft fra mijnu Foolke/ þvi hñ hefur Onytt miñ Sattmaala/ hvørin Samkyma er/ pad Drotteñ talade vid Nicodemū/ og eg hefe adur ammist. Nu þott ad Barnaña Velferd sie hier undañlekeñ/ sem adur er sagt/ þa vite þo hiner gømlu/ sm̄ forsooma a þm̄ svoddañ Hiálpræde sins Medal/ ad Gud vill þst krefia af þra Hende/ þar fyrer skielfdest og Zippora Kvīña Moysis/ þa hañ tafde ad umskiera siñ Son/ Exod. 4. anad hvørt fyrer þeñar Umfølur edur einhvørn añañ Tilgang / eñ Gud mætte þm̄ i Giesta-Herbergenu z ætlade ad slaa Moysen i Hel þ þsta Forsoomun: Þvi skyllde ecke syndugū Møñū framar ellu ødru þykia mikels verdt um̄ þeñañ haaleita Hlut. Sa Stadur hvar vor Endur lausnare liet Skijrast/ hefur aan Efa veted Betabara/ þar ed Johañ es skijrde/ ð raada maa þar af/ ad Drotteñ gieck strax epter Skijrnena uti Eydemørkena ad freistast/ z epter Freistinguna kom hñ til Johañ em i Betabara aptur/ hvar hñ var ad þsu Guds Verke/ Joh. 1. Þetta Ord merker Ferustad/ af þvi mikla Dasemdarverle/ sm̄ Gud gierde vid sitt Foolk/ þegar hñ leidde þ i þsu sama Plaatze þurū Footum i gegnū Ana Jordan inn i Canaans Land/ z þetta so hiet uñ skrifet/

Jos. 3. ad Ørk Drottens hafe staded midt i Fliootenu. Þetta ætte ad min̄a oss a/ad Jesus Christus er hin̄ san̄a Ørk Sættmaalans a mille Guds og Man̄a/ hvør ed i Skijrnene samen̄ verdur: Han̄ er sa riette Nadarstooll/hvørn Gud hefur sett þ Truna i hn̄s Bloode/ hvar m̄z hn̄ frambijdur þ Riettlæte/ sm̄ þ hm̄ er fullkomed: Þar þ ert þu min̄ Jesu ofan̄stijgen̄ i Jordan/allt Riettlæte upp ad fylla/þu hefur staded midt i Vatns-Floodenu/so vier þurrū Foolū ingeingin̄ i Guds Rijke. Þu eilijfe Jehoschua/ sm̄ oss hefur hoolpna giørt i hæstū Nædū/ þig hefur Gud/ þin̄ Gud dasamlega unklad/ laangt fram̄yfer Josuam a þijnū Skijrnar Deige/ þegar hn̄ gaf þier fyrer Skijrnar Sæen̄ i Ordē enu heidnar Þiooder og Endemørk Jardaren̄ar til Arfleifdar/Ps. 2. Þu blessada Sættmaals Ørk / J þier er bunden̄ Sættmaale goodrar Samvitsku vid hin̄ stranga z Riettlaata Gud/1. Pet. 3. hvørs Vtlag ar vier erū vordner i Adam/og Landraadū vid hn̄ seker med Diøfulsins Þioonkan/Þu hefur sundurklofed/ ecke Vatnsføllen̄/ helldur Himn-ana/sm̄ m̄z Yferkrodslu Løgmaalsins voru tilbyrgder. Þu ert ædreifd-ur m̄z þvi rietta Sættmaals Bloode/sm̄ i vorn Skijrnar Sæ er utrun̄ed oss til Riettlætis z Helgunar. Þu Stoore Hertoge Guds Heiløgu Þusunda/þu hef: þ þijna H. Skijrn flutt oss yfer um̄ Jordan/z slited vorn Vtlegd / Þu hefur ført oss fra Ægyptalande til Canaan/ fra Myrkrunū til Liossins/fra Diøfulsins Vallde/z sett oss i þitt Rijke/ Col. 1. Siæe hier nu christner Men̄/hvad mikid oss Skijrnen̄ gagnar/ og þott Gud rate adra Leid in̄ i þad fyrerheitna Landed m̄z þra Sæl-er/ er hn̄ sialfur burtkallar ædur en̄ þm̄ þessa Medals audid verdur/ þa er audvitad hier af / hvad miklu svoddan̄ Guds Raadstøfun orkar til vorrar Sæluhiælpar: J faam Ordū ad seigia/Hun er þad fyrsta Port til Sæluhiælparen̄ar. Endurlausnaren̄ kallar sig Dyr Saud-an̄a/Joh. 10. Hier verdur hn̄ allra fyrst a Veige fyrer øllū þm̄/er sijdan̄ eiga Lijfsins Veg ad ganga in̄ i Guds Dyrdar Rijke/z hun er hin̄ fyrsta Trappa til Andlegs Lijfs/ so sm̄ hin̄ Lijkamlege Getnadur til þess Holldlega. Vier erum i Skijrnene Endurgietner/þvi Paulus seig-er: Ad vier svo marger/sem skijrder erū/vier hofum Jklædst Christo/

Gal. 3. Eñ apfur seiger hñ/ 2. Cor. 5. Ad ef nockur er i Christo/ þa
sie hañ nẏ Skiepna/ og fyrer þessa nyia Skiepnu bẏr Christur i vorum
Hiørtum/ Eph. 3. Fyrer hana køllunst vier Guds Mustere/ 2. Cor.
6. Fyrer hana verdū vier iñplantader a hid saña Vijnktied/ Joh. 15.
JEsum Christū / Fyrer hana heitum vier Limer Christi Lijkama/ 1.
Cor. 12. Vier høfdū i Falle vorra fyrstu Forelldra mist hid saña Riett
læte/ svo ad vorar bestu Athafner voru eige betre i Guds Auglite/ eñ
Nidlags Fat/ Esa. 64. JEsus hefur bætt vort Raad med sijnu Riett
læte/ eñ þad kuñe ecke þm̄ til ad reiknast/ sem voru Guds Ovuner/ þvi
hefur hañ i Skijrneñe Endurfætt oss og giørt oss Guds Børn af
Diøfulsins Børnū/ svo hñs Eingietens Sonar Dyrdarfulla og yfer
gnæfanlega Riettlæte yrde tilreiknad hñs Brædrū eñ ecke Andskotañs
Limū. Þad er ecke um̄ skør fram̄ ad Drottenñ seiger vid Johañem/ LAt
Þu So Vera/ ÞAñeñ Byriar Oss Allt RJettlæte Vpp Ad Fylla.
Ad Christur þyrfte ecke siña vegna ad skijrast / er kuñugra medal vor
eñ um̄ þurfe ad tala / þvi hvørneñ kuña Meñ ad skygna Glased eda
Soolena biartare ad giøra: Helldur er Christur skijrdur/ svo vel sm̄ um̄
skoreñ/ uppa þad ad hñ helgade Sacramenteñ/ og forþienade oss Arf-
tøku Guds Barna fyrer þau sømu. Christur var ad søñu alltijd vort
Riettlæte/ þvi Gud sende Soneñ i Heimeñ/ ad hñ vort Riettlæte yrde/
1. Cor. 1. Hañ er ordeñ Bølvan ꝼ oss/ ad vier yrdū Guds Riettlæte i
hm̄/ Gal. 3. Hañ er Jehova vort Riettlæte/ Jer. 23. og þta Riettlæte
hefur vor Herra med sijnū allra helgasta Dauda oss utvegad/ Eñ hier
vantade þ Medal mz hvøriu oss skyllde þta Riettlæte tilreiknast/ so þ
kyñe a oss ad hrijna/ hvørt eg seige Skijrnena ad vera/ og ꝼ Skijrnena
Endurgietningūna/ þvi erū vier og i hñs Dauda skijrder / þvi true eg
þess fastar sm̄ St. Paall helldur styrker mig i þre Tru/ er hañ seiger /
Tit. 3. Ad hñ hafe oss hoolpna giørt fyrer Endurgietningar Vatns
Sæeñ og Endurnijungar H. Anda/ hvøriū hñ hefur nooglega uthellt
yfer oss/ svo vier Riettlætter ꝼ hñs Naad/ yrdū Erfingiar eilijfs Lijfs
epter Voneñe. Svo er nu vor Skijrn bygd a Christi allra Helgustu
Skijrn/ eñ af vorre Skijrn fram̄kemur Riettlætingeñ ꝼ Gude/ sm̄ er

Fyrer-

Fyrergiefning Syndanna. Þessu skineſt mier ad Faderenn lýſe/ þegar vor Brodder/ ſem oſſ er ad øllu lýkur/ ad Syndenne undannteke/ þegar hann ſtie upp ur Anne Jordan/ ſeigiande. Þeſſe er minn Elſkulegur Sonur i hvørium mier Velþocknaſt. Til hvørs er þinn Sonur i Heimenn komenn Nádüge Fader? Synduga Menn Saluhoolpna ad giøra/ 1. Tim. 1. Þvi hefur hann i ſinne Skýrn allt Riettlæte uppfyllt? Til ad kalla ſynduga og ecke Riettlꝏta til Yranar/ Matth. 9. Þvi liet hann Skýrnena vera Inngang ſyns Kiennemannlega Embættis? Þvi hann villde hun vrde vor Inngangur til hinns Andlega Kiennemannſkapar. Þvi er Herrann af ſýnum Þienara ſkýrdur/ Skaparenn af Skiepnunne/ Gud af Manneninum/ Sooleñ af Morgunſtiørnunne/ hinn Heilage af Syndarannum/ Meiſtarenn af Læreſveinenum? So ad þu þ þeſſa z alla adra hanns Forþienuſtu/ giørd er ſynduga Menn þýna Þienara/ þynar Skiepnur/ þýns Sonar Læreſveina verduga og hæfelega i hans Nafne ad frammkvæma a ødrum ſýnum Lýkum þetta ſitt Eyrende/ og ad ſkýra med Vatne eins og Johannes/ þar Drottenn ſialfur vill med Anda ſkýra. Þetta hefur hønum þocknaſt fyrer ſialfann ſig ad utrietta/ i hvøriium þu hefur alla þýna Velþocknan. Muntu þa hafa Oþocka a þeim/ ſem hann ecke ſkammaſt ſýn/ Brædur ad kalla fyrer ſømu Skýrn? Ef hann hefur i ſinne Skýrn allt Riettlæte uppfyllt/ muntu þu þa ganga i Doom vid Ranglꝏtann/ ſem i hans Dauda er ſkýrdur? Ecke er þad ætlande til þinna heitu Myſkunar Yora/ ſ giefed hefur oſſ Sonenn þegar vier vorum enn þa þýner Oviner/ Rom. 5. ad þu muner ecke giefa oſſ alla Hlute med hønum/ Rom. 8. þar hann hefur i Endurgieftning Laugenne giørt oſſ ad þýnum Børnum/ þar fyrer vegſømum vier þýna Guddoomlega Náttign i bliuguſtu Audmýkt vors Hiarta/ enn nu i Dag ſtandande i þýnu Auglite/ med þýns Þienara St. Peturs Ordum/ af hanns fyrra Piſtels 1. Cap. ſeigiande: Bleſſadr ſie Gud z Fader Drottenns vors Jeſu Chriſti/ ſ af ſinne mikille Myſkunſeme hef ur endurgiefed oſſ til lifande Vonar þ Vppriſu Jeſu Chriſti fra Dauda/ til þrar Arfleifdar ſ ecke kann ad ſkiemmaſt/ ecke ſaurgaſt z ecke ad rotna/ hvør oſſ er ætlud a Himnum. Hvørnenn madur ſie epter Holldlegu Edle/ þ ſýner oſſ St. Pall a þeim ſem ad øngvu nýta ſýna Endurfædingu/

ingu/ z ecke hyrda um̄ hana ad endurnyja. Um̄ Skilningen̄ talar han̄/ ad Holldsins Vitsmuner sieu Reide z Fiandskap: i giegn Gude/Rom. 8. Um̄ Viljan̄/ad Holldsed gyrnest i moote Andanū/Gal. 5. Um̄ Gyrn dernar/ad þær stryde i moote Saalunne/1. Pet. 2. Þott ad þsse Vanheilsa Saalarennar verde nu alldrei fullelega læknud so leinge vier lifū i þssu Hollde/so sem Paulus þ nooglega vottar/ med mikellre Harmaklögun yfer sialfū sier/Rom. 7. þa samt verda vorar Saaler i Skijrnenne þ Verkan H. Anda tilbunar til ad mootstanda þvi Illa / z vorer Limer til Riettlætesins Ibudar/epter þre Mæling sem ad þta Forgeingelega kan̄ ad þola/so ad þegar H. Ande straffar i oss Syndena/uppvekur Truna/ edler Þolenmædena/ styrker Vonena/ kveiker Elskuna til Guds z Naungans/an̄adhvort þ Ordsins Heyrn/i hvortu hn̄ þsr/ edur z þ Gudrækelega Þanka/ þa giefur sa hm̄ samsinnt z auked syna Endurnyjung / sem hm̄ ecke mootstendur / an̄adhvort med Hyrdulevse/ Þverud edur sialfskapadre Vantru/hvør ad soñu er i voru Vallde/so sem allt hid Illa/en̄ ecke Truen̄/hvør ad er Guds Verk/Joh. 6. z seiger vor Endurlausnare oss allra best Greinarmun a millū þssara tveñslags Flocka/þra sem nockur/z þra sem eingen̄ Not hafa sinar Endurfædingar/Joh. 15. Eg em þ sañna Vijnvrie/en̄ Fader min̄ er Vijngards-Madurenn/sierhvørn þan̄ Kvist sem ecke ber Avøxt/mun hn̄ burttaka/ z hvørn þan̄ sem Avøxt ber/mun hn̄ hreinsa/ad hn̄ bere meire Avøxt. So verdū vier nu i Skijrnenne endurnyjad' til goodra Verka/hvad Paulus vott'/Rom. 6. Vier erū jardader mz Christo þ Skijrnena til Daudan̄s/ad lijka sem Christur er upprisen̄ fra Daudū þ Dyrd Fødursins/so eigū vier ad ganga i Endurnyjungu Lijfdaganna. Þan̄en̄ verdū vier nu i Skijrnenne andlega Endurfædder/Riettlatter z Endurnyjader/z þott ad vor Goodverk/ef nock: væru/sieu Ofullkomen̄/z ecke i sialfū sier betre en̄ margra Heidingia/þa samt lijka þau Gude betur/þvi þau framkoma af þm̄ s i Skijrnenne eru Guds Børn ordner/z Riettlatter i heilagre Vatnslaug þ þan̄ Fullnad s Gude er golldenn i Christi saklausū Dauda/en̄ oss tilreiknadur þ Endurfædinguna. Jeg fæ mier ecke til Dæma um̄ þa sem þar þ utan̄ eru/1. Cor. 5. Gud veit þ sialf: sem Matt

en̄

eñ skapad hefur/af hvøriū Krapte verkost i þm̄ þær Dygder/sem oss
munde forsckt epter ad breita/z hvørt Allt þær hafa i Guds Dyrd-
arfulla Auglite/er hønum kunugast sm̄ er Doomare alls Nollds. Jeg
þacka alleina hn̄s almaattugre Goodgyrne/ ad hn̄ hefur oss sem a hn̄s
Nafn truū/þeña Veg tilbued/ og opeñberad til Saaluhiaalpareñar/z
fæ mier Orsøk hier ut af ad þeinkia/hvad miklu Obærelegra oz mune
verda a Doomsins Deige/ helldur eñ þm̄/ ef vier afrækiū þssa Guds
Naad/z gønguū ecke verduglega þrre Kallan/ hvar iñe vier erū kallado
er. Draged ydur þar þ ecke sialfer a Taalar/ Br. M. so sem mundū
vier þar þ meira Frelse hafa til ad syndga/ ad vier erū endurgietner.
Þesse Guds Goodgyrne a ad krossfesta i oss hiñ gamla Adam/eñ ecke
ala hn̄ a Eytre Syndareñ. Nun er af Gude skipud til ad kenia Nolld
ed/eñ ecke til þss ad rækia þ so miøg/ad þ fremie sÿnar Gyrnd/Rom.
13. Þad er noogu stoor Velgiørning z Gud oss giørde i Skÿrneñe/ad
hn̄ tilbioo so vorar Saaler daudar i Syndunū / ad N. Ande kyñe i þm̄
ad lifa z verka Gudrækelegt Athæfe/þott ecke heimtū vier þ af hm̄/
ad hn̄ læte sier þ allt þocknast sm̄ voru Nollde gott þyker. Skulū vier
þa i Syndunū blÿfa svo ad Naadeñ yfergnæfe? seiger Paall/Rom. 6.
Fiærre sie þvi seiger hn̄/vier sm̄ dauder erū Syndeñe/hvørneñ skylldū
vier framveigis i heñe lifa? Ef vier erum iñplantader Lÿking hn̄s
Dauda þa munū vier og verda Lÿking hn̄s Vpprisu seiger hn̄. Nvør
St. Paals Ord eg so skil/ ad fyrst Gud hefur deydt Abl Syndareñar
i oss mz sÿns Sonar Dauda i Skÿrneñe/þa hafe hn̄ giefed oss so mik
eñ Andakrapt ad vier gietū upprised af Dauda Syndaña/so þær ecke
drottne framar i vorū daudlegū Lÿkama/og være ecke so/ad nockud af
þssu stæde i voru Vallde/sm̄ Endurfædder erū/munde Ritningeñ ecke
so tÿdt skipa oss ad deyda hiñ gamla Mañeñ er sig fordiarfar i Gyrnd
uni Villudoomsins/edur hvad er þad Paall seiger i Rom. 12. Samlaged
ydur ecke Neime þssū/helldur umm̄ynded ydur mz Endurnÿung ydvars
Niarka. J øllū þvilÿkū Greinū Ritningareñar sie eg ecke añad eñ ad
Guds Ande vorkyñe ecke endurfæddū Mañe ad þocknast hm̄. Su er
þa Meiningeñ/jafnvel þott ad vier i øngvañ Maata algiørder sieum/
edur

ydur kunnum Guds Løgmaal upp ad fylla/ſamt hefur Gud giefed oſſ i Skijrnenne ſo mikla Krapta/ad vier gietū viliad hid Goda/jafnvel þott hid Vonda lode vid oſſ/Rom.7. z þurfū ecke ad motſtanda H. Anda/ eñ adhyllaſt Holldſins Verk. So lǽted ydur nu ſagt vera/Br.M. ad þier i þeſſū Gudrǽkelegū Amiñingū hlijduger ſteud / og yferveged Guds Dutſeigiaſlga Giæſku/ſm̄ ydur i H. Vatnslaug hefur andlega End urgiefed/ecke til þſſ ad þier lianed Limu ydar Ranglǽtenu til Jbudar/ hélldur ad þier helged Gud i þm̄ ſo ſm̄ nijar Skiepnur. Alijted þañ Sooma ſm̄ Guds Fødurleg Giæſka hefur ydur i Skijrnenne veittañ / þar ydur er Magt giefeñ Guds Børnū ad vera/ Joh. 1. hia hvørre Sæmd ad allrar Verølldarennar Tign z Herradǽme er Endeme ad rei kna/Gal.3. Þier erud i Skijrnenne Christo Jklǽdder / hvørſu meiged þier þañ fagra Skruda nijda z aka m̄ ſaurugū Holldſins Verkū: Vit ed ad Christur z Belial eiga eckert Hlutſkipte ſamañ/2.Cor.6.hvør ſu meiged þier þa tveimur ſo Olijkū Herrū þioona? Þier erud i Skijrn enne Christi Limer vordner/vared ydur þ̄ þier giøred ecke Christi Lime ad Satans Limū/1.Cor.6.Þier erud i Skijrnenne vijgder og helgader til ad vera Guds Muſtere/eñ þañ ſm̄ þ̄ ſaurgar vill hñ ſtraffa/ſeiger Paulus. Þier erud iñplantader a hid ſaña Vijnvie Christū/Joh.15. Sicued til ad þier ecke verded afhøggner z i Elld kaſtader. Allt hvad Gud hefur ydur Gott giørt i andlegū Efnū/ad hñ hefur giefed ydur ſiñ Eingietefñ Son/ Ad hñ hefur ydur fyrer hñ opeñberad ſiñ Vilia/ ad hñ liet hñ hungra og þyrſta/ad hñ liet hñ afklǽdaſt/hudſtrijkiaſt/ Nrǽkū z Sløgū Ogudlegra Mañа undergiefeñ/og m̄ Þyrnū Coron adañ verda/og um̄ ſijder þola hiñ ſmánarlega Kroſſeñs Dauda/ad hñ hefur tilreiknad ydur Ranglǽtū hñs bleſſada Riettlǽte ſm̄ alleina þ̄ hm̄ gyllder/z utſendt ſiñ Anda i ydar H iørtu til eins Pants z Jnſigl is þar uppa. Þad alltſamañ ſvo miked ſm̄ þ̄ er/ſm̄ þo er ſvo miked ad Himeñ og Jørd eru ecke Heyſtrǽs Virde þar hia ad reikna/ Þad allt ſamañ ſeige eg/er oſſ i Skijrnenne giefed/þvi er þad Skøm̄ vor/ad af rǽkia þſſa ſtooru Guds Nad z ganga i Lid m̄ Fiandanū z hñs A.ū/ ſm̄ øngvu launa þa Þioonuſtu er Meñ veita þm̄/nema eilijfre Kvol

og Pyslum i þvi Dÿke sem vellur af Ellde og Brennesteine / Apoc. 19.
Hvar fra oss og øll sijn Børn vardveite goodur GUD i
Nafne JEsu Christi / AMEN.

Fyrsta Suñudag i Føstu.

Gudspialled / Matth. 4. Cap.

Y hañ Tijma. Þa var JEsus leiddur af Anda a Eydemørk / Uppa þad ad hañ yrde freistadur af Dioflenum. Og þa hañ hafde fastad fiørutyger Daga / og fiørutyge Natta / hungrade hñ sÿdañ. Og Freistareñ gieck til hñs / og sagde : Ef ad þu ert Guds Sonur / þa seig þu ad Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hañ svarade og sagde : Skrifad er / Madureñ lifer ecke af Einusamañ Braude / helldur af sierhvørju Orde / þvi sem framgeingur af Guds Munne. Þa took Dioffulleñ hañ med sier i Borgena Helgu / og sette hañ uppa Musteris Burstena og sagde til hañs : Ef ad þu ert Guds Sonur / fleyg þier hier ofañ af / þviad skrifad er : Ad hñ mune biooda Einglū sijnū um þig / ad a Hondum bere þeir þig / so ad þu steyter ecke Foot þiñ vid Steine. JEsus sagde til hañs : Eñ aptur er skrifad / Eige skalltu freysta DRottens Guds þijns. Og eñ aptur flutte Dioffulleñ hañ med sier uppa eitt miøg ofurhaatt Fiall / og sijnde hm̄ øll Rijke Veralldareñar og þeirra Dyrd. Og sagde til hañs : Allt þetta mun eg giefa þier / ef ad þu framfellur og tilbidur mig. Þa sagde JEsus til hañs : Far i burt fra mier Andskote / þviad skrifad er : DRotteñ Gud þiñ skalltu tilbidia / og honū einum þioona : Þa forliet Dioffulleñ hñ. Og sia þu / ad Einglar komu til hañs / og þioonudu honum.

Exordium.

J 1. Sam. 17. Verdur oss kiendt um David / er sÿdan vard Kongur i Israel og Risañ Goliath / hvörsu þesse var af hinum ad Velle lagdur med Einum Slaungu-Steine. Þesse Frækleikur Davids var so miøg agiætt-ur / ad Kvinnurnar geingu wt af Israels Borgum / og sungu : Saul vañ Sigur a Þusund / eñ David a Tíu Þusund / 1. Sam. 18. Nu þott ad þetta Afreksverk Davids sie merkelegrar Hroosunar verdugt / þa hefur þo Sonur Davids / Matth. 1. HErrañ JEsus Christus eitt añad miklu meira uñed a hinum helvÿtska

helvijtska Goliath Andskotanum / sa ed brixlade Fylkingum Guds lifanda / æ sijdañ hañ sveik vora Fyrstu Forelldra i Paradijs / þar hañ hefur Høggormsins Høfud i sundurbroted / Gen. 3. med þeim Steine / sem Uppbyggendur hafa forsmaad / þad er med sialfum sier / Þvi sæmd/ Hier er meire eñ Goliath / Hañ var eirn Madur / Satan er eirn Diøfull. Þott Goliath være Ogurlegur / þa var hañ allus þar sem hañ var siedur. Satan er ein Hamhleypa / svo hañ bregdur sier jafnvel i Lioossens Engels Lijke / 2. Cor. 11. Goliath fylgdu ad søñu mørg Þusund Philistæaña / eñ Andskotanum fylger Otølyande Her. Þridiung Stiarnaña dreg ur hiñ faarlege Dreke i sijnum Hala/ Apoc. 12. og mikla Sveit Ogudlegra Maña/ sem hañs Merke fylgia. Þeñan sterka Hervijking hefur JEsus Sonur Davids sigrad / og afklædt hañ siñe Harneskiu og sijnum Vopnum a hvør hañ treyste / Luc. 11. Hafe nu Konurnar i Jsrael prijsad David med þessum Dyrdar Dikt / fyr er hañ Sigur / er hañ vañ a Risanum / þvi skylldu þa ecke Zions Dætur / sem eru Guds Andlegar Meyar syngia og spila i sijnum Hiørtum fyrer þeirra Konunge / seigiande : David vañ Sigur a Tiju Þusundum / eñ JEsus Sonur Davids a Otellande Þusundum Þusunda / A margra Þusunda Høfdingia / A Þusund Diela Meistara / og hefur sijnar H. Þusunder af hañs Valde Herteked. Med al añarra DRottens vors Frægdarverka / heyrum vier i þessa Dags Evangelio Eitt Einvijge millum þess allra Besta og hins allra Versta / millum þess Stoora Michaelis / og hins gamla Dreka/ sem kallast Diøfull og Andskote / ecke a Himnenum/ svo sem Apoc. 12. verdur umgieted / sem er Guds Hæsæte / helldur a Jørdune / hvøria Satan kallar sitt Rijke. Og Søkum þess / ad þetta Huggunarrijka Efne verdur a þessum H. Dege predikad i Christnum Søfnudum medal vor / Þa villum vier þad nockud framar yfervega / og af vorum Hertoga læra / hvørnenn vier eigum Holldsins / Heimsins og Andskotans Freistingum i moote ad standa.
Eñ styrke oss hier til DRottenn med Nad siñe fyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingen.

VAgt er øll Vielabrøgd Satans upp ad telia / Eñ Gud næde oss / Fleire mættū vier þeckia/helldur eñ ad vier hyrdū um̄ ad varast· J þessu H. Evangelio heyrū vier/ad hn̄ mz þrefølldu Athlaupe rædur a Lausnarañ. J fyrstu seiger hn̄: Ef Þu ert Guds Sonur/Þa Seig Þu Ad STeinar ÞEsser VErde Ad BRaudū: Med hvøriu ad lijklegt er/ad hn̄ hafe viliad reyna/hvørt hn̄ være hiñ fyrerheitne Messias edr ei/þvi hn̄ visse ad Messiæ voru aller Hluter under Fætur lagd Ps. 8. Og hn̄ var Herra og Erfinge allra Hluta. Ef þu ert Guds Sonur seiger hiñ Vonde: Þad mæ ecke satt vera sm̄ þu heyrder vid Jordan/ ad þu Guds Sonur værer/þar hn̄ lætur þig hungra/Hvorsu agiætlega hefur Gud sijna Velþocknan i þier? ad hn̄ hefur þig yfergiefed hier i Eydemørku a medal Villu-Dijra/Marc. 1. Og ef so vera kañ

ad hñ reyne þig mz soddañ moote/ þa bind Enda hier á/ og reyn aptur hvørsu Sañsøgull z Halldeñordar hñ er/og seig ad Steinar þsser verde ad Braudum/ svo þu nerta meiger. Jeg efast ecke am ad Holld og Blood mune z þvilskar Forløl: hafa fyrer þm/ er Mooturægt eiga i Heimenu. Gud hefur lofad þ hñ vilie miñ Fader vera/Hvørneñ er eg þa vordeñ ad Nia-Barne? Hañ seiger ad Lijfed sie meira eñ Fædslañ z Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ/Matth.6. Nu hefur hñ mier hvort tveggia i fyrstu giefed / þvi fæ eg þa ecke eitthvad þessu til Brødurhallds? Betra være mier þ eg hefde hvørugs hluttakande vorded/helldr eñ eg a hvørutveggia Naud lijde. Ef eg er hñs Sonur/ þvi giefur hñ mier þa Stein þ Braud/edur Høggorm fyrer Fisk/ Luc.11. þar hañ hefur þo sagt sig ad vera Fødur Myskunsemdañaz.Cor.1. Eñ eg s vondur er og mørgu Syndu hladeñ/villde þ ecke giøra vid mitt Barn. þetta predikar Holld z Blood/þegar þ er ecke þ Augunu sm eta skal. Hvad skal hier til seigia/christeñ Madur? Þad sm JEsus Andskotañum svarade: Madureñ Lifer Ecke Af Einusamañ Braude/Helldur Af Sierhvøriu þvi Orde / Sem Framgeingur Af Guds Muñe. Med þssu Ordu hefur ecke Christur sagt þier/ad þu skuler burt kasta allre Ahyggiu fyrer Lijkamlegre Næringu / ecke lofad ad giefa þier þitt Braud / nema i Sveita þijns Andlitis/ Gen. 3. Ecke heited ad Hrafnarner skule færa þier Fædslu/1.Reg.17.þegar þu sefur mz hiñum lata. Helldur svarade Frelsareñ Andskotanu ut af med þssu moote/ og kiende þier under eins/ ad jafnvel þo hñ liete þig lijda Brest a Lijkamlegre Farsælld / Skylldet þu ecke atla ad hñ mune tige kañast vid þitt Faderne/svo leinge sm þu hñ ottast/z ræner hñ ecke sijnu Heidre/ þvi hvørn þañ Son sm Fadereñ elskar/ þañ agar hñ/ Heb. 12. Ef Gud vill ad eg life/þa giefur hñ mier Braud til ad lifa af/Later hñ mig lijda Skort a Braude/þa vill hñ samt ad eg life i Truñe z Voñeñe. Jeg vil bera mig epter miñe Atviñu mz øllu þm Hætte/sm Gud hefur lofad/z epter þvi Orde s framgeinged er af hñs Muñe. þecktu eñ hñ ad mitt Ervide skule ecke blessast ept' miñe Atlan/ þa veit eg samt ad hñ hefur ecke burtkastad mier fra sier i Lauvañs Hendur. Giefe

Gud

Gud mier ecke Braud so eg fæe lifad/ þa lætur hñ mig deyia so eg ei lyflega life. Er mier vandara um̃ eñ hñs Eingietnu Syne/hvørn hñ liet hüngra so hñ freistadur yrde? A eg ad læta mig þad undra/þo hñ freiste miñ um̃ Stundarsaker/sm̃ ecke er nema Ættleidingur? Þad sm̃ hiner Ægyptsku søgdu vid Joseph/Gen.47. Þad sama vil eg vid miñ Gud seigia/þegar Hungurs Nauden tok til ad kvelia þa allt til Dauda/þa søgdu þr: Lat oss med voru Lyfe og Eignum vera Pharaonis Þræla/þad vier lifa meigu̅ og ecke deyia. Take Gud þad hñs er/ef hm̃ so þocknast/og safnvel sialft Lyfed/hvørt hñ sialfur gaf/ Jeg vil bæde m3 þvi og øllu/sm̃ mier tilheyrer/vera hñs Þræll/so eg Æfenlega med honum ryke/ þad vardar mig ad litlu þott hañ læte mig ecke lifa af Braude/þegar eg life af þm̃ Ordum/ sem framgeingen eru af hañs Muñe/ ad hañ vilie ecke freista miñ yfer Megn fram/ helldur giefa Freistinguñe þañ Enda/ad seg stadest fæe/ 1.Cor.10. Madureñ Lifer Ecke Af Einusamañ Braude seiger Lausnareñ: Orden eru teken af Devteronomy Bookar 8. Cap. þar Moyses sagde vid Israels Sonu: Þar þ hefur Gud þvingad þig/ og læted þig Hungur lyda/ad hñ giæfe þier Man/ hvørt þu þeckter ecke og ecke Fedur þyner/ so ad þeir kieñdu þier þad ad Madureñ lifer ecke af einusamañ Braude/ helldur sierhvøriu þvi Orde sm̃ framgeingur af Guds Muñe. Jeg er hræddur um̃ ad þla Mat kuñe hia sumu̅ af oss heima ad eiga. Hvad muñu þr ed nu allvøyda i Heimenu̅ uppvaxa heyra af Fedrunu̅/so þeir kieñe þm̃ þad? Færed hüngad/bered hüngad so ad vorar Hyrdslur fullar verde/og þar sie eingen Skortur i Husum vorum/ eñ ecke ad leita Næringar siñar epter þvi Orde sem framgeinged er af Guds Muñe/ ecke ad læra nockud þad Soome er i/med hvørtu þeir kuñe sialfer syna Næringu ad utvega/svo þeir vite z meige med goodre Samvitsku seigia þad þeir ete sitt eiged Braud/2.Tessa.3. So ad þegar Skortureñ uppa fellur/ þa fara Meñ ad hnoda Braud af Steinum/ þad er af þeim Hlutum sem Gud hefur ecke þar til skickad/og allrei þar til ætlad/ þvi eru so marger þeir ed med Oleyfelegu og Oærlegu Moote leita siñar Næringar/og byda ecke epter þvi ad Gud hialpe/bæde þess

 vegna/

vegna/ad þeir lærdu alldrei nema Dygder af Fedrum sijnū til ad leita Brauds m̄z/heyrdu & um̄ fætt an̄ad talad/hins & an̄ars/ad þr hafa a Gude eckert Traust/þar þr vita ad hn̄ ecke bruk̄ slijka Atferd til ad fæda sijna. Þegar JEsum hungrade/ talar Satan um̄ Braud/ þvi han̄ visse þ var þ hellsta sm̄ hn̄ mætte gangast þ. Þessa Slægsmune hefur Holld & Blood af sijnū Meistara lært : þ sm̄ hvør er giefen̄ þ/ þar um̄ þeinker hn̄ opptast/þ sm̄ einhvør vid þarf/þad brukar Satan til ad locka Man̄en̄ til vondra Verka : og svo sm̄ eirn klookur Veide-madur/hn̄ leggur þad Agn fyrer Dyred sm̄ hn̄ veit þvi lostugast þyk-er/og þa þegar hn̄ hyggur þ hafa mesta Eptirløngun̄/svo fiskar og Satan m̄z Þørfen̄e/ og kriodar Agned m̄z Vellystingun̄e. Seig þu Ad Steinar þesser Verde Ad Braudū : Þetta sagde hn̄ vid GudsSon & hn̄ lætur ecke af ad predika hid sama þ ødrū sm̄ eiga Guds Børn ad heita/jafnvel þott þa drage eingen̄ Naudz til/& er þvi æ verr & midr/ad hm̄ tekst meir en̄ skylldt er sliku hiar allra handa Foolke. Jeg spyr: Hn̄ er uppskier hvar hn̄ ecke sæde/giører hn̄ ecke Steina ad Braudū? Han̄ sm̄ utsijgur Hus Eckna og Fødurlausra/Matth. 23. under Hyl-mingu Laga & Riettinda/hn̄ z spijkur sin̄ Næunga i Kaupū & Sølū/ hn̄ sm̄ leggur Agn Onaudsynlegra & Skadsam̄legra Hluta þ hns Ø-frumsyne & Fararæde / til ad lata han̄ hungra a hine vondu Tijd / en̄ feiter sialfan̄ sig þar med/sa ed m̄ehelldur Sveita þss er erfidar/sa ed spijkur han̄ i sijnu Erfide sm̄ hn̄ elur/klæder & launar hm̄/ munu ecke aller þsser & þr ed þm̄ lijk̄ eru/munu þr ecke seige eg/giøra Steina ad Braudū? Þetta eru Kraptaverk Andskotans/er han̄ verkar i Børnū Vantruaren̄/m̄z hvøriū hn̄ stiornar sijnu Rijke/& leider margan̄ Ein-falldan̄ til sinar Hiaadyrkan̄. Satan apar epter Gude/ hvør ed alla Hlute giørde af øngvu / og Satans Villdarmen̄ epter Christo hans Smurda/hvør ed stadfeste sitt Rijke med Furduverkū. Þegar Fianden̄ hefur kient einū ad feita sig af øngvu nema an̄arra Bloode/hvørt ad þm̄ Dvørū er flóted burt ur Aduinū/þa þenr hn̄ sig ut sm̄ an̄ar Istru-Mage/ Ps. 73. svo ad fæfrooder Men̄ glæpa a hn̄ so z an̄ad Furdu-verk/& meina þ sie af Himnū komed sm̄ hn̄ talar & bijdur/jafnvel þott

eingen̄

eingeñ sie Niegooms styckur i Guds Dyrdarfulla Auglite: Ad eg nu ecke tale um̄ þa ð þiggia Guds Olmusu/ hvoria hn̄ skipar i sijnu Nafne ad giefa þm̄/ er hañ virdest ad kalla sijna Limu/ eñ under Skine þrar fogru Nafnbootar/ stela þr/ liuga og ræna/ eru Bakmæluger/ Opack lœter/ Jllyrdter/ Nœdgiarner/ formæla þm̄ er brioota þm̄ sitt Brauð/ og i stadeñ þess ad sañer Guds Limer leita sier Olmusu i hn̄s Otta/ hia þm̄ sē hn̄ hefur skipad ad ueztaka þa so sē sialfañ sig/ þa fremia þier allra handa Skamer z Leste i hn̄s Nafne/ liuga vid þ z svijkia/ sveria z formæla/ uppa þ þr kœe-sonn Ocœdū skylt ȳ Mañj. Þesser hygg eg framar øllū ødrū giøre Steina ad Braudū/ verda þo af oss a stundum jafnframt ødrū sē rietta Tilkolu eiga Bordsetter i þvi almeñelega Hospitale sē GudAllsherjar Konungur hefur stiptad i siñe christelegre Kyrkiu. Munum vier þessa mikel Not hafa/ Br. M. i Upprisu Riettlætra/ ef vier giørū þ vijsvitande? Eda þykiunst vier truer Rœdemeñ vera yfer Guds Gotse/ sē hn̄ hefur oss til Vñrœda/ og ecke æfeñlegrar Eignar feinged/ þar vier giørū eingvañ Greinarmun a þessum/ z kostum Forsorgun Guds Fœtækra Lima/ fyrer And skotañs Limu/ giørande þañeñ ecke Steina ad Braudū/ helldur Braud ad Steinū i þra grœdugū Muñe/ hvorrū Leyndarbraud smackast lystelega/ eñ sijdañ uppfyllest Muñureñ mz Sandsteina/ svo sem Salomon ad Orde kiemst i hn̄s Orðskvidū/ Prov. 20. z sialfa oss ad þra Hluttøkurū i Syndeñe/ under Skine Myskunsemeñar z goodrar Meiningar/ eñ allra hellst Mañords vegna/ hvørt oss mun þo ecke fylgia epter Daudañ/ allra sijst iñ i eilijft Lijf/ þvi þar hafa ecke Fyrerheit nema þær Olmusur sē giefnar eru i Læresveins Nafne/ Matth. 10. Þad mæ vel skiliast um̄ þa ð eru sañ Christi Læresveinar/ takande sitt Kross uppa sig og fylgia hm̄ svo epter. Þetta giørū vier Brædur z þykiunst vel giøra/ jafnvel þott oss meige alkuñugt Bodord St. Pals/ 2. Tess. 3. er hn̄ seiger: Þegar vier vorū hia ydur/ kiendū vier ydur þ/ ad ef nockur vill ecke erfida/ þa skal hañ ecke eta/ þvi vier heyrū ad nockrer ganga a medal ydar Oskickañlega/ giørande eckert/ helldur hnysa fœfeingelega/ (hvørt Mark vier meigū þeckia a nockrū vorū Olmusumøñū/)

Þessum

Þessū bioodū vier seiger Paulus/fyrer Drotten̄ vorn Jesum Christū/ ad þr erfide mz Spekt og ete sitt eiged Braud/ En̄ ef nockur hlyder ecke þessu voru Bode/þa teikned mier þ til/ og hafed ecke Umgeingne med hm̄ so hn̄ skammest sijn. Um̄ hina fyrstu Freistinguna høfū vier nu heyrt þan̄en̄ talad/en̄ þeg Satan merker ad hm̄ tekst ecke ad locka Jesū mz Efasemen̄e/rein̄ hn̄ til a hin̄ Veigen̄/ & vill freista hn̄s mz Oftrauste. Noogu vel talade Satan um̄ sialfan̄ sig/ Job. 1. Ad hn̄ sagdest hafa geinged um̄ kryng/þvi ꝫ utan̄ þ hn̄ geingur um̄ kryng sm̄ greniande Leon/leitande ad þm̄ sm̄ hn̄ kun̄e upp ad svelgia/ þa er hm̄ þesse Atferd næsta tøm/ er hn̄ brukar hier vid Christū/ ad fara um̄ kryng & leitast vid a allar Sijdur/eins & eirn slægvitur Herkoge þa han̄ umsitur eina Borg/en̄ Bæarmen̄ hafa mz øllū Lids-Abla fyrerbuest i þm̄ Stad sm̄ þr ætludu sier mestrar Nædkū Von/þa fer hn̄ ad þm̄ Ovorū i kryng/ & rædst þar til sem eingen̄ er Vørn fyrer. Svo giører Diøfullen̄/giete hn̄ ecke flækt Man̄en̄ i Nirduleise/leitar han̄ til mz ofmiklū Ahuga/ef ecke i Mistrauste/ þa mz Oftrauste/ef ecke mz Nofmood/þa mz Nugleise/ef ecke i Neimisku/ þa mz Siervitsku/ & so fram̄veigis. Ef Þu Ert Guds Sonur/ Þa Fleig Þier Nier Ofan̄ Af. Alkun̄ugt er oz/ Br. M. hvad margur er a medal vor s Ovarlega fer mz sitt Lijf/svo sm̄ være þ eirn Hlutur/ er hn̄ kyn̄e strax aptur ad kaupa eins & adra Vøru: Soddan̄ Apaskap kalla Men̄ Hugprijde/og hvør Dæren̄ mest vid an̄an̄/svo sm̄ være þad goodur Hlutur. Ad spara ecke Lijf sitt fyrer Guds Saker/þegar hn̄ vill þad svo hafa/ & Men̄ hafa GudsOrd fyrer sier/ad þad sie hn̄s Vilie/þad er hin̄ ægiætaste Hlut & Elskumerke til Guds/þvi eingen̄ elsk eirn meir/en̄ hn̄ giefe sitt Lijf ut fyrer hn̄/Joh. 15. So er þ og kostulegt/ef nockur vogar Lijfe sijnu/ Lande og Lijdū til Varnar/þvi þ er Kiærleikans Verk/ Gud hefur þ og samþyckt/ og boded allvijda hia sijnu Foolke Israel. Og jeg sie ad Lausnaren̄ ecke Ovirdte Hundrads-Høfdingian̄/þott hn̄ Strijdsmadur være/Matth. 8. Eige helldur vijsade Johan̄es Strijdsmøn̄unū fra sijne Skijrn/helldur gaf þm̄ Bodord/ hvørnen̄ þr lifa skylldu i sijnu Stande/Luc. 3. En̄ þad skiedur tijdast/Br. M. ad þr sem eru diarfaster i

Neimsk-

Heimſkuñe/þr eru ragaſter i þſſū Hlutū/og kiemur þ ecke til af Hug-
prijde/helldur af Ovitųrleik og Einrœde/af þvi Gud hefur vardveitt
þa ſo tijdt i Haſkanū/þa meina þr ad þ ſkule alltijd eins ganga. Eñ
hvør vill ſkyllda hiñ Almœttuga til þſſ? Hñ vill ecke lœta trua ſier til
þra Hluta/ſm̃ hñ ecke lofad hefur. Gud hefur lofad/ad hñs Einglar
bœre oſſ a Hondū ſier/Pſ. 91. Eñ ecke nema a Vegū vorū: Þvi Orde
ſtal Diøfulleñ undañ/þa hñ talade vid Chriſt/z mœ ſkie hñ ſtele þvi z
ur þijnu Hiarta/þa hñ gyller fyrer þier Haſkañ/ og þu meinar þ ſie
allt þiñ Vegur/ſm̃ þier hefur einuſiñe fleyſt yfer. Slijkt er ad freiſta
Drottens/hvør Synd ad hefur hiñ veſta Vitnisburd i Ritninguñe/
Eñ ef þu i burtu deyr midt i þſſare hrœdelegu Synd/hvad mun þa af
Sœluñe verda? Lœt þvi ecke locka þig af fiblslegre Akiefd edr fœnijtu
Hroose/ (ſm̃ þo er ecke nema i Heimſkra Muñe) til ad lijda Skipbrot
a Sœlu þiñe/fyrer hvørta Guds Sonur er dæeñ/Rom. 14. Nu þott
Œraſkapureñ ſie ſtoor hia mørgū i þſſu/þa er hñ þo ecke miñe i ødrū
Efnum. Satan viſſe ad ſkrifad var um̃ Meſſiam: Snart mun ſa
Drottnareñ koma til ſijns Muſteris/Mal. 3. Hefr hm̃ mœtt þvi lijklegt
þykia/ad ef hñ þætteſt Meſſias vera/þa munde hm̃ hiᵛ fleſt allt leyf-
aſt. Þegar Gud hefur nockrū ſtoort Vm̃dœme i Hendur feinged/z ſett
hñ uppa þ hœa i ſiñ Stad/þa er hœtt vid ad Holld z Blood meige ad
hm̃ hvijſla/ Hier kañ mier eingeñ ad granda/ Og hvad jeg adhefſt/ þ
mœ gott þykia. Fyrer þſſar Satans Vm̃tølur hefur morgur Hœlſeñ
broted. Og af þvi hñ munde ecke til þſſ Stadar/er hñ var tekeñ fra/
ſm̃ er Leyr Jardareñar/Þegar høñū var lypt upp i Hœdena/þa vard
Falled hœrra eñ hñ varde/ſo ad þad Leyrkiered/ſm̃ Ovarlega var med
fared/datt i Smœmola. Þegar Meñ eru i Guds Stad ſettᵛ/þa þeink
ia þr lijtt þar til/ ad þeir eru af ſama Efne giørder og adrer Meñ.
Þetta hefur mørgū komed til ad œtla ad hñ vœre Guds Igillde/z egᵛ
hñ ried fyrer ødrū/ ſo ad nockrer hafa lided þ Hrœſneñe/ ad ſetia þad
hœleita Nafn uppa eina Vatnsboolu/hvar um̃ Caligula/Nero/Do-
mitianus og adrer bera lioosaſt Vitne. Þar verdur ecke a moote mœlt
ad Madureñ er eitt drambſamt Dyr/Jer. 17. Strax ȏ Luckuñ Svip

vinde hefr brugded vorte Mollo z Dsku i Lopted upp um̄ Stundarsak er/ þa vilia sumer Men̄ vera eins z Rik i allra Manna Augū/ giætande ecke þar ad/ ad þeg' Vedrenu slotar/ þa fellur Dupted a Jørdena/ H'adan̄ þad kom/ so þeir sm̄ blinder urdu z þſſū Þyt/ verda heilskigner aptur/ og troda þ undir Footun̄/ fyrer hvøriu þeir hræddust litlu ad ur. Her vid kanast David Konungur/ sem bæde a sier og sijnum reynt hafde Luckunar Mislynde/ er hn̄ seiger/ Ps. 1. ad þeir Ogudlegu sieu eins og Rik þad/ hvøriu Vinduren̄ feiker/ þar fyrer kun̄e þeir ecke ad standast i Domen̄u Fyrer þvi hafe Gud nockurn hatt settan̄/ z giørt hn̄ ædre ødrū Mønn̄u/ er þ i Vijsdoome eda i Ofervallde/ er þad i Aud og Rijkedæme/ er þad i Lijkamans Styrkleika/ edur ødru Atgiørfe/ þa þeinke hn̄ med sier/ ad hn̄ a ecke þar med ad høndla/ so sem hm̄ sialfū lijkar/ helldur so sm̄ Gud hefur boded/ og hafe fyrer Augum sier þad Pall seiger: Hvad er þ Madur/ ad þu hafer þad ecke þeiged? 1. Cor. 4. Þier erud Guder seig' David/ Ps. 82. en̄ þo skulud þier eins z Men̄ deyia Tøkū oss Orsøk þar af ad þeinkia/ ad þott Gud hafe sett uppa oss nockra Lijking sialfs sijns/ edur Skugga sin̄ar Tignar i þvi ad un̄da fyrer ødrū/ þa kienn̄ þo sa Dagur um̄ sijder/ ad Men̄ skulu standa Reikningskap af þra Radsmen̄sku/ Luc. 16. Þad var vel tilfunded sm̄ Tals-Madur þra i Seythia sagde vid hin̄ stoora Alexandrū: Ef þu ert Gud þa ætt' þu ad midla Mønnum̄ þijn Giæde/ en̄ ecke ad taka þra fra þm̄. Ecke var Guds Eingietin̄ Syne Omattugt ad stijga ofan̄ af Musteris-Bustekie/ en̄ hn̄ villde ecke giøra Kraptaverk Andskotanū til Epterlætis/ eige helldur til Skiemtunar Herodi edur hn̄s Villdarmøn̄um/ Luc. 23. Han̄ giørde sijn Dasemdarverk allderei forgiefens/ helldur Mønnunum til gooda/ Han̄ læknade Siuka/ Act. 10. Mettade Hungrada/ Joh. 6. Uppvakte Dauda/ Joh. 11. Snere Vatne i Vijn/ þegar medþurfte / Joh. 2. Þu sem af Gude hefur fram̄ yfer adra miked þeiged / Gack i han̄s blessud Footspor/ og ef þu villt sijna þijna Oferburde i nockru/ þa giør þad til Gagns og Nota þijnum Bræðrum i Heimenum / og lat øngvum Illa lijda af Guds Gafum fyrer þijna Vanbrukun / En̄ sijn ecke Fordilld þijna þar med / Andskotanum og

vondre Verølldu til Athlæfurs og Augna Gamans. Nu høfum vier þañeñ heyrt þessar Tvær Freistingar: Eñ þegar Satan fiñur ad hñ ecke neitt orkar mz Efasemeñe edur Oftraustenu/ mz hvoriu hñ plagar almeñelega ad pretta Mañeñ i Heimenũ/ og eru hñs Daglegar Veidebrellur/ þa tekur hñ til þss sm̃ hñ visse ad sterkast var/ sm̃ er Oleyfeleg Gyrnd til Audæfa z Metorda. Textenn seig' ad hñ hafe fært Herrañ uppa eitt ofurhatt Fiall/ z sýnt hm̃ þadañ øll Ríke Veralld areñar z þra Dyrd/ sagt sijdañ: Allt Þetta Vil Eg Giefa Þier/ Ef Þu Fellur Fram̃ Og Tilbidur Mig. Hier var æred miked i Bode E. G. B. og er þ Mala sañast/ ad margur hefur loted Andskotanũ fyrer Miña. Miña var þ sm̃ Balaam vañ til þess ad hañ villde formæla Israel/ Num. 22. Miña var Gulltungañ og Kapañ og þr 200. Siklar Silfurs/ sm̃ Achan miste Lijfed fyrer/ Jos. 7. Eige var Naboths Vijngardur so mikels Virde/ sm̃ Achab tapade fyrer Lijfenu/ Ríkenu og allre siñe Velferd/ 1. Reg. 21. Eige var Harkijda Klædnadureñ og þau tvø Centener Silfurs s Gezi laug ut af Naaman hinũ Syrlendska/ 2. Reg. 5. miked ad reikna hia þessu/ z hvad voru þeir 30. Silfur Peningar s Judas keypte/ Matth. 27. fyrer Skapara Himeñs z Jardar. Hvørsu næm ad sie þesse Andskotañs Snara til ad veida syndugar Sæler/ þar eru Otal Dæme uppa. Eñ giæt ad þm̃ Ordum Christeñ Madur s þiñ Endurlausnare seiger: Hvad gagnar þ Mañenũ/ þo hñ eigneſt alla Verølldu/ eñ lijde Tøpun a Sælu siñe/ Matth. 16. Eg medkieñe ad Gots z Peningar eru stoor Guds Gæfa/ þegar þau eru af Guds Hende medtekeñ/ eñ ecke hripsud ut af Muñe sijns Næunga/ hiñs Fátæka/ Eckiuñar z hiñs Fødurlausa/ Eñ eige eru þau þss verd/ ad falla a Knie fyrer Andskotanũ/ til þss ad eignast þ sm̃ ecke er nema til Þijngsla/ z til ad þrælka fyrer þm̃ Omaga sm̃ ecke hefur Vit a hvad vid hñ er giørt/ til ad þioona einũ Nijdinge c alldrei sadde siñ Þienara/ hvad þr þo aller giøra s añadhvørt abla Fiareñe mz Rangindũ edur festa sitt Hiarta þar vid. Hin grim̃u Villudyreñ a Mørkeñe hafe siñ vissañ Skamt / og þau taka ecke Brádena nema hungrud. Eñ Grædge hiñs Fiegiarna tekur alldrei Enda/ hañ etur alltijd/ og er þo

alltijd sollteñ / Hañ Ottast ecke Gud / og eige skamast hañ sijn fyrer
Moñunum / hañ þyrmer ecke Fødur nie Moodur / hañ underþrycker
Eckiuna og ræner hiñ Fødurlausa/hvøriu eckert er herfelegra Meist
ara Stycke Andskotañs / Eñ ad horfa uppa eirn Guds Vesæling/
sem Naudstaddur er / og slijka þañ Bita Brauds fra hñs Hungrudũ
Muñe/sem hin millda Drottenis Hønd hefur hønum riett til ad sedia
hñ a. Þad er satt sem Paull seiger / ad Fegirndeñ sie Root alls hiñs
Jlla/1. Tim.6. Vilie Meñ uppræta Jllgresed af Akrenũ/þa skulu
Meñ Rootena eirneigeñ burttaka. Eg efast ⁊ ecke um̃/ad sa sem A-
gyrndeñe hefr utskufad ur sijnu Hiarta/hñ hefr ⁊ gyrdt ꝥ marga Leste/
Þvi hvad er ꝥ Jllt/sm̃ ecke filger einũ Fe-Puka? Meinsære/ Mañ-
drap/Lijge/Svik/Fals/Agg/ Þræta og añad/ sem hier ut af fædest/
Soo ad eirn af þeim Spøku fordum/ er hñ var adspurdur/hvørt ad
være hid versta Dijr a Jørduñe / Þa svarade hñ: Ad þad være Leon
⁊ Byrner a Fiøllunũ/eñ Agiarner Meñ i Bygdeñe. Jeg veit ecke lij-
kare Skur-God eñ Mam̃on ⁊ Moloch/ Svivirding Am̃ons Barna/
1.Reg.11. Hvør ed sitt Nafn hefur af Rijke. Þessum Afgud offrudu
heidner Meñ/ og a stundũ Gydingar Børn sijn/ og lietu þau ganga t
giegnum Elldeñ/hønũ til Þioonustu/ 2.Reg.21. Hvøriñ ecke Llijker
eru þr/s kveikia i Hiørtũ Barna sijña/strax a unga Alldre Oleifelega-
Elsku til Auds ⁊ Fiarabla/ ⁊ kieña þeim ad þiena Mam̃ona fyrr eñ
Gude/ og ad hafa sitt Ynde ⁊ Epterlæte i Oþørfũ Maurum/langt
framar eñ i goodũ Sidũ og Dygdũ / þar til ad Lijf og Saal standa t
hiørtu Ræle/Og þott nu ad Metorda-Gyrnden halldest af flestũ ad ve
ra nær Mañdygdunũ/þa eru þo bædar skadlegar/⁊ halldast giarnañ t
Hendur/þo so/ad þar sm̃ Metorda Gyrndeñ er einsamañ/ þa er hun
þess stærre ef Agyrndeñ heñe ecke fylger / Þvi Agyrndeñ er þung og
dregur þañ til Jardareñar/sm̃ vill kieppast uppa ꝥ hæsta: Eñ i þvi
eru þær so lijkr/s eiñ Sijster kañ neckurn Tijma ad vera añare/ad þær
giøra bædr Lækninguna ad skadare Siukdoome ⁊ Sadninguna ad Sull
te/þvi eins ⁊ hiñ Agiarne vill þess meir/sm̃ hñ meir hefur/⁊ vantar
alltijd eirneñ ꝥ/ sem hñ hefur/ Svo er ⁊ hiñ Metordagiarne alldrei

Mnagdur

Mægdur m: þ Stand sem hañ er i/ helldur kieppest allt)o uppepker. Pad er z fullkomlega satt/ adMetorda-Gyrndeñ hef: ecke færrū steipt eñ Fiesyukneñ/ Fyrer hana er øll Olucka iñkomeñ i Heimeñ: Pegar Diøfulleñ villde helld: stiorna eñ hlyda/pa hrapade hñ morgū til O- lucku. Jeg þykest vita ad Eva hafe ecke geingest so þ Eplenu/ helld: mune pad hafa geinged heñe i Augu/ad hun ætte Gude lijk ad verda/ Gen. 3. Hvad miklu Jllu hefur nu Metorda-Gyrndeñ af stad komed sijdañ i Heimenum? Hun stoo Mariam Aaronis Systur med Lijk- þrá/ Num. 12. Hun lauk Jørdunē upp under Core / Datan og Abi- ram/ Num. 16. Hun heingde Absalon upp i Eikena / 2. Sam. 15. z 18. Hun blandade Blodu Zambri samañ vid Konungsins Husf Blodu/ 1. Reg. 16. Og er pad nu lijtels verdt og næsta maklegt/ po hun stæe siñ eigeñ Mañ um Hals/ eñ þ er miklu hryggelegra z aumkunarverd ara/ pegar heilū Londū og Rijkiū illa tijdur fyrer eins Hroka/ og pad kostar magra Maña Gøts og Velferd/pegar tveir Stoorer prætta. Gud giæfe Meñ villdu po giæta par ad / ad su Æra sem Meñ hafa af Metordunū/er øngvañ veigeñ verd þß Erfidis sm par er uppa kost ad. Añadhvort komast Meñ par til med Rietku edur Raungu/ ef med Rietku/pa skulu meñ leinge prælka/ædur eñ meñ koma til nockurs/ z þ miked Erfide komast meñ til æfars stærra/pvi pa meñ eru par kom- ner/taka meñ Valld yfer ødrū/eñ missa Valldeð yfer sialfū sier/pvi ein kosgiæfeñ Yfervallds Persona er ecke sialfráð/ helldur allra þræ Pienare sm hñ er yferbodeñ/og mæ tijdt vaka pegar hiner sofa. Eñ hafe hñ geinged hiñ ranga Veg m: Satans Listū/pa heiter Tignar Sæted Stooll Nædungareñar/ og er Styggvirding bæde fyrer Gude og Møñū / svo sm Predikareñ seiger Cap. 7. Ad sa sem ranglega tekur sier Valldeð til/mune hatadur verda. Pvi hygg eg pad rieet være sm Joas Israels Konungur sagde vid Amaziam Juda Konung/Pu hefur sleiged Edom/par fyrer er pitt Hiarta upphafed/haf pu pijna Veg semd og sit i pijnu Huse/hvar fyrer styllder pu skipta pier af Jllu/so pu faller og Juda med pier/ 2. Cron. 25. Svo er nu Agyrnd og Of- metnadur næsta skadleger Lester / par þ vilie Satan freista pijn par

mz christeñ Madur/ þa sla hñ med Guds Orde/ so sm̃ JEsus giørde/ Vÿk fra mier Satan/ þt skrifad er/ Drottiñ Gud þiñ skallt þu tilbidia/ Og Hm̃ Einũ Þioona. Nu er þad olldungis Omøgulegt under eins Gude ad þioona og Mamona/ Matth. 6. Vilter þu þar fyrer ad þitt Hiarta sie Guds Mustere/ þa rek Satan ut þadañ mz hñs bølvadre Aura-Elsku. Satan a ecke þad hñ giefur/ helldur er þ allt þioofstoled/ sm̃ af hñs Hende er þeiged. Vei þier Satan/ Hvør hefur giefed þier øll Rÿke Veralldareñar/ so þu meiger þau aptur giefa? Þu att ecke Raad a eirnre Mÿflugu/ nema Gud leyfe/ Og þott þu mætt nockru hier um̃ rada/ þa villũ vier ecke taka þÿnu Bode/ eñ sleppa hm̃ s hæde Himen z Jørd hefur i siñe Hende/ s oss hefur Saal og Lÿkama giefed/ sm̃ oss hefur frelsad fra þÿnu Vallde/ Col. 1. sm̃ hefur giefed sitt Lÿf i Daudañ fyrer oss/ Joh. 10. sem hefur sendt siñ Anda i vor Hiørtu/ Gal. 4. sem ad ber Vitnisburd vorū Anda/ ad vier sieũ Guds Børn/ Rom. 8. O þu Eilÿfe Konungur Dyrdareñar/ sm̃ ad ert Hoog vær og af Hiarta Lÿtelatur/ kieñ þu oss ad epterfylgia þÿnu blessada Dyrdar-Dæme hier i Heime / svo vier meigum þier sÿdañ iñ i þÿna eilÿfu Dyrd fylgia/ og iñ til þi himnesska Nabords upphafder verda/ til ad syngia þeirre hæleitu Guddoomsins Preñingu eilÿfa Dyrd og Lof um̃ allar Allder Allda/ A M E N.

Añañ Suñudag i Føstu.

Gudspialled/ Matth. 15. Cap.

U Þañ Tÿma. Og JEsus gieck burt þadañ / og foor i Landsbygder Tyri og Sydonis. Og sia þu / ad Canversk Kona gieck ut af þeim sømu Takmørkum / kallade epter hønum/ seigiande: Herra/ Sonur Davids/ Myskuna þu mier/ mÿn Dootter kvelst illa af Diøflenum. Og hañ svarade heñe aungvu Orde: Hañs Læresveinar geingu til hñs/ bædu hñ og søgdu: Lattu hana fara/ af þvi hun kallar epter oss. Eñ hñ svarade og sagde: Eg em ecke sendur nema til fortapadra Sauda / af Huse Israels. Eñ hun kom og tilbad hañ / seigiande: Herra / hiælpa þu mier. Eñ hñ svarade heñe og sagde: Þad er ecke gott ad taka Braud

ed Barnana/ og kasta þvi fyrer Hvølpana. Eñ hun sagde: Satt er þad Herra. Eñ þo eta Hvølparner af Molum þeim/ sem detta af Borde Drottna þeirra. Þa svarade JEsus og sagde til heñar: O Kona/ mikel er þijn Tru/ Verde þier so sem þu vill. Og a þeir re sømu Stundu vard heñar Dootter heilbrigd.

Exordium.

Nu er tvøføld Freistne til / øñur kiemur af Gude / øñur af Andskotanum / øñur leider til Lijfsins / øñur til Helvijtis. Su sem af Gude kiemur / hun er heñar Lækning/ sem kiemur af Satan. Þad er ecke Otamt hinum Almattuga Konunge / ad læta Diøfulen̄ detta a sijnu eigen̄ Bragd: / og sijna Freistne hans Freistingar yfervijña. Eñ þo ad þessar Athafner Guds og Diøfulsins hafe sama Nafn / þa eiga þær þo ecke saman̄ nema Nafned. Diøfullen̄ geingur ecke i Berhøgg vid Meñena / þvi hañ veit þeir fælast sig / helldur hefur hañ Tvo Stallbrædur / sem ecke eru svo uggvæner / eñ þo ecke øllu sydur skadvæner / Añar er hid Ytra / Añar hid Jñra: Þesse er vort Holld og Blood med þess Tilhneigingum / Hiñ er Verølldeñ med sijnum illum Dæmum: Hiñ sijdare af þvi hañ er vondur / og liggur i þvi Vonda / 1. Joh. 5. þa leider hañ til hins Jlla. Sa fyrre er hælfu verre. Margur kañ sa ad forðast adra/ sem ecke gietur fordast sialfañ sig. Holld og Blood er gamall Skutul-Sveirn Diøfulsins / sem framreider allra Handa Rætar / eñ þo Eitradar Vister. Þegar Andskoteñ bijdur Mañeskiuñe til Sadnings / eñ Salen̄ liggur blind i Sængeñe eins og Jsaac / og veit eige hvørt þad eru helldur Jacobs edur Esau Hendur / sem hun þreifar a/ samt vel þo hana grille til ad þeckia Raustena / Gen. 27. So miked læ̈ngar hana i þañ ferska Riett / veit þo ecke ad giøra Grein a / hvørt helldur hañ er med Boganum veiddur / eda af Hiørdeñe teken̄. Vel þeirre Borg / hvør eð bæde hefur Ovinena utan̄ fyrer Portunum / og lijka iñe a Strætunum / Eñ ønga vu betur erum vier a oss komner i Andlegum Efnum. Alla vega umkringer Hollded oss / a hægre Sijdu med Gyrnd Audæfa og Metorda / a vinstre Hlid med Orbyrgd og Ørvinglan / Fyrer framan̄ oss stendur Sialfs-Þootten̄ og Virding vors eigen̄ Agiætis / A Bak vid oss Ansøkun og Þeckingarleyse Syndareñar / Jña vortis Sløg Samvitskuñar / illar Gyrnder og Tilteigingar. Þesse er nu Andskotans Freistne og Elldlegar Pylur þess Hreckvijsa / Eph. 6. Eñ søkum þess þær eru Syndugre Mañeskiu svo skiædar / ad þar er einge Lijfs edur Heilsu Von / ef Diøfullen̄ / Heimuren̄ og Hollded meiga sijnu framfara / þa freistar Gud Mañs sins/ Saluñe til Heilsubootar. Eñ Gud freistar vor / bæde sialfra vor vegna og svo Naunganś. Þad sem Diøfullen̄ giører med illum Heimsins Epterdæmum til Jlls / þad giører Gud til Epterdæmis med Krossburdenum til Goods. Margur munde hallda sig Saklausan̄ / nema Gud typtade hañ og tide Mootlætis ingaña Vatne a vor blindu Augu / svo ad vier siaum vora Omynd. Þegar Gud byrtest Fedrunum i Gamla Testamentenu / þa skiede þad opt i einu leyptrande

Skye/

Skyr/ og ſvo trwe eg þad verde eñ nu i Dag/ ad varla ſære Meñ riett Gud ſienañ/ nema hañs Dyrd bregde fyrer oſſ i Þoku Mootlætinganña / Þvi a medañ vel geingur / þykeſt Madureñ ſvo ſem ſialfſkilld eiga allt þad hañ þiggur af DRottne/ Eñ þegar hañ tekur þad burt / þa leita Meñ hañs med Angiſt. Kuñuglega tal ar David hier uñ/ Pſ. 30. Eg ſagde þa mier vel gieck / Eg ſkal alldrei ſkilltaſt fra DRottne / þvi þu DRotteñ veiter Stadfeſtu mynu Biarge med þiñe Þocknan / Eñ þegar þu byrgder þitt Andlit fyrer mier / þa ſkielfdeſt eg / þa kallade eg til DRotteñs / og eg grætbænde hañ. Aptur freiſtar Gud þeirra er hañ vill / ödrum til EptErdæmis / ſvo ſem Abrahams og Jobs / hvad liooſt er af hañs Søgu / er øllum er ſkrifud til Epterdæmis. Og ſiaum vier nu af þeſſu / ad Gud freiſtar Mañſins / bæde þeim til Gagns / er hañ leggur ſiñ Kroſſ a Herdar / ſvo og ødrum til Fyrermyndunar. J þeſſu H. Dags Evangelio / høfum vier Dæme eirnrar Kvíñu / hvør ed þa fyrſt leitade ad Chriſto / þegar Nauden þryſte heñe þar til. Og viljum vier þad nu med þeſſ Lærdoomum yfervega / epter þvi ſem Gud giefur Nad til. Hialpa oſſ þar til Naaduge Gud fyrer þiñ Son JEſum / Amen.

Utleggingeñ.

Þegar Marcus ſeiger fra þeſſare Hiſtoriu i hñs Gudſpialla/ Cap. 7. Þa giefur hñ uñ ad JEſus hafe ſo ſem faled ſig i þeſſum Stad/ þvi hñ hafe geinged iñ i eitt Hus/og hafe eige viliad lata neirn vita þad. Hvar varſtu nu miñ Herra? Sem ſeiger: Eg er fundeñ af þeim ſem ecke leitudu ad mier/ þu ſem ad hroopader/ Matth. 11. Komed til myñ aller þier ſem erfided og þunga erud hlader / eg vil endurnæra ydur. Hvar varſtu þa? Er nockud þyñ Hønd ſtutt vordeñ ad þu kuñ er ecke/eda þitt Eyra ſvo tillukt ad þu vilier ecke hialpa? Sañlega er þ ecke/ helldr kiemur þ hier fram ſ hin eilyfa Spekeñ ſeiger: Eg leik mier vid Mañaña Sonu/Prov. 8. Svo plagar Fader Myſkunſemdañna ad þreyta vid ſyn Børn/hñ hylr ſig uñ Stundarſaker/ſo ad Mañeſkiañ leite hañs Andlitis. Viſſe JEſus ad Lazarus Vinur hñs lꝺ veikur/Joh. 11. ſamt var hñ Fiarlægur hm a medañ hñ tok hñ burtu. Eige var hoñl Okuñugt ad Vynſkortur var i Cana/ eñ þo droo hñ undañ ad ſnua Vatnenu i Vyn/ þar til hñs Stund var komeñ/Joh. 2. Ymiſlega breiter Gud vid ſyna. Hvør hefr nockurn Tyma hñs Rad giafe vered? Rom. 11. Hñ deillde a Konungs Mañeñ þa hñ leitade hialpr vegna Sonar ſyns/Joh. 4. Hañ baud Hundrads-Høfdingiañu ad ganga Samſtundis heim og lækna Þioon hñs/ Matth. 8. Hañ fañ ſtrax Krapt ut af ſier ganga þa hin Bloodfallsſiuka hrærde vid hñs

Klædas

Klædafallde/ Marc.5. Enn fyrer þessare Naudstoddu Konu hylur hann sig, so kann ecke Sool Riettlætesens ad leyna sier/ þvi seiger og Marcus ad þesse Kona hafe heyrt af Jesu og þar fyrer til hanns komed/ þoi hann hafe eige giekad dulest. Hvør er þa Boon hennar? Hun hroopade og sagde: HErra SOnur Davids Myskuna þu Mier. O hvad dyrmat ur Nlutur er Krossenn/ hann kann ad reka Manenn ut af Tyro og Sidon/ þad er af vondre Verølldu þessare til ad leita ad Christo. Hann er eirn And legur Segulsteirn/ sem Manana Stalhiortun upprycker i Hædernar til Guds lifanda. HErra Sonur Davids seiger þesse Kona. Hmord et Bæn hennar/ enn eckert er hier epterskeled þad sem audmiukre Syndugs Manns Bæn a ad fylgia. Med Herra Titlenum jatar hun sig ina Und' giefne/ var hann Herra/ þa var hun hanns Ambaatt/ enn med Nafne Davids Son' telur hun sig i ætt vid hann. Ecke þad hun være af David komenn/ helldur af Adam / hvørs Nidie David var. O minn JEsu / þeir eru þijn Mooder z þijner Brædur/ sem eru þijner Læresveinar/ Matth.12. Enn þijner Læresveinar eru aller þeir er þitt Ok uppa sig taka/ z fylgia þier epter/ Luc.14. Medal hvørra þesse Utlendingur var eige hinn sijdarste. Þad var henne ecke noog minn JEsu ad þu varst hennar Herra/ þad er annad ad kunna/ annad ad vilia/ enn þad hun kall' þig Davids Son/ þad er Hollð af hennar Hollde z Bein af hennar Beinum/ þad var bitturt Skeyte/ sem æn alls Efa hefur stunged þijn Myskunar Hiarta. Þetta styrker St. Paull/ Hebr.2. seigiande: Honum byriade Brædrunum i øllu samlijkur ad vera/ uppa þad hann Myskunsamur være/ z trur Biskup i þvi sem hia Gude atte ad giøra/ þvi søkum þess hann lided hef: þa hann var freistadur/ þa kann hann og ad hialpa þeim/ sem freistader eru. Myskuna þu mier seiger Konann: Hun kiemur til JEsum/ ecke svo sem til annars Lækners/ ; sem er Menn biooda Laun fyrer sitt Omak/ ecke helldur i Trauste sinnar For þienustu. Myskuna þu mier seiger hun/ enn ecke minne Dootter. Jat ande þar med/ ad ecke þyrfte hennar Dootter einasta Myskunar vid / helldur være z sialf hun Overdug i Guds Auglite sinna Synda vegna/ þad hann skyllde hialpa hennar Lijfs Afkvæme/ hvørt hun eige einasta hafde gieted og fædt i Syndenne/ helldur uppaled medal Ogudlegra Manna

vid Satans þioonustu/og i hñs Dyrkan. Lær hier af syndugur Mad
ur/ Nær þu framkiemur fyrer Gud ad þiggia nockud af hñs ørlætis
Hende/ad afneita sialfū þier z øllū þijnū Verdugleik/z giør ecke þijn
Goodverk/ef nockur eru/ad hiñe verstu Synd/med ofmiklu Trauste á
þm/edur Dælxte vid sialfañ Þig/ helldur seig þu med þessare Konu
z David: Myskuna þu mier Gud epter mikillre Myskunseme þiñe/og
epter Mikeleik Myskunsemda þiña/afmá þu mitt Ranglæte/ Ps. 51.
Þesse færæda Mañeskia leggur Orsøkena til / hvar ꝧ hun so græt-
bæne/MJn DOtter KVelst Jlla Af Dioflenū. O Neyd/O Neyd/
O Sorg/ O Sorg/ Hvad goodur Skoolameistare ertu? Og hvørsu
sijnt er þier um ad giøra hinar færædu Tunguñar vel Talande?
Eckert er hier eptersk[i]led / sem eitt Mañs Hiarta kyñe ad hræra til
Medaumkunar/svo hier var a øngvañ Veg hægt undañ ad komast ꝧ
þañ sm allt Valld hefur/ bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28. Og
er þo under eins so Lijknsamur z Faderen er Børnunū Myskunsamur.
Ps. 103. Hun kallar hñ Herra/ þvi treyster hun ad hñ giøre/hun kall*
hñ Son Davids/þvi vard hñ ad vilia/ hun bidur um Myskun/ Hvørt
villde þa Bruñr Myskunareñar læta sijna Lække reña/ef ecke i svoddañ
TruarSkaut: Eñ ꝧta eykur miøg svo a/ad hun bidur fyrer sitt eiged
Lijfs Afkvæme/ hvørs Sæl ad hieck af heñar Sæl/ eins og Jacobs
og Benjamins. Hun seiger: Mijn Dootter/ þad var sært/ hun kvelst/
þad var herfelegra/hun kvelst illa/ꝧ var Ohærelegt/og þad af Diofl
enū/þad yfergieck alla Tijmañlega Hørmung. Lijkamlegur Siukdom
ur liggur æred þungt a/og nærsta hart er ad sia uppa sijna þegar svo
tilfellur/eñ þad geingur nærst hinū bitru Helvijtis Pijslū/þegar And
skoteñ fær Leyfe til med sijnū Jllsku Krapte ad bua i Syndugs Mañs
Hollde/z stijta ꝧ z kremia epter sijnū Vilia. Hvad fast mun hin heita
Moodur-Ast hafa þreyngt ad hñs Hiarta/er sialfur seiger/ Es. 49.
Kañ nockud Mooduren ad gleyma sijnu Barne/Syne sijns Kvidar/og
þo hun gleime þvi/þa vil eg samt ecke gleima þier. Siæ eg kiem/vill
þesse Kona seigia: Eg er ein Vesæl Mooder og bid um Myskun/ecke
um Mune þssarar Veralldar/ecke um Lijf Ovina miña/alleina bid eg
ad

ad mitt Barn/ s er Guds volud Skiepna/ ad þ mætte fríast fra Diof ulsins Vallde z Ofrýke. Mun ecke Jesus hafa þeinkt til sinar Mood ur/ sm̄ stood sýdan̄ under hn̄s Krosse/ þegar hn̄ hieck þar so sm̄ Mad- kur en̄ ecke Madur afmyndadur af Diøfulsins Prælū? Mun nu ecke han̄/ sem i bitrustu Daudans Angist og Nelvýlis Kvølum staddur/ sa Aumur a sine Moodr/ mun hn̄ ecke/ seige eg/ hafa aumkast yfer þssare voludu Manneskiu? Eige er þ ad efa/ sm̄ sýdar gaf Raun Vitne. En̄ þo seig' Textenn oss/ ad hn̄ hafe ecke svarad henne einu Orde. Hvilýkt er þetta? Ofan̄ a alla hennar Neyd/ eykur þetta nærsta miklu. Hm blessada Riettlætis Sool/ Mal. 4. uppran̄ henne um̄ Stundarsaker / En̄ Ský þagnarennar droo þ hana aptur. Hvad skal hier til seigia? Kan̄ ecke þad eilýfa Orded ad tala? Heyrer hn̄ ecke/ sm̄ Eyrad hefur plant ad? Er hn̄ Afunden̄/ sm̄ øllum býdur til sýn ad koma? Matth. 11. Hvar eru nu þýn Ord/ mijn̄ Herra Jesu/ er þu sagder fyrer Mun̄ Es. 65. Cap. þad skal skie adr en̄ þeir akalla mig vil eg svara/ og a med an̄ þr eru ad bidia/ vil eg Bænheyra þa. þetta sýnest hi' allt ad øngvu verda. En̄ vier viltū standa hier vid um̄ Stund/ G E. B. þad være ecke gott fyrer oss/ ad vier skylldū øllum Stundū Bænheyrder verda/ þeir eru eige aller / sm̄ Gud fære til sýn leidt med Taume Naadaren̄ar/ nema han̄ slæe ødruhvoriu med Svipu Tijptunarennar. þegar vel gieck/ snerū vier Bakenu vid Gude/ Vier foorū illa med hn̄s Gaaf ur/ Vier forsoomudū ad briooka vort Braud hinn̄ þurftuga og Volada. Oss fanst eckert til þegar Gud liet oss falla allt i Kiør/ og eige þaadu Men̄ Guds Orlæte/ so sem af hønū komed/ helldur so sem af vorum Handabla/ vorū Atburdū/ vorre Framsýne. Er þa ad furda þott hn̄ meige þegia um̄ Stundarsak' vid oss? So ad vier høllldū oss ecke Sak lausa/ z lærū/ ad øll good Giøf z fullkomen̄ Giøf kiemur ad ofan̄ fra Fødur Lioſanna/ Jacob. 1. Og ecke gierer Gud einasta þetta vid hina þrælanu/ helld: z vid sýn Elskuleg Børn. Sannlega hefur hn̄ kient i Briooste um̄ Eymd þssarar Konu/ en̄ þo svarar hn̄ henne ecke einu Or de: Nan̄ vill þr bidie svo þeir fæe/ leite svo þr fine/ knýe a/ svo fyrer þm̄ uppiokeb verde/ Luc. 11. Heyred David Kongung/ sem var Astvinur

Drottens/hvørsu hañ klagar yfer hañs Þøgn vid sig/ hvørt helldur hñ talar þ under siñe edur Messiæ Persoonu/ Hvar fyrer ert þu Fiar lægur mijnu Hiælpræde/ og svo fiærre mijnu Hroope Gud miñ/ Dag og Nott kalla eg til þijn/ og fiñ þo øngva Hvijld/ Psalm. 22. Nu/ þoott ad Gud svo þeige vid oss a Stundū/ þa mun hañ samt Hiælpena ecke leinge undañdraga/ svare hñ ecke svo sm vier viliū/ þa svarar hñ svo sm hañ vill/ vier vitum eige hvørs vier bidiū/ eñ hñ veit hvad oss er fyrer bestu. Ef vier ÿrdum alltijd Bænheyrder/ þa kañskie hañ giæfe oss Høggorm ꝑ Fisk/ edur Stein fyrer Braud/ Jaa/ Høggorms Eyru fyrer umskoreñ Eyru/ Steinhiarta ꝑ Kiøtlegt Hiarta/ eñ þ sama er a moote hñs FødurleguHiartalage. Hañ Bænheyrde ecke Eliam þa hñ bad hñ ad taka sijna Sælu fra sier/ 1. Reg. 19. Helldur gaf hñ hm̄ Krapt til ad mootstanda Jessabel og øllu Achabs Huse. Hañ heyrde ecke so bradlega Harmakløgun Jobs / eñ hañ gaf hønū yfermæta mikla Þolenmæde/ Job. 2. Hañ took eige Kaleikeñ fra sijnū Elskulega Syne/ helldur sende hønū Eingel af Himne/ Luc. 22. Og svo giører Gud eñ nu vid hñs Sann-Arfa/ take hñ ecke fra þm̄ Hørmungena/ þa sender hñ þm̄ þo Krapt til ad bera hana. Hvørt er betra ad reka Fiandmañen burt/ edur ad giefa einū Megn og Mætt til ad sigra hñ? Hefde Goliath a Bak aptur horfad/ hvar var þa Davids Sigur? 1. Sam. 17. Hefde eige Israel barest vid Cananita/ þa hefde hñ ecke eignast þ Fyrerheitna Landed. Hefde eige Jacob glijmt vid Gud/ þa hefde hañ eige hloted Israels Nafn/ Gen. 32. Og hefde ecke þesse Kona þreytt med Bæneñe vid hiñ Almættuga/ þa hefde hun eige heyrt þsse Fagnadar Ord: Kona/ Mikel Er Þijn Trua. Þeg^r Læresveinar vors Endurlausnara formerktu ad hñ svarade heñe øngvu / þa hrærdust þr af Medaumkan/ og seigia: Laat þu hana fara/ fyrst hun kallar epter oss. O hvad gott Epterdæme hefur þu hier/ christeñ Madur. Sæler eru Myskunsamer seiger Endurlausnareñ/ þvi þr munu Myskun hliota/ Matth. 5. Guds Myskunseme þurfū vier Daglega vid/ og æn heñar kuñū vier ecke ad lifa. Vilier þu ad Gud sie þier nædugur/ þa vert ecke Afundeñ vid þañ sm̄ þig bidr/ eda frasnueñ þm̄ sm̄ af þier vill Laan

taka/

taka/ Matth. 5. Þvi hvørsu maa Gud opna þi'sijna Myskun' Brunna/ ef þu tilbyrger þijna Take þ hinn Naudstaddda/ og sie svo ad þu hafer eige Efne a ad Myskuna med Verke/ svo sm þu villder/ þa alijkur þo Drottens Hiartad. Sa sm Myskunar meir enn hn hefur Raad til / hann hef͛ giørt sitt Myskunar Verk jafnvægt sijnum Vilia/ z hef͛ myskunad meir enn hn kunne ad myskuna: Ecke er hier talad um eirn helldur enn annann af Læresveinunum/ helldur hafa þeir aller i einu Hliode meint ad ijstaka Drottens Myskunar Hiarta. O Gud giæfe christner Menn vill du vera Samtaka i Bænenne. Hvad er þad vier seigium i vorre Truarjatningu? Jeg true Samneyte Heilagra. Er þalleinasta ad jata eirn z hinn sama Gud? Ad vera mz eirnre Skyrn skijrder? Ad koma samann i einu Guds Huse? og medtaka eirn z hinn sama Lijkama z Blood Jesu Christi? Nei/ øngvann veigenn/ helldur þar ad auke ad hallda Eindrægne i Andanum/ Eph. 4. mz Bænum z Fyrerbeidslum þ øllum Mønnum/ 1. Tim. 2. Bidied hverier þ ødrum seiger St. Jacob/ Cap. 5. ad þier Heibrygder verded/ þvi miked maa Bæn hins Riettlaata/ þa hun er heit. Sialf͛ Drotten seiger/ Matth. 18. Ef tveir af ydur samþyckia a Jordu um hvørn þann Hlut/ sm þier bidied/ þa skal ydur þ veitast af mijnum Fødur/ sm er a Himnum. Og ef Gud heyrer svo tveggia Bæn/ hvad miklu framar mun hns Fodur Hiarta komast vid/ þa eirn heill Søfnudur utheller sijnum Bænum i Eindrægne Andans? Gud elskar Mennena þa hn sier ad hvør þra elskar annann. Eirn Vatns-Drope/ ef hn er einnsamann/ þa þornar hn brædlega/ enn falle hn i Sioonn/ þa geimest hnn Ostyndur: Svoo eru z Taara-Dropar christenna Manna/ ef þr falla samann/ þa verdur þar eitt Vatns-Flood af s allt upp i Himenenn vex/ þar til þ fellur i Naadarstrauma hins Almaattuga Guds/ sm framfliota af hns Naadarstole/ z renna so apt͛ ofann til vor a Jørdena. Damparner sm uppstijga af Jordunne/ samannsafnast i Loptenu/ ꝥegar þr verda ofur þunger z piettter/ þa sundurdreifast þr af Vindenum/ s ecke kann i giegnum þa ad briootast z falla aptur yfer ymsar Alfur Jardarennar/ henne til Frioфsemdar Andvarpaner Guds Barna/ s uppstijga af heitu Hiarta/ þær samannsafnast þ Guds Naadarstole/ þ' til þær verda hns Myskunar

 Ydrum

Yörn ofur þungar/ so ad Himnarijke lijdur Ofrijke/ Matth. 11. Þar af verdr hin hialpsamlega Náttdögg Guds Goodgyrne & Myskunar/ sm̄ fellr af þvi himnesku Hermon yfer þa jardnesku Zion/ Ps. 133. hvörre Ande Drottens sundurdreifer & utskipter medal Mannanna Sona. Þad er eige noog/ þott eirn edur tveir bidie fyrer öllum. Þo Gud hafe miked giört ꝥ Bæn Moisis/ Abrahams/ Eliæ/ Elizei/ St. Páls & annarra Guds Astvina/ þa er Gud ecke skylldugur ad giöra so öllu Folke: Nu nu & fæer vera þm̄ lijker a vorum Dögum. Margra Tru hygg eg ad nu meige leggia vid Abrahams og Eliæ Tru. Fyrer almennelegre Plágu/ skal almennelega bidia/ þvi a stundum er Gud so tyndr/ ad hn̄ vill straffa þa Goodu med þm̄ Vondu i Landenu. Hafed þvi Raad Endurlausnarans/ M. E. Luc. 18. Bidied Daflátanlega & lettiest ecke/ þvi hvar fyrer skyllde Gud eige frelsa sijna Utvalda/ þott hn̄ undandrage Hialpena? Sannlega seige eg ydr/ hn̄ mun frelsa þa. Hvert Svar giefur nu Frelsarenn sijnum Lærersveinum hier uppa? Eg Em Eige Sendur Nema Til FORtapadra Sauda Af Huse Israels. Þetta sijnest nockud þungskiled i fyrsta Alite/ enn hefr þo sinn stadfastann Grundvöll i Riknungunne. Epter sijnu Spámanns Embætte var hann eige sendur nema til Gydinga. Epter sijnu Kiennemannlega Embætte/ var hn̄ öllum sendur/ þvi ꝥ alla hefur hn̄ forlijkad. Hann bannade ad sönu Lærersveinunum ad ganga a Veg Heidingianna eda i Samverskar Borger/ helldur til fortapadra Sauda af Huse Israels/ Matth. 10. Þo seiger hn̄ hia Johannem/ Cap. 10. Jeg hefe og adra Saude/ sem ecke eru af þessu Sauda Huse/ þa byriar mier & hier til ad leida. Ecke heyre eg ad Jesus hafe a sijnum Hiervistar-Dögum predikad medal Heidingianna/ þvi ꝥ var hns Spámanns Embætte/ Hns Tijme var enn þa ecke komenn/ Fortialldid var enn nu ecke sundurrifed/ þar var enn nu eige nidurbrotenn sa Veggurenn/ sem a millum var/ Eph. 2. edur vorded eitt af bádum/ þad skiede allra fyrst i hns Pijnu/ Dauda & Upprisu/ þvi skömmu þar epter baud hann sijnum Lærersveinum ad fara ut um allann Heimenn/ Matth. 28. St. Páll þorer ad seigia/ Rom. 3. Er Gud alleinasta Gud Gydinga/ & eige Heidingia? Sannarlega & so Heidingia/ þvi ad Gud er eirn/ hvör

ed rietklæka mun Vm̃ſkurnena i Truñe ꝛ Yferhudena fyrer Truna. Svo var nu JEſu's ſendur alleina til Gydinga epter ſijnu Spamañs Embætte/ Eñ ſo ſm̃ Faderen̄ ſende hñ til Gydinga/ ſvo ſende hñ ſijna Læreſveina til Heidingia. Epter hinu Kieñemañlega Embættenu/ er hñ øllū Heime ſendur/ þvi Johañes ſeiger Fortakslauſt/ Hañ er Forlijkun fyrer vorar/ ꝛ ecke einaſta fyrer vorar (þad er Gydingaña) helldur og fyrer allrar Veralldareñar Synder/ 1. Joh. 2. Epter ſijnu Konunglega Embætte var hñ ꝛ øllū ſendur/ þvi hñs Gud hafde giefed hm̃ Endemørk Jardareñar ꝛ heidnar Þiooder til Arfleifdar/ Pſ. 2. Og er ꝥ Epterſekta verdt/ ad þau tvø Kraptaverk/ ſm̃ Drotteñ giørde mz al Heideñ à Þiooda/ añad ꝥta/ añad hia Gergeſenis/ Matth. 8. Þau voru bæde til ad auglijſa hñs Almættis Herratign/ þvi i hvørutveggia ſiñ rak hñ Diøfuleñ ut/ ſm̃ kallar ſig Drotteñ Veralldar ꝥſſarar. Hvad giører nu ꝥiſſe Kviña til vid Aſſvar ꝥta ? Hun lætur ecke af / Helldur ſæker ꝥſſu Tækeſære/ þar hun ſier Læreſveinarner tala heñar Male. Lær hier chriſteñ madur/ ad þreytaſt ecke i Bæneñe/ þott Gud hialpe ecke ſtrax/ ſm̃ þu kallar/ þa hefur hñ þo ecke forgleimt myſkunſamur ad vera. Fødurlegt Hiarta hefur Gud: Hañ er ecke ſo ſ̃ Stock ur eda Steirn. Forgiefens hefur hñ þa ſtraffad Gudleyſe Mañaña/ ſm̃ ganga til Mallauſra Skurgoda/ ef hñ være þm̃ ſialfur lijkur. Gud er ecke eins Siñadur ꝛ Madureñ/ ef nockur Volmuſumadur liggur jafnañ vid Dyr hiñs rijka/ þa heiter hñ Þræbæneñ/ Oſkickanlegur/ Heimtufrekur. Þad verdur ſo ꝥ oſſ Møñunū/ þvi vier megnū eige margra Þørf ad fylla/ eñ Afgruñe Myſkunareñar er ecke ſo hættad/ ꝥſſ optar ſ̃ hñ er bedeñ/ ꝥſſ kiærara er ꝥ hm̃/ þvi hñ kañ ad uppfylla alla vora Naudþurft/ epter Rijkdome ſiñar Dyrdar/ Phil. 4. Þeir neiddu hñ/ ſeiger um̃ þa tvo ſ̃ til Emaus geingu/ Luc. 24. Gud vill læta þvijnga ſig mz heitre Bæn/ ꝛ ꝥ er hm̃ Jñdælt ad þola Ofrijke af truudū Syndara. Su Þrætelſne er good ſ̃ Gude þocknaſt/ ꝛ ſu Oruſta mætte liett falla/ þar ſ̃ madur er viſſ um̃ Sigureñ. Sa ſ̃ af Tiñuñe vill Elldeñ fæ/ verdur optar ad ſlæ/ eñ Einuſiñe. Vilter þu ꝛ ad Guddoomſins Giæſku Neiſtar ſtockve ut af Hellu Hiælpræðeſins/ þa verdur þu opt

ar

ar eñ Einusinne ad slaa mz Hamre Bænareñar/ z ecke aflæta/ þar til þu a einhvørn Hætt Bænheyrdz verdur. Meñ skulu z Audmiuklega bidia. Mattheus seiger/ Þesse Kona hafe tilbeded hñ: Marcus seiger/ hun hafe falled til Foota Jesu/ Marc. 7. Þad Ord er ad Eilysu satt s David seiger/ Ps. 34. Nalægur er Drottenn þm̄ Harmþrungnu i Hiørtū/ z þa Sundurkrømdu i Anda frelsar hñ. Hvør s vill uppausa Vatn af nockrū Bruñe/ hñ maa beigia sig. Hvor er Bruñz þess Siaan da z Lifanda? hñs ed sier þott eingeñ siaae/ hñs ed lifer i oss/ þo ad vi' deyiū. Hvør s vill af hm̄ Naad z Myskun uppausa/ hñ kriupe audmiuk ur a sijn Hiartans Knie. Josua fiell til Jardar nidur/ z joos Molldu yfer Høfud sier þ Drottne/ Jos. 7. David lagdest flatz a Jørdu þ hñs Tignarvellde/ 2. Sam. 12. Sialfur Guds Sonur kastade sier flotū a Jørdena þ sijnū Himneska Fødur/ Matth. 26. Og þvi skylldū vier þa eige beigia Knie vor þ Fødur Drottens vors JEsu Christi/ Eph. 3. Sa s vill vera mikell i Himnarijke/ hñ skal fyrst giøra sig lijteñ hier a Jardrijke. Þad er ecke Vegur til ad liuka upp Guds Myskunar Jdrū/ ad standa iñst i Kyrkiu z bidiast þ/ eñ forsmaa Tollheimtumañeñ s m̄ stendz langt i fra/ Luc. 18. Tak þijn Skoo-Fot af/ sagde Gud vid Moy sen/ þvi sa Stadur er Heilagur er þu stendur a/ Exod. 3. Vor Bæna-stadur er Heilagur Stadur / Þar er Guds Mustere / hvar hellst þ er/ þar er øll heiløg Guddoomsins Þreñing a Tale vid oss. Øll Ohrein ende Dramsemeñar/ allt Endeme sialfs Þottans a þar i burtu ad vera. Hvørt Andsvar fær nu Þesse aangraada Mañeskia uppa þessa sijna audmiuka Bæn? Þad Er Eige Gott Ad TAka BRauded BArnaña Og KAsta Þvi FYrer Hundana. Hørd var Þesse Ræda/ Hvørsu mætte Drottenn þunglegra svara? eñ ecke fiellst heñe Hugz vid allt þetta/ helldur svarar hun; SAtt Er Þad HErra/ Eñ Þo Eta Hundarner Af Molum Þeim/ Sem DEtta Af BOrdum DRottna ÞEirra. Þott Abrahams Muñz hefde hier komeñ vered til ad kieppa mz Bæñeñe vid Gud um̄ Sodoma/ Gen. 18. þa hefde hañ ecke kuñad betur ad mæla. Ecke þyckest hun vid Sañyrde þesse/ helldur þess meir hun er Ovirt/ þess audmiukare er hun ad bidia. Hina hørdustu Freistingu giør

er

er hun ad sækustu Huggun. Þau Orden Christi/ er hene brixludu um̄ sin̄ Overdugleik/ þau brukar hun sier til Forsvars/og þ sem̄ sijndest ad horfa hene til mestu Orvæntingar/ vard hene til æðstu Blessunar/ og er hier af audsied/ad Gud lætur þeim̄ alla hlute til gooda verda/ sem̄ hn̄ elska/Rom. 8. Hun slær vorn Herra/ef svo mætte ad Orde komast/med hn̄s eigen̄ Sverde: Satt er þ Herra/ eg em Hundur i þijnu Auglite/ og hefe ongvan̄ Riett med Bornunū. Þad er Riettvijst ad þau mettest fyrst/Þu hefur tilreidt eina mikla Maaltijd fyrer þm̄/og þijner Vxar z aled Fie er slatrad/Matth. 22. En̄ i slijku Giesta bode munu nockrer Molar a Goolfed falla/sierdeiles þar Bornen̄/ s mett eru/hyrda eige so vandlega þar um̄/Þesser Molar nægia mier aumre Hund-Tijk/ Eg em þin̄ Hundr: En̄ mun nockud Hussbonden̄ slaa sin̄ Hund fra sier/þa hn̄ vill fylgia hm̄ epter? Eg er eige svo vænten̄/ ad eg gyrnest ad sitia til Bords mz Bornunū/Leyf mier þo samt ad tijna Molana mz Hund unū/þa Braud-Mola/ s þijn Born vilia ecke nijta/ Leyf mier og mine Doottur þa upp ad tijna/z þo vid hofū þa ecke forþienad/þa veit eg ad þu/s ert eirn Herra/og þar ad auke Davids Sonur min̄ Skapare/ og þo min̄ Brooder/þu muner eige ockur allra Vesalustu Skiepnur/ en̄ þo þijnar Skiepnr/ad sonu Hund-Tijkur/en̄ þo þijnar Hund-Tijk ur i Hungre og Vesolld ut af deyia læta. Fyrer þessare svo oblugre Tru/liet hin̄ Almættuge sygrast/ Hans Hiarta brast i henn̄/svo hn̄ hlaut hene Myskunsamur ad vera/Jer. 31. Og Brun̄ur Myskunsemd an̄a vard ad opnast i slijkre Hræringu/so ad þadan̄ utflaut eirn lifande Nædarstraumur/til ad Endurnæra þssarar Kvin̄u Sorgbitid Hiarta. Þanen̄ verdur hn̄ hier yferunnen̄ af sine eigen̄ Giæsku/s þo er Osigrande/hn̄ verdur til Fanga teken̄/ sem̄ hefur Herleidinguna ad Herfange teked. Han̄ þurfte valla eitt Ord til ad utreka Diofulen̄/Matth. 4. En̄ mz morgū Ordū fær hn̄ ecke þssa Tru fra sier reked/ so ad alltijd verde Son̄ur a hn̄s Maale. Hvorn þan̄ sem til mijn kemur/vil eg ecke fra mier reka/Joh. 6. Athuga þu nu/christen̄ Madur/ nockud i m̄ þijn Efne hier ut af. Munt þu i Guds Auglite betr vera a þig komen̄/en̄ eirn Hundur? Þu ert ad sonu Christen̄/þsse Kona var Heiden̄/þu ert

skyrdur og iñfekeñ i Guds Sættmæla/hun var ecke. Þu heyrer Guds Heilögu Ord Daglega/ Eñ hun alleinasta Rykted af JEsu : Eñ hygg ad hvad Endurlausnareñ seiger: Drottningeñ af Arabia mun uppriſſa a Effsta Deige og dæma Þſſa Kynſlood/þvi hun kom længa Vegu ad heyra Speke Salomonis / og ſiaed hier er meire eñ Salomon/ Matth. 12. Svo er eg og hræddur um̃ ad Kona þſſe mune dæma marga þa er Christner kallast/hun ſ hier ber Hunds Nafn/kalde ecke epter sier ad leita ad Christo/ og fylgia hönū epter/ þo hun yrde ecke so fliott bænheyrd. Eñ hvør er nu sa er leite ad Drottne/eda kalle af Alvoru til hūs i Nørmunguñe? Drotteñ typtar oss/eñ vier fiñū þar ecke til/hñ slær oss eñ vier bekrū oz ecke/Jer. 5. Meñ hafa hardara Andlit eñ Steirneñ/og vilia ecke snua sier. Hundarner hafa nockra Rækt a sinu Afkvæme. Þesse Heidna Mañeskia var af iñstu Hiarta Sorg kilknueñ ad leita sier Hiælpar hia þm̃ himneska Lækner vegna siñar Dootkur ſ plagud var af Diøfleñū/eñ hvad fæer eru nu þr/sm̃ færa sijn Børn til JEsum med Christelegū Aga og Umvøndun/ og giefa eige jafnvel lided ad Omeñskuñar Diøfull sie fra þm̃ rekeñ med Guds Ords Kieñingu og goodre Tilsøgn. Þesse Kviña gieck ut af Tyro og Sydon þm̃ Ogudlegu Stødunū til JEsū/ eñ hvad tregt er oss komed til ad ganga ut af vondre Verølldu þssare og fylgia hönū/jafnvel þo Saleñ ligge Vitstola i Æde Syndareñar. Þesse Kviña reiddest ecke þo heñe være øfuglega svarad/eñ hvad giøra þr sm̃ møgla a mote Gude þa ecke geingur allt ad Oskū/og formæla hās Høfudskiepnū/þa þær epter Skipan sijns Herra eru oss mootfallnar/hvøriar Gud hefur oss þo giefed af Ommrædelegre Giæsku siñe til ad hallda vid voru Opack læta Lijfe. Hundar konu z sleiktu Lazari Saar/eñ ecke fieck hñ ad sedia sig af þm̃ Molū ſ duttu af Borde hiñs rijka/Luc. 16. So fiñast og marger Omrskunsamer/Harduduger eñ i Dag/hvøri' ad hafa Gnægt Veralldar þssarar/eñ læta þo siñ Naunga Hungur lijda/og ef þsser Ogudleger Lester skylldu fiñast mæal christeña Maña/ſ ecke er ad efa/ hvad erū vier þa betre eñ Heidingiar i Guds dyrdarfulla Auglite? O vor Gud z almaattuge Skapare/vert þu oss Syndugū Lijknsam:/z til

reikng

reikna oss ecke vorar Jllgiørder epter þra Verdskulldan/ helldur miskunar þinar mikellrar Myskunseme. Vor Dotter/ þ er vor Sala/ kvelst þunglega af Dioflenū / hvørre han̄ Ognar med hrædelegre Misking Jllgiørdan̄a. Jlla høfū vier lifad/ en̄ þu Christe ert þ vorar Jllgiørder uppheingdur/ fleire eru vorar Ranglætingar helldur en̄ Tar vorra Augna/ en̄ langtū fleire eru þo Dropar þin̄ar Myskunar/ sm̄ ad upprennur yfer oss syndugū Mønn̄ū ny z fersk a hvøriū Morgne/ Jarmagr. Jerem. 3. Allra Man̄a syndugasta iatū vier oss/ hvør i sin̄ Stad/ en̄ þeckiū þig þo ad vera hin̄ allra Helgasta sm̄ þ oss Ranglata ert Bøl van orden̄. Vier erū eige betre en̄ Hundar i þijnu Tyrdarfulla Auglite/ þar vier høfū forþienad ad utelokast fra þre himnesku Jerusalem/ Apoc. 21. En̄ samt erū vier þo þijner Hundar z viliū helldur so heita/ en̄ Andskotans Oska-Børn. Vier kiorū helldr ad tijna Molana under þijnu Borde/ en̄ hafa full Hus mz Ogudlegū: Meigū vier ecke Børn kallast/ þa giør oss so sm̄ eirn af þijnū Leigumøn̄ū/ Luc. 15. Meige og þ ecke/ þa lat oss Riett hafa med þijnū Hundū. Þott vier telium oss Overduga ad sitia til Bords med Abraham/ Jsaac og Jacob/ Matth. 8. Þa viliū vier samt i þijnu Leyfe skrijda under Borded med hin̄e Cananisku. Gott er oss ad ahanga Drottne/ med hvøriu hellst moote þijn eilijfa Myskun vill þ vera lata/ þott vier fan̄ ecke þau Kiør s Rijkesins Syner/ þa holldū vier fullgott ad vera Dyraverder i Huse Drottens vors/ Ps. 84. Þad næger oss þegar vier alleina ecke utkastader verdum i hin ytstu Myrkur. O þu Lijknarfulle Gud og Naduge Fader / þegar vier allra sijdarst utgøngū af Tyro og Sidon/ sm̄ er af Heime þessū þ Tijman̄legan̄ Dauda/ en̄ Andskoten̄ girnest ad kvelia vora Salu mz eilijfū Pijslū/ Myskuna oss þa þ JEsu Davids Sonar Skull / z lat oss verda epter þvi sm̄ vier viliū/ sm̄ er/ ad vier frelsist af Synd/ Dauda/ Diøfle og Helvijte/ meigum þier þiona i Riettlæte og Heilagleika um̄ allar Allder Allda/ Amen/ i JEsu Nafne / AMEN.

Þridia Sun̄udag i Føstu.

Gudspialled/ Luc. 11. Cap.

J þeim Tyma. JEsus rak ut Diøful þañ er Mællaus var. Og þad skiede / þa Diøfullen var utfaren / ad hiñ Mællause talade/og Foolked undradest þad. Eñ nockrer ut af þeim søgdu : Fyrer Belzebub Diøfla Hofdingia þa dryfur hañ Diøflana ut. Ader freistudu hañs / og leitudu af hønum epter Teikne af Himne. Eñ er hañ sa þeirra Hugreñingar/ sagde hañ til þeirra: Hvørt Ryke/sem i sialfu sier er sundur þyckt/þad mun eydast/og hvørt Hus mun yfer añad hrapa. Og ef Andskoten er i sialfum sier sundurþyckur/ hvørneñ ma hañs Ryke þa standast / fyrst þier seiged mig fyrer Belzebub utreka Diøflana? Eñ ef eg fyrer Belzebub utrek Diøflana / fyrer hvørn utreka þa ydar Syner ? Þar fyrer skulu þeir og verda ydrer Doomendur. Eñ ef eg rek ut Diøflana med Guds Fyngre / Sañlega er þa Guds Ryke komed til ydar. Nær ed sterkur Hervopnadur vardveiter sitt Andyre/ þa er allt med Mak hvad hañ a. Eñ nær añar Yfersterkare kiemur og yfervinur hañ/þa fletter hañ hañ øllu Hertigum/ a hvør ed hañ treyste/ og i sundurskipter so hañs Herfange. Hvør hañ er eige med mier/ sa er a moote mier/og hvør sem samañsafnar ecke med mier/sa sundurdreifer. Nær Ohreirn Ande fer ut af Mañenum / rafar hañ um þurra Stade/ leitar ad Hvyld og fiñur ecke / þa seiger hañ: Eg vil apturhverfa i Hus mitt/hvadan eg foor ut: Og þa hañ kiemur/fiñur hañ þad soopad og prydt. Þa fer hañ og tekur med sier sio adra Anda sier verre/ og sem þeir eru þar iñkomner/ byggia þeir þar / og verdur so þess Mañs hid seinasta verra hinu fyrra. Eñ þad skiede þa hañ talade þetta/ ad Kona nockur ut af Folkenu/ hoof upp syna Raust og sagde til hañs : Sæll er sa Kvidur sem þig bar / og þaug Brioost sem þu mylkter. Eñ hañ sagde : Ja ad vysu. Sæler eru þeir sem heyra Guds Ord / og vardveita þad.

Exordium.

LERE Er Laan Leingur Eñ Leed Er segia Meñ i Fornkvednum Ordshætte / og er hañ sañur / þvi þegar Eiganden aptur heimter þa er hañs Rettur ætt ad brwka/ sem Laaned took: Og svo sem þvi er hattad almeñilega a medal vor Mañaña / So er þad einneñ a sig komed a mille Guds og Satans.

Satans. Andskotenn hefur a Stundum nærsta Diarftækur vered til ad høndla med hans Skiepnur / þa hønum fyrer Einhvørn Tilgang hefur þad leyft vered / Enn øngvañvelgenn man hañ rada yfer þeim moote Villa hins Almattuga. Ad søñu heyrdum vier ei alls fyrer laungu / ad hiñ Blygdunarlause Diøfull baud vorum HErra / ad hañ villde giefa hønum øll Ryke Veralldarenñar og þeirra Dyrd / Matth. 4. Eñ hvad miked Ryke hafdet þu þa i Heimenum Satan? Er þu þorder ecke ad bwa i Svijnunum fyrer utan Leyfe DRottens vors / Matth. 8. Syne sijnum hefur Gud feinged Rad yfer Verølldeñe / hvørn hañ sett hefur Erfingia allra Hluta / Hebr. 1. Hønum hefur hañ giefed allt Valld / bæde a Himne og Jørdu / Matth. 28. eñ ecke Diøflenum. Þar fyrer / þott ad DRottenn kalle hañ Høfdingia þessa Heims hia Joh. 14. þa er þad ei svo ad skilia / ad hañ med Frialsu hafe nockra Stioorn a Jørdu i þeim Hlutum / sem Valldstioornene vidkoma / helldur meinar Lausnarenn þar med Heimenn sem eru þeir Ogudlegu / þad eru Vantrwatenñar Børn / Eph. 2. J hvørium Diøfullenn mattugur er til ad dryfa þa epter Villd siñe / til allskyns Synda og Lasta. Ei þorde hañ ad granda Jobs Lykama fyrr eñ Gud gaf hønum Leyfe þar til / Job. 2. Ei gat hañ Petur sigtad / þvi vors Endurlausnara Bæn matte meira / Luc. 22. Og svo sem Andskotenn hefur ekert med Christum / edur þa sem i hønum eru / Svo kuña ei helldur hans Børn Guds Børnum ad granda framar eñ Gud leyfer. Øll vor Høfud-Hær eru talen / og ecke fellur eirn Titlingur a Jørdu an hans Villia / Matth. 10. Nu þo ad Satan vel vite / ad hañ megnar eckert med øllum sijnum Jllsku-Krapte a moote Einu Guds Orde / þa fær hañ ei vid siñe Jllsku giørt ad arreita Gud og hans Vtvalda. Alldrei er svo sterkur Kastale / ad ei þurfe ad vaka svo leinge Stryded yfer stendur. Nu er Lijf þetta ecke añad eñ sijfelld Baratta / Job. 7. Bæde hid Ytra og Jñra / þvi er Þørf ad Salenn vake i Hiartanu / sem er Slot Lijkamans / og bidie svo ad vier føllum ecke i Freistne / Matth. 26. Jeg sagde fyrer Skømu / Børn Mijn / ad Andskotenn hefde eckert med þa sem eru Gude Handgeingner / eñ þad gyllder a medañ þeir eru i hans Pienustu / eñ ecke añars. Svo marger sem ecke geingu wt af sijnu Hwse þa Noott / sem Paaska-Lambed var ad Kvølldе eted / þeir urdu fry fyrer Mord-Einglenum i Egyptalande / Exod. 12. Guds Osynleg Kyrkia hier a Jørduñe / er Hws þad / hvar iñe hid Saklausa Guds Lamb / sem burt took Heimsins Synder verdur Daglega slatrad og offrad i Riett-Trwadra Hiørtum þeim Himneska Fødur til Sætleiks Jlms: Gainger þu wt af þessu Hwse / Christenn Madur / þa kañ eg ecke ad segia þig Ohultañ fyrer Draps-Einglenum / Eñ þyker hitt lijkara / ad þu meiger i hans Hendur falla. J þessu H. Evangelio høfum vier Epterdæme / bæde uppa Andskotans Jllskufulla Medferd a Syndugum Møñum / Og so hans Barna Hreckvijse a moote Gude og hans Børnum. Vil eg þvi i þetta Siñ tala /

1. Vm Diøfulsins Valld yfer syndugu Holldе a hinum fyrre Døgunum / og so nu.
2. Vm hans Jllsku i þvi ad spilla vorre Andlegre Velferd. Styrk oss þar til Nadarfulle Gud med Krapte þyns Anda / J JESV Nafne / AMEN.

Vtleggingenn.

MJøg ſo Aumkunarlega hefur þiſſe Mañeſkia halldeñ vered/ ſ̄ hier uñ gietr. i Gudſpiallenu: Þvi hvad kañ Veſælla ad vera/ eñ þeg-ar Tunga Mañſins er bundeñ i hñs Muñe/ ſo hañ fær ecke talad vid adra Meñ ſier til Skiemtunar/ Eige kvartad uñ þa Hlute/ ſ̄ hñ æng-ra. Eirn Mælleyſingur er i Heimenū ſo ſm̄ fyrer utañ Heimeñ/ Hañ hefur Tungu z talar ecke/ z ecke øllu betur eñ ein Lykneſkia er hñ a ſig komeñ. Nu eykur þ þo miklu a/ ad ræda er af Gudſpiallenu/ ad þeſſe Plaga hafe vered af Dioflenū/ og er þvi ecke ad neita/ ad Gud hefur Andſkotanum leyft mikla Hlute i Lykamlegū Efnū / a Døgū gamla Teſtamentiſins/ a Hierviſtar Døgū vors Frelſara/ a Døgum hñs Ap-poſtula/ hvøria hñ ſier i Lage utſende i ſijnu Nafne til ad planta ſiñ Vijngard a mæl-Mañaña Sona hier a Jørduñe/ z ſo nockra Stund fram̄ epter Olldunū/ til ad ſtyrkia z auka þeſſa nyju Plantan/ med Auglijſingu ſijns Mattar yfer Dioflenū. Hñs Outſeigtañlegre Myſk unſeme z Nææd høfū vier þ ad þacka/ ad vier finnum ecke ſo miøg þar til a vorū Døgum / ad Dioflenū ſie leyft ad hafa Valld yfer Mañ-eſkiuñe i Lijkamlegañ Mata. Fiærre ſie þvi/ ad eg ſeige þ Gud kuñe ecke ef hñ vill/ ad bruka Andſkotañ til ad ſtraffa Synder Mañaña/ þvi hñ er i hñs Hende/ ſo ſm̄ øll hñs Verk. Hitt eƒaſt eg uñ/ hvort þ ſie hñs Vilie nu uñ Stunder. Sa alvitre Konungur hefur Þuſund Vei-ge z Mæta til ad ſtioorna ſijnu Rijke. Eins z eitt Kongs Rijke uñ-breyteſt a marga Vegu epter Tijdunū/ ſo ſiæſt vier eirneigeñ/ ad þ er ſkied i Guds Rijke hier a Jørduñe. Ad ſøñu er hñ ecke ſialfur i nockru Umbreytañlegur/ helldur uñbreyter hñ øllū Hlutū/ epter þvi ſm̄ hñs Guddoomlegu Speke haga þyker. Hñ talade ſialfur vid Fedurnar fyr-er Flooded/ Hañ giørde ſijkt hid ſama vid Abraham z hñs Epterkom-endur/ allt til Moyſen. Moyſes took Riettindeñ af hañs Muñe/ og fieck þau Iſraels Sonū/ og hñ gaf þm̄ fyrer hñs Hønd ſitt Ho Log-mæl/ ſkrifad a Steintøblū til ad lifa epter/ Exod. 24. Hañ ſtioornade ſialfur eins z eirn Veralldlegur Konungur ſijnu Folke/ þar til þr vil-du ei leingur læta hñ drottna yfer ſier/ z hñ gaf þeim Saul Konung i Brede ſiñe/ Hoſ. 13. Hañ talade þo vid hñs Epterkomendur þ Muñ

ſiña

siña Spamaña/ & jafnvel i Herleidinguñe lagde hañ sitt Ord i þeirra Muñ. Eñ i Tijmans Uppfyllingu hefur hn̄ talad vid oss þ Soneñ/ Heb. 1. og læted hn̄ sm̄ er utgeingeñ af hn̄s Skaute/ Joh. 1. opeñbera Mønnunū siñ Vilia/ eñ þegar hn̄ stie til Himna & iñgieck i sijna Dyrd/ þa sende hn̄ Postulum sijnū H. Anda af sijnū Fødur/ Joh. 15. sa er leidde þa i allañ Sañleik/ Joh. 16. og kiende þm̄ ecke einasta hvad þr tala ættu fyrer þm̄/ sm̄ Saaluhiælpena erfa skylldu/ helldur og fyrer Herrum og Konungū/ Matth. 10. sem offsooktu Guds Evangelium. Þesser eru þr/ s̄ oz hafa Guds Vilia skrifadañ epterlæted i Gudspiøllum/ Sendebrefū & Opeñberunū/ fyrer hvør ad Guds Kyrkia stioornast eñ nu i Dag hier a Jørduñe. Sijdañ þeirra Daga vitū vier ecke til ad Gud hafe talad vid Meñena/ nema i þssu sijnu H. Orde/ hvørt ed eñ nu Daglega kieñest & predikast mæal vor. Af þessu siaū vier hvørsu margbreytt ad hefur vered Rijkisstiorn þess Mættuga Allsheriar Konungs hier a Jørduñe. Eñ hvad Satans Ukrieckingū vidvijkur/ þa sie eg ad hañ hefur leyft hm̄ marga Hlute ad fremia a Gamla Testamentesins Døgū. Hønū þocknadest ad læta hn̄ slæ siñ Þienara Job/ med Særū & Kaunū/ Job. 2. uppa þ hn̄ reynde hn̄s Þoleñmæde/ og sijnde Andskotanū hvørsu ad Guds Krapti være i Mañsins Breiskleika mættugr/ 2. Cor. 12. Hañ leyfde Tøframønū Pharaonis marga undarlega Hlute ad giøra þ Satans Krapt/ Exod. 7. 8. uppa þad hn̄ med þm̄/ og þr mz hm̄ yrdu til Skamar/ fyrer Moysi Guds Þienara. Gud leid hm̄ ad æklaga Josuam hiñ ypparsta Prest/ Zach. 3. so hn̄ af hinum ædsta Biskupe Sælna vorra straffadur yrde/ & añad þvi um lijkt/ er ad lesa i Søgū Gamla Testamentesins. Hvar fyrer munde nu Gud giøra þetta? Ecke þss vegna/ ad hn̄ ei giæte mz sijnū Almættis Krapte alla Hlute verkad/ epter þvi s̄ sialfur vill hn̄/ Þvi fyrer hm̄ er eckert Ord Omættugt/ Luc. 1. helldur eins og hn̄ liet Pharaonem standa og ecke um̄ Koll steypast/ þar til hn̄ optsiñes audsijnde sijna miklu Magt a hm̄/ Rom. 9. Svo liet hn̄ a þm̄ Døgū Andskotañ bruka a stundū sijna Magt/ til ad læta Mañkyned siæ/ hvad miklu Gud være hm̄ sterkare/ so þr lærdu ad trua a einn Drotteñ Gud/ & øngvañ añañ. Alldrei

hefur

hefur þo Andskotenn feinged so mikla Magt til ad opennbera sig Mønn-
unnū/ so sem a Holldsvistar Døgum vors Lausnara/og lijtur þ eins ut/
so sem Gud hafe viliad geyma sijnū Eingetna Syne pa sterkustu Or-
ustu mote hønū/ so hans Sigur yrde þess frægare medal Mannanna.
Hann talade vid hn̄ sialfan/eins z Madur talar vid Man̄/Matth.8.
Hann kvalde Dootttur þrrar Canaaniſku/Matth.15. Hann kastade þm̄
Diøfulooda a Vatn z Elld/Matth.17.Hann bioo i þm̄ kveimur Ger
gesenis/Matth.8.Hann giørde þennan Mallausan/sm̄ vor Texte um̄
talar.Hvar fyrer mun þetta skied vera/B.Mz Mannsins Styrkleika
sim̄ Menn ecke/nema hn̄ hafe einhvørn ad reina Orku vid. Og so sem
Endurlausnarenn seiger i þssu Evangelio/þegar eirn sterkr Hervopnadr
vardveiter sitt Andyre/þa er allt med Mak/hvad hn̄ a/ etc. Pad var
vorū Herra þ mikilstu/ad þvijnga Diøfulenn epter sinne Villd. Annad var
hn̄s Eyrende meira i Heimenn/s var ad luka pa Sekt/er Mannkyned atte
Gude ad giallda. En so s Drottenn i Gamla Testamentenu leyfde And
skotann̄ ad sijna Megn sitt odruhvøriu/Møn̄unū til Eptertektar/svo
leifdest z þssu Illhvele ad vada hvad mest uppe og bruka Magt Myrk
ranna / a medann Guds Sonur umgieckst hier a Jørdunne i Mynd eins
Pioons/þm̄ øllū til Truarstyrkingar/s a hn̄s Nafn trua villdu/ad þr
siaa mættu ad so Audvirdelegur/ sm̄ hn̄ var/ þa være hn̄ þo sa sm̄ af
Gude sendur være til ad niduhriooka Diøfulsins Verk / 1. Joh. 3.
z mz øllu ad sundurmøla Høggormsins Høfud/ Gen.3.Hefde z Guds
Eingetenn Sonur strax sm̄ hn̄ var til Himna farenn/ bunded so Hend-
urnar a Diøflenū/ad hn̄ hefde ecke feinged odruhvørıu ad sıaa sig sialf
ann a Munnenn/ pa kannske/ad Illþijded i Verølldenne hefde sagt eins z
þsser søgdu/ad þ Belzebub hefde hn̄ utreked Diøflana a sijnū Hiervist-
ar Døgū/þvi gaf hn̄ hm̄ og nockurn Taum um̄ Postulanna Daga sm̄
er ad siaa af þra Giørninga Bok/z a medal annara þegar Satan mælte
til Skammar sier medkiennā/ JEsū veit eg/og Pal þecke eg/enn hvørier
erud þier ? Act.19. Pader og lijklegt/ad fatækū Fiskurū/sm̄ hielldust
fyrer Afskum Veralldar / munde ecke hafa stoorū truad vered i þeim
Hlutū/sm̄ so eru Gagnstæder Holldlegre Skynseme/s Christs Evan-
gelium

geliñ er/hefde hñ ei stadfest þra Predikun med þssū og ødrū jafnvægū Kraptaverkum. Þansamlega hefur Gud uppbygt sijna Kyrkiu hier a Jørduñe/hvør sm̄ þar ad vill giæta/ ad hñ hefur læted hana vaxa þ utañ allt Mañlegt Yferlæte/z alleina af þm̄ Hlutū/sm̄ ecke standa i nockurs Mañs Vallde/nema hm̄ sie þ af Gude giefed/z er hun i þssu lijk Salomonis Mustere/sm̄ bygt var fyrer utañ allt Hamarsste/so þar heyrdest ecke Axar edur Hamars Hliood/1.Reg.6. Seiged mier/hvørt nockur Atrunadur hefur so byriast sm̄ þsse? Edur so leinge stødugur stadid/nema hm̄ hafe framfylgt vered af Mañlegu Vallde? Eñ sijdañ hiñ Alhage Smidur hafde so fastañ Grundvøll lagt þ Spámeñena z Postulana/Eph.2. Og allra hellst fyrer hiñ sterka Hyrningarstein/ hvørn Gud hefur sett i Zion/Esa.28. Ad hñ yrde Høfud Hyrningar um̄ Alldur z Æfe/so ad vel mætte ofañ a byggia/þa hefur hñ læted Spádoomunū slota z Kraptaverkunū liña. Gud giører øngvañ Hlut Forgiefens/og so ē þ ecke var Naudsynlegt ad Gud talade framar vid Meñena/edr opeñberade sig epter Postulaña Daga z Spámañaña/ þar allur Guds Vilie er opeñber i þra Bookū og Psalmū/Svo lagde hñ z Hapt a Andskotañ epter þ hñ ei þurfte framr auglijsa sijna miklu Magt a hønū. Jeg veit eingeñ Røk til ad Gud hafe giefed Satan nockurn Tijma Taum/alleina til ad kvelia Meñena/þvi hñ hefr noog Ræd til ad straffa Synder vorr an þss/helldr añadhvørt til ad reyna siña Barna Tru/edur sialfū hm̄ til Hegningar. Eda seiged mier/nær Satan hefur auglijst sijna Magt/nema sier til Svijvirdu z sijnu Rijke til Nidurdreps. Sijdañ Gude hefur nu þocknast ad bruka øñur Medøl til ad stioorna mz siñe Kyrkiu/sm̄ er hid skiæra Lioos Evangelij/þa vill Gud ecke leika þ Mañlegre Forvitne mz Opeñberunū edur Kraptaverkū/þar þr eru Oafsakañleger/sm̄ ei vilia Guds Orde trua. Herodes vænte ad hñ munde siá Teikn af JEsu/Luc.23. Eñ JEsus var ecke i Heimeñ komeñ til ad skiemta Herodi. Satan villde eirneñ ad hñ auglijste sitt Almætte a Steinunū/Matth.4. Eñ Christur sijnde hm̄ ad hñ var sa Almættuge Hyrningar Steirn/ ē hñs Hausin hefde sun-ur broted. Þetta Folk beiddest epter Teikne af Himne/og þo ... þ ecke

noog ad þeir sau Diøfulen utrekeñ/ eñ Herrañ sagde þm̄ skyllde ecke Teikn giefast nema Jonæ Spamañs/ Matth. 12. Þvi eins og Jonas var Ninive/ munde Mañsins Sonur verda þssare Kynslood. Eñ þr ſ nu ecke vilia Gude trua / nema þeir þykest Diøfulen sia / skule eckert Teikn fa/nema Mañsins Son^r/ hvørs Greftrunar z Vppriſu Teikn ad Jonas var. Og vilie þeir ecke þar med nægiast/ munu þeir sia hñs Teikn i Skyum Himens/ er hañ kiemur med Magt og miklu Vellde/ Matth. 24. ad fordæma bæde þra Hiatru og þeirra Vantru/ sem a Jordu byggia. J Añañ Mata vil eg taka mier Orsøk af þssū Mal-lausa Mañe til ad skoda asamt ydur / hvørt ecke er sumum Mōñū i Verølldu þssare eins miked Afatt i Andlegre/ so sem hōnū var i Li-kamlegre Heilsu. Ei þurfū vier langt ad leita ad Dæmū þar uppa. Hvørra Kostur var betre þa/ er søgdu ad JEsus ræke ut Diøflana fyrer Beelzebub/ edur þssa Malleysings: J hinu fyrsta Bodorde hefur Drotteñ tilreidt sier eitt Mustere i Mañenū/ seigiande: Þu skallt ecke hafa añarlega Gude fyrer mier/ Exod. 20. Hvad hñ utleggur i ødrū stad/ seigiande: Elska skallt þu Drotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þynu/ og allre Aundu þiñe/ z øllu Hugskote þynu/ Deut. 6. Eñ strax i ødru Bodordenu hefur hñ skickad Kieñemañ til þssa Musteris/ sm̄ er Tung-añ. Þeg^r Kieñemeñerner i Gamla Testamentenu fooru til Frietta vid Drotteñ/ þa leitudu þeir hñs opt arst i Helgedoomenum/ svo tekur og Tungañ af Hiartanu/ allt þad hun tala skal/ og af þess Nægd mæler Muñureñ: Eñ seiged mier/ Verdur nockud Guds Mustere helgad/ þo þar være Hiegoomleg Æfentyr z Skrøksøgur þuld^r: Eñ siſdur verdr Hiartad helgad med saurgtū Þaunkū. Ad eg tale ecke um̄ skamarleg Ord og fiflslegt Hial/ sem Christnū soomer ecke/ Eph. 5. Soddañ er undarleg Þøgn i Guds Eyrū. David biſdur ad Meñ sieu ecke eins og Hest^r z Mul^r/ hvøriū Meñ verda Bitel z Beisl i Muñ ad leggia/ Ps. 32. Eñ þ er Sorglegt ad vita hvørsu Mallausar Skiepnur eru frem re mørgum Gudlausum/ sem vanhelga hañs H. Nafn/ forsmaa hañs Ord/ hæda ad hñs Þrenurū/ spotta hñs Kieñingar og alldrei edur all-stalldañ taka sier hñs Dyrdarfulla Nafn i Muñ/ nema þa þr liuga

edur

edur ſveria. Aſnañ talade fordū Daga/ Num. 22. Þegar Gud ſende ſiñ Eingel til Balaam ad mool ſtanda hønū og hun talade rielt. Eñ þau Otømdu Villudyreñ ſ ad nu uppalaſt i Heimenū a Andſkotans Stalle hafa lært añadhvørt eckert edr illt ad tala/ þa Gud ſend' ſijna Eingla/ Mal. 2. þ er ſijna Kieñemeñ til þ3 ad leida þa til Himnarijkes. Eru ecke ſoddañ fraleitar Maneſkiur halldnar af dauſū Diøfle ? Jeg vil nu ei tala um Bænrækkarleyſed i Heimenū. Hvør er ſa er leitead Diotlne z akalle hñ i Neydeñe/ Pſ. 59. Meñ lataſt koma ſamañ i Huſe Guds/ z Meñ kriupa þar nidur til ad Fridmælaſt vid hiñ Almættuga/ eñ Gud giæfe þ være med ſañre Tru/ Lijtelæte og audmiukū Anda. Allt þ ſm ecke er af Truñe þad er Synd/ Rom. 14. Sa ſm bidur añ Truar/ hñ bidur ecke einunges forgiefens / helldur giører ſijna Bæn ad Synd ſo ſm David Oſkar þm Ogudlegu/ Pſ. 109. Og Meñ laſta Gud meir eñ dyrka m3 ſoddañ Bænū/ verande ecke einaſta Mælhallter/ helldur verr eñ Mællauſer fyrer hønū. Ecke þarf nokeñ Ordafiølda til ad vera Mælſnïall þ Gude/ ſm er Hiartnaña z Nyrnaña Rañſakare/ Jer. 17. Eingeñ ſa Moiſes Varer bæraſt/ Exod. 14. og ſagde þo Gud vid hñ/ þvi hroopar þu þañeñ til mijn? Konañ ſ umgielur/ Matth. 9. talade ecke Ord fra Muñe/ helldr ſagde m3 ſialfre ſi'/ ef ad eg mætte ad eins ſnerta Falld hñs Klæda/ þa munda eg Heilbrigd verda/ þo vard Myſk unſemdaña Afgruñ ad byrka ſig þ heñe m3 þiſſū Ordū: Vert þu Hug hrauſt Dott'/ þijn Trua giørde þig heilbrigda. Hvør kañ oſſ hier um bet: ad undervijſa eñ ſa Eingietne Son: Fodurſens ſ er i hñs Skau ke? Þar hñ ſeiger til ſiña Læreſveina/ Matth. 6. Þegar þier bidiſt þ þa vered ecke margorder ſo ſm Heidingiar þeir ed hyggia ad þr fyrer Mælge ſijna Bænheyrder verde. J Anda og Sañleika ber oſſ ad bidia/ Joh. 4. Þa tala Meñ noogu ſliett þ Gude/ þvi þ er ſa Mælſnïller ſ hm þocknaſt. Aller Meñ koſtgiæfa ad tala fre Tungu ſ Konungs ureñ talar/ ſo eiga vor Bænarord Guds Orde ſamlijk ad vera. um hvert David ſo tal': Herra þijn Ord eru glooande/ z þar epter vill hñ biddia nær hñ ſeiger: Herra/ mijnar Varer ſkulu þijna Lofeſtflettia. Sem heitt Vatn i Suduñe yfergeingur og ſkumar/ hvørt ed ei lañ lengur

ad hallda sier i Katlenū fyrer Nita/ z þ kallar St. Paall/Rom. 12. ad vera gloandē i Andanū/ eñ þssar Glædur Hiarkans astundar hiñ von de Mælleysis Diøfull ad utslockva a einhvørn Hatt/ svo þo vier tølū þa skule Gud ecke heyra/ og þo vier bidiū/ skulū vier ecke Bænheyrder verda/ z þo vier utbreidū vorar Hendur/ þa hylie þo Gud syn Augu fyr er oss/ Esa. 1. Þvi glepur hañ fyrer oss i Bænene med Hiegoomlegum Þaunkū/ mz Vantru/ mz Epterlaungun til vorra Bra og Bugarda/ eda mz Velgiu Andañs/ so vier ecke medtekner helldur utskirpter verdū af Guds Munne/ Apoc. 3. O oss auma/ vier erum ei betur a oss komner eñ Lazarus / hvør ed ecke kunne ad ganga fyrr eñ Christur skipade ad leysa af hm̄ Bøndeñ/ Joh. 11. Svo erum og vier/ ad vier meigū ecke tala riett vid Gud i Bænene/ nema hñ uppleyse Fiøtr vorrar Tungu/ og utreke Mælleysesins Diøful/ eñ legge Elldkol syns Anda a vorar saurugar Varer/ Esa. 6. Þañeñ erum vier nu vid Gud/ eñ vid Naungañ øngvu betre. Hvør kañ stærre ad vera Tungunnar Brestur eñ sa/ nær Meñ giora stooran Roog af þvi/ sem eckert er? Hvad kañ Vidurstyggelegra ad hugsast edur talast/ eñ ad bruka Tunguna/ hvør ad er eirn hiñ beste Limur a Mañsins Lykama/ sem giørd er til ad lofa Gud siñ Skapara/ til ad forsvara siñ Naunga/ til ad semia Frid millū Sundurlyndra/ ad bruka hana seige eg til ad myrda hiñ Saklausa/ z liuga Lyf z Æru af synū Naunga? Lygeñ er verre øllū ødrum Andskotans illsku Aundū/ þvi er sa plaagadur med vondū Diøfle og þungu Mælleyse/ er sier hana temur. Øll Synd er Lyge/ og fyrer hina fyrstu Andskotans Lyge/ Gen. 3. er øll Synd iñkomeñ i Heimeñ/ og sydañ utruñeñ til allra Mañа/ og þott ad aller sieu ecke ad þssu fundner/ þa er þo hier fyrer utañ morg Tungunnar Vanbrukan / sem i allañ Mæta er Osæmande. Þar eru þr til/ er eckert Velgiørt þyker/ utañ hvad þr sialfer giøra/ z lasta añara Giørder/ jafnvel þær/ sm̄ ecke Lastverdar eru. Falle margvysleger Doomar um̄ eirn Hlut/ kreppast þeir vid ad filla þañ Flock/ er færer a hiñ verra Veg. Þesser eru giarnañ sialfer hiner styrstu z ødrū lakare/ z af þvi þeir vita ad þeir eru sialfer illa ræmder/ þa ætla þeir ad añara Ohroodur mune þeirra Afsokun verda. Þu

Hræsnare/

Hræsnare/seiger Frelsaren: Drag fyrst Biálkañ ut ur þÿnu Auga/ Luc. 6. Þad være vel adgiætande/ ad sa være Heilskign sialfur/ sem dæmer um̃ añars Blindne. Jeg veit ad ꝥ er Loflegt ad seigia einũ til siña Lasta/ þvi seiger Drottenn Gud/ Levit. 10. Þu skallt straffa þiñ Náunga/so þu berer ei Skulld hñs vegna/ eñ ꝥ̃ ad vera epter Skynseme/so ad Gaukureñ dæme ecke um̃ Svana Hlioodeð/eda Hrafneñ um̃ Sundfuglana. O Herra Gud/hvør kañ ad vita hvad opt hñ syndgar? Ps. 19. Dæmed ecke seiger Endurlausnareñ/so þier verded ecke dæmder. Fordæmed ecke/ svo ad þier verded ecke Fordæmder/ Þvi med þeim sama Mæler/ s̃ þier ødrũ mæled/mun ydr aptur mællt verda/Matth. 7. Hvad margur dæmer sialfañ sig Ovitande/ þegar hñ adra dæmer ꝥ sømu Leste/er hñ er mest hladeñ sialfur? Og eckert er tijdara eñ ꝥ/ad Meñ lÿta ꝥ a ødrũ/er ꝥr vita m: sialfũ sier/viliande þañeñ dyliast ꝥ Møñunũ. Þar eru z soddañ skomlausar Mañeskiur til/s̃ lÿta siñ Náunga ꝥ þa Hlute/s̃ hm̃ er ecke i sialfs Vallde ad giøra vid. Soddañ er eitt skadlegur Illsku Ande/þvi hvør hñ forakktar Fátækañ/hñ hæd er Skaparañ/ seiger Salomon/Prov. 17. Svo er z um̃ hvad añad. Sie einhvør Vitgrañur/ Vesæll/ Ofrijdur/ Málhalltur/ eda hefur nockurn þvilijkañ Brest Nátturuñar/s̃ hñ fær ecke adgiørt/þa fiñast þo soddañ Vitstola Mañeskiur/s̃ ecke skam̃ast sijn ad hafa þvilijkt ad Háde. Heyr þu syndugur Madur/er hñ Fátækur/ seig mier/ J hvøriu ert þu Audugre? Þar hñ vantar Fiemunena/hvøriũ Møl z z Ryd kañ ad granda/eñ þig vantar Þeckinguna a Gude z sialfũ þier: Er hñ Vanskapadur z ei so Giørvilegur/ Þorer þu ad seigia ꝥ liott/ s̃ Gud hefur so vera læted; Eñ lijt þig hid iñra/ef þu mátt/z skoda hvørneñ Dioffulleñ hefur afmyndad Sálu þijna/ꝥ þu mátt ecke lijta rietttu Auga til Guds Skiepnu: Hañ er Vitgrañur z veit ei hvad giøra byriar/Hvøriu ert þu Vitrare? Þar þu med Sialfs-Þockanũ og hñs Nidran giører þig hñ Fff Sámvÿsare/s̃ Odur Madur er Heimskum argare. Lucifer/ hvørs ed gieted er hier i Evangelio var af þm̃ i Samaria Beelzebub kalladur/ þad er Flugna Høfdinge/og ꝥ af þvi/ ad Illsku Andanum i Loptenu verdur vid Flugur samlijkt/ Eph. 6. eñ

þ er Þrra Art ad sækja þar mest ad, ødrum lifande Skiepnũ/ sm̃ þm̃ er Meinsamast/ z hvar s Høtunded er af/ þar sekiast þær a z ſtÿnga+ Þeim eru hiner Ogudlegu Spottarar lÿker/ s eru Þrotter um̃ añars Mein/ z una sier illa nema einhvør steite sig/ sveria sig so i Ættena ad Þr sieu af Fiandanũ/ um̃ hvørn Paulus talar/ Eph. 2. ad hñ sie eirn Høfdinge/ s Valld hafe i Loptenu/ verkande i Þvermoodskuñar Børn um. Þesse Mæalhellte drottnar nu so miøg i Heimenum/ ad þott allir hafe hana a ødrũ/ sm̃ Von er/ þvi hun spiller hinũ besta Hlut/ sm̃ er gott Mañord z Rÿkte/ þa giera so fæer vaned Tungu sÿna þar um̃/ og eru Þr af Diøflenũ þunglega plægader/ sem þañeñ lÿnder eru/ og være øllu betra ad þm̃ være Tungañ ur Muñe skoreñ / helldur eñ ad Þr sieu vel talande til þess ad safna sier þeim Syndum/ er þvi vallda. ad Þr ecke fæ eirn Vatnsdropa til ad kiæla hana mz/ nær Þr plÿnast i Helvÿtis Ellde/ Luc. 16. af hvøriũ St. Jacob seiger/ ad þvilÿk Tungur sieu upptendradar. Þvi ef Endurlausnareñ skipar ad utstÿnga þ Augad/ sm̃ hneixlar/ Matth. 18. þa er lÿklegt ad hid sama meige þess helldur um̃ Tunguna seigia/ sm̃ hun er hæfare til ad drÿgia fleire og verre Synder/ nær hun misbrukud er. O Herra Jesu Christe/ þu sak⸗lausa Guds Lamb/ sm̃ ecke upplaukst þÿnũ Muñe/ helldur eñ Sauður til Slatrunar leiddur/ Esa. 53. Virdst þu ad temia vora Tungu til ad lofa og dyrka þitt H. Nafn a medañ vier hrekiumst i Utlegd þssare/ so ad vier þier eilÿft Lof sÿngia meigũ i Dyrd Himnaña/ med øllũ Utvøldum Guds Børnum/ A M E N.

Suñudageñ i Midføstu.

Gudspiallɛd/ Joh. 6. Cap.

Þeim Tÿma. Epter þetta foor JEsus yfer um̃ Siæf⸗arhafed Galileæ / sem liggur vid Stadeñ Tiberiadis / og mykell Mañfiølde fylgde hønum epter / þvi ad þeir sæu hañs Jarteikn/ sem hañ giørde a þeim sem siuker voru. JEsus gieck uppa eitt Fiall / og settest þar nidur med sÿnum Lære⸗sveinum: Eñ þa var Þæska hatÿd Gydinga nælæg. Og JEsus leit þa upp/ og sæ ad mykell Mañfiølde kom til hañs / þa sagde hañ til

Philippum:

Philippum: Hvadañ kaupum vier Braud so ad þesser neyte? Eñ þetta sagde hañ til ad freysta hañs þar med/ þviad hañ visse sialfur hvad hañ villde giøra. Philippus svarade hønum: Braud fyrer Tvø Hundrud Peninga nægest þeim ecke / so ad hvør eirn fæe þa nockud lited. Eirn af hñs Læresveinum/ sem ad var Andreas Broodor Simonar Petri/ sagde hønum: Eitt Vngmeñe er hier/ sem hefur Fim̃ Biggbraud og Tvo Fiska. Eñ hvad skal þetta a medal so margra? Þa sagde JEsus: Lated Meñena setiast nidur ad Borda. Eñ þar var i þeim Stad Gras miked: Og þar setkust nidur ad borda/ Kallmeñ ad Tølu/ nær Fim̃ Þusunder. Eñ JEsus took Braudeñ/ þa hñ hafde þacker giort/og fieck sijnu Læresveinum/ eñ þeir feingu þeim sem til Bordsins høfdu setst: Slijkt hid sama af Fiskunum/ so miked sem hvør villde hafa. Eñ þa þeir voru metter/ sagde hañ til siña Læresveina: Safned samañ þeim Leifum sem af geingu/so ad eckert spillest. Eñ þeir søfnudu þeim samañ/og fylltu upp Tolf Karfer medur þessar Leifar/ af þeim Fim̃ Byggbraudum/ hvøriar ad voru auk þss sm̃ þeir høfdu neytt. Eñ þa er þesser Meñ sau hvørt Teikn ad JEsus giørde/ søgdu þeir: Þesse er sañarlega sa Spamadur sem i Heimeñ skal koma. Eñ þa JEsus formerkte þad/ ad þeir mundu koma og handtaka hañ / og giøra hañ ad Konunge/ Veik hañ einsamañ burt/ upp aptur a Fialled.

Exordium.

FIRIR af þeim Gømlu Spekingum sagde Fordum Daga / ad Natturañ være ænægd med lyted: Eñ ef vier eigum ad skrifa under med hønum / þa munar nockru hvernen Natturuñar Þyding er tekeñ / þvi skilíest fyrer þetta ecke nema Sal og Lykame i sialfum sier / þa er þad satt ad þau þurfa ecke mikils vid af Veralldlegum Munum sier til Vidværis. Þegar Lykamañ er Osolteñ og Ofroseñ þa er hønum noog / Eñ þegar Saleñ gyrnest ei framar þa er hun ænægd og vardar litlu med hvørju þesse Naudþurft er uppfylld / þvi eins vel unde Adam i Skiñ Kyrtlenum / Gen. 3. og Salomon i allre siñe Prydi / Matth. 6. og Johañes ølu betur i Ulfallds Felldenum / Matth. 3. helldur eñ Herodes i siñe Purpura Kapu / Act. 12. Eñ sie Natturuñar Gloosa tekeñ fyrer Syndumspillt Mañsins Edle / þa hefur hun nær þvi alldrei noog / hun er Elldenum lijk sem þess meir logar sem meir er i hañ bored. Bloodsugañ sleppir Hudeñe um̃ sijder þegar hun er full ordeñ / Eñ Syndumspillt Natturañ sialldañ

Þvi

þvi er hun leggst a. Sadningeñ er heñe Orsøk til a meira Hwngurs / og hun veidur alldrei sødd nema med Sulltenum. Vilie nockur sedia heñar Fyꝛn / þa tekst þad ecke med ødru Moote eñ ad draga vid hans Foodred / svo hun þreyest siælf upp um̃ sijder. Hvad lytels ad Natturañ af siælfre sier vid þurfe / þad kieñer oss Frelsareñ hiaa Luc. 12. Cap. medal añarra þar hañ seiger: Vered ecke Hugsiwker fyrer ydru Lijfe hvad þier skulud eta / eda fyrer ydar Lykama / hvørtu þier skulud klædast / Er ecke Lijfed meir eñ Fædslañ? Og Lykameñ meir eñ Klædnaduneñ? Eñ þott ad vor Nattura þurfe ecke margra Hluta eda mikellrar Umsorgunar vid / þa hefur Gud samt tilskickad ad Madureñ skule med Erfide næra sig af Jørduñe alla sijna Lijfdaga. Þad gamla Løgmæl kendur eñ nu i Dag Orøskad / J Sveita þijns Andlitis skallt þu þijns Brauds neyta / Gen. 3. Gud hefur lofad ad blessa Jsraels Erfide / Deut. 28. eñ ecke hañs Jdiuleyse / hañ giefur ad søñu þeim er hañ elska sitt Braud þa þeir sofa / Ps. 127. Hañ lætur Himineñ rigna / Jørdena groa / Fienadeñ Avaxtarsamañ verda og Vøtneñ af sier giefa allra handa Fiska / þoott Madureñ sofe; Eñ samt hefur hañ þo ecke hier med leyft ad hañ skule alldrei vaka / øngvum hefur hañ heited ad steikt Giøs skule fliwga i Muñ hønum. Leteñ er eirn lifande Daude og vakande Svefn / og viñur ecke nema til Ohøcka bæde hiaa Gude og Møñum. Ef nockur riettee Einhvørium Olmusu og hañ neñer ecke vid ad taka / Hvad kañ sa vid þvi sem giefur? Og svo er þad eirneigeñ / þegar Gud upplykur siñe Milldu Hende til ad sedia allar lifande Skiepnur / og lætur Grased vaxa a Jørduñe / Fiskeñ tingast i Vøtnunum / Fienadeñ Avaxtast a Landenu / Eñ Meñerner forsooma ad hyrda þessar Guds Gafur / Er þa nockud Skulldeñ hiaa vorū Skapara? Langt fra þvi. Mañ liet hañ rigna ad søñu a Eydemørkuñe / Exod. 16. eñ siælfer mattu Jsraels Syner þad samañlesa / og alldrei veit eg ad Mañenum sie Atviñu siñe lofad nema hañ hafe Umsorgun þar fyrer med sijnu Erfide / þo ecke med Heidinglegre Bwkisorg / med hvørre Gud bañar ad þyngia Hiørtun / Luc. 21. J Einu Orde ad seigia / ad leita fyrst Guds Rijkis og hañs Riettlætis / svo oss allt añad Gott tilleggest / Matth. 6. Þad er sa riette Vegur / eñ þadañ fra liggia Tvær Villegøtur / Oñur til Lete og Omeñsku / Oñur til ofmikillrar Ahyggiu. Bædar verda oss bañadar i upplesnu Evangelio / Af hvøriu eg vil þad alleina tala i þetta Siñ / hvørneñ vier eigum Christelega og Ærlega ad leita Næringar vorrar.

Hialpe oss hier til goode Myskunsemdañá Fader fyrer JEsum Christum / Am̃.

Utleggingeñ.

J Upphafe þessa H. Evangelij heyrū vier / B. G. E. ad þegar vor Herra foor yfer um̃ Stooeñ / sm̃ liggur vid Stadeñ Tyberias / þa hafe Mañfiølde mikill fylgt hm̃ epter / þviad þr sau þær Jarteikner er hñ giørde a þm̃ siuku. Sañlega hefur þ vered Eyrende þessa Folks ad heyra Jesu z hñs Kieñingar / hvøriar hñ Stadfeste med Kraftaverkunū. Þeir telia ecke epter sier ad fylgia Hoñū epter / þo hñ geinge

a

a Eydemørku/þvi JEſus Gieck Vppa Eitt Fiall ſeiger Textinn/ ꝛ þr faaſt ecke um̃ þ ad þr høfdu eckert til Matar med ſier/ ꝛ ei helldur var þᵛ ad faa i Obygdeñe. Lær hier af chriſtenn Madr hvørnenn þu aatt ad haga Daglega þijnu Fram̃ferde. Þeſſer voru 5000. ad Tølu/ enn Gud giæfe ad 5. findeſt i mørgū Þuſundū a medal vor ſm̃ læte ſier um̃ hugad vera/ad leita fyrſt Guds Rijkis/ꝛ hn̄s Riettlætis/ ædur enn þr fara ad þyngia ſitt Hiarta mz Sorgū þſſarar Næringar. Ecke er hier gieted um̃ ad þetta hafe ſkied a Sabbats edur Hvijldardeyge/ þ hefur og ecke vered/þvi an̄ars munde Drottenn hafa byrſt i Samkundun̄e/og ecke vered a Reiſū þann ſamaDag: Þu ſkallt ꝛ ecke meina ad þ ſie noog ad þu hlauper til Kyrkiun̄ar hvørn helgann Dag. Hvørn Dag aattu ad offra Gude Þackargiørdeñe/þvi hvørnDag er hn̄s Miſkun nij ꝛ ferſk yfer þijnu Høfde/Thren. 3. Þu medtekur a hvøriū Deige þitt Dag-legt Braud mz þijnū Mun̄e/þvi a ꝛ þin̄ Munr daglega ad lofa ꝛ prijſa hn̄ ſ þig ꝛ allar lifande Skiepnr mettᵛ mz ſiñe Velþocknan/enn þu ert Hyrdulijtell þar um̃/ꝛ þier þyker þre Stundu illa vared vera/ſ þu giefur Gude til ad bidia hn̄ um̃ ſijna Bleſſan/eins ꝛ hm̄ ſie veitt i þvi ad myſkuna þier. Hvørn Afgud giører þu ſialfann þig: Meinᵛ þu ad eirnrᵛ Stundᵛ Erfide drage þier meira enn hn̄s Adſtod ſ i einu Augna blike ſnere Vatne i Vijn / Joh. 2. Sem med ſiñe Bleſſan mettade 5000. Manns af 5. Byggbraudū? Mun þitt Vikuverk med allre þiñe Ahyggiu verka meir enn hn̄ ſ a 6. Døgū ſkapade hid dæſamlega Stor virke Himens og Jardar? Gen. 1. Og þo ert þu ſvoddann Stæalfbyrg-ingr/ad þu villt ecke faa hn̄ i Lid mz þier/ædur enn þu geingur til þijns Erfidis. Veitſt þu ecke ad Madurenn lifer eige af einuſamann Braude/ helldr af ſierhvøriu Orde ſm̃ frammgeingur af Guds Muñe/Deut. 8. Tveir Veiger liggia til alls Nækta i Heimenū / an̄ar i giegnū mykel Vm̃ſvif med Martha/ Luc. 10. Enn an̄ar med Mariu ad þvo Fætur JEſu med ſijnū Tarū/ og þerra þær med Haarlockū ſijnū/ Joh. 11. Ecke ſeige eg ad þſſᵛ Leider kun̄e ecke ſamann ad liggia/ꝛ þoti ſin̄ fare hvøria/ad þr kun̄e ecke bæder ad hafa ſama Naturſtad/þvi Martha ꝛ Maria kun̄a vel ad forlijkaſt i einu Huſe/þo ſo ad hun giøre ecke þſſa

afskipta edur klaga yfer heñe/þvi hun hefur utvaled þad gooda Nutskipted/ Luc. 10. Luckulegt er þad Hus hvar Forsioon og Gudrækne hilldast i Hendur/so ad Maria bidur eñ Martha stydur/ Eñ skuleañars hvørs man vera/ þa er sa længtum beiñe sm̃ liggur Kiettlætis til Guds/helldr eñ hiñ s lætur oss flækiast i kriñgu hñs Skiepnur. Vor Ahyggia z Erfide kañ ad bregdast. Hvad marga viñur Bake brotnu? og þrijst ecke samt eñ Gudrækneñ hefr alldrei nockrū brugdest / helldur verda þm̃ aller Huter ad goodu/ jafnvel sialfur Skorturen/sm̃ ad Gud elska/ Rom.8. Sieu þr Lijkamlega Volader/ þa eru þr i Gude Rijker/ sieu þr foraktader i Heimenū/ þa eru þeir þo mykels metner i Himnenum. Skal eg kalla hñ Rijkañ sem a mørg Naut og Saude ? Og ecke myklu helldur þañ/sem a Himens og Jardar Skapara. Ef Gud blessar ecke siña Þioonustu med Rijkdoome / þa bregdst þad þo alldrei/ ad hñ blesse hana med sialfū sier. Sa er ecke rijkur sem mikeda/helldur hiñ sm̃ lætur sier nægia: Eñ hañ sm̃ hefur Gud/hñ er allstiid anægdur/þvi þegar hñ hefur Drottenn/þa skeyter hñ hvørke um̃ Himen nie Jørd/Ps.73. Mig skal ecke furda þo Gud læte a stundum siña Elskendur vanta Audlegd Heims þssa/þvi hñ hefur giefed þm̃ længtū betra/ sm̃ er sialfañ sig. Þegar nockur hledur sitt Skip med nytsamlega Vøru/þa lietter hñ a sier Barlesteñe. Hvad skyllde hañ/ sm̃ fullur er af Gude/vilia þyngia sig med Mamona? Og mun hñ ei alla Vegana varast Diøfulsins Snørur/s Gud hefur einusiñe veiddañ i siñu Neke ? Sa sm̃ Gud hefur/hñ hefur meir eñ allt/og hñ sm̃ ecke hefur Gud/hañ hefur miña eñ ecke neitt/ svo verdur giefed þm̃ sem hefur/og teked fra þeim sem ecke hefur/eirneigeñ þad hañ hefur edur meinar sig hafa/ Marc. 4. Vier heyrum frañveiges i Gudspiallenu ad Drotteñ seiger vid Philippum: HVar KAupum VJer BRaud/ SVo Ad Þesser Neyte? Allt Vallo hafde JEsús a Himne og Jørdu/Matth. 28. þo rædgast hañ um̃ þeita vid siñ Lærisvein/hvar þeir kuñe Fædslu ad kaupa. Med hvøriu Orde hñ bender þier til/christeñ Madur/hvørneñ þu att ad leita þiñar Atviñu/s er i allañ leyfelegañ Mata. Ecke ad Andskotans Rade/þvi hñ siels ollu þvi hñ radur til/

og

z erf þu þa hñs Þioofsnaukur ef þu fyrer hñs Aeggian utvegar þier Foostur: Ecke med Okre/ þvi Drottenn seiger: Þu skallt ei fa þijna Peninga þijnū Broodur til Okurs/ Devt. 23. Ecke med Kugun edur Narddrægne/ þvi Gud hefur Andstygd a þm̃/sm̃ selur Tijtelmagnañ ꝧ eirn Pening/og hiñ Fatæka fyrer eirn Skoo/Amos. 2. Nærst þessum sitia i Andskotañs Rijke Þioofarner/sm̃ utriettka sijnar Hendur til añ arlegra Fiarmuna/um̃ hvoria St. Paall seiger/1. Cor. 6. ad þeir ecke eignest eilijft Lijf/og i Sañleika þa er Þioofureñ Svyvirding bæde ꝧ Gude og Mönnū. Ad sönnu seiger Syrach/ Cap. 20. ad lijdañlegr. sie Þioofureñ eñ Lygareñ/ þo munu bader til Olucku verda. Eñ þegar eirn Oddada Skielmer kviñar hvorttveggia samañ/mun hñ ecke fliettka Oluckuñar Snøru handa sijnū eigeñ Hælse? Og þott hñ meige um̃fly ia þa Tijmañlegu/þa er eckert vijsara/eñ ad hm̃ sælgad verde med ei lijfre Kyrkingu i Helvijte/ þvi eg hafde nærre þvi sagt/ ad það være Þioofsins Lucka/ef hñ yrde heingdur/ ef skie mætte ad Gælgeñ frijade hñ fra Helvijte. Heyred þier Satans Børn/ef nockrer erud/sm̃ meig ed Ord mijn heyra/ edur til þeirra spyria: Erud þier eñ nu ecke O þyrster vordner af Bloode fatæks Almuga hier i Lande? Nær vilied þier læta af ad utsiuga Hus þra sm̃ ydur Forsorgun veita med sijnu Erfide? Skulu Guds Børn leinge bera ydr Svyvirdingar: A Gud oss leinge reidur ad vera ꝧ ydar Saker? Geingur ydur ꝧ ecke til Hiarta/ad hñ straffar þa ꝧ ydar Skulld/ē ydur ala? Hafed þier ecke heyrt/hvor su Gud vard reidur vid Israel ꝧ einsamañ Achans Þioofnad? Jos. 7. Vited þier ecke hvad Drottenn seiger hia Zach. 5? Það er su Bølvan sm̃ utgeingur yfer Landed/þvi aller Þioofar verda sagder froomer ept er þessu Brefe/ eñ eg vil ꝧ framkoma læta seiger Drottenn Zebaoth / ad ꝧ skal koma yfer Þioofsens Hus / og þess Hus sm̃ sver galsklega vid mitt Nafn/ og það skal blijfa i þeirra Huse og eyda þvi med þess Stockū z Steinū. Þeinked þier þa fyrst hñ lijdur ydur ad plæga sijn Børn medañ ydar Tijme yferstendur z Magt Myrkrañña/ꝧ Gud mu ne vera eins z þier/af þvi hñ þeiger: Ps. 50. og sier þo þetta/og ecke vitia um̃ siþer ydar Ogudlegs Athæfis i sijñe Rerde/sm̃ av brennur allt

til nedsta Helvijtis/ Devt. 32. Þar fyrer læted af Illu/O þier Eyt- ur Ormar og Nodrukyn/og læred gott ad giøra/Es.1. Hvør hñ hef- ur stoled/hñ stele ei framar/helldur Erfide med Høndunñ/ Eph. 4. Maurenn er eirn veikur Hoopur/þo utvega þeir sijna Fædslu uñ Sum- arltijmañ. Kunijsen er og veikur Lijdur/þo byggia þr sitt Hus a Stein uni. Gras-Hoppurnar hafa øngvañ Konung/þo ganga þær ut allar i Hoop. Søngu-Rofañ vinnur med sijnnñ Footuñ/og er i Konungañs Hij- bijlñ/ Prov. 30. Þetta giøra hin vesælustu Kvykinde Jardar/eñ hvad giøred þier/ sm Gud hefur giefed skynsemdarfulla Saal i heilbrygdñ Lijkama ? O þier hin hreckvijsa Kynslood/ hvørsu vilied þier umflija Guds Reide z Fyrerdæmingena? Matth. 23. nema þier ydrest af Hiar ta. Gudspiallamadurenn seiger ad JEsus Hafe Talad þesse Ord til ad Freista Hañs Med / Þvi Hañ Visse Siælfur Hvad Hañ Villde Giøra: Þu skallt og ecke læta þig þ undra þott Gud reyne sijna/christ eñ Madur: Gud freistar ad søñu einkis Mañs til Ills seiger Jacob/ Cap. 1. Eñ til Goods freistar Gud Mañsins / so ad Reynsla vorrar Truar sinnest Gullenu dijrmætare/1. Pet. 1. til Lofs z Dyrd' Christo. Abraham vard freistadur/ Gen. 22. so hñ være Fyrermyndun allra A- brahams Sona/su Canaaniska/ Matth. 15. so eingenn ørvænte þott Gud meige þeigia uñ Stund vid Bænum sijna Barna. Merkelegt er þtta ad Drottenn spyr Philippñ ad þssu framar ødruñ/sañlega þvi hñ hefur Truarveikur vered/so ad þ dyrlega Kraptaverk er hñ villde gio ra/mætte þss betur ganga hm̃ til Hiarta. Eda hvad seiger vor Herra/ Joh. 14. vid sama Læresvein er hñ beidde ad hñ sijnde þm̃ Fødurenn/ truer þu ecke ad Faderenn er i mier og eg i hm̃? Og varla ødruvijse voru hiner Læresveinarner a sig komner / hvar þ Endurlausnarenn straffar þa/ Matth. 16. þa þeir høfdu Brauded eptersktiled/seigiande: O þier Lijtiltruader/eñ þa skilied þier ecke/muned þier ecke þau 5. Braudenn þar ed voru 5000. Mañna? Og hvad margar Karfer þier uppkookud. So vill nu vor JEsus med Reynslune og Auglijsingu sijns Almættis midt i Freistingunne smamsamañ inplanta Truna hia sijnñ Læresveinñ z sama giør' hñ eñ nu i Dag þa hñ Hiælpena undandregur edur lætz

vennles

venuleg Lijfs Medøl bresta. Gud nade/ þott Men sieu Christi Læres sveinū i flestu Olijker nu i Heimenū/ þa finast þo marger þra Lijkar i þssu/ Brauð þ 200. Peninga næger þm ecke. En hvað giorū vier ? Strax sm vier høfū ecke fullan Maga Matar/ þa er þar Muñuren fullur Orvæntingar. Ef þar er ecke allt þ Augunū sm eka skal/ þa steiger hiñ Vantruaðe/ þott Gud giøre Glugga a Himeneñ/ þa kañ þ ecke að skie að Meñ life/ 2. Reg. 7. En hiñ Matvande gietur ecke lifs að við þ Liettmete sm Daglega fellur/ hñ seiger/ hvar vill þsse giefa oss Kiot a Eydemørku/ Num. 11. Sijnest nockud Omøgulegt/ þa hæðs er mañleg Skynseme þar að. Hvorneñ skal þsse giefa oss sitt Holld að eta og sitt Blod að dreckaz Joh. 6. Þesse Orvæntingarekiar og Os þoleñmaðis Ord byrgia fljot z opt apt; Guds Mijskunar Ydur/ so hñ lætz hinū Gudlausa verda epter Tru siñe. Heyred þier mier/ er þa nock uit Ord Omættugt þ Gude? hñ s skapad hefur Steineñ kañ hñ ecke að giefa Vatn af hm? Num. 20. Hñ s giørt hefur Vatned/ hvað lieft veiter hm að umhverfa þvi i Vijn? Joh. 2. Er hønū nockud bægara að læta mig finna Gull i Fiskſens Muñe/ helldur eñ i Filsnū Jardar? Er ecke Hrafneñ grædugStiepna ; þo liet hñ Eliam fa af hñsMuñe Kiøt og Braud/ 1. Reg. 17. Þressar nockur Oleum ut af Leyrkierum ? Og þo fyllte Spæmañsins Bæn og Eckiuñar Tru so mørg Kier allt m Barma/ 2. Reg. 4. Þu seiger Gud giøre ecke Krapkaverk a þessum Døgū so sm Eliæ. Eg medkieñe þad/ þvi þss giørest ecke Þørf. Gud hefur giørt so mørg Krapkaverk sijdañ Eliæ Daga/ að sa sm ecke vill Gude trua fyrer þau/ hañ munde ei helldur trua þott hañ sæe Eliæ Krapkaverk. Þar eru ei helldur marger a vorū Døgū/ sm þioona Gude eins z Elias. Være þar Eliæ Tru/ hñs Arvekne z Astundan i Guds Þioonustu/ þa tru mier til/ að Eliæ Gud er eirn og hiñ same/ og ecke umbreytest hñ. Þu seiger : Gud giører eingeñ Krapkaverk/ eñ hvort er meira að giøra alla Hlute af øngvu / Gen. 1. Eda að giøra Vatn að Vijne Eda Steina að Braudū? Mier sijnest eckert meira Krapka verk eñ þ/ að Gud kañ að forsorga þañ Vantruaða. Læresveinarner gatu ecke utreked Tunglmeina Diøfulsſ þ þrra Vantruar Saker /

Þ p 3 Matth.

Matth. 17. en eins miked Valld hefur Gud yfer Dioflenū s yfer ødrū sijnū Skiepnū/ hvi sijnest mier þad yfer Maka miked Kraptaverk/ ad Gud læt: hinū Vantruada z Opacklaata nockurn Hluk ad nockru goodu verda. Þar fyrer E. G. B. ef Manlegur Veikleike kan ad koma iñ hia oss so sem Christi Læresveinū/ ef vier erū þeim lijker i Truarveikleikanū/ þa verū þm ecke Olijker i Hlijdnene : þeir giordu slijkt er þm var skipad/ þeir stoodu ecke upp i Nøsunū a sijnū Herra/ eins og ad være þetta Omedal svo sem ad giøra vorer Þioonustumeñ a þessū Døgū / sie þm skipad nockud Ovenjulegt/ þa hroopar hiñ lake ad þar sie Lioon a Veigenum/ Prov. 22. Giørum þvi Verk Kallanar vorrar i Guds Otta / og vørpum allre vorre Ahyggiu uppa Gud/ han mun þvi vel til Vegar koma/ 1. Pet. 5. JEsus Took BRauded J Sijnar HEndur seiger Textenñ : J þær blessudu Hendur took hañ þad / i hvøriar Faderen hefur lagt alla Hlute/ Joh. 3. Framar seiger Gudspialled ad hñ hafe liked Augū til Himens og giørt Packer. Ei þurfte vor JEsus þssarar Blessunar vid/ til ad giøra Kraptaverk þ sialfan sig/ þad vottar hñ sialfur hia Joh. 11. seigiande: Eg packa þier Fader ad þu Bænheyrder mig/ en eg visse þu munder mig Bænheyra/ helldur vegna Foolksens sem i krijngum er/ so ad þeir true þad þu hefur sendt mig. Þar fyrer skallt þu vita/ Syndug: Madur/ hvøriū Gud giefur Daglega sijna Blessan/ ad þiñ Endurlausnare hef: giefed þier eitt blessad Dæme hier mz/ þad þu trua skyllder ad þijn Faung z Fæda verdur þa hellst til Blessunar þegar hun er i hñs Nafne blessud. Þad er ei miña verdt ad giæta feingens Fiaar en ad abla/ sømu Alferd skal z Christen Madur hafa til hvørstveggia. Jeg sagde þ skømu þss skyllde i Guds Otta leita/ so seige eg eñ nu ad þss skal i Guds Otta neyta. Hvad seiger Drottenñ um þa sem treysta a Makt siñ og Megen/ Esa. 8. Vered iller þier Lijder/ og reñed þo undan/ Herklæded ydur og hlauped þo a Flootta/ bued ydur ut og flijed þo undan/ alykted eina Raadagiørd og þar verde þo ecke af/ hafed Samtøk/ en þad hafe þo øngvan Stad/ z allt eins eru Søfn Mana z Addraatt þ utan Blessan Drottens. Mar g: hyrdulaus mein ad þta sie ecke nema fanijtt Hial/ sa ed ecke einasta

hleipur

hleipur sem aðrar Hundur til sinnar Fædu/ helldur z lætur sier alldrei til Hugar koma ad bidia Gud ad blessa syn Efne. Oll Skiepnan er good seiger Paall/ 1. Tim. 4. og eckert burtkastande/ ef hun er með Þack læte medtekenn / þvi hun helgast þ Orded z Bænena. En Gud náde hvada Þacker hin Eilijfa Myskunseme mꝏ fꝏ fyrer sijna Daglega Blessan hia mørgum Manne. Jeg meina þ sie sannast/ ad vier setiunst nidur ad eta a stunduñ/ og rijsuñ upp til ad dansa/ Exod. 32. O Mann eskia/ er þa Gud leingur ad svipta enn ad giefa? Reidur helldur enn Mysk unsamur ad vera? Syrach. 5. Læte hañ oss nockud mootdrægt tilfalla/ þ liggur so þungt med oss sem Blij / enn ef hañ opnar sijna Myskunar rijku ørlætis Hønd/ þ er hia oss lietttara enn Fis. Frammveiges stendur i vorum Texta: AD JEsus Hafe FEinged Synum Læresveinum BRauded/ Enn PEir FEingu PEim/ Sem Til BOrdsens Sa tu/ SLykt Hid Sama Af FJskunum / Svo MJked Sem HVor Villde Hafa. Þetta synest mier vera ein ægiæt Lijfs Regla fyrer christenn Mann/ hvørnenn hann æ ad høndla med Guds Gꝏfur sem hønum eru i Hendur feingnar. Jørdenn er Drottenns og allt hvad þar inne bygger/ Ps. 24. Sijna Raadsmenn hefur hann sett yfer Eigur sijnar: Hvør er sa true Raadsmadur/ seiger JEsus/ Luc. 12. Er hañs Herra setur yfer sijn Hiu/ þad hañ giefe þeim i riettann Tijma þ sem þeim ber? Sæll er sa Þioon/ sem hañs Herra finnur svo giøra/ þa ed hañ kiemur. Eins og JEsus fieck sijnum Læresveinum i Hendur Brauded / til ad út skipta þvi medal Bordsitiendanna: So hefur hañ og þeim / er hañ þocknast afhendt Audlegd þessa Heims/ til ad útbijta medal Þurftugra. Þu skallt ecke meina christenn Madur/ ad þ sie allt þitt eiged sem þu med ferdis hefr: Þad Braud ō afgangs er i þijnu Huse/ er Forsorgun hinns Volada. Sa Møttull er þu þarft ecke ad bruka/ er Klæde hinns Nak ta/ Luc. 3. Þau Fꝏung sem a annann Veg hia þier skiemmast og funa/ eru Lijfsbiørg hins Naudþurftuga/ þar fyrer giører þu so mørgum Fꝏtæk um Oriett/ sem þu mætter annars/ þier ad skadlitlu hialpa/ ef þu þvi iñhelldur þa hañ Volade/ sem er sann r Olmusu Madur/ vid þarf. Et þurfum vier ad brioota nidur vorar Kornhlødur z giøra adrar stærre/ so

leinge

leinge vier hoſũ Fátæka hia oſſ. Korned liggur Jdiulauſt i Hløduñe og verdur kañſkie uñ ſijder af Ormũ uppeted/ eñ hia hiñũ Fátæka ber ꝥ Avøxt/ ſo ſm̃ a Akrenum. Soddañ Akursmeñ eru næſta þarfer. Jeg vil helldur ſá einu Korne i Muñ hins Fátæka/ helldur eñ Tiju i Jørdena. Jeg vil helldur fá hinum Volada tiju Peninga / eñ kaſta Hundrad a Mangarans Bord/ hñ mun þvi med Þuſundføllduñ Abata apturſkila/ ef ecke i þſſũ Heime/ ſamt i Vppriſu Riettlátra/ hvar eirn Vatnsdryckur mun ecke Olaunadur verda/ Matth. 10. Hiñ Ránglate Rádsmadur var Ofrægdur vid ſiñ Herra/ ſvo ſm̃ hefde hñ eydt hñs Gotze/ Luc. 16. Meined þier ecke ⁊ ad Hroop hins Fátæka ⁊ Eckiuñar mun Ofrægia þa i Himneñũ ꝥ lifanda Gude / ſem liggia a Guds Gáfũ/ ſvo ſm̃ Ormur a Gulle/ og ala Agyrndena/ eñ Fátækur fellur af Hungre i Froſte og ſtoorre Neyd/ þvi er illa utſooad/ ſem ofvel er geymt/ þvi ſlijkt er Ellds-Matur ⁊ Orma Fæda/ eñ kiemr ecke i Guds Kiſtuna/ ſvo þad verde ad Himneſkum Fieſiood/ hvøriũ Mølur ⁊ Rid kañ ecke ad granda/ Matth. 6. Fordũ Daga i Gamla Teſtamentenu/ þa hafde Gud ſkiled ſier viſſar Foorner fyrer Syndernar/ ecke i þeirre Meiningu/ ad Blood Vxaña ⁊ Hafraña kyñe ad hreinſa Samvitſkurnar/ helldur voru þar i fyrermyndud epterkomande Giæde/ ſ̃ er Blooded Jeſu Chriſti/ hvørt ed hreinſar oſſ af øllũ vorũ Syndũ. Eñ þſſer Tijda Sider eru fyrer laungu afteknar/ þar Guds Eingieteñ Sonur er i Holldenu opeñberadur/ og hefur fyrer ſitt eiged Blood einuſiñe iñgeinged i ꝥ allra Helgaſta ad utvegadre eilijfre Endurlauſn/ Ebr. 6. Þo eiga vorar Foorner ⁊ Vpplyptingar Offur Daglega ad uppſtijga i Himeneñ fyrer Guds Háſæte/ ecke einaſta med Bæn ⁊ Andvarpan/ helldur med Olmuſugiørdũ vid Fátæka. Þijnar Bæner og Olmuſugiørder eru uppſtignar fyrer Gud ſagde Poſtuleñ vid Corneliũ/ Act. 10. Þad er ſu Foorn ſm̃ Gude lijkar framar eñ Blood Vxaña ⁊ Hafraña þa ꝥ framkiemur af Truudu Hiarta/ þvi ſeig' Paulus til Ebr. 13. Gott ad giøra ⁊ ad utbijta gleimed ecke/ þvi ad ſlijkt Offr þocknaſt Gude. Hvar ꝥ mun Gud láta ſuma Meñ vera Rijka/ ſuma Fátæka i Heimenũ: Møgulegt er hm̃ ad láta alla vera jafna/ ⁊ øngvañ þurfa

aññars

anars m: Margar eru Orsaker þar til/ en þo ecke hin siþdsta ad Gud vill læta sig dyrka a soddan Mañeskiu: þ þier giørdud einū af þessū minstu/ þ giørdud þier mier seiger allra Hollds Domare a siþdasta Deige/ Matth. 25. Miked er þ/ ad Gud sem er einkis þurfe vill þiggia i þvi sem hinum Fatæka er gott giørt: Þar eigū vier ad syna vora Elsku til Guds/ þar er Skoole vorrar Gudhrædslu/ þar er þ Altare e vier eigū ad leggia vora Gæfu uppa. Ein Brudur skiemter sier vid Mynd syns Brudguma þar til hn kiemur. Vor Meistare er nu tekeñ fra voru Høfde z hafeñ yfer alla Himna: Mig hafed þier ecke alltyd hia ydr/ eñ Fatæka hafed þier hia ydur/ sagde hn/ Joh. 12. Þeir eru hns lifande Epfermynd/ og hns Limer sem fara Ut og Austur / og ecke hafa hvar þeir kuñe Høfde synu ad halla ad. Jeg meina ecke þa/ sem fyrer Omeñsku saker bidia um Olmusu / edur hina Drambsømu Leke-Maga / sem alla Hlute heimta af Sialfs Vallde/ og giallda Bølvan og Formæling i Laun ef þra Hals er ecke fylltur/ helldur þa sem anadhvørt hafa slited siñe Heilsu med Ærlegu Erfide/ eda Gud hefur siñ Kross a Herdar lagt (þvi ecke heyre eg miñ Herra hafa nockurn Hlut m: Sialfskylldu utheimt/ þo hañ hefde allt Valld bæde a Himne og Jørdu/ Matth. 28.) Þa byriar ad medtaka i JEsu Nafne/ og minast þess er Drottens baud/ Devt. 15. Alla Tyma munu þar verda Fatæker i Landenu/ þvi byd eg þier og seige ad þu skuler uppliuka þiñe Hende fyrer þynum Broodur sem þurftugur og Fatækur er i Landenu. Eñ Þa Þeir voru nu metter (seiger Texteñ) sagde hañ til siña Læresveina/ safned saman þeim Leyfum sem afgangs eru / svo ad eckert spilleft/ og ad þeir hafe fyllt upp tolf Karfer med Afgangs Leyfar. Hier kieñer vor Endurlausnare þier Syndugur Madur Lognæl Christelegrar Forsioonar/ sem er ad hyrda vel Guds Gæfur. Gud sæ allt þad hn hafde skapad/ og siæ þ var allt harla gott seiger Ritningeñ/ Gen. 1. Ef þad var allt gott fyrer hønū i hvørs Auglite Himnarner eru ecke hreiner/ Job. 15. skyllde þa nockur Skiepna vera so audvirdeleg i þeirra Augū/ O þu sauruga Mañeskia/ ad þu villder þar ecke um hyrda? O Herra Gud/ vorar Synder/ vorar Synder/ vort Opacklæte og Ofmetnadur

 stendur

stendur mier nu fyrer Augum. Hvad giørum vier a þeim goodu Tijm unū/ þegar Drottenn lætur sijna Blessan enn Mælingar falla af Himm um ofañ i vort Skaut? Muñi vier nærsta hyrtner vera i Lande þessu ad samañsafna þm̄ Leyfū sm̄ oss Afgangs verda? Er ecke allur añar Hiegoome dijrmætare i vorum Augū eñ þad sm̄ Gud giefur oss til Foosturs? Velger ecke vora Þioonustumeñ vid daglegre Fædslu? Hyrda Meñ stoort um̄ ad nijta GudsGæf: ? so s giøra mætte. Þessar Synd er berum vier sijdañ/ kañ skie þad kiæme sier æred vel i Dijrtijdeñe sem eingeñ nijter þegar allt er noog. O hvad margañ kañ þa ad hungra ept er þvi sm̄ hñ nu Foottredur? Þo køstum vier Skulldeñe uppa Gud eñ eingeñ gæer ad þvi ad oss er þsse Hefndeñ nærsta makleg/ z ad vier hof um þad og añad Þusundsiñum verra forskulldad. Lækum oss þessara Synda ydrast/ Børn mijn/og þær til Hiarta gæanga med Gudrækelegū Asetninge ad breyta forsiællega framveges. Gud hefur aungvañ Hlut giordañ forgiefens/so vill hñ og ecke læta illa nie Onaudsynlega þar med fara. So er z et helldur Gude þæg Mekordagyrnd þeirra er sooa Guds Gæfū til ad utvega sier stort Nafn þar m̄z. Hvad talar Drottenñ um̄ þa er giøra sijnar Olmusur þ Meñū? Sañlega seige eg ydur þ þr hafa sijn Laun uttekeð seiger hañ/Matth. 6. Þad er Hiegooma dijrd z fæmijtt Hroos Mañaña. Frelsareñ liet giefa þssu Folke ad eta/ þar til þr voru metter/ þvi er afgieck skipade hñ upp ad safna. Þad er Christelegt ad metta Maga hiñs Hungrada/eñ ad sedia Auga hiñs Græduga er Onaudsynlegt: Þar eru marger sm̄ Meñ giøra verre med ofur myklu Orlæte og alltijd reidubuna til ad gapa epter sama. Þad er Gudrækelegt ad safna Rægtum þegar vel geingur/svo þar sie til ad hiælpa af i þrre vondu Tijd. Þad er ein good Forsioon ad miñast þss umlidna/hugsa um̄ þad nærveranda/ og siæ fyrer þvi Okomna/ þo þ utañ Bufsorg z O christelega Ahyggiu. Josephs Framsijne er hroosad ad hñ fyllte Kornhlødur Pharaonis a þm̄ goodu Aarum/ og frelsade Landed af Hungre þa illa gieck/hvar þ hñ kalladest Landsens Fader/ Gen. 41. Þad er og hælfu verra ad enda Onaudsynlega uppa siælf añ sig i Ofmetnade Klædnadareñs og Ohoofe Matar og Dryckiar. Ad

søñu

søku hefur Gud ecke bañad ad hafa Jñdæle af sijnū Skiepnū/ þo so/ ad Men̄ gledie sig med Otta/og gleyme ecke hinū Þurftuga. Ecke er vijst ad Doomur hiñs Rijka hefde vorded svo skielfelega strængur/ hefde ei Lazarus leiged Vatnande þ hñs Dyrum/ Luc. 16. Sialfur Gud hefur giefed eitt Løgmaal hier um̄ slijku Folke/ Deut. 16. Þu skallt vera gladur þ Drottne þijnū/ þiñ Sonur og þijn Doottir/ þiñ Þienare og þijn Ambatt/ Levitenn sm̄ er iñañ þiña Portdyra/ hiñ Framande/ hiñ Fødurlause/ z Eckiañ sm̄ er hia þier i þm̄ Stad sm̄ Drottenn Gud þiñ hefur utvaled þad hñs Nafn skule hia þier bua. Svo hefe eg nu ad nockru Leite sijnt þañ riettta Veg til ad leita Atvinu siñar ut af þssu H. Evangelio/ epter þvi sm̄ eg skil af Guds Orde. Svo leited nu fyrst Guds Rijkis og hañs Riettlætis / Matth. 6. Bruked leyfeleg Medøl i øllum ydar Athøfnum og Vtrietttingum. Treysted Gude ad hañ mune ydur z ydar forsorga/ þa þier so giøred/ bidied þañ Almatt. uga ad blessa ydar Faung/ ydar Karfer og Afgangs-Leyfar: Gleymed ecke hinum Þurftuga z Volada. Læted ydar Ølmusur frañkoma af Truñe og Elskuñe til Guds og Naungans. Nøndled Vareigdar samlega med Guds Giøf/ z vered þacklater bæde i Orde z Verke/ giøred þta/ z munud þier alldrei Illa fara. Eñ Drottenn Gud eilijfur Konungur og alleina rijkur/ hñ uppfylle alla ydar Naudþurft epter slijū Dyrdar Rijkdoome i Christo JEsu/ Phil. 4. og giefe fyrer hñs Forþienustu/ ad þier ad afstadeñe Armædu þessa Lijfs/ mættud iñleidder verda i Føgnud ydvars Herra/ til ad sitia til Bords mz Abraham/ Isaac z Jacob/ Matth. 8. og mettast af nægdar Giædū Guds Hus̄:

Þad Bænheyre Miskunsamur Gud fyrer siñ Son
JEsum Christum / A M E N.

Suñudagenn epter Midpøstu.

Gudspialled/ Joh. 8. Cap.

Vþañ Tijma. JEsus sagde til Gydinganña og Høfdingia Kienemañaña. Hvør er sa af ydur/ þad hañ meige strafa mig um̄ nockra Synd? Eñ ef eg seige ydur Sañleikañ / hvar fyrer trued þier mier þa ecke? Hvør hañ er af Gude/

 sa

ſa heyrer Guds Ord/ þar fyrer heyre þier þad eige/ þviad þier erud ei af Gude. Eñ Gydingarner ſvorudu/ og ſøgdu til hñs: Seigium vier ecke vel/ þad þu ert Samverſkur/ og hefur Diøfuleñ? JEſus ſvarade: Eg hefe ecke Diøful / helldur heidra eg miñ Fødur / og þier vanheidred mig. Eg leita ei ad miñe Dyrd/ ſa er ſem leitar og dæmer. Sañlega/ ſañlega ſeige eg ydur/ hvør hañ geimer mijn Ord/ hañ mun ecke Daudañ ſiaa ad Eilijfu. Þa ſøgdu Gydingarner til Hañs: Nu þeckium vier ad þu hefur Diøfuleñ. Abraham er daudur/ og Spámeñerner / og þu ſeiger / Ef ad ſa er nockur ſem geimer mijn Ord/ hñ ſkal ecke Daudañ ſmacka ad Eilijfu. Hvørt ertu meire Fødur vorum Abraham / hvør ed frañlideñ er / og Spámeñerner eru og frañlidner? Hvørn giører þu ſialfañ þig? JEſus ſvarade: Ef ad eg vegſama mig ſialfur/ þa er mijn Dyrd eingeñ. Miñ Fader er ſa ſem mig vegſamar/ hvørñ þier ſeiged ydar Gud vera/ og þier þecked hañ þo ecke: Eñ eg þecke hañ / og ef eg ſegde þad / eg þeckte hañ eige/ þa være eg eirn Lijgare lijkur ydur. Helldur þecke eg hañ / og eg geime hañs Ord. Abraham Fader ydar gladdeſt ad hañ ſkyllde ſiaa miñ Dag / og hañ ſaa hañ/ og vard gladur vid. Þa ſøgdu Gydingar til hañs: Þu ert eñ ecke Fimtugur / og þo ſaaſtu Abraham? JEſus ſagde til þeirra: Sañlega/ ſañlega ſeige eg ydur/ ádur eñ Abraham var/ em eg. Þa tooku þeir upp Steina/ſo ad þeir køſtudu a hañ. Eñ JEſus fordade ſier / og gieck ut ur Muſterenu.

Exordium.

Annarar Konganña Bookar 9. Cap. Leſum vier / ad þegar Sendemadur Spámañſins Eliſæi hafde ſmurt Jehu til Konunga yfer Iſrael / þa hafe hañs Herra Þienarar ſagt vid hañ / Hvad villde þeſſe Vitfyrringur til þijn? Svo voru nu Jorams Villdarmeñ Lynder / af þvi þeir ecke þecktu DRottreñs Rad. Jeg er og hræddur um ad þoort eg i Dag epter Guds Skipan vilie ſmyria þeirra Sæler til Andlegra Konunga og Kieñemaña ſem af Gude eru/ med Himneſku Oleo/ ſem er Guds heilagt Ord/ þa mune eg ecke betur utlyta i þeirra Augum ſem Holldlega Siñader eru / helldur eñ eirn Vitfyrringur / þegar eg tala um þa Hlute ſem Guds Anda eru og Holldlegur Madur ecke ſkyntar / 1. Cor. 2. Og er mier þad fyrer minſtu ad eg af Mañlegum Deige dæmdur verde / 1. Cor. 4. Þvi gott er ad eiga Hlutſkipte med St. Pæle vid hvørn Feſtus Landsdoomare ſagde þa hañ talade um Chriſti Pijnu og Upprieſir

Fram=

Framliðeña / ad hañ være galeñ vordeñ / Act. 26. Eñ þad ægrar mig framar ad Holld og Blood giefur sier ecke Stunder til ad rañsaka Dypt og Hæd Guds Vitsku / og þa Speke sem hañ hefur Mønnunum Opinberad. Þegar Felix heyr-de talad um̄ Trwna a Christum / um̄ Hreinlyfed / um̄ Riettlæted / um̄ Epterkom-ande Doom / þa skielfest hañ vid / og lætur bijda ad hlusta til þess fyrr eñ hañ hefur Toomstund / Act. 24. Agrippæ Konunge liggur vid ad verda Christeñ / eñ fyrer þvi ad hañ hefur añad ad sijsla / þa dregst þad undañ / Act. 25. Hiñ Ryke Ynglingur vill ad sønnu þar ad vita hiaa JEsu / hvad hañ skule giøra / svo hañ eignest eilijft Lyf / Eñ þegar hañ heyrer ad hañ skule selia allar Eigner sijn-ar og giefa Fatækum / þa verdur hañ hryggur / Matth. 19. Hvad kiemur til þessa? Þad alleina / ad Meñ hafa ecke vel smackad hvad sætur ad Gud er / Ps. 34. Og ecke komed Auga a þa Perluna sem Madureñ sa / og selldе allt hvad hañ ætte fyrer þa sømu / Matth. 13. Þvi eingeñ gyrnest þad sem hañ ecke þecker. Og þad er Orsøkeñ hvar fyrer ad Guds H. Ord verdr af svo færum medtekeñ. Þad og añad ad þar er svo mykell Ovinskapur a mille Hollдsens og Andans / Gal. 5. Lioossins og Myrkursens / Riettlætesens og Ranglætesens / Christum og Belial / 2. Cor. 6. Guds Kyrkiu og Skurgodaña / ad eingeñ kañ til Christ-um ad koma / nema sa Himneske Fadereñ drage hañ seiger Endurlausnareñ / Joh. 6. Hvar til hañ brwkar sitt H. Ord. Eñ þeir ed ei hyrda um̄ ad gañga i Lioosenu / eda smaka hid gooda Guds Ord og Krapt Epterkomande Alldar / Ebr. 6. Hvørneñ meiga þeir umflija þad ad Myrkureñ høndle þa ecke? Sann eru þo Guds Ord Lyf og Ande svo sem Endurlausnareñ vottar / Joh. 6. Og Gulled er Gull þo þad verde af Svijnunum Foottrodеd. Svo er og þad Orded af Krossenum Christi Heimska þeim sem tapader verda / Eñ oss sem hoolpner verdum er þad Kraptur Guds seiger Paulus / 1. Cor. 1. Eckert Strijd ætte vor Blessade Endurlausnare meira vid Synduga Meñ hier a Jørduñe / eñ ad giøra Mismun a mille Hollдsens og Andans / svo ad jafnvel Nicodemus sem var eirn Meistare i Jsrael / Joh. 3. Og Gudhrædddur Madur / hañ var i þessu nær-sta Tornæmur. Ad eg tale ecke um̄ þañ Ogudlega Hoop Pharіseaña og Skript-lærdra sem alldrei villdu lata telia sier Tru hier um̄ / og ecke lietu sier skiliast þad / þo hañ segde / Þier dæmed epter Hollденu / Joh. 8. Þier erud hier ad nedañ / eg er ad ofañ. Og eñ nu i þessu Samtale sem DRotteñ a vid þañ Ofyrerlaatsama Flock Gydinga heyrum vier ad a mille ber um̄ þessa Spurningu. Eg vil um̄ þad alleina tala i þetta Siñ / hvørneñ þeim hættad sie sem af Gude eru / ut af þessum heiløgu Ordum: HVOR HANN ER AF GVDE / HANN HEYR-ER GVDS ORD. DRotteñ giefe oss þiñ Anda hier til fyrer JESVM Christum / AMEN.

Utleggingeñ.

AF Gude eru aller Hluter i Vndverdu E.G.B. So sem þar stendur Gen. 1. J Upphafe skapade Gud Himen og Jørd / og eñ nu er þad svo / ad aller Hluter meiga af hønū feigiast / þvi hañ stioornar og styrer

øllum Hlutum / fra þvi minsta Skridkvikende Jardar / allt til þess stærsta Dyrs sm̃ er i Nattúrunnar Rijke/og i hønum erum vier/lifũ vier ꝛ hrærunst vier/ Act.17. Eñ ecke er þad þo Meining vors Endurlausnara i greindum Ordum. Þeir kallast og af Gude ad vera sem i hañs Nadar Sattmaala eru innteckner / svo sem Israel var til forna kalladur Guds Folk/ af þvi þm̃ var Guds Sattmaal ꝛ hañs Ord i Hendur feinged epter Guds Fyrerheite til Abraham. So erũ og aller vier af Gude ꝫ høfũ Iklædst JEsu Christo i Skijrnene/ Gal. 3. og eigum ad samteingiast hm̃ i Dyrdene / Heilagleikanum og Ostraffanlegu Framferde/Eph. 6. Eñ eins ꝛ þvi hattad er i voru Lijkamlegu Edle/ad meñ taka ecke allteijd Vøxt ed: Abl/nie adra Koste i Arf epter Foreldrana/og margur er synũ Olijkur þo skylldur sie/Svo eru þar fleire Ismael helld: eñ Isaac i Huse Drottens/ꝫ ad er christeleg Kyrkia/ ꝛ þr ganga ecke aller i Andanũ sm̃ þo eru i ondverdu af Andanum Endurfædder/ þvi er ꝛ ecke þta eigenleg Meining vors Endurlausnara i þssũ Ordũ/helldur meinar hñ þa sm̃ fyrst eru af Vatne ꝛ Anda Endurfædder i Skijrnene/Joh.3.og JEsu Christo fyrer sañа ꝛ lifande Tru eru innplantader/ vordner andleger Kvister a þvi blessada Vijntræ sem hañ umgietur/ Joh. Cap. 15. og bera þar fyrer mikeñ Avøxt/hvøriũ hñ hefur giefed Magt Guds Børnũ ad verda/þm̃ sm̃ a hñs Nafn trua/ semecke af Bloodenu / edur Holdsins Villd edur Mañsins Vilia/helldur af Andanũ eru fædder/Joh.1. þeir ed sijna þ i sijnu Framferde/ ad þeir sieu flutter fra Daudanũ til Lijfsins af þvi þr elske Brædurnar/1.Joh. 3. Ecke seige eg þeir sieu einasta af Gude sem eru an Syndar/þvi þa yrde eckert Holld hoolpeð. Ef vier seigiũ þad vier høfũ ecke Synd/ þa tælum vier sialfa oss seiger Johañes/1.Joh.1. Treñ er ecke strax sett til Rootar Triæña sm̃ nockur Blød følna/þo Kvistureñ um̃ nockra Stund bere ecke Avøxt/þa er hñ ecke strax afhøggveñ. Sa himneske Vrtagards Vordur bid: siñ Fød: ad hid visna Trie meige eñ nu standa eitt Aar/ꝛ hñ meige bera Mycke kijngũ þ og rækta þad/Luc.13. Þvi mun hñ ecke kasta þvi strax i Eldeñ sm̃ þ ber lijteñ Avøxt. Mun hñ nockud utslockva þañ lijtilog

anda

anda Nor=Kveik/eda þn̄ brækada Reyr i sundur briooka/ Es.42. Nei
aungvan̄ veigen̄/hn̄ mun forsiællega breita/so s Faderen̄ talar um̄ sin̄
Son/ Es.53. Han̄ mun auka oss Truna/ Luc. 17. og bidia sin̄ Him̄e
neska Fødur fyrer oss þ hun þrotne ecke/ Luc. 22. helldur tala eg hier
um̄ þa s syndga ad søñu/en̄ læka þo ecke Syndena drottna i sijnū daud
legū Lijkama/Rom.6. þa sm̄ af Man̄legū Veikleika giora hid vonda
er þr vilia ecke giøra/en̄ giøra þo so myked gott s þr giera/þv ed eirn
z hin̄ same þioonar Guds Logmæle i sijnu Hugskeke/en̄ þvijngast þo
til af Ofbellde Nakkurun̄ar ad þiona Syndaren̄ Logmæle/Rom.7.
Og i einu Orde ad seigia/sa sm̄ er syndugur ad søñu/ en̄ þo þ Christi
Forþienustu jafnan̄ i Guds Auglite Riettlætur/z þott hn̄ syndge/þa
hefur hn̄ Arnadar Man̄en̄ a Himnū JEsū Christū hin̄ Riettlata/
sem er Forlijkun fyrer han̄s Synder/ 1. Joh. 2. Sa sem nu þan̄en̄ er
af Gude og Gud i hon̄ū/þegar hn̄ hefur Gud / þa hyrder hn̄ hvørke
um̄ Himen nie Jord/Ps.73. Vei þm̄ sm̄ er ein̄saman̄ seiger Predik-
aren̄/Cap.4. þvi ef hn̄ fellur/þa er eingen̄ ad reisa hn̄/en̄ sa er alld-
rei ein̄saman̄ sm̄ Gud er med/þvi Gud er i z med hm̄/Rom.14. Fellur
hn̄ /þa stendur hn̄ upp aptur/þvi Gud reiser hn̄. Rakar han̄ i nockra
Villu/ þa viller þo Heimuren̄ alldrei so um̄ hn̄/ad hn̄ rate ecke heim
aptur/þvi Guds Nadarfullt Tillit mijkar hn̄. Hin̄ Gudlause sitiur
ei til þo hn̄ syndge meir en̄ hin̄ daude þo hn̄ sie baren̄/ en̄ þ Hiarta s
lifer i Gude/þ er vidkvæmt vid Brodd Syndaren̄ar. Ei þurfte Na-
than leinge ad telia um̄ fyrer David/2.Sam.12. Drotten̄ leit einasta
til Peturs/og hn̄ gieck ut og griet beisklega/ Matth.26. Sa sem af
Gude er/ hn̄ yfergiefr alla Hlute Guds vegna/hn̄ er i Heimenum svo
sm̄ fyrer utan̄ Heimen̄/svo sm̄ Fatækur/og þo marga Audgande/svo
sem eckert hafande/en̄ eignast þo alla Hlute/ 2. Cor. 6. Sa sem um̄
Hafed sigler/ hn̄ hugar þo jafnan̄ um̄ hvørnen̄ hn̄ meige komast i gooda
Høfn. Hn̄ sm̄ ut a Akuren̄ geingur til ad ervida/hn̄ hefur þo jafnan̄
sitt Hus i Þankan̄ū/ og til þss giører hn̄ alla Hlute ad hn̄ fæe þ vel
forsorgad/ so er og hn̄ sem af Gude er/ þott han̄ verde ad flæktast vid
Syslan i Heimsins epter Naudþurft Lijkaman̄s/þa er hn̄s Takmark hia
Gude/

Gude/hn slepper sier ecke so vid nockurn Hlut/ad hn hallde ei honum: Falle hns Erfide honn liett og vel/pad mnner hn a ad packa Gude þ sinna Giæsku og Epterlæte; Vilie þ mootdrægt falla/þa yfergnæfer þo Guds Elska hia honn. Ok Christi er honum Hunang i Munne/ og hns Byrde liett a hns Herdū/ Matth. 11. Þvi Gud hialpar hm til ad bera: Hn lærer þ Guds Saker bæde hær og lægur ad vera/sadd-ur og hungradur/noog ad hafa og Skort ad lijda/ og alla Hlute for-mær hn fyrer þan sm hn styrker JEsu Christum/ Phil. 4. Þott hn gange i giegnū Myrkvan Dal og Daudans Skugga/ þa hrædest hn aungva Olucku/Ps. 23. Bere so til ad nockur sie i Fængelse byrgdur/ hvad vardar um pad? Jeg sie Paulus og Silas eru længtū gladare i Fængelsenu helldur en þr sem ad Dryckiu sitia/Act. 16. Soolen upp-kiomar þennan vorn Horizont edur Sioonhverfis-Hring/ og giører A-sijnd Heimsins biarta fyrer vorū Augū/þo gietur Skij-Flooken byrgt hana fyrer oss. En hvør vill byrgia fyrer mier þa sønu Riettlætesins Sool? Mal. 4. Kan nockur ad ukelykia fra mier Fødur Liooſana? Jac. 1. Hann sm kom ad lucktū Dyrū/og stood midt a mille sinna Lære-sveina/og sagde: Fridur sie med ydur/ Joh. 20. Kunna nockur Myrkur/ nockr Mur ad loka hn ute fra mijnu Hiarta? So hn giefe mier ecke sin Frid hvørn Verølldenn kan ei giefa/z hun ællar mune vera Helvijte allra Eymda. Ef eg er Landflootta/ munu þr nockud reka mig þang ad/hvar ecke er Hønd Drottens/Ps. 139. Sie eg forakadur af Heim enum/ pad er mier noog ad eg verd heidradur af Gude/ af hvørū kunna fæer under eins virdter ad vera. Sæler erud þier sagde Lausnaren/ Matth. 5. nær Mennerner hallmæla ydr z tala i giegn ydr alla Vond sku þ mijns Nafns Saker þo liugande. Hvørt skal eg nu helldur ut-velia ad lijda illt med Guds Foolke/Heb. 11. Eda ad hafa Tijmanlegt Epterlæte Syndarenar? Jeg hyrde ei myked um þa Ofundar Menn s Gud hatar. Hvad liett fellur hm ad forsmaa Heimenn s forsmaadur er af Heimenum: Hafe eg mist Agiæte Veralldar þessarar/hvad rijdur mier a þvi? Pad voru eingen urkøku Giæde/ sem svo fallvøllt voru/ ad þau kunnu ad missast / og þo eg miste allt pad eg a inn ad Hudenne /

þa

þa hefe eg þo eckert mist/ þvi eckert af þessu var mitt/ þa eg kom nakenn i Heimenn / enn Gud var alltijd minn med einhvøriu Moote / svo eg lifde ecke fyrr enn eg ætte hann fyrer Skapara/ og þad Eignar-Skial bætkest i Skijrnenne/ z vard underskrifad med JEsu dijrmæta Bloode/ og innsiglad med H. Anda / svo ad minn Vinur er minn og eg em hans/ Cant. 6. allt fra Mooðurlijfe epter Skøpunar-Endurlausnar z Helgunar-Rietkenum/ hønum vil eg alldrei sleppa/ fare allt annad sem audedverdur: Take hann Heilsuna fra mier/ þa er hun þ i Siælfs-Vallde/ eg æ þar øngva Søk a / eg by i Leygu-Huse/ og æ sa frialst ad byggia þ og briooka/ sem er Husbondenn: hvørke sæde eg nie plantade þ helld ur enn Jonas Lundenn/ Jon. 4. Þo mijn Sæla kune umm Stund ad verda Drooleg i mier s Jonæ/ þa veit eg ad su Soott er ecke til Dauda/ hun stendur upp þegar minn Heilsgiafare tekur i Hønd hennar og seiger: Talitha Kumi/ þad er/ Stulka/ rijs upp/ og er mier þad noog þegar minn betre Partur er heilbrygdur/ þ er Sælenn. Þad kann ecke stoorum ad veikiast/ hvørs Kraptur ad Gud er/ þ sie mier noog ad eg veit eg er af Gude/ og hann er mier Nædugur/ þa hefe eg Frelse i Bøndunum/ Fødurland i Utlegdenne/ Heidur i Forsmænenne/ Rijkdoom i Skortenum/ Heilsu i Siukdomenum/ Allshæltada Farsælld i allskonar Eymdum z Hermungum. Hvørnenn kann sæ ad klaga ad hann vante Lioos/ sem byr midt i Soolunne? Kann sa ad beria sier umm Armood/ sim einusinne hefur eignast allrar Veralldarennar Skapara? Hvad kann mig þ ad vanta/ s Christur sie mier ecke? Vil eg hafa Mat z Dryck/ þa seiger Christur: Mitt Holld er sannarleg Fæda og mitt Blood sannur Dryckur/ Joh. 6. Vil eg Klædnad hafa/ Jklæded ydur Herranum Christo/ seiger Postulenn/ Rom. 13. Er eg siukur og þarf Lækninga vid/ þa er Christur Lijffins Trie/ hvørs Blød ad þiena til Heidingianna Lækningar/ Apoc. 22. Ef eg vil ugglaus bua/ þa flytur hann mig ut i eirn sterkann Kastala / mijn Sæl vonar uppa hann alleina/ þvi hann er mijn Vin/ mitt Traust/ Ps. 18. mijn Hiælp og mijn Hlijf/ so eg mun ei falla. Nia Gude er mitt Hiælpræde/ mijn Dyrd/ mitt Styrktar-Biarg og mitt Alhvarf er til hans/ seiger David/ Ps. 62. Kvijde eg vid Daudanum/ þa er Christur upprisann

an̄ z Lijfed/Joh. 11. Og þo ad eg deye/ þa mun eg samt lifa/epter þvi
s hn̄ lofad hefur. Vilie eg hafa alla Andlega Farsælld/hvørs kan̄ eg
ad Oska/s ad Christ: sie mier ecke? þar hn̄ er mier af Gude giørd: til
Riettlætis/ Helgunar og eilijfrar Sæluhiælpar/1. Cor. 1. Allt þetta
hefur sa hia sier/sm̄ er af Gude/ef ecke so fullkomlega sm̄ vier vilium̄/
þa samt er þar Vilie til hins Fullkomna/s er ædre allre Tijmanlegre
Farsælld/ Þvi ef Guds fullkomen̄ Jbud er eckert an̄ad en̄ Himnarijke/
þar Gud er allt i øllu / þvi skyllde þa ecke han̄s Vistarvera med oss a
Jørdun̄e/ þvi skyllde hun ecke vera eitt Jardneskt Himnarijke? Synn-
est mier þvi ad þessar tvær Sælur mune ecke i sialfum sier/nema þvi/
ad ein er betre en̄ ønnur / og ein algiørdare en̄ ønnur/ og øngvan̄ an̄an̄
Mun giører St. Pall þeirra/þegar hn̄ seiger/ ad nær þad kome sem
algiørt er/ þa afleggest þ sm̄ Hælfverked er/og ad vier siaum nu svo
sem fyrer Speigel og i Rædgætu/en̄ þa munum vier sia Auglite til
Auglitis/ 1. Cor. 13. Framar/ C. G. B. hvad san̄arlegt er/hvad ær-
legt er/hvad Riettvijst er/hvad hreinlegt er/hvad Astsamlegt er/hvad
vel soomer/er þad Dygd nockur edur gott Rykte/Phil. 4. Þad hugsar
hn̄ epter s af Gude er/ og þ veiter hm̄ liettara ad uppausa af Brun̄e
Rædaren̄ar/helldur en̄ þm̄/sm̄ leita epter soddan̄ i Fræde-Bookū Heid-
ingian̄a. Hvort' þott um̄ Dygder z Man̄koste hafe skrifad bæde vel z
viturlega epter Man̄legū hætte/þa er þvi alltijd so vared ad sa s dreck
ur ur Ohreinū Farveige/hn̄ mæ vel vara sig vid ad ecke fliote Saur-
enden̄ i Mun̄en̄ mz/og þo Vatned sijnest tært ad vera/þa smackar þ
alltijd af Leyrnū/ so er og þetta. Vilie Men̄ af Heims-Spekingan̄a
Vatns-Ren̄ū drecka Vijsdomen̄/þa er alltijd hætt vid ad þar fliote
i bland nockrar Agner Holldlegrar Skynseme/sm̄ ad er Reide z Fiand-
skapur i giegn Gude/Rom. 8. þvi þo þær sieu ukrun̄ar i Upphafe af
þm̄ san̄a Vijsdoms Brun̄e/ þa fer þeim eins og ødru Vatne/ad þad
dregur Dæm af þm̄ Farveg er þad ren̄ur um̄. Trued mier/svo eru og
Spekingan̄a Læker / ad þr tapa sijnū Uppruna þa þr ren̄a um̄ Leyr
velltu syndumspilltrar Nætturu. Þad sm̄ adrer hafa mz stooru Erf-
ide/ þ vinur sa sm̄ Gud elskar med stooru Epterlæte. Eirn Romver-
skur

Ikur Heidinge/ þar ed hn̄ lå i sijnū Lystegarde med Kuñingiū sijnū/og þotte vænt um̄ sialfañ sig/hañ sagde: Gud giæfe/þetta være ad giøra vel/Meinande svo/ad være þ so Iñdælt/ þa villde hn̄ alldrei añad giøra. En̄ þvj er ecke svo vared fyrer þm̄/ sm̄ Gud elska. Tiell falla Lostverkeñ/seigium vier/og so er þ fyrer þm̄/sem elska Gud/þvi þott ad Spilling Nattkuruñar stryde a mote þvi sm̄ Guds Anda er/Gal. 5. þa verdur hun þo liettar yferuñeñ af Elskuñe til Guds/ helldur eñ af Nattkuruñar Kroptū. Þegar Madureñ æ eirn Vin z añañ Kuñingia/z þr bidia bæder um̄ sama Hlut/ þa lætur hn̄ þo siñ Vin fyrersitia/z so giører sa sm̄ elskar Gud/þo hm̄ þyke torvelldt ad læta a moote Holldenu/þa metur hn̄ þo Gud meir. Þar voru nockrer Spekingar i Fyrndeñe/er kølluduſt Stoici/þr villdu dempa eina Tilhneiging mz añare/og setia þær svo i Lag/eñ þ er langsamt nockud og vinst alldrei vel/þvi Høfudeñ a þre Hydra/N.B. Syndumspilltre Nattkuru/þau spretta jafnskiott upp aptur þo þau sieu smæmsamañ afhøggveñ. Elskañ til Guds er eirn Andlegur Hercules/sa ed Hælseñ a Skrijmslenu sundurbrijtur/svo þau næ ecke so fliott ad vaxa: Hun setur Tilhneigingarnar best i Lag / ecke ad hun take þær burt eins og Stoici villdu giøra/ helldur þvijngar hun þær til ad giøra sijna Skylldu/og kemur þær med frialslegum og iñdælū Þrældoome. Hun kieñer Elskuñe ad elska Gud alleina og eckert añad/ Reideñe ad vandlæta i Guds Stad/Ofundeñe ad kieppast sm̄ hærst i Christi Skoola/ Orvænting uñe ad vona einkis Goods af Heimenū/Voneñe ad þola z bijda/Gledeñe ad hafa sijna Unadsemd i Drottne / Hrygdeñe ad angrast siña Synda vegna/Hrædsluñe ad Ottast Gud/Dyrskuñe ad Oitast ei Meñina/ s ecke kuña nema Lijkamañ ad deyda: Og hvad er hier margt um̄ ad tala/hvørsu ad allar christelegar Dygder uppspretta af Elskuñe til Guds z Naunganis: hvøriar alldrei kuña ad skilia helldur eñ Sooleñ z Byrtañ/Þad utmælar eingeñ betur eñ St. Paull/1. Cor 13. seigiande: Kiærleikureñ er Þoleñmoodur og Vingiarnlegur / Kiærleikureñ er

N. B. Hydra var eirn Vatns-Ormur med mørgum Høfdum / so sem Skallden̄ dikta / Þo eitt være afhøggved / ox þad aptur : Eñ Hercules hioo a Hælseñ / so þau uxu alldrei sijdañ.

ecke Ofundsiukur/ Kiærleikurenn giører eckert Illmannlega/ eige blæs hun sig upp/ hun er ecke Offstopasamur/ eige leitar hun þess hvad hennar er/ eige lætur hun giøra sig reidann/ hun leitar eige epter Skada/ eige fagnar hun yfer Ranglætenu/ enn fagnar Sannleikanum/ hann umber alla Hlute/ hann truer ollu/ hann vonar allt/ hun umlijdur alla Hlute. Hvad Golt nu sie mz soddann Moote af Gude ad vera / þ hefur ecke þra Eyra heyrt nie Auga sied/ z ecke hefur þ i þra Hug edur Hiarta komed/ 1. Cor. 2. sem af Heimenn eru. Enn uppa þ sierhvør z eirn kunne ad reina og proofa sialfann sig/ og vita sitt andlegt Faderne/ þa leggur Drottenn hier til eitt Kienneteikn þra sem eru af Gude/ ꝯ er þta/ ad þr heyre Guds Ord. Enn hvørnenn a þ ad heyra? Ecke so sem Judar/ þeir ed heyrdu Rædu Stephani/ og skørust i Hiørtum sijnum af Hatre/ Act. 7. Ecke svo sem Eutichus/ hvørium vard so vært under Predikun St. Pauls/ ad hann sofnade og datt daudur ofann ur Vindauganu/ Act. 20. Drottenn utleggur sijna Meining sialfur i þessum Texta/ seigiande: HVør Sem Geimer Mijn ORd / Hann Mun Ecke DAudann Sia Ad EIlijfu. Enn þo allra best i Eptirlijkinguñe umm Sæded/ Luc. 8. seigiande. Ad Sæded sem fiell i gooda Jørd/ sieu þr sem heyra Orded/ z vardveita þ i goodu z sidsomu Hiarta/ og færa þar af Avøxt i Þoleñmæde. Þetta er nu vist Mark a þeim sem ad eru Guds Børn. Drage þvi einginn sialfann sig a Tælar/ sem þta heyrer/ z ætle ecke hann mune vera af Gude/ ef hann ecke geimer hanns Ord. Sa Saudur er ecke af Hiørdunne ꝯ ecke þecker Raust Hyrdersins/ Joh. 10. Su elskar ecke sinn Brunsta/ ꝯ ecke gietur heyrt hann tala. Sa Mage er ecke heilbrigdur sem ad velger vid Fædunne. Hvørsu man þa Gud lifa i þre Sælu sem bijdur vid Guds Orde? þar fyrer synn dugur Madur/ ef þier leidast Guds heiløgu Kienningar/ siert þu tregur til ad ganga þangad sem Guds Order umm Hønd hafst. Þyke þier þ þa komed er vid þijn Mein og þijnar Synder straffadar/ virdest þier þad liettvægt sem af Guds Orde er fyrerheited/ og þu aktar þ ecke mikels/ ef þu hefur ecke Astundun ad framkvæma þ i Verkunum sem þu heyrer med Eyrunum/ so sannarlega sem Gud lifer i Himnenum/ þar er ecke hanns Ande i þier/ og þu ert daudur i Syndum þijnum / hier umm er ecke ad vill-

ast/

ast/ Eg seige Saññleika i Christo / og lÿg ecke. Sæleñ er añadhvort Guds Brud eda Diofulsins Fridla seiger Augustinus/og þo þad þyke gÿsurlega talad/þa viknar sialfur Sañleiksins Muñur þ satt ad vera hia Luc.11.seigiande: Hvør hñ er ecke mz mier/hñ er a meote mier/z hvør hñ ecke samañsafnar mz mier/hñ sundurdreifer/z so seige eg/sa sm̃ ecke heyrer Orded/z vardveiter þad/hñ forakrar þad/eñ sa sm̃ þad foraktar/þa mun þ fordæma hñ a þm̃ sÿdarsta Deige/ Joh.12. Jeg hafde nærre þvi sagt/ad betra være ad vera Kalldur eñ Volgur i sÿnu Sæluhiælpar Efnum. Af hinu stærstu Syndurū hafa vorded hiner bestu Meñ. Hvilÿkur var Manasses? 2. Paral.33. Hvilÿkur Páll? Act.9. Hvilÿk hin Bersyndugа? Luc.7. Eñ þad er Furduverk/ad af einu Volgū skule verda heilagur Madur / hvar fyrer? Þvi hñ meinar sig ecke ad vera vondañ/hñ seiger: Eg em audugz og rÿkur vordeñ/ og einkis þurfe/ eins og Eingelleñ af Laodicea/ eñ Gud seiger: Þu veitst ecke þ þu ert Aumur og Fatækur og Blindur og Nakeñ/Apoc. 3. O HErra Gud vert þu oss Nadugur / Sia hvør ad sialfum sier/ þvi vær eigum aller fyrer Sælu ad sia. Hvør a ad hugga þig i þÿnu Andlate/ef þu hefur eckert numed af Guds Orde? Þu villt Presturen kome til þÿn þa þu berst vid Øndena/seig mier: A hñ þa fyrst ad uppvÿsa þier? Þegar Eyrun heyra ecke leingr/ Tungañ talar ecke leingur. Seint er ad Hercklæda sig þegar a Hoolmeñ er komed. Sa s̃ saung mz Flugū Veralldar þessarar a Sumartÿma Lÿfsins/hñ ma svellta a hinu bitra Kulda Deige Daudañs. O hvad gott være þa ad hafa safnad nockru i Kornhlødu sÿns Hiarta af þvi gooda GudsOrda Sæde/ so þar være nockud til Veganestis i giegnum þañ myrkva Dal og Daudañs Skugga/s er Vegur allrar Veralldar fra þÿsu auma Lÿfe/ Jos.23. Svo amiñe eg ydur nu i Drottne og grætbæne fyrer lifanda Gud og ydar Sæluhiælp/Ganged i Liosenu medañ þad er hia ydur/ so Myrkureñ høndle ydr ecke/Joh.12. Þar eru vonder Dagar/Diofulleñ er ofañ komeñ hafande Bræde mikla/þvi hñ veit hñ hefr stuttañ Tÿma/ Apoc. 12. Afræked þvi ecke Guds heilaga Ord / hvørt ad er Sverd Andañs/so ad þier gieted Mootstødu veitt a þm̃ vonda Tÿma/

Eph. 6. Fiñe nockur sitt Hiarta ecke rieft skickad til ad heyra þ / hñ bidie Gud ad skapa i sier nytt Hiarta/ þvi þad tekur eingeñ af sialfū sier/ verde hñ ecke so fliootl Bænheyrdur/ þa bidie hñ aptur z aptur/ og vilie þ undañdragast/ þa bidie hñ Oaflætañlega/ Luc. 18. Dag og Nott/ og þreite vid Gud mz Bæneñe/ ad þad Lambed af Kyne Juda kome/ z take sialfur þa læstu Book/ og virdest heñe sialfur upp ad lûka/ Apoc. 5. Eingeñ Madur skal telia mier þa Tru/ad Gude mune ecke giefa þeim heilagañ Anda sem hañ þar um̄ bidia. Komed og med audmiukū Anda under Ordsins Heyrn reidubuner ad medtaka allt þ sem Gud hefur befalad/ eins og Petur sagde vid Cornelium/ Act. 10. Fanytar z Veralldlegar Hugsaner sieu langt i burt a þm̄ Tyma/ þvi eingeñ kañ tveimur Herrū i Señ ad þioona/ Matth. 6. sierdeilis svo Olykū sm̄ Gud og Belial eru. Þeinked ecke svo med ydur/ eg veit þta madur/ eg hefe þad ædur heyrt/ þvi þott svo kuñe ad vera / þa hefur Gud sijna Tyma til ad verka i Hiartanu/ og hñ er i Ordenu/ þvi sieu Eyrun/ sm̄ ad eru Dyr Hiartans/ alltyd opeñ fyrer Konunge Dyrdar efiar. Vered ei Gryckium lyker/ um̄ hvøria Demostenes sagde: Ad þa hñ talade um̄ Skugga Asnans/ þa hefde hñ nooga Tilheyrendur/ eñ þa hñ talade um̄ Gryckl ands Velferd/ þa stijnge aller Fijngrunū i Eyrun. Lated Svida Ranglætingaña taka af ydr þñ Eyrna-Klæda/ sm̄ Paull um̄giefur/ 2. Tim. 4. ad þeir vilie heyra þ þm̄ þocknast z hvad Nyst ærlegt er/ Es. 30. helldur vered Lærdoomunū og Strøffunū H. Anda undergiefner. Fared og ei i Mañvyrdingar um̄ Kieñendaña Gaafur edur Maalfære/ þvi allt Guds Ord er gott/ og sa er eckert sm̄ talar/ helldur Gud sm̄ verkar. Guds Kraptur fullkomnast opt i Veikleikanū/ 2. Cor. 12. Hvad er Paull? Eda hvad er Apollo? 1. Cor. 3. Þeir eru Þienarar hañs/ a hvørn þier trued/ epter þvi sem hañ hefur hvørtū einū giefed. Drotteñ var ecke i Vedrenu/ z ecke i Jardskiaalftanum/ og ecke i Eldenū/ þa hñ talade vid Eliam i Hellenū/ helldur i Vindblænum / 1. Reg. 19. Svo er og Gud ecke bundeñ vid stoora Maalsnilld/ og hñs Ryke er ecke iñefaled i Ordum/ helldur i Krapte/ 1. Cor. 4. Sa sm̄ alleina tekur epter fallegum Ordū og føgrū Maalsgreinū/

greinñ/hñ sleiker Nytena/eñ Kiarnañ snerter hñ ecke. Vær eigũ Nytena ad briota/ef vier viliũ riett fa smackad epterkomande Alldar Sæt leik/ hvør oss mun sijdañ an Mælingar frambodeñ verda i þvi Himneska Brudkaupe/ þar hiñ fegurste mæal Mañaña Sona/ Ps. 45. mun dryckia hana sem hañs Hiarta elskar/ Cant. 3. med lifande Vatns straumum sem framfliota af Stoole Guds og Lambsins / Apoc. 22. Til þeirrar allra Tignarlegustu Nalægdar ad samañsafnast / uñ þu oss Konungur eilijfrar Dyrdar/ z þitt vegsamlega Nafn þar eilijflega ad prijsa. Bænheyr þad goode Gud fyrer Forþienustu þijns Eingietens Sonar / AMEN.

A Bodunar Dag Mariæ.

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

ENN a hinũ siötta Mánude var Gabriel Eingell sendr af Gude i þa Borg i Galilæa/ s nefnest Nazareth/ til þrrar Meyar er föstnud var þm Mañe ed Joseph hiet/ af Huse Davids/ z Heite Meyareñ var Maria. Og Eingelleñ gieck iñ til heñar/og sagde: Heil sierțu Nadarfulla/ Drotteñ er med þier/ Blessud ertu a medal Kveña. Eñ þa hun sa hñ/vard hun hrædd af hañs Ordũ/ og hugleidde ad hvilijk være þesse Kvedia. Og Eingelleñ sagde til heñar: Ottast þu ecke Maria / þviad þu fanst Naad hia Gude. Siaa/ þu munt Barn gieta i Kvide þijnum/ og munt Son fæda / og hañs Nafn skalltu kalla JESVS. Hañ mun mykell verda/ og kallast Sonur hins Hædsta: Og Gud Drotteñ mun giefa honum Sæte sijns Fødurs Davids / og hañ mun rijkia yfer Huse Jacobs ad Eilijfu / hañs Rijkis mun og eingeñ Ender verda. Þa sagde Maria til Eingelsins: Hvørneñ skal þad skie / af þvi ad eg hefe aungvañ Mañ kient? Eingelleñ svarade / og sagde til heñar: Heilagur Ande mun koma yfer þig / og Kraptur hins Hædsta mun yferskyggia þig. Af þvi / og þad hid Helga sem af þier mun fædast / skal nefnast Sonur Guds. Og siaa þu / ad Elizabeth Frændkona þijn/ hefur og Son gieted i Elle siñe/og þesse er Siötte Mánudur heñar / sem kølluð var Obyria / þviad Gude er eckert Ord Omögulegt.

mælfugl. Eñ Maria sagde: Siá/ Eg em Ambatt Drottens/ Verde mier efter Orde þínu. Og Eingelleñ veik fra heñe.

Exordium.

SVO sem kallt Vatn er þyrster Saalu/ svo er goodur Bodskapur af fiarlægu Lande/ seiger Salomon/ Prov. 25. Þad mæ i Dag seigia/ ad vier høfum goodañ Bodskap heyrt af fiarlægu Lande. Hvad er fiarlægra hvørt ødru eñ Himen og Jørd/ Gud og Madureñ/ Himnarijke og Helvijte? Eñ hvad heyrum vier hier i Gudspiallenu/ Br. M.? Vier heyrum ad Gabriel Eingell hafe sendur vered fra Gude/ Til hvørs? Til eirnrar Meyar/ sem føstnud var þeim Mañe/ er Joseph hiet/ þad er til daudlegrar Mañesklu/ og ecke var hañ einasta til hennar sendur/ þott hañ i þad Siñ ætte alleina Tal vid hana/ helldur til alls Mañkyns/ Þvi lijser Eingelleñ a Fædingar Nootttu DRottens/ er hañ sagde vid Hyrdarana: Eg boda ydur mikeñ Føgnud/ þañ er skier øllu Foolke/ Luc. 2. Mooder DRottens mætte kallast svo sem Umbodsmadur alls Mañkynsins af Gude skickadur/ til ad taka fyrst allra vid þessare Heilsusamlegre Guds Nwd/ er sijdañ var Opeñberud øllum Møñum/ svo sem vor Fyrsta Mooder took vid þvi Blessada Fyrerheite/ ad Kvinnunar Sæde skyllde sundurmeria Høggormsins Høfud/ Gen. 3. vegna allra siña Erfingia: Svo took og Guds Mooder vid Fullkomnan Fyrerheitesins/ vid hinu Fyrerheitna Sædenu/ vid sialfum Lijkamanum/ sem adur var fyrermyndadur i Skugganum/ Þvi kalla eg þetta goodañ Bodskap af fiarlægu Lande/ og jæta þad satt vera sem Eirn sagde um̃ þessa Dyrdlega Hatijd/ ad hun sie Bloomstur allra Hatijda. A heñe er Kvisturen af Root Jesse tekeñ fyrst til ad bloomgast/ Esa. 11. Veturen er umlideñ/ Stoorvidred er horfed og burtuviked/ og Bloomstureñ læta siá sig i Lande voru/ seiger i Lofkvædenu/ Cant. 2. Jæ/ sa Blessade Avøxtur er sig kallar Bloomstur Akursins/ og eina Liliu i Dølunum. Hañ spratt fyrst upp i Nazareth/ er þydest hin Bloomlega. Lijted var þetta Bloomstur i Fyrstuñe. Hañ var eitt Fostur i Moodurlijfe/ sijdañ eitt Barn/ og sijdarst Æfe siñar vard hañ hiñ Fyrerlitlegaste og Forsmæanarlegaste/ sem Esajas vottar/ Es. 53. Jæ/ minstur allra þeirra/ sem hañ med sijnum Syndum kvaled hafa/ eñ fyrer þad hefur hañ adreist marga Heidingia/ og utbreidt sijna Dyrd um̃ allar Alfur Heimsbygdareñar/ svo ad vier jafnvel sem hier liggium a þessum Hala Veralldareñar/ Vier buum under hañs Skugga/ og þott vier sieum af øllum Heimenum forsmæder/ samt hefur þo hiñ goode Gud virdt oss þess/ ad hañ hefur breidt yfer oss siñ Klædafalld/ þar vier lægum alls nakter a Vijdavængenum i voru Bloode/ og sagt ad vier skylldum lifa/ Ezech. 16. Þvi meigum vier ei sijdur eñ hvør øñur Þiood i Heimenum kalla þessa Hatijd mikla/ og hana med Glede og Føgnude hallda. Være ei þesse Gledelege Bodskapur a Jørdu sendur/ þa være Christur ecke fæddur til ad helga vora Fæding/ ecke umskoreñ til ad taka a sig Løgmalsins Bølvan/ ecke Heidingiunum byrtur/ ecke daeñ fyrer Synder vorar/ ecke uppriseñ oss til Riettlætis/ ecke uppstigeñ til ad bidia fyrer oss/ og ecke hefde hañ a Hvijtasuñu Døgum sendt siñ Anda yfer sijna Postula. Þvi mæ eg seigia ad

þesse

þesse Hatijd ber allar Hatijder i Skaute sijnu og mæ þeirra Mooder kallast. Hier hefur Gud Fader teked til ad hallda Brwdkaup Sonar sijns / Matth 22. Hier hefur Sonurenn Trwlofad oss sier i Naad og Myskunseme / Hos. 2. Hier hefur H. Ande bygt sier eitt Musteere / 1. Cor. 6. Ecke einasta i hønum / sem er hid Allra Helgasta i þessare Kyrkiu / helldur og i øllum hans Limum / øllum þeim Andlegum Steinum / sem hans Helgedoomur er bygdur af hier a Jørdunne / og af hans Fylling medteked hafa / og þvi vil eg kvedia ydur / Br. M. med þeim Ordum er þiner Lykþrau Menn tøludu sijn a mille Førdum Daga / er Gud hafde frelsad Samariam af Hende hinna Syrlendsku : Þesse Dagur / er Dagur goods Bodskapar / 2. Reg. 7. Skylldum vier þegia yfer þvi ? Kunnug mæ oss vera vor Andleg Lykþræ i hvørre vier gietner og fædder erum / þvi skylldum vier þegia yfer þessu mikla Hiælpræde DRottens helldur enn þeir ? Þar i Dag er Guds Barna Borg af Vallde Myrkranna frelsud / þvi skylldum vier drage vora Lofgiørd / vora Ydran / vora Þackargiørd undann til Morguns ? Gaungum þvi nær þessu H. Evangelio i Nafne DRottens / og hugleidum af þvi umm Stund hvørsu Hæleitur og Gagnsamur ad sie þesse Leyndardoomur. O DRottenn styrk oss med Krafte þijns Anda / svo ad þetta Eyrende meige velluckast i JEsu Nafne / A M E N.

Vtleggingenn.

ÞAd er hægra / B. M. ad lofa eirn Hlut / sem ecke er meira enn almennelegs Hroos's verdur / helldur enn þann sem Afbrygde er allra annara Hluta / velldur þ þvi / ad Menn giefa prijdd þa Hlute med Ordunum / sem ad i sialfum sier ecke eru so prijdeleger. Enn hvad skulum vier umm þa seigia / hvorra Dyrd og Agiæte eingenn kann med Ordum ad utmala / so þegar Menn hafa sagt umm þa allt þ sem Hiartad fær uppþeinkt z Munnurenn uttalad / þa er þo eckert sagt svo sem verdugt er þvilijkre Hætign. A medal þessara dyrdlegu Hluta kalla eg ad vera Leyndardom Holldtekiunnar Drottens vors JEsu Christi. Hvad Sendeførenne sialfre vidvijkr / þa var til hennar valenn Gabriel Eingell / ecke eirn almennelegr Eingell / helldur eirn Høfud Eingell. Veralldleger Kongar z Høfdingiar / þegar þr leita Konfangs Sonum sijnum til annara Konunga / þa velia þr til þss Eyrendis sijna villdustu Menn / so var z Gabriel valenn i þssa Sendefør / eirn Guds Kappe / so s hns Nafn hliodar / og hns Eingtelnim Syne nærsta Handgeingenn / sem rada mæ af Danielis Spadoms Bookar 9. Cap. Hvør og umm sig vitnar / Luc. 1. ad hn stande framme f. G.de. Þvilijkur Sendebode hæfde vel so Tignarlegu Eyrende. Enn til hvørr-

ar var hñ þa sendur? Ad søñu til eirnrar Konungs Doottur/ þvi hun var af Huse og Kyne Davids/ eñ hvørre þa var øll Veralldleg Konungs Tign horfeñ/ so hun var ein um̃komulaus fatæk Mey/ & so lijtels meteñ af Heimenū / ad hun fieck ecke añad Rum i Giesta Herbergenu/ eñ eitt Stall til ad leggia i siñ Frumgieteñ Son/ Luc. 2. Himens & Jardar Konung. O hvad satt er ꝥ s Postuleñ skrifar: Þad s u-gøfugt er ꝥ Heimenū/ & ꝥ sm̃ einkis meted er/ ꝥ hefur Gud utvaled/ & ꝥ s ecke er/ svo hñ afmaade ꝥ sm̃ er/ 1. Cor. 1. Skijrlijfe og heiløg Fatækt Guds Moodur/ var miklu dyrdlegre i Auglite hiñs Hæsta Konungs/ sm̃ er alleina Vijs & alleina Rijkur/ helldur eñ øll Rijke Veralldareñar og þra Dyrd / Añars munde hñ hafa lated hñ fædast af Keysarans Doottur/ sm̃ þa hafde Einvallds Raad i Heimenum/ eñ ecke af eirnre munadarlausre Stulku. Hvad þa? Mun hñs Tign nockud minka vid þad/ ad hñ hefur lijtelæckad siñ Son? Fiærre sie þvi/ þar fyrer er hun hvad mest vordeñ/ hefde hñ ei so giørt/ þa hefde Sonureñ ecke feinged Þioodernar og Endemørk Veralldareñar til Arfleifdar / Ps. 2. Fyrer sijna Holldtekiu hefur hñ Herleidinguna ad Herfange teked/ allur Heimureñ var under Diøfulsins Vallde/ nema Gud hefde heited þvi blessada Kvinnuñar Sæde/ er i Dag var i Meyar Lijfe gieted/ eñ m& þvi hefur hañs Eingieteñ Sonur broted stoort Skard i Diøfulsins Vellde/ svo ad Johañes er hñ saa Himnana opna/ þa saa hñ þar Fiolda so mikeñ/ ad eingeñ gat taled/ Apoc. 7. og hefur margur sijdañ vidaukest/ jaa/ eikst eñ nu i Dag/ og mun aukast þar til Verølld þrijtur/ Þacker sieu goodū Gude ad Eilijfu. Satt er ꝥ/ ad ecke maa vid Guds Haatign auka/ hun verdur i sialfu sier hvørke stærre nie miñe af vorum Volldum. Eñ þo ad þessu sie svo haattad/ þa verdur þvi ecke neytad/ ad Christi Persoonu hefur mikell Soome aukest i þm̃ Sigre er hañ fieck yfer Andskotanū/ er hñ flette hñ sijnū Herklædū a hvør hñ treyste/ Luc. 11. eñ took sijnar heiløgu Þusunder af hñs Hende/ og ꝥ þeñañ dyrdlega Sigur/ hefur Guds Sonur epter Mañdoomenum ødlast Nafn yfer øllū Nøfnū/ so ad i Nafne Jesu Christi skulu sig øll Kne beygia/ bæde a Himne og a Jørduñe/ og under Jørduñe/ Phil. 2. Eñ

hvørneñ

Hvørnenn hefur hn̄ þettann dyra Sigur unned/nema i voru Holldi ? sem
i Dag var i Meyar Lijfe plantad af Heilögum Anda / i þvi hefur
hann lided / i þvi hefur hann Sigre hroosad / i þvi situr hann til
Krapsarens hægre Handar/og i þvi mun hn̄ aptur koma til ad dæma
Lifendr z Dauda/ enn innleida oss s̄ a hn̄s Nafn truu i sitt Brudkaup/
z þvi kalla eg nu þessa Sendefør miøg vegsamlega/þ þra Skulld sm̄
þessa Bodskapar notedhafa/þvi Gud auglijser hvad mest sitt Almætte/
sitt Visdoom og sijna Fodurlega Giæsku/i þvi ad giøra gott af þm̄
Hlutū sm̄ i sialfum sier audvirdelegast er og verster eru/ so sem vort allt
Mannkyn i Synd og Dauda falled. Fra hvørium er þesse Sendefør z
Fra Gude/seiger Textenn. Þegar eg Gud nefne/þa hefe eg noog sagt/
Eingenn er þvilijkur og ei kann nockur i Samjøfnud vid hn̄ ad koma/ þ
kann og eingenn Manna edur Eingla Skilningur ad grijpa edur jmynda
sier/hvad stoor Munur ad sie mille Skaparans z Skiepnunnar. Hn̄ sm̄
er Alvijs/Almattugur/ Eilijfur/ Omælannlegur og Orannsakannlegur/
þar hn̄ bijr i þvi Lioose sm̄ eingenn fær tilkomest/1.Tim.6. Hann sem
ecke einasta skoop Himenn og Jord af øngou Efne/ stioornar þm̄/vid.
helldur og vardveiter, þau ænn alls Omaks og Erfidis/fra Upphafe
Skøpunar z inn til þessa Dags/helldur kann hn̄/ef hn̄ vill/ad skapa mz
einu Orde Otal Þusund Veralldir adrar eins z þesse synelege Heimur
er. Hann sender af Himnum ofann til syndugra Manna/er hann styggt
høfdu og til Reide reitt. O minn Gud/hvad er þo Madurenn þess ad þu
minnest hn̄s? Ps. 8. Þegar eg hugleide þetta þa smellltest mitt Hiarta i
mier ut af Blygdan/ad svoddann ein skielfeleg Hatign/hn̄ giører Sen
defør ofann af sijnu Nadsæte til vor daudra Hunda/til vor syndugra Or
ma/þar vier skrijdum i Leyrvelltu þessare/ og mæ hier af þessa Sende-
før meire øllum Velgiørdum kalla/þott eckert annad være. Enn hvilijk
ur er nu þesse Bodskapurenn? Þad syner oss fyrst Kvedia Eingelsins vid
Guds Moodur. Heil siert þu Nadarfulla/Drottenn sie med þier/blessu
ud Siert þu A Medal Kvenna. Hun mætte med øllum Rietti kallast
hin Nadarfulla/þvi hun vard Mooder ad hønū sm̄ er fullur Nadar
og Sannleika/so sem Johannes um̄ hn̄ vottar/ Joh. 1. Og ecke einasta
hun/helldur allar Andlegar Christi Mædur/sm̄ er hvør ein rietttru

ud Saala/ Matth. 12. er af hns Fyllingu medteked hefur Naad fyrer Naad. Drottenn er mz þier þu Nekta sagde Eingellenn vid Gideon fordū Daga er hn heilsade hønum/ Judic. 6. Pad rættest og/ þvi fyrer hns Nønd sloo Drottenn i Nel Madianita sm laau eins og Einges Sprett i Jesreels Dal/ med þrem Hundrudū Mañs/ Jud. 7. Enn þott þ være miked Guds Furduverk/ þa var þad lijted hia þessu/ ad Maria bar i sijnū Kvide þañ Drottenn Nimens z Jardar/ sm ber alla Hlute mz Orde sijns Kraptar/ Heb. 1. Blessud var hun amzal Kvenna/ þvi eingenn Kvennmadur fra Upphafe Veralldar hef z svoddann tijmanlega Sæmd hloted sm hun/ er giørdest þar Mooder sm hinn allra Hærste var Fader ad h n um allra Nædsta. Enn ecke hefur ein Riett-christenn Saala er J Esum andlega gieted hef z/ minne Blessun þeyged/ þvi lijser hn sialfur/ er hn kallar þa sijna Moodur/ Systur og Brædur/ er hns Ord heyrdu/ Luc. 8. Fyrer þvi er þsse andleige Gieknadur svo miklu meire hinū Lijkamlega/ sm ad allar Andlegar Gaafur eru hinū meire og betre/ þvi forgiefens hefde Mod^r Drottens bored Heimsins Frelsara i sijnū Kvide/ nema hun hefde z bored hn i sijnu Hiarta/ kalla eg hana þvi sælle þar af/ ad hun vardveitte oll hns Ord/ Luc. 2. helldur enn af þvi ad hann mylkte Briost hennar/ þvi hvad um þad/ Sæler eru þr s heyra Guds Ord og vardveita þad/ sagde hn sialfur fordū vid Kvinnuna er prijsade Sælu hns Moodur/ Luc. 11. Og svo giører nu þesse Kvedia Eingelsins Sendeførena miøg so fræga og veglega/ ad eckert kann gledelegra upp ad hugsast. Kvediunne fylger strax a epter høfud Erended/ þ flytur Guds Sendebode med þessū Ordum: SJaa þu Munt BArn GJeta J Kvide þijnū og Munt Son fæda/ og hns Nafn skallt þu Kalla JESUS/ Hann Mun Kallast SOnur Hins HÆrsta. etc. Miked er i þessū Ordum innefaled/ og meir enn syndug Tunga meige þad utskijra. Hid Fyrsta er/ ad hun skule Barn gieta/ þad er Mañeskiu eins og hun var og hennar Fedur ad øllum Edlis Hættū/ ad Syndenne einne frateknne/ þad skilur Eingellenn undann er hann seiger: Ad þad Heilaga sem af henne mune fædast/ skule kallast Sonur Guds: So var þa Christur hluttakande Holldz og Bloods eins og Smabørnenn/ Heb. 2. Svo

sem

sem Børnen̄ hafe sitt Hollð og Blood/þ er Mañlega Nattúru/Sal og Lijkama af Forelldrunum / So hafe Christur af siñe Moodur og Fedrunū epter Holldenu/ bæde Sal og Lijkama. Nu seiger DRottiñ sialfur vid Nicodemū: Hvad af Holldenu er fædt/þ er Hollð/Joh.3. og teiknade hn̄ þar med spillta Mañsins Nattúru. Hvad þa? Var Mañdoomuren̄ Christi Syndū spilltur? Fiærre sie þvi/þar fyrer stendur hier i Gudspiallenu: HEilagur ANde Mun KOma YFer Þig Og KRaptur Hins Hæsta Mun YFerskiggia Þig. Til hvørs? Til þss/ medal añarra/ad helga og tilreida hennar Blood/af hvøriu DRottiñs var Lijkamen̄ tilbuen̄/svo ad øll Fylling Guddoomsins kyñe ad bua þar i Lijkamlega/ Col.2. Med hvøriu Moote þad sie skied/ veit Gud eirn/sm̄ er Meistare þessa Furduverks/ um̄ hvørt þad ma ms riettu seigia sm̄ skrifad er um̄ Salomons Hæsæte/ad þvilijkt hafe ecke giort vered i nockru Konungs Rijke/1. Reg.10. Og þad sm̄ eg nu sagt hefe um̄ Christi allra helgasta Lijkama/z þ Efne er hn̄ var myndadur af/ þad sama er um̄ hn̄s dijru Sal ad seigia. Lijkamen̄ er Herberge Salarennar/ ecke mætte i svoddañ Herberge/ sem af H. Anda var tilreidt þ Krapt hins allra Hæsta / ecke mætte þar byggia nema eirn hreirn z heilagz Giestr. Mañsins Sal hafde framar syndgad en̄ Lijkamen̄/ hun var og H øfundur Syndareñar i Mañenū/þvi mætte hn̄s Sala ecke sijdur Ofleckud vera/sm̄ Saler vorar hefur ur Heliu leyst/helldz en̄ Lijkamen̄. Postulen̄ seiger ad i hønū bue aller Fiarsiooder Vitskuñar/Col.2. Bugguiu þeir i Lijkamanū edur i Saluñe? J Saluñe ad vijsu/ eins og Skynsemen̄ hia oss og þad Gott sem heñe fylger. Soo er allur Christur hreirn og heilagur sm̄ ei kuñe añars ad vera/þar hn̄ var giefen̄ af H. Anda. Þvi epter þ Eingellen̄ hafde sagt/ ad heilagur Ande munde yfer hana koma/ þa leggur hn̄ þta til : Og Þad Heilaga Sem Af Þier Mun FÆdast/ SKal KAllast SONur GVds. Og ad Meñ gange ur Skugga um̄ þad/ad Christur sie getin̄ i Meyar Lijfe eins og añad Foostur/ ad þvi frateknu / ad þar komu eingen̄ Mañs-Rolld til/so sm̄ hun seiger hier vid Eingelen̄: Hvørnen̄ Kañ ÞEtta Ad SKie/ Þar Eg Hefe øngvañ Mañ KJendt? Og Guds
 Ande

Ain e samsiñer heñe/ Matth. 1. seigiande: Ad Joseph hafe ei kendt hana þar til hun fædde siñ Frumgieteñ Son Ad Meñ gange ur Skugga um̃ þad seige eg/ þa voktar Matth. Cap. 1. ad hun hafe fundest Þungud af heilögum Anda/ z nockru sijdar/ Ad þ sem af heñe gieted var/ hafe vered af H. Anda/ z samt er þo ecke H. Ande Fader ad Christo/ helldur tilbioo hñ z helgade/ sm̃ adur er sagt/ þ Efne i Lijfe Jomfrur Mariu sm̃ Drotteñ myndadest af/ og framkvæmde so þeñañ allra heilagasta Gietnad mz sijnũ Orañsakañlega Guddoms Krapte. Þañ eñ byriade allt Riettlæte upp ad fylla/ Matth. 3. Br. M. þvi þ vard af syndlausu Holldе ad lukast sm̃ af syndugu var tiluñed. Þad Must ere vard heilagt ad vera/ i hvørre þre Foorn ætte ad offra s Gude lijka skyllde fyrer allar Verölldareñar Synder. Sa Kieñemadur hlaut ad vera Ostraffañlegur s iñganga skyllde/ ecke Einusiñe á Are hvøriu (eins z Aaron og hñs Epterkomendur) helldur øllu Einusiñe i þad allra Helgasta/ ad utvegadre eilijfre Endurlausn/ Hebr. 9. Þvi seiger Paulus/ Svoddañ Biskup heyrde oss/ Heilagur/ Saklaus/ Oflecka dur/ fraskileñ Syndurunum/ og vordeñ Himnunum hærre/ Heb. 7. Þad er upphafeñ yfer alla Himna/ hvar þ allra Helgasta er/ i hvørt hñ er iñgeingeñ og setstur Gude a hægra Veg i voru Hollde: Og siá Meñ apțur af þssu hvad gledelegur ad sie þsse Bodskapur/ z þsse Sendefør vegsamleg. Eñ þ tekur yfer/ Christner Meñ/ ad Gud er hier Madur vordeñ. J sama Vetfange sem heilagur Ande tilbioo JEsu Mañdoom/ svo ad hun gat siñ Son/ under eins og i sama Augnablike took hin øñur Guddomsins Persoona Mañdoomeñ i Samfelag mz sier/ mz so føstu Sambande z ecke Samblande/ ad þ hefur sijdañ alldrei slitnad/ og mun ecke um̃ alla Eilijfd slitna. Ja/ Daudeñ gat þ ecke slited/ jafnvel þott hñ adskilde Saal z Lijkama Drotteñs/ þvi añars hefde hñ ecke sialfr sijna Saalu apturteked/ hvøria hñ sialfr frá sier liet/ Joh. 10. Þta vottar Guds Ande s sialfr var Verkmeistareñ/ tvisvar i þssu H. Gudspialle. Fyrst þar hñ seiger: Ad Barned s hun gieta mune/ skule kallast Sonur hins hæsta/ þ er Guds/ þvi eingeñ er hm̃ hærre/ Aptur/ ad þ heilaga s af heñe mune fædast/ skule kallast Sonr Guds. taked epter þssu

B. M.

B.M. þott eg tale i Fæfræde um̃ ſo háa Hlute/ þañ ð hun gat eins og Guds Son/ þañ fædde hun eins ꝛ Guds Son/ ſvo ad eingeñ Vm̃breyting hefur vorded fra Gietnadenum allt til Fædingareñar/ i Eingu Perſoonuñar/ ſem ei er Von/ þvi hia Gude er eingeñ Vm̃breyting nie Skugge til Vm̃breytingar/ ſeiger Jacob/ Jacob. 1. Hvad þa ? Er Chriſtur Guds Fødurs Náttúrlegꝛ Sonur epter Mañdomenũ: Ad vyſſu er hñ/ eñ ecke epter Náttúrlegũ Hætte/ helldur þ Eining hiñar Guddomlegu og Mañdomlegu Náttúruñar/ ſøkum þeſſ/ ad hin øñur Perſoona Guddomſins/ Guds eilyfur Sonur took a ſig Mañdoomeñ/ ſo giefur þad ecke adſkileſt/ ad ſa ſm̃ er Guds Sonur fra Eilyfu/ eñ i Tymans Uppfyllingu vard Madur/ hñ er i Raun ꝛ Sañleika ad øllu Leite Guds Sonur/ og þar fyrer er hñ vor Fridur/ ſm̃ hefur giørt eitt af báðũ/ Eph. 2. Meñ kuña ad ſeigia/ ad hier um̃ ſie ei ſo Naudſynlegt ad tala/ ꝛ ad Meñ ſkilie ei þeñañ Leyndardom/ ſm̃ ſatt er: Eñ ſo miked giẹta Meñ ſkiled ð Gud hefur viliad láta oſſ ſkilia/ oſſ til Sálu hiálpar. Þad er ecke lytel Huggun þ eirn Syndara/ ad Gud er Fader Chriſti epter Mañdomenũ/ þar Chriſtur kallar oſſ ſyna Brædꝛ/ Ebr. 2. Adam var Guds Sonur/ ſem Lucas vottar/ 3. Cap. Eñ i Fallenu giørdeſt hñ Dióflſins Sonꝛ. Hvørneñ átte nu Adams Sonur aptur ad verda Guds Sonur/ nema hiñ eilyfe Sonꝛ Guds yrde Adams Sonur/ ſa ed geingeſt under Sekt Brædra ſiña? Þad ſm̃ broted var a moote Gude/ þ vard af Gude ad gialldaſt. Þad ſm̃ af Mañenũ var broted/ þ vard af Mañenũ ad bætaſt. Gud kuñe ecke einſamañ ad lyda: Madꝛ eñ ecke einſamañ ad fullnægia Guds Riettlæte. Hvørneñ átte þ þa ad ſkie/ nema Gud yrde Madur/ og lide fyrer þ/ ð vier med vorũ Syndũ høfũ broted/ þvi er þ þa ecke lytel Huggun/ og hvad ſeige eg lytel? Þeſſe er hin einaſta Huggun ſyndugs Mañs/ og eingeñ er øñur/ Sa ſem hana ecke hefꝛ/ hm̃ er vyſſ Helvyte/ þvi eckert Nafn er añad giefed Møñunum under Himnenum/ i hvøriu oſſ byriar Sáluhoolpnum ad verda/ helldur eñ Nafned JEſu/ Act. 4. hvørt honum var hier giefed/ hvad og kallad var af Einglenũ/ ádur eñ hñ var gieteñ i Moodur Kvide/ ſeiger Lucas 2. Cap. Er hañ ſeiger oſſ Vm̃ſkurnar Sogu Drottens.

O hvilijk Dypt Audæfaña og Guds Speke. Þetta er ein Feste/ sem Guds Sonur gaf sine Brude i Tryggda-Pant / i hvørre eitt Furduverk hænger af ødru/eins og eirn Hleckur af ødrū. Skapare Himensins er ein Skiepna vordeñ, Eilijfdeñ er gieteñ i Tijmans Uppfyllingu/Gal.4. Ein Jomfru verdur Moder / Esa. 7. Hun sem af Gude er skøpud/verdur Guds Mooder. Hañ verdur i Moodurlijfe iñeluckt ur/sem Himnañā Himnar ecke teked fa/ 1. Reg. 8. Hañ sem dunar i Himneñū/hñ grætur i Stalleñū: Sa ed allar lifande Skiepnur fedur/ Ps. 145.næreſt i Moodurkvide. Skiepnañ lætur til þ Efne sm̄ Skaparañ var giørdur af. Sooleñ hefur Lioos feinged af Stiørnuñe. Moodereñ var yngre eñ Barned/eñ Barned stærra eñ Modereñ. Miñ Herra/ þu sagder/ er þu villder sijna þijnū Læresveinū ad þu værer Holld af voru Hollde: Ande hefur ecke Holld nie Bein/svo sem þier siaed mig hafa/Luc.24. Eñ hier sie eg ad Andeñ er vordeñ Holld/ þvi Gud er eirn Ande/Joh.4.og vard þo Holld. Svo seiger Johañes 1. Cap. Orded vard Holld og bygde med oss/og vier saaum hañs Dyrd/ Dyrd svo sem Eingietens Sonar af Fødurnū. Þetta eru stærre Undur eñ øll Undur/ og maa hier ad Fyrstu og Sijdustu kalla ad þsse Sendefør og þesse Bodskapur sie Oesamlegur/Omeitur/ᴣ yfer allañ Mata Undrunarlegur. Gud giefe oss þar ad koma sm̄ vier meigū Eilijflega ad hønum dandst/mᴣ þm̄ Fagnade/ſ ecke hefur hier Eyra heyrt edur Auga sied/ og ecke i Mañs Hug edur Hiarta komed/ 1.Cor.2. Eñ nu vilū vier skoda hvør ad sie Nytsemd þssa Bodskapar/ᴣ er hun ad vijsu so stoor/ ad hun verdur alldrei fullþockud. Eilijf Ar skal til þess hafa ad vegsama Guds eilijfa Giæsku. So elskade Gud Heimeñ/seig͛ Lausnareñ/ ad hñ gaf ut siñ Eingieteñ Son til þess/ad aller þeir sm̄ a hñ trua/ fyrerfarest ecke/helldur hafe eilijft Lijf/Joh.3. Nær gaf hañ oss hañ fyrst? A hñs Gietnadar Deige/eñ fyrst hñ hafde oss hñ einuñe giefed/þvi skyllde hañ þa ecke giefa oss alla Hlute med hm̄/ Rom.8. Til hvørs gaf hñ Soneñ? Til þss/ad þr sm̄ a hñ trydu skylldu ecke fyrerfarast/þ er/ ad þm̄ ecke skyllde verda skipad fra Guds Domstoole i eilijfañ Elld/ sm̄ fyrerbueñ er Diøflenū og øllū hñs Arū. Hefde Gud

giørt

giørt oss ad Kvikendum Jardar og Vikudyrū/ og lǽted oss svo ut af slockna eins og Fienadarens Anda/ þa voru þad good Kiør hia þvi ad þÿnast Eilÿflega i Helvÿte/ eñ hñ hefur eñ þa betur til vor giørt/ þar aller þr s̄ a hñs Son trua skulu hafa eilÿft Lÿf/ þ er Oendanlega Dyrd arvist z Sælu m̄z hm̄ z i hm̄/ fra eilifre Eilÿfd til alldarar. Hvør vill þa fǽ Ordū adkomed/ hvilÿk Guds Ast oz er veitt i Holldtekiu Drottens: Vier vitū aller hvilÿk Byrde ad er Guds H. Løgmál/ og hvørt ad sie Straff þra er Løgmǽled briota/ þad seiger oss Moyses/ Deut. 27. med svo skielfelegū Ordū/ ad jafnvel þeim mǽtte ofbioda s̄m vita ad þr eru fra Løgmálsins Bølvan frelsader/ z er þad þo ei nema tÿmañlegt Volæde s̄m hñ uppreiknar/ svo eg vil seiga/ ad sa s̄m heyrde Løgmǽled z þss Vidløgur/ z ǽtte sier ecke Lausnar Von fra þss Bølvan/ hñ være ad miklu Leite i Helvÿte/ jafnvel hier a Jordune / z hefde ei nockra Roo um̄ eitt Augnablik. Eñ hvad seiger Paulus / Gal. 4.: Þegar Tÿmans Uppfylling kom/ sende Gud Son siñ giørdañ af Kviñune Løgmálenu undergiefeñ/ so hñ leyste þa s̄m under Løgmálenu voru/ uppa þ vier ødludumst Barna Riettiñ. Nær skiede þad? A hañs Gietnadar Deige/ Eñ hvad mikid oss sie i þvi veitt/ skiljū vier best/ ef vier hugleidū hvilÿkur Munur sie þss/ ad vera Samarfe JEsu Christi/ z so hiñs/ ad vera Þræll Løgmálsins hier i Lÿfe/ z so Fánge Satans i ødrū Heime. J einu Orde ad seigia/ allar Lÿfs og Sálar Heiller/ s̄m Guds Børn þyggia af Drottne/ þær eru oss i þvi Augnablike veittar/ er JEsus var gietiñ i Meyar Lÿfe. Eingeñ fegre Sool hefur yfer Heimeñ skined eñ su/ þegar Sool Riettlætesins Mal. 4. upprañ oss syndugū Møñū i heñar Kvide. Vier vorū nidursøkter i Afgruñ herfelegustu Synda z Volædis/ oss vantade þañ s̄ riette oss eirn Streing til ad upprÿckia oss ur þssu Diupe. Þrÿ-þǽttur Streingur slitnar torvelldlega seig. hiñ Vÿse/ Ecc. 4. Þesse Streingr var Drotteñ JEsus af Lÿkama/ Sálu og Guddoomenū samañspuñeñ/ hñ var ofañlǽteñ i Synder vors Holldz/ m̄z hm̄ hefur Guds megtuge Armleggur ryckt oss ut af Vallde Myrkrañá/ Oss vantade eina Foorn þa er kyñe þ Gude ad gillda/ hana var ecke ad fá hiá oss Møñunū/ eirn

Brooder kuñe ecke añañ ad leysa/ Þs. 49. og þott Gud hefde skapad eirn heilagañ Mañ af Adams Nidiũ/og læted hñ lijda/ þa nade hñ skam̃t bæde til ad gieta utstaded hinar bitru Helvijtis Þijsler/so z til ad fullnægia Gude ꝥ Syndena/ þvi er Gud Madur vordeñ/so Guddoom-ureñ hialpade Mañdoomenũ til ad þola Þijslernar/og giøra Lausnar gialldeđ dijrmætt z gilldt i Auglite hiñs stranga Doomara: Eñ Mañ doomureñ Gude(ef eg ma so ad Orde komast)til ad deya. Vier þurf-tum einshvørs Sættmaala vid/ til Stadfestingar þeim Fride er Gud giørde vid Mañkyned. Sia Gud er Madur vordeñ/hñ hefur trulof-ad sier vora Nattura i Meyareñar Kvide: Med þessũ Teingdũ er Frid ureñ stadfestur mille Himens og Jardar/ mille Guds og Maña/ mille Rietlætesins og Myskunareñar. Vær þurftũ nockurskonar Veg til Himensins/hvadañ vier utlæger vorum. Gud er Madur vordeñ/hañ er Vegureñ/Sañleikureñ og Lijfed/Joh. 14. Hñ er Jacobs Stige sm̃ nær fra Jørdu allt til Himens/Gen. 28. þvi hñ er ofañkomeñ af Him ne i vort auma Holld/eñ vort Holld er uppnumed/Fiølleñ eru læckud/ Dalerner eru uppfyllder/Esa. 40. Himeneñ hefur læckad sig allt til Jardar/ Jørdeñ er upphafeñ allt til Himna/ Og um̃ þeñañ Jacobs Stiga munu Einglar a sijdañ bera Sæler vorar i Abrahams Skaut/ til ad fagna þar Eilijflega. Vier vorũ Gude mørg tiju Þusund Pun-da skylldugar/ Matth. 18. þar lä ecke añad ꝥ oss eñ ad verda kastader i hin ytstu Myrkr. Eingeñ hafde ꝥ hñ giallda skyllde/þvi er Gud Madr vordeñ. Fadereñ gaf oss eirn rijkañ Broodur s eirn gallt ꝥ alla. Ad sijd ustu villde Gud ecke einasta frelsa oss af Myrkrañа Vallde i Helvijte/ helldur z hefia oss til Rijkis i Himneñũ/ Eñ oss vantade Roksemd og Skial til þess/ad hñ villde so giøra. Hañs Giæska var alltijd til reidu i fra Upphafe Veralldar/ja/adur eñ Grundvøllur Veralldareñ var lagdur, Eñ ꝥ var ad ugga/ad vier mundũ giøra hana Onyta a oss ꝥ Vantruareñar saker. Þad var ecke Lijklegt ad eirn Glæpafullr Land-rada Madur/eirn Spillvirke/s alla reidu hafde Snøruna um̃ Halseñ og uñed til Gælgans/hñ munde ætla ad Kongureñ munde hñ aptur kalla fra Gælgañũ til Rijkis/ur Bøduls Høndum̃ til sijns Hæbords/

og

og giora hn̄ Ættleiding af Ütlaga/ sitt Barn af Diøfulsins Þræl/ ꝛ siñ Þienara af Drottens Svikara. Þess vegna er Gud Madur vordeñ/ þar ꝥ hefur hn̄ giefed oss ꝥ Teikn/ er hañ hiet ad giefa a Døgum Achas Konungs/ Esa. 7. um̄ hvørt ad gietur i þssa Hætijdes Dags venulegū Pistle/ þar so stendur/ Fyrer þa Skulld mun Drotteñ giefa ydr eitt Teikn. Siá þu ad ein Jomfru mun Barn gieta/ og eirn Son fæda/ og hn̄ mun hun kalla Jmmanuel/ ꝥ er Gud mz oss/ Gud i Mañenū ꝛ Orded i Holldenu/ ꝥ er JEsus/ Lausnare/ Frelsare/ Sæluhiaalpare/ þvi so kuñe eingeñ ad heita nema Gud bygge i hønū. Þetta er nu fullkomeñ Vissa um̄ Sætt vora vid Gud/ sa oss reidur var/ þvi hafe hn̄ giefed oss hn̄ i hvørium̄ hm̄ alleina velþocknast/ Matth. 3. ꝛ ofurselt hn̄ i Daudans Pijsler til ad forlijka oss vid sialfañ sig/ Rom. 5. Þegar vier eñ þa vorū hn̄s Ovuner. Hvørneñ kuñū vier þa ad efast um̄ Uppgiøf vorra Synda? Mun hn̄ kasta þm̄ i eilijfañ Elld s̄ a hn̄s Nafn trua/ er hn̄ took so nærre sier ad giefa oss? Mun hn̄ tilreikna þm̄ Syndernar/ hvørra Synder hn̄s Eingieteñ Sonur hefur burtu bored/ Joh. 1. nær vier ydrunst þra af Hiarta? Mun hn̄ klaga oss fyrer þa Handskriftena sem hn̄ hefur alla reidu a Krosseñ neglt? Col. 2. Fiærre sie ꝥ Fødr Miskunsemdaña: Og þsse er nu sa gledelege Bodskapureñ er eg i Ondverdu hiet um̄ ad tala. O eitt fagnadarsamlegt Ord/ O eitt sañkallad Evangelium/ O eitt æskelegt Fridarbod/ med hvøriu Heilsañ verdur framboðeñ hinū Veika/ Uppgiofeñ hinū Seka/ Lausneñ hinū Herteknu/ Frelsed Þrælunū/ Lijfed hinū Dauda/ og þm̄ s̄ einkis Von ættu nema eilijfra Kvala i Helvijte/ mz Dioflenū ꝛ øllū hn̄s Arum/ eilijf Sæla/ eilijfur Føgnudur og eilijft Samnerte med hiñe hæleitu Guddomsins Preñingu ꝛ heiløgū Einglū i hiñe himnesku Jerusalem/ hvørrar Sool og Tungl ad Gud er/ Apoc. 21. og hvar eingeñ Umskipte eru Lioossens nie Myrkursins/ Jac. 1. Þessarar Tignar/ þessarar Dyrdar og þessarar Full-Sælu/ uñ þu oss mootande ad verda goode Gud/ fyrer Aarnan og Forþienustu þijns Eingietens Sonar JEsu Christi vors Frelsara/ AMEN.

A Palma Sunnudag.

Gudspialled stendur a hinn Fyrsta Sunnudag i Advento.

Exordium.

Vier høfum øngvan Konung nema Keysarann / søgdu Gydingar fordum Daga / Joh. 19. þa þeir villdu ecke læta Konung Dyrdarennar rijkia yfer sier / Luc. 19. Enn eg þycke vita ad Christner Menn mune ecke samsinna þeim Ogudlega Flock / þvi jafnvel þott vier eigum Gude ad þacka fyrer Konunga vora / er hann sett hefur til ad stioorna synu Foolke / sierdeilis vier / er hann hefur Millda og Riettvijsa Konunga gefed Eirn epter Annann / þa vitum vier þo ad Gud hefur sett sinn Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion / Ps. 2. Hvørs Rijke ecke er af þessum Heime / Joh. 18. Og þo er hann Heimsins Skapare / Ebr. 1. Hvørs Herradæme ad bræ fyrer synduga Menn umm Stundarsaker / til ad uppfylla Spaadoom Zachariæ / Cap. 9. Þegar hann reid inn til Jerusalem / enn hans Rijkis-Stooll varer þo umm Allder Allda / Ebr. 1. Vorer Høfdingiar stioorna med Magt og miklu Vellde / Verølldenn er svo skipud / ad ecke verdur ødru ækomed / enn Christur i synu Nadar Rijke stioornar med synu H. Orde og Sacramentunum / þvi seiger Paulus / 2. Cor. 10. Vopn Herfarar vorrar eru ecke Lijkamleg / helldur ur Kraptur Guds til ad nidurbrioota Gyrdingarnar. Verallðleger Herrar taka Skatt af synum Þegnum / Matth. 17. Og er þad Riettvijst / þvi þesse vor Konungur hefur þad skipad / enn hann gefur øllum allt og upplykur sinne milldu Hende / til ad sedia allar lifande Skiepnur / Ps. 145. DRottenn sagde vid Petrum: Verallðleger Konungar / hvørt taka þeir Skatt af synum Børnum ellegar af Annarlegum? Enn Petur svarade: Af Annarlegum. Og vor HErra sagde: Þa eru Børnenn frij / Matth. 17. Enn þad geingur ødruvijse til i Guds Rijke / hier tekur Konungurenn Skatt af synum Børnum / sem þo er ecke Gull nie Silfur / helldur Harmþrængenn og Sundurknosadur Ande. Fordum Daga mætte einginn mæta þersanna Konunge / nema hann Offrade hønum einhvørre Gaafu / og er Boonde nockur vard a Vegi fyrer einum af þeim / hafde hann þad ecke til er hann kynne ad bjooda / Enn i þessu Radaleyse took hann Vatn i Lookum sier og færde Konunginum / og segia Menn þad hafe vered vel þeiged. Vier mætum vorum Konunge Daglega / þvi allann Daginn utbreider hann sinn Fadm til vor / Esa. 65. Eckert høfum vier þad vier kunnum ad bjooda þessum Allsherjar DRottne / Blood Uxanna og Hafranna þocknast hønum ecke / Ps. 50. Allt Silfur og Gull er hans / jafnvel vor bestu Verk eru eins og Nidslags-Fat / Esa. 64. Gudrækeleg Tar vorra Augna / og þad Vatn sem ydrande Manna Høfud eru full af / Eirn Ydmiukur Ande og lytelætt Hiarta er hans Offur / Ps. 51. Betur lykar hønum Foota-Þvottur hinnar Bersyndugu enn Heimbod Simonar / Luc. 7. Betur Mariu Audmykt i Hiartanu / helldur enn Umsorgun Marthæ i Husenu / Luc. 10. Hin beiske Grætur Peturs / Matth. 26. helldur enn Offur Vitringanna / Matth. 2. þott hvørutveggia være þacknæmelegt. Hin besta Þegnskyllda Guds af Mønnunum er þetta / og Truenn sem verkar fyrer Kiærleikann / Gal. 5. En

þesse

þesse Konungur svo Mattugur sem hann er / Svo prydelegur sem hann er / Svo Alvalldur sem hann er / Svo Glæskurykur sem hann er / þa er hann þo til vor kom en̄ Hoogvær sitiande a Asnu einne. Hafe nu Konungur Dyrdarennar vered svo Hoogvær fyrer vora Skulld / Pa lætum oss ganga nær Gudspialle þessu / og læra nockud af hønum sem er Hoogvær og af Hiarta Lytelætur / Matth. 11. Pad er hina Andlegu Hoogværd sem oss a ad fylgia inn i Himnaryke med Smaa Børnunum / Matth. 18. Og um̄ hana vil eg tala fyrer ydrum Kiærleika wr af þessu H. Evangelio. Hvar til oss styrke hinn vælduge Gud i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingenn.

FAre þier i pad Kauptun sem gagnvart ydur er / og strax munud þier Finna Asnu Bundna Og Folann Hia Henne / seiger Drottenn. Af þessu er audsied / ad hn̄ visse alla Hlute / og ef hn̄ var Alvitur / þa var hn̄ og Almaattugur / Allsstadar nalægur og Omælanlegur / þvi Guddoomsins Eiginlegleikar meiga ecke adskiliast / hvar þ vier siaum ad øll Fylling Guddomsins hefur bued i hønum Lykamlega / Col. 2. Hvad langt eru nu aller daudleger Menn fra sloddann Hatign? Ad sønnu hefur Gud lagt miked til margra / og þar verdur ecke a moote sagt / ad Madurenn er hin ypparlegasta Skiepna Guds sem vier siaum med vorum Augum / enn þ hefur Jesus fram yfer alla adra / ad hn̄ er bæde Gud og Madur. Hvilikt er þa þetta Dumræderlega Lytelæte / ad hn̄ sem øll Dyr a Jordunne skapad hefur / hn̄ virder sig so Lytels ad sitia a einum Asna / sem er eitt hid audvirdelegasta Kvikende mztal Dyranna. Sia hier / christenn Madur / hvad lytels verd ad sie Hoffrakt Veralldarennar i Guds dyrdarfulla Auglite. Hier er ecke Pharaonis Vagn sem Joseph var i fluttur / Gen. 41. Ecke Mardochei Hestur sem Ahassverus skipade hm̄ ad ryda a synum heidurs Deige Est. 6. Ecke hinn Elldlege Vagn og Hestur sem færdu Eliam til Himna / 2. Reg. 2. helldur eirn lytelmootlegur Asne / þo stærer eirn syndugur Ormur sig af Bunningenum / og af þvi Yferlæte er hn̄ hledur utan a sig. Pad er allvoglda ad sia i Aefesøgu Drottens / hvad lytels hn̄ hefur meted Oflæte Veralldarennar. Hn̄ var fæddur i einum Stalle / Luc. 2. hn̄ foor a Fæte þegar hn̄ gieck um̄ kring / giørde gott og grædde alla / Act. 10. Hn̄ rydur hier einum Asna / og hygg eg þ hafe þo vered hid mesta hns Yferlæte hier a Jordunne. Þeink nu um̄ syndugur Madur / hvilyk Skømm þ sie / ad metnast i Hiarta synu þo Gud læte einhvørn skyna i

Þ. þde Veralldᵛ Þſſarᵛ/ecke ſeige eg/ad Gude misþockneſt Lijkamlegt Hreinlæte eda fagur Bunadur i ſialfū ſier/ þegar þau ſambiooda þſſ Virdingu er þvilijkt brukᵛ/langt helldur meina eg/ad Gud hafe øngvan Misþocka a þvi þott hn̄s Skiepnū ſie hallded til Prijdis/þ ſijner mier Aaronis Buningur/Exod.28. þad vottar Sættmaals Orkeñ z Nædarſtoolleñ/Exod.25. þad ſijner Jeruſalems Muſtere/1.Reg.6. þad ſijner Salomon med allre ſiñe Tyrd/1.Reg.10. hvørre i Ritning añe hroosad verdur/eñ hitt ſeige eg/ad ſtæra ſig þar af/þad er Andſtygd þ Gude. Ecke true eg ad honum hafe illa lijkad ſu Bygging er Nebucadnezar liet giøra i Babilon/ eñ þ þvi hn̄ ſtærde ſig þar af/ þa vard hm̄ giefed Villudijrs Hiarta/ſo hn̄ æt Gras med Kvikendū a Mørkeñe/Dan.4. Ecke hefur Gud reidſt vid Herodem af þvi hn̄ var Maalſnialłur/þvi ſialfur hafde hn̄ hm̄ Maalfæred giefed/eñ ſøkū þſſ ad hn̄ gaf ecke Gude Dyrdena/þa var hn̄ ſleigeñ af Eingle Drottens/ Act.12. Kañ ſkie ad Gud hefde læted Hvalfiſkeñ i Ægyptalande vera kyrrañ i ſijnu Vatne/hefde hn̄ ecke ſagt: Mitt Vatn er mitt/ og eg hefe giørt mier þ/ Ezech.29. Ecke er vijſt ad hn̄ hefde ſett Krokeñ i Zenacheribs Naſer/hefde hn̄ ecke laſtad Nafn Drottens. Þeſſe er hitt Riettlæte Doomur hiñs Alvalda Konungs/ad Dramblætū hrinder hn̄ af Stoole/eñ Lijtelætū giefr hn̄ Nad/Luc.1. Betra er ad audmijkiaſt med hinū Hoogværu/eñ ad utſkipta Herfange med þm̄ Drambſømu/ ſeiger Salomon/Prov.16. Hvar af audſied er/ad þo Gud hefde miked til hn̄s lagt/z upphafed hn̄ a Stool ſijns Fødurs/ z giørt hn̄ vegſamlegre/bæde ad Vite z Rijkdoome/helldur eñ adra Konunga i Auſturalfuñe a hn̄s Døgū/1.Reg.10. þa hefr hn̄ kañaſt vid/ad hn̄ hefde þad allt þeyged og ecke teked af ſialfū ſier. Svo var og David hans Fader lyndur/hvørs Audmijktar merkelegt Dæme vier høfū i añarar Sam.B.6. Cap. þegar Drottningeñ Michol brixlade hm̄ med þſſū Ordū: Hvørſu vegſamlegur var Konungureñ af Iſrael i Dag/ hvør ed afklæddeſt þ Ambættum Þienara ſiña/ og liet Nakeñ ſem Fantar. Eñ hn̄ ſvarade: Eg vil leika fyrer Drottne þm̄ ē utvalde mig/helldur eñ þiñ Fødur z helldur eñ allt hn̄s Hus/og hefyr ſkipad mig Høfdingia

ingia yfer Drottkeñs Folk Jsrael/og eg vil eñ nu mikie verda/og eg vil lijtelæcka mig i mijnu Auglite/og vegsamast med þm̃ Ambæittunũ/sem þu talader um̃. Ad eg tale ecke um̃ Abraham/ Jacob/ Moysen/Josa- phat/Ezechiam ꝛ adra fleire/hvørier aller voru af Gude m̃ mikellre Tign sæmder/ꝛ þra Audmijkt i Andanũ er þo hroosad i Ritningũne. Gud næde oss/hvad høsũ vier ad stæra oss af synduger Meñ: Er ecke Madureñ ein Vatnsboola? hvør þo ad þioote upp um̃ Stundarsaker af Vinde Luckuñar / þa hiadnar hun safnskioott aptur / þegar hiñ same a hana blæs. Er ecke allt Holld Hey? Og allur þess Heilagleike/ lijka svo sem Bloomstur Akursens? Grased visnade og Bloomstred datt af/þvi ad Ande Drottleñs blies a þad. Sañarlega er allt Folked Hey: Grased visnade/og Bloomstred datt nidur/eñ OrdDrottkeñs var er Eilijflega/Es. 40. Hier er eingeñ undañtekeñ/rijkur eda fætækur/ Gøfugur eda u-gøfugur/Smær edur stoor/ Vitur eda Vankuñande/ Þræll edur Herra/og þetta eru Guds Ord/hvør æfeñlega vara/ er oss þetta seigia: Lære þvi eingeñ ofurdætt ad sialfum sier/þvi allt hvad vier høfum/hvad gott edur Kostulegt sm̃ þad er/þad er þo alltsamañ Laans Fie/ og ecke vort eiged. Seiged mier / hvar af skylldu Meñ þo stæra sig? Af Aud ꝛ Rijkedæme? Þvi skyllde eg hroka mier upp af þvi sm̃ Luckañ kañ eins ad giefa einũ Nijdinge/ so s̃ besta Mañe/s̃ ablad er m̃ mikille Ahyggiu a mørgũ Arũ/eñ fargast i einu Augnablike/ef til vill. Þvi skal eg giøra mig stooræñ/ þott eg hafe eirn Omaga med- ferdis/sm̃ eg hlijt alltijd ad þrælka fyrer/ og so er Opacklætur og O- riettvijs/ad hñ sedur alldrei sijna Fyrerviñu? Viliũ vier athuga/B. M. af hvøriu flester eru i Fyrstuñe rijker vordn̄: Fæster munu þr ve- ra/s̃ Nætturañ hefur hiælpad þar til ad øllu Leite/edur þra eitlsam añ Erfide/m̃ hvøriu Gud hefr skipad ad næra sig af Jørduñe/Gen. 3. Eg vænte ad so hafe flestr audgast/ad þeir eda þra Forfedr hafe tek ed nockud ranglega fra ødrũ. Eñ seiged mier/er þ Riettvijst ad Meñ stære sig upp yfer einhvøriũ af þvi/ ad hñs Forfedur hafa teked nock ud fra hiñs Forfedrũ? Eingũ Mañe mun þad þykia/þegar Meñ gæ ad hvørneñ Hlutureñ er i sialfũ sier/eda hvad er nu framveiges ad stæ-

ra

ra sig af? Eru þ Vitsmuner? Jeg medkiefe ad þr eru hiñ kostulegaste Hlutur sm̃ Gud hefur lagt til syndugra Maña/ eñ þo eru þr fallvallt er eins og añad/ Og hvad lijted er þ vier vitum/ hia þvi sem vier ecke vitum? Madureñ veit ecke siñ Ses edur Gaungu/ seiger Ritningeñ/ Og hvørsu vill hañ þo meira vita? og þott ad þeir sieu i sialfum sier gooder/ þa verda þeir þo af vorre Misbrukun opt lega nijdder / allra mest af Drambsemeñe. Riett giørde Gud/ so sm̃ alla Hlute/ i þvi hñ gaf Nebucadnezar Villudijrs Hiarta/ Dan. 4. sm̃ adur er sagt/ ꝛ sama ætla eg þa hende/ sem forsmaa adra hia sialfum sier/ og þykiast einsamañ vita alla Hlute/ hvad þa optast hender/ sm̃ miñst vita/ ꝛ þa þr þykiast øllum hyggnare/ verda þeir Skiptingum heimskare. Margur Gortare hefur ꝛ stært sig af Hreyste Lijkamans/ giætande ecke ad þvi/ ad lijtill Kville kañ ad svipta Mañeñ sijnu Able. Sumer hroosa sier af Fegurd Lijkamans/ og er hun ad søñu agiætur Hlutur/ þa hun ecke er brukud til Laustætis edr Ofmetnadar/ eñ einsamañ er hun Agiætis lijtil/ þvi Madur kañ ad mæla eitt Bijlæte fagurt/ og er þad þo ecke svo gott/ sm̃ hiñ lioptaste Madur. Hvad er nu framveiges verdt ad stæra sig af? Dygder og Mañkoster eru mest verder af øllū þm̃ Hlutū/ s̃ fiñast hia Daudlegū Møñū/ eñ þr verda ad Okostū þegar Dramblætid þm̃ spiller. Þvi seiger Salomon/ Vanvirdañ epterfylger hiñi Stoor lænta/ eñ hiñ s̃ er Lijtelatur i Anda/ mun Vegsemdeñ um̃fadma/ Prov. 16. Lijtelætid er fegursta Skart Dygdaña/ an þess verdur Framsyneñ ad Vnderferle/ Riettlætid ad Hardidge/ Hugprijdeñ ad Ofdirfsku/ Sparsemeñ ad Nijdsku/ Jeg meina hid Christelega Lijtelæte/ sm̃ er eitt audmiukur Ande fyrer Gude/ ꝛ kañast vid ꝛ þecker þ/ ad Meñ eru Meñ ꝛ Mañlegū Tilfellum undervorpner. SJaa Þiñ KONungur KJemur Til Þijn HOOgvær/ seiger Texteñ. Ef Konungur Dyrdareñar Ps. 24. svo Lijtelætkar sig fyrer oss syndugum Møñum/ þvi skylldum vier synduger Meñ stæra oss upp yfer vorū Brædrū. Drotteñ Himmens ꝛ Jardar kiemr til vor aumra Maña/ sm̃ eckert tøkū mz oss i þeñ añ Heim/ og munū eckert i burtu bera/ 1. Tim. 6. Hiñ Fegurste medal Mañaña Sona/ Ps. 45. kiemur til vor/ sm̃ fra Hvirfle ꝛ allt til Ylia

erū ecke nema Saar/ Benjar og Prole/ Esa. 1. Lææū oss þ til Hiarta ganga/ hvad stoor Munur ad er vor og hñs/ Vier erū þr ed styggdū/ hñ er sa sm̄ misgiørt var a mooke/ hñ þarf ecke vor med/ eñ vier kuñum ecke eitt Augnablik ad lifa fyrer utañ hñs Myskun. Lææum vort Hiarta komast vid af þvi/ ad hñ er siukur af Elsku/ Cant. 2. ofañ til vor komeñ/ þegar vier hñ hofudum. Ef vorar Synder ecke angra oss/ ef vier hrædunst ecke þeirra Straff/ þa lææum þo þañ Dumræde lega Elskuñar Bruna smellta vort Hiarta/ ad hñ kiemur m̄ so mikille Hoogværd iñ til Jerusalem/ til ad lææa sig kvelia og Krossfesta fyrer mīnar z þīnar Synder/ christeñ Madur. Hañ grætur yfer Borgeñe/ hvørrar Iñbyggendur ad ecke þecktu siñ Vitiunar Tjma/ Luc. 19. af hvøriū hñ visse þo ad hñ munde so Hæduglega utleikeñ verda / sem hñs Pijslar Saga vottar. Fyrst hñ hefur nu allt þetta uñed fyrer oss synduga Jardar-Madka/ þa lææū oss giøra þ hñ oss skipad hef̄/ s̄ er/ ad læra af hm̄ hina søñu Hoogværd sm̄ Gud ælskar / giørande eckert af Kappe edur þ̄ Hiegooma Dyrd/ helldur af Lijtelæte/ hafande hvør añañ sier i Virdingū ædre/ Phil. 2. Audsijnū z vort Lijtelæte i Verkunū/ so ad bæde Gud og Meñ siae ad vier leggiū ecke of mikla Virding a siaalfa oss. Drottañ sagde til Læresveinaña i þssu Evangelio/ þegar hñ skipade þm̄ ad taka Asnuna: EF EInhvør SEiger NOckud Til yDar / Þa SEiged Ad HErrañ HAfe ÞEirra Þorf. Allt Valld hafde Jesus/ bæde a Himne z Jordu/ þvi alla Hlute hafde Gad ereñ lagt i Sonarens Hendur/ Matth. 28. þvi sijnest ad þ hefde ecke vered umfram̄ hñs Raad/ þott hñ hefde teked þta Dijr ad fornspurdū Eigandañū/ þo villde hñ þ ecke giøra/ uppa þ hñ sijnde oss hvørneñ vier eigū hvør vid añañ ad breyta: Eñ hvad giøra sumer af oss: Þyk er oss þ mikels verdt ad giøra Lijtilmagnañ fornspurdañ/ ad þm̄ Hlutū er vier eignast vilium? Mun Jessabel virda þ̄ sier ad leita Liugvitna i mooti Naboth/ og lææa grijta hñ sijdañ i Hel/ þegar Achab vill eignast hñs Vijngard? 1. Reg. 21. O Gud giæfe ecke være þvilijk Dæme hia oss / þott Meñ rædest þss mina i / sm̄ vier høfū vallded mīña helldur eñ Achab hafde. Ad søñu er skickanlega z Lijtelaata Vmgeinge ecke

ad lasta: Nun kañ ecke so ad kallast Dygd/ so sem Dygdaña Førunaut-ur/ z margur hefr sa hana til ad bera/ s ecke hefr sialfar Dygdernar/ z mz hœñe hafa sumer teked allt fra øllū/ eñ þo er ecke hid saña Lijtelæte i þvi iñefaled ad taka Hatteñ af þ Høfium/ jafnvel þo þ sie ecke lastande i sialfu sier. Utvortis og Iñvortis Lijtelæte/ er ad søñu hvør tveggia gott/ eñ skule añarshvørs mn vera/ þa villda eg helldr ad Hattr eñ sæte kyrr a Høfdenu/ helldr eñ ad Aumingians Kioll være rifeñ af hñs Kroppe/ so ad Gud klagade mig ecke sijdañ ad eg fielle fram i Pant setkū Klædū i hñs Huse/ Amos. 2. Vi' heyrū i Gudspiallenu/ ad margt af Folkenu s epterfylgde Lausnarañū/ HAfe BReidt Sijn KLæde a Veigeñ/ Eñ ADrer Høggved Kviste Af TRiānū. Pad var stoort Audmyktar Merke af þssu Foolke/ og eg veit ad þier/ christner Meñ/ villdud sama giøra/ ef þier mættud hñs Nalægdar niota. Eñ tru mier til/ ad hñ er ecke so langt i burtu/ s þu hyggur/ þvi hñ hefur sagt: Eg vil vera hia ydur allt til Enda Veralldar/ Matth. 28. Og ef þar eckert añad er/ þa eru þar nooger Klædleysingiar/ s hñ kallar sijna Lime/ þ eru sañer Olmusu Meñ: Breidū vor Klæde a Veigeñ þ þa/ so ad þr ecke i Klædleyse ut af deye / sm ad bera Teikn JEsu Christi a sijnū Lijkama/ z eru epter hñs Mynd skapader/ so vel sm vier adrer/ sm betre Raad høfum / þa offrū vier hinu sañarlega Lijtelæte/ og lætum Gud sia ad vier þykiumst ecke upp yfer þm sm hñ hefr miña tillagt. Christur vill ecke lata luta sier einungis med Ordū/ helldur mz Verke og Sañleika/ Eph. 2. ecke helldur sijnū Limum/ þvi hañ er Safnad-arens Høfud/ Rom. 12. eñ vier erū hvør añars Limur. Par mun koma sa Dagur ad sagt mun verda til þra s hafa medteked Guds Volada i hñs Nafne/ þeg' Christr mun i añad siñ iñrijda til Jerusalem/ þ er til siñar christelegrar Kyrkiu/ ecke grætande svo sm nu/ helldur mz Magt z miklu Vellde/ þegar Høfud-Eingelsins Ludur mun gialla yfer þm sm a Jørdu bua: Komed þier blessader mijns Fødur/ og eignest þ Rijke sm ydur var tilbued fra Upphafe Veralldar / Þviad hungradur var eg/ og þier gæfud mier ad Eta/ Þyrstur var eg/ og þier gæfud mier ad Drecka/ Giestur var eg/ og þier Hystud mig/ Nakeñ var eg / og þier Klæddud mig/ Siukur var eg/ og þier Vitiudud mijn/ J Myrkvastofu

var eg/og þier Komud til mijn/Þa munu hiner Riettlaatu svara hm̄ ꝛ
seigia: HErra/hvenær saū vier þig Hungradañ og Soddū þig? eda
Þyrstañ ꝛ gaafū þier ad Drecka? eda hvenær saū vier þig Giestkomeñ
og Hystū þig / eda Nakeñ og Klæddū þig? eda hvenær saū vier þig
Siukañ eda i Myrkvastofu og Komū til þijn? Og Konungureñ mun
svara og seigia til þra: Sañlega seige eg ydur/ Ad hvad þier giørdud
einū af þessū mijnū minstu Brædrū/ þ giørdud þier mier/ Matth. 25.
Þa mun þ ecke koma i Epterþorf ad hafa breidt sijn Klæde a Veigeñ
þ Christi Limu/ þ mun verda stoor Fiesioodur a Himnū/ ad hafa lijt-
els aktad Gull og Gersemar/ og Kostulegañ Bunad/ þegar allt þetta
stendr i biørtu Baale/ ꝛ dugar til einkis nema ad kveikia Elld under þm̄
sm̄ hafa fest sitt Hiarta þar vid. Þike oss vænt um̄ þ faangta Skart/
sm̄ vier vefiū i þeña forgeingelega Lijkama/ og þ svo miøg/ ad sumer
af oss være til Frids ad flytia med sier nockud ur þessare Verølldu/ þa
er Raad þ vid þvi/ ad klæda Fatæka/ þeir munu oss þ mz Abáta apt-
ur giefa/ sem er Riettlætesins Skrude/ faagadur i Lambsins Bloode.
Eckert berū vier i burtu mz oss hiedañ/ nema þ s̄ Guds Voludū er gief-
ed/ þad mun oss aptur rijkuglega gollded verda i Vpprisu Riettlætra.
Svo læred nu af ydar Frelsara/ Br. M. ad vera Hoogværer Og Af
Hiarta Lijtelaater/ bæde i Orde og Verke. Hañ hefur ecke sagt til vor:
Læred af mier ad skapa allañ Heimeñ/ ecke ad giøra Kraptaverk i Heim
enū/ ecke ad raada fyrer Velferd allra Mañа/ helldur hefur hañ skipad
oss ad Læra af sier Hoogværdena. Sa sm̄ vill byggia sitt Hus stødug
lega/ hñ þeinke um̄ Grundvøll Lijtelætesins/ þvi hvør sa ed sig upphef-
ur hñ skal nidurlægiast/ ꝛ hvør ed sig nidurlæger hñ skal upphafeñ ver-
da/ Matth. 23. Eñ þu O HErra JEsu Christe sm̄ ert hid fullkom-
nasta Epterdæme Lijtelætesins og Hoogværdareñar/ virdst þu ad taka
burt fra oss Hroka Syndumspilltrar Nattvuru/ so ad vier rata mættū
þañ rietta Veigeñ iñ i þitt Rijke/ þad veit þu oss Miskunsame Herra/
sem hefur Lijtelæckad sialfañ sig/ uppa þ vier vegsamleger ydū/
og bid þiñ himneska Fødur þ oss/ ad hñ sende oss þar til siñ
H. Anda/ Amen/ J JEsu Nafne/ AMEN.

A Skijrdag.

Pistilleñ / 1. Cor. 11. Cap.

BRODder Brædur. Þvi eg medtook þad af Drottne sem eg hefe ydur giefed. Af þvi ad Drottenn JEsus / a þeirre Nꝏtt er hañ var svikeñ/Took hañ Braudet/giorde Þacker/ braut þad/og sagde: Taked og Eted/ þetta er miñ Lijkame / sa fyrer ydur verdur broteñ / Giøred þad i mijna Miñing. Sømuleides og eirneñ Kaleikeñ / epter þad hañ hafde Kvølldmꝏltijd ena eted / seigiande: Þesse Kaleikur er Nijtt Testamentum i mijnu Bloode. Giøred þetta so opt sem þier drecked þar af i mijna Miñing. Þvi ad so opt sem þier eted af þessu Braude/ og drecked af þessū Kaleik/skulud þier kuñgiora Dauda DROttens/ þangad til hañ kiemur. Hvør hañ etur nu af þessu Braude/ og dreckur af þessū Kaleik Drottens Overdugur/sa er sekur vid Holld og Blood Drottens. Eñ hvør Madur proofe sig sialfur/ og ete so af þessu Braude / og drecke so af þessū Kaleik. Þviad hvør hañ etur og dreckur Overdugur / sa etur og dreckur sialfum sier Doom / Giørande ecke Greinarmun a DROttens Lijkama.

Exordium.

SÆLL er sa Madur sem etur Braud i Guds Rijke / sagde Fordum Gydinguren er sat til Bords med vorum Frelsara / þa hañ var ad Heimbode eins af Phariseaña Høfdingium / Luc. 14. Hañ hefur an Efa meint hier med alla þa Sælu er þeim bvieñ er / sem sitia til Bords med Abraham / Isaac og Jacob i Rijke Himnaña. Þesse Madur sagde ad vijsu satt / eñ þo getum vier vænta Mieñ hiñar eilijfu Sælu / nema vier smaukum hier i Lijfe nockurn Forsmeck heñar / Eñ hvar smaukum vier hañ ? J Guds heiløgu Orde ad søñu / eñ þo allra helst i þeim heiløgu Sacramentis. Hvilijkur Føgnudur er þad eirnre Rettrwadre Sælu / ad hun veit / ad hun i Skijrneñe er vordeñ Guds Vinur af Reideñar Barne / Eph. 2. og Hluttakande allra JEsu Christi Velgiørninga / sem hañ med sijne beisku Pijnu og Dauda hefur oss aflrekad og til Styrkingar Trw siñe þar uñ / etur hañ Guds Lijkama og dreckur hañs Blood i og med hinum Jardnesku Hlutum Braude og Vijne. J Ordenu heyrum vier Raust Brwdgumañs / Cant. 5. Eñ i H. Kvølldmꝏltijd DRottens / kysser hañ hana med Kosse sijns Muñs er hañs Hiarta elskar / Cant. 1. Þar uppvekur hañ Elskuna til sijn / þar styrker hañ Trwna / þar lijfgar hañ Vonena / þar eykur hañ Gledena og gefur oss Forsmeck Himnarijkis. David gat ecke meire Æru veitt Mephiboseth

Syne

Syne Jonatans Vinar syns / 2. Sam. 9. edur Vin synum Barsilai / 2. Sam. 19. Eñ ad þeir skylldu eta Brauð vid hañs eiged Bord. O hvilyk Æra er þetta þa / Br. M. ad Konungur Dyrdareñar setur oss vid sitt eiged Bord? Hañ framreider þar / ecke eirn aleñ Kalf / eins og Fader hins tynda Sonareñs / sem gietur um i Epterlykinguñe / Luc. 15. Helldur sialfañ sig þad Saklausa Guds Lamb / sem fra Veralldareñar Upphafe slatrad er / Apoc. 5. Hungrudum til Sadningar. Nathan Spamadur kuñe ecke ad fa aññad vigtugra til ad syna David / hvørsu miøg hiñ Fatæke Madur hefde elskad. þañ Sauden sem hiñ Ryke took fra hønum / helldur eñ þad / ad hañ gaf hønum ad eta af synum Braudbita / og ad drecka af synu Kiere / 1. Sam. 12. O JEsu / vier erum þyner volader Sauder / þu hefur auglyst þiñ breñande Kiærleika i mørgum þynum Velgiørningum / eñ þo hvad mest i þvi / ad þu hefur giefed oss þitt Holld ad eta og þitt Blood ad drecka / þad sama Holld og Blood sem a Krossenum hieck og wthellt var / eñ nu situr til Kraptareñs hægre Handar til ad byrtast fyrer Auglite Guds / til ad afmaa Syndena med Foornfæringu sialfs þyns / Heb. 9. Þu hefur til þessa Giestabods kallad Fatæka / Vanada / Hallta og Blinda / Luc. 14. Þad er oss aumar syndugar Mañeskiur / hvøria Synden og Vißpulleñ svo illa høfdu wtleiked / ad fra Hvirfle og allt til Ylia var þar ei nema Sær / Benlar og Prote / Esa. 1. Eñ eg Ottast nærsta miøg ad þeirra Lykar fiñest vor a medal / er St. Pall svo hardlega ætelur fyrer Osidseme þeirra og Vanrækt a þessu Himneska Bordhallde / þar hañ seiger til Corinthios: Þessu hroosa eg ecke ad þier samañkomed ecke til hins Gooda / helldur til hins Verra eins / 1. Cor. 11. Þvi giefur hañ þeim og eitt ægiætt Bodord / hvørneñ þeir skule tilreida sig under þessa Hønautn i þessum Ordum: Hvør Madur proofe sig sialfur / og ete svo af þessu Braude og drecke af þessum Kalek. Og ecke einaſta hefur hañ þeim þad giefed / helldur og øllum Christnum Mønnum / er med þessum Hætte villa kuñgiøra Dauda DRottens / Hvar fyrer eg vil og wt af þessum H. Pistle tala um þa sierlegustu Hlute er heyra til Christelegs Undirbwnings þessarar haaleitu DRottens Kvølldmaaltydar. Hiñ goode Gud virdest ad styrkia oss hier til med Naad syns Anda I JESU Nafne / AMEN.

Ütleggingen.

ÞAd a ad vera oss alkuñugt / Br. M. ad i Skyrneñe hefr Gud giort eitt Naadar Sattmaala vid oss auma Meñ / þar vier fædunst i Heim þeñañ / dauder i Syndunum. Nu er oss þ vitanlegt / ad vier Daglega riufum þeñañ Samning / ecke alleinaſta af rasande Raade / helldur og optsiñis mz Vilia og Asetninge / eñ þvi vallda Guds diupu Myskunar Ødur / ad vier eigum Kost a ad nyiu ad forlyka oss vid hañ / og til þess hefur hañ sett og innstiptad þ H. Altaresens Sacramentum / i hvøriu vor Skyrnar Sattmaale verdur ad fullu endurnyiadur / Guds Naad ad nyiu frambodeñ sañ-

 ydrande

ydrance Mañe/z hñ ævallt skulldbundeñ til ad giøra verduga Avøxtu Ydraneñe/Math.3. Pad vill Drottiñ boded hafa/er hñ seiger hia Lu cam 22. Cap. Svo opt sm̄ pier giøred þta/drecked þ i miñna Miñing/ hvad Paulus i Textanū kallar ad kuñgiøra DaudaDrottens. Eñ hvi lyk a þsse Miñing ad vera / Br. M.? Ecke svo sm̄ þegar vier dreckū Konungsins Skaal/edur Vina vorra z Kaunga / þ være ad giøra lyk tiñ Greinarmun a Lykama Drottens z añare Fædu/helldur eigū vier þss ad minast mz Hiartans Angre z Trega/ad vorar Bloodugar Illgiørder hafa Dyrdareñar Herkoga Krossfestañ/ad oss verde þar þ hñs Dauda og Forþienustu alldeilis tilgiefnar/ef vier ydrunst af Hiarta. So er nu Christeleg Ydran svo ad seigia/hin fyrsta Trappa s liggur upp ad þessu Hæborde Drottens. Eñ þess er ad giæta Barn Guds/ ad hun sie heit og alvarleg. Christur giørde ecke um̄ Grun ad lijda þ Synder þijnar/Pu ætt og ad læta þig af instu Hiartans Rootū æng ra þ/ ad þu hafer hañ moodgad og moodger Daglega. Hier til heyrer nækvæmi og grandgiæfeleg Þecking Guds H. Bodorda: Hvørneñ mæ hñ þeckia Syndena/sm̄ ecke er sañfroodur um̄ Guds Vilia? Eñ hvør su mæ sa ydrast Syndareñar/er hana ei þecker? Og sa s ecke ydrast/ hñ etur z dreckur Overdugur/eñ hñ ed þ giører/ er sekur vid Holld og Blood Drottens/seig^r Paulus i uppleesnū Texta. O hvørsu hrædeleg mun þsse Sekt/Christner Meñ. Vier kyñū ad leida oss i Hug/ad þeir ed vijsvikande athugalaust z Overduger ganga til Guds Bords/þeir væru ecke øllu miñna seker i Auglite hiñs Riettlæta Guds/ eñ þr s hñ Krossfestu/þvi þr hafa Christi Vitne þar um̄/ad þr ecke vitad hafe hvad þr giørdu/Luc.23. Eñ þ mæ hvøriū einū Christnū Mañe vera vitañlegt/ad Gud hef: sendt Son siñ i Heimeñ synduga Meñ Sælu hoolpna ad giøra/z ad hñ sialf: hef: giefed sitt Lyf ut þ siña Saude/ Joh.10. Hvøriu til Stadfestu hñ gief: oss sitt Holld ad eta z Blood ad dreka. Edur seiged mier/Hvad er þ sm̄ Paulus til Heb.10. kallar ad foottroda Guds Son? og ad hallda Sattmaalans Blood almeñelegt/med hvøriu vier erū endurkeipter. Mun þ ecke stappa nærre þvi/ s hier stendur i Textanū: Ad Giøra Ecke Greinarmun a Drottens

Lykama.

Lijkama. Hvad er þ añad/eñ ad hallda hñ almeñelegañ? Eñ Paulus seiger/ad þr ed þvilijkt giøra/ete z drecke sialfū sier Doom/þ er/ad þr giøre sig eilijfrar Fyrerdæmingar seka/nema þr ræde Boot a sijku og ydrist af Hiarta. Kome þier þvi til Hugar syndugi Madur/ad þu ecke hafer so verduglega geinged til Guds Bords/sem þ hefur byriad/ þa ørvænt þier ad søku ecke Guds Nadar/helldur ydrast/og læt þier ei til Hugar koma ad bruka þïssa hialpsamlega Nautn/fyrr eñ þu hefur lært ad reina z proopa sialfañ þig svo s byrtar/ þvi þu sier hvilijkañ Hæska þu ert vidkomeñ/ nær þu stendur vid Herrans Bord/nema þu gialldet Varhuga vid. Drag þo ecke sijkt undañ med Toomlæte og ødrū Vāsvisū/þvi þu sem ert sañfærdur þar um̄ i Hiarta þijnu/ ad þu opklega hefr Onijtt þin Skijrnar Sættmala: þier mætte til Hugar koma/sm̄ fliootast z opkast ad forlijka þig vid Gud i H. Altaresins Sacramento. Þar fyrer/þott eingeñ eige svo Ofroodur ad koma i þeñ añ H. Stad/þa afsakar þ hñ ecke ad hñ hefr ei vered sier uf um̄ Þeckingu Guds Bodorda og rietkañ Skilning a sijnū Saluhialpar Efnum/þvi sa s̄ an Løgmals syndgar/hñ muñ an Løgmals tapast/seiger Paulus / Rom. 2. J Skijrneñe verdur oss uppa løgd almeñeleg Hlijdne Guds Bodorda. Um̄ hana erū vier skylduger/ þa vier drøgunst a Legg og giekū lært ad kuña nockra Grein Jlls og Goods. Sie þier þvi fyrst um̄hugad/christeñ Madur/hvørt þu ert ungur edur gamall/ad þu gæŋer smæsmuglega i giegnū øll Guds Bodord/ med allre Athygle/ Rañsaka hvad i þm̄ er boded edur bañad/hvøriar Dygder i hvøriu eru bodnar/z hvørier Lester edur Klæker þar eru bañader. Nockud af þïssu er ad søku giørt i þm̄ Bokū/er hlijda til vors Barna Lærdoms/jafnvel þott eg Oska villde ad þad være nockud greinelegar brijnt þ Ungdoomenū og Fæfroodū/ helldur eñ almeñelega giørest/svo þr lærdu ad þeckia Edle z Nattkalag christelegra Dygda hvar af Vanart z Oedle Glæpaña er audþeckt. Þeink og ecke ad vondar Hugreñingar sieu ecke Fordæmañlegar Synder. Til hvørs seiger Endurlausnareñ/Matth. 5. Ad sa s lijtur eina Konu til ad girnast hana/hñ hafe alla reidu drygt Hoor m̄ hene i sijnu Hiarta? Hvar þ seiger hñ/sa sm̄ reidest Broodur

skamm/

ſkuũ/ ſie Raads ſekur? Þvi ſagde hañ vid Phariſæana? Hvar fyrer huxed þier ſo Jllt i yðrum Hiørtũ? Matth.9. Droge eingeñ ſiælfañ ſig a Tælar/til þſſ er hiñ alſkigne Gud Hiarknaña og Nyrnaña Rañ ſakare/Jer.17. ad hñ dæmer allt þvilykt og fordæmer a oſſ/nema vier þſſ yðrunſt af Hiarta eins vel ſm̃ Orda z Verka/Og hvad ſm̃ hñ hefur bañad ad giøra z tala/það hefur hñ og bañad ad hugſa. Og uppa þ yðraneñ kuñe ad nockru Leite adſambiooda Skærd Syndareñar/þa athugum Grandgiæfelega Mismun þra/epter þra Náttalage og Afburdum/Tilgange og Orſøkũ/er oſſ droou þar til/ eñ eingeñ kañ ad mæta edur yðraſt riettelega þrrar Syndar/er hñ þecker ecke Skærd heñar z Jllſku/og traudt kañ Madureñ ad læta af þm̃ Glæp/ſm̃ hñ ecke veit hvøria Verkan hefur haft i ſier edur hvad ſig hefur tildreiged ad drygia hñ. Þar eru til Ovitañlegar Synder/ſm̃ ſkie añadhvørt af þvi ad Meñ vita ecke hvad giøreſt ſo ſ̄ Páll/er hñ ſagdeſt ei hafa vitad ad þ var hiñ ypparſte Kieñemadur til hvørs hañ talade/ Act.23. Edur Mooder þrra Zebedei Sona/er ei viſſe hvørs hun beidde/Matth.20. Þær reiknar Gud ecke Endurfæddũ Mañe til Syndar/þvi eingeñ Fordæming er a þm̃/ſm̃ eru i Chriſto Jeſu/Rom.8. Eñ þo mz þvi mote/ ad Vanvitſkañ kome ecke af Aſetninge til ad ſyndga / ſo Meñ vilie ecke læra Guds Vilia til þſſ/ad ei þurfe epter hm̃ ad lifa. Slikar þſſũ eru þær ed Meñ giøra af raſande Ráde/af Gleymſku/af Brádræde/ſo ſm̃ þegar Petur hioo Eyrad af Malchus/Joh.18. þegar Læreſveinar ner þrættudu um̃/hvør þrra meſtur være/Marc.9. þegar þeir villdu kalla Elld af Himne/Luc.9. Þeſſũ Syndum er hiñ goode Gud og ſo Náðugur/þott þær i ſialfũ ſier ſtorar ſieu/hvar uppa allſtadar Dæme eru/Eñ oſſ byriar grandgiæfelega ad taka Vara a Lyfernis Háttũ vorũ/og læra ad þeckia Breſte vora/añars mun Brádræded og Vangiætſlañ ecke afbata meir þſſhátt' Synder/helldr eñ Vanvitſkañ hinar. Nu eru þo Synder/ſm̃ Meñ drygia þvert a moote Samvitſkuñe/ og ad heñe Naudugre/ hafande ad øngvu Guds Bod þ einhvørs Tilgængs Saker. Þvilykar Synder kuña ad verda ad ſtoorũ Syndũ/þott þær ſieu ſmaar i ſialfũ ſier/Og það ſm̃ ecke er Synd i ſialfu ſier/það

reiknaſt

reiknast fyrer Synd nær Men ækla þ mune vera Gude a mooke/ en giø ra þad ei ad Skiədur/ þvi hn dæmer epter Asekningenum/ og ecke epter Vitsmunum. J Selskap þessara Synda var Aarons og Mariu/ er þau mogludu i giegn Gude z Moyse/ Num. 12. Davids þegar hn took Husfru Vriæ Hetiters Frillutake/ en sloo Boonda hennar i Hel med Sverde Amons Barna/ 2. Sam. 11. Þessar Synder verda ei af þveg nar nema m3 heitu Yðrunar Tarū/ þvi stoor Saar þurfa mikla Græd slu/ Enn hinn Rietlaate Gud er vandur ad Virdingu sine/ og lætur ei ad sier hæda/ Gal. 6. Þess er og ad giæta/ Br. M. ad þær Synder/ sem oss jduglega henda/ þær reita hinn Myskunsama Gud nærsta mieg til Reide/ þvi þad mætte synast ad Menn med soddann Ogudlegu Athæfe giørdu Leik til þess ad styggia hn. Oss verda Syndernar med þvi 3or orde tilgiefnar/ ad vier leggiū af vora Jllsku Breytne. Lærū af Illu z lærū Gott ad giøra/ Esa. 1. Þvi ef vier æfū þannen Syndena/ jafnvel þott vier lukunst ydrast hennar/ þa mætte virdast ad hin sidarsta Synd hefde forbroted Fyrergiefningu allra hinna/ en eingenn veit hvørt hn fær Toom til ad yðrast hennar/ edur hvørt Gud vill liena hønū Yðran til Apturhvarfs/ (sem Paulus ad Orde kiemst/ 2. Tim. 2.) er svo leinge hefur giørt Handverk af Syndenne. Þar fyrer byriar øllū þm er til Guds Bords ganga/ ad athuga/ ad þær Synder er oss henda epter þ/ ad vier høfū lofad Gude Betrun Lifernesins/ þær eru þyngre og orka meire Hegningar/ en hinar er vier adur giørdū/ þviad i þessu Sacramente verdur Skirnar Saattmaalenn endurnijadur/ sm adur er sagt/ z vier verdū ad Nyu Tryggrofar vid Gud/ nema vier af fremsta Megne leggiū allt Kapp a ad hallda vor Sære. Vid þessum Syndū er flest øllū nockud hætt/ jafnvel þm sm ecke eru langt fra Guds Veige/ og þær henda Guds Børn a stundū / Enn umm þa vil eg ecke tala/ sm eru so Samdauna vordner Ranglætenu/ ad þr ecke þeckia Syndena fyrer Synd/ þott þeir vite ad Gud hafe bannad hana/ þeir Leidriettast ecke vid Guds Straff og Aløgur/ þeir taka Syndena i Forsvar / og vilia rietlæta hana/ reidast Guds Þienurū edur og goodum Vinū sijn ū þa þeir ammider verda. Þeir elska Syndena ecke alleina a sialfū sier/ hello-

ur og samsikia þeim er hana giora/Rom. 1. Það hender Guds Børn/ ad það Gooda sem þau vilia giøra/það giøra þau ecke/ Rom. 7. Enn þesser elska eckert Gott z hafa Gaman af Jllu/bæde hia sialfum sier z ødrum/lockande adra til vondra Verka/og eru i þvi so sem nockurskon ar Vinnuodsmenn Fiandans/þvi það er hans Embætte. Þessa nefner St Paall/1. Tim. 4. forbrendar Samvitskur/og munu þeir verda iller Apturhvarfs/nema þann sie i Tijma Grædslu leitad. Nu er eingenn Efe a þvi ad soddann Manneskiur finnast i Guds Kyrkiu / fyrer þvi verd eg hier umm ad tala/þvi þa er Gudleysed komed a hina efstu Trøppu/og giefur varla hærra stijged/ og eingenn Hlutur er þann vijsare enn eilijft Helvijtis Bal/nema þeir laate sig Leidrietta af Guds Anda. Og er það ecke noog Christenn Madur/ad þu lærer ad þeckia Syndena af Yfervegan Guds Bodorda/ edur heitar Naffalag af þvi sem nu er sagt. Þu ætt þar ad auke/ad rannsaka þitt eiged Lijferne/z ganga ytarlega i Rietti vid sialfann þig. Það var Olucka vorra fyrstu Foreldra/ad þau lærdu ad þeckia hid Jlla/ Gen. 3. enn Gud er svo hagur/ad hann kann ad giora gooda Hlute af vondum/og þvi kann Þecking Jllskunar ad gagna oss til Saluhialpar/ þo meir a sialfum oss enn a ødrum. Það er ecke Mannvandt ad þeckia hvad Jllt er i annars Fare/enn sa sem dæmer sialf ann sig/hann verdur ecke af Drottne dæmdur: Það skiedur nær Menn bera Lijferne sitt/Ord/Giørder z Hugrenning' saman vid Guds Løgmaal/enn þar hlijfest margur vid/sumer þess vegna/ad þeir ætla/ad þar mune ecke so skarprar Rannsoknar vid þurfa/adrer hinns/ad þeir kvijda vid ad lijta hin sunu Saaren/ þvi þau svijda magnlega nær þau rannsokud eru mz Løgmaalsins Brodde/giætande ecke ad þvi/ad soddann verkar þo eptera fridsamlegann Avoxt Riettlætesins/Hebr. 12. færa Menn þvi alla Hlute sier til Vmmbootar/ecke einasta þ ødrum/ hvad ecke er so ad laa/helldur z fyrer sialfum sier z Doome sinnar eigenn Samvitsku/so ad hann sem langt er fra þvi ad elska Gud ummfram alla Hlute/hann kallar sig vel hafa giort og afloked þeirre Skylldu/ ef hann les Bæn sijna Kvølld og Morgna/edur sijngur honum eitt Psalm til Dyrdar. Sa sem er giarn a Bloot og Svardaga/nefner þ Nresste Yrde. hann sem afræker Guds Hvijlldardaga/

nefner

nefner þ Astundan z Idiusem. ef Meñ formæla ecke Fødr z Moodr/ jafnvel þo þr sieu þm̃ Ohlydnger i øllu þvi sm̃ þr þora/ z ef Forelldrarner klæda Børneñ z fæda/ þo þr lijde ad þau alest upp i øllu Reide leyse/ z jafnvel sum i Skømm̃ z Odygdũ/ þa þykiast Meñ hafa giørt miken Part Skylldu siñar: Sa s Reideñ er z Heiptrækur/ hñ kallar þ Hugprijde. Hiñ Lauslæte vill læta Oskyckanlega Vm̃geingne heita Mañudleika z Kurteyse. Hiñ Agiarne nefner sig Fram̃synañ og Forsialañ. Þeg Meñ ecke bera opeñberlega falskañ Vitnisburd edr sveria Lijge uppa siñ Naunga / þykiast Meñ vera skyllder vid hid Attunda Bodord/ og kañ skie sumer hrædest þo meir Doomarañ eñ Gud/ eñ ecke eru Meñ so liufer a þ alltijd ad bera Sañleikanũ Vitne. Litlo Smaa Skreytne edur Svigurmæle um̃ siñ Naunga/ Lausmælge/ Roogburd a millũ goodra Vina/ edur Illt Vm̃tal i Høfdingiaña Eyru/ þad reikna Meñ sumer ad øngvu/ eñ sumer ad hvørsdags Brestũ/ sm̃ Gud mune audvelldlega stijga framyfer/ þott Meñ ydrest þss ecke miøg/ edur æfe þad ad Gamne sier/ epter þ þr hafa feinged Fyrergiefning Syndaña/ athugande ei þ/ ad þvilijkt er nærst til ad fordæma Syndarañ/ sm̃ fyrer litla edur øngva Synd er hallded. Þvi seiger Lausnareñ: Sa sem uppleyser eitt af þssũ miñstu Bodordũ/ hñ skal miñstur kallast i Himnarijke/ Matth. 5. Þad er/ hñ skal þar alldrei iñkoma. Þañeñ byggia Meñ Odygdunũ/ Andskotans Dætrũ/ Heima-Jørdena/ sm̃ er Hiarkad/ af hvøriu fram̃koma vondar Hugsaner/ Mañsløg/ Hoordomur/ Frillulijfe/ Þioofnadr/ Falsvitne/ Gudlastaner/ Matth. 15. Eñ reka Dygdernar/ edur riettara ad seigia/ Mynder Dygdaña i Hiaaleigurnar/ sm̃ eru Lææte vor z utvortis Hegdan til þss ad forsvara Heimagardeñ/ og byrgast hvør fyrer ødrũ/ eñ Meñ giæta ecke ad þvi/ ad hñ sm̃ Augad hefur skapad/ Ps. 94. Hañ sier hvad i Myrkrunum er huled/ þvi skylldu Meñ þa vilia fegra sitt Maal fyrer hm̃. Þvi dylia Meñ Siukdoomeñ fyrer Læknarañũ/ þvi striuka Meñ Purpura-Litnũ yfer hin funu Saareñ/ þad heiter ad færa Christ i eina Purpura Kaapu/ ad dylia þ hm̃ Meinsemder sijnar/ eñ ætlast þo til Lækningar af hm̃/ eins og þr hieldu sm̃ hañ Konungur være/ eñ hielldu hañ þo fyrer Illrædis Mañ.

Guds Sonur maa ongvañ Hooru-Farva klæda a sine Brude/ ecke meir eñ Gud villde laata bera Skiækiu edr Hunds-Verd iñ i siñ Helgedoom/ Deut. 23. Þar fyrer sie þad Alyktan þessa mijns Maals/ ad þegar þu christeñ Saala ætlar ad trulofast þijnum Brudguma i H. Alltaresins Sacramento/ hvar þu att ad verda eirn Ande med hm̄/ og Limur hñs Lijkama/ 1. Cor. 6. þa laat alla Hræsne fiærre vera. Nañsaka þiñ Lif nad sm̄ adur er sagt/ ber eckert i Bakeflaaka fyrer þier hia hm̄ sm̄ veit hvad mz Mañenū byr/ Joh. 2. Skignst eptr hvad þier hefr framfared a Guds Veige sijdañ þu seinast lofader þijnū Frelsara Tryggdū/ hvort þu hefr tamed þitt illfusa Holld um̄ nockurn Tijma er a þig stryudt hefr/ z hvoria Atburde þu haft hefur til ad krossfesta hiñ gamla Mañeñ. Rom. 6. Yfervega hvorsu stoor Herra þad er sm̄ þu moodgad hefur/ ad hñ hefr Valld til ad kasta Lijfe z Saalu i eilijfañ Elld/ Matth. 10. Og þo er hñ so þoleñmoodur og goodgiarn/ ad hñ hefur sparad þig og lated allt epter þier nydt i Syndunū/ z kañ skr valla feinged eitt Þack lætis Ord þar þ af Muñe þijnū/ hvorn þu hefur til alls aññars bruk ad/ Hugleid fra Dæme sm̄ ecke hafa meir syndgad eñ þu/ hvorsu Gud hefur hegnt a þm̄ Ovirdingar siñar. Laat so þijna Illsku kieña þier/ og þitt Frahvarf giora þig vitrañ. Þeck og hvorsu illt og biturt þad er/ ad þu hefur yfergiefed Drottiñ Gud þiñ/ Jer. 2. og þegar þu þañ eñ giorer/ þa gietur þu varla fared a mis vid þ/ ad Hiarta þitt braadne i þier so sem aññad Vax / af Ihugan Guds Naadar / af Þeckingu Syndaña/ af Epterbid Helvijtis Pijsla s þier eru buinar/ nema þu ydrest af Hiarta. Eñ vilie ecke hier mz aa orkast/ þa laat samt ecke af ad bidia Gud um̄ siñ H. Anda/ sa ed skape hreint Hiarta i þier/ og giefe þier nyañ vissañ Anda/ Ps. 51. hvors hñ maa þier ecke synia vegna siña Fyrerheita/ þvi ef Madureñ stood upp a Naattarþele/ til ad faa Vin sijnū þ hñ vidþurftr/ Luc. 11. Eñ hiñ ranglaate Doomare/ sm̄ hvorke Ottadest Gud nie Meñ / ef hñ liet skipast vid þraabeidne Eckiuñar / Luc. 18. Eñ vier sm̄ Vonder erum/ kuñū ad giefa Bornū vorū goodar Gaafr/ hvad miklu framar mun vor himneske Fader giefa þm̄ H. Anda sm̄ hñ þar um̄ bidia/ Luc. 11. Þetta stendur æfenlega stodugt/ þrē

hañ

hn̄ er trur/sialfū sier kañ hn̄ ecke ad neita/2. Tim. 2. Þess heitara sm̄
þta Angur er/ þess þægra er þad Gude/ allt fram̄ til þss ad þu taker
til ad efast um̄ Guds Nꜳd/ eñ vid þvi er ecke hætt/ hn̄ mun fliootur
verda til ad láta Truna lifna/nær þu ert so a þig komeñ/ z sijna þier
Krapt sijns Sonar Forþienustu/mz øllū hns Velgiørningū/þa heiter
þad so: Sæler eru þeir sm̄ hungra og þyrsta epter Riettlætenu/ þvi
þeir munu sadder verda/Matth. 5. Þar fyrer Guds Barn/þu hvørs
Hiarta hns Ande hefr sundurmared mz Þeckingu Syndareñar z Guds
Grædsku/þu skallt þess fulløruggur vera/ad hvar sm̄ ad Syndeñ yfer-
gnæfer / þar yfergnæfer Nꜳdeñ miklu framar / Rom. 5. Fyrer þvi/
nær þu stendur vid Drottens Bord Raudur af Ovirdingu vegna þiña
Synda eins og Ephraim/Jer. 31. Þa lyt Truareñar Augum a þad
saklausa Guds Lamb/sm̄ burt hefur bored Heimsins Synder/Joh. 1.
hvørn Gud hefur þar fyrer sett til Nꜳdarstools fyrer hans Blood/
Rom. 3. Hañ er Forlykun ecke einast a fyrer þra Synder er lifdu a hns
Døgū/helldur allrar Veralldareñar Synder/ 1. Joh. 2. Þar fyrer er
hn̄ og fyrer þijnar/hvørsu miøg sm̄ þu ert hinū versti Lytū hladeñ/
þvi harmþrungeñ z sundurknosadañ Anda/mun hn̄ ecke fyrerlyta/Ps.
51. og til Stadfestu þar um̄/giefur hn̄ þier i H. Alltaresins Sacra-
mento þañ sama Lykama sm̄ broteñ var fyrer þig/ seiger Pall hier i
Textanū/ þ skiede þegar þijnar Synder er hn̄ bar uppa Tried/ þegar
þær mørdu hns allra heilagasta Lykama i sundr a Krossens Gálga/þeg
ar Ogudlegra Mañа Hendur nidurbrutu þ Musterid er hn̄ sialfr upp-
byggde aptur a þridia Dege/Joh. 2. þier til Riettlætis. Hafe nu hin
ilsku Grædska sparad þig midt i þeim Syndunum sem Krossfestu hn̄/
Þvi mun hañ þa ecke Nꜳdugur vera / þar þu ert a Veigenum ad
hverfa aptur fra þeim? Eñ þott ad Ydraneñ og Trueñ sieu full-
noogar til ad ødlast Kvittun Syndaña hia Gude/ þa kañ þo hvørug
þeirra ad standast fyrer utañ nyia Hlydne / þvi nema so sie ad nockur
hafe fastlega æsett ad sporna vid þeim Glæpum/hvørra Miñing ad
hm̄ vard so beisk i Ydraneñe/þa er þad heima hia hm̄ er Petur seiger/
2. Epist. 2. Ef ad þr epter þ þr hafa um̄flued Saurganer Heimsins

þ̊ Þeckingu Drottens vors Jesu Christi flækiast i þm̄ aptur og verda sigrad / þa eru þra hin skiædare Kiør verre hinū fyrre / þvi betra hefde þm̄ vered alldrei ad hafa þeckt Veg Riettlætesins / eñ ad þeckiū honū ad hverfa fra þvi helga Bodorde / sm̄ þm̄ er i Hendur feinged: Eñ þ̄ hender þa / sm̄ seiger i hinū saña Ordshætte / ad Hunduren geingur opt ur til Spyuñar / og þveiged Svijn velltter sier i hinū sama Saur. Nu fyrer þvi ad hier er ecke vid ad dyliast / eñ Syndum spillt Nattura er eitt Otamed Dyr / þa er rꝛdlegt ad taka til ad leggia vid hana Beisled nockru ꝛdur eñ Meñ fara ad forlijka sig vid Gud i Sacramentenu / nema Meñ hafe þ̄ ꝛdꝛ giørt laungvarañlega / ō þo mun siallðfeinged. Eing eñ vond Tilhneiging sm̄ ecke er ad nockru Leite deydd / ma fylgia oss / christner Meñ / til þssa Bords. Ef Synden lifer i oss / þa erū vier daud er i heñe / eñ eingeñ giefur daudū Mañe ad eta. Þetta er andleg Fæda / z þvi hlijtꝛ sa andlegu Lijfe ad lifa / er hana medtaka skal. Braudeð og Vijned medtaka aller og þar med Guds Lijkama / eñ þar hia er øñur Nautn / um̄ hvøria Drotteñ talar / Joh. 6. Sa sm̄ etur mitt Holld z dreckur mitt Blood / hñ sk ecke Daudañ smacka ad eilijfu. Neñar verda þr einer hluttakande er sig hafa verduglega tilreidt / hun skiedur opt þ̊ utañ Sacramented / eñ þo a hun i Sacramentenu hellst ad skie. Vilier þu heñar niootande verda / þa sia til ad þu framkomer skrijddur Brudkaups Klæde / Matth. 22. añars verdur ecke af Trulofuneñe vid þañ fegursta medal Mañaña Sona / Ps. 45. Þad er ei noog ad hafa um̄ stundarsaker uthreinsad Hiartad mꝫ Sooplimū Ydranarenar / helldur byriar strax ad safna i þ̄ hinū bestu Dygdū / so ef hiñ Ohreine Ande kañ aptꝛ ad hverfa mꝫ siø ødrū sier verre / ad hñ fiñe þ̄ þa ecke toomt / z verde so þitt siðara argara hinu fyrra / Luc. 11. Veit eg ad þetta er eirn torvelldꝛ Hlutur / þvi þ̄ er su Baratta mille Hollðsens z Andans er gyrnest hvørt i moot ødru / Gal. 5. Eñ hvad skulu Meñ seigia z þar sm̄ eingeñ Baratta er / þar er eingeñ Sigurviñing / þar fyrer sa þ̊ ætlar sier ad uppbyria nyjañ Lifnad / hñ legge mest Kapp a ad briota þær Gyrnder / sm̄ hñ er mest tilhneigdur. Þier er ecke Okuñugt ef þu leggꝛ nockurn Hug a þitt Mꝛl / af hvøriū Hlutū þu mest verdur lock

adur

adur til ad giøra Illt / varast þa hina sømu/ þott ei sieu þr vonder i sialfū sier. Eingen Hertoge stryder leinge einsamañ/ hversu vikur eda volldugur sem hañ er/ og so eru Lesterner ef þeir eru einer um sig/ þa er hægra ad fyrerkoma þeim. Um fram alla Hlute/ þa lat Gud sia/ ad þier sie Alvara ad lifa vel/ og þa er hans Adstod vijs/ sē þier dieg-ur þusundsiñū meir eñ aller þijner Atburder/ þvi an mijn megned þier eckert/ sagde Jesus vid Læresveinana/ Joh. 15. Sa ē ecke hatar Synd-ena/ hñ geingur Overdugur til Guds Bords/ eñ sa sē hana hatar/ hñ hefur alvarlegañ Asetning til ad læta af heñe/ þvi eingeñ vill Um-geingne hafa mz þeim sē hañ ad Natre hefur. Lat Gud fiña þig hia þier/ nær hñ rañsakar Hiarta þitt/ z svijk ei sialfañ þig/ hñ giefur þu ecke sviked. Eg veit þad er Torvelldt ad læta allt a moote Hollde og Bloode/ eñ hafer þu nockurn Tijma af Hiarta ydrast og funded til Guds Reide z Samvitskuñar Beiske: Hafe þijnar Synder giørt þier nockurn Tijma Helvijte heitt/ þa rædgast um vid sialfañ þig/ nær þu freistadz verdz af einhvørre Girnd/ hvort þu eiger ad viña þ til skam-vinns Munadar/ ad þola strax a epter slijka Kvøl. Munde David hafa viliad leika sier ad sømu Synd / epter þ hañ hafde so leinge kærast ꝥ Gude? Munde Petur ecke helldur hafa i Daudañ geinged / eñ ad af-neita Christo/ helldz eñ ad lijda ad nyta Afølur Samvitsku siñar/ þeg-ar hñ gieck ut z grict beisklega? Matth. 26. Ætla þier z ecke þ / ad læta epter þier eirn Brest/ eñ þioona Gude i hinu/ þvi sa ē brijtz eitt Bodorded/ hñ er i øllū sekur/ seiger Postuleñ/ Jac. 2. Eingeñ af þijn-um Dygdū kañ ad standast fyrer Guds Rieltlætis Doome/ hvij munu þær þa riettlæta Glæpena? Snu þvi allt Ogudlegt Athæfe burtu/ so miked sē þu fær orkad/ eñ þar sē þijner Kraptar dvijna/ þa tekur Christi Forþienusta vid. Meina z ecke þ sie noog/ ad þu nockra Stund ganger a Guds Veige/ þvi þeim sē er trur allt til Daudañs / mun eg giefa Coronu Lijffsins/ seiger Drotteñ i Opeñberingar Bookeñe/ 2. C. Og eg vil eñ framar seigia: Ad þ vill helldur fordæma þig/ eñ riettlæ-ta/ ad þu hefur einhvørn Tijma Gude þioonad/ ef þu hverfur þar fra aptur/ þvi þad er Teikn til þss ad Gud hefur lient þier so mikla

Krapta/ad þu giefur geinged hiñ riettu Veg/ til Lyfsins liggr/ verde so Skullden hia þier/ eñ ecke hia Gude. Vmfram alla Hlute sem til ad þu Otteft hañ & elsker/ þa munt þu øngvañ Sattmaala giøra vid hañs Ovine/ sem eru Holldid/ Heimuren & Dioffullen/ helldur munu allar christelegar Dygder siaalfkrafa spretta i Akre Hiarta þyns / eins og Korned vex þ utañ Mañsins Omak/ þa Sædenu er i Jørdena kastad/ Og þad er sa einaste og beinaste Vegur til ad lifa Gudrækelega/ & sa sem a hønu er/ fer alldrei villur Vegar. Nu hefe eg einfalldlega sagt hid hellsta er þeim byri ad hugleida / vilia verduglega til Guds Bords ganga/ eñ eg hefe sagt þ Børnum & saafroodu Møñu/ hina / vyser eru & kuña Guds Veg/ þa næger ad miña a Christi Ord/ er hañ sagde: Luc. 12. Sa Þioon er veit syns Herra Vilia og giører hañ ecke / hañ mun mørgu Høggum sleigeñ verda. Eñ þu sem Foornfærdur ert fyrer vorra Synda Skulld Herra Jesu Christe/ Styrk þu oss bæde i þessu og øllu ødru Verke Saaluhiaalpar vorrar. Bænheyr þad vor Frelsare/ Hvøriu med Fødur & H. Anda sie Magt & Vellde/ Lof/ Heidur og Prys um Allder/ Amen.

A Føstudagen Langa.

Exordium.

Eingre Skiepnu siñe hefur Guds Giæska meira veitt eñ Syndugum Mañe / og varla er þo nockur tregare til ad þeckia hañs Giæsku. Þegar Adam hafde ecket a moote Gude giørt/og ecke af hønum þeyged nema Skøpuneña / og so Valld yfer hinum ødrum Skiepnum a Jørduñe / þa er lyklegt ad eingen Hlutur hafe hønum fiærlle vered / eñ ad lofa siñ Skapara / og gledia sig i Vndran hañs Dasemdarverka / Eñ sydañ Gud hønum meira veitte i Fyrergiefningu Syndaña / og Fyrerheite þess Blessada Kvinnuñar Sædis / Gen. 3. Þa eru Adams Nidiar hitner fra þeim Hlutum sem heyra til Guds Dyrdar. Heilager Einglar sem fraame fyrer hønum standa / hafa einasta hid Dyrdlega Skapnad og Sæluvist med Gude af hañs Hende þeyged. Guds Sonur hefur Abrahams Sæde eñ ecke Þa uppa sig teked / Hebr. 2. Samt eru þeir Þioonustusamer Andar / Hebr. 1. Eñ Maduren hvørn Gud hefur Skapad / Skapadañ Endurleyst / Endurleystañ Endurgieted / Endurgieteñ med JEsu Hollde og Bloode mettad og dryckad / og upplyst med synum Afgiøfum / hønum þ. nist lysted þar til og er nærsta Toomlatur i siñe Guds Þioonustu. Einglar komu og þioonudu Christo i hañs Mañdoome/ Matth. 4. Eñ hañs Foolk villde ecke þioona hønum/ Eingell-

eñ

enn bodade hans Gietnad / þeir prysudu hanns Fædingu / Luc. 1. og 2. Eingelleñ kom af Himne og styrkte hañ i Ryglenñ / Luc. 22. Enn hans Eigenn giørdu hans Sælu hryggra allt i Daudann. Einglarner bodudu hans Upprisu hia Grøfenñe / Enn hans Foolk og Prestarner keyptu Liwgvotta til ad mootseigla heñe / Matth. 28. Øll Skiepnan mæne med wtriettu Høfde epter Guds Barna Auglysingu / seiger Paulus / Rom. 8. Og hun stynur til samanns / og er til samanns so sem i Barnburde. Fyrer vora Skulld er Jørdenn bølvud / Fyrer vora Skulld mæ hun Þyrna og Þistla bera / Gen. 3. Fyrer vora Skulld er hun Þrældoomenum underokud / Enn i øllu þessu Auglyser hun þo Dyrd syns Skapara / hvørn Madurenn vanvirder med Ohaklæte og vondum Verkum. Ef ad þesser þegdu þa mundu Steinarner brædlega hroopa / sagde Frelsarenn vid Gydinga / þa Børnenn swngu Hosianna / Matth. 21. O HErra Gud / Hefdu Steinarner Orsøk til ad hroopa þa Christur Jnnreid til Jerusalem ? Hvad høfdu þeir ecke þegar hann var af Jerusalem so sem Bølvan wtrekenn ? Ef dauder Hluter mætti vakna vid þa Lyfsins HErra kom til sinnar Afleifdar / hvad mættu þeir ecke þegar Lyfed doo a Krossenum ? Skylldu Musteresens Vegger hafa giefed Hlood af sier / hefdu Børnenn þagad ? Hvad var þa øll Verølldenn ecke skylldug ad giøra / þar aller løstudu / hæddu og brixludu / og a Krossens Gælga negldu hennar Skapara ? Þetta hroopar øll Natturann fyrer Ohæklætu og Ogudlegu Mannkyne a Þyslarvdeige allrar Verølldarennar Lausnara / þvi samphnest hun synum Skapara i hans Pynu / so sem ecke hefde hun Rænu a ad giøra syns Embættis Skylldu / þar Mannkiann var so Afsinna ad hun Aflyfade sinn Lyfgiafara. Þesse Natturunnar Umbrot hefe eg æsett i Dag fyrer ydrum Kiærleika ad yfervega. Og vilium vier þar fyrer i þetta Sinn Hugleida þau sierlegustu Furduverk sem ad skiedu i Pynu vors Endurlausnara / med þeim Lærdoomum sem vier oss til Huggunar og Aminningar taka meigum þar af. Styrk oss til þessa Verks O Gud i JEsu Nafne / Amen.

Utleggingenn.

ÞAr urdu Myrkur yfer alla Jordena / og Sooleñ miste syna Byrku / seiger i Textanum. Hvørt þesse Formyrkvan hafe einasta skied i Gydinga Lande / edur yfer allann Heimenn / vil eg i þtta sinn ecke fæ mier til Orda. Vær viliūm allejnasta fæva oss i Nyt þetta Dasemdarverk / til Gudrækelegrar Umþeinkingar / vitande ad þta so vel sem aller Guds Giørningar eru skieder oss til Lærdooms. Hvørsu mætte hid blessada Heimsins Lioos lysa Mønnum / þar Manñanna Endurlausnare var kvalenn / z þad skiæra Lioos sem upplyser alla Menn sem koma i þennann Heim / Joh. 1. took under ad ganga ? Sool Riettlætesins / Mal. 4. var sinne Undergøngu nærre / þar Daudans Skugga took til ad slæ yfer þau all ra Helgustu Augu / s ad eru þusundsinnum skiærare enn Soolenn / Syr. 23. þvi var þss øll Von / ad hin Natturlega skammadest syn ad lysa. Þegar

Meñ sia eirn vidurstyggelegañ Hlut sem aller blygdast vid Augunū ad lijta/ þa snua Meñ sier undañ/ edur jafnvel byrgia þ Augu sier. Sool ena kalla spaker Meñ Auga Heimsins/ hun hefur alldrei so blygdun-arlaust Verk yferskined s̄ þta/ ad Gudlauser Heidingiar og Hardsvijr-ader Gydingar tooku Konung Dyrdareñar af Lijfe/ þar sialft Lijfed var aflijfad/ þar Daudans Daude mætte Dauda deya/ Os. 13. þar Dagureñ vard ad Nottu Myrkrana Verka/ þvi byrger Naatturañ þ Augu sier/ ad hun ei skyllde horfa a/ ad Naatturuñar Herra være þañ eñ af Døgū rædeñ. I mikelle Sorg z Harmkvælū plogudu Judar ad byrgia sijnar Asiooner. David gieck med huldu Høfde yfer um̄ Lækeñ Cidron 2. Sam. 15. So seiger Micheas 3. Cap. Siaendurner munu til Skam̄ar verda/ og Spaasagnararner blygdast / og þeir munu aller byrgia sijnar Asioonur/ þvi þar er ei Andsvar fra Drottne. Hier byrg er Himeneñ sitt Andlit/ og þoler þar ecke yfer/ ad hñ s̄ uppfyller bæde Himeñ z Jørd/ 1. Reg. 8. Hañ i hvørs Auglite Himnaña Himnar ecke eru hreiner/ Job. 15. ja/ hvørs Hasæte ad Himeneñ er/ Esa. 66. hñ skule a siñe Footskør einū Madke og ecke Mañe lijkur verda/ Ps. 22. Formyrkvun Soolareñar orsakast þar af (epter þvi s̄ hiner Vijsu seigia) ad Tungled geingur a mille Soolareñar og Jardareñar. Þo skiede þ ecke i þessare Formyrkvan/ þar Tungled var i siñe Fyllingu/ hvar fyrer hun var a moote Naatturuñe/ þvi giefur þetta mier Orsøk til ad þeinkia þar um̄/ ad vorar daudlegar Illgiørder settu sig a mille Christi Mañdooms i Pijnuñe/ z þss blijda Auglits Fødursins/ hvør ad er Sool þrar himnesku Jerusalem/ Apoc. 21. so ad Geyslar hñs Fødurlegrar Elsku/ nadu ecke ad skijna i giegnū þær/ yfer þañ Elskulegasta Guds/ z su Velþocknan s̄ hñ hefur i sijnū Eingietna Syne/ Matth. 3. um̄-hverfdest/ ef so mætte ad Orde komast/ i hiñ stora Byrdar-Þunga hñs Reide/ hvør ed kvalde Jesu blessadañ Lijkama og Saal allt til Daud-añs. Sia hier christeñ Madr þñ breñheita Kiærleika lifanda Guds/ s̄ hñ hefr elskad þig mz þegar þu varst hñs Ovinur/ Rom. 5. Er ecke þta skied til þss ad þijnar Synder ecke adskilie þiñ Gud z þig? Es. 59. Og þeggar ad Skugge Myrkrañā Verka og hiner fulu Dampar þiña

Illgiørda

Illgiørda z Bodorda Broka ſkyga upp i Nimeneñ þ hiñ riettlaata Doo-
mara/ad Christur mz ſiñe Forþienuſtu afmaae þær þa ſo ſ̄ añad Ský/
Eſ. 44. og kaſte þm̄ i Haffins Diup/ſo þra ecke ad eilijfu miñiſt verde/
Mich. 7. Vm̄ þſſa Formyrkvan ſpaaer Amos i 8. E. a þeñañ Haatt:
A þm̄ Tijma vil eg laata Soolena underganga um̄ Middeige/ og allt
Landed myrkt verda a Deigenū. Miñ Herra JEſu/þvi munde ecke þ
bleſſada Lioos Veralldareñar iñebyrgia ſiñ Lioома/þar Lioome Fødur
ſins Dyrdar/z Jmynd hñs Guddomlegrar Perſonu tæmde ſialfañ ſig/
ſo ſem Paulus ad Orde kiemſt/ Phil. 2. og Guddoomureñ (ſo ad ſeig-
ia) hulde ſitt Auglit fyrer Mañdoomenuū þegar Christur leid. Þvi
ſkillde ecke Landed myrkt verda? þeg̃ Lijfſins Trie/hvørs Blød ad þie-
na til Heidingiaña Lækning̃/Apoc. 22. var af heideña Maña Miſk-
unarlauſū Høndū uppreætt af Lande lifande Maña. Epter þ mikla
Myrkur ſm̄ ſkiede fordñ i Ægyptalande/Exod. 10. þa fylgde Iſraels
Sona Frelſun z Vtleidſla af þvi Þrældoomis Huſenu/ eñ þſſū Myrk-
rum hefur fylgt eitt eilijft Frelſe fra Syndareñar Þrældoome. Ept-
er Myrkureñ i Ægyptalande kom Slaatrun Paaſkalambſins/Exod. 12.
eñ i þſſū Myrkrū verdur þ ſaña Paaſkalamb ſlaatrad a Kroſſens Alt-
are/ſm̄ ber allrar Veralldareñar Synder/Joh. 1. Gydingar høfdu bed-
ed Christum um̄ Teikn af Himne/ Luc. 11. Sia hier eitt Teikn ſem
ſkied er i Augū allrar Veralldareñar. Hvilijk̃ mun hñ vera i Dyrdeñe/
ſm̄ ſo er krøptugur i Þijnuñe? Hvør mun hañ vera lifande/ ſem er ſo
Volldugur deyande? Hvad øflugur mun hñ Drottnande/er ſo drottn-
ar yfer hinū miklu Høfudſkiepnū i Mynd eins Þioons lijdande? J
Exod. B. 10. E. ſkipade Drotteñ Gud Moyſi ad uppriett a ſijna Hønd
til Himens/ad þar yrde Myrkur yfer allt Landed/og þar vard Myrkur
z Þoka i Ægyptalande um̄ þriaa Daga/ſo eirn Madr ſaa ecke ſiñ Brod-
ur/eñ øllū Iſraels Sonū var lioost i þra Hybijlū: Eñ ſiaaed/hier er
meir eñ Moyſes/ hier er JEſus Sonur Guds lifanda/ hañ utbreider
baadar ſijnar Hendur a moote Himnum a Kroſſens Trie / hier verdur
Myrkur yfer allt Landed um̄ þriaar Stunder: eñ i þſſu Myrkre hefur
øllū andlegū Iſraels Sonū uppruñed eitt ſkiært og ſañarlegt Lioos/ſo

eirn Brooder þarf ei ødrū ad kieña/ helldur verda þr aller af Gude lærd er/ Jer. 31. og aller þr ed a JEsū Christū trua/ hvør ed gaf sitt Lijf ut fyrer sijna Brædur/ þeckia hvør añañ fyrer Systur og Brædur/ og eru eitt Iñbyrdis so sem hañ og Faderen̄ eru Eitt/ Joh. 17. O HErra Gud/ hvad skal eg hier til seigia? Eg vil bruka ꝥ sama Orda Tiltæke sem Jeremias i 2. Cap. brukar yfer Syndū Israels Folks/ seigiande: Himinen̄ skyllde grua þar yfer/ hrædast z skielfast mikelega. Hier sijnest mier ad Himinen̄ z Himnaña Krapter giøre af Alvøru þessa Befalning Drottens. En̄ þu christen̄ Madur sem ert hin veikasta Boola af Floode þessarar Veralldar/ kiemur þier ecke til Hugar ad byrgia þitt Andlit sem er fullt af Ovyrdingu/ þegar þu heyrer ad Soolen̄ sie daglega upprennur yfer þier Ranglætū/ Matth. 5. hun forsmar i þijns Skapara herfeleguslu Nidurlægingu? Veistu þu ecke hvad S. Pall seiger? Eph. 5 Þier vorud fordū Myrkr/ en̄ nu erud þier Lioos i Drottne/ ganged so sē Lioosins Børn. J þessū miklu Myrkrū sē þu heyrer i Dag vera talad um̄ hefr Leoned af Kyne Juda/ Apoc. 5. Myrkraña Hofdingia sigrad z Herleidinguna ad Herfange teked/ Eph. 4. og þig sē eilijflega attur ad kveliast i ytstu Myrkrū mz Ope z Tañagnystran/ þrifed ut af þre Griffune/ hvar eckert Vatn var iñe/ Zach. 9. Paulus skrifade þesse Ord til þra i Epheso/ sem af Heidingiū høfdu Christner giørst. Þu ert og christen̄ af Heidingiū komen̄/ hvørier af Gude eckert vissu. Seig mier/ Hefur þu aflagt Verken̄ Myrkraña/ sijdañ þu heyrder Jesū a Krossen̄ ꝥ þig uppheingdañ? Þegar þu les ad þu skuler Ottast og Elska Gud/ en̄ fremur þo an Vm̄þeinkingar ꝥ hm̄ verst lijkar/ sem er syndugt Athæfe/ eru ecke þad Myrkraña Verk? Þegar þu hugsar Jllt i þijnu Hiarta z fremur allar Oodæder under Skyne Meynleysesins og Gudhrædslūnar/ en̄ veist þo ad hañ sier hvad i Myrkrunū er huled/ Syr. 23. Heiter ꝥ ecke ad villa blinda hañ/ sem Augad hefur skapad? Þa þu sier eirn Vesæling Naud lijda/ sē eins miked færde iñ i Heimen̄ z þu/ z allt eins miked mun þurfu bera/ en̄ þu byrger þijn Augu fyrer hm̄/ og stijngur þau helldur ut/ en̄ ad þau skule sia Aumur a hm̄/ er þa ecke ared myrkt ꝥ Augū þier? Þegar einū geingur i Vil/ og hañs Lucka er þier

þo

Þo eingeñ Afdrættur/ eñ þitt Hiarta gremst yfer þvi/ ⁊ þu ert Rang-
eygdr af hñs Velgiørnge/ munt þu þa þ Myrkre þin Ofundar/ gie-
ta ratad þñ Veg/ s̄ Guds Børn feta eiga iñ til Lijfsins? Þeg þu elsk-
ar þijn eigeñ Lijte/ og Bialkeñ i þijnu Auga skygger a alla þijna Klæ-
ke/ eñ Flijseñ i Naungañs Auga/ er þier ævallt þ Sionū/ Matth. 7.
Er þ ecke Svartnætte eigeñ Hoofkans? Þegar einhvør af Mañlegū
Veikleika giører edur talar þier nockud a moote/ eñ þu siest ecke fyrer/
jafnvel ad voga þiñe eigeñ Velferd hm̄ til Olucku/ mun þa ecke Myrk-
ur Foolskuñar apturbyrgia þijn Augu/ so þau gæte ecke ad/ ad skamā
Stund verde Nønd Nøgge feigeñ? Þegar Satan hefur þig uppa eitt
ofurhætt Fiall/ og synar þier øll Rijke Veralldareñar og þrra Dyrd/
Matth. 4. eñ þu veitst upp yfer þier stendur Drottiñ Gud þiñ/ sm̄ þu
alleina ætt ad tilbidia/ munu þa ecke reña a þig tvær Grijmur/ hvøriū
helldr þu eiger ad þiena Gude edur Mamon? Ecke munu þr aller vera/
s̄ mz goodre Samvitsku hroosa kuñe / ad ecke hafe vorded myrkt fyrer
Augū sier i þvilijku Tilfelle. Þegar dæma a mille Broodr og Broodr/
a millū Bloods og Bloods / eñ hiñ Vollduge ber Fie i Doomeñ / eda
Otteñ kvelur/ eda Vinætteñ kytlar þa Nønd/ sm̄ a Sverdenu helldur/
Mun þa ei Andskoteñ setia Brillr uppa Riettarans Naser/ so hñ ecke
fiæe ramad þañ Nøggstad s̄ hñ ætte? Villdū vier nu reña vorū Aug-
um fra Gialijfe Veralldar þiarar um̄ stundarsaker/ ⁊ bera þsse Verk
samañ vid lios Guds heiløgu Orda / þa þyker mier ecke Olijklegt ad
Andlit vortar Samvitsku munde rodna fyrer Gude. Med hvørium
Augū skal eg lijta þiñ Brodur Joab: sagde Abner fordū Daga/ þegar
Nasael rañ epter hm̄ i Bardaganū/ ef ad eg slæ þig i Hel? 2. Sam. 2.
Eñ hvøriu vilū vier Gude eilijfū Konunge ⁊ allema rijkū svara/ þar
vier høfū hñs Son Krossfestañ? og þ vor Myrkra Verk / er Magt
Myrkrañā yfer hñ komeñ. Munū vier þora helldr eñ Tollheimtumad-
ureñ/ Luc. 18. ad lypta Augū vorū upp til Himeñs? Munū vier diarf-
are verda eñ vor Fader Adam? Sa er falde sig þ Gude/ og þorde ecke
ad lijta hñs Auglit/ Gen. 3. Þar fyrer/ christeñ Madur/ kañast þar vid/
ad þier ber Blygdun þijns Andlitis/ eñ hønū ber Dyrdeñ og Heidur-

enn/Dan. 9. J Aðrum Marka seiger Pijslar-Sagann/Ad FORtiallded i Musterenu Hafe i Sundur-rifnad FRa OFannverdu / Allt Nidur i GJegn. Von var ad þ Mustered sem var med Hondum giørt/munde ei standast þa Ogn/ad hid dyrdlega Mustere hans Lijkama var nidurbroted Joh. 2. Þetta Fortialld adskilde þ allra Heilagasta fra sialfu Musterenu/ hvar inne var a Døgum Salomonis/ Sattmaals-Ørkenn/Naadar-Stollenn ⁊ Vøndur Aaronis/sem voru Skugge epterkomande Giæda/ Heb. 9. Þvi sundur rifnar Fortialldeд/ad Skuggenn yrde burtteкenn/þar vier høfum sialfa Hlutena. Ørk Sattmaalans mille Guds ⁊ Manna var uppfest a Krossens Trie. JEsus sem er eirn Naadar-Stooll i sijnu Bloode/Rom. 3. var hier øllum giefenn. Kvisturenn af Root Jesse var bloomgadur/Es. 11. Lijfsins Braud var af Himnum ofannkomed og øllum frambodeд/so ad hvør sem æte þar af/skyllde ei Daudann smacka ad eilijfu/Joh. 6. Jnn fyrer Fortialldeд i þ allra Helgasta/mætte ei ganga nema hinn ædste Kiennemann eitt Sinn a Are/enn þ rifnar hier i sundur/til ad audsijna þar med/ad hinn ædste Biskup vorra Saalna/er þ sitt eiged Blood/einusinne inngeingenn i þ allra Helgasta/ad utvegadre eilijfre Endurlausn/Ebr. 9. Þar þ er oss nu þ allra Helgasta opnad/sem er i Himnum/ so vier høfum frijann Tilgang til þess Himneska Naadar-Stools/af hvørs Fyllingu vier høfum aller medteked Naad fyrer Naad/Joh. 1. Ei mætte Almuge Manna inganga þ Fortialldeд i Musterenu/ Lev. 16. enn hier er þ sundurrifed þ hans Dauda / sem hefur fullnægt Løgmaalenu/og lided fyrer þ/ sem vier med vorum Syndum høfdum forskulldad/so ad hvør eirn Riett-truadur er Guds Kiennemadur i sijnu Hiarta/Apoc. 1. sem er hans Mustere. Nann hefur Fortialldeд i sundurrifed/og þar med i burtu teкed þann Veggenn/sem mille var/⁊ giørt eitt af Baadum/Eph. 2. so þar yrde eitt Sauda Hus ⁊ eirn Hyrder/Joh. 10. og ei være framar Kall edur Kona/Þræll nie Frelsinge/Gydinger nie Grijskur/helldur aller eitt i Christo Jesu/Gal. 3. Kiennemanna høfdingenn hafde adur rifed sijn Klæde a mote Guds Bode/er hann kiende Frelsarans Gudløstun: Enn Gud Allsheriar uppa þ hann audsijnde ad hann ⁊ hans Selskaper være sekter i þre Ohæfu/hann lætur Fortialldeд sundurrifna. Þesse Atburder ætte nu ad kienna oss

Mijner

Mijner elskanleger/ad sundurrifa ecke vor Klæde/helldur Hiortu vor med heitre Ydran/ Joel. 2. Giack ad syndug Mannes kia/hvad Ovidur kvæmelegt þer/ad þinn Lausnare hang'a hinu smannarlegasta Krossens Galga. Hns Hørund er sundurslited af hudstrokunn/sundurmared af Høggunu/sundurrifed af Þyrne Broddu/sundurstunged af Nøglunu/ sundurflakande af Sarū z Beniū/ og Lokksins sundurkramed/sundurkreist z sundurmared af Guds elldlegu Reide Svipu z Obærelegu Þunga þinna Synda/s hn hefur bored/z Hegningarennar s a hm la/ uppa þ þu hefder Friden/Es. 53. Þegar þu villt þta fyrer þier virda/ þa mætte þier under eins til Hugar koma/ad draga þa Skyluna fra Augū Salar þinnar/sm þar leinge hefur fyrerhanged/z glepur so þ þynum inna Manne/ad þu þecker hvørke Gud nie sialfan þig. Villt þu vera Guds andleg Kiennemad i þynu Hiarta/s ad er hns Mustere/þa byriar þier ad athuga i hvada Herberge hn vill bua/s er i einu sundurknosudu Hiarta/Es. 57. Foorner Gamla Testamentesins eru ad sønu þ JEsu dyrmætu Foorn a Krossens Altare afmadar z ad øngvu giørdar/enn þar þ skallt þu ecke meina / ad þu eiger øngva Skulld Gude ad gialda. Enn hvilykt er þ Offred sm hm þocknast ? Þar seiger David fra i Ps. 40. Blood Uxana z Hafrana þocknast þier ecke: enn harmþrungenn og sundurknosadan Anda munt þu ecke fyrerlyta / Ps. 51. J þridia Mata seigia Gudspiallamennerner/Ad Jørdenn Hafe Skolfed. Hvad hrædelegur hefur Jardskialfte þsse vered / Born mijn ! þar ecke einasta Fialled Golgata/a hvøriu ad stood Drottens Kross/helldr øll Verølldenn hefur leiked a Reideskialfe. Plinius eirn heidenn Madr seiger fra/ad a Balldstiornar Døgū Tiberij Keysara um þta Skeid hafe 14. Stader i Gricklande z i þre minne Asia i Grunn nidurfalled/ hvørra Nøfn Cornelius Tacitus i annare Book sinna Annala øll upptelur. Nefr nu þsse skielfelege Jardskialfte vered eitt Teikn Guds Almattugs Heiptar Reide/þar hns Eingietenn Sonr/i hvøriū hm alleina velþocknast/ Matth. 3. er þ annarlegar Synder af hinu Synduguftu so hardlega utleikenn/ þ giefur Messias til Vitundar i Ps. 18. mz þsse are Harma-Kløgun; Daudans Angist hefur umkryngt mig/z Belials

Becker hafa Ognad mier/ Eg kallade til DRottens/ og Jordenn til rade og skalf/og Grundvøllur Fiallana hrærdest og umturnadest / Þvi han vard reidur. O min Herra Gud / Hvad stoor er þyn Þolenmæde yfer Syndena z Ogudlegu Manana Athæfe? Hier gieck so mikil Ogn an a / ad Jorden gat ecke stadest under þin Þunga / þa Hennar Skapare leid. Nattúran took ad glidna i sundur/þvi þær Hendurnar voru a Krossenn negldar/sm vega Hennar Þunga med einu Fijngre z innelyckia Siafar Hafed i sijnu Hnefa/ Esa. 45. Nan ber alla Hlute med Orde sijns Kraptar/ Ebr. 1. Þvi skylldu þa ecke aller Hluter sundurbresta/ þa hn̄ z hefur Ord eilijfs Lijfs/ Joh. 6. mætte deyia? Þegar Løgmaaled var Fordū utgiefed/ þa skalf Jorden/z Fiøllen bifudust z titrudu eins z eitt Slraa/ Exod. 19. En sia/hier liggr øll Løgmaalsins Bølvan a þm/ sm Løgmaaled hafde utgiefed / en hafde þo i allan Maata uppfyllt Løgmaaled. Þvi skielfur Jorden af Ognan/ad su Handskriften sm moote oss var/er boren uppa Tried/og a Krossen negld/ Col. 2. en Evangeliū/sm er Kraptur Guds til Saluhiaalpar/øllū þm sm trua/ Rom. 1. er hier underskrifad med hn̄s Bloode/sm vorden er Bølvan þ oss. Gal. 3. Core/ Datan z Abiram mægludu moote Gude / þar fyrer urdu þr lifande i Jordena nidur ad fara/ Num. 16. En meire Mootmæle hefur þu hier þolad min HErra JEsu/ þvi er ej ad furda/ þo Jorden opne sig/ z bioode sig til ad svelgia þa Ogudlegu Skalka/sm þ saklausa Guds Lamb hofdu a Krossen neglt? En hier siaū vier ad þitt Blood er Forlijkun þ allar Veralldarennar Synder / ad þijnū Kvølurū hefur þyrmt vered fyrer þijna Bæn i þine bitru Þijnu / Luc. 23. en Nattúran maa samþijnast sijnū Gude. Þeir høfdu hroopad til forna/ Krossfestu hn̄/ Krossfestu hn̄/en hier opnar Jorden sin̄ Mun̄ til ad kun̄ giora þitt Sakleyse z aklaga Gydinga. Þegar Adam neytte þss forbodna Avaxtar Jardarennar/ þa var Jordunne bølvad/ Gen. 3. En su Bølvan linadest þ þess fyrerheitna Sædis skulld. Nu maa sijnast ad Jorden/þar hin̄ annar Adam/sm er Drotten af Himne/var þijndur a henne/ad hun kvijde vid ad henne verde ad nyiu bølvad m̄z eilijfre Bølvan. O Herra Himneske Fader/Fader alltar Nadar og Myskunseme/vier

meigum

meigū læta þ um̄ oss/sē Jeremias seiger i 5. Cap. Ad vier høfū hard ar Asioonur/so sē eirn Steirn/z viliū ecke um̄venda oss. Vor Hiørtu eru hardare eñ Klettur/þar Biørgeñ i sundur klofna z Jørdeñ skielf- ur/eñ oss kiemur ei til Hugar ad læta oss Ogna þær Synd'/sē hafa þiñ Son Krossfestañ. GRafer FRam̄lideña Lukust upp/Eñ vier erū so dauder i Syndunū/ og so diupt nidurgrafner i Ranglæted/ ad vier fáum ei rised upp ur þiñe fulu Grøf Hollds og Bloods a moote vor- um Herra. Af þijns Eingietens Sonar Sijdu/ s er Hella vors Hiælp rædis/utreñur Blood og Vatn/Joh. 19. Eñ af vorum Augum gietur ei stocked eitt ydranar Tær. JÖRdeñ SKalf Og BJørgeñ i sund- ur klofnudu a Pijnu-Deige vors Herra. O / hvad meiga vor Hiørtu vera Steinū hardare/ þar Miñing Drottens Dauda/er vier høllduū a þssū Deige / kañ þau ecke ad mykia til ydranar og Apturhvarfs fra Ogudlegu Athæfe. O hvad stoor Munur er þo a millū Guds og Mañа/ad hñs Hiarta brestur yfer einū ydrande Syndara/so hñ hlýtz hñ myskunsamur ad vera/Jer. 31. eñ Syndarañs Hiarta er so Obif- añlegt/ad JEsu dýrmæta Blood/þ hvøriu øll Verølldeñ liek a Reide skiælfe/þ fær ecke orkad þvi ad Madureñ græte sijna Synd þ Gude. O þu almæktuge Gud/s alla Hlute kañt framar ad giøra/eñ vier kuñ um ad hugsa edr mæla/Eph. 3. Vmskier þu vor Eyru z Hiørtu med Sverde þiña H. Orda/so ad þau meige fiña til Synda siña z Christi bitru Kvalar: Lát oss medañ Nádartijmeñ eñ nu yferstendur þeinkia þar til/ad hñ mun apturkoma i Skyum Himens med Magt og miklu Vellde. Elldureñ mun breña þ hñs Auglite/ i hvørjū Himnarner mu- nu forganga/med Stoorbrestū/z Høfudskiepnurnar af Hita brædna/ cadur eñ allt þetta skier/2. Pet. 3. O Herra Gud/Gief oss þa ad vier upphefiū vor Høfud/ so ad vier þecktū vorn Vitiunar Tijma/so vier lærū ad fela oss i Biargskorunū/ sem eru blessadar Vnder þijns Ein- gieteñs Sonar/og þar i dyliast medañ Reideñ fram hia geingur/ Es. 26. svo ad vier a þeirre vondu Tijd mættū fraskilder þeim Ogudlegu/ er JEsū ad nyiu Krossfesta og Foottroda hañs Blood/Hebr. 10. Þvo vorn Skruda i Lambsins Bloode/Apoc. 7. og med þvi dyidlega Skar

 te

ke inngánga i hans Brudkaup og þa himnesku Jerusalem/ til ad lofa þig Eilijflega/ þu Almleika Guddoomsins Þrenning. Þad veite oss Gud Fader/ Sonur og H. Ande fyrer Christi blessada Forþienustu / A M E N.

A Paaska-Dagenn.

Gudspialled/ Marc. 16. Cap.

OG þa ed Þvott-Dagurenn var umlidenn/keyptu þær Maria Magdalena/og Maria Jacobi og Salome/dyrleg Smyrsl/ ad þær kiæme og smyrde JEsum. Og miøg snemma Morguns eirn Þvott-Dagana / Komu þær til Grafarennar umm Soolar Vppruna. Og þær søgdu sijn a mille: Hvør mun vellta fyrer oss Steinenum af Grafarmunnanum? Og sem þær litu þangad / sau þær ad Steirnenn var afvelltur. Enn hann var ad sønu nærsta mykell. Og þær geingu inn i Grøfena/ og sau eitt Vngmenne sitia til hægre Hlidar / skryddann sijdu Klæde hvijtu / og þær urdu Offaslegnar. Enn hann sagde til þeirra: Eige skulud þier hrædast. Þier leited ad hinum Krossfesta JEsu af Nazareth / hann er Vppriseñ / og er ecke hier. Sied þann Stad hvad þeir løgdu hann. Nelldur fared þier burt og seiged hans Lærisveinum og Petre / þad hann mune ganga fyrer ydur i Galilæam. Þar munud þier sia hann/ so sem hann sagde ydur.

Exordium.

SA Steirn sem Vppbyggendur hafa burtu kastad/ Hann er vorden ad Høfde Hyrningar/ af DRottne er þesse/ og er undarlegur fyrer Mønnum / A þessum Deige hefur DRotten þad giørt / Føgnum og verum glader a hønum seiger David Konungur / Psalm. 118. Ad þetta Kvæde se ordt umm Mannkynsins Frelsara/ vottar sialfur hann/ Matth. 21. Er hann þijder þennan Spaadoom uppa sig/ hvør og so i hans Dauda og Vpprisu ad øllu Leite framkomenn er. Hvørnenn þeir hafe hønum burtkastad / þad høfum vier heyrt a umlidnum Føstu Tijma. Enn hefde DRotten ad eins vort auma Holld og Blood uppa sig teked/ og dæid i þvi sama fyrer allar Veralldarennar Synder / þa hefde hann ad sønnu ad fullu loked þa Skulld er vier ættum Gude ad gialda / Þar fyrer sagde hann og under sitt Andlaat hangande a Krossenum /

ad

ad þad Fullkomnad være / Joh. 19. Eñ ecke vorum vier vijsser i þvi ad hañ hefde golded fyrer oss hiñ Sijdarsta Pening / nema hañ hefde af Fiøtrum Daudañs leystur vered / og þad sama kuñgiøra lated / og siælfur sig Opeñberad / Og þvi kalla eg þad riett sagt / ad JEsus Christus sie ad Høfde Hyrningar vordeñ i siñe Dyrdlegu Upprisu. A þessum Deige hefur DROTTeñ þad giørt seiger Skällded / Føgnum þvi og verum glader a hønum : Eckert hefur oss þvilijkt til Riætte bored / Guds Børn / og eingeñ Sool hefur oss fegre uppruñed eñ þesse. Adrra Daga giører hin Natturlega Sooleñ med siñe Upprææs / eñ þessañ Sool Riettlætesens siælf / er hina skapad hefur. Þegar Sooleñ uppreñur formyrkvar hun hin øñur Himentungleñ med Nælægd siñar Byrtu / Eñ þegar hin Blessada Sool Riettlætesins undergieck i hinu bitru Dauda Strijde / þa giørde hun hina myrkva / þegar hun hvad fegurst skein : So miked Vald hafde hañ bæde a Himne og Jørdu midt i Daudanum / hvad mikla Byrte mun hun þa bera i allra Riett-trwadra Hiørtum i siñe Upprisu? Þesse hin fagra Sool rañ oss upp fyrst allra i hañs Gietnade / eñ strax epter hañs Fædingu droou brædlega fyrer hana Sky vors auma Hollds Veikleika / og sijdañ Daudañs / er hañ þo ecke forþienad hafde. Eñ a þessum Deige er hun so eitt Siñ uppruñeñ / ad hun mun framar alldrei undergaanga / þvi Christur upprisen af Daudum / deyr ecke meir / og Daudeñ rijker ei framar yfer hønum / seiger Paulus / Rom. 6. Þeir slatrudu hønum so sem Lambe / eñ hañ reis upp aptur so sem ungt Leon. Johañes Baptista kallar hañ þad Saklausa Guds Lamb / sem i burtu ber Veralldareñar Synder / i hañs Nidurlægingu / Joh. 1. Johañes Evangelista nefner hañ þad Leoned af Kyne Juda / sem Sigureñ uñed hafe / Apoc. 5. i siñe Upprisu. Føgnum þvi og glader verum / Christner Meñ / Syngiande og Spilande DRottne i Hiørtum vorum. Guds Heilager Einglar þeir Himnesku Andar / hvørium Guds Sonur eckert hafde wtvegad med synum Dauda / Þeir fagna synum Herra i hañs Upprisu / Joh. 20. Þvi skylldum þa ecke vier Allshugar fegner verda Synduger Ormar? sem vorum Daudañs Meñ / hefde ecke DRotteñ upprised oss til Riettlætis. Christi Postular triwdu ecke Upprisu DRotteñs fyrer Fagnadar Saker / Luc. 24. Þesse bræde Føgnudur var meire eñ so / ad hañ leyfde þeim ad grunda hvad sañast være i fliootu Bragde / Eñ vier sem trwum fyrer þeirra Vitnisburd / Lætum oss þeim samfagna og glada vera / þad bijdur oss Guds heiløg Mooder / og heñar Selskapur / Þad biooda oss Einglar DRotteñs / Þad biooda oss hañs Postular / Þad biooda oss Himen og Jørd / Þad bijdur oss siælfur hañ i hvørs Nafne vier Sigrenum hroosum / seigiande til siñar Christne : Vakned upp og synged þier sem i Duftenu ligged / þegar þier hafed nidursteiged hina Andvønu til Jardar / Esa. 26. Og uppa þad / Brædur mijner / ad vier mættum þad þess betur framkvæma / Villum vier af þessa Hatijdardags Evangelio nockud giør yferrega Upprisu DRotteñs med þeim Avøxtum og Amiñingum sem þar af rijsa.

J þessu Eyrende hiälpe oss goodur Gud / fyrer Forþienustu syns Eingetens Sonar med Nad Heilaga Anda / A M E N.

Utleggingeñ.

Þacker og Lof sie eilijfū Gude fyrer þa Nad/ad JEsu Dyrdar-
fullu Vpprisu þarf ecke med Vitnū ad stadfesta/ nu sem stend-
ur/þvi þar er eingeñ a medal Christeña Maña/sm̄ þ ecke jate/
Eñ a hinū fyrstu Dogū Christneñar/løgdu Guds heilager Meñ ecke
so miked Kapp a nockurn Hlut sm̄ þeñañ/og þvi sagde Petur fordum
Daga/Act. 1. Þad byriar ad eirn af þeim Møñum/sm̄ med oss ver-
ed hafa alla þa Tijd/ er Drottenn JEsus gieck iñ og ut a medal vor/
byriande a Skijrn Johannis/ allt til þessa Dags/ er hañ var fra oss
uppnumeñ/ad eirn af þeim verde Vottur hañs Vpprisu medur oss/og
eñ framar þa ed Petur talde um̄ fyrer Judū/hvørier JEsum Kross-
festañ høfdu: Þier Afneitudud hinū Heilaga z Riettlata/eñ beiddust
epter ad ydr yrde Mordingeñ giefeñ/ eñ Høfund Lijfsens deyddud þier/
hvørn Gud hefur uppvaked af Daudū/ hvørs vier aller Vottar er-
um/Act. 3. z um̄ alla Postulana til samans ber Lucas Vitne seigian-
de/Act. 4. Og med miklum Krapte vitnudu Postularner um̄ Vpprisu
Drottens vors JEsu Christi: Þetta er ecke af Møñū skied/Br. M.
helldur af Gude/ so ad hñs Sañleike stadfestur yrde a medal þrra/ til
Myskunar þeim og Syndalausnar. So seiger Petur aptur/ Act. 10.
Þeñañ uppvakte Gud a þridia Deige/z giørde þ bert/ecke øllu Folke/
helldur fyrer Vottum þeim/sem af Gude tilskickader voru/ oss sm̄ ad
atum z druckū med hønū. Og uppa þad ad Christi Læresveinar ei
kyñu ad fara villt i þessu/þa hefur hañ i heila 40. Daga um̄geingest
med þeim hier a Jørduñe/adur eñ hñ til Himna stie/ Act. 1. og sijnt
þeim klarlega/ecke einasta ad hñ upprisen være/helldur med sama Lij-
kama/og þo forklarudum/med Mañlegū Lijkama/og þo Dyrdlegum/
med þm̄ Lijkama sm̄ a Krossenū hieck/og i Grøfena var nidurlagdur/
og þo er Volldugleg upprisen/ad luckt-re Grøfeñe og Steinenū Daf-
velltum. Ad hañ hafde Natturlegañ Mañs Lijkama vottar hñ/Luc.
24. Sie-ed og þreifed a/þvi Ande hefur ecke Holld nie Bein/sm̄ þier
sie-ed mig hafa. Ad þ være sa same Lijkame/auglijser hñ nockru sijdar
i þessum Capitula Lucæ/seigiande: Sie-ed mijnar Hendur og Fætur/
ad eg em þad siallfur: Hañ talade vid þa/hañ braut Braudid/hñ at

og

og drack med þm̄/eins og til forna/hn̄ ljet þa þreifa a þvi sama Holl-de/og sijnde þm̄ þær sømu Hendur sem a Krossenn negldar voru/og þa Sijdu'er med Censusne var i gegnūm stungen/ þar hann þo i sama Sinn inngieck til þeirra ad luckum Dyrum / so sem aañar Ande/ ad þeir siaa mætti ad þ være hiñ same Lijkame sm̄ leid/ og þo Dyrd Oveniulegre prijddur: Jæ/til þss ad eckert vankade þm̄ til Truarstyrkingar/Tock hn̄ til a Moise og øllum Spamønnunū/og lagde ut fyrer þeim allar Ritningar / sem af hønum voru / Leidande þeim fyrer Siooner / ad Christo byriade þetta ad lijda/ og inganga so i sijna Dyrd/so ad þrra Hiarta brann i þm̄/ er hann kalade vid þa a Veigenū/ Luc. 24. Enn so ad þeir mætti fyrer vijst vita/ad hn̄ bæde Gud og Madur være/og ad Mañdoomurenn være ecke i Daudanū vid Guddoomenn skilenn/Jtrekade hann eitt af þeim Kraptaverkum er hann adur giort hafde/ og upp er teiknad hia Joh. 21. þegar hn̄ kom til þra/er þeir voru ad Fiskeveid-um/ og høfdu um̄ Nootlena einkis ablad/ enn hn̄ baud þm̄ ad varpa ut Netenu til hægre Handar/hvad so tookst/ ad þeir gátu þau valla inne byrgt fyrer Mergd Fiskañā/er i voru komner. Nu/þar ed Englarner hafa Drottens Upprisu bodad/Heilagar Kvinnur þm̄ truad / Postu-larner hafa hn̄ sied/a hønum þreifad/og vid hn̄ talad/JEsus sialf-ur sig openberad/og utlagt Ritningarnar/þær sem af hønum voru/og i hvorium hn̄s Upprisu spaad var og fyrermyndud/ og Guds heilager Menn hafa þusundū samann læted sitt Lijf uppa þeñan Sannleika/þa er hn̄ vissare og a fastare Røkū bygdur enn ad hm̄ mootseigia meige. Enn hvoriar munu Orsaker þær/Br. M. hvat fyrer ad so vandlega er bu-ed um̄ þetta dyrmæta Efne? Ein er su/ad Guds Sonur i hn̄s Upp-risu hroosade Sigre yfer Dauda og Diofle / og auglijste oss syndugū Møñū/vegna hvøira hn̄ þeñann dyra Sigur uñed hefur/ad hann være Daudans Daude og Helvijtis Olifian/ Os. 13. Herleidingenn være ad Hersange tekenn/ enn hn̄ under eins hefde fridad fyrer oss hia Gude og Fodur. Þesse er hin helsta Nytseme Upprisu Drottens. Hina adra seiger oss Paulus/ Rom. 6. med þissū Ordū: Vier erum jardader med hønum fyrer Skijrnena til Daudans/ad lijka so sm̄ Christur er upp-

vaken fra Daudum fyrer Dyrd Fødursins/svo eigum vier ad ganga i Endurnyiung Lyfdagañа. Þar til er Christur dæen/ ad i oss meige þ̃ hans Dauda/ deyddur verda hiñ gamle Madurен / þad er Vppruna Syndeñ/ ecke ad hun ølldungis uk af deye / helldur deyr hennar Illsku Kraptur/ecke ad hun burtteken verde/helldur hennar Sekt fyrergiefeñ/ ecke ad Madurен i Endurgiefninguñe heilagur verde/helldur medtekur hañ heilagañ Anda / fyrer hvørn hañ framveigis dempad giefur Holldsins Gyrnder / Ecke Rietklætur i sialfum sier / helldur fyrer Christi Rietklæte/ fyrer hvørt hønum veitest sa Anda Kraptur/ ad hañ giefur uppriſed med Christo/ og geinged i Endurnyiungu Lyfdagañа/þvi seiger Paulus framveigis: Vitande þ ad vor gamle Madur er under eins Krossfestur/so ad afmæest Lykame Syndareñar/ ad ecke þioonū vier Syndeñe framar/ Rom. 6. Ecke seiger Paulus ad vier Syndlauser sieū / þvi þess er ecke ad vænta af Holldenu under Syndena selldu/ helldur seiger hñ ad vier ecke þioonū Syndeñe/ þad er lætum hana ecke drotkna i vorum daudlegum Lykama / ad vier hlydum heñe i hennar Gyrndum/ so sem hñ ad Orde kiemst i sama Capitula. Þesse er hñs Meining i Ordunū er vier strax heyrdum/ þvi hañ svarar þvi sm̃ hñ ønduerdlega i Capitulanū þm̃ siøtta framsetur a þennañ Hátt: Skulum vier þa i Syndunum dvelia/so ad Nadeñ yfergnæfe? fiærre sie þvi. Tveggia Guds Velgiørninga giefur og St. Paull i greindum Ordum: Endurgiefningareñar z Endurnyiungareñar. Vier erū Jardader med Christo fyrer Skyrnena til Daudañs/þad er Endurgiefningen. So eigum vier ad ganga i Endurnyiungu Lyfdagañа / þad er Endurnyiungen: Hin fyrre skiedur i einu Augnablike i heilagre Vatnslaug: Hin sydare a ad framkoma uñ alla Æfe vora / z fara dag vaxande/so ad smæmsamañ afmæest Lykame Syndareñar/ z so sm̃ vier i Christelegū Frædū lesum / Ad sa gamle Madurен / þad er Vppruna Syndeñ/Daglega dreckest z deydest / fyrer Ydran og Yfer, boot/eñ framkome z upp aptur risse eirn nyr Madur/sa ed life i Heilagleika og Rietklæte fyrer Gude æfenlega. Hin fyrre er alleina Guds Verk i oss/so sm̃ Paulus seiger/Tit. 3. Ecke af Rietklætis Verkunū

sem

sem vier giørdū/ helldur af Myskun sine hefur hañ oss hioolpna giørt fyrer Endurgiefningar Laugena. Hin syndare stendur ad nockru Leite i voru Vallde. Þad voktar St. Paall / Eph. 4. Endurnyest i Anda ydvars Hugskots/ og Iklædest einum nyum Mañe / sem epter Gude skapadur er / i Heilagleika og Riettlæte. Hvørtveggia kallast Vmskurn Hiartañs i gamla Testamentenu/ Endurgiefningeñ/ Deut. 30. Gud mun umskiera þitt Hiarta. Endurnyungeñ/ Jer. 4. Vmskiered ydur fyrer Drottne/og burttaked Yferhud ydar Hugskots/ Þier Meñ Juda og Jerusalems Borgarar/ad ecke frambrune myn Grymd so sm̃ añar Elldur þañ eingeñ slockt fæ/søkū Illsku ydar Athafna. Hier kuñū vier nu ad siaa Skylldu vora/ Brædur myner/ og hve mikell Hæske oss bueñ er/nema vier giølldū varhuga vid/ z ryssū upp m̃z Christo Drottne vorū/i hvørs Dauda vier skyrder erū/Rom. 6. z þ hvørn vi° høfū Barna Riettēñ m̃z feked/Gal. 4. Ef þier erud upprisn° m̃z Christo/þa leited þss ē þar uppe er/hvar Christ° er sitiande a hægre Hønd Gude. Hugsed um̃ þad sm̃ þar uppe er/ og ecke þad sem er a Jørduñe/ seiger Paall/Col. 3. O hvilyk er Fæsiña Daudlegra Maña/ þar vier vordner erū Borgar Meñ Heilagra/ z Guds Heimilis Meñ/Eph. 2. Þad Meñ søckva sier nidur i Leyrvelltu og Endeme Heims þessa/sm̃ þo mun fyrerfarast med øllu þvi/ sem i hønum er/ eñ yfergiefa syns Fødur Heimkyñe. Giætum þess / ad vier erum i Skyrneñe vordner Kvister a hinu Andlega Vyntrie Drottne JEsu Christo/ til ad bera mikeñ Avøxt/eñ hvørn þañ Kvist sm̃ ecke Avøxt ber/mun Vyngards Madureñ/ sem er hañs Fader/ af høggva og i Ellde breña/Joh. 15. O hvad herfeleg eru þau Vmskipte/af einum Himneskum Vynvid/ad giørast Helvytis Elldebrand° / af Christi Þienara / Satans Þræll/ af Guds Oskabarne/Reideñar Barn/ og þ fyrer stundlegt Epterlæte Syndareñar/hvørrar Verdlaun eru i þm̃ Pitte/sm̃ rykur af Ellde z Breñesteine/ Apoc. 21. Eñ framar seiger Paulus/ Col. 2. Þier erud greftrader med Christo i Skyrneñe/ i hvørre þier og uppvakter erud þ̄ Krapt Truareñar a Gud/ sem hañ uppvaked hefur. Hvør mun þesse Kraptur Truareñar vera/ Brædur myner? Þad seiger Paall oss aptur/

Gal. 5.

Gal. 5. er hañ so ad Orde kiemst/ ad i JEsu Christo (þad er i þeim
Hlutū/ sē JEsu Christo vidkoma) gillde hvørke Vm̄skurn nie Yfer-
hud/ helldur Tru su / sem fyrer Kiærleikañ verkar. Eñ hvørier eru
þa Kiærleikañs Avexter? Paall kieñer oss þ/ 1. Cor. 13. seigiande: Kiær
leikureñ er Þoleñmoodur og Goodgiarn / Kiærleikureñ øfundar ecke /
Kiærleikureñ giører ei Jllmañlega/ hñ þytur ei upp/ hñ er ei Osidsam
ur/ hañ leitar ecke epter þvi sem hañs er/ hañ er ei Þunglyndur/ hañ
þeinker ecke Jllt/ hñ fagn^r ecke yfer Raanglætenu/ eñ samfagnar Sañ
leikanū. Hier telur Paall upp allar Christelegar Dygder/ er af Kiær-
leikanū/ so sē ødrū Bruñe framfliota eins z adrer hreiner frioofgande
Læker/ til allra þrra sē vier eigum nockru vid ad skipta i Heimenum/
og sa ē temur sier þær z Daglega jdkar/ hñ maa þss fulløruggur vera/
ad hñ hefur med Christo vel upprised/ og er hønum fyrer saña og lif-
ande Tru iñplantadur/ þviad Elskañ er Kraptur Truareñar z heñar
Lijfsmark / þar fyrer seiger Postuleñ Afdraattarlaust / ad Trueñ sie
daud aan Verkaña/ Jacob. 2. Og St. Paall sem vard (fyrer þeirra
Skulld sē forliettu sig uppa Løgmaalsens Verk) ad hroosa Truñe so
miøg/ ad nockrer hafa steitt sig þar a/ þo aan Orsakar/ og meint ad ei
þyrfte Goodverkeñ ad giøra/ Hañ seiger siaalfur/ 1. Cor. 13. Þo ad eg
hefde alla Tru/ so ad eg megnade Fiølleñ ur stad ad hræra z hefde ecke
Kiærleikañ/ þa være eg þo eckert. Viliū vier lijta til vors fyrra Nattu-
lags aadr eñ vier Endurfædder vorū/ z heyra hvad Paulus þar um̄ seig
er/ Eph. 2. Gud sa (d rijkur er af Naad fyrer siñ mikla Kiærleika/ med
hvørrū hñ elskade oss/ hefur lijfgad oss med Christo/ þegar vier dauder
vorum i Syndunum / og hefur under eins uppvaked oss / og aasamt
Christo JEsu sett oss i Himnarijke. J Skijrneñe riette Gud oss fyrst
allra sijna Miyskunar Hond/ þegar vier miña kuñū ad hialpa oss i vor
um Saaluhialpar Efnū/ eñ eirn Brioostmylkingur Lijte sijnu/ þa rei-
ste hñ oss upp ur Saurendū Naatturlegrar Spillingar / þa took hañ
oss iñ i siñ eilijfa Saattmaala/ þa trulofade hñ oss sier i Naad z Miysk
unseme/ Os. 2. Þa sette hñ oss i Rijke sijns Sonar/ Col. 1. Eñ hvad
er þad/ Brædur mijner/ ad vier brioottunst yr Fadme hñs ad Nyju/ med

Jotun

Jðkun vondra Verka/er Guds Børnū ſœma ecke/og forlatū Meiſtara vors Vngdooms/ſm̄ took oſſ upp/þar vier laum i voru Bloode/utkaſtader a Vijdavangenum/ Ezech.16. eñ gongū Dioflenū til Handa/hvoriū vier afneytad høfū/og øllum hñs Verkū. Er þad ecke ad kaſta ſier aptur i ſama Saur/þott vier Einuſiñe uppreiſter ſieñ? Edzmunū vier þſſ nockur Not hafa/ad Gud hefur med ſijnū ſterka Armlegg Nanddreiged oſſ af Dioflenū i Endurgieſningunñe / ef vier leggium Lag vort vid Sakan aptur? Latum oſſ til Hugar koma/Brædur miñer/hvad margt og miked JEſus þolad hefur þegar hñ matte þo vel Sælu hafa/Hebr.12.adur eñ hñ fieck uppriſed oſſ til Riettlætis. Sa ſm̄ heyrer Guds Son yfergiefeñ/Matth.26. Gud bleſſadañ um̄ Allder/ Rom.9. ſo ſm̄ Bølvan uppheingdañ/Gal.3. og hñ ſm̄ gallt þ hñ ecke rænte/medal Ræningia taleñ/Marc.15. og veit ad þetta er ſkied þ alla þa Jllſku ſm̄ ad Syndareñ hefur uñed til Helvijtis med/og ecke leitaſt vid ad Kroſſfeſta ſitt Holld med þeſſ Gyrndū og Tilhneigingum/ſvo hm̄ matte Chriſti vegna Heimureñ verda Kroſſfeſtur/eins og Pale/Gal.6. þeim verdur alldrei auded med Chriſto upp ad riſa i Nadeñe/ſvo hañ Eilijflega med honū liſe i Dyrdeñe. Fyrer þvi aminer Petur nærſta vel/ſeigiande: Med þvi ad Chriſtur hefur nu fyrer oſſ lided i Holldenu/þa brinied ydur mz ſama Hugarfare/þviad hvør a Holldenu lijdur/hañ lætur af Syndeñe/ Eph. 4. ſo ad hañ þadañ i fra/hvad epter er Afeñar i Holldenu/liſe/ eige ad Mañlegū Gyrndū/ helldur ad Guds Vilia. Hvad er þ ad vier ſeigiunſt ydraſt vondra Verka/nema vier z uppriſſū mz Chriſto? Vier komū hvørt Ar/og þriar/ ſtootar Reyſur a Are / epter þvi ſm̄ hvør er lyndur til fram̄ þ Kieñemañeñ/þar hñ ſitur i Guds Stad til ad fyrergiefa oſſ Syndernar/ecke þm̄ ȝ nalægiaſt Gud mz Vorunū alleina/Eſ.29.helldur þm̄/hvøria Hiarta ad riett er þ Drottne. Vier ſeigiunſt bera Angur og Trega þ Syndena(Gud giæfe ad Hugur ſafnañ Male fylgde/ z ad vier villdum af heñe lata og vidſia Fram̄veigis)og er hñ hefur ſo i Eids R m̄ bode tilſagt oſſ Kvittun vorra Afgiorda/meinū vier oſſ ad fara Riettlatare heim aptur i vort Hus/Luc.18.og þ er i Sañleika ſall a þm̄/

 ſem

ſ̄ vel hafa reinſt og prooſad ſialfa ſig/og af Alvøru audmykt ſig under vollduga Guds Hønd/þviad Chriſti Loford er þ̇ þvi/ad hvøriñ hellſt Guds Þienare fyrergiefur Syndernar/þm̄ ſieu þær fyrergiefnar/Joh. 20. þo ecke nema þeim ſm̄ elſka ſiñ Lauſnara og rækia hñs Bod/þvi ad St. Paall lyſer Bølvan yfer þa ſm̄ ecke elſka Drottenn JEſum/1. Cor. 16. og eru þr þa langt fra Syndaña Fyrergiefningu. Hiñe Ber ſyndugu fyrergafſt miked/þviad hun elſkade miked/ Luc. 7. Hvorneñ viliñ vier kallaſt elſka Chriſt edur med hm̄ uppriſa / ef vier afrækium Bod hñs? Ef hñ er vor Fader/hvar er þa hñs Heidur? Mal. 1. Sa ſm̄ ecke tekur ſiñ Kroſſ uppa ſig og fylger hm̄ epter/Matth. 10. hñ er hñs ecke verdugur: Eñ Kroſſ er varla þvilijkur Nollde og Bloode/ſvo ſm̄ ad uppfylla Chriſti Løgmal / ſm̄ þo er ecke nema i einu Bodorde iñefaled/ſ̄ er/ad bera hvør aññars Byrde/edr elſka hvør aññaſt Jñbyrdis/ad Vitne St. Paals/ Gal. 6. Þvi dæme eg ſo/Brædur mijner/ad ſa ſm̄ ecke ſtundar epter ad vardveita Chriſti Løgmal/hañ elſkar hañ ecke/ſa ſm̄ ecke elſkar hñ/nijtur ecke hñs Forþienuſtu/ſa ſm̄ ecke nijtur hñs Forþienuſtu/hñ er bølvadur/og er eñ þa i ſijnū Syndum/ hvørſu opt ſm̄ Preſtureñ lijſer þeirra Kvittun yfer hm̄/þviad hñ er Madur/og veit ecke a ſtundū hvøriñ hñ fyrergiefur Syndernar/þviad Guds alleina er ad rañſaka Hiartad/þar fyrer eigum vier ecke ad taka þad ſm̄ Gud hefur talad angrædū Sælum til Truarſtyrkingar/Jllſtuke og Prettvijſeñe til Afbøtunar. Eñ giætū ad oſſ i Jeſu Nafne/Brædur mijner/ hvad opt høfū vier Syndaña Kvittun þeyged/ eñ þad mun tilbored hafa / ad vier høfum aptur frañkomed ecke einaſta med þær ſømu/ helldur og adrar verre a ſtundum. Hvad lijtt hefur oſſ þa vered giefed um̄ ad hallda þ Loford/er vier giørdū Gude i Jatnungu Syndaña/ ædur eñ vier þædum heilaga Aflauſn af Hende hñs Þienara? Hvorſu treger høfū vier vered a Heyrn hñs Orda? Hvad Ofuſer til ad elſka vorn Næunga / ad forlæta hønum hañs Afbrot / ad giøra þeim Gott ſem vid oſſ Misgiøra/ad forſvara hañ og færa alla Hlute a betra Veg/ ad ſtilla Reidena/ ad læta hañs Eygur kyrrar? Og i einu Orde ad ſeigia/ad riſſa upp med Chriſto og bera Kroſſeñ epter

hønum/

hønū/ þad er/ad deyda þañ gamla Mañeñ er sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins? Eph. 4. Ja/þvi verr/ad margur mun fiñast sa ed strax sm̄ hañ er komeñ fra Prestsens Knæm/velltet hñ sier i sama Saur/z hefr aungva Vidleitne til þss ad læta af øllu þvi Jlla/er hñ strax meðkiende og lofade Vm̄boot a/ og þ i Oftrauste Nædar Guds z fallvalltre Von længra Lijfdaga. Ecke er slijkt ad upprijsa m; Christo edur bera Krosseñ epter hønum / helldur ad gabba hñ Krossfesta. Eñ heyred hvad Paulus til Neb. seiger i 10. Cap. Sa s̄ ad øngvu hefur Moysis Løgmaal/ hñ sk epter Vitne tveggia edur þriggia Vægdarlaust deya: Hvad þijngra Straffs verdugur meined þier hñ reiknast mune/er fooktredur Guds Son/og Sakkmalañs Blood/ med hvøriu ad hañ Endurleystur er/almeñelegt helldur/ og vanvirder Anda Nædareñar? Hvad er þad/ad vier jatū alleina vorar Synder fyrer Gude/ Mun hønum nockur Þocknan i þvi? Hañ þarf ei þess vid/ hañ veit þær betur eñ vær/þviad aller Hluter eru berer og nakter ꝼ hañs Augum/ Neb. 4. Þad er nærre þvi/ ad brixla Gude med Jona Spamañe um̄ sijna Myskunseme/ Jon. 4. So sem hañ ecke sie under eins Riettlatur/og take alleina SkulldaReikningeñ fyrer Skullda Lukninguna/ hvad oss munde þykia hoott a einum Doomara/þvi kuñum vier þa ad ætlast til þss af Gude/hvørs strangaRiettlæte øngva Þurdu man lijda? Þad sie fiærre/ad eg lijked giøre ur JEsu Forþienustu/hñs Pijnu og Dauda/hñs Vpprisu og øllu þvi hñ uñed hefur oss til Myskunar/ þviad hvad er jafnvægt Guds Riettlæte? Nia hvøriu Himeñ z Jord eru miña eñ eitt Sandkorn ad reikna/nema þss ar Afgiafer Frelsarañs. Nitt seige eg/ad þad heyrer þeim ecke til sem ætla sier ad lifa i Syndunum/uppa þad ad Nædeñ yfergnæfe. Narmþrungeñ og sundurkrostadur Ande er alleina þ Offred sm̄ Gude þocknast/Ps. 51. Hvar fyrer? þviad Christi Forþienusta hrijn a þvi/ nær þvi er so hæitad/ eñ ecke añars/so ad Gud vill ecke tilreikna Mañenum giørdar Synder/eñ ecke er þetta Aflæts Bref til ad meiga frañveigis Syndena drijgia / þvi Christur er komeñ til ad uppfylla Løgmaaled/eñ ecke ad uppleysa þad/ Matth. 5. Til ad forlijka ꝼ Syndena/eñ ecke til þess Maðureñ skule
 syndga:

syndga: Til ad deyda Syndena i voru Hollde þ sijna Vpprisu / en ei til þess ad hun skule drotkna i vorum daudlegum Lijkama. Þu seiger: Eg angrast af ollu þvi Jlla sm eg hefe moote Gude giort/en hvar er þad Angur/ þegar þu leikur þier ad somu Syndu eins og odru Tafle? Þu seiger: Eg hata Syndena/ Laat þa sia ad þu elsker Gud/ og dryger ei þad hn bañad hefur. Þu seiger: Eg elska Gud s mier hefur so margar Synder fyrergiefed / Laat þa sia under eins / ad þu elsker ecke þad hañ hatar/ þviad þessu tveimur Herrum maa ecke i sen þioona / Matth. 6. Añad er þad / ad Synden hender Mañen / og hañ sampyckest hene um Stund/ Añad þad/ ad laata hana drotkna i sier/ hafa Lyst af hene/og giora Handverk þar af/ Þad Fyrra gietur ecke ad ollu Leite skiled vid oss a medañ vier beru epter oss Lijkama þssa Dauda/so ad jafnvel Paulus seigest giora þad Vonda er hn þo ecke giora vilie/ Rom. 7. Hitt Sijdara er hia Bornu Vantruarenar algeingt/ um hvoria Paall talar/Rom. 1. er hn uppreiknar Ekamer þær ed mea al Heidingiana tijdkudust / og alyktar med þessum Ordum: Hvorier ed jafnvel þott þeir þecktu Guds Riettende(sem er ad þeir ed þvilijkt giora sieu Dauda verder)þa giore þeir þ ecke ad eins/helldur samsiña þeim er þad giora/ Rom. 1. Þegar Gud er hvad Rædugastur i sijnu Evangelio/þa er þad þo alldrei odruvijsse en so sem hn seiger/Es. 1. Laated af Jllu z læred Gott ad giora/komed sijdan og eigunst Løg vid/ þott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ þa skulu þær verda hvijtar sm Snioor/og þo þær sieu sm Purpure raudar/skulu þær verda hvijtar sm Vll/og Paall er þvi samhlioda/ Rom. 8. Er hañ vottar/ ad eingen Fyrerdæming sie framar yfer þm sm eru i Christo JEsu/ þm sem ei ganga epter Holldenu / helldur epter Andanum. Þetta er eitt æfenlegt Evangelium/sem varad hefur i fra Heimsins Vpphafe/og geinged hefur i giegnum bæde Guds Testamenta/ og er so Oumbreytanlegt sem hn er sialfur/hia hvoriu ecke er Vmbreyting nie Skugge Vmbreytingar/ Jac. 1. So þott ad Eingell af Himne kæme ad predika añad/sem þo er Omøgulegt/þa villda eg med Paulo seigia: Ad þad bølvad vera skyllde/Gal. 1. Hlijdu þar fyrer Rææde St. Peturs/

er

er hñ seiger : Legged af Illsku alla/ og øll Svikræde og Smiadur/og Ofund og alla Bakmælge / og gyrneſt hĩnar skynsamlegu og hreinu Mioolkur so sem nyfædd Børn/ uppa þad / ad þier prooeſt fyrer þa somu/ ef þier smackad hafed hvad liufur Drottenn er / til hvors vier komner erum/so sem til eins lifanda Steins/hvør af Monnum er burt-kastadur/ enn af Gude er utvalenn og dyrmætur / 1. Pet. 2. Nootten er umlidenn enn Dagurenn tekur ad nálgast/leggium þvi af Verkenn Myrk-ranna og Iklædumst Herklædum Liossins/ Rom. 13. JEsus Christus er a þessum blessada Dags Morgne uppriseñ. Hañ er vordeñ mørgum til Falls og Vpprisu i Israel/epter þvi sem hiñ gamle Simeon Raad fyrer giørde / Luc. 2. Risum þvi upp med hønum/ ad ecke falle hañ yfer oss/ og i sundurmerie med hinū ødrum er hønū burtkastad hafa / Allra hellst þar vier vitū Tijmañ/ad oss er maal upp ad risa af Svef-ne Syndañа/þvi nu er Hialprædeð oss nær enn vier nockurn Tijma trud um / sagde Paall / Rom. 13. Vier vitum ecke hvad nálæg ad er vor Endurlausn/ edur nær Høfud-Eingelsins Ludur kvedur vid i Skijum Himens/og þar vort Paaska Lamb Christur er fyrer oss Foornfærdur/ þa holldū Hatijdena ecke i hinu gamla Surdeyge Illskuñar og Prett-vijseñar / helldur Osijrdu Braude Hreinlyndesins og Sannleikans / 1. Cor. 5. Þad saklausa Guds Lamb sem i burtu ber Heimsins Synder/ Joh.1. Þad verdur enn nu Foornfært i Himnenum/ so opt sem oss ver-da Syndernar fyrergiefnar a Jørduñe/þvi seiger Postuleñ/ Heb. 9. Hañ er i Himeneñ inngeingeñ/ad hñ byrtest vor vegna fyrer Guds Aug-lite/sialfur Foorneñ/sialfur Kieñemadureñ/z sialfur Gud sa ed Foorn-ena þyggur: Þvi alle christeña Maña Lijferne ad vera eitt sijfellt Paa-skahalld/þar til þad fullkonmast i Guds Rijke epter hñs Loforde/ og vier munum eilijfar Paaskir med hønū hallda a Lande lifande Maña/ þar ed verda mun eilijfur Hvijldardagur/Es. 66. og vier munum med føstu Elskuñar Bande teingiast vid hñ s oss hefur so heitt elskad/ad hñ doo fyrer oss Rænglaata/Rom. 5. hvør ad er sialfur Vpprisañ og Lijfed/ Joh. 11. Hønum med Fødur og Heiløgum Anda sie Oend-añlegt Lof z Dyrd/ Nu hiedañ i fra z ad Eilijfu / AMEN.

Annan Dag Pmska.

Gudspialled / Luc. 24. Cap.

J Þann Tijma. Og sia / Ad tveir af þeim geingu a þann sama Dag til nockurs Kaupstuns/ þad ed var fra Jerusalem sextiju Skeidarum / ad Nafne Emaus. Og þeir voru ad tala um alla þa Hlute sijn a millum/sem vid hofdu bored. Og þad skiede þa þeir ræddust vid / og spurdust a sijn a millum/ ad sialfur JEsus nalægdest þa / og gieck jafnframt þeim. Enn þeirra Augu voru so hallden/ ad þeir þeckte hann eige. Og hann sagde til þeirra: Hvad er þad fyrer Rædu / sem þid hondled yckar a mille reikande / og erud hryggver þar af? Þa svarade eirn er Cleophas var ad Nafne/ og sagde til hans: Ertu alleina so Framande til Jerusalem/ad þu veitst eige hvad a þessum Dogum þar inne giorst hefur? Enn hann sagde til þeirra: Hvad er þad? Þeir sogdu til hans: Þad / af JESU af Nazareth/ Hvør ed var Spamdooms-Madur/ Mattugur i Verkum og Ordum fyrer Gude og ollu Foolke. Hvørnenn ad vorer Hofud Prestar og Hofdingiar selldu hann i Fyrerdæmingu Daudans / og Krossfestu hann. Enn vier vonudum ad hann munde Endurleysa Jsrael. Og yfer allt þetta er nu hinn þridie Dag ur i Dag / er þetta skiede. So og hafa skielft oss nockrar Kvinnur af oss til/ þær ed arla hofdu hia Grofenne vered/ og fundu ecke hans Lijkama/ komu og sogdu sig eirnenn hafa sied Einglanna Siooner/ þeir sem seigia hann lifa. Og nockrer ut af oss geingu til Grafarennar / og fundu eins lijka sem Konurnar hofdu sagt/ enn hann sau þeir ecke. Og hann sagde til þeirra: O þier heimsker og treger i Hiarta / ad trua þvi ollu sem Spamennerner hafa talad. Hlaut Christur ecke þetta ad lijda/og inganga so i sijna Dyrd? Og hann took til fra Moyse og ollum Spamonnum / og lagde ut fyrer þeim allar Ritningar / þær af honum voru. Og þeir tooku ad nalgast Kauptuned þad þeir geingu til / Og hann liet þa sem villde hann leingra ganga / þeir neyddu hann og sogdu: Vertu hia oss HErra/ þvi ad Kvollda tekur / og a Dagenn lijdur. Hann gieck inn og var hia þeim. Og þad skie-

de/ þa hann sat med þeim til Bords / Ad hann took Braudid / blessade þad og braut/ og riette ad þeim. Þa opnudust þeirra Augu / so ad þeir þecktu hann/ Og hann hvarf fra þeirra Augum. Og þeir søgdu sijn a mille : Brann ecke ockar Hiarta i ockur / þa hann talade vid ockur a Veigenum / og opnade fyrer ockur Ritningarnar ? Og þeir stoodu upp a somu Stundu/ og sneru aptur til Jerusalem/ og fundu þa Ellefu samannsafnada/ og þa sem med þeim voru. Hvorier ed søgdu : DRottenn er sannarlega upprisenn / og hefur byrst Simoni. Og þeir søgdu hvad giørst hefde a Veigenum / og hvornenn þeir hefdu þeckt hann / J þvi/ hann braut Braudid.

Exordium.

Þessa Hátijdis Dags Evangelio heyrum vier ad Tveir af JEsu Læresveinum geingu fra Jerusalem til nockurs Kauptuns er nefndest Emaus / þad þyder Kastala. Þad gefur mier þa Hugleiding / ad aller villium vier / Brædur myner / láta leida oss wt i eirn sterkann Kastala med David / Ps. 108. So vier kunnum Ohulter bwa/ Enn þad er vansied/ hvert vier erum aller so fwser til ad gánga med JEsu Læresveinum wt af Jerusalem : Eg meina ecke hana sem er riett Christenna Manna Samkunda hier a Jørdunne / Gal. 4. edur hina sem þar uppe er / hvar vor Umgeingne ætte ad vera / helldur hana sem er a Prælkan med synum Børnum / hvør ed myrdte sinn Konung og giørde hans Hws ad Ræningia Bæle / Luc. 10. Þad er wt af hinne vondu Babilon / Apoc. 17. og 18. Hvør ad er Lyfneskia Veralldar þessarar / og ecke lætur af ad Krossfesta DRottenn ad Nyiu/ og Ofsækia hann i synum Limum. Vier heyrum i Gudspiallenu/ ad JEsus hafe nálægst þessa syna Astvine a Veigenum og geinged jafnframm þeim. Siáum til / Brædur myner/ ad vier meigum og niota hans Nálægdar a hinne hættu og torvelldu Leid vorra Lijfdaga / og ad hann gánge jafnframm oss / þar til vier erum til vors Sydarsta Herbergis komner. Vier villium af Dæme þessara Tveggia læra. 1. Hvad vier eigum ad giøra og adhafast / so JEsus vilie unna oss sinnar Nálægdar. 2. Hvørnenn vier eigum hønum ad hallda so vier missum hann ecke. Hiálpa oss hier til goode JESU/ og upplwk vorum Augum ad vier þeckium þig / Bænheyr þad HErra fyrer þyna Forþienustu / AMEN.

Utleggingenn.

OG sia ad Tveir af þeim fooru þann sama Dag til nockurs Kauptuns/ seiger Textenn. Af hvorium ? Af hans Læresveinum sem umm geingust med honum/fylgdu honum epter/heyrdu hans Kienningar/ hlyddu þeim/ elskudu hann Lifande og hormudu hann Daudann/ enn voru ecke vijs-

ser

ser i þvi ad hn̄ være upp aptur risen̄. Vilier þu Christen̄ Madur ad Jesus une þier Naalægdar sinar/ þa breyt epter þssū a allar Lunder/ haf þina Vm̄geingne med JEsu/ tala vid hn̄ i þinum Bænum i þi-nu Hiarta/ þa muntu fin̄a ad su Eilijfa Speken̄ Guds hefur List af ad bua hia Man̄an̄a Sonū/ Prov. 8. Fylg hønū epter/ þad er/ tak þin̄ Kross uppa þig/ an̄ars ertu ecke hn̄s Læresveirn/ Luc. 14. Nafe Gud þyrmt þier fyrer ukvorkis Krossburde/ þa giør þ þss helldur til þack-latis vid hn̄ er so væger þinum Breyskleika/ og Krossfest þitt Hollð med þess Gyrndum og Tilhneigingum/ þvi so seiger Paulus/ Gal. 5. ad þeir giøre sem Christo tilheyra/ þad eru þeir sem eru Christi Lære sveinar/ og nær þu temur þier soddan̄ Krossburd/ þa mattu vita ad hn̄ er þier Naalægur/ þvi hn̄s Kraptur er i Breyskū Mæktugur/ 2. Cor. 12. Heyr hn̄s Ord/ laat þier þad vera sætara en̄ Hunang z Hunangs-seim/ Ps. 119. Gack jduglega þangad sm̄ þ er kient z um̄ Hønd haft/ og ecke þ Sidasaker/ helldur til ad læra nockud þier til Truarstyrking-ar/ til Huggun z til Sidboota/ z vert viss um̄ ad hn̄ er þier Naalægur/ þvi hvar sm̄ Tveir edur Prijr eru saman̄komner i minu Nafne/ þ er til ad prijsa mitt Nafn/ heyra mitt Ord/ z tala vid mig i sijnū Bænū/ þar vil eg vera midt a millū þra seiger Drotten̄ hia Matth. 18. En̄ um̄ alla Hlute fram̄ þa kappkosta ad na þvi Hlutskipte sm̄ bæde þsser hn̄s Læresveinar z adrer hlutu/ sm̄ var ad elska hn̄/ þ mattt þu sia a þra Dæme/ þvi lijser siaalfur Drotten̄/ er hn̄ seiger: HVad Er Pad Fyrer Ræda Er Pid Hondled Yckar A Mille REikande / Og Er-ud HRyggver Par Af: Hvar fyrer voru þr Reikande? Pvi Gud hafde sleiged Hyrderen̄/ z Sauder Hiardaren̄ar voru sundurtvistrader/ Math. 26. Hvar þ voru þeir Hryggver? Pviad þra Meistare var teken̄ fra þra Hofde; Hier med sijndu þr Elsku þa/ er þr høfdu a hm̄/ og ecke seiner Cleophas Ord okeñe til Sorgaren̄ar i Andsvare sijnu uppa Spur ningu Drottens. Sia hvad kiæran̄ hn̄ hefur haft hn̄ søgdu Gydin-gar er Jesus Taaradest vid Grøf Lazari/ Joh. 11. Pesser sijndu hvad kiæran̄ þeir høfdu JEsū/ af þvi þr syrgdu hn̄ Laaten̄. Giør sama/ christen̄ Madur/ þar þu veitst hn̄ er Vppriseñ/ z situr til Kraptarens

hægre

hægre Handar. Elska Jesum/ þa mun hn̄ þig elska/ þvi so seiger hn̄/ Joh. 14. Hvør hn̄ elskar mig/ hañ vardveiter mijn Ord/ og Fader miñ mun elska hn̄/ og til hn̄s munum vid koma/ og Vistarveru hia hønum giøra. Børn Veralldareñar fæst ecke miøg um̄ þott þau vante JEsum/ hvar fyrer? Þvi þau elskudu hn̄ alldrei. Sa griet ecke ꝥ Gull/ s̄ ecke mætte þad/ seigr Ordtæked. Heimureñ broser smætt ad þvi þott Jesus hverfe hønum/ og þyker svo sem þad kome ecke sier vid hvørt hañ er upprisen edur ecke/ þegar hn̄ hefr siñ Gullhnøtt ad kreista æ/ þa er hn̄ sættur. Þegar hañs Syijn/ þad eru hn̄s saurug Verk ꝫ Ohreinar Syrnder/ meiga vera Omakslaus/ þa er hañ til Frids þott JEsus vijke ur hañs Landsælfum / Matth. 8. Þegar hañ hefur sijn Skurgod i Dan og Bethel til ad vardveita sijn Landamerke/ og til ad hallda Stioorn yfer Folkenu ad ecke falle þad fra hønū til Guds Þioonustu sem i Jerusalem/ 1. Reg. 12. Þad er i Guds Samkundu/ tijdkast/ þa þykest hañ hafa vijslega um̄ sig bued/ en̄ þsser voru ei so lynder. Hvad heyrum vier hier i Gudspiallenu? þeir voru ad tala a Veigenum̄ um̄ alla þa Hlute sm̄ til høfdu bored. Og framar seiger i Textanū/ Þegar þeir voru ad bera sig samañ og spyrtast a/ hafe JEsus nælagst þeim. Hvørt hid sierlegasta Iñtak Ræduñar vered hafe/ ꝥ ad mæ sia af Andsvare Cleophæ / sem er : ad JEsus hafe vered Ofurseldur i Fyrerdæmingu Daudans / og sie nu allt hiñ þridie Dagur sijdañ / eñ Einglarner hafe sagt Kviñuñ ad hañ Lifde. Þeir hafa æn Efa vered ad bera sig sundur og samañ um̄ þetta / hvad hier um̄ hallda skyllde. O hvad satt er þad sm̄ Drottenn seiger/ Esa. 42. um̄ siñ Son JEsū/ hañ brakada Reir mun hn̄ ecke i sundurbrioota/ og þañ riukanda Lijnkveik / mun hañ ecke utslockva. Mikell var þesse Veikleike Læresveinaña/ hvar fyrer hn̄ ꝫ ætalde þa hardlega/ so sm̄ hier stendur sijdar i Gudspiallenu. En̄ meire var þo hn̄s Giæska sm̄ villde samlaga sig þeim/ og vera hiñ þridie Madur a Reisuñe/ til ad leidrietta þa/ ad ei skylldu þeir ganga framar i þssare Villu. Lucas skrifar ad þra Augu hafe svo hallden vered/ ad þeir þecktu hn̄ ecke/ ꝥ hefur æn alls Efa af Gude skied: Hefde Drottenn strax openberad þm̄ sig/ þa hef-

de hn̄ ei feinged svo Orsøk til ad laata þa skamast sijn ꝥ þeirra Vantru og Þeckingarleyse a Ritningunū ꝛ ecke til ad kveikia þan̄ Bruna i Hiarta þra/ sm̄ orsakadest af Vtleggingu Spaadoomaña/ hañ hafde aadur noogu berlega talad ꝥ þm̄ um̄ sijna Pijnu og Vpprisu/ Matth. 16. en̄ ꝥ hafde þo ecke svo mikeñ Stad i þeirra Hiarta ad þeir trydu Kviñunum er søgdu hn̄ uppriseñ. Mikel var Blindne þesse/ eins og hn̄ sem uppvakte Lazarum/ Joh. 11. Dootktur Jairi/ Marc. 5. og Son Eckiuñar af Naim/ Luc. 7. hn̄ munde ei kuña ad laata sijna Saalu fra sier/ og taka hana aptur/ nær hønum þocknadest/ Joh. 10. Nu villde hn̄ fyrst laata þa þeckia Vantru sijna af Vtleggingu Ritningaña/ og sijdañ auglijsa þm̄ ad hn̄ være hiñ same/ er þær høfdu um̄spaad / þar var ad søñu eirn Truarneyste i Hiarta þra/ en̄ hn̄ var svo diupt falen̄ i Øsku Vanþeckingareñar/ ad hañ sm̄ visse hvad med þeim bioo/ Joh. 2. villde fyrst rydia heñe i burtu med Vtleggingu Spaadoomaña/ og sijdañ blaasa ad hønū med sijnum Anda / so þar kviknade eirn Elldur af/ hvør ed sijdañ brañ i þra Hiarta/ hvad þr sialfer jaatudu. Vidlijka Atferd brukar Drottenn en̄ nu i Dag vid sijn Børn. Hvad opt eru vor Augu so halldeñ/ ad vier þeckiū hañ ecke/ þegar vier røtum i einhvørn Mootgang/ þa køllum vier ad hn̄s Hønd sie stutt vordeñ/ og ad hn̄ hafe forgleimt Myskunsamur ad vera/ jafnvel þott vier i Guds Orde høfū so mørg Fyrerheit um̄ hn̄s Adstod i Mootlætenu. Þegar oss vantar hn̄s iñre Hugsvølun/ fiñū ecke til hn̄s Anda/ ecke til Fyrergiefningar Syndaña/ oss þykia þær stærre vera/ en̄ ad þær kuñe so audvelldlega ad fyrergiefast/ þa eru vor Augu so halldeñ/ ad vier þeckium hn̄ ecke. Mørg eru slijk Tilfelle fyrer þeim sem Gud elska/ og þarf þo ei ad kalla ꝥ Tilfelle eins og Læresveinarner hier kølludu/ þvi þr þecktu ei Guds Raad/ miña hender hn̄s Børn aan hn̄s Vilia/ helldur er ꝥ Reinsla Truareñar/ þeg^r Meñ þykiast kallder i Bæneñe/ kallder i Ydraneñe/ efast um̄ sijna Vtvalningu/ vantreysta sier ad þr faae støduger staded allt til Enda. Þegar vier fordæmum øll vor Goodverk / ef þau maa so kalla/ og ætlum ad Gud mune ei taka þau fyrer Avexte Truareñar/ af þvi þau sieu so Ofullkomeñ/ þegar oss slijkt ad Hønduū

her/

ber/þa eru vor Augu so halldeñ/ad vier þeckium hñ ecke. Jaa/ þegar eitt almeñeleg Synd verdur so stoor i þess Augñ sm̃ eckert villde Gude a moote giøra/ad hañ ællar hañ mune vera sier Reidur/eins og Lære-sveinarner er þr høfdu gleymt ad taka Brauded med sier/Matth.16. þa þeckium vier JEsum ecke. Eñ nær vier høfum þañeñ yfergiefed siælfa oss/þa opnar hñ oss fyrst Ritningarnar. J Mooklætenu seiger hñ oss þad sama og Læresveinunũ: Byriade ei Christo þetta ad lijda og inganga so i sijna Dyrd? Eñ sa skal med hønũ lijda sem med hm̃ skal Dyrdlegur verda/Rom.8. Læte hañ hiñ Ogudlega vada uppe og hafa Yferhøndena/þa skipar hñ oss med David/ Ps. 73. iñ i Helge-doomeñ/þ er hñs heilaga Ord og Ritningarnar/til ad skoda þar hvør neñ hañ breyter vid hiñ Gudlausa/ ef vor Saala er Drooleg i oss med David/ Ps.42. af einhvøriu þvi er eg strax uppkalde edur ødru þui-lijku/þa skipar hñ oss ad bijda epter Drottne/edur vier faaum ad heyra med Paulo: Laat þier nægia mijna Naad/miñ Kraptur fullkomnast i Breiskum/ 2. Cor. 12. Og þegar vier so høfum leitad ad hønum i Ritningunum/ þa mun hañ vera oss nalægur/þa fiñum vier hañ/ þa blæs hañ ad Neista vorrar Truar med sijnum Anda/so ad vier þeckiũ Pant vorrar Arfleyfdar/ Eph.1. Og efunst ecke uñ Guds Vinattu nie eilijft Lijf so leinge vier hañ høfum/ þa breñur vort Hiarta i oss/ þar kviknar Elldur Elskunar/Elldr Truareñar/Elldr Kiærleikañs/ sm̃ eru Guds Foorner i hañs Mustere/sem er vort Hiarta. So er nu Drotteñ JEsus nalægur øllum þeim sem a hñ trua þott veiker sieu. Dumrædeleg var Giæska Drotteñs i þvi ad opeñbera sig Astvinũ sijnũ strax sm̃ hñ var Vppriseñ af Dauda/hvørier hñ þo aller høfdu yfer giefed og fra hønũ flued / Matth. 26. Nema hañs Mooder og Jo-hañes med faam einum Kviñum er stoodu vid Krosseñ/Joh.19. Jaa/ Petre sm̃ hm̃ hafde þrisvar afneitad skipudu Einglarner sier i lage ad boda hañs Vpprisu/ Marc.16. Mariu Magdalenu/fra hvørre hañ hafde utreked sio Diofla/Luc.8.opeñberade hñ sig fyrst allra Mañа/ Joh. 20. An Efa þvi hun hefur vered Sorgbiteñ og Veikltuud/ þvi epter Christo spurde hun so sem framlidnum Mañe; þeir hafa burt

teked Herrañ miñ/ og eg veit ei hvar þeir hafa lagt hn̄. Og af Samtale Drottens vid hana/ maa hvad mest ræda/ hvørsu hønū hefur vered uñgiefed ad hugsvala þeirra Armæddum Sælum. Snert þu mig ecke sagde hn̄/ þvi eg em eñ nu ecke uppstijgeñ til mijns Fødur/ helldur far til Brædra miña og seig þm̄/ ad eg fer upp til mijns Fødur og ydvars Fødur/ etc. Skilie eg þetta riett/ þa er su Meiningeñ/ Maria hefur viliad fagna honum sm̄ Von var/ og þreifa a hønū/ eñ hn̄ liet sier so ant um̄ vera/ ad hun flytte sijnum Brædrum strax þeñañ Fognud/ þvi varnade hañ heñe þess/ ad ei skyllde hun tefia sig/ þvi eg em eñ nu ecke uppstijgeñ til mijns Fødur: Þier verdur noogur Tijme til ad tala vid mig/ og þreifa a mier/ þar til eg uppstijg/ farskindelega & kuñgiør mijnum Brædrum þ̄sa Glede fyrst. Þesse hygg eg sie Meiningeñ i Ordum Drottens/ edur þvi skyllde hn̄ añars baña heñe ad snerta sig helldur eñ Thomæ og hinū Læresveinunū/ Joh. 20. Eñ hvørneñ sm̄ þ̄su er vared (eg læt hvørn eirn ráda siñe Meiningu hier um̄): þa tek eg þ̄ta til Dæmis um̄ Fødurlega Giæsku Drottens & Medaumkun med þeim Truarveiku/ þeir høfdu yfergiefed hn̄/ hn̄ leitar ad þeim ad fyrra Bragde/ þeir mættu reiknast burthlauper/ hañ kallar þa sijna Brædur/ Joh. 20. Þesser tveir sem geingu til Emaus / høfdu ecke nærre vered þegar hiner adrer feingu Bodskapeñ um̄ þ ad Drotteñ hefde byrst Simoni/ þo vill hn̄ ecke ad þeir skule fara varhluta af þessare Blessan/ helldur medtaka hana Samdægris og hn̄ uppreis eins og hiner/ hvar af þ maa sia ad Truarveikeñ kañ ecke ad hindra Nalægd Christi / helldur so sem good Mooder lætur sier mest um̄hugad vera þ Barn sm̄ veikt er/ so er og Drotteñ þeim nækvæmastur er i Truñe hvad veikaster eru. Ein veik Tru er og Tru/ ein vanheil Hønd tekur eins vel vid Ølmusu og ein fullhraust. Ein lijtel Tru er þo Tru / Eirn Vatnsdrope er sømu Naatturu og Siooreñ/ Ein lijtel Perla/ er þo Perla/ Eirn Neiste er og Elldur/ Eitt Barn er so vel Mañeskia/ sm̄ eirn Fullordeñ/ Dvergureñ eins vel og Riseñ. Dootter hiñar Cananisku/ Matth. 15. Og hiñ Tunglsiuke/ Matth. 17. Bæde voru þau af Drottenum plagud/ eñ eins hægt veitte Drottine ad lækna hañ/

Þott

þott Fader hañs være Truarveikur/ so sem hana/ þott Mooder hennar være Truarsterk/ ꝛ eins vel hialpade Drottenñ Konungs-Mañenū/ Joh. 4. so sem Hundradshøfdingianum/ Matth. 8. Eñ hvad skulu þeir nu til Marks hafa um̃ þad sem Truarveiker eru / ad þeir sieu i Truñe / Hun er so lijtel a stundum og Olioos / ad vier þeckium hana ecke þott hun sie iñe hia oss. Magdalena sa JEsū og kalade vid hñ/ eñ þeckte hñ þo ecke/ Joh. 20. Sama hender og Guds Børn/ ad þau ei þeckia JEsum a stundum/ þott hñ gange iafnframt þeim/ eins og þessum Læresveinum. Skodum þvi Dæme þeirra/ og færum þad heim uppa oss/ þeir voru Sorgbitner/ Hvar af? Þvi þa vantade JEsum. Siert þu ꝛ hriggur af þvi ad þu fiñur ecke þiñ Lausnara i Hiarta þijnu/ þad er nær þu efast um̃ Syndaña Fyrergiefning/ þa leita epter hønū med Brudeñe er giefur um̃ i Lofkvædenu/ Cant. 5. Þu veitst ecke hvar þeir hafa lagt Herrañ þiñ eins ꝛ Maria/ þa bruka þessa Sorg til ad lækna sialfa sig med. Holld og Blood vekur hana ecke / þad Sorgar fyrer þvi sem̃ Madureñ a ad eta og drecka/ eñ ecke fyrer Christo. Guds Anda Verk er hun i þier/ og er Christur þa ecke langt i burtu/ þvi hñ og heilagur Ande eru eitt/ og mun hñ koma i Leitena þegar minst von um̃ varer. Þesser Guds Viner voru ad tala um̃ alla þa Hlute sem til falled høfdu um̃ Kraptaverk Drottens/ þar þr søgdu hñ hefde vered SPamadooms MAdur MAttugur i ORdum Og VErkum: Um̃ hñs Pijnu/ um̃ hñs Upprisu sem lioost er af Gudspiallenu: Haf og þetta til Merkis/ sie þier indællt ad tala um̃ Gud um̃ hñs Dasemdarverk/ hñs Stoormerke/ hñs Velgiørninga/ hafer þu þijna Lyst i þessu og meiger giarnañ heyra adra tala þar um̃/ þa byr Christur i þier. Eñ hafer þu Leida a Guds Orde/ þyke þier um̃ allt añad meira Gaman ad tala/ ef þu venur Muñ þiñ til fullrar Rædu/ sieu skam̃arleg Ord ꝛ fiblslegt Hial þitt Epterlæte/ halldер þu Guds Dyrkun fyrer eckert/ þyke þier lijted koma til þess ad þioona hønum/ og metur hañs Um̃bun ei ad miklu/ helldur forsmar þa er til hñs vona/ þa tak þier Vara/ þvi so sañarlega sem̃ JEsus er þeim̃ nalægur sem̃ langar epter hønū þott Veiktruader sieu / so vissulega er hañ þier horfeñ / þott einkis Meins þykest þu

 kieña/

kiena/ og fast ecke aptur nema med heitre Bæn og sare Jdran. Nu þott þad sie heilnæmt z Gude þocknanlegt ad tala um̄ alla Drottens Velgiørninga/ þa er þo eckert Huggunarsamlegra en̄ ad tala um̄ hn̄s Dauda og Vpprisu/ so sem þesser giørdu: þeir tøludu i Fæfræde og Einfalldleika. En̄ Gud giæfe ad vier sm̄ betur ern̄ uppfrædder i þessare Himneskn Speke/ helldur en̄ þeir voru i þad Sin̄/ vier villdūm þess heller lata oss þßar haaleitu Guds Dasemder til Hiarta ganga z oss i Nat fara/ sm̄ vier erum Saman̄ koodare hier um̄. Eckert er þad i voru Saaluhiaalpar Verke/ ad Min̄ing JEsu Kvala/ hn̄s Dauda og Vpp risu kun̄e ecke ad ufriekta i þvi Hiarta sem jduglega þar um̄ hugsar. Þegar eg min̄est a Synder mynar/ sm̄ opt hafa styggt fra mier Gud/ hin̄ ypparsta Gooda/ z mier ecke so hiknar i Brioostе/ sm̄ eg giarnan̄ vilde/ þa mætte þ koma Sudun̄e upp a Hiarta mynu/ ad Guds Son: er ꝥ mig Ranglatan̄ Saklaus kvalen̄ z deyddur/ Rom. 5. Þykest eg i Bænen̄e kalldur vera/ þa mætte þ smellta Hiarta mitt/ ad Guds Ein getten̄ Son: sveittest Bloodenu/ er hn̄ badst fyrer/ Luc. 22. under min̄e Synda Byrde/ z vard þo ecke Bænheyrdur/ so han̄ giørde myna Bæn kroptuga fyrer Gude/ þott hun sie veik. Hafe eg Oþocka a nockrum Man̄e/ z giet ecke so fliootk drepeð þa Freistingu/ þa hugsa eg til þß/ ad Drotten̄ min̄ bad fyrer Yfertrodslu-Møn̄unū/ þm̄ er han̄ kvølldu/ Luc. 23. Og mun eg brædlega skam̄ast myn ad rækia þad Lyktilræde/ er min̄ Brooder mier til giørde. Elske eg Heimen̄ edur nockud þad sem i honum er/ þa rekur hn̄s Elska þad brædlega ut/ sem doo fyrer mynar Synder/ þegar eg var han̄s Ovinur/ Rom. 5. so eg meige Eilyflega lifa ef eg forsmæe Heimen̄/ en̄ elska hn̄ sem mig hefur so heitt elskad. Ofbioode mier Stærd min̄a Synda/ þa min̄er heilagur Ande mig a/ ad Gud er daaen̄ i mynu Hollde/ og hafe eg sied hn̄ daaen̄ ꝥ mynar Synder/ þa sie eg hn̄ vel upprisen̄ mier til Riettlætis/ Rom. 4. Læresveinarner þecktu Drottenn̄ i þvi hn̄ braut Braudeð/ So þeckia z Christner Men̄ hn̄ allra best/ nær hn̄ brytur oss þ helga Braud i Altaresins Sacramento/ s̄ ad er Meddeiling hn̄s Lykama/ z drecka þan̄ Blessunaren̄-ar Kaleik er vier blessum/ sm̄ z er Meddeiling hn̄s Bloods/ 1. Cor. 10.

Þa

Þa er hñ oſſ hvad nælægaſtur/ þa ſkaum vier hñ hvad beſt med Augum Truarennar/ þa þeckium vier hñs Guddoomlega Elſku / z ſkodum hñs Myſkunar Ydur algiørlega/ ad hañ ecke einaſta hefur giefed ſitt Lijf i Daudañ þ oſſ z uthellt ſijnu Bloode/ helldur z fæder Sæler vorar a þvi hinu ſama oſſ til Truarſtyrkingar uñ alla ſijna Velgiørninga/ þar kuñgiørũ vier hñs Dauda/ þar ſkodum vier hñ uppriſeñ/ þvi læge hñ eñ þa i Grøfeñe/ hvørneñ mætte hñ giefa oſſ ſitt Holld ad eta edur ſitt Blood ad drecka ? Nu hefe eg ſo nockud talad uñ hvørneñ vier eigum ad ſkicka oſſ ſo JEſus vilie oſſ nælægiaſt. Epterfylger ad miſſaſt a med fæm Ordũ/ hvørneñ vier eigũ ad hallda hønum / ſo vier miſſum hañ ecke. Þad er ecke minna verdt ad giæta feingens Fiaar/ eñ abla þeſſ/ og þad maa ſeigia uñ JEſum/ Margur hefur ad ſøñu feinged hñ Einuſiñe iñ til ſijn/ er þo hefur miſt hñ ſijdañ/ z ſum er alldrei aptur feinged. Judas ſellde hñ eitt Siñ fyrer Agyrndarſaker/ Luc. 22. og miſte hañs ſo ad Eilijfu/ hañ mun ſier marga Stall-Brædur i Heimenũ eiga. Petur miſte hñ og / eñ fieck hañ þo aptur med beyſkum Graate/ Matth. 26. Þvi er þ vijſt hier af/ ad Meñ kuña ad miſſa JEſum/ þott Meñ hafe eitt ſiñ noted hñs Nælægdar. Þar fyrer bañar Paulus oſſ ad hryggia heilagañ Anda/ Eph. 4. Ja / hñ ſeiger: Vier ſkulũ ei ſløckva Andañ/ 1. Teſſ. 5. Sømu Atburde ſkal til þſſ hafa ad ſøñu ad hallda JEſu/ ſo ſẽ ad lada hñ ad ſier i Fyrſtuñe / hvørugt gieta Meñ æn Guds Anda / þvi eingeñ kañ JEſum Drotteñ ad nefna fyrer utañ hñ ſeiger Paulus / 1. Cor. 12. Eñ ad mootſtanda ecke heiløgũ Anda/ þad er i Mañſins Vallde/ ſierdeilis þſſ ſẽ Endurfæddur er med Vatne og Anda. Eg vil ei Jtreka þ aptur ſẽ ædur er ſagt/ uñ þad ad nioota JEſu Nælægdar / Eñ eitt ſie eg hier i Fare Læreſveinaña/ ſem batt hñ ſvo ad hañ gieck iñ og var hia þm: Hañ Liet Sem Hañ Vilde Leingra Ganga / Eñ Þeir Neyddu Hañ Og Søgdu: Vert Hia Oſſ HErra Þviad Kvøllda Tekur Og A DAgeñ Lijdur. Hvijlijk ad hafe vered Naudung þeſſe / er auſied hier af/ þad var ein audmiuk Bæn/ Svoddañ Ofrijke hefur Drotteñ opt lided/ So neydde hñ Konungs Madureñ/ Joh: 4. So neydde hñ hin

Canaanisska/ Matth. 15. So neydde Abraham Gud/ er hañ bad fyrer Sodomitum/ Gen. 18. So neydde Moyses hñ/ er hönum tookst ecke añ ad eñ Myskuna Israel/ So neydde Jacob hñ/ er hñ sagde: Eg sleppe þier ecke fyrr eñ þu Blessar mig/ Gen. 32. JEsus lætur opt sin vilie hñ leingra ganga/ þegar hñ leggur oss siñ Kross a Herdar/ eñ vier finnum ecke ad hañ er oss nælægur/ so sm̄ adur er sagt. Þegar vor Syrende luckast ecke/ sm̄ vier þo rekum i hñs Nafne/ fyrer Mañaña Ofbelldis saker / eñ vier þeckium ecke hañs Tilgang. Hvad skal þa hier til giöra? Eigum vier þa adsleppa hönum/ og leita Rads hia Heimenū? Fiærre sie þvi/ Hvad þa? Giörū eins og þesser giördu/ Neydum hañ med audmiukre Bæn og Andvorpum / ad hañ vilie hia oss vera. Eingum af oss hefur þvilijk Sorg tilfalled/ sm̄ þessum Guds Vinū/ þeir höfdu mist hañ/ sem þeir höfdu allt sitt Traust a/ fyrer hvörn þeir kañske höfdu yfergiefed alla Hlute/ eins og Petur sagde um̄ þa Toolf/ Matth. 19. Þeir voru epter i Hers-Höndum/ og þordu valla ad sia uppa nockurn Mañ/ þar aller vissu ad þeir höfdu vered hañs Læresveinar/ er so Mañkunarsamlega var Utleikeñ fyrer skömu/ og hvörsu uggvænt þm̄ vered hafe / þad syner oss bæde Dæme þeirra er forlietu hñ i Grasgardenum/ og St. Peturs/ er Otteñ þreingde hm̄ til ad kañast ecke vid hñ/ fyrer hvörn hañ þo skömu adur villde Lijfed láta/ Matth. 26. sem og þad/ ad þeir lokudu Dyrunum ad sier/ fyrer Hrædslu saker vid Gydinga/ Joh. 20. samt neyddu þeir þeñañ framande Mañ/ (þvi ei vissu þeir þa añars) til ad vera hia sier: hvar fyrer? af þvi hañ talade um̄ JEsum/ og opnade fyrer þeim Ritning arnar/ so þeirra Hiarta brañ i þeim. Þessum Mañe villdu þeir ecke fyrer hvörn Mun sleppa. Eñ þu Guds Barn / sm̄ þecker JEsū og veitst hñ uppriseñ og setstañ til Krapkarens hægre Handar/ ad hñ bid ie fyrer þier/ Rom. 8. Villt þu ei taka þetta sama Rad/ þegar þier synest hñ vilia fram̄ hia þier ganga? O ju Guds Barn/ Födurlegt Hiarta hefur Gud: Þañ er hægt ad locka/ er sialfur vill dansa/ þu tekr alldrei so feigens Hende vid Guds Nadar Hugsvölun/ nær þig langar epter Drottne a Þurrlendenu eins og David/ ad hañ sie ecke Lius-

are

are til ad veita þier hana. Þegar Alexander hinn store hafde lagst um Borgena Tyrum med synu Herflocku/ þa skrifar Plutarchus/ ad suma af Bæiarmonnum hafe dreimt / ad Godenn villdu flytia ur Borgenne z i Herbuder Konungs/ enn þeir bundu þau med Hleckium ad ei skylldu þau i burtu komast. O hvørsu miked hofum vier Christner Menn Gude ad packa. Grætlegt er til þess ad vita/ hvørnenn Andskotenn hefur blindad Pavans Barn. Vesælings Guder voru þad z aumur Afrunadr/ ad trua a þann s þr ælludu ad þeir mundu fa til Fanga feked/enn Drottenn Jesus hefur feinged oss adra Feste til ad binda sig med/ þ er hans eigenn Bæn/ hvør ed ritud stendur hia Lucam i 11. Cap. og Matth. 6. Og stømmu sijdar i sama Capitula kienner hann oss/ hvørn enn vier skulum leggia þesse Bønd a sig/ med þessum Ordum: Bidied og mun ydur giefast/ Leited og munud þier finna/ Knyed a/ og mun fyrer ydur upploked verda. Og enn þa framar kiennir hann oss/ hvørsu ad þesse Feste sie sterk og Obilande/ er hann seiger: Þvi hvør sem bidur/ hann skal medtaka/ og hvør sem leitar/ hann skal finna/ og hvør sem ad ækuhr/ fyrer hønum skal upploked verda/ enn med þessu hefur hann synt/ ad oss ecke einasta byriade Oaflatanlega ad bidia/ svo sem Lucas vottar/ 18. Cap. helldur heitt og ákaflega/ eins og Drottenn i Grasgardenum/ Luc. 22. Eins og Tertullianus skrifar um Christna a synum Dogum/ ad þr kome saman i eitt/ z mz nockurskonar Fylkingu z Athlaupe take Gud til Fanga. O hvad Olykt er þesse kallda Verolld sijdru. Menn hyggia þad sie noog / ad falla a Knien og hallda Klutunum fyrer Augum/ og murra þar eitt hvad er þeir ei sialfer skilia/ eins og Esaias skrifar um Phitons Andann/ og þa sem fooru til Frietta vid hina Daudu/ Esa. 8. Er þetta Samneyte Heilagra? Er þetta hin sanna christelega Kyrkia? Mun nockud Andenn bidia fyrer þm med Oumrædelegu Andvorpunum? O vei / sannlega seige eg ydur/ ad betra er alldrei ad bidia / þvi þeirra Bæn verdur ad Synd/ Ps. 109. og þeirra Erfide þionusta ad Offre heimskra Fauvtsa/ Ecc. 5. Þessara Læresveina Hiarta brenn i þeim medur enn þeir neyddu hann mz sier inn ad ganga. Sem z til christenn Madur/ ad þu a einhvørn Hatt faer smellt þitt Hiarta/ medur enn þu tilsp

fram̄ fyrer Guds Hæsign i þijñ Bænastad: Þad er hægt ad giøra i Kyrkiuñe under hñs Orda Heyrn/ef þad er riett predikad/og þu liær þvi Eyrun / og þar fyrer ukañ./ strax sem þu Augunum upplijkur a Morgna/þa Jhuga hñs Giæsku og þijna Illsku/hañs Tign og þiñ Overdugleik/hañs Velgiørninga og Vernd yfer þier/og þitt Hyrdu-leyse og Vanþacklæte/og nær þu hefur so giort um̄ Hrijd/þa gack til Bænarefñar/og bid Andañ ad bidia med þier/þvi þu viter ei hvørs þu ætt ad bidia/Rom. 8. Bruka somu Atferd a Kvølldum/og lát þessa Þanka svæfa þig/þa er þ vijst/ad þu verdur a einhvørn Hátt Bæn heyrdur/Act. 7. Moyses var eitt fagurt Barn Alits/sem Ritningeñ seiger / hañ predikade so vel fyrer Dootkur Pharaonis med Barns-Grátnum er hñ lá i Reyrkistlenum/ ad hun komst vid i Hiarta sijnu/ og sá Aumur a hønum/ Exod. 2. Miklu fegre mun sa vera i Guds Auglite sem med JEsu Bloode er ádreifdur. O hvørneñ munu hañs Myskunar Ydur fá leynt sier nær hñ heyrer þeirra Grát/og sier þra Tár sm̄ ut eru hellt i hid rauda Haf Guds Eingietens Sonar dyr-mæta Bloods/ hvørt miklu hærra kallar eñ Abels Blood/ Heb. 12. Þar þ miñer Elskuleger / gleymed ecke ad bidia iduglega og alvarlega um̄ náviſt JEsu : Slepped hønum ecke fyrr eñ hañ blessar ydur til Fulls. Þegar hønū er tapad/þa er øllu tapad/medañ þier hønum fast hallded/þa er øllu hallded/þott þier missed alla Hlute z jafnvel sialft Lijfed/þa erud þier jafn rijker/ þegar þier eiged hañ sm̄ allt Vald er giefed bæde a Himne og a Jørdu / Matth. 28. Og hafe þar nockurn Tijma vered Þørf a ad neyda JEsum til ad ganga iñ til sijn/og vera hia sier/þa er þ a þessum sijdurstu og verstu Døgum. VErt þu Hia Oss HErra þ Biad K Vollda TEkur Og a DAgeñ Lijdur / søgdu þesser Guds Meñ. Þad má kalla / ad alla reidu take miøg so til ad Kvøllda i Heimenum: Myrkur Ranglætesins taka til ad byrgia þ oss Sool Rietlætesins/hin sañá Guds Þecking og Skilningur a hñs H. Orde/er umsnueñ i Kappræður og Þrætaner. Þeir sm̄ eiga ad hafa Lykel Vitskuñar / stunda þad mest hvørneñ þeir meige flækia adra i Spurning: hm̄ er þeir ecke sialfer skilia/og þykiast mikler Meñ þeg

at þeir vel Muni hoggvast/en hitt se ſu Þeckingu Guds og hns Lær-doms sleppa Menn nu umm Stunder/og þad velldur þvi ad nockru Leite/ad Lyferned er øngvanveigenn so sem Christnum soomer/þar Menn lata Guds Ryke vera foolged i Ordum einum. Menn hafa Skyn Gud-hrædsluñar enn afneyta hennar Krapte/ 2. Tim. 3. so varla er ad finna Tru a Jørdu/ Luc. 18. eg meina þa Tru/ sem verke fyrer Kiærleik-ann/ Gal. 5. So þad er stoor Naudsyn øllum Guds Børnum ad neyda Christum ad vera hia sier/þar allt teiknar til þss ad Dagur Trolleñs mune ei langt i burtu vera/ og þott ei være/ þa veit eg ecke nema þad Augnablik sm eg life a sie Kvølld miña Lyfdaga/ þvi vil eg Jesu hall-da og hønum ecke sleppa/so nær sem eg dey/þa deye eg med Lausnara minn i Fadmenum/og ad hvort sm eg life edur dey/þa sie eg hns/Rom. 14. Slepp þu mier sagde hann fordum vid Jacob/ þvi ad nu Dagar/ Gen. 32. Minn HErra / eg vil ecke sleppa þier/ þviad nu Kvølldar / Eg sleppe þier ecke fyrr enn þu blessar mig/þvi eg veit ecke nær enn Myrk ur Daudans byrger mijn Augu. Noottenn er umlidenn/enn Dagurenn tek-ur ad nalgast sagde Pall a sijnum Døgum / Rom. 13. Þad var og satt/þviad þa var Sool Riettlætesins/so ad seigia/nijlega upprunnenn/ og skein fagurt i Heimenum leinge fram epter Plldunum. Enn nu ætla eg ad þssu meige umhverfa/og seigia: Dagurenn er hardt nær umm lidenn/enn Noottenn er i Nand. Vert þvi hia oss Herra/ þviad Kvøllda tekur og a Dagenn lydur. Ja/O HErra JEsu Christe/þegar dregur ad Rockre Ære vorrar/og vor Augu taka til ad formyrkvast i Daudan um/so þau sia ecke leingur/Vert þu þa hia oss þegar aller hafa for lated oss/ og vier sialfer høfu yfergiefed oss/ enn varþad Salu og Lyfe i þinn Myskunar Fadm/Lat oss þa leggia vora TruarHond i þyna Sijdu/og heñar Fijngur i Naglaførenn/og gief ad vier þa sieum truad er og ecke Vantruader. Vpplyk þa vorum Salar Augum/ ad vier þeckium þig oss af Gude giefenn til Riettlætis / til Helgunar og til eilijfrar Saluhialpar. Vænhert þad goode JEsu/fyrer þitt Blood og Forþienustu/ Amen/ J JEsu Nafne / A M E N.

Þridia Dag Paaſka.

Gudſpialled / Luc. 24. Cap.

A Þañ Tijma. Þa Læreſveinarner voru nu eñ ad tala um þetta/ ſtood ſialfur JEſus midt i mille þeirra/ og ſagde til þeirra: Fridur ſie med ydur. Eñ þeir ſkielfduſt og urdu hrædder/ og meintu ad þeir ſæe Anda nockurn. Og hañ ſagde til þeirra: Hvar fyrer ſkielfeſt þier/ og þvi koma ſlijker Þanckar i ydar Hiørtu? Sieed mijnar Hendur og mijnar Fætur / ad eg em þetta ſialfur. Þreifed a mier og ſkoded / þviad Ande hefur ei Holld og Bein/ ſo ſem þier ſieed mig hafa. Og þa hañ ſagde þad/ ſynde hañ þeim Hendur og Fætur. Og er þeir trudu eñ eige / fyrer Fagnadar ſaker / og undrande þad / þa ſagde hañ til þeirra: Hafe þier hier nockud Matarlegt? Og þeir løgdu fyrer hañ Stycke af ſteiktum Fiſke/ og Hunangs Seim. Og hñ took þad og aat fyrer þeirra Augū. Og hñ ſagde til þeirra: Þetta eru þau Ord/ hvør eg talade til ydar/ þa eg var eñ nu hia ydur/ þviad þad hlaut allt ad fullkomnaſt ſem af mier er ſkrifad i Moyſis Løgmaale / og i Spaamaña Bookum og Pſalmum. Þa opnade hañ þeirra Hugſkot/ ſo ad þeir ſkildu Ritningarnar/ og ſagde til þeirra: So er þad ſkrifad/ og ſvo byriade Chriſto ad lijda / og upp ad rijſa a þridia Deige fra Daudum / og predikaſt laata i ſijnu Nafne/ Ydran og Fyrergiefning Syndaña a medal allra Þiooda/ upphefiande i Jeruſalem. Eñ þier erud Vottar allra þeſſara Hluta.

Exordium.

FRidur a Jørdu og Mønnum goodur Vilie / Sungu Einglarner Fordum / þegar Mañkynſins Endurlauſnare var i Heimeñ boreñ / Luc. 2. Þa mattu þeir Himneſku Andar lyſa þeſſu Fridar-Bode i Umbode ſyns HErra / þar hañ laa eitt Omaalga Barn i Stallenum / og atte þo margt epter Ogiørt / ſem ad þurfte til ad ſemia þeñañ Frid mille Guds og Maña. Eñ nu/ þar hañ fyrer Kroſſens Dauda hafde afmaad allañ Ovinſkap ſem hañs Utvalde mætte fraa Eilyfum Fride hindra / þa lyſer hañ ſialfur þeſſum Fride yfer ſijnum Elſkulegum Læreſveinum / hvørier ad ſkyldañ fooru med þetta Fridar-Bod ut um allañ Heimeñ epter hañs Skipan. Eñ fyrer þvi / ad vier erum og þeſſa Fridar-Bods Hluttakande vorder / þa viljum vier af Gudſpiallenu Hugleida.

I.

1. Hvilijkur ad sie þesse Fridur. 2. Hvørnen vier eigum hønum ad taka. Þar til hiálpe oss hin goode Gud fyrer JESVM Christum / AMEN.

Vtleggingen.

HVilijkur ad þesse Fridur sie / Brædur mijner / þad fáa Men / nær Men athuga hvilijk ad var Sekt Mannkynsins/er þad styggt hafde hinn Almaattuga Gud. Er Fridur Jehu? sagde fordum Joram Jsraels Koningur/er hann mætte hønum a Veigenum/en Jehu svarade: Hvad gillder þig um Frid? Þar Hoordoomar og Tøfrar Moodur þinn ar vara enn nu/ 2. Reg. 9. Ad visu er þad satt/ ad vor fyrsta Mooder hafde ecke þær Skammer adhafst sem Jessabel/en þo mun ecke þvi neita/ af hennar fyrstu Synd/ eru komnar allar þær Synder/ er i Heimenum hafa sijdann drygdar vered. Þeirra Sekt varde allt til þess ad vor Fridar Høfdinge neglde þa Handskriftena a Tried/ sem i giegn oss var/under eins og hans blessudu Hendur og Fætur voru a Krossenn negldar. Þar var eingenn riettkalladur Fridur ædur fyrer syndugt Mannkyn/ jafnvel þott ad Synden være allt þangad til under Guds Þolenmæde/ Rom. 3. Noe byggde DRottne eitt Alltare epter þad hann var frelsadur af Vatnsfloodenu og Foornfærde þar a allra handa hreinum Dijrum/so ad Gud lyktade eirn Sætleiks Jlm og lijste Fride yfer Mannkynenu/seigiande: Ecke vil eg framar bølva Jørdunne þess Mannsins saker/ Gen. 8. Þesse Fridur nææde þo ecke nema til Lijkamlegs Frelsis/en þa voru Sæler nar Okvittar vid Gud/nema hann hefde vitiad vor upprunenn af Nædum i sijnum Myskunar Ydrum med Sendingu sijns Eingietens Sonar i vort Holld/þegar þad saklausa Guds Lamb var a Krossenum Foornfært þess allar Verralldarennar Synder / med hvøriu ad bæde Noa og allar ad-rar Gamla Testamentesins Foorner eru helgadar og fullkomnadar/ þa lyktade Gud til fulls eirn Sætleiks Jlm. Og þegar hann hafde hiálpad hønum ut af Daudanum/sem Paulus seiger/Heb. 5. ut af þvi Reidenn ar Floode sem gieck inn ad hans Sælu i Kvølenne/þa hefur þesse mikla Hetia/ ad uppleystum Daudans Fiøtrum med øllum Riette lijst þessum Fride yfer sijnum Brædrum. Þegar Brædur Josephs høfdu funded Fied i Seckiunum/er þeir ecke ættu Von a/þa urdu þeir Ottaslegner/

so þeir vissu ecke hvad þeir skylldu Raads taka / Gen. 43. Þa sagde Raadsmadur hns til Þrra: Fridur sie med ydur/Otteist þier ecke/Ydar Gud og ydar Fødur Gud hefur sendt Fied i ydar Sioodu. Þeir hofdu i þad sin eckert Illt giort/ samt Ottuduft þeir og meintu sier munde kiendt verda um þssa Barmenſku. En hvad hafde syndugt Mankyn i moote Gude giort? Þad hafde rænt hn sijnum Heidre/þad hafde Lijf-laated hans Eingieten Son med sijnum Illgiørdum / og ofan a allt þetta ecke þeckte meir sin Vitiunar Tijma / Luc. 19. helldur en Jacobs Syner vissu hvornen Fied var apturkomed i Secke þeirra. Veralldleger Høfdingiar/er Þr giøra Frid vid anan/þa stadfesta þeir hn med Brefum og Ritningum/edur og seliast Gisla a. Þess þurfte ei hier af vorre Hende/þvi vier attu vid þan eirn ad skipta/sem øngva Vissu þurfte af vorre Alfu og a alls Koste vid oss/ ef vier ecke holldum hans Fridar Samtmaal. En so han tæke allan Efa fra sijnum Lærisveinum um þetta Fridar-Bod/ þa sijner hn þeim þad/sem øllu sterkara og Obrygdulla var en nockurs Konungs Hønd edur Insigle/er hn sijnde þeim sijnar Hendur og Fætur. Gledelegt var þetta Fridar-Bod Lærisveinunum/ Br. M. en ecke høfum vier mina þeiged i þvi/ hvørra Fedur voru aan Guds i Heimenum/ Eph. 2. Hvilijkur er han sem vier hofdum flued fra/ Ja/ fra hvørium vier Daglega flyium / og brioottum hns Raad af oss med Syndunu? Þad er Konungur Himens og Jardar/Drotten sterkur Vandlætare/vitiande Ranglætis Fed rana a Sonunum i þridiu og fioordu Ættkvijsl/Exod. 20. Ja/munde vitiad hafa i þusund Lidu allt til Enda Veralldar/nema ad vier Riett lætter fyrer Truna hefdu Frid vid Gud fyrer Drotten vorn JEsum Christum / Rom. 5. Nu er þad vijst ad Synden reiknast so stoor sem hn er til/sem hun er a moote giørd. En um Guds Naatign er kunug ra en fra þurfe ad seigia. O Guds Barn/ hvilijk Glede er þad þa ad hafa Frid feinged vid svoddan Konung/og svoddan eirn Frid/sm alldrei um Æfe maa riufast / nema han af oss rofen verde / hvar fyrer þvi er ecke ad gleyma/ad skomu adur en Drotten fieck Lærisveinunu i Hendur Lykla Valldsd til ad fyrergiefa og apturhallda Syndunu/þa lijste

hañ Fride yfer þeim / Joh. 20. Þar fyrer nær þesse Fridur til allra þeirra sem taka Kvittun Synda sina af Gude fyrer hñs Rædsmaña Þioonustu. Nu er eitt Aflaats-Bref sm̄ Christur underskrifar med þeirra Hende a Høfud allra Kieit-truadra/ eñ Jñsiglar þad sialfur i þeirra Hiarta mz heiløgū Anda/ hvør ad er Pantur Arfleifdar vorrar / Eph. 1. Þess giefur Paulus/ 2. Cor. 5. seigiande: Gud hefur i Christo sætt Heimeñ vid sialfañ sig / tilreiknande þm̄ ecke þeirra Yfertrodslur / og leggiande oss uppa ad boda Forlijkun þessa. Þvi hvørs Synder kvittar eru/ hañ hefur Frid vid Gud/ Frid vid hañs Løgmaal/ og Frid vid Samvitskuna. O/ hvørsu fagrer eru þa Fætur þeirra sm̄ Frideñ boda/ Es. 52. Og hvad kuñe Gledelegra þm̄ ad bodast/ er sætu i Myrkruñū eñ þesse Fridur/ Nah. 1. So vier meigum þvi fagna er Zach skrifar Cap. 9. Hañ mun fyrer Testamentesins Blood utleida hina bundnu af þre Grifiuñe/ hvar eckert Vatn var iñe/ z boda Heidingiunum Frideñ. Og hefur hin eilijfa Giæska ecke læted þar med bued/ ad hañ hefur giefed oss Syndernar kvittar/ og giørt Frid vid oss i sijnum Syne. Þad dijra Giallo sem hin eilijfa Nægtign lauk i voru Hollde a Krosseñū/ mætte eñ þa meire Blessan/ meire Sælu/ og meire Fognud afreka/ þad var/ ad hañ setke oss i sijns Sonar Rijke / Col. 1. hvørt ad ecke er Matur nie Dryckur / helldur Fridur og Føgnudur i Heiløgū Anda/ Rom. 14. Þegar Veralldleger Høfdingiar giefa einhvørium Grid/ þa þyckiast þeir vel giora ef þeir læta hñ hallda Lijfe og Landsvist. David gaf Simei Lijf/ 2. Sam. 15. og þotte vel giørt ur þvi sem ræda var. Salomon gaf hønum Landsvist / þo med þvi Moote/ ad hañ fære ecke ut af Jerusalem/ 1. Reg. 2. Josua gaf Gibeonitunum Frid/ og þad til ad hallda Loford sitt er hñ villde ecke bregda/ og lagde hañ þeim þo nockurskonar Þrældoom uppa ad høggva Trie og bera Vatn til Þiooni-stugiørdareñar / Jos. 9. Eñ hvad er Gud skylldugur ad hallda vid oss Meñena/ sem Daglega briootū þañ Frid er vier uñum hønum i Skijrneñe/ nær hñ Trulofade oss sijnum Syne fyrer hañs Blood med Heiløgum Anda. Ja/ hvad opt høfum vier rofed þad Heit er vier so tijdt høfum giørt hønū i Skriptastool-
nūm/

num/ ad aflæta og sïæ vid Syndunum. Og samt hefur hann ecke einasta uppgiefed oss/ og Daglega uppgiefur øllum þm/sm vid hn Fridmælast / alla Skulldena / og þau mørgu tju Þusund Punda / er vier so ljót verdum honu skylduger/ Matth.18. helldur lofar oss Omælanlegrar Dyrdar eilijfre Þijngd/fyrer Munn sijns Þienara St. Pals/ 2. Cor.4. øllum þm sem bera vilia hid sæta Ok Christi z hns liettu Byrde. Ja/ øllu þm ed sier til hans snua vilia fra sijnu illu Athæfe og vondre Breifne/ allt fram under Daudastundena. Hvilijkur er þa þesse Fridur? Edur hvør fær hn nooglega prijsad. Ecke hefr Drottenn heiled sijnu Børnu Veralldarennar Fride/miklu helldur seiger hn þeir skule hafa Angist i Heimenu/ Joh.16. en þvi hefur hn lofad ad þeir skylldu hafa Frid i sier/Joh. 14. Ja/ þann Frid sm Verølldenn kan ei ad giefa/ z þann Frid sem engenn kan af oss taka / Joh. 16. so leinge vier høfu Frid vid hann sm oss þennan Frid alleina giefed hefur z giefa kan/enn eingenn annar. Þar verdur alldrei so tryggelega bued um nockra Veralldarennar Sætt edur FridarGiørning/ad Menn kunne ad seigia ad hn skule leinge stadfastur vera. Hann kan ad vara i tveggia Konunga Tijd fra a mille/ medan þeir lifa bader/ og þo ecke allttijd. Hvad leinge helldst Sætten a mille Syrlands og Samariam / er Achab og Benhadad giordu? 1. Reg. 20. Hvørsu vel efnde Ptolomeus þad hann heited hafde Dootttur-Manne sijnu Alexandro / edur Romveriar Gydingu? 1. Macc. 10. og 11. En uppa þann Frid mæ reida sig/ er Gud heiter oss syndugu Mønnum/ þar er alldrei Lijge fundenn i hns Munne. Eckert er tijdara enn þad i Heimenum/ad þegar Tveir hafa Osætter vered/ og þeir lææast þo sæktast heilum Sættum og jafnvel sveriast Eyda a/ ad sa bregdur af er sijdann fær Valldeð meira/ og finnur sier allt til Orsaka helldur enn ad hn ecke hefne sijns Vansa / sierdeilis ef hann þykiest hafa vorded under i Sættenne/ þvi er þesse Malshættur Heimsins; Vakta þig fyrer þm Vin er þu hefur sætst vid. En þka er ecke ad Ottast hia Gude/ øll hns Verk eru Mijskun og Sannleike/ Ps. 25. Hann er Trur/sialfu sier kan hn ecke ad neita/ 2.Tim.2. Nema ef vier vilium kalla þ Brygdmælge/ad þær Hefnder koma ecke strax

yfer

yfer vondar Giørder sm̄ hañ hefur hootad þeim/ eñ vier bregdū Daglega af/ og ecke giesum vier um̄ eitt Augnablik hallded vor Sære / þo hefur hñ ecke Vtskufad oss/ecke hefur hañ eñ nu broted þañ Frid vid oss/sm̄ hañ giort hefur vid aumt Mañkyn fyrer syns Sonar Dauda/ Rom. 8. jafnvel þott þad siala meige / ad a þessu Tymum hafe allt Hollð fordiarfad siñ Veg / ei sydur eñ a Døgum Noa / Gen. 6. svo Meñ kuña øngva Orsøk til þss ad færa/ad hiñ strange og Riettlaate Doomare ecke kollsteipe þessare vantruudu Verølld/nema þa/ad hañ er Gud og ecke Madur / Hos. 11. Þetta munu Ofgar þykia er eg tala/eñ giætum ad hvørsu fleire Mañesktur þar eru nu i Heimenum eñ a Døgū Noa/ hvørsu lytell ad er Christeñdoomureñ hia Heidingiunum/Hvad fæer af Christeñdoomenū sem siaka þa riettu Tru/og hvad fæer af þeim sm̄ hana siaka/ er færa verduga Avøxtu hefie. Hvørneñ a þessu stendur/ veit Gud eirn / þad er ei Møñunum unt ad vita. Verda ma ad þar sieu fleire Guds Børn eñ Meñ hyggia/þvi Elias visse jafnvel ecke ad þar voru so mørg þusund i Israels Ryke / sem ecke høfdu beygt syn Knie fyrer Baal/1.Reg.19. Eñ ættu Meñ epter ytra Alite edur Mañlegre Skynseme ad dæma/ þa kyñe einhvør ad vyssu ad ætla/ad i Ollð þssare mundu ecke øllu fleire vera Riettlat/ epter þvi sm̄ Tala reñur til/helldur eñ fyrer Flooded. Þetta skrifa eg alleina til þss ad Meñ þecke Guds Oumrædelega Giæsku z Trufeste/ ad hñ helldur vid oss eñ nu i Dag þ Sattmal er hñ giørde vid Noa. Hvad miklu framar mun hñ þa hallda þa Sátt er hñ giort hefur vid syna Vtvalda i Christo. Þess er og ad giæta/Brædur myner/ad þott vier giørū Frid vid Meñena/ sm̄ oss Vollðugre/Gøfugre og Sterkare eru/þa er ecke trutt um̄ ad þr kuñe ad duga oss þott þeir villdu/nær adrer þm̄ sterkare ryssa a moote oss/þvi allt Hollð er Hey/seiger Rødd Hroopandans / Esa. 40. Lyted gagnade þ ad Juda og Ephraim ad þr sendu til Konungsins af Assyria og Ægyptalande / þvi Drottiñ sagde: Hañ skal ecke kuña ad græda ydur/og ecke ad lækna ydar Saar/ þvi eg em so sm̄ grimt Leon a moote Ephraim/ og so sm̄ ungt Leon a moote Juda/Os.6. Soddañ Munur er nu a þm̄ Fride sem Verølld-

eñ giefur/og þeim er Gud giefur: Sieu þeir so Mællugar/ so Vin-
sterker/ so Frændmarger sm̄ þeir vera vilia/ Eg a eirn Vin sm̄ alld-
rei skal bregdast/ Eg em Hañs / og Hañ er miñ/ Cant. 6. Hañ er
megnugur uñ ad setia Krook i Zenacheribs Naser/ Esa. 37. Hañ giek
ur dreckt Pharao og hñs Vøgnum/ og Reidmøñum/ Exod. 14. Hañ
kañ ad slaa Jeroboams Her/ þott hñ hafe umkrijngt Abiam. 2. Paral.
13. og þocknest hønum ad læta vonda Meñ hafa Yferhøndena / þa
vil eg seigia med David: Giøre hañ vid mig hvad Gott er / i hañs
Auglite / 2. Sam. 15. Pad næger mier ad eg hefe Frid vid hañ sem
er Gud Fridarens/ 2. Cor. 13. Hañ giefur mier Frid i Offsoknunum/
Rijkdoom i Armoodnum/ Virdingu i Forsmæneñe/ Heilbrigde i Siuk-
doomenum/ Sadning i Hungrenu/ Glede i Sorgeñe/ Pad næger mier
ad hñ er miñ Vinur/ þegar aller mijner Viner hafa mig yfergiefed.
Seiged mier/ hvad vill Verølldeñ giøra þm̄ er Gud hefur giort so lijn
da/ ecke meir eñ eitt Barn einu Risa edur Skollahvelpureñ Leonenu.
Ef eg er i Lande einhvøriu þar sm̄ Herskætt er/ eñ veit þo ad þar er
Fridur i mijnu Lande/ hvar eg hefe Bu mitt/ mijna Vine og Frændur
z allañ Lijkamlegañ Varnad/ þa er eg þo betur til Frids þott eg sie mz
al Ovina staddur/ eg er ei nema ein Mañeskia/ eg vil seigia mz Spek-
ingnū/ Eg ber allt mitt mz mier/ eg vil a einhvørn Hætt sia til hvørn
eñ eg Lijfs afkomest og nææ mijnu Fødurlande. Guds Børn eru ad
søñu i Hers-Høndū/ i Vtlegd hijsare/ eñ þeirra Vmgeingne og þeirra
Borgar-Rietttur er a Himnum/ Phil. 3. Allt hvad þau hafa i Ver-
ølldeñe/ þad er ecke þeirra/ Gud gaf þ ad søñu þeim til Brukunar og
Medferdar/ eñ þau hafa ecke fest Hiarta sitt þar vid/ helldz hafa þau
þad Gude aptur giefed/ eru þad Gots edur Gardar/ Metord og Vird
ingar/ Gull edur Silfur/ þad er ecke þeirra eiged/ þad er Christs Fie
allt samañ/ og jafnvel sialft Lijfed/ eñ fra Fasta-Eign er a Lande lif
ande Mañs. Eg vil sia til hvørneñ eg kuñe ad naa þangad Lijfs/ hvar
eingeñ skal Lijfed fra mier taka / hvad mier alldrei mun bregdast / so
leinge sm̄ eg hefe Frid vid hañ/ sm̄ er Fridarens Gud/ sem er Lijfsins
Høfdinge/ Act. 3. JEsus Christus/ hvør ed daudur var/ og sia hañ
lifer/

lifer/ Apoc. 1. so leinge/ Eg veit minn Endurlausnare lifer/ so Ottast eg eckert Strijd/ hönū er ecke um̄ Megn ad leidseigia mier i giegnum mina Fiandmana Hendur/ ja/ i giegnū sialfan Daudann inn til Lijfsins/ og ad lata mig lifa þott eg deye/ þui hvørt eg life edur dey þa er eg þo hn̄s/ Rom. 14. Þvi vil eg seigia: Daude hvar er þinn Broddur/ Helvijte hvar er þinn Sigur/ 1. Cor. 15. Gud er sa sem oss hefur Siguren giefed fyrer Drottenn vorn JEsum Christū/ hönū sie Lof/ Dyrd og Heidur ad Eilijfu/ Amen. Og er nu þetta sagt þar um̄/ hvilijkur ad þesse Fridur sie/ Epterfylger ad tala um̄ hvørnenn vier eigum hönum ad taka.

Þad er ecke noog/ Guds Børn/ ad þyggia Grid af einum Konunge nema Menn hallde þau. Zedechias Konungur took Grid af Nebuchadnezar / hvør ed gaf hønum Konungs Rijke i Juda epter Frænda sinn Joachim/ 2. Reg. 24. Enn hann giørde Uppreist a moote hønum og hiellt ecke Sattena/ hvar fyrer hn̄ took hn̄ fangenn/ stack hn̄s Augu ut og flutte til Babilon / 2. Reg. 25. Margur hefur sa teked Grid af Gude i Skijrnenne fyrer Christi Blood / sem̄ skytst undan hm̄ aptur og giørest Satans Madur / med Vantru og Syndsamlegu Athæfe/ og verdur þa hin seirne Villann argare hinne fyrre/ Matth. 27. Hvar med giellum vier þa vid hinn Almattuga Grid hallded? Ef vier erum hn̄s Þegnar vordner/ þa eigum vier hønum Skylldur ad giallda/ hin fyrsta Þegnskyllda vor vid hann / er audmiukt Þacklæte Hiarta vors fyrer þennann hæleita Velgiørning/ Offred Drottne Lofgiørdenne seiger David. Varla ma minna vera Br. M. enn ad vier Offrum hønum Kalfum Vara vorra/ Os. 14. Þad er Lofgiørdenne er sijnū Eingielna Syne þui saklausa Guds Lambe liet slatra a Krossens Alltare til ad forlijka Heimenn vid sialfann sig. Margr þykest ad sofnu þennann Skatt luka Gude/ ef hann syngur hønum eitt Psalmvers med Munnenum alleina/ enn hvørt ad Hugur fylge Maale/ þad al huga Menn ecke so giarna/ so hn̄ mun hafa Orsøk til ad seigia vid marga þa sem̄ lata þacka hm̄ hier fyrer: Þetta Folk nalægest mig med Vorunū/ enn þeirra Hiarta er langt þar fra/ Esa. 29. Enn hvørsu miøg ad Menn brioote ? uds

Frid af ſier med þẏſſu Opacklæte/ þad ſiaũ vier medal añarra a þeim tẏu Lẏkþrœu er Jeſus hreinſade/ um̃ hvoria hñ ſagde: Voru ecke tẏu hreinſader? eñ hvar eru hiner nẏu? Luc. 17. Fañſt eingeñ ſa ed aptur ſnere og giæfe Gude Dẏrdena / Nema þeſſe Utlendingur? Og hañ ſagde til hñs: Statt upp og gack burt/ þẏn Tru giørde þig hoolpeñ. Hiner voru alleina a Lẏkamanũ hreinſader/ þeſſe bæde a Sælu og Lẏkama/ þvi eckert kalade Drottẽ um̃ Tru þeirra/ og mun Sælareñar Heilbrygde hafa fared þar epter. Eg er og nærſta miøg uggande um̃/ ad þar ftñeſt varla eirn a medal tẏu/ ſem þka Hiælpræde/ þeñ añ mikla Frid ſm̃ oſſ er i Chriſti Dauda og Uppriſu bodadur/ ſo þecke ſem byr iar. Fleſter læta ſier nægia med þad ad ſẏna ſig Kieñemañenũ i Kyrkiuñe i Skriptaſtoolnum i utvortis Iatningu Truar ſiñar Einuſiñe edur Tviſvar a Are/ eñ hvørt ad Samviſkañ kiemſt vid af Tilfiñingu Syndaña / hvørt Elſkañ til Guds er ſo miøg heit / þar um̃ mætte efaſt hia allmørgũ/ þvi añars mundu Meñ hafa meire Vidleitne a ad hafna Syndunum/ og Elſkañ til Guds munde framar ſpretta ut med Verkunum/ ſo hañ þar med yrde Dyrkadur/ þad er ad ſnua aptur og giefa Gude Dyrdena/ ad ſnua ſier fra ſẏnu Ogudlegu Athæfe/ og taka ſẏna Illſku Breitne fra hañs Auglite/ Eſ. 1. Ef hañ er vor Fader/ Hvar er þa hñs Heidur? Ef hañ er vor HErra/ Hvar er þa hañs Virding? Mal. 1. Þad er miñſt verdt ad lofa Gud og þacka hønum med Muñenũ/ þad giøra og Hrafns Ungarner/ ſeiger David/ Pſalm. 147. og eru þeir ecke med hañs Sonar Bloode afrekader. Ecke koſtade þ Gud nema eitt Ord ad ſkapa þa og allañ Heimeñ/ Gen. 1. eñ hvad ſeiger Paulus vid oſſ? 1. Cor. 6. Þier erud Verde keyþter/ þar fyrer dyrked Gud i ydar Lẏkama/ og i ydar Anda hvørier ad eru Guds. Hvørneñ ſkulum vier hñ dyrka i vorum Lẏkama? Hvad ſeiger hñ eñ aptur/ Col. 3. Deyded ydar Iardneſka Limu/ Saurlẏfe/ Ohreinleika/ Lauslæte/ vonda Gyrnd / Agyrne ſem er Skurgoda Dyrkan / fyrer hvørt ad kiemur Reide Guds yfer Børn Vantruareñar. Legged af allt þvilẏkt/ Reide/ Gyrnd/ Illſku/ Gudløſtun/ Nẏdyrde fra ydar Muñe/ þad er ad dyrka Gud i ſẏnũ Lẏkama/ ad afſnẏda þeſſa Limu hiñs Gamla

Mañſins.

Mañsins. Postulen̄ seiger/ad þ þvilijkt kome Guds Reide yfer Born Vantruarenar/ſmed hvad Omøgulegt þ er ad hafa Frid vid Gud/nema Men̄ aflegge þſſe Verk Myrkrañ/ſ Von er a/þvi ecke hef:Gud læted kvelia sin̄ Son til þess/ad vier þioonū Syndenne i hennar Girndum/edur lætum hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama/Rom.6. þvi han̄ hefur ecke kallad oss til Ohreinleika/helldur til Helgun/ seiger Postulen̄/ 1. Tess.4. En̄ hvørnen̄ meigum vier Gud vegsama i vorum Anda? Þad er i Sæalum vorum / þad er / ef vier færum Andans Avexte/hvørier eru þeir: Þad seiger oss Paulus/Gal.5. Þad er Kiærleike/ Fognudur/ Fridur/ Þolen̄mæde/ Goodgyrne/ Goodfyse/ Tru/ Hoogværd/ Bindende/ og endar han̄ so þetta Tal med añare Mælsgrein/ sem alla Guds Þioonustu i sier innebindur/ seigiande: En̄ þeir sm̄ Christi eru/Krossfesta sitt Holld med þess Gyrndum og Tilhneigingum. Hvør sm̄ þad Daglega giører epter þvi sem Guds Ande fær i hans Breiskleika verkad/han̄ ma vera fullviss um̄ Guds Vinattu/ jafnvel þott eingen̄ giele fullkomen̄ vered i þessu daudlega Hollde/þvi ef vier gongum i Andanū/ þa erum vier ecke under Løgmalenu/Gal. 5. En̄ þetta Frelse eigum vier ecke ad bruka til þess/ad læta epter oss Smaa-Synndernar / er vier so køllum / og ælla þad sie noog ad varast Stoorglæpena. Þar er eingen̄ so lijtil Synd til / ad ei sie hun noog til ad fordæma Mañen̄ ef Gud vill i Doom vid oss ganga. David bad Gud Forlæts a sijnum heimuglegum Syndum/ Psalm. 19. Þvi mun þad ecke Ohult ad drygia hinar Smaau vijsvitande. St. Pæll sagdest jafnvel ecke skyllde Kiot eta ef han̄ visse sin̄ Brooder Hneixladest/ 1. Cor. 8. Og mun margur hallda þad fyrer litla Synd/þad er alldrei lijtil Synd/sem Guds Riettlæte fordæmer/ en̄ han̄ fordæmer allar þær sm̄ vier kiklar edur øngvar køllum. Þad er allt Synd sm̄ Helvijte forþienar/En̄ þær forþiena allar þad sm̄ Madurin̄ lætur vijsvitande epter sier / og liggur i þeim viliande / jafnvel þott ei sie þvilijkt af Møñunum kallad nema Guds Barna Bresster. Smaa-Regned vætter eins miog og Stoordroparner/ þær smaau Synndernar kuña ad verda hvad skadvænastar/ þvi vier Reiknū þær ecke og verda þvi flestar/ og

þooft þær sieu smaar i vorum Augum/ þa verda þær þo stoorar/ nær vier bryggium þeim leinge heima. Eirn lijtill Ormur / þegar hañ er svolgeñ i Magañ/ þa etur hañ so leinge um̃ sig/ ad hañ verdur stoor/ nema hañ añadhvort sie drepeñ/ eda hönum sie uppsellt. Eirn lijtill Puke þegar hñ er einusiñe iñkomeñ i Hiarta Mañsins/ gietur vorded ad stoorum Diøfle/ef hañ er lateñ hindrunarlaust/og þegar hñ er so vaxeñ/gietur hañ teked Sio Anda sier verre/ Luc. 11. Meñ taka eirn lijteñ Dreing til Foostturs/ ef hñ er Skalkur/ sm̃ marger eru/þa giør er hañ sig ad Husbonda/nær hñ er fullordeñ/og rædur sijna Lijka iñ i Hused/ þar til hañ med sijnum Fieløgum drepur Husbondañ / ef hañ þorer / og giører sig Herra af Gotzenu. So eru hinar litlu Synder-nar/þau dælitlu Børn Satans/er vier leikñ off ad/ medañ þau ung eru/ þau verda vor Ofmeñe um̃ sijder/ og taka vort Andlegt Lijf fra oss/ og eyda þm̃ Fiesiood ur voru Hiarta sem med Guds Bloode keypt-ur er. Sumt Gaman og Gledskapur/ sem heiter Kurteyse i Fyrstuñe kañ ad verda ad Hædne og Spieskap/so þegar Meñ hafa leinge van-ed sig a ad hæda Meñena/og þvi er hroosad af þeirra Lijkum/er leita sier Fordilldar i slijku / þa fer þeim so fram̃ i Kunsteñe/ ad þeir fara ad hæda ad Gude og hañs Heilaga Nafne. Þad þyker hia oss Sak-lijted ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma ad Gamne sier idaglegu Ta-le/edur kalla a Andskotañ/eñ sa sem þta hefur leinge tamed sier/høn um mun ecke þykia miked fyrer ad bruka þad sama til ad liuga Lijf og Æru af sijnum Naunga/hañ sem reiknar þad fyrer øngva Synd/ad hañ forsoome ad gaanga til Kyrkiuñar/og leikur sier ad Hiegoomañi a Guds helgum Døgũ/hñ kañ ad verda yfergiefeñ i so frælleitt Siñe/ ad hñ þeinke/ad þ sie ecke nema fyrer Sida saker ad Meñ bruke helg-ar Tijder. Eg seige þta til Dæmis um̃ allt þ er Meñ giøra a moo-te hinum Bodordunum/sem hvør eirn kañ ad skilia/ ef hañ vill giefa nockurn Gaum ad Fram̃ferde sijnu/og taka Vara a Sælu siñe. Fyr-er þvi/ef þier vilied hafa Frid vid Gud/Br. M. þa dreped þssa smaa Puka / edur ad vijsu giøred þa so Vanmeta / ad þeir ecke verde ydar Ofur-Efle/ añars munud þier ecke Frid vid Gud hafa. Eñ søkum

þess/

þess/ad eingeñ af oss er so Adgiæteñ edur Varkaar/ad ecke falle Blett-ur a vort Skyrnar-Fat a hvørre Stundu/jafnvel þrra sm̃ bester eru/ þa eigum vier i hvørt Siñ/ sem vier af nockurre Nrosun verdū yfer-stigner/ ad þvo hañ af med beiskum Ydrunar Tаarum / ef vier vilium Frid vid Gud hafa. Jaa / vier eigum ad ganga streingelega i Doom vid sialfa oss / og ecke laata vora Ydran stijga frañ yfer almeñelegar Synder/þvi þær fordæma eins Mañeñ og hinar strooru / nema Meñ þeirra af Hiarta ydrest: Giætum þess/ ad Gud er Riettlaatur/ hñ er Ekkergaangssamur og strangur Sooknare / hañ heimter ecke alleina stoor Summurnar/ helldur vill hñ laata giallda hiñ sijdarsta Pening/ Matth. 5. Hvar med faum vier þessa Sekt loked nema med Christi Forþienustu/ sem er Oendañleg: Eñ hun verdur øngvum tilreiknud/ nema þeim/sem ydrast af Hiarta Syndaña. Ad sonu kuña Meñ ecke allra ad ydrast sier i Lage/ hvør veit hvad opt hñ fellur? Psalm. 19. Giætur þu uppreiknad alla þijna Vngdooms Breste? Hvør maa telia alla sauruga Þaanka z Onytiu Ord? Þad er ad vilia telia Sandeñ z Bylgiur Siaafarens/ Eñ þar vier erum oss þess Samvitande/ad vier so opt hrøsum / so ad øll vor Reisa fra Vøggune til Grafareñar / er varla añad eñ eirn sijfelldur Blood-Vadall/ þa eigum vier ad laata oss þad af Hiarta angra / ad vier erum so under Syndena sellder / Rom. 7. Jaa/ i Samtale vid vora Vine og Naunga / edur og nær vier sleppum oss i Gaman og Gledskap / þa byriar Riett-Christnum Mañe ecke einasta Adgiætnum ad vera / ad ei stygge hañ Gud med Muñe sijnum/helldur og i hvørt Siñ/ nær hañ kiemur til sialfs sijns aptur/ad hugleida hvørt ecke hafe hñ rasad med siñe Tungu/og fiñe hñ þad/sm̃ aan Efa optlega fiña maa/ad laata sig þess af Hiarta ydra og bidia Gud um̃ Naad/ef vier vilium vera fullvisser um̃ hñs Vinattu/ z ecke einasta eigū vier þær Synder ad fordast s̄ eru Riettlætis a moote Guds skielsfelegu Naatign/helldur og ef vier vilium hñs Viner vera/ þa eigum vier ad kappkosta ad hallda Frid vid vora Brædur i Heimenum/ Rom. 12. Hvad er þad fyrer Fridur er DRottiñ spaar um̃ ad verda mune i Rijke Christi / Esa. 2. Ad þeir mune giøra

Sverdeñ

Sverdeñ ad Ploog-Jarnum/og ſijnar Skænger ad Lieñ/z ein Þiood ſkule ecke ryckia Sverde moote añare/z Þr ſkule ei framᵛ læra Stryds Atferd. Hvad ſijneſt ydur/Børn mijn? Mun þetta vera ſa Fridur / ſem Verolldeñ giefur? Ecke Teiknar til Þſſ nu um̃ Stunder/þar ein Þiood rijs upp i moote añare/og Frændur og Naungar beraſt Bana-Spioot epter/helldur er þad Fridur Guds ſa ædre er øllum Skilninge / Phil. 4. Þad er øll Andleg Farſælld/ſem Guds Poſtular/Paulus/Petrus/Judas/ z Johañes i ſijnum Opeñberunum ſafnañ Oſka Guds Søfnudum/ eñ ecke er þad ſijſt Eindrægne Andañs / ſem øll Børn hafa a mille ſijn / hvar helſt þau eru i Heimenum : Sa ſem ecke er i þeſſum Fridar Sacktmaala iñebundeñ/ hñ er ecke Limur hiñar ſøñu og Oſijnelegu Guds Kyrkiu. Vakte ſig þvi hvør og eirn ſa er vill Chriſti Limur heita/ ad ei ale hñ nockurt Hatur til ſijns Naunga. Og er þad ecke noog ad vier hølldum Frid vid Vine og Frændur / Tollheimtumeñ og Þutur giøra þ z hid ſama / Luc. 6. helldur bijdur Endurlauſnareñ oſſ/ad vier elſkum Ovine vora/Matth. 5. Þad Løgmaal er þungt ad ſøñu Hollde z Bloode/ eñ ecke ſo miøg þm̃ ſm̃ epter Gude er ſkapadur/og leitaſt vid ad breyta epter ſijnum Lauſnara/hvør ed beidde fyrer þeim er hñ Kvøldu / Luc. 23. Eiger þu nockurn Ovin/ Chriſteñ Madur/ þa giæt þeſſ ad Gud er þiñ beſte Vinur/ og Andſkoteñ hiñ argaſte Ovinur / giør þvi ecke þad hinum til Stygdar eñ þeſſum til Þægdar ad hataſt vid þañ ſm̃ er þiñ Brooder epter Natturuñe / fyrer hvørn Guds Sonur hefur Kvøl og Dauda lided eins og þig. Ef þu hatar þiñ Ovin og þad ſo miøg / ad þu villder hañs Dauda/ þa giør honũ Gott/ ſiea til ad þu faaer giørt þier hñ ad Vin med goodu Atlæte/ faaer eru ſvo Hreckvijſer ad þad tekeſt ecke / eñ ef þu fær þvi til Vegar komed / þa hefur þu dreped Ovineñ eñ frelſad þiñ Broodur og giefed honum Lijfed / 1. Joh. 5. Og afrekad Saalu eina Gude til Handa/ſm̃ er ſtærre Sigur eñ þott nockur hefde Kongarijkeñ under ſig broted / þvi hun hefur Guds Sonar Blood koſtad hiaa hvøriu øll Verølldeñ er Fis ad reikna. Svoddañ Hefnd er ecke einaſta Saklaus/helldur og Gude kiær og af øllum hañs Børnum vel

Maaliteñ.

Aliken. Gud giæfe ad Christner Men villdu temia sier þessa Hugarfar/ þa munde Fridur og Eindrægne halldast bekur Manna a medal/ helldur en skiedur nu um̃ Stunder / þa mundu Men Frid hafa vid sialfa sig og Samviksku sijna/ Frid fyrer Heimenum/ þvi sa ed þvilijkt giører / hann er af Gude fæddur / og yfervinnur Heimen / 1. Joh. 5. Frid fyrer Dioflenum / þvi hann er Christi Barn / sem Dioflenum hefur utsnarad / og troded hann under sijna Barna Fætur / Rom. 16. Ja/ Frid vid hinn lifanda Gud sem øllu rædur bæde a Himne og Jordu/ J hvørs Rijke ad Fridurenn og Riettlæted kyssa hvørt annad / Psalm. 85. hier i Tijmanum / en i Eylijfdenne mun a Fridnum eingenn Ender verda / Esa. 9. Þeirrar Sælu Vissar niootande ad verda unn þu oss þijnum Børnum O þu Stoore Gud Fridarens/ Rom. 16. fyrer hinn sanna Fridarens Høfdingia JEsum Christum/ Esa. 9. A M E N.

Fyrsta Suñudag epter Paaska.

Gudspialled / Joh. 20. Cap.

EN ad Kvollde þess sama Þvottdags / þa ed Læresveinarner voru samannkomner ad lycktum Dyrum fyrer Hræfslusaker vid Gydinga/ Kom JEsus þar/ og stood i Mided / og sagde til þeirra: Fridur sie med ydur. Og þa hann sagde þetta/ Sijnde hann þeim Hendurnar og sijna Sijdu. En Læresveinarner glødduft vid/ad þeir saau HErrann. JEsus sagde þa enn aptur til þeirra/ Fridur sie med ydur. Lijka sem Faderenn sende mig/ so sende eg ydur. En sem hann sagde þetta/ Blies hann a þa og sagde til þeirra: Medtaked þier Heilagann Anda / hvørium hellst þier fyrergiefed Syndernar / þeim eru þær fyrergiefnar / Og hvørium hellst þier aptur hallded þær/þa eru þær þeim aptur halldnar. En Thomas einn af þeim toolf / sem kalladest Tvijbure/ var eige med þeim/ þa JEsus kom. En hiner adrer Læresveinarner søgdu til hans: Vier høfum sied HErrann. En hann sagde til þeirra: Nema ad eg siaae Naglaførenn i hans Høndum / og ad eg leggie minn Fijngur i Naglaføren/

fören/ og legge mijna Hond i hans Sijdu/ þa true eg ecke. Og eptir eitt atta Daga voru ein aptur hans Lærisveinar þar inne/ og Thomas med þeim/ Kom JEsus ad lyktum Dyrum/ stood i Midiud/ og sagde: Fridur sie med ydur. Sijdan sagde hann til Thomam / Rieltu þinn Fijngur hijngad/og skoda mijnar Hendur/ lypt upp þinne Hende og legg i mijna Sijdu/ og vert ecke vantruadur/ helldur truadur. Thomas svarade og sagde til hans: DRotten min og Gud min. JEsus sagde til hans: Af þvi þu sæst mig Thoma truder þu/ Sæler eru þeir sem ecke sia og trua þo. Morg önnur Teikn giörde JEsus i Augsyn sinna Lærisveina/ hvør ad eige eru skrifud i þessare Book / en þetta er þvi skrifad/so ad þier trued þad/ ad JEsus sie Christus Sonur Guds/ og ad þier so truader / hefdud Lijfed i hans Nafne.

Exordium.

Hegar JESVS hafde læknad hinn Limafallssiuka med þvi Orde ad hann sagde til hans: Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/ Matth. 9. Þa prijsade Foolked Gud / er þvilijka Magt hefde Monnunum giefed. Ecke hefur þetta Foolk so undrast yfer sialfu Kraptaverkenu/ þvi þeir voru þessu alvaner af Frelsaranum / annars mundu þeir ecke hafa þørf þenna velka Mann til hans / helldur yfer þvi / ad hann læknade med Orda Tiltæke þessu / þvi þad hafde a þeim Dögum ecke heyrst ad nockur Madur hefde Vald til ad fyrergiefa Syndernar / hvar af Pharisear tooku Orsök til ad bera sier þa Ohæfu i Munn / ad hann Gudlastade. Enn hann sem Auglijste sitt Vald til ad fyrergiefa Syndernar med þessu Kraptaverke / so ad þeir ed þad sau undrudust og prijsudu Gud / er þvilijka Magt hefde Monnunum giefed / Hann same hefur og þetta Vald i Hendur feinged Syndugum Monnum sijnum Postulum / so sem vier strax heyrdum af Gudspiallenu / og ecke einasta þeim / helldur og ollum þeirra Epterkomendum allt til Veralldarennar Enda / Matth. 28. Ad þeir i hans Nafne fyrergiefa Syndernar / ecke so sem af sialfum sier / helldur so sem Christi Þienarar / og Radsmenn Guds Leyndardooma / sem Paulus vottar / 1. Cor. 4. Enn so miked / so hatt leitt og so Guddoomlegt sem þetta Vald er/ so vanfared er og med þad/bæde fyrer þa sem þad i Hende hafa / og so hina er under þvi eru / ad hvörerger forgrijpe sig a hans Dyrdlegre og Ognarlegre Hatign / sem ad er Höfundur þessa mikla Vmbods / Og fyrer þvi ad a þessu rijdur / öll Velferd Christens Manns (sem er ad faa Kvittun Syndanna) þa vil eg nu ad þessu Sinne tala um þetta Tvent / sem er. 1. Hver ad sie Skyllda þeirra er ödrum eiga ad boda þeirra Fyrergiefning/ og 2. Hinna sem hana þiggia eiga. Gud styrke oss i þessu Verke med Naad sijns gooda Anda I JESV Nafne / A M E N.

Vtleggingen

Vtleggingeñ.

TVent er þ ʒ Christi Þienar[v] eiga i þssu Guds Eyrende ad akhuga/ sem er 1. Ad ecke bode þr Kvittun Syndaña þm̄ / sem heñar eru Overduger. 2. Ad þeir hallde heñe ecke fyrer hinum / er hun med riettu tilheyrer. Hiner fyrre eru med tveñu Moote/añadhvort eru þr Jaafrooder/edur og Ogudleger og Hardsvyrader. Hverigum af þessum a Raadsmadur Christi ad boda Syndaña Kvittun: ecke þm̄ fyrre/ þvi sa ʒ etur ʒ dreckur Overdugur/hñ er sekur vid Holld ʒ Blood DRottens/seiger Paulus/1. Cor. 11. Eñ sa etur og dreckur Overdugur/sem ecke reyner og proofar sialfañ sig/eñ hverneg maa sa reyna sialfañ sig er ei þeck[r] Syndena? eñ hverneg maa hñ Syndena þeckia añ Logmaalsins Þecking[v]? an hvørs ad jafnvel St. Paall ecke þeckte ad Gyrndeñ var Synd/ Rom. 7. Þad er øllum Møñum kuñugt / ad eingeñ fær kvitta Syndena i Hiñmeñū/ utañ hañ bere Angur og Trega þ hana/ eñ hverneg maa hñ læka sig angra þa Synd/ er hañ þecker ecke/og er þa þo ecke nema Helfteñ af Skylldu vorre. Ecke er þ noog ad þeckia Syndena ʒ angrast af heñe: Litlu gagnade þ Cain og Judas þott hiñ segde / Myn Synd er meire eñ ad hun fyrergiefeñ verde/Gen. 4. Eñ þsse/Jeg hefe illa giørt þad eg sveik saklaust Blood/Matth. 27. St. Peturs/Matth. 26. Davids/2. Sam. 12. hiñ[r] Bersyndugu/Luc. 7. og añarra soddañ Maña Þeckingu/skal hafa til þss ad faa Syndena kvitta/þar þ sokū þss ad Blooded JEsu Christi hreinsar oss af øllū vorū Syndū/1. Joh. 1. og ad i eingum ødrū er Saaluhiaalpeñ/Act. 4. Þa kañ eingeñ ad faa hia Gude Lausn Syndaña fyrer utañ hñs Þeckingu / og er þad ad søñu ecke noog ad Meñ vite/ ad hñ sie fyrer Syndernar dæeñ/ Rom. 4. helldur og ad tileinka sier hañs Forþienustu/og trua þvi fastlega ad þ saklausa Guds Lamb hafe eiñig syñar Synder i burtu teked/Joh. 1. Þeim sm̄ ecke er um þetta hvørtveggia alldeilis Sañ færdur i Hiarta syñu/hm̄ a Guds Þienare ecke ad boda Kvittun Syndaña/helldur ad undervysa hm̄ med allre Kostgiæfne Veg Saaluhiaalpareñar/og leida hñ til Christū med Heilsusamlegre Kieñingu. O Gud giæfe ad þssu villdu giæta ecke einungis Kieñemeñerner/helldur og

þeir

þeir ed Børnū og Hiuū eiga ad undervÿsa og uppala i Aga og Vm-
vøndun Drottens/ Eph. 6. Þa være eg viss um ad ecke mundu so opt-
lega verda Helgedoomarner Hundū giefner/ Matth. 7. nie Perlum fyr-
er Svÿn kastad/ sem mig ugger ad a stundū skie mune þ Vanrækt ar sak
er þra er Gud hefur umboded ad taka Vara a styku : Hveriu vill eitt
Gælaus og Toomlætur Leigulide svara hinum Alvallda Konunge a
sydarsta Deige/ þegar hn̄ krefur sinna Sauda Bloods af hn̄s Hende?
eñ hañ hefur forsoomad ad undervÿsa þm̄ / og ad giefa Guds Hiuum
i riettañ Tyma þad hønū byriad hefur/ hn̄ hefur talad fyrer þm̄ þad
sm̄ var Hiegoome/ haft fyrer þeim nockrar fanytar Spurningar/ sm̄
lytt til Sæluhialpar gagna/ til þss ad stynast vid ad giøra eitthvad/ z ad
fyrra sig Vÿtū/ eñ alldrei lagt hiñ rietta Grundvoll Sæluhialpareñ-
ar i Mañañа Hiarta/ ei kient þm̄ Syndena ad þeckia/ ecke utlistad fyr-
er þeim heñar Greiner og Tegunder/ ecke utmalad hversu ad hun er
vidurstyggeleg þ Gude/ ei synt þm̄ Veigeñ til ad fa heñar Kvittun/
edur vaked Angur og Trega fyrer syn Afbrot i þra Hiarta/ nie Krapt
hiñar søñu Truar er verkar fyrer Kiærleikañ / Gal. 5. Og i þessare
Fatiænsku hleypur Vesælingureñ iñ ad Skriptar-Stoolnū/ og þigg-
ur Kvittun Syndaña af Prestenū / jafnvel þott ecke sie hn̄ heñe nær/
helldur eñ eiñ Heidinge/ sem eckert af Gude veit nie hañs Christe/ og
i þessu uppelst hn̄/ J þessu lifer hn̄ / og i þssu deyr hn̄ og uppvaknar
i Helvÿte og Kvølunū/ nema Gud vilie meire Myskun a giøra/ og ætl-
ar sig þo ad vera Full-Christeñ/ z ad Sæla syn mune strax i Himeneñ
uppfliuga/ s hun skreppr ut af Lykamanū/ af þvi eingeñ sagde hm̄ þ/
og eingeñ ad þvi fañ/ hvørsu sm̄ hn̄ var O-froodur i synū Christeñ-
doome/ Þetta hid sama vil eg sagt hafa Forelldrum og Hussbændū/
hvørier i þssu vera eiga so sm̄ Prestañа øñur Hønd / þvi ef satt skal
seigia/ þa er þad Oføtlun fyrer eiñ Guds Ords Þienara ad hn̄ giete
lagt hvørt Barn sier a Knie/ og øllū allt þad kiendt sm̄ þr vid þurfa/
sierdeilis i þssu fatæka Lande/ eñ ad hafa alvarlega Vm̄sioon hier um̄/
rañsaka hvernig þad til geingur/ amiña þa sm̄ eru Hyrdulauser/ Leid
rietta þa sem villt fara/ straffa þa sem moote mæla/ vÿsa þm̄ ut af
Guds

Guds Kyrkiu z Samneyte christeña Maña er ecke læta sig Leidriektta med hoogværum Anda/ Gal. 6. þad a þm̃ ecke ad vorkyñast/ eñ Gud næde hveria Adstod þr fæ i slyku hia allmorgũ/ Oskande være ad ecke finnust þr ed reidast ef ad slyku er funded/og leggia Nal: a Guds Þien ara nær þr vilia forda Sæ:lum þrra vid Eilyfum Helvijtis Pijslum / þr hafa þra Gudrækelegar Aminingar i Skimpe / og kalla þ Presta Firrur z Nulseme/hvar fyrer: af þvi þr sialfer eckert kuña/eñ skam̃ast syn ad læra þad gamler/ er þeir neñtu ecke unger ad nema/og vilia helldur steypa sier og Børnum sijnũ og Niuum i Afgruñ Helvijtis/eñ ad læta sig leidrietta/og er þad allt offuñugt af Fæfræde hiña ungu i þessu auma Lande / hvad lijked ad hiner gømlu kuña mune. O þier skynlausar Mañeskiur/kalled þier ecke þ hid argasta Mord ef nockur fargar sijnu Lijfs-Afkvæme vijsvitande/og þo er þ Kiærleiks-Dygd/ hia þvi ad spara þm̃ þad er þm̃ meige verda til Sæalargagns / þvi þ er ad myrda Sæalena/ hver ad er med Guds Bloode Endurleyst/Act. 20. og er miklu miñe Synd ad bera ut Børn sijn nijfædd sm̃ þo er hiñ versle Glæpur/ þvi þa eru þau under Guds Myskunseme / helldur eñ ad klekia þeim upp Fiandanum til Þioonustu. Hafed þier ecke heyrt hvørsu ad Drotteñ vard reidur þm̃ er offrudu Børnum sijn Moloch fordum Daga/ Levit. 20. og lietu þau ganga i giegnum Elldeñ þeim Andskota til Dyrkunar? Devt. 18. Eñ hvad giøra þr betur sem læta sijn Børn uppalast i øllu Reydeleyse? vited þier ecke ad þier hafed þau i Syndeñe gieted og fædt? Ps. 51. Hvad liggur þa añad fyrer hønum sm̃ af Nattuñe er Reideñar Barn/ Eph. 2. helldur eñ Eilijflega ad fyrerfarast/ nema hañ lære hiñ saña Christeñdoom / so ad hañ meige umflyia tilkomande Reide? Þier seiged vel/þau eru i Skijrneñe Endurfædd og Guds Børn vordeñ/ þad er vel/ eñ hversu illa kieñed þier þm̃ ad hallda siñ Skijrnar Sattmæla/nær þau alldrei fæ ad vita hvad Skijrneñ er/ edur hvad þm̃ er veitt i heñe/hveriu þau hafe þar Gude lofad / edur hverneg þau eige ad bera sig ad hallda þad / edur fæ þess Kvittun er þau afbrioota? O vei/O vei/hvørsu aumur er þsse Christeñdoomur/ Bærelegra mun eiñi Tyrkia verda a Doomsins Deige/eñ

slijkum Forelldrū/og vil eg hafa þtta sagt til þra einungis sm̄ Nyrdu lauser eru um̄ Velferd sijna og sinā / og meina ad Gud hafe giefed sier Børnenn/alleina til ad leika sier ad/ eñ ecke til hiña sem leggia nockra Rækt hier vid / er Gud giæfe ad sem flester være. Niner adrer sem Guds Þienarar eiga Syndunum aptur ad hallda/eru þeir sm̄ kañske hafa noog Vit a þvi er þr eiga ad trua og giøra/eñ lifa alldeilis ecke þar epter/helldur ganga fram̄ i allskonar Syndum og Glæpū Ydrunarlaust forsmæande Gud z hñs dijrmæta Ord/ z hafande ad eingu þ̄ þeim sagt verdur i Guds stad. Slijker eiga med riettu eckert Samneyte ad hafa med ødrum Guds Børnum / hvørier hellst sem þeir eru Rijker edur Fátæker / Vesæler edur Vollduger / þvi ef Pall seiger/ 1. Cor. 5. ad ef nockur sa er Brooder (þad er Christeñ) kallast / sie Frillulijfes Madur/ Lastmall/ Agiarn/ Skurgoda Dijrkare edur þess Náttar / þa skule Meñ einga um̄geinge med þvilijkum hafa / þa er þad auglioost ad þvilijkū ma ecke Syndaña Kvittun ad boda/nema þr ydrest af Hiarta og aflæte Glæpunū/og sa Kieñemadur er seiger þm̄ sijnar Synder kvittar i Guds Stad/hñ lijgur uppa Gud/ er hñ leyser þad sem Gud hafde hønū alldrei um̄boded/hñ tekur fram̄ fyrer Hendur a Christe sem Meñ plaga ad seigia/og giører hñ ad þm̄ Gude sm̄ ad þocknast Ogudlegt Athæfe/ Ps. 5. Stoor Vande liggur a einum Kieñemañe i slijku/ef hañ vill fiñast trur. Ecke seige eg ad þm̄ skule fravijsa Aflausn Synda siña/ s̄ misgrunadur er um̄ einhvørn Glæp/ þad ma hinū besta Mañe giøra. Ein skiæd Tunga kañ snarlega ad lioosta upp einhverium Ohroodre um̄ goodañ Mañ/ hvar til Þusund Dæme eru/slijkt a ad eingu ad hafa/helldur ad afstijra svoddañ vondu Um̄tale um̄ Naungañ. Eiñ Guds Þienare a ad vera Vandlætingasamur/eñ þo med Skynseme/og ecke byggia so vigtugañ Hlut sem ad er Lyklavalldsens Brukun a hvøriū Þvættinge/ Rom. 10. Eñ þessa þarf ecke vid Br. M. Þar eru opeñberer Laster og Skamer sem ad eingu eru aktader/hverke af þeim ed þar fremia z kañ skie ecke helldur so sem vera ætte af sumum sm̄ þad ættu ad straffa. Hverneg mun þ̄ tilganga mz Guds Heilaga Nafns Vanbrukun medal Ohlutvandra

Maña

Mañ a med ydkun hañs heilaga Ords? Munu ei finnast þr ed hafa
þañ Dyrgrip ad Athlæatre & i Fyblskapar-Mæalum. Hvad er tydara
eñ Ohlydne og Olru Barna og Hiua vid Forelldra og Husbændur /
vond Forlykun mille Hioona/ Hardydge Yferbodarañ a vid hina aumu &
vesælu sim under þrra Vallde eru/ so Meñ læta Bargana hlaupa fra
eñ straffa Dufurnar. Hakur og Ulfbud eru ordeñ ad Kallmeñsku
og Hugprydе/ Meñ bera þ ecke einungis Heimuglega mz sier i Hiart-
anu/ hvar um Kieñemadureñ ei kañ ad dæma/ helldur syna þad Dag-
lega i Verkunum/ i Ordunum/ i Umgeingneñe / Okur og Asælne /
Myskunarleyse vid hiñ Volada og Naudstadda / Bakmælge og illur
Muñsøfnudur vid Næungañ: Allt þta eru daudlegar Synder & nia
øllum kuñugt vera/ ad þær ei verda fyrergiefnar i Himnenum/ nema
Meñ ydrest þeirra a Jørduñe/ og þad vita Guds Þienarar/ ad fyrer
slykt kiemur hñs Reide yfer þa ed þad fremia/ Eph. 5. Nu seige eg
þ ecke ad Meñ skule strax fravysa þm er i þssu kuña seker ad finnast/
ef þr syna a sier nockur Ydrunar Merke/ jafnvel þoott Betruneñ verde
ecke i einu svo merkeleg/ hitt seige eg/ ad þr eiga þvilyka Syndara mz
allre Alud og Kostgiæfne ad amiña / og Leidrietta þa med hoogværū
Anda er fundner verda i nockurre Hrøsun/ Gal. 6. fyrst i Einrume/
vilie þr ecke þar vid skipast/ þa i tveggia Gudhræddra Mañ a Vidur-
vist/ Læte þeir eñ þa ecke af nie leitest vid ad betra sig/ þa veit eg ei be-
tur eñ soddañ þverbrotnū Mañeskium eige Syndernar aptur ad halld-
ast/ þad kieñer oss ecke einasta DRotteñ JEsus/ Matth. 18. mz þssū
Ordum: Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier/ þa far þu & avtel hñ
a mille þyn & hñs/ ef hñ heyrer þier/ þa hefur þu avuñed þiñ Brood-
ur/ eñ ef hañ heyrer þier ecke/ þa tak med þier eiñ edur tvo/ svo ad i
Muñe tveggia edur þriggia verde øll Ord stadfest/ eñ vilie hñ ecke þm
heyra/ þa seig þad Søfnudenū/ eñ vilie hñ ecke Søfnudenum heyra/
þa hallt hñ so sem Heidingia og Tollheimtumañ/ helldur er og þessu
aldeiles samhlioda Konunglegt Løgmaal i þessum Løndum & Rykiñ /
um þau Afbrot sem ecke verda so hentuglega med Veralldlegū Riette
strøffud/ og ef DRotteñ skipar einū af Søfnudenū þañeg ad breyta
vid

vid þañ er hønū a mooke bryſkur/ hvad myklu helldur mun þetta ſagt vera Kieñemoñunū ſem i Guds Stad vandlæta eiga. Take þvi ecke einñ DRottenñs þioon Vara a ſlyku/ þa er næsta hætt vid/ ad hñ giøre ſig Hluttakara i añarlegū Syndū/ og hafe Samfelag vid Ofriooſom Verk Myrkrañs/ þvert a mooke Poſtulans Bode/ Rom. 1. Og er þetta nu ſagt um þa ſm̄ Guds þienarar eiga ad apturhallda Syndena. Eñ þar fyrer hefe eg um Kieñemañaña Skylldu talad i þſſū Stad/ ad eingeñ hafe þa edur Ovyrde þoott þeir giøre Skylldu ſyns Embættis i ſlyku/ þar þeim er ſo mykell Vande a Hende.

Hverier ad hiner ſieu er Syndena ſkal leyſa hia/ er audſært af þvi ſm̄ allareidu er ſagt um hina/ ſm̄ er alla ſynduga Meñ/ hvørſu herfelega edur ſtoorkoſtlega ſm̄ þr ſyndgaſt hafa mooke Gude/ Jaa/ hvørſu leinge ſm̄ þeir hafa vellt ſier i Syndunū / þa ſm̄ ad fulla Grein hafa a ad reyna ⁊ proofa ſialfa ſig/ ⁊ laata ſig af Hiarta Syndernar angera / og lofa Vm̄bootmed ſañre Tru a Christi Forþienuſtu / þvi hiñ Næduge Giæſkuñar Brunur/ vill eingañ þañ fra ſier reka ſm̄ til hñs kiemur/ Joh. 6. þvi kallade hñ Herre Rauſtu fordū Daga og ſagde: Komed til myn aller þier ſem Erfided og þunga erud þiæder / eg vil Endurnæra ydr/ Matth. 11. Og gyllder þta ecke einaſta um þa ſm̄ eñ þa eru fullhrauſter ⁊ kuñ a framveigis ad betra ſig/ helldur ⁊ um hina ſm̄ þ Daudanū liggia/ og jafnvel þa ſm̄ Mælenu tapad hafa/ ef þeir eru nu Ræmu/ og eiñ adgiæteñ Drotteñs þienare merker þra Hiartañlega Epterlaungun/ Angur og Trega þ Syndernar/ þviad a hvørium Tyma/ ſm̄ hiñ Ogudlege ſnyr ſier fra ſynu Ogudlegu Athæfe/ þa ſkal hñ lifa og ecke deyia / allra hñs Synda ſkal ecke ad Eilyfu miñst verda ſeiger Drotteñ þ Muñ Ezechielis i 18. Cap. Og þott hiñ næduge Gud ā allañ Dageñ utbreider ſynar H endr til Ohlydugs Foolks/ Eſ. 65. ſie jafnañ reidubueñ ad taka vid Syndarañū / nær hañ ydraſt af Hiarta/ þa eru hñs diupu Myſkunar Ydur þo alldrei nækvæmare eñ i Daudanū/ þvi þa veit hin eilyfa Giæſka/ ſm̄ ecke vill ſyndugs Mañs Dauda / ad ecke er Tyme til ad draga Nædena undañ. Og er þta nu þañeg ſagt um þ helſta ā ad Guds Ords þienarar eiga ad taka Vara

ra a i þssu hæleita Efne/ eñ þ þvi ad margur Einfalldur/ edur og so Hyrdulaus kañ ad steika sig a þssu Nædareñ* Frelse/ þott alldrei giø re Kieñemadureñ sitt Embætte so Athugasamlega/ þa verd eg z nock ud hier um ad tala/ og þad þß helldur/ ad Andskoteñ er Þusund Biela Smidur/ viñe hañ eckert a þa einu Sijduna/ þa leitar hñ a hina. Þess er eru z m: tveñu Moote/ añadhvort eru þ þeir/ sm af Hyrduleyse og Oftrauste meina ad þr fæe Kvittun Syndaña ef Presturen þm hana alleina tilseiger i Guds Nafne / Edur og hiner sem vegna Fiolda og Stærdar siña Misgiørda fa þvi varla truad/ ad Guds Þienare hafe Valld hier til þott þeir ydrest. Hvad vidvijkur hinu fyrra Hoopuñ sem vera mun øllu stærre/ þa vite þ sierhvør eiñ/ ad lijka sm Christur sagde vid Læresveinana fordum/ Luc. 10. Hvør ydur heyrer/ hañ heyr er mier/ og meinte þo alleina i þm Hlutu sm þier boded i mijnu Nafne og epter miñe Skyckan. So er þvi og vared / ad ef nockur Guds Ords Þienare/ bodar þm Kvittun Syndaña sm ecke ydrast og ecke trua a Guds Son og hañs Forþienustu/ þa er hañs Þioonusta Onijt/ og verdur bædum þeim til Dooms-Afellis/ Prestenum ef hañ þad veit/ eñ hinu þott Presturen þad ecke vite/ þvi mæ hvørs eins Samvitska bera hønu lioosast Vitne hier um / Eñ ef Presturen afleyser Ogud legañ æn Vitundar siñar/ þa er hñs Þioonustu hættad eins og einum Doomara/ þeim ed geingur rangañ Doom epter følsku Vitne/ samt er ecke Doomureñ riettur / þott hiñ er dæmde sie Saklaus / so er og þß Blood yfer hñs Høfde/ Ezech. 33. sem sijkar Synder sijnar fyrer Prestenum / eñ þo ecke af Hiarta edur med verdugre Ydran/ eñ Guds Þienare er Sijknsaka/ jafnvel þott hañs Þioonusta sie Ogylld i Him neñu/ søku þess Ydrunarleysis er hana þiggur. Þad er nærsta hætt legt/ ad eiñ Syndare meinar ad sier verde sijnar Yferrtrodslur fyrergiefn ar/ þott ecke ydrest hñ þra edur hafe nockurn Asetning edur Vidleitne til ad betra siñ Lifnad / ef Kieñemadureñ alleina leggur høñu Hond a Høfud og bodar þeirra Kvittun. Giæt þess O aumur Madur / ad eingeñ hefur meire Myndugleika eñ sæ vill/ er honum gaf hñ. Nu er þad vijst/ ad Gud tekur ecke vid Syndaranum nema hñ læte sig angra

Syndernar/og lofe ad bekra sig. Þad skal alldrei fiñast i allre Rikning uñe ad Gud lofe Nad siñe nema ydrande Mañe/ hverneg villt þu þa vænta þess af Kieñemañsens Nende/sem Gud hefur hønum alldrei i Nendur feinged? og hñ ecke siaalfr vill edur kañ giøra vegna sijns straan ga Riettlætis/sm̃ hønum eins skylldt er og Myskunsemeñ/og maa þad þier ecke gagna/þott ad Presturen sie þier samvitande i Nyrduleysenu/ læt hañ ei draga þig a Tælar/ þott hñ eige ad vita betur eñ þu/þvi hñ giører i þvi Andskotans og ecke Guds Verk/ ad boda hm̃ Kvittun Syndaña sem heñar er Overdugur. Þad er Diøfulsens Slægd / ad giøra lijted ur Syndeñe fyrer Mañenū/ og kalla ad Meñ meige kom, ast af vid Gud mz einfoomre Jaatningu edur ukvorkis Negdan Lijkam, ans. Vara þig i Guds Nafne/ vara þig/slijkt vill þier lijted gagna a þiñe Daudastundu/þvi hiñ Ogudlege skal deyia fyrer sijnar Synder seiger Drotteñ/Ezech. 33. Jafnvel þo hiñ Riettlaate Gud/vilie krefia hñs Bloods af þss Kieñemañs Nende / er forsoomar ad seigia hm̃ til Syndareñar. Þad er merkelegt sem hier stendur i Gudspiallenu / ad adur eñ Drotteñ fieck Lærefveinunū i Nendur Lykla. Blalldeð/þa blies hñ a þa z sagde: Medtaked heilagañ Anda. Nu þott Andans Gaafa sie ecke so rijk a þessum Døgum hiaa Guds Þienurum so sem hun þa var/þar Vitnisburdureñ JEsu Christi er vidtekeñ af øllum þeim er Christner kallast/ og jafnvel af þm̃ medkiendur sm̃ ecke epter hm̃ lifa/ samt er eingeñ Efe a þvi/ ad Guds Ande er i þm̃ og verkar med þeim sm̃ hñ þar um̃ bidia af Niarta/og rækia sitt Embætte. Eñ hver sm̃ ad bodar Yðrunarlausum Kvittun Syndaña/og hañ veit þad/hñ tal ar ecke af Guds Anda/þvi Andans Embætte er ad straffa Neimeñ um̃ Syndena/ Joh. 16. Eñ eckert er Stioornleyse meira/ eñ ad seigia þa Synd kvitta sm̃ ei er/og sa þad giører/hñ stioornast ecke af heiløgū Anda/helldur dregur bæde sialfañ sig og adra a Tælar. Nu kañ ein, hver ad þeinkia/fyrst ad Kvittun Syndaña er þar i foolgeñ/ad Mad ur ydrest þeirra og true Christs Forþienustu/hvad þarf eg þa Prest, sens Þioonustu vid? Mier næger þad ad eg ydrast og true. Ey er hun þar fyrer Gagnlaus christeñ Madur/helldur Omissande/þvi fyrer ut,

añ

aň þad/ad margur er veikur/margur Truarlytell/margur skurladur/ margur freistadur/margur Efasamur/þa eru þsa Guds Ord og Fyr erheit. Hver ert þu þa sm forsmaaer Christi Skickan? Veist þu betur hvad Syndugū Maňe gagnar til Saaluhjalpar/ helldur eň haň sem þier hefur hana afrekad med sijnū Dauda? Þad er vijst/ ad Gud bæde vill og kaň ad giora þaň hoolpeň sm̄ ecke nær heilagre Skijrn/ eň hver sm̄ hana forsmaaer/ þad verdur hønum til Fordæmingar/ og vidlijkt er i þssu/ Sa sem ei kaň ad na Prests Funde/ þa er hønū þad fullt/ ad Guds Ande uppvekur i hm̄ saňa Ydran fyrer Syndernar og Truna a JEsum/ og haň hefur noog i hiňe Andlegu Nauln er Drottieň umtalar hia Johaňem/ Cap. 6. seigiande: Hver sem etur mitt Holld/ og dreckur mitt Blood/ haň skal ecke Daudaň smacka ad Eilijfu / under hveria ad Ande Drottens afleyser haň med þeim Vitnisburde ad hň sie Guds Barn/ Rom. 8. Eň sa sem forsmaaer þau Medøl er Guds Sonur hefur skyckad og iňsett hier til/ edur þyckest þeirra ei vid þurfa/ hň maa ei Christeň Maň nefna/ eň þad munu þr einer þykiast giora meiga er Syndeň ecke miøg til Hiarta geingur/ og heiter þad þa so/ ad heiler þurfa ecke Læknarans vid/ Matth. 9. Hiner sem ad hun er ofþung Byrde vordeň/ so ad þeir hafa ecke Frid i Beinum sijnum fyrer heňe/ Ps. 38. Þeir munu Alls-Hugar fegner verda þssum Miskunar Ordum: Hvad þier leysed a Jørdu/ þad skal a Himnum leyst verda/ Matth. 16. Þeir þyggia med allre Hiartans Audmykt eina Huggunar Grein af Muňe Guds Ords Þienara/ so sem eiň Svala-Dryck af Guds Naadar-Bruňe uppauseň. Eň hverier eru hiner? Eg Ottast þ mune meir vera Dofe Samvitskuňar / helldur eň Heilbrygde / er þeir treida sig uppa. Eg hefe talad vid suma Meň/ sem hafa lææd sier umm Muň fara/ ad þau Ord er standa i vorum Skriptagange: Eg er hin syndugasta z svijvirdelegasta Maňeskia sm̄ verda maa bæde fyrer Gude og Møňum/ þau villdu þeir ecke so vidkaňast/ þvi ad þeir væru sijū fyrer sumum Glæpum sm̄ adrer dryia/ og sijnest þess vegna ad þad sie nockurskonar Hræsne fyrer Gude ad jaata sig ad vera hiň stærsta Synd ara. Eň eg ottast ad slijkt kome nockud af Naňsooknarleise sialfs sijns/

 hver

hver þecker Mañaña Hiortu nema sa ẽ þau skapad hefur? hver kañ ad
vita hversu mykla Krapta eiñ hefur til ad mootstanda Syndeñe/ nema
hñ sm̃ þa giefed hefur? Hver veit nema eg sie stærre Syndare sm̃ hañ
meira laanad hefur/ helldur eñ hiñ sm̃ ad verr lifer fyrer Mønnunum?
Eg sie margañ dryia þær Synder/ sem eg vil bidia Gud ad vardveita
mig fra/ eñ kañ skie ad miñ Skapnadr sie þañeg ad eg hafe Vidbiood
a þeim/ og er þad ecke mier ad þacka/ eñ life þo epter Girndũ mĩnum
i ødru sm̃ eg er Lundlageñ a/ og hañ er ecke giefeñ fyrer/ verda maa og
ad hañ hafe ecke þeiged so mykla Andans Naad til ad strijda i giegn
Syndeñe sem eg. Eñ hversu opt mootstend eg nu Guds Anda/ þegar
hñ minner mig a ad giøra þad ecke sm̃ eg kalla litla Synd/ edur laata af
þvi sm̃ eg er vanur til/ eñ þyker ecke stoort i spuñed vera/ þegar eg þ̃ta
skoda/ þa vil eg sia til hvørt þesse Synd kañ ecke ad verda so for-
dæmanlig i Guds Auglite so sem hid versta Mord hia þeim sem ad
Gud kañskie ecke eñ þa so alvarlega Tucktad hefur med Strøffum sijns
Anda/ og hverneg sm̃ þissu er vared/ þa veit eg eitt/ ad eingeñ veit bet-
ur hvar Skooreñ ad hønũ krepper/ helldur eñ sa sem hañ ber a Fæt-
enum. So þecke eg og hia eingum fleire Synder eñ hia mier/ þvi eg er
eingũ so margra samvitande/ og þ munu aller seigia er rañsaka Hiarta
sitt ytarlega/ Eñ sieu þar adrer syndugre/ þad veit Gud/ eg veit þ ecke/
og fell eg þa i Forundran yfer hñs Giæsku og Þoleñmæde yfer þm̃/ þvi
mier þyker varla meiga a þ auka ad hañ mig sparar. Hier seigest og
ecke/ Eg hefe allar Synder drygt/ helldur allskyns. Margur er sa ed
ecke hefur Mañ vegid/ ecke kreinkt sijns Naunga Husfru/ ecke stoled
mz Leind/ ecke Fals Vitne bored/ Eñ sa sm̃ vill seigia/ ad hñ ei hafe
drygt neitt þvilijkt/ hñ seiger under eins/ ad hñ hafe þsse Bodord halld-
ed/ sm̃ eg þore ad seigia valla mune nockur vera/ og þvi er þsse Jatn-
ing riett/ og ecke einasta rietk/ helldur þarfleg hvøriũ christnũ Mañe/
og hafe Meñ ecke añad til Dæmis hier um̃/ þa hafa Meñ Ord Pauls/
er hñ seiger: Þad er sañarlegt Ord og i allañ Maata verdugt ad med-
takast/ ad JEsus Christus er komeñ i þeña Heim/ synduga Meñ Sa-
luhoolpna ad giøra/ a medal hverra eg em hiñ meste/ 1. Tim. 1. Og er
þetta

þetta nu sagt um̄ þa/ sm̄ ad kalld-siñader eru i þrra Jafningu ⁊ Ydo-
ran fyrer Gude. Eñ þott ad hiner sm̄ ad ofbiódur Stærd siña Jllgiør
da/ ⁊ Guds Reide er þr forþienad hafa/ þoott þeir / seige eg sieu nær
Guds Rijke/ þa er þm̄ samt nærsta hætt/ nema þr stioorneſt af Anda
Drottens/ sm̄ byr i hañs Orde/ þvi Diøfulleñ er slægur/ so sem hañ
kañ ad miñka Syndena fyrer hinū Toomlæta ⁊ Hyrdulausa/ so giet
ur hñ ⁊ stackad hana fyrer þm̄ Angrada og Hugsiuka. Eñ læt þier
til Hugar koma Guds Barn/ ad ꝥ eru ecke Kraptar þiñar Natturu/
sm̄ ad uppvekia i þier soddañ Trega/ helldur er ꝥ Ande Guds sm̄ ad
straffar Syndena þier til Leidrietkingar/ hñ sm̄ ad sært hefur Hiarta
þitt med Brodde Løgmalsins/ Os. 6. hm̄ er ecke um̄ Megn ad græda
þig med Smyrslum Evangelij. Sa sem vill giøra einhvern kostulegañ
Grip af Gullenu/ hañ smellter ꝥ fyrst med Elldenū/ So lætur Guds
Ande þitt Hiarta brædna i þier so sm̄ añad Vax med þeckingu Synd
areñar/ so þu verder þss kostuligre i Guds Auglite nær hñ svalar þier
apptur med Huggun siñe. Sa sem meir er fyrergiefed hañ elskar meir
sagde DRottleñ fordum vid Simon / Luc. 7. Eñ þu veist ecke hvad
miked þier er fyrergiefed/ nema þier hitne alvarlega um̄ Hiartarætur
nar ut af Tilfiñingu eilijfra Pijsla/ sm̄ þu hefr forþienad. Vert þvi
Efalaus um̄ Kvittun Synda þiña / nær þu ert so a þig komeñ. Ad
søñu er þad satt/ ad stoor Saar þurfa mikla Grædslu/ og ad Synder
vorar sieu hin verstu Saar/ þad verdur ei utskafed. Eñ David seiger/
Forlaat mier Synd mijna fyrer þijns Nafns Skulld þvi hun er mikel/
sieu þær nu miklar/ þa er þo hñs Nafn meira/ hveriū Gud hefur gief
ed Nafn yfer øllū Nøfnū/ Phil. 2. Hvert er hñs Nafn? Eilijfur Fad
er og Fridar Hofdinge/ Es. 9. Þar fyrer/ so sm̄ Faderiñ er Børn-
unū Lijknsamur/ so vill hañ vera oss Miskunsamur. Hañs Naad yf-
ergnæfer allañ Skilning / Þar fyrer kañ Syndeñ alldrei ad vekia so
mikla Styrielld i Angrædu Hiarta/ ad hvar sm̄ ad hun yfergnæfer/
þar yfergnæfe þo Naaden miklu framar/ Rom. 5. Gud doo ecke til þss
ad þu skyllder ørvænta/ helldr trua. Meira kostade hñ ad giallda fyrer
Syndernar helldur eñ fyrergiefa sijdañ. Bæt þss vegna ecke þvi ofañ

a allar þijnar Synder/ ad þu giører hm̄ þan̄ Driekk/ ad han̄ sm̄ þol-
te hin̄ smænarlega Dauda og bikrustu Helvijtis Pijsler ꝥ hinar verstu
og hrooplegustu Skam̄er sin̄a Ovina/han̄ mune burtu reka fra sier ein̄
ydrande Syndara sm̄ til hn̄s kiemur i Nafne hn̄s Forþienustu. Hver
ke Ydranena nie Truna tekur þu af sialfū þier/han̄ sm̄ kveikte i þier
Ydranena/hn̄ mun ei læka Truna vanta/ þvi hn̄ veit ad hin er Omist
an þssarar. Par fyrer/nær þu hefur hin̄ mesta Opocka a sialfū þier/
þa ert þu Gude hvad þeckastur/þvi meire Glede er i Himnenum yfer
einū syndugū s Ydran giører/helldur en̄ yfer 99. Riettlatū/ Luc. 15.
Nu þecke eg suma Men̄ z hefe þeckt/sm̄ ad søñu ecke efast um̄ Krapt
z Verdugleika JEsu Forþienustu/ nie Guds Omælanlega Myskun-
seme ad þm̄ mune Syndernar fyrergiefast/ef þr giøra verduga Ydran/
en̄ þ liggur þm̄ ofermæta þungt i Skape/ad þeir fæe ei so heita Yd-
ran giørt/ad hun sambioode Stærd z Fiølda Syndan̄a/af þvi þr eru
sier hin̄a verstu Glæpa z Bodorda brota medvitande/en̄ þr fæe ecke so
Hiarta sitt i sundurmared nz Løgmalsins Hamre/sm̄ hm̄ lijke/er ecke
bijr nema i sundurknosudū Hiørtū/Esa. 57. Og er þetta ad søñu ecke
Ofyrersyniu / þvi eiga soddan̄ Man̄eskiur ad kosta øllum Sælar og
Lijfs Kroptum til ad sundursijta z plaaga Hiarta sitt med jduglegre
Min̄ingu þra Glæpa er þr drygt hafa/og ecke sijdur Giæsku Drott-
en̄s er þr hafa styggt/helldur en̄ hn̄s Reide / z mun þessháttar Man̄-
eskia ꝥ jduglega Bæn og Vana / an alls Efa fa Gyrnd sijns Hiar-
ta af hm̄/ er þesse Foorn alleina lijkar/Ps. 51. En̄ þott ad Taaren̄
rene ecke af Augunum/ þa er þ a stundum Natturun̄ar Brestur / og
heimter Gud þ af eingum sm̄ hn̄ hefur ecke giefed hønum. Noog er
þ ef hin̄ in̄re Maduren̄ klagar sig/ asakar/ sakfeller og straffar. En̄
ef þier virdast þijnar Synder en̄ þa stærre/en̄ ad þier lijke vid sialfan̄
þig/þa vit ad þetta er hin þægelegasta z mesta Yferboot hia Gude/
sm̄ af þin̄e Hende maa framkoma/ z munt þu heyra med St. Paale/
Laat þier nægiast mijna Naad/min̄ Kraptur er i Breyskū mattugur/
2. Cor. 12. z er ei Olijkt ad hin̄ Alvijse Gud giøre þier slijkt til gooda/
þvi ef þu þættest hafa ad fullu Ydran giørt fyrer Syndernar/þa maa

skie/ad þier være hæki vid ad falla til þra apkur. Hallt þier þſſ vegna vid hn̄s Myskunar Fætur/ z slepp hm̄ ecke fyrr en̄ hn̄ hefur blessad þig. Hier er oſſ gott ad vera ſagde Petur/ þegar JEſus forklæradest a Fiallenu Helga/ Vier viliū giøra hier þriar Tialldbuder/ þier eina/ Moiſi eina z Eliæ eina ſagde hn̄/ Matth. 17. Eg gledſt ad ſønu med Petre af þſſare Dyrdar Sioon/ 2. Pet. 1. z dæeſt ad hen̄e i allan̄ Mæta/ en̄ þore þo ecke ad Oſka mier hin̄ar ſønu/ a medan̄ eg ber epter mier Lykama þeſſa Dauda/ þen̄an̄ fula Synda Seck / þen̄an̄ vonda Nam/ fullan̄ allra Gyrnda og Laſta/ þvi eg kvyde vid ad myn ſyndug Augu/ er ſo margt Jllt hafa ſied z vænt um̄ þott/ ad þau mundu ecke ſtandaſt þan̄ Himneska Dyrdar Lioma / mier munde hid ſama i Hug koma og Manoha ſagde fordum Daga vid Kvin̄u ſyna/ vid høfū ſied Eingel DRottens/ þvi munū vid Eflauſt deyia/ Jud. 13. En̄ mætte mier þad heppnaſt O HErra JEſu ſm̄ hin̄e Berſyndugu fordum/ ad ſkrida ad þynū bleſſudu Footū/ og þvo þær i Tarū myns Hiarta/ og ſmyria med Oleo min̄ar ydranar/ Luc. 7. Þa villda eg ſeigia: Hier er mier gott ad vera/ þar vil eg flatr liggia/ þadan̄ ſkal mig eingen̄ draga/ þar ſkal mig eingen̄ fordæma/ þar ſkal eingen̄ mier um̄ mynar Synder bryxla/ helldur mun eg heyra þau Fagnadar Ord/ hm̄ fyrergaffſt myked/ þvi han̄ elſkade myked/ Far i Fride þyn Trua giørde þig hoolpen̄. O HErra/ þegar vier køſtū oſſ flater til Skarar Foota þin̄a/ Pſ. 110. Ecke med Ovinū þynū/ helldur med þeſſare Saka Konu/ þa lat þin̄ gooda Anda mæla þſſe Huggunar Ord i vorum Hiørtum. Bænheyr þad Nadarfulle Gud fyrer JEſu þyns Sonar Forþienuſtu / og gief oſſ þar til þſſa þyns ſama Anda Styrk/ og Adſtod i han̄s Nafne/ AMEN.

An̄an̄ Sun̄udag epter Paska.

Gudſpialled / Joh. 10. Cap.

JEſus ſagde til Gydingan̄a: Eg em goodur Hyrder. Goodur Hyrder giefur ſitt Lyf ut fyrer ſyna Saude / en̄ Leiguliden̄ og han̄ ſem ecke er Hyrder / hvørs ad Sauderner eru ecke eigen̄leger/ Nær han̄ ſier Vlfen̄ koma/ þa yfergiefur

han̄

hañ Saudena / og flÿr i burt. Og Ulfureñ grÿpur Saudena / og sundurdreifer þeim. Eñ Leiguliðeñ flÿr af þvi hañ er Leiguliðe/ og giæter ecke Saudaña. Eg em goodur Hyrder / og eg þecke mÿna Saude / og eg þeckest af mÿnum / So sem ad Fadereñ þecker mig/og eg þecke Fødureñ/ og eg legg mitt Lÿf ut fyrer mÿna Saude. Eg hefe og adra Saude / sem ei eru af þessu Saudahuse/ þa byriar mier og hier til ad leida/ og þeir munu heyra mÿna Rødd. Og þar mun verda eitt Sauda-Hus / og eirn Hyrder.

Exordium.

I Fyrra Pistle til Tim. 3. Seiger Postuleñ / ad þad sie mykell Leyndardoom ur Gudhrædsluñar ad Christur sie Heidingiunum Predikadur. Gudhrædslu nefner hañ hier Christeñdoomeñ / So sem vÿdar añarstadar i sÿnum Pistlum / Þad er hiñ saña Lærdoom um Frelsara Heimsins. Þad er sw Gledelega Hyrdersens Raust / er DRotteñ talar um hier i Gudspiallenu / hver og hefur fagurt lated a medal vor / Þvi seiger hañ: Eg hefe og adra Saude sem ecke eru af þessu Sauda-Huse/ J hverium hañ bender til Spaadooms Ezechielis. 37. Hvar DRotteñ so talar: Miñ Þioon David skal vera Konungur yfer þeim/ og þeir skulu aller hafa eiñ Hyrder / ad þeir gange i mÿnum Rietteindum. Gledeligt er þetta ad heyra / Br. M. fyrer þad Foolk er sat i Myrkrunum / Esa. 9. Og fyrer þeirra Efterkomendur sem erum vier. Eñ so Gledeligt sem þad er / so hryggelegt er til þess ad vita / ad þeir eru so faaer sem þad vill rætast a nu a þessum verstu og sÿdustu Døgum / þvi svo þeigens Hende sem ad marger af Heidingium tooku a moote hinu fyrsta Christne Bode / Svo faaer eru nu þeir vordner sem ecke drepe Hendeñe vid þessare Guds Naad / og so sem ad Christur fañ varla hañ er hañ þeckte i siñe fyrre Tilkomu / so er ad ugga / ad hvad sem hañ tefur wt þessu ad koma / þa mune hañ valla fiña Trw a Jørdu / Luc. 18. Ødur þa er hañ þecke fyrer sÿna. Og fyrer þad ad þad er so Almeñt vorded / ad daufheyrast vid Raustu hins gooda Hyrders / Þa vil eg wt af Evangelio tala um þa Hlute er kuña ad uppvekia oss til ad liaa heñe vor Eyru / so ad vier ecke wt af sofnum i Daudanum. Gief oss þar til þiñ Anda Himneske Fader / Fyrer JESV Forþienustu / AMEN.

Utleggingeñ.

VAkna upp þu sem sefur/og rÿs upp af Daudanum seiger Postuleñ Eph. 5. so mun Christur upplÿsa þig. Eñ hvar vid skyllde sa vakna er sefur i Syndunū? Hvar vid skyllde hañ upprÿsa sem er daudur i þvi? nema vid Raust hins gooda Hyrders/ er sagde fordū Daga þa hañ framsette Eptirlÿkinguna um Sæded/ Matth. 13. hvert ad er Guds Ord/

Ord/hver Eyru hefur ad heyra/hn̄ heyrer. Guds Rødd er þkla eñ ecke Maña sagde Folked þ er heyrde a Tal Herodis af þvi hañ talade so sniallt/Act. 12. Eñ eg maa þad øllu helldur kæra heim til þssa gooda Hyrders Saudaña þss Biskupsens mz þa vellærdu Tunguna/Es. 50. Þad eru Guds Ord/eñ ecke Maña er hn̄ talar/z þykest eg noog hafa sagt þegar eg seige / ad þad Guds Ord sleu. Þu Syndugur Madur er þka heyrer/lat þier þad til Hiarta ganga/og hugsa hver sa er sm̄ vid þig talar/þad er eingeñ Jardneskur Høfdinge/ ecke Kongur edur Keysare/ og munder þu þo heyra þa med hiñe mestu Athygle/eñ þ er DRottiñ Himens z Jardar/sa ed hefur Konungaña Hiörtu sier i Hen de/z øll Verølldeñ leikur fyrer hm̄ a Reide-Skiælfe þegar hañ tal ar/Prov. 21. Mykill maa vera Munur Abrahams Forfødur og þijn/ ad þegar hañ talade vid DRottiñ og þo i Mañs Lijke/ þa vard hañ so audmiukur ad hañ sagde: Nu villda eg þo tala vid DRottiñ þott ad eg sie Molld og Aska/Gen. 18. Og rak sa Guds Madur þo ahiarta Eyrende og ecke sitt i þ Siñ/eñ þu s ad liggur hrasadur nidal Ræn ingia/Luc. 10. og giefr þier einga Biørg veitt/Ja/þu sm̄ vellt' þier i Syndunum Daglega eins og eiñ Madur i siñe Hoþlu / þu villt ecke heyra þegar DRottiñ kallar i sijnu heilaga Orde. Hugleid ad ef þu ætter ad taka Eyrende nockru af Høfdingia einhveriū/og þu svarader hm̄ øllu ødru eñ þvi sm̄ til þess heyrde/edur þu lietest þad ecke heyra/ munde hn̄ ecke bradlega reidur verda og reka þig a Dyr ? edur laata i Stokfur kasta ? O hvad myked skilur þa Gud og Mesiena/Hversu opt kallar hn̄ oss fyrer sig i sijnu heilaga Orde? Hversu opt verda oss hn̄s Eyrende a Hendur faleñ? Hvad tiqdt bijdur hn̄ oss hvad vier giora skul um/ z Ogiort laata ? Eñ þ geingur eins fyrer morgū af oss/eins og Syrach skrifar um̄ hiñ Heimska/ad þad er eins vid hn̄ ad tala og þañ ed sefur/nær þu hafder loked Rædūñe/ spyr hn̄ epter hvad þu sagder/ Syr. 22. Eins geingur þad mørgum þeim ed Orded heyra edur lesa/ Meñ muna þad varla nidañ þad heyrt edur lesed er/ auk helldur ad þeir fære þss nockurn Avøxt/Riett eins og St. Jacob talar hier um̄/ ad ef nockur er Ordsens Heyrare og ecke Giørare / hañ sie lijkur þeim

Mañe er ſiñ Nattúrlegañ Yferlit i Speigle ſkodar/ Jac. 1. þvi hañ ſkodade ſig / gieck burt og gleymde hvilkur hañ var. So ſïaum vier (ef vier þo ſumer ad þvi giæfum)i heilǫgu Guds Orde/ hñs Giæſku og vora Illſku/ hañs Þoleñmæde og vora Þvermoodſku/ hañs O-utſeigiañlegañ Kiærleika z vort N atur z Leida ſ vier berū til hñs Kiett enda / eñ vier gleymū þvi ſvo fliootf ad þad hefur lytkeñ Stad hia oſſ til Apfurhvarfs fra Syndunū nie Lifnadarens Leidriettingar-Giæt um þo ad þvi i JEſu Nafne/ Giætum ad hverſu dyrmætt ad þetta Orded er / og hvad myked þad hefur koſtad oſſ ad byrta. Þad er ecke eins og þad Orded er Gud talade i Vpphafe / og ſkoop þar med Himen og Jǫrd/ Gen. 1. Ecke eins og þad hñ talade til vorra Fyrſtu Forelldra / er hañ ſtraffade þau fyrer Syndena / og rak ut af Paradyſs/ Gen. 3. Ecke eins og þad hañ talade til Iſraels Sona i Eydemǫrkuñe/og þr beidduſt undañ ad heyra þad/ Exod. 20. Helldur er þad Lyffſins Ord/ Joh. 6. fyrer hvert ad Guds Sonur hef: uppa ſig teked vort auma Holld og Blood/ og i þſſu ſama Hollde lided allar Eymder Mañlegs Hollds / Hungur/ Þorſta/ Klædleyſe/ Vtlegd / Obyrgd / Hædungar og Bryxle Ogudlegra Mana/ Offsockner/ Fiǫtur/ Hræka/ Hudſtrokur/ Hǫgg z Slǫg/og ad ſydurſtu hiñ Smánarlega Dauda a Kroſſens Galga. Allt þtta vañ hin eilyffa Hatign til þſſ ad Opeñbera þtta Lyffſins Ord ſynū Fiandmǫñū er geinged hǫfdu i Sveit mz Andſkotanum. Og þo ſkamaſt ſyn ecke eiñ Giælyfur og þverbrotefi Syndare ad troda þſſa Guds Gæfu under Footunū/lætur naudga ſier til ad heyra þ og læra / og kallar þm̄ veitt i ſm̄ Guds Sonar Vmbod a Hende hafa / ef þeir fa þryſt hm̄ til ad ſyna ſig under Heyrn Guds Orda/ſeig mier þu ſm̄ ekur þier vid ad ſitia under eiñe Predikun/hvert mun Guds Son hafa koſtad meira ad fa ſitt Ord þier Opeñberad/ed ur þig ad heyra þ: Þu munt nærre gieta er þu les hñs Pyſlar-Sǫgu/ þitt veit eg ad hñ langade til ad lyda allar þær Kvaler ſ þar i rifadar eru þiña vegna/eñ hvert þig langar ſo til ad heyra þad Orded af Kroſſenum / þad bid eg ſiælfañ þig ad Hugleida. Seiged mier eñ aptur/ hvers vegna mun hiñ goode Gud hafa uñed ſo miked til aumra

Maña Sæluhiælpar? þurfte hñ þĳ sialfz vid? Fiærre sie þvi: Him-
narner utskyra hañs Dyrd/ og Festingeñ Verk hañs Handa/ Ps. 19.
Munde hañ hafa lided nockurn Skort a Dyrd siñe/ þott Mañeskiañ
hefde Eilijflega kvalest i Helvijte? Nei/ eins Vegsamlegt hefde vered
hañs Rietlæte/ so sem nu er hañs Giæska / þott eingum hefde hañ
Myskunad/ er hønū nockud veitt i vorre Þioonustu? Laangt fra/ þar
standa frame fyrer hønū Otal Þusund Himneskra Herskara/ sm̄ lofa
hñ og prijsa aan Aflaats Noott og Dag/ hverra Dijrdlegar Radder og
Lofsaungar langt yferganga vort syndugt Kvak er vier lææumst veg-
sama Gud med hier a Jørduñe. Hvar fyrer lætur hñ þa sitt dijrmæla
Ord Predika? Hveriū til Gagns og Gooda? Þier/ þier/ O þu Rænu-
laus og þverbrotiñ Syndare / og þad ut af einskiærre Naad siñe/ og
þo leggia synduger Meñ þeña Himneska Leyndardoom ad so litlu / ad
Meñ vilia nælægt allt añad heyra. Sie þad ei añad sem kuñe ad
þvijnga ofs til ad hafa Mætur a Guds heilaga Orde/ þa lijtū til vort-
ar sautugrar Fædingar / Hvad vorum vier nær vier fæddumst i Heim
þeña af Moodur Lijfe? Reideñar Børn/ Eph. 2. Einsoomis Holld
og Blood/ Joh. 3. Sem ei kañ Guds Rijke ad erfa/ 1. Cor. 15. Eñ
hvad erum vier nu? Guds Børn og Erfingiar Eilijfs Lijfs/ Gal. 4.
Ef vier truum a Guds Son og vardveitum hñs Ord/ Eñ hvar fyr-
er er þad skied? Mun ecke þ Guds heilagt Ord? Hvert ad er i Vatn-
enu og med Vatnenu / nær vier giørumst Guds Børn af Reideñar
Børnum i Heilagre Vatns-Laug. So er þa Guds Heilagt Ord
hin fyrsta Mioolk / Hveria vier indreckum strax med Moodur-
Miioolkeñe / Fyrer hveria vier ødlumst hid Andlega Lijf / An hvers
hid Lijkamlega / er eckert añad eñ Daude. Eñ Gud næde ofs auma
og synduga / ad þegar vier drøgumst a Legg / þa velger ofs vid þess-
are Barna-Fædu / aan hverrar Eingeñ Spekingur / Eingeñ Meist-
are/eingeñ Doctor hefz þo fullordeñ giørst i Guds Þeckingu. Eñ hvad
velldur þvi/ B. M.? þad medal añara/ad marger Ovitrer og Hyrdu-
lauser Forelldrar/er sialfer kañskie lijted edur eckert vita sier til Sælu-
hiælpar/ þeir leifa Børnunū fyrr ad veniast a Brioost hiñar Giælijfu

Nooru Veralldareñ/ helldr eñ a hina ſkynſamligu & Oſviknu Miolk er St. Petur dreckur hm̃ til af/ 1. Pet. 2. ad þau vaxe i heñe. Giæted þo ad Sælum ydar/ Chriſtner Meñ/ þoott þier ecke miked hyrded um̃ Sæler Barna ydar/ þvi Gud mun eflauſt krefia þra af ydar Hende/ Ezech. 33. ſm̃ vegna ydar Forſoomunar eilijflega glatadar verda. Eñ þott ad þad hafe vered Forelldrañá Skulld ad þau hafe ei uppfrædt nockurn a hñs Vngmeñis Alldre/ þa vite hñ ſamt/ ad þad verdur hñs eigeñ Skulld þegar hñ kiemur til Vits & Ara/ ef hñ fer æfram i ſlijku Ovite og Hyrduleyſe / Þar fyrer ef nockur er ſæ ad hañ vante þad er hñ vita þarf til ſiñar Sæluhiælpar/ ſm̃ eg dylſt ecke vid/ ad fleire eñ færre vera mune/ þa læte hñ ſier um̃ alla Hlute fram̃ vera ant um̃/ ad fæ þſſ Leidriettting hia þm̃ ſm̃ betur vita/ ef hñ elſkar Sælu ſijna/ og ſkameſt ſijn ecke/ þvi fyrer hveriũ vill hñ ſkamaſt ſijn ? Ecke fyrer ſijnũ Sæluforgæra/ þvi ef þar er nockur Guds Anda Neiſte i hønum/ þa mun hñ fagna þvi ad eirn fæfroodur Veſælingur vill leita Raads til hñs i ſijnũ Sæluhialpar Efnũ/ ecke fyrer neinũ Gudhræddum edur Vitrum Mañe/ þvi ſo langt er fra þvi ad nockur ſa ſem Gud elſkar mune hlæja ad þvi/ ad þr mundu kalla þad Lofs verdt/ og vera eins Lynder og þr ſm̃ i Himneñi eru / hvar meire Føgnudur er yfer einum Syndara/ ſm̃ Ydran giører/ helldur eñ yfer 99. Riettlætum/ Luc. 15. Fyrer hverium ſkyllde hñ þa ſkamaſt ſijn ? Fyrer Gærungum Veralldareñar ſm̃ ſafnvel hlæja ad Gude og øllu þvi hm̃ tilheyrer. Eñ þeſſ er ſtoor Munur ad taka a moote þvi Spotte ſm̃ einkis er verdt/ og ad ſtanda med Kiñroda fyrer Guds Doome a ſijdarſta Deige/ og hverneg ſm̃ øllu þſſu er vared/ þa hygged ad/ hverk ad ſie miñe Myſnkun ad aller vite þ eiñ verde ad fara til Helvijtis fyrer Vanvitſku ſaker/ ellegar ad Leidriettaſt af ødrũ ſm̃ betur vita/ ſo Meñ kuñe ad verda Erfingiar Eilijfs Lijfs. Nu er þad ecke noog Guds Barn / ad þu kuñer þiñ Barna Lærdoom/ og viter hvad þu ætt ad trua/ og nockurn veigeñ ad giøra/ þar eru ſo mørg Tilfelle ſem ad oſſ mæta a hiñe Hættuſømu Reiſu fra Vøggunñe til Grafareñar/ bæde i Andlegañ og Lijkamlegañ Mæta/ ad ſa ſm̃ vill fara hina riettu Leid/ hñ gietur ecke vered æn Leid

grvijſers

arvÿsers Guds Heilagra Orda/ hvert David seiger ad sie Lioos a sijnū Vegū ꝫ Lampe Foota siña/ Ps. 119. Hñ sm̃ þo var eiñ vitur Konungr. Med Guds Orde verdū vier Endurfæddir/ med Guds Orde Uppfradd er/ Þau temia vorn Ungdoom/ Styrkia Fullordens Areñ/ Hugga Ellena. Hvad er eiñ Unglingur sa ed ecke hefur Gud sier fyrer Augum? Hñ er eitt Raadlaust Villudyr/ eiñ galeñ Fole/ þvi seiger David: Hverneg kañ Æskumadureñ ad ganga siñ Veg Ostraffanlega? ef hñ hellldur sier vid þijn Ord/ Ps. 119. Þvi verdur mørgū þm̃ er Guds Ord og goodar Menter forsmaa i Ungdoomenū/ ad þr elldast alldrei þott þeir Attræder verde/ Eñ hvar eiga þeir Gud ad fiña? Hvar eiga þr hñ ad siñ? nema i hñs Orde/ Hvad er Madureñ þa hñ er fullordeñ an Guds Orda? Laatum hm̃ Rijkdoom hlotnast/ hañ er Satans og Mammons Þienare/ nema hañ lære i goodum Verkum rijkur ad vera/ sm̃ Paulus bijdur/ 1. Tim. 6. Eñ hvar skal hñ þ læra nema i Guds Orde? Laatum hñ setiast i Melord ꝫ Virdingar/ Hvad er hñ fyrer utañ Leidsøgu Guds Orda? Eitt Skip þ̃ utañ Styre/ nockurskonar Rit sm̃ Vindureñ upp i Lopted feiker/ þad siaaū vier (þvi verr) a mørgū Afglapa/ sm̃ ad Luckañ tiller upp i haaañ Sess/ sialfū sier a stundū til Spotts ꝫ Minkunar/ eñ ødrū til Skada ꝫ Meinsemdar. Elleñ er ad sønu i sialfre sier Heidarlig/ jafnvel epter Guds Bode/ Levit. 19. Oskande være ad hver Ungu hefde þar epter Vilia edur Vit a ad sijna heñe tilbærilegañ Heidr. Eñ eiñ gamall Madur fyrer utañ Otta Drottens/ er Vidundur Veralldar/ þvi Guds Otte er þ sm̃ hñ atte framar øllū ad læra a sijnū Æfe-Stundum og kuña ødrum ad kieña sem yngre eru/ maa þvi sijnast ad hñ hafe lijteñ Avøxt Æfe siñar / ef hñ er ungū verre i Þeckingu Guds og hñs Heilogu Orda. Seiged mier/ J hveriu er vor Christeñdoomur mest foolgeñ? J þm̃ þremur Hlutum ad eg meina/ ad yðrast Syndañā/ ad trua þær verde sier fyrer Christū fyrergiefnar/ ꝫ so ad læta af þm̃ framveiges. Eñ hverneg villtu þeckia Syndena/ nema Guds Ord sijne þier hana? Þad er eiñ Speigell i hveriū Madureñ kañ ad skoda hvilijkur hñ sie. Ared edur Agnernar i Loftenu faaū vier ecke sied/ nema i Soolar geislanum. Giætū þess/ Brædur minir/ ad þott

oss sie i Bodordunū sagt/ hvad vier eigū ad giøra og Ogtørk læka/ þa er þ margt smætt i Fare voru sm̃ Bodordunū er mootstædeligt/ og vier mundū ecke skynia nema oss være þ fram̃ sÿnt af Guds heilaga Orde/ sm̃ ad er hiñ fegurste Geisle þrar blessudu Rietklætesins Soolar. Eñ eingeñ er afsakadur þott eige vite hñ Guds Vilia/ þvi sa sm̃ an Løgmæls syndgar/ hñ skal an Løgmæls fyrerfarast/ seiger Postuleñ/ Rom 2. Hvad eigū vier um̄ sialfan Gud ad tala/ Lÿked til hiña fyrre Dag aña sagde Moises vid Israel/ Lÿtū til Heidingiaña/ Fedra vorra/ hver ier ad geingu til Mallar; fra Skurgoda og þioonudu þm̃/ 1. Cor. 12. O hversu mætlū vier þa hinū Allsvalldanda Gude þacker kuña med grætande Tarū/ ad hñ hef: oss sÿna Nædign/ sÿna Giæsku/ sitt Rietklæte / sÿna þoleñmæde og sÿna Gudoomliga Speke openberad i sÿnu Heilaga Orde / so ad nær vier berum vort saurugt Lÿferne / er vier skodū i Speigle Løgmælsens/ samañ vid hañs Guddoomlegañ Tignar Lioomaſ þa fæum vier Vit a ad skamast vor / ad ydrast/ ad audmykia oss under Vollduga Guds Hønd / og Offra hønum þeirre Foorneñe er hønum alleina lÿkar af vorre hende / sm̃ er harmþrungeñ og Sundurknosadur Ande/ Ps. 51. Nu þegar vier høfum so þeckt Syndena/ og siæm oss ecke añad hued eñ eilÿfar Helvÿtis Pÿsler/ hvar villdū vier fæ Boot vid þessu ? Være oss þad ecke openberad i Guds Orde ad hñs Sonur være i Heimeñ komeñ til ad kalla Synduga og ecke Rietklæta til Ydranar / Matth. 9. Þegar Andskoteñ lætur einum Glæpa-Mañe sm̃ allañ siñ Alldur hefur i Vondskuñe aled/ Ofbiooda þær Syndernar sm̃ hñ hefur lockad hñ til/ so hañ a skamt til ad Orvænta sier Guds Nædar: Hvar vill hñ fæ Boot vid þssu ? ef ei hefde hñ þau Lyknar Ord Guds/ ad so sañarliga sem hñ life vilie hañ ecke Syndarans Dauda/ Ezech. 33. og øñur þvilÿk. Nu þegar þu ætt ad uppbyria hina nÿju Hlÿdne/ og sÿna ad þu sierk Guds Barn vordeñ af Þræl Syndareñar/ eñ Andskoteñ / Heimureñ og Hollded freista þÿn/ hvar villt þu fæ Ræd til ad utsløckva øll Elldleg Skeyte hiñs Þrett vÿsa/ Eph. 6. nema i Guds Orde: Hver kieñer þier ad krossfesta Holld ed med þss Gyrndū og Tillhneigingū/ Gal. 5. nema Guds Ord ? Hver

ÿfer-

yfervikur Heimen/nema sa sem fæddur er af Gude? 1. Joh. 5. Hvar fyrer? Hvi hans Sæde er i hønum seiger Johañes/ 1. Pist. 3. Hverk er pad Sæded? Pad er Guds Ord seiger Drottenn i Epterlijkinguñe hia Lucani. Cap. 8.

Hier verd eg z ad miñast nockud a vora Kyrkiugøngu/z Heyrn Guds Orda i hñs Huse. Pad er oss øllū vitanlegt/ad i sijnu Musfere hefur Gud sett Minning sijns Nafns/par vill hñ dyrkast z tilbidiast/Exod. 20. Par eigū vier ad tala vid hañ i vorū Bænum/og heyra hañ aptur til vor talande i sijnu heilaga Orde/ par eigum vier ad taka Riettenden af Kieñemañsens Muñe/hvi hñ er Eingell Drottens/Malach. 2. Rikningen er ad sætu Bruñur hiñs lifanda Vatns er Christur vill oss giefa/hver s af pvi dreckr/hñ mun ecke pyrsta ad eilijfu/Joh. 4. Eñ vier meigū flester seigia eins og hin fávijsa Samariska Kvinna sagde vid JEsum fordū/pad er diupt ofañ i Bruñen/eñ vier høfum eckert ad ausa med. Guds Ords Pienarar eiga ad vera oss i pssu so sē Rebecha var Eleazar Abrahams Sendemañe/ad hun joos Vatned upp af Bruñenū fyrer hñ og hñs Ulfallda/ Gen. 24. eins og Jacob var Rachel/ er hñ vellte hinū mykla Steine af Bruñenū/so heñar Fødur Hiørd kuñe ad drecka / Gen. 29. Peir eiga ad sundurkliufa Ord Sañleiksins fyrer oss/ 2. Tim. 2. og giefa Guds Hiuū i riettañ Tijma pad pm byriar/ Luc. 12. Hvi hverneg meiga pr trua nema pm sie Predikad seiger Paulus/Rom. 10. Haf pvi Raad Salomonis er hañ seiger/Ecc. 5. Vakta pijnar Fætur nær pu geingur i Guds Hus/og vert helldur bueñ til ad heyra / eñ til ad giefa Offur hiña Heimsku. Soddañ Offur man kalla pra Guds Pioonustu er byrkast i hñs Huse/ alleina fyrer Sida saker/eñ hugsa allt añad eñ um pad sem talad er. Nu veit eg po christeñ Madur/ad pu seiger/pott mijner Pankar kuñe ad hvørfla hijngad edr pangad/jafnvel under Predikuneñe/pa fæ eg ecke vid pvi giørt/hvørsu vel sē eg villde. Eg veit pad er satt/z pad man hvør Madur ødrum jaata/pvi Mañsins Pankar eru vonder fra Barndoome / Gen. 8. Eñ hitt giefa Meñ vid giørt/ ad peir sieu ei Laangdvølum i kyrkiu nær Meñ under Guds Orda Heyrn sitia. Pvi Raad

Rad eru nockur vid þvi B. G. ad miňa verde af þſſu helldur kaň ſkie
almeñelega ſkiedur. Eg vil ecke hier tala um̃ Ogudlegar Maňeſkiur er
ſetia ſig til ad hugſa allt aňad eň þad ſm̃ af Guds Orde talad er/ til
ad ſtilla ſier m꞉ þær Stunder er þr ættu Gude ad giefa. Vm̃ ſoddaň
Andſkotans Muſtere vil eg ecke tala / hiñu vil eg Rꜳdleggia er giarn-
aň vilia Orded heyra/ eň fꜳ þad ecke giørt ſm̃ villdu þeir/ ꝥ Nattur-
uňar Breyſkleika ſaker. Hid Fyrſta er / ad nær þu geingur i Guds
Hus/ þa giør þad ecke af Yferdrepſkap / helldur Alvøru. Eň fyrer
þvi ad ſoddaň Hugarfar tøkum vier ecke af ſiꜳlfũ oſſ/ þa bidiũ Gud
Innelega um̃ ad giefa oſſ Aſtundan og Eptertekt ſiňa heiløgu Orda /
nær vier Inngaungum i hñs Hus / hvad nær vier giørum af Hiarta/
þa er eingeň Efe a þvi / ad hñs Ande bidur fyrer oſſ med Oum̃ræde-
legũ Andvørpunũ/ Rom. 8. og fram̃kvæmer i oſſ þad gooda Verked.
Hid Aňad er Elſkaň til Guds/ hveria vier ødlumſt bæde med Bæneñe
ef hun er alvarleg og ydugleg / ſvo og med ſyfelldre Ihugan Guds
Tignar og vors Overdugleika/ hñs Vrlætis og vorrar Þarfar/ haňs
Giæſku og vorrar Illſku/ hñs Þoleñmæde og vorrar Þvermoodſku/ og
kaň oſſ alldrei ad breſta Orſøk til þſſa/ þvi a hvørju Augnablike med-
tøkum vjer hñs Nꜳdar Velgiørninga/ og a hveriu Augnablike ſynd-
gumſt vier a moote høñũ/ ſo þegar vier berum þetta ſamaň i Hiarta
vory/ þott ei ſie nema Kvølld og Morgna/ þa kuñum vjer ecke ad fara
a Mis vid þad/ ad fꜳ eina breñande Elſku til hñs ſem oſſ Ogudlega
og Synduga Orma ſparer i Nꜳd ſiñe/ og giører oſſ ei ad ſidur allt til
gooda/ þott vier hñ vyſvikande til Reide reitum. Nu er þad vitaňlegt/
ad ef vier elſkum nockurn og virdum/ þa vigtum vier hvert Ord er hñ
talar/ og þiker vænt um̃ þad/ og þott þad ſie Heimſka a Stundum/ þa
er vor Breiſkleike ſo mikell/ ad vier hølldum þad Gullvægt hvad ſem
ut af hñs Muňe kiemur/ og þvi ſkylldũ vier þa ecke elſka Guds Ord
ef vier hñ elſkum / þar þau eru i ſiꜳlfum ſier dyrmætare eň hid beſta
Gull/ og ſætare eň Hunang z Hunangsſeimꝛ ſẽ David ſeiger/ Pſ. 119.
Eň þa fram̃ hofũ vier ecke Ynde z Gaman af ad heyra talad um̃ þa
Hlute er oſſ þyker vænt um̃. Sioo-Madureň talar giarnaň um̃ Sigl-
ingar/

ingar / Strijds-Madurenn umm Orlog / hinum Agiarna leidest alldrei ad heyra rædt umm Fiærablann / Vijsenda-Mannenum umm Heims Speke/ Lögvitringnum umm þess-hattar Nigginde / þvi hvar ydar Fiærsioodur er/ þar er ydar Hiarta sagde JEsus/ Matth. 6. Aller erum vier Onæmer a þid Gooda i Fyrstunne. Eirn Ynglingur þa hann er fyrst settur til Menta/ þa er hm̄ leid su Ydia/ enn epter ad fær hann so mykla Lyst þar til/ ad hann gietur varla annad giørt/ So skal sa vita ad sier er vel framm fared a Guds Veige sem elskar hans Ord/ Fæe Menn fyrst Elskuna/ þa er ecke ad ugga umm Eptertektena/ þvi mijner Saud er heyra mijna Raust seiger Guds Sonur hier i Evangelio. Og seiged mier/ Bræd. M. Umm hvad ætte oss vænna ad þykia/ enn umm Sæler vorar/ sem vier þo ecke vitum nema fra oss teknar verde a hveriu Augnablike/ þvi skylldum vier þa ecke giefa hinn mesta Gaum ad þvi er þeim hiælpa kann/ ecke til nockurs Stundargagns/ helldur til eilijffra Nota? Enn þessa Elsku og Rækt til vorra eigenn Sælna munum vier ødlast ef vier venium oss a ad bera samann þa dijrdlegu Vist sem øllum Guds Børnum er fyrerbuenn med Christo i hanns Rijke / og so Fordæmdra Pijsler i Helvijte/ hvar þeir eka sijnar Tungur ut af Pijnu og Ofraun Kvalanna/ Apoc. 16. J þridia Mæta Barn Guds / nær þier annarleger edur synduger Þænkar i Hug fliuga under Guds Orda Heyrn/ þa læt þa sømu verda þier til Uppvakningar/ ad þu skammest þijn/ ad þu hafer þanneg saurgad Guds Mustere/ og slæ þanneg Andskotann med sijnu eigenn Sverde/ þvi ad vijssu mun þig ængra þad ef þu ert Guds Barn/ ad þu ert so under Syndena selldur / Rom. 7. ad þu gietur ecke eina Stund vakad med Drottne/ Matth. 26. Og nær þig þad ængrar/ þa munt þu brædliga leyta aptr til ad finna HugsvølunSælu þinne i þvi sem þad þier er talad af helgum Stad. Villdu Menn nu þetta þrent Gaumgiæfelega Athuga/ þa er eg fullkomlega viss umm ad margur fære betre heim aptur i sitt Hus / Luc. 18. undann Guds Orda Heyrn / helldur enn mig ugger ad Menn Almennelega giøre / Hvad Gud Næde. Nu er þad þo ecke noog Br. M. ad Menn heyre Guds Ord med Athygle/ nema Menn fære og ar af Avøxt i Þolenmæde / Luc. 8. Vier eigum ad Roolfesta þad / so

ꝫ Groodursetia i Hiartanu/ ad nær vier freistumst af einhvørre Synd/ ad vier þa strax høfũ ørugg Vÿge/ a moote heñe/ i þvi sm̃ vier høfum numed af Guds heilagre Kieñingu. Hvad giørde vor goode Meistare nær hñ var freistadur/ þoott ecke være hønum hætt vid ad sigrast af Dioflenum / þa sloo hañ samt þañ Ovin med Guds Orde i heilar priaar Reisur/ so ad hñ skamadest sÿn/ og forliet hñ seiger Gudspiallamadureñ/ Matth. 4. Giør þu eins christeñ Madur/ eñ hverneg villt þu faa þad giørt/ nema þu hafer numed þad ꝫ geimt i Hiarta þÿnu? Og kuñer þu af einhverre Freistingu yferstÿgeñ ad verda/ hverneg villt þu faa Lækning þar vid/ nema af þvi s̄ þu kant af Guds Orde? J sania maata nær þu fær orsøk edr Tækefære til ad giøra nockud gott/ þa eiga heiløg Guds Ord er þu hefr safnad i Fieslood Hiarta þÿns ad miña þig þar a/ og giører þu ecke þtta/ þa maa þier þad ad litlu gagna/ hversu Brænheitur/ hversu Gudrækeñ sm̃ ad þu situr undr eiñe Predikun/ þvi þad vill eins tilganga og um̃ Sæded/ Luc. 8. þad er fiell i grÿtta Jørd ꝫ a medal Þirna/ ad soddañ Mañeskiur añadhvert medtaka Orded mz Fagnade/ eñ hafa þo ecke nockra Root/ þvi um̃ Stundarsakr trua þr/ ꝫ falla fra a Tÿma Freistingareñar/ edur og ad Þyrnen/ þ eru Sorg/ Audæfe og Gyrnder Heims þssa vaxa upp med þvi og kefia þad/ so ad þ fæter eingañ Avøxt. Eg efast ecke um̃ ad þar mune nockrer vera sem ætla sier Gudrækelegañ Lifnad nær þra Synder eru straffadar i Guds Orde/ eñ hvad fær þr sieu/ er fylle þ med Verkenu/ er audsæit af Ogudlegu Framferde Mañaña i Heimenũ. Gud giæfe þar være eiñ Samaritan a mille tÿu Gydinga/ Luc. 17. Eiñ Abraham i Gerar/ Gen. 20. Og tÿu Gudhrædder i Sodoma/ Gen. 18. Þig ydrar af Hiarta þss er þu hefur Gude a moke broted/ ꝫ þu lofar ad syndga ecke vÿsvitande framveiges. Eñ seig mier kiære/ nær ætlar þu til þss ad taka ad lifa betur? Muntu þr ei fær er hlaupa strax ur Tollbudeñe med Levi og fylgia Christo epter? Luc. 5. Nær ætlũ vier ad taka til ad elska Gud og hñs heilaga Ord/ ad virda og ottast hñs Nafn/ s̄ oss byriar/ ad heidra Foreldra ꝫ Yferbodna/ Exod. 20. ad aga Børn sÿn og uppala þau i Vita Drotteñs/ Eph. 6. Nær ætlr hin Heyptræke ad taka til ad elska

siñ

siñ Ovin/ Matth.5. Nið Lauslæte ad giøra Sattmaala við syn Augu/ Job.31. Nið Agiarne að lata af að stela/ ræna z svyckia/ Eph.4. Lyg aren að rægia og baktala/1. Pet.2. Nær ællu vier að hreinsa Hiortu vor af þessum daudlegum Verkū og Syndvirdingū? Kannskie nær vier giet̄u ecke leingur/edur nockru epter þ vier erū dauder. Eñ David seig er/Ps.115. Ad þr pryse ecke Gud sm̄ ofañ fara i Helvyti/og mun þ þa verda nockud um̄ seiña / að gialda hm̄ þa Skulld er hm̄ ælle hver að luka. O þu Naaduge Gud / skapa þu i oss hreint Hiarta/ og gief oss eiñ nyjañ vissañ Anda/ Ps.51. Snu þu oss Drottiñ/þa er oss snu-ed/ Jer.31. Lat oss hafa Lysting vora i þynu Logmaale/og tala um̄ þ Daga z Nætur/ Ps.1. Sieu þyn heilogu Ord Epterlæte vorra Sal na z þyn Riettinde framar af oss meteñ eñ Gnægd allra Audæfa. Jsra el sagde fordū Daga við Moisen er Guds Reider sloou i Horeb: Vier vilium ecke framar heyra Raustena Drottiñs Guds vors/tala þu til vor/ Exod.20. Eñ Moises hefur ecke Forgiefens sagt til þra: Eiñ Spamañ mun Drottiñ Gud ydar uppvekia ydur / af Brædrum ydar lykañ mier/ hm̄ skulud þier hlyda/ Devt.18. Lykañ að søñu/ O Moises/ eñ þo miklu betre/miklu ædre/miklu fullkomnare/hvør eð eiñ lysilogan de Nørkveik mun ecke utsløckva/edur brakadañ Reyr i sundurbrioota/ Es.42. Það ert þu O Herra Jesu Christe sañur Gud z sañ: Madr/ Þar þ seigiū vier mz fullu Trauste/ecke mz Jsrael/helldr mz Samuel: Tala þu Drottiñ/þyner Þienarar heyra/ 1.Sam.3. Vier viliū hñs Roddu heyra/er lætr oss seigia: Giøred Ydran/þviadGudsRyke er nær lægt/ Matth.3. eñ ecke of miøg otast Rødd hñs er seig⁹: bølvadr sie sa sm̄ ecke helldur allt þ sm̄ skrifad stendur i Løgmaalenu/ Devt.27. Vier aumer og vesæler Jardar Madkar / viliū hm̄ heyra er seiger: Kemed til myn aller þier sm̄ Erfide dryged/ z Þunga erud þiader/eg vil end urnæra ydr/ Matth.11. Eñ vier skielfumst að heyra hñs Raust eð seig er: Hver sm̄ giører þetta hñ mun lifa i þvi/ Levit.18. Þar fyrer tala þu til vor Drottiñ/hvert helldur það skiedur með Þrumu Løgmaalsins til að straffa i oss Syndena/ edur i Blydvidre Evangelii til að hugga oss aptur / þa vilium vier Allshugar fegner seigia: Blessadur sie sa

 sem

sem kiemur i Nafne Drottens/ Matth. 21. Gief oss þad Niarkalag O HErra JEsu fyrer þijna Forþienustu/ AMEN.

Pridia Suñudag epter Paaska.

Gudspialled / Joh. 16. Cap.

Vm þañ Tijma. Sagde JEsus til sinna Læresveina. Jñañ lijtels Tijma munu þier ecke sia mig / og þa eñ iñañ lijtels Tijma munu þier eñ sia mig aptur / þvi eg fer til Fødursins. Þa søgdu sumer af hañs Læresveinum sijn a mille. Hvad er þad ad hañ seiger til vor/ Jñañ lijtels Tijma þa munu þier ecke sia mig/ og þa eñ iñañ lijtels Tijma / munu þier sia mig aptur / þvi eg fer til Fødursins? Þa søgdu þeir/ hvad er þad hañ seiger oss/ Jñañ lijtels Tijma? Vier vitum ecke hvad hañ seiger. Eñ JEsus formerkte/ad þeir villdu spyrla hañ ad/og sagde til þeirra: Þier spyried ad þessu ydar a mille/ þad eg sagde ydur. Jñañ lijtels Tijma munu þier ecke sia mig / og þa aptur iñañ lijtels Tijma munu þier sia mig. Sañlega seige eg ydur/þier munud sijta og grata/eñ Heimureñ mun fagna/ og þier munud hryggver verda / eñ ydar Hrygd skal snuast i Fognud. Ein Kona/ nær hun skal fæda/ þa hefur hun Hrygd/ þvi heñar Stund er komeñ. Eñ þa hun hefur Barned fædt/ miñest hun ecke þess Harmkvælis fyrer Fagnadar Saker / þviad Madur er i Heimeñ boreñ. Og þier hafed nu ad søñu Hrygd/Eñ eg vil sia ydur aptur/og ydart Hiarta skal fagna/ og ydarn Føgnud skal eingeñ fra ydur taka. A þeim Deige munu þier mig og einskis spyria.

Exordium.

HAD verde mier ecke ad eg hroose mier af nockrum Hlut/ nema af Krosse DRottens vors JEsu Christi / seiger St. Paull / Gal. 6. Adrer hroosa sier af Audlegd siñe og Auøgtum/ eins og hiñ ryke Daare/ Luc. 12. Nockrer af Metordum synum eins og Nebuchadnezar / Dan. 4. Sumer af Able og Kallmeñsku eins og Goliat / 1. Sam. 17. Herodes af siñe Maalsnille / Act. 12. og gaf eige Gude Dyrdena. Pilatus af Magt siñe / Joh. 19. Er hañ þooktest hafa Vallð til ad Krossfesta JEsum og til ad lata hañ Lausañ / Hiner af stoorum Ættum eins og Gydingar er søgdust hafa Abraham fyrer Fødur / Matth. 3. Og hvad er þad sem ad Drambseme þessarar giælyfu Veralldar telar sier ecke til Gyllðis/ jafnvel vonda Hlute. Hiñ Oguðlege Lamech hroosade

sier

sier ad Foolskune pyrer Rotnum synum/ Gen. 4. Og eru hønum aller þeir luter ed stæra sig af Oðygdunum / þa hefur Andskotenn synt Meistarastycke sitt i Hiarta Syndarans / hann fyrst kiemur hønum til ad drygia Glæpenn / og sydann ad láta sier vænt umm hann þykia / Þvi ef ad Hroosunnenn grærer jafnvel þina bestu Hlute ecke Einungis Ongta / helldur og ad Synd/ so sem Lausnarenn vottar / Matth. 6. umm þa er giørdu Goodverk til Fordilldar sier / ad þeir hafa syn Laun medtekid: Hvad mun þad vera þa ad stæra sig af Klækiunum? Enn Paulus er ecke so lyndur / Hann hroosar sier af þvi sem Verølldenn kallar einkis Hools vert / af þvi sem hun forsmaar / þvi sem hun undann flyr med Sæglum og Arum / og skal helldur fremia allar Oðygder/enn ad hun verde fyrer þvi / þad er Krossenn ÞRottens JEsu Christi / og þvi seiger Postulenn hier strax epter / Fyrer hvern mier er Heimurenn Krossfestur / og eg Heimenum. Þad er alkunnugt / ad Krossenn var hid Smænarlegasta Pyslarfære i þa Daga / og þvi var þad hønum valed sem er Konungur Pyrdarennar til þess ad bera þar uppa vorar Synder. Enn so hardt ugligt sem þad var / so mikla Andstygd seigest Paulus hafa a Heimenum / og slykann Viðbiood hafe hann a sier. Lyted hier Christner Menn hverneg þeir eru Skape farner sem vordner eru Eitt med Christo / og hverra Kosta þeir eiga ad vænta sier i Heime þessum. Einga mun hann hafa klærare hafft af Mønnunum enn syna Elskulega Laresveina sem høfdu yfergiefed alla Hlute fyrer hans Skulld/ Matth. 19. Og þo seiger hann þeim fyrer i þessu Heilaga Evangelio / Ad þeir mune Syrgia og Grata / enn Heimurenn mune fagna: Sama vill hann hafa sagt enn nu / þeim er hann af Hiarta Elska. Og vil eg þvi alleinasta wt af Gudspiallenu tala umm þa Hlute sem oss mekae leida til ad bera hans Ok Þolennmoodlega.

O Þu Krossfeste JESV hiálpa oss þar til med Nad þyns Anda / Bæn heyr þad O HErra fyrer þyna Forþienustu / A M E N.

Vtleggingenn.

ÞOtt ecke annad være enn kynne ad verka hia oss Þolennmædena i Mootlætenu/ þa mættum vier þo hugleida hvadann þad kiemur/ og er fra Gude/ Hvert villt þu fyrer hønum flyia? Seiger nockud Leyrkiered til þess er þad giort hefur/ Hvar fyrer giørder þu mig so? Rom. 9. Og fyrst ad vier erum i Guds Hende so sem Leyr / þa er þad Ovikurlegt ad møgla a moote hønum/ hvad helldst sem hann vid oss giører/ hann typtar oss sem oss giørt hefur/ hann sem oss giørt hefur/ hann hefur giort Himen og Jørd/ stioornar þeim/ rædur þeim/ og kann ad eydeleggia þau nær sem hann vill/ þvi mun eg kieppa vid þvilykann HErra? Þvi vil eg glyma vid sialfann mig? Og giøra myna Mædu enn þa stærre med Oþolennmæde? Oll Veralldarennar Nad duga ecke a moote hans Vilia/ Prov. 21. Og aller Nelvytis Kraptar meiga ecke auka hinu minsta vid myna Plagu/ framm

yfer þad sem hañ æsett hefur / þvi vil eg þa kÿfa vid svoddañ Næ-
kign/ svoddañ Speke/ svoddañ Almætte sem varer/ rædur & skioornar.
Þegar Skal Hundrud Þusund (hvilÿker Ormar sm̃ eg) eru ad Molldu
vordner / þvi mun eg þa beria Høfdenu vid þañ Stein sem a mig er
kastadur af so vollduare Hende? Þar fyrer Br. M. nær Mooflæk-
ed oss ad Høndum ber / þa hugsum til þeirrar Skylldu er vier eigum
Gude ad giallda/ sm̃ er ad audmykia oss under hñs volduga Hønd/ 1.
Pet. 5. Hvad ecke er so stoor Kunst i Medlætenu / jafnvel þoott vier
gleymum þvi opklegana. Eñ i Mootgangenum siest þad hveria Vird
ing vier høfum a hønum/ og hvad mÿked vier vilium fyrer hañ vinna.
Tÿtum til Jobs/ þvi hñs Þoleñmæde verdur oss af Postulanum sett til
Epterdæmis/ Jac. 5. Þegar Guds Hønd hafde svipt hañ øllum sÿnũ
Børnum/ allre siñe Aleigu Þrælum og Ambaattum / þa sagde hañ:
Gud gaf og Gud aftook/ sie Nafn Drottens Vegsamad ad Eylÿfu /
Job. 1. Hønũ var David lÿkur þa hñ flude fyrer Absalon og sagde:
2. Sam. 15. Seige hñ so/ eg hefe ecke Þocknan a þier / sia hier em
eg/ giøre hañ vid mig hvad gott þyker i hañs Auglike/ hvar fyrer hñ
og seiger / Ps. 39. Jeg vard Mællaus og opnade ecke miñ Muñ/
af þvi þu giørder þad. Eins eigum vier Skape farner ad vera Bræd
ur M. ef vier ut af Gruñe Hiartans viliũ tiaa vora Audmykt fyrer
Gude/ og ef vier erum nu skylldugar til þessa alleina fyrer þvi ad hñ er
vor Gud/ vor Herra & vor Skapare/ hvad myklu framar erum vier þa
Skulldbundner/ þar ed hñ typtar oss alldrei nema sialfum oss til hiñs
besta. Seiged mier/ mun nockud Gud sa ad er Bruñur allrar Giæsku/
mun hñ nockud hafa Ynde af þvi ad plaaga sÿn Børn? Og ecke giøra
þad myklu helldur þm̃ sialfum til gooda? Laatum oss ecke eigna Fødur
Myskunsemdañ/ 2. Cor. 1. þa Hardydge sem vier køllum hid vesta &
grim̃legasta a Fiandanum og hañs Limum/ sem er ad hafa Gaman af
Eymdum og Mootgange syndugra Mañа. Hvad þa? Munde oss
þykia þad Stefnlegt Barn sem flÿge i Hæred a Fødur sÿnum nær hñ
agar þad? Og er þvi verr og midur ad vier strøffũ opklega vor Børn
og Þienara alleina til þss ad skeita Skape voru a þm̃/ Eñ hñ plaag-
ar

ar ecke af Hiarta edur straffar Mañañña Børn/ Thren. 3. Þar þ er þ hid mesta Ræñuleyse þ oss ad møgla under hñs Fødurlegre Hyrtingu. Seiged mier eñ aptur / Þegar eiñ Lækner birlar oss suraſt Dryck til ad giøra vorn Lykama heilbrygdañ/edur hñ skier upp Sareñ so ad þau skule grooa þss fliootara/styggumst vier nockud vid hñ/edur moot mælū þvi er hñ vill giørt hafa vid oss? Þad giører eingeñ sa sm̄ heil vita er z elskar Heilsu siña/ helldur þøckū vier hønum þar fyrer/ og giølldū hønum Laun þar a ofañ/ jafnvel þott hm̄ mistakest/sm̄ optlega skiedr. O Guds Barn/skyllder þu þa espast vid hiñ gooda Lækner? hvers miuka Graders Hønd ad sker þiñ daudleg Sær / til hverra þu ecke kieñer fyrr eñ hñ lijfgar þau med Beyskiu Krossburdarens/og ecke myklu helldur taka feigens Hende þar a moot/ z giallda hm̄ allar Þacker þar þ? Ef eiñ Fader sæe sitt Barn framfara i allre Vondsku og illu Athæfe/z hñ ecke staffade þ/ef skie mætte ad þad Leidrettest þar vid/ munde hønū ecke a Hælse leiged vera af øllum Møñū? J Sañleika/ þvi hañ være þss verdur hañ være Bødull og ecke Fader er þañeg breitte vid sitt eiged Holld og Blood/ z þo viliū vier heimta af Gude/ad hñ læte oss bada i Roosum og lifa ad Munudum vorum/ Ja/fara fram̄ i allskonar Gyrndum og Glæpum/og heita samt vor Fader/ þar hñ er þo sa Gud/ er ecke þocknast Ogudlegt Athæfe/Ps. 5. Værū vier an Typtunar/ þa værū vier Hiaa-Børn og ecke Syner/ Hebr. 12. Dæmed þvi sialfer Br. M. hvert helldur þier vilied eiga Gud fyrer Nadugañ Fødur og þola Hyrtinguna/edur ad hañ kañest ecke vid ydur z læte ydur lifa ad eigeñ Villo ydar/og verde ydur so eiñ strangur og Ognarlegur Doomare / þegar þier eiged hønū Reikningskap ad standa af Ordum og Giørdum / sem ad er hin allra herfelegasta z skielfelegasta Olucka. Hvad siñest ydur þa christner Meñ/mun þ ecke vera tilviñande ad þiggia eina Naduga Refsing af siñs Fødur Hende/z þott hun ætte ad vara um̄ allañ vorn Alldur/z miøg stalldañ er/til þss ad verda kvittur vid øll þau Oskøp sm̄ ad dynia munu yfer Sælktera Veralldar þssarar i Helvijte og Kvølunū fra einñe Eilijfd til añarar. Gud nade oss auma og synduga/vier berum opt og tijoum

eina vanheila Saal i heilbrygdum Lykama. Þegar Lykamanum lydur vel/ þa hyrdum vier a stundum litt um Saalena/ hver þo ætte ad siaa bæde fyrer sier og hønum/ þvi bæde skulu þau hin sømu Kiør hafa um̄ alla Eilijfd/ En̄ ef hun lætur epter hønū þ han̄ vill/ þa vellteft hun miøg ur Tign sin̄e/ bædū þm̄ til Obætanlegs Skada. Hver veit nema Þrote Drambsemen̄ar edur Vatns-Syke Agyrndaren̄ar/ edur Kallda Ohoofsemen̄ar/ edur Brioost Veike Ofundaren̄ar/ edur Dofe Leten̄ar/ edur Ade Reiden̄ar og Heipfræknēar/ plæge Sælu þijna/ og þu finer þar ecke til. Varla er nockur su Saal a medal vor/ sm̄ ecke hafe Snert af einhvøriu þessu / en̄ Krossen̄ er su eina Heilsuboot / sem ær vid øllu þvilyku. Vid Lykamans Siukdomū eiga adskilian̄leger Drick er/ epter þvi sm̄ hvørin̄ er hættad/ En̄ vid Sælaren̄ar Meinū æ all-eina Kross-Bikar Drotten̄s JEsu/ þott hn̄ sie beiskur nockud/ þ ætte oss einu ad gyllda/ þegar hn̄ giører oss Heilbrygda/ nema vier elskū meir Daudan̄ en̄ Lijfed/ Sootten̄a meir en̄ Heilsuna/ Kroppen̄ meir en̄ Saal ena/ ꝛ er þ þo ecke ad elska hn̄/ ad læta þad epter hønū/ sem hen̄e mæ til skada verda/ þvi han̄ skal þess eilijflega Giølld hafa sm̄ han̄ i þssu fra hen̄e dregur sier til Tijman̄legs og fæfeingelegs Munadar. Þar fyrer ef vier elskum vora Lykame og þad so miøg sem ad synelegt er a flestum/ þa giørū þad þo fyrer þeirra Skulld/ ef eige an̄ars vegna/ ad vier þockum Gude fyrer þad hn̄ typtar þa hier so þeir ecke sijdan̄ mæte eilijfum Plaaguni i Helvijte/ 1. Cor. 11. Þar fyrer Guds Barn/ nær Drotten̄s milldu Hønd slær þig a Einhvørn Hæatt til ad græda Sælu þijna þar m͡z/ þa tak ecke alleinasta þar a moot m͡z þolen̄mæde/ helldur og þacka hm̄ fyrer þan̄ Nadargiørning ad han̄ ecke vill yfer giefa þig i frælleitt Sin̄e edur i Syrnder þijns Hiarta/ Þs. 18. Og ef þu villt þacklætur vera fyrer so stooran̄ Velgiørning/ þa syn þad i Verkunum er þu sæætar med Munnen̄. Vier høfum alla Reidu heirt nockud um̄ þad hvar til ad Gud sender oss Krossen̄/ sm̄ er til þss ad vier eige skulum hallda oss saklausa/ helldur betra vort Lijferne. Svipfum þvi ecke Gud sijnū Asetninge edur sialfa oss þeirre Nad er hn̄ hugde oss ad veita. O hversu illa er þa fared med þssa Heilsusamlegu Guds

Nad/

Náad/ z hvad lijtel Not munt þu þa hafa þess syndugur Madur er þu lided hefur/ Ja/ stoor Giølld: Þvi þad er ad giora Drottens Kross ad Ræningians Krosse/ þad er rielt so sem Petur seiger/ 1. Pet. 4. Ad lijda so sem Þioofur og Illvirke / og so sem hann ed fellur inn i annars Embætte. Nalit þad og ecke noog ad þu lætur af ad syndga þess vegna ad þu gieter ecke syndgad/ annad hvert þ Heilsubrestz/ vegna Fatæktar/ edur fyrer Otta Saker vid Mennena. Þioofurenn stelur ecke helldur þegar hann er bundenn/ og ecke fremur Hoorkarlenn sijna Gyrnd nær hann er ute lokadur/ hvad ecke er þra Dygdinn ad þacka/ helldur rannsaka sialf. ann þig / hvad þier mune hafa asækt orded / hvers vegna Gud mune hafa lagt þenna Kross a þig/ z munt þu þad skioott finna þegar þu stijng ur Hendenne i þinn eigenn Barm / Exod. 4. Og nær þu þad finnur/ þa ræd Boot a þvi/ ydrast þess af Hiarta z frem þad alldrei optar/ helldr bid Gud ad giefa þier Náad sijna til ad standa a mote þvilijkre Synd/ Med svoddann Moote verdr þessum Himneska Lækner launad/ annad heimt er hann ecke af oss. Þegar Jesus sa þann Mann gangande i Musterenu er hann skømmu ádur hafde læknad hia Vatnenu Bethesda/ þa krafde hann einkis af honum/ helldur sagde alleina: Sia nu ert þu heill vordenn/ syndga ecke framar ad ecke hende þig annad verra/ Joh. 5. Þar fyrer Christenn Madur/ hafer þu siukur vered/ hafer þu ratad i Armood og Fiarmissu/ hafer þu vorded fyrer Aræsum og Offsooknum Veralldar Manna/ enn ert aptur vordenn fullhraustur/ fullrijkur/ og hefur feinged Magt yfer Ovinum þijnum / þa giallt eige þa Vanþock aptur a moote Gude þijnum/ hver ed sende þier Krossenn til ad betra þig/ og lietta honum af þier til ad sijna þier Giæsku sijna / giallt honum ecke so illa (seige eg) ad þu bruker Heilsuna til ad drijgja sømu Synder med hverium þu vanst til Siukdoomsins/ Audlegdena til Ohoofs z Metnadar/ Vallded til ad hefna a þeim sem vid þig ofgiørt hafa/ þvi ef vier slijkt giørum/ þa hefde þad vered betra fyrer oss ad vier hefdum leiged i Kør og lifad i Armood og Forsmaan alla vora Daga/ so ad Saalenn hefde kunnad hoolpenn ad verda a Deige DRottens/ 1. Cor. 5. Nu eigum vier ecke alleina ad lijta til Guds Fødurligrar Giæsku/ i þvi ad lijda þolenmoodliga allt

þad sm hn lætur oss til Nauda bera/ helldur og til hans Oraskanligu Speke og Vijsdooms sm ad yfergnæfer allan Skilning. Ein Fader kan ad vilia Barne sijnu vel / en brestur kan skie Vitzmune til ad sia hvad þvi gagnar/og þo hn bere Skyn þar a/þa blindast vor Skynseme optlega af holldligre Elsku/en vid þssu er ecke hætt hia hinu Alvijsa Gude. Þar fyrer lætu oss þad sagt vera ad þoott vier eige skynium nie siaum Guds Tilgang/ þegar han neitar oss um þa Hlute er vier Oskum epter/þa er þad oss til hins besta/ og eckert kan fyrer oss gagn ligra ad vera edur upp ad hugsast en þ sm hn lætur vid oss framkoma/ ef vier giefum oss olldungis a hns Valld og lætum hn rada. Jsrael beidde Gud um Kiøt i Eydemørkene/ Num. 14. Og hn gaf þm. þ til Hegningar þm/þr beiddu hn og um Konung/1. Sam. 8. Er þm leidd-est ad vera under hns allra Vijsustu og Nadugustu Stioornan/og hn gaf þeim ein Konung i Reide sinne/ Os. 13. Þar er eingen Efe a/ad ef Barned mætte sialft rada/þa fære þad sier optliga ad Voda/ og eins erum vier fævijser eins og Børn i vorum Andligu Efnum/ vier Osku oss Heilbrygde/Audæfa/Meforda/ allt þtta eru ad sonnu Guds goodar Gafur / en skadsamar þm sem ecke kunna med ad fara / so ad Endurlausnaren seiger: Jafnvel ef þin Hønd edr þin Footr hneixlar þig/þa snijd þ af og snara þvi fra þier/þvi betra er þier halltur og Haudarvane inn ad ganga til Lijffins/en ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur/ og verder i eilijfan Elld kastadur / Matth. 5. Ad sonnu heimter eige Drotten af oss ad vier so stoort Jrædumst vid hveria þa Tilhneiging er vier freistumst af/þvi hn hefr giefed oss onnr Medøl til þss/ad Krossfesta Hollded mz/ædr en til þssa kome/en þ er hns Mein-ing/helldur en ad vier skylldu i eilijfu Ellde pijnast/ þa være oss parf-ara ad lata Lijf og Limu. Hversu vijs og hversu Nadugur er þa hin Goode Gud ad han agar oss i Mata/og so sm oss ad minstu Skada verda meige/ til þss ad vier kunnu ad umflyia Helvijtis Pijsler/en verda hluttakande Guds Barna Sælu a Himnu med hønu eilijflega: Og i þssu Guds Oransakanliga Vijsdome hofu vier jafnan eina stadfasta Huggun/ þvi hns Giæska og Medaumkan verdur hn allrei vidskila.

Fyrer

Fyrer þui/þott ad Moklæted ofbioode oss a stundū/og vier fáū varla under þui rised / þa lætum oss ecke til Nugar koma ad þad er oss af hm̄ uppa lagt/sem veit hve mikels ad vier vidþurfum og þolum. Stoor Saar þurfa mikla Grædslu/eñ hñ er trur z freistar einkis yfer Megn fram/1.Cor.10. Ecke eitt Nar fellur af voru Nøfde ãn hñs Vilia/ Matth.10.Og miklu siødur hefdū vier vid so margar Þrauter ad beriast/nema þ være epter hñs Skamte og epter hñs Velþocknan. Vier þurfū og ecke ad efast um̄ ad vier fáum Mooklæted stadest/þoott allðrei þyke oss so Ovænliga ahorfast þegar vier kostū oss i hñs Myskunar Fadm/ og under hñs blessada Vmsioon og Fyrerhyggiu. Þar fyrer sagde David/þo eg ræfe i myrkvū Dal z Daudañs Skugga þa hræd est eg einga Olucku/þvi þu ert hia mier/þiñ Vondur z Stafur hugga mig/Ps.23.Og Drottenn seig' vid hñ/þott þusund falle þier til afñar ar Nandar/og tiju þusund til hiñar hægre/ þa skulu þr ecke nær þier koma/Ps.91. So øruggur Kastale er Drotten̄ þm̄ ed hñ ottast/iafnvel midt i Normungunū/og þad geingur til eins og hñ sagde vid Lære sveinana hier i Gudspiallenu. Jñañ litils Tijma munud þier ecke siaa mig / og aptur iñañ litils Tijma munud þier siaa mig. Og so sem ad Læresveinarner skildu ecke i þ siñ hvad hñ sagde/helldr uppfylltest þra Niarta af Nrygd/ af þui ad hñ sagde þad. So geingur þ og til fyrer Guds Bornum optlega i Mooklætenu/ad þau meina ad þau sieu yfer giefeñ/eñ samt heyrer hñ þeirra Grátbeidne/ og þrra Bæn er þockn anlig fyrer hm̄/eñ hñs Tijme er eñ þa ecke komeñ/Joh.2. Nvert helld ur ad eg lijt þeña fagra Neim sm̄ ad er harla goodur so sem øll Guds Skiepna/ edur eg þeinke um̄ hiñ Ogudliga sm̄ Diøfulleñ hefur tilbued og nidursøckt i hid vonda/þa kañ eg hverke ad ørvænta i Mokgang enū/eige helldur ad efast um̄ Kvittun miña Synda sem eru Orsøk til Mooklætesins/þviad i hinū og jafnvel a hinu miñsta Skrid-Kvikinde sie eg augliooft Dæme hiñs Guddomliga Almættis/Speke z Giæsku/ ad þvi er øllu af hm̄ so vijsliga stioornad og nidurskickad / ad hañ þvi øllu vid Magt helldr/hveriu i siñe Tegund fra Neimsins Vpphafe i so mørg þusund Ar/ ad þar er ecke ein eñ nu undergeingeñ/og so veit

eg þa fyrer vïst ad hm̃ er ecke um̃ Megn ad vardveita mig syndugañ Orm ä ad epter hñs Mynd var ï Adam skapadur/ Gen. 1. og med hñs Sonar dÿrmætu Bloode endurleystur/ 1. Pet. 1. Jafnvel midt i Sorgunñ/ midt ï Armæðunum/ midt ï Sælar ꝛ Lyfs sterkasta Ofbode/ ef hñ vill læta þ yfer mig koma. Eñ nær eg þeña fyrer mier virde og allar þær Oðæder sm̃ af hm̃ i frame eru hafdar/ Villur/ Meinsære/ Gudlastaner/ Mañdræp/ Hoordooma/ Lÿge/ Þioofnad/ Ofbellde/ Rængsleitne/ og alla þa Ohæfu er Satan fær plantad i Hiørtum Vantruarefiar Barna/ þa tek eg mier þar af Huggun ꝛ fullnadar Traust/ um̃ hins Myskunsama Guds Fodurlega Giæsku/ ad hñ ecke kollsteyper þßs are vondu Verølldu/ helldur med Rÿkdoome sÿns Langlundar Gieds/ Rom. 2. vill leida so marga til Yferbookar sem aptur snua vilia. Þvi veit eg ad hañ mune ecke utskufa mier Overdugū Synda Þræl / edur læta mig einañ ï Mootlætenu/ þott þad sie Straff miña Synda og Illgiørda/ þar eg læt mig fyrer Krapt hñs Anda ut af Hiarta ydra Synda miña/ og a daglega Baraattu vid eitt Ostÿrelaatt Holld sm̃ strepper i giegn Andanum/ Gal. 5. Þvi hafe hñ veitt mier hid meira/ sm̃ er ad ydrast Syndaña þegar eg var eñ þa Satans Barn/ þa mun hñ ecke synia mier hins miña/ sm̃ er ad vardveita mig i Mootgangenū þar eg er hñs Þienare vordeñ fyrer hñs Næd / hverja hañ ecke hefur giefed mier til þßs ad hm skyllde a mier Onÿt verda/ helldur til Lofs og Dyrdar siælfum sier/ eñ mier til eilÿfs Sælar Fagnadar. DRotteñ sagde Lærefveinunū fyrerfram̃ þßar Hørmungar/ af hveriu medal añara sia mæ hñs Guddoomlegañ Vÿsdoom og Giæsku ecke miñe. Neimureñ seiger alldrei nema Ogiæfu fyrerfram̃/ jafnvel þott hun sie hm̃ vÿs so vel sem øllū þeim er hñ elska / hañ Predikar eins og hiner Oegudligu/ Prov. 1. sem Von er a / þvi hañ er ecke añad eñ Samkunda Apoc. 1. Andskotans/ er hañ hefur safnad sier af Guds Vtløgum og Ogudlegū Synda Þrælum/ þr seigia far þu med oss/ vier vilium fiña miked Herfang ꝛ aller eiñ Siood hafa/ Prov. 1. Eñ ecke leggia þr til hins ad þr skulu og aller eitt Hlutskipte hafa i þvi Dÿkenu sem vellur af Ellde og Brenestene/ Apoc. 21. Þad vill ecke DRotteñ/ hañ sagde

fyrer-

fyrerfram bæde hier og oftlega annarstadar Lærisveinunum hvad a þra Daga drijfa munde / og hid sama hefur hann øllum þeim sagt er honum vilja Epterfylgia med þessum Ordum: Hver sem vill minn Lærisveinn vera hann take sinn Kross uppa sig og fylge mier epter / Matth. 16. Eckert er þvilijkt Rad vid Mootgangenum so sem ad buast vid hønum / Sa sem þad giører Daglega hann hefur miklu liett af Byrdenne nær hun dettur a. Buumst vid Illu / þvi hid gooda skadar oss ecke / seigia Menn i gømlu Ordtæke / J Dag em eg heilbrygdur / eg vil þeinkia med mier hverneg eg verda munde ef eg vanheill yrde / eg vil venia mig a ad læra eige allt epter mier þad mig girner / so mier bregde sijdur vid ef þad kynne mier ad Hendum koma / sem eg giæte ecke af mier kastad þoott eg villde. J Dag em eg Full-rijkur / Eg vil þo bruka Heimenn so ad eg ecke Vanbruke hann / og so miked af þvi sem Gud hefur lænad / sem mier næger og mier soomer ad bruka / þa skal Fatæktenn alldrei kasta mier i neitt Hugar-Vijl / ef eg kann i hana ad rata / Eg vil hyrda þad Gud giefur / enn ecke festa þar vid Hiarta mitt / þa mun mier þykia minna fyrer ad missa þad. J Dag ræd eg fyrer ødrum so ad aller hlijda mijnu Bode og Banne sem eg er yferskipadur / þ Valld vil eg bruka i Hoofe og ecke med Offa neinum / þvi þar kann ad koma / ad þr rade fyrer mier & kunne eg af þeim nockurn Ojøfnud ad þola / þa lijd eg hann med betre Samvitsku / hafe eg ecke adur til hans unned. So skal Madur bua sier i Hagenn / a medann allt leikur i Lynde / kome þ ecke uppa er vier Rad fyrergiørum / þa er þvi Omake vel spillt / Alldrei visse eg Abata meire Skada / þvi ad minsta Koste hugsum vier eige so Jllt a medann / og lijklegt er ad vier munum ecke stæra oss so miøg af Velmagtenne þegar vier buumst vier hverutveggiu. Nu þoott ad allt þetta sem eg hefe sagt / eige ad fijsa oss a ad lijda þolennmoodliga þann Kross er Gud oss a Herdar leggur / þa er þo ad hroosa þra Kiørum fram yfer alla DRottens Krossberendur / sem ecke einasta taka a mote hans Ogun ann Møglunar / helldur & hafa Glede og Jnde af þvi ad lijda nockud þ Christi Saker. Eg vandest i Upphafe St. Pauls Ordum / ad hann skrifar / Gal. 6. Þad verde mier ecke ad eg hroose mier af nockrum Hlut / utann af Krosse Drottens vors JE

su Christi. Þegar Paall brukar þetta Ord sm̃ hier stendur ad H. Roo-
sa / þa merker þad ecke so ad stæra sig af einhveriu/ svo sem ad fagna
og glediast af þvi/ z ad hafa Ynde þar af. Sama Orda Tiltæke bruk
ar hn̄/Rom. 5. seigiande: Og ecke einasta þ/ helldur hroosum vier oss
eirnig edur gledium oss af Hørmungunn̄/vitande ad Hørmungen̄ verk
ar Þolen̄mædena/ en̄ Þolen̄mæden̄ Reinsluna/ en̄ Reinslan̄ Vonena/ en̄
Vonen̄ lætur alldrei til Skam̃ar verda/ þviad Elska Guds er uthellt i
Hiørtū vorū fyrer heilagan̄ Anda sm̃ oss er giefen̄. Þetta eru merke-
leg z gullvæg Ord/sieu þau riett yfervegud. Hvar fyrer gledur hn̄ sig
i Hørmungunn̄ ? þviad Elska Guds var uthellt i hn̄s Hiarta þ Hei-
lagan̄ Anda sm̃ hønum var giefen̄. Heyrū þad Endurlausnaren̄ sagde
vid sijna Læresveina. Eg skal ecke læta ydur Munadarlausa/ helldur
skal eg sia ydur aptur/ Joh. 14. Þad giørde sa blessade Herra ad søñu
epter sijna Uppriisu/ en̄ hn̄s sijneleg Vist mz þm̄/droo þa ecke langt a
Veg hefde hn̄ ecke sendt þm̄ H. Anda af sijnū Fødur/ Þvi sagde han̄:
Þad batar ydur ad eg fare i burtu hiedan̄ / þvi/ nema eg fare i burtu
hiedan̄/ kiemur ecke Huggaren̄ til ydar. Þesse er hin̄ same H. Ande þ
hvern ad Paulus seiger ad Elska Guds sie uthellt i sitt Hiarta/ hun
giører Christi Ok sætt/ z hn̄s Byrde lietta/ Matth. 11. Hun velldur
Þvi ad hn̄s Bodord eru ecke þung/ 1. Joh. 5. Hun deyfer alla Kvøl/ alla
Hrygd/alla Armædu Veralldar þssarar/ sa ed hana hefr fyrst ødlast/
hn̄ þarf ecke Mootlætenu ad kvijda/ hn̄ Foottredur allar Hørmungar/
hm̃ er Heimuren̄ Krossfestur z hn̄ Heimenum/ þad sie eg berssijnelega a
Christi Postulū er þeir voru glader af þvi ad þr mattu lijda þ JEsu
Nafns skulld/ Act. 5. Þad sie eg a hn̄s H. Pijslarvottū langt fram̃
epter Æfe Christnen̄ar/ ad þr geingu til herfeleguftu Kvala z Pijsla
miklu gladare helldur en̄ adrer til Giestabods. O Herra Gud / fagurt
mā þm̃ vera Himnarijke a sijdan̄/hverin̄ Gud er so sætr midt i Hørm
ungunn̄ / ad þr fiña ecke til þra þ Elskuñe til hn̄s sm̃ kyptar þa. Ad
þetta sieu ecke Ykiur/ helldur ad þvilijker Guds Viner sieu til/ þ votta
eg med Paals Ordū/er hn̄ seiger / 2. Cor. 12. Eg em vel til Frids i
Veikleikanū/ i Forsmaaneñe/ i Naudunū/ i Offsooknunū/ i Angisteñe
fyrer

fyrer Christum/þvi þa eg em Veikur/þa em eg Mattugur/ꝛ ꝥ er ꝥ sama sm̄ Drottenn̄ heiter hier Læresveinunū/er hn̄ sagde: Ydar Hrygd skal snuast i Fognud. Ecke meinte hann̄ einasta þa Sælu Von er þeir attu vijsa med honū eilijflega i hn̄s Dijrdar Rijke/ helldur ꝛ Huggun Guds Anda i Mann̄raunumum/þvi alldrei voru þr ann Mootlætis hier a Jørdunne/og samt skrifar Paulus/ ad þr sieu so sm̄ hryggver og þo jafnann̄ glader/2. Cor. 6. Nu þott oss vante miked a ad vera svo Algiørder i Elskunne til Guds/ sm̄ þssar Drottenn̄s Hefiur voru/þa eigū vier samt ad kieppast epter þra fullkomnu Dæme/ so miked sm̄ oss er møgulegt/ og hugga oss i øllū Mann̄raunum vorum vid epterkomande Sælu/vitande þad ad hin lietta Birde Hørmungarenn̄ar sm̄ varer um̄ Augnablik / hun ablar oss yfergnæfann̄legrar Dijrdar eilijfrar Þijngdar/2. Cor. 4. Og þta er ꝥ Paulus seiger / Rom. 5. er eg strax ammin̄test ad Þolenn̄mædenn̄ verke Reinsluna/Reinslann̄ Vonena/enn̄ Vonenn̄ lætte eige til Skamm̄ar verda/ Hvar ꝥ ꝛ Þviad Truenn̄/er Vonenne jafnann̄ fylger/hun er Vera þra Hluta sm̄ koma skulu/ Heb. 11. hvers vegna þr ed bera Christi Ok/þr eiga vijst Himnarijke/ꝥ er Pantur epterkomande Farsælldar/vid hvern hn̄s Brudur gledur sig/þar til hn̄ kiemur/ ꝛ inn̄leider hana i Lambsins Brudkaup/so þegar hun hryggest af Mootlætenu/þa gledst hun eins miked edur meira af þrre Dijrd ꝛ vid oss mun framkoma i eilijfu Lijfe/hverrar eige eru verdar Mootlætingar þssara Tijma/Rom. 8. Þetta utmaalar vor Lausnare med nærsta føgru Dæme hier i Gudspiallenu/þar ed hn̄ seiger: Ein Kona nær hun skal fæda/þa hefur hun Hrygd/þviad hennar Stund er komenn̄/enn̄ þa hun hefur Barned fædt/minnest hun ecke þss Harmkvælis fyrer Fagnadar saker/ þviad Madur er i Heimenn̄ borenn̄. Hvad vita Menn̄ ecke i þessum Heime fyrer Veralldar Høfdingia/ꝛ ꝥ fyrer lijtil ꝛ Ovijss Laun? Jaa/ margur vogar Lijfenu ꝛ kann̄ skie sinne eilijfre Velferd a stundum / og endest ecke til ad moota þss er hn̄ ætlar sier til Launa. O Guds Børn/ þvi skylldum vier þa telia epter oss ad lijda nockud fyrer Himnarijke / fyrer hin eilijfu Launenn̄/fyrer þad dijrmæta Hnossed/af hveriu þr allarei sleppa kunna sm̄ riettelega Skeided hlaupa? 1. Cor. 9. Fyrer hina

kostu-

kostulegu Riettlætesins Coronu/ 2. Tim. 4. sem þeim er affsÿdis legd er hafa barest goodre Barattu/ hallded Truñe z goodre Samvitsku ? Eiñ Madur sa ed sitr i Tign z Neidre/ mun hñ ecke þacka sÿnu Fødur/ ad hñ hefur hñ so vÿslega uppaled/ ad hñ mæ reiknast þrar Æru verdur a sÿnū fullordeñs Alldre ? Mun hñ nockud telia þau Vandar Nøggeñ er hñ hefr sleigeñ vered? Og hversu ællū vier þa allar þack er ad tuña vorū himneska Fødur sa ed tuktar sÿn Børn upp til eilÿfs Lÿfs/ til himneskrar Konungs Tignar/ til ad lifa og rÿkia med honū eilÿflega? Hver mun þa miñast þra Tæraña sm̄ hñ hefur fellt i þssū Eymdardal/ nema hñ sm̄ ad hefur hellt þm̄ i siñ Siood/ Ps. 56. og þa alla Reidu þerrad þau af siña Barna Augū/ Apoc. 7. Þa mun þad verda uppskored i Ogrdeñe sm̄ hier var sæd i Nørmungeñe/ Ps. 126. þa mun þra Gledesaungr fagurt læta i hiñe biørtu Jerusalem er Guds Dÿrd upplioomar/ Apoc. 21. Hvetra Op z Veinan ad Neimsins Børn um var til Spotts og Adhlæturs hia Sorgar-Vøtnunū i hiñe dimu Babilon/ Ps. 137. Verølldu þessare. Hverrar Æru og Vegsemdar oss uñe ad niooka hin blessada Guddoomsins Þreñing fyrer JEsu Christi Bloods Krapt og Forþienustu / AMEN.

A Þañ Almeñeliga Bæna Dag.

Þistilleñ / Esajæ 55. Cap.

LEited DROTTeñs æ medañ Hañ er ad fiña / Kalled A Hañ æ medañ Hañ er nælægur. Sæ hiñ Ogudlege læte af sÿnum Veige / Og Jllvirkeñ af siñe Huxan og snue sier til DROTTeñs / þa mun Hañ Myskuna honum/ Og til Guds vors / Þviad i hiæ honum er mikel Fyrergiefning.

Exordium.

J Gamla Testamentenu tilsette DRotteñ Eina Hætÿd sem halldast skyllde Arliga i hinum Siøunda Mænade / og a Tÿunda Deige sama Mænadar er Meñ sÿdañ kallad hafa Hreinsunar Hætÿd. A þeim Deige var boded ad Jsrael skyllde þvynga Sæler sÿnar/ þad er slæ af sig/ so sem þar um mæ lesa/ Levit. 16. Þesse Hætÿd er ad søñu aftekeñ i Nyia Testamentenu med øllum sÿnum Foornum. Oss næger sw eina og algiørda Foorn sem Einuñe er iñborēñ i þad Allra Helgasta af hinum Yppasta Biskupe Sælna vorra / Ebr. 9.

Eñ

Eñ samt er þo Ydranen fyrer Syndernar ecke afrecken / so leinge sem vier ecke leggium af ad Syndga / so leinge meigum vier ecke leggia af ad ydrast / eñ þad mun ei verda fyrr eñ Lykame Syndareñar verdur med öllu afmadar / Rom. 6. Þvi ætte med riettu allt Christens Manns Lyf ad vera eitt Hreinsunar Hætyd / edur ad minsta Koste ættum vier ad giefa oss nockra Stund a hverium Deige til ad ydrast og jata Synder vorar. Sa sem ætlar sier ad syndga nær Synden plygtur hönum i Hug og ydrast sydañ / hañ er ecke betre eñ sa sem ætlar ad draga Ydranena undañ til Daudans / þvi hañ veit ei nær hañ deya mune. Nu erum vier oss medvitande þess Brædur mijner / ad þar falla so marger Dagar wt hia oss / og kañ skie þvi verriad nockrer þeinkia hier allsiallvañ til / Þvi er nu þesse Dagur af Konungenum tilsettur / ad hañ sie vor Föstu og Bæna-Dagur. Gud giæfe ad hañ være þar epter halldeñ af oss med allre Gudrækne so sem hañ er Naudsynlegur / og ad ecke fyndust þeir sem giöra Hæd wr Föstuñe / med hverre þo Guds heilager Meñ hafa þreyngt Bænum sijnum i giegnum Skyeñ Fordum Daga medañ Guds Foolk hiet Guds Foolk og Christneñ Christne / eñ sydañ hun hiet Loami / þad er ecke mitt Foolk / og Meñ yfergafu hiñ lifanda Gud / margur hver / eñ giördu Magañ ad sijnum Gude / þa er Fastañ vordeñ ad Athlætre / so vel sem öll Alvörugiefne i Guds Pioonkan: Meñ hallda epter Blödunum eñ hafa slept Atvextenum / so David munde seigia ef hañ nu lifde / Eg hulde mijna Sälu i Föstum og þad vard mier ad Bryxle / Ps. 69. O oss Aumar og Rænulausar Mañeskiur / mun hönum Fastañ mislyka? Er seiger hia Joel / Cap. 2. Snwest til mijn af öllu Hiarta med Föstum og Grate og Harme. Og so ad þier vited ad þad ecke er ödruvijs i hinu Nyia Testamentenu / þa vil eg spyria ydur ad hvert Gude mune ecke hafa þocknast Fasta Cornelij sem var heidiñ Madur? Er hañ sagde vid Petur / Act. 10. Nu er alla Reidu hiñ Fioorde Dagur ad eg hefe fastad / og er eg beidvest fyrer uñ hina Nijundu Stund i mijnu Hwse / þa stood hia mier Eiñ Madur i hvijtu Klæde er sagde vid mig: Corneli / þijna Bæn og Ölmusugiörda er minst i Guds Augliti. Mun Endurlausnaranum hafa þoott Fastañ Onyt? Er hañ sagde vid Læresveinana þegar þeir gatu ecke wtreked Tunglmeina Diöfulen / Þetta Diöfla Kyn verdur ecke wtreked nema med Föstum og Bænahallde. Verde Diöflarner wtreken af ödrum med Föstum og Bænahallde / Matth. 17. Þvi skylldu Meñ ei kuña ad reka hañ wt fra sialfum sier? Verde Diöfullen wtrekeñ med Föstuñe / Þvi skylldu Meñ þa ei kuña ad fa Guds Iñbygt med heñe? Þvi þad er vijst ad hvadañ sem Satan er wtrekeñ / þar vill Gud byggia / Þetta seige eg ei þess vegna ad Fastañ viñe til nockurs i sialfre sier / eñ þad vitnar allt Guds Ord ad Bæneñ verde kröftugre fyrer hana / Fastañ mæ rækter an Bænareñar / Bæneñ verkar optlega an Föstuñar. Fastañ hialpar til ad drepa hiñ Gamla Mañeñ sem er Andskote Bænareñar og alls Gudrækelegs Framferdis / sie hun ecke i þeirre Veru giörd / þa er hun Hræsne. Heyrum hiñ Gamla Syrach hier uñ / Sa sem þvær sig epter hiñ Dauda / og snerter aftur daudañ Mañ / Til hvers gagnar hañs Þvottur? Syr. 35. So er og sa Madur er fastar i sijnum Syndum / og giörer aftur þær sömu / Hvad vañ hañ med þvi? Ad hañ audmykte sig / Hver mun heyra hañs Bæn? Esajas kiener oss i upplesnum

Pistle hverneg þeirre søñu Jðstu eige Hættad ad vera / sem er / ad hiñ Ogudlige þaste fyrer sijn vond Verk og Jllvtekeñ fyrer sijna Hugsan / og þañeg skipar hañ DRottens ad leita. Vil eg þvi wt af þessum Esajæ Ordum Hugleida ad þessu Siñe hverneg vier eigum ad leita Guds hvern vier so margfalldliga styggt høfum.
Hialpa oss O HErra til ad giøra so þetta þitt Verk / ad vier þig fundeð og fundnum hallded gietum. Bænheyr þad goode Gud fyrer JEsum Christum/ Amen.

Vtleggingeñ.

HVerneg vier eigum Drottens ad leita/ þarf ecke langt epter ad leita/ þad seiger sialfur Drotteñ oss/ Jer. 50. med þessum Ordum: A þm̄ Døgum skulu Jsraels Syner koma med Børnum Juda / þr skulu ganga 〈m〉n aflæts Grætande ⁊ leita Drottens Guds sijns. Gydingar leitudu hñs a hiñe sijdurstu Kvalaña Nottu mz Sverdū ⁊ Staungū/ med Lycktū og Løgbrøndum/ Matth. 26. Vier skulum ei þañeg leita Drottens ē medkieñū ad vorar Synder hafa kvaled hñ sm̄ var fræskil eñ Syndurunum/ Ebr. 7. Hverneg skulum vier hñs þa leita? Med Narmþrungnū og sundurknosudum Anda/ þad er med sañre Ydran. Vegeñ vitū vier ad søñu aller til Christū/ eñ þ fellur ecke øllū so lett ad ganga hñ. Eina christelega Ydran er hægt ad nefna / eñ þ veiter morgū bægt ad giøra hana/ jafnvel þoott oss breste alldrei Efne þar til/ sem eru Synder vorar og Ranglætingar/ er Dagliga stijga upp i Himeneñ fyrer Gud. Margur læst ydrast og jata sijnar Synder fyrer Gude/ Eñ eg Ottast ad þegar Gud lijtur af Himnū ofañ yfer Mañ〈a〉ña Sonu/ þa mune hñ fiña so marga Pharaons/ Exod. 20. Sauls/ 1. Sam. 24. Jeroboams/ 1. Reg. 13. og Achabs/ 1. Reg. 21. Ydran/ þad er/ Nytur fyrer utañ Kiarna/ Sky fyrer utañ Vatn/ Visnadar Eykur Avaxtarlausar tvisvarsinū uppræktar so sm̄ Judas Postule ad Orde kiemst i sijnū Pistle. Eñ Davids/ 2. Sam. 12. Josuæ/ Jos. 7. Ezechiæ/ Es. 38. ⁊ Peturs/ Matth. 26. Lijkar munu færre vera/ hvad Gud Nadarsamliga betre. Hvad er þ þa Brædur M. sem eins christens Mañs Ydran a ad hafa til ad bera? Tvent er þ sierdeilis. 1. Ad hun sie heit og alvarlig. 2. Ad hun sie ecke of sein. Hvad hinu fyrsta vidvijkur/ þa veit eg ad søñu ad hiñ Naduge Gud þiggur opt af oss Viliañ fyrer Verked/ þvi hñ þecker vorn Vanmætt og Ofullkom-
legleika/

legleika/ Eñ i Ydranar Verkenu heimter hñ af oss ad vier framleggiũ allt þad vier tilhofũ og drøgũ ecke af. Sa sm̃ kiemur fram̃ fyrer Gud til ad jmka sijnar Synder/ z ad bidia um̃ Kvittun a þm̃/ og ecke ulhell- er sijnu Hiarta af fremsta Megne fyrer hm̃/ ecke lætur Salar og Lijkamans Krapta verda samtaka i þvi ad sundurmeria sitt Hiarta mz Jhugan siña Illgiørda z Guds Giæsku/ sijns Toomlætis z hñs Riett lætis/ siña Lijfa z Helvijtis Ellds ẽ þau hafa forþienad. Eg veit ecke seige eg/ hvad miklu hañ er betre eñ Ananias z Saphira sm̃ leyndu af Verde Akursins/ Act. 5. Þvi eins og þau lugu ad H eiløgũ Anda er skynbarliga bioo i Postulunum/ So mætt þu og vita/ ad nær þu kiem- ur i þiñ Bænastad/ þa stendur þu i Guds Auglite sm̃ alla Hlute sier/ z jafnvel hin iñstu Filsne þijns Hiarta rañsakar. Gabba þvi ecke Gud med foomre ulvorkis Hegdan/ þvi hñ lætur ecke ad sier hæda/ Gal. 6. Og hafe þig sa Glæpur nockrũ siñũ hendt/ þa vit ad þ er ein hroop- leg Synd i Guds Auglite / jm stærre eñ allar þijnar Synder/ þvi hun apturhelldur øllũ hiñũ er þu ætter ad af þvo med heilũ Ydrunar Tmar um. Giør þvi Ydran i Nafne Drottens/ giør Ydran seige eg/ og læt þig angra þad af Hiarta ad þu hafer kastad Høndunũ til so vegleg- rar Guds Þioonustu. Villt þu vita hvad mikla Ydran ad Gud heimter af þier fyrer Syndena/ þa vill hñ ad Beiskia Ydranarenar skule sam bioода Stærd Syndareñar / þar fyrer / nær þu med sialfum þier les þitt Synda Registur fyrer Gude / þa hugleid hve miked Gaman edur Glede þu hafder af sierhverte Stoor-Synd sem þig rekur Miñe til/ og bid Gud ad sla a Hiarta þitt mz Moisis Sprota/ ad þu meiger hrygg rast so miked sm̃ þu gladdest ædur/ og verder þu hier um̃ Bænheyrdur/ sm̃ an alls Efa verdur ef þu bidur heitt / bidur Iduglega/ Joh. 16. og bidur i JEsu Nafne/ þa munt þu einkis Imissa/ þvi su Glede er þu af syndsamligu Athæfe hafder/ z ablade þier Hrygdar i Gude Aug lite sijdañ/ hun mun þier med einũ ædre og meire Fognude endurgi lleñ verda/ Nær þu fiñur ad þu ert kvittur vid Gud/ eñ sloppeñ ur Diof- ulsins Nete. Þess gietur Paulus / 2. Cor. 7. Þier erud epter Gude hryggver vordner/ so þier hafed eingañ Skada af oss fenged/ þvi su

Nrygð ſem epter Guðe er/hun verkar Nðran til Nialpræðis/hvertar ei þarf að yðrast. Þegar þier vilieð yðrast Bræður mijner/og þier setieð yður uppa Doomstool yðar Hiarta til að dæma sialfa yður so þier verð eð ecke af Drottne dæmder/ 1.Cor.11. þa mißkeð ecke Syndena epter Mañligū Þanka/ Vier fyrergiefum oss alltyð nockuð sialfer/og finū eitthvað til Affsokunar. Konañ bar Sokena uppa Ormeñ/eñ Maðureñ gaf Konuñe Skulldena/ Gen. 3. Aaron seiger/Eg kastade Gullenu i Elldeñ og þar af varð þesse Kalfur/Exod.32. Eins erum vier aller Skape farner eñ nu i Dag ef vier latū oss sialfraða/ og vilium ecke lata Guðs Anda við oss raða. Metum þvi ecke Synder vorar epter vorum Þootta/helldur epter hañs Heilagleika/hañs Riettlæte/moote hveriū þær giordar eru. Metum þær epter JEsu sarū Pijslum/epter þvi Lausnargialldi sem Guð hefur lokeð i voru Hollde/ þa munū vier sia hvað reiður Guð er þm Syndunū sē oss jafnvel þyker lijteð i spuñeð a stundū/Þoott allur Heimureñ flyte i Tarū um allañ siñ Alldur/ þa mægnade hñ ecke hina minstu Synd að hreinsa i Guðs Auglite/nema hañs Sonar Forþienusta giorde þau gylld. So stoor/so afskræmileg er Syndeñ fyrer hñs Doome/eñ Christs Forþienusta verður eingum til Lifs/ nema þeim sē af Hiarta lætur sig angra Syndena/ætla þvi ecke að þu nuner komast af við Guð mz einfoomts Jatningu Muñsins/ nema Hugur fylge Male. Sa sem alleina jatar Syndena með Muñenū/eñ angrar hana ecke i Hiartanu/ hañ er eins og sa er tekur Umbudernar af Sarenu/eñ leggur ecke Plastureñ þar við. Guðs Sonur er að sonu i Heimeñ komeñ til að lækna þ sundurknosaða/ Es.61. Eñ hverneg a hñ að lækna þig Barn mitt ef Hiarta þitt er heillt og Obroteð. Þar er eitt Gull-Kalfur nærre þvi i hvers Mañs Hiarta/þ er Verolld þsse sē að sierhver af oss hefur einhvern Afrunað a/epter þvi sē hver er Lyndur til/og jafnvel þeir sē Guð elska vilia/þeim er eins hattað og þeim/er að sonu tilbaðu Guð i Jerusalem eñ offruðu þo a Hæðunum/ 1. Reg.22. So er það fyrer oss aumum Mońū/vær seigiumst lata Guð ganga þ/eñ flester af oss hafa þo einhveria Hiaʒ Kru/ Sumer Agyrdoom/Sumer Metord/ og sumer Munade sijna/og

G

a medan vier høfum þa fram=hia Gude/ þa er hætt vid ad vier ecke af Hiarta ydrumst/ þvi eigū vier ad breyta vid þa eins og Moises giørde vid Kalfeñ/ hañ brende hañ til Ösku/ kastade hønum i Vatn/ og lięt allañ Jsrael drecka hñ i sig til Blygdunar sialfū þm̄ / ad þeir høfdu tekeð Egyptalands Gudvirdingar framhia hinū lifanda Gude/ Exod. 32. Svo eigū vier ad høndla vid Rachels Skurgod þeim er hun situr a og leyner / Gen. 31. þad eru heimuglegar Syrnder Sælna vorra / sem ecke eru audsienar øllum. Vier eigum ad læta Moisen brena þær til Ösku med Elldingunum af Sinai / og kasta þeim i Flood vorra Ydranar Tara/og drecka þær sialfer upp so þær hverfe Exod. 32. Alldeilis/og verde ad engu/ þ̄ vardar ad litlu þoott vier støndū rauder af Ovirdingu i Guds Auglite med Ephraim/ Jer. 31. þvi hñ sier þær hvert sem er/ Laban og Jacob kunnum vier ad pretta/ Gen. 31. eñ ecke Jacobs Gud/ Ps. 94. þvi hñ er Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare/ og sier hvad i Myrkrunum er huleð. Sundurrijfeð ydar Hiørtu/ og ecke ydar Klæde seiger Drottenn/ Joel. 2. Gydingar plogudu a þm̄ Døg um ad rijfa sijn Klæde nær þm̄ rañ i Skap/ añadhvert þegar þm̄ bar nockur Sorg til Handa/ edur þr vandlættu i Guds Stad/ eins z Hræsn areñ Caiphas lietst giøra/ Matth. 26. Eñ hver Sorg skyllde oss meire tilfalla eñ su/ ad vid høfū hiñ gooda Gud styggdañ/ um̄ hvern skylldum vier meir vandlæta eñ um̄ sialfa oss/ þvi eingum erum vier so margs Jlls medvitande/ ef ecke i Verkunū og Ordunū/ þa samt i Hugreñing unū. Eitt sundurrifeð Fat gagnar til lijtils/ Sundurrijfū vor Hiørtu med Ydraneñe/ og þa munū vier finna ad jafnvel vort Riettlæte er ecke betra eñ nidlags Fat sm̄ Esajas vottar i 64. C. þa munū vier hvad best utlijta i Guds Auglite. þegar vier athugum hvar fra vier erum falliner/ þa mun hñ giefa oss eiñ nyañ Klædnad/ so ad Myñkun vors Fatleysis ecke siaest. Nu er þ̄ ecke noog ad Hiarta vort klockne fyrer Gude um̄ Stundarsaker/ ef vier hverfū so aptur til somu Synda/ þa vill þad lijted gagna ad vier høfū audmykt oss fyrer Gude. Peirre Ydran er illa vareð sm̄ leggr Mañenū alleina uppa Hrygdena eñ ecke burt kastar Sektena. Eñ vid þad er ecke ad dyljast Br. M. ad þre Ydran

er so hættad sm̃ leiser Mañenũ ad vellka sier apkur i sama Saur. Sa hiñ Ogudlige lææe af sijnũ vondum Vege / og Illvirkeñ af siñe Hugsan og snue sier til Drottens/ seiger Textenn. Hier er pad ad merkia Børn mijn / ad Spamadureñ kallar ecke ad Meñ hafe snued sier til Drottens/nema vier føkũ vora Illsku Breikne fra hñs Auglite.Þad er alkuñugt hversu ad hiñ Gudlause Amnon Sonur Davids Konungs breytte skamarlega vid Systur sijna Thamar/ ad hañ rak hana ut af Husenu/ er hñ hafde vanbrukad heñar Lijkama/ 2. Sam. 13. Eñ þo eigũ vier eins vid Syndena ad breyta/ þvi hun er ecke betra verd/ vier þeckium ecke heñar Lijte þ Blindu Hollðsins/ fyrr eñ Guds Ande ridur Smyrslum Ydranareñar a Augu vors iñra Mañs/ Apoc. 3. Eñ nær hñ so giørt hefur z vier fyrer Nad Guds þeckiũ vora Blygdan/ þa eigũ vier mz øllu ad rydia Glæpunum burt ur Hiørtum vorum/og eingu ad leyna af þvi Satans Nerfænge sem Gud hefur bølvad/Jos. 6. helldur breña þ upp til kalldra Kola/ ad svo miklu Leite sm̃ møgulegt er i þijsũ daudlega Lijkama/z Guds Giæska fær i oss verkad. Og þ þvi ad þessu er svo vared/ þa eigũ vier Daglega ad endurnyia vora Ydran/ þvi Daglega æ hiñ gamle Adam i oss ad dreckiast z deydast. Ecke seige eg þ/ad Meñ giete Syndlaust lifad / þad er Guds eins ad syndga ecke / eñ þ er Gudhrædds Mañs ad ydrast Syndareñar z ræda Boot a heñe/eñ Gud tilreiknar ecke þeim sem eru i Christo þær Synd ernar sm̃ ad Ovilia edur Mañlegũ Breiskleika kuña ad henda oss/ Nitt vill hñ ad Meñ skule Daglega ydrast/þvi Daglega syndgũ vier z forþienum ecke añad eñ Straff. Gud hiælpe oss/ef vier segdum ad vier hefdum ei Synd seiger Johañes/1. Pist. 1. þa drøgum vier oss siælfer a Tælar/z Guds Sañleike er ecke i oss. Jæ/allt vort Lijf er ei nema Synd/være þ ecke bætt fyrer Guds Sonar Dauda/ þegar vier hugdũ ad lifa eiñ Tijma Syndlaust æfram/ z vier lijtũ apt: nær hñ lideñ er/ þa mætte oss hrilla vid þvi sm̃ vier hugdũ best ad giøra/og so margt Augnablik s er þar i / so marg: Þyrne-Broddur munde stijnga Sælu vora/nema DRottens Forþienusta hefde giørt Athafner vorar gylld ar i Auglite hiñs stranga Doomara. Gud næde oss fyrer Mañ-

eskiur/

efkiur/hversu ad vier erū under Syndena felder. Sa s̄ vill skoda Stiør-
nu nockra i einne Sioonar-Pijpu/han̄ skal leita leinge ad hen̄e ædur en̄
hn̄ fær komed Auga a hana/z nær hm̄ hefur þ teken̄/er hn̄ so skiælf-
hendtur ad hn̄ varla fær vidhalldest/so ad hn̄ ecke misse hen̄ar aptur.
So erū vier i Andlegū Efnū/ vier skulū fyrst leinge þvijnga hin̄ gam-
la Mann̄en̄ ædur en̄ vier fæum hina blessudu Jacobs Stiørnu/ Num.
24. J Esum riett siena/z nær vier þ ødlast høfū/þa eru vorar Truar
Hendur so Ostyrkvar/ad þar er nærsta hætt vid ad hun kun̄e ad hver-
fa oss aptur/nema Gud styrke vora Armlegge. Jæ/ hiner bestu af oss
eru eins z fylgespakur Hundur/hn̄ ren̄ur ad sønu Veigen̄ epter sijnū
Husbonda nockra Stund/ en̄ ef hn̄ sier eitt Dyr/ ein̄ Saud/ein̄ Hest/
ein̄ Titling/þa hleipur hn̄ epter þvi. So eru og vorar Hugren̄ingar/
vier ren̄um þm̄ til Guds i vorū Bænum under hn̄s Orda Heyrn/a vor
um Ydrunar Tijmum/og kan̄ skie nockrer optlega þar fyrer utan̄/ en̄
strax sm̄ þar flijgur fyrer oss eitthvert Glis Veralldaren̄ar/ einhver
Abata Von/eitthvert Reide-Efne/eitthvert Broslegt sem oss þyker
Skiemtan ad/jafnvel þott þad a stundum sie Naunganum til Hneisu
og Ohroodurs/ þegar þetta edur an̄ad þvilijkt s̄ Verølldenn er full af
bregdur fyr' oss/þa bregdū vier opt af Veigenū/z hlaupū epter þssu/
og giæfū vier þa lijtt undan̄faren̄a Synda er oss urdu so beiskar i Yd-
ranen̄e/ad þar var ecke Fridur i vorū Beinū fyrer Guds Ognan/ Ps.
38. Ef vier lætum oss villa Oflängt epter slijkum Niegooma. Nu er
þar þo eingen̄ s̄ kun̄e ad vardveita so vel sitt Hiarta/Jæ/eg mæ seig-
ia Muñ og Hendur/ad ecke verde a fyrer hm̄ i þssþættar Hlutū/ og þ
Daglega/fyrer þvi siæum vier og/ ad vier hvern Dag/ Jæ/ a hverre
Stundu høfū noog Ydranar Efne/z er þss betur þss optar/þvi sa er
sier kemur þad Hugarfar/han̄ lærer bæde ad siæ giør epter Athøfn-
um sinū/so z er lijklegt ad hn̄ mune ecke hverfa aptur til Stoorglæp-
an̄a/þvi ef hn̄ so lærer ad ydrast Daglega þrra Bresta sm̄ hn̄ fær var
la edur ecke vidgiort/þa mun hm̄ i Hug koma/hvad sart þ mune kvel-
ia hn̄s Samvitsku ef hn̄ skyllde rata i nockurn Ogiørning. So eigum
vier nu ad leitast vid ad afmæ Lijkama Syndaren̄"/Rom. 6. Þad er illa

bygg t

kygt ad brioka eitt gamallt Hus nidur z killa þvi upp aptur af sømu Rofn. Menn skulu ecke einasta deyda hinn gamla Mann en er sig fordiarf ar i Gyrndum Villudoomsins/ helldur a þar ad uppriisa einn nyr Mad ur sa ed life i Heilagleika z Riettlæte fyrer Gude Æfenlega/annars geing ur hinn aptur/og eirn Diøfull sem Einustinne er utrekenn/hann tekur sio ad ra Anda sier verre/ Luc. 11. og hverfur aptur i þad Hus hvadan hann utfoor. Giætum ad hvernig þeir hafa breytt sem af Hiarta hafa yd rast. Petur var miklu Truarsterkare epter þad hann hafde til fulls grat ed þad hann hafde Truna misst/Matth. 26. og fieck so meire Naad enn hann misst hafde/Act. 2. Einn stoor Syndare sem af Hiarta ydrast hef i/ hann er miklu lijklegre til ad standa stødugur/helldur enn einn sem meinar ad sier hafe eckert a orded/og er af Mønnum goodur halldenn. Gude er og miklu þægre soddann Stoorbrota Manns Ydran og Elska til Guds sem opplast mikel er/af þvi hønum fyrergafst mikid/ Luc. 7. helldur enn Yd runarlaust Meinleise þess er lijted edur eckert finnur til Synda sinna/þar fyrer sie Ydranenn so heit/so krøpkug z so alvarlig/ad þad beisknest i vorre Sælu sem ædur þotte satt i Lijfernenu/ og ad þad kvelie oss i Hiarta nu/er ædur gladde i Holldenu / so opt sem vier minnumst a vorar eigenn Synder/edur heyrum þær af ødrum drygdar/ og þa munum vier sijd ur aptur a nij samþyckiast þeim Glæpunum er Drottenn hefur oss eitt Sinn kvitta giefed. J Exod. 29. stendur ritad um Brennefoornernar/ sem z voru Syndafoorner/ad þær ætti med heilu Lijke ad uppbrennast. J Lev. 1. Er Kiennemønnum skipad ad þvo Jnnible soddann Brennefoorna og svo Fæturnar. Nu bijdur St. Paall oss Rom. 12. ad vier skulum offra Gude Lijkame vora / eina lifande Foorn Heilaga / Gude þæge lega / þad er su Brennefoorn er honum lijkar i hinu Nyia Testamentenu. Þvoum þvi Jnnibleen/þvoum Hiarta vort/bleytum þad ut i heitum Yd runar Taarum/þvoum Fætur vorar af þeim Saurendum er þær hafa atast i a hinum breida Veigenum sem liggur til Gløtunarennar/ Matth. 7. DRottenn sagde vid Petur Joh. 13. Sa sem þveigenn er hann þarf ecke ad þvo nema um Fæturnar. Frelsarenn droo hier Dæme af þeim sem Laug edur Bad taka/þeir þvo Fæturnar sijdarst þegar Lijkamenn er allur þveigenn.

hveigeñ. O Guds Børn/vier erum ad søñu aller hvegner/ i Skyrn-arlaugeñe i hveria JEsu dyrmæta Blood er utrunñed/eñ vorar Fætur hafa sijdañ geinged a vondu Veige/og daglega eigu vier Leid i giegnu Fen og Oveige þessarar Verralldar. Eingeñ er so vel Skoofatadur / Eph. 6. So reidubueñ ad fram fylgia Evangelio Fridareñe / ad ei sletteſt nockud uppa-Forgiefeñs eru vier i Skyrneñe af hvegner/nema vor iñre Madr skyreſt daglega i Tara-Floode vorrar Ydranar. Pad er ecke noog ad vera skyrdur i Jordan/vær skulum og skyraſt i Mara/ Ex.15. Hvoſt hvi Hiartad sm er Bruñur Illskuñar/af hveriu fram koma vondar Hugsaner/ Matth. 15. Med christeligre Ydran/hreinsu Fæturnar med sama Hætte/og hiñ Ogudlige læte af sijnu Vege/legg ium so þessa Foorn uppa DRottens Allstare. Pegar Aaron hafde helgad Samkundu Tialldbudena og Verkfære Þioonuſtugiordareñar z lagt Breñefornena uppa Allfared/þa gieck Elldur ut fra Drottne og forſtærde hvi/Lev.9. Pegar hiñ Nyia Tialldbud Guds ō er Hiarta eins angrads Syndara/þegar hun er hreinſud og helgud med Ydran eñe/ þa mun heilagur Ande i hvi birtaſt i einum Ellds Loga/ og upp kveikia i þſſ Mañs Hiarta eina breñande Elſku til Guds/ er hoñu ſo margar Synder hefur tilgiefed/ ſa ſm heñe hefur eitt Siñ næd/hañ hefur næd hvi gooda Hlutſkipkenu/hoñum mun hægra ad mootſtanda Syndeñe ſo leinge hun ecke ſlockn/þa er ecke hætt vid ad hñ læte Synd ena i ſier drottna / Hun uppbreñer allt Sorp Veralldligra Synda i Hiartanu. Pegar Gideon hafde lagt Breñefoornena uppa Kletteñ/ epter hvi ſem Eingell DRottens baud hoñu/þa rietti Eingilleñ ſiñ Staf ut er var i hñs Hende z ſnerte Foornena/og þar ſpratt Elldur upp af Biargenu / og forſtærde Kiotenu og hiñu Oſyrdu Braudunu/ Jud.6. Legg hyna Foorn chriſteñ Madur uppa hañ Stein ſm Typ-byggendur forſmædu/Pſ.118. Hañ utvalda Hyrningar Stein er Gud hefur ſett i Zion JEſum Chriſtu/Eſ.28. Par mun Elldur ut fra hoñu ganga/Ja/eiñ breñande Elſkuñar og Truareñar Elldur ſem upptendrar hyna Foorn/ſo Gud ſm byr i Hædunum lukte eiñ ſætleik Ilm þar af/z hefe eg nu ſo uñ þ nockud talad hverſu ad Ydranen eige

 kreptug

kroptug ad vera til Apturhvarfs fra Syndunũ/og til Motstødu þm̃.
Nu þott ad Meñ sieu um̃ þ samfærder i Hiarta sijnu ad eingeñ kuñe ad eignast eilijft Lijf/nema sa sm̃ af Hiarta ydrast Syndaña og lætur af þm̃/þa erũ vier so treger til þssa Verks/og vier lætũ oss allt añad meir um̃hugad vera. Seiged mier/hver er sa ed seige/þar er noogr Tijme til ad verda rijkur? til ad taka Veitslur z Virdingar? til ad reisa til Giestabods? Seiger ein Jomfru/þar er noogur Tijme til ad giptast ef heñe bijdst þ Rad s̃ heñe lijkar? edur sa hvers Asne edur Naut ad fell ur i Pitt/ad þ sie noogur Tijme til ad draga þ upp? Eda ef Elldur kviknar i eins Mañs Huse/ad noogur Tijme sie til ad sløckva hñ? Eñ til þess ad kveikia vora Lampa / til ad fagna Brudgumanñ Christo/ Matth. 25. til ad draga sialfa oss upp ur Fene Syndaña/til ad sløckva Bal Syndaña s̃ Diøfulleñ hefur upptendrad i Hiarta voru/ til þss kollũ vier ad alltijd sie nogur Tijme/eins og hefdũ vier Feste-Bref af Gude uppa Lijfdagana. Þier vited hvad St. Pall seiger/Gal. 5. Holld sins Verk eru opeñber/ sem eru Hoordomur/ Saurlijfe/ Ohreinleike/ Lausung/Skurgoda Dyrkan/Fiølkinge/Fiandskapur/Þrætur/Kapp girne/Þrætta/Sundurþyckia/ Flockadrætkur/Ofund/Mañdrap/ Ofdryckia/Ofneilsla/og þssu lijkt/hvad eg seige ydur þ og hefe adur sagt/ad þr ed þvilijkt giøra/erfa ecke Guds Rijke/seiger hñ. Nu hafa aller af oss framed eitthvert af þssu edur þvilijku/kañ skie leingst Allд urs sijns/z sumer ecke eñ nu aflæted/eñ vier vitũ ecke nær sagt verdr/ Þu Dære/a þssare Nottu munu þr þijna Sal fra þier taka/Luc. 12. og sumer fa einga Advørun Ecke kastar Daudeñ øllũ fyrst i Bana Sængena. Margur deyr so hañ sier ecke Daudañ fyrer Augum sier. J einu Augnabragde/i Svefne/midt i Syndunũ kipper hañ sumum i burtu/ Eñ þu veitst ecke hvad hellst af þssu ad þier mune ætlad. Seig mier þa i Guds Nafne / seig mier / er þar alltijd noogur Tijme til ad ydrast? er þ vitulegt ad draga sijna Yfirboot undañ i Trauste længra Lijfdaga/ eins og hefdum vier giort Sættmala vid Daudañ? Vor Daud. stund er alltijd/þvi skyllde ver Ydrunar stundalltijd vera/þu seig'/ Þad tekst mier ecke/þvi medañ eg syndga get eg ecke ydrast/þ er satt/

Þvi Ydranen kiemur ecke fyrr en epter Syndena / Gud giæfe ad hun kiæme þo jafnan strax ad hene drygdre/ og mundum vier sialldnar synd-ga/fyrst þvi verdur ecke ækomid ad vier hugsum til þess nær Synden grijpur oss/hvad beiskt Ydran þar verde a epter ad fylgia ef Synden a ad verda oss fyrergiefen. Gud giæfe vier villdum giøra eins og Dufa Noa/Gen. 8. Hun flaug ut og kom aptur strax med eitt Oliu-Kvist i Munnenum sem var Fridar Merke. Gud giæfe seige eg ad vier villdum eins giøra þegar vier fliugum ut af Guds Ork med syndsamlegu At-hæfe/ad vier villdum þa hverfa strax aptur i Orkena/og fridmælast vid Gud/og ecke lijkiast Hrafnenum er alldrei kom aptur/Gen. 8. Br. M. So leinge sem vier erum i Syndunum/ so leinge erum vier under Guds Reide/ Joh. 3. So leinge vier an Ydrunar lifum/ erum vier under Satans Vallde/ Act. 26. Vitstola maa sa vera sem þetta vill eiga yfer Høfde sier: En Gud frambijdur sijna Myskunseme med þes-sum Skilmæla/J Dag J Dag mæan þu heyrer mijna Rødd þa forherd ecke þitt Hiarta/Ps. 95. Diøfullen heiter oss og Guds Myskunseme med þessu Skilyrde: A Morgun/ A Morgun/ en ædur en þesse Morgun kiemur/ þa kant þu ad vera uppvaknadur i Helvijte z Kvølunum. Esau kom seint med Bradena/þvi foor hann a Mis vid Blessanena/Gen. 27. Pharao þuste epter Israel ut i Hafed rauda/Exod. 1 . en villde fliyta sier aptur til sama Lands er Siooren gein yfer Høfde hm/ en þad var þa allt um seinna. O þu syndug Manneskia þu sem meinar ad þar sie alltijd noogur Tijme til ad ydrast/þeink a þetta Dæme/Ef þu geingur Ottalaust æfram i hinu rauda Hafe bloodugra Synda z Illgiørda/z þeinker alldrei til Apturhvarfs/hvad veitst þu nær Guds Reide-Flood steipest yfer þig ad þier Ovørum/so þu gieter ecke aptur snued. Epar-ed Tijmann seiger Paulus/Eph. 5. Þegar vier høfum niked ad skilia Br. M. er oss þyker æliggia/þa køllum vier hvern Tijma/hvert Augna blik ad vera dijrmætt. O seiged mier/liggur oss a nockrum Hlut so mioeg sem ad komast i Sætt vid hinn Almattuga/þo lætum vier oss so litt ed þar um ant vera. Ef nockr slepper goodu Tækefære til ad framkvæma einhvern Hlut sier til Gagnsmuna/ þa hlæum vier ad hønum/ef vier ecke

 hyrdum

byrdañ um̃ hañ / aumkum hañ og ǽkelium ef hañ er vor Vinur/ hende þad oss sialfa/ þa ydrumst vier epter/ eñ Tiøfulleñ hlær ad oss ad vier forsoomũ ad taka a moote Guds Giøf medañ hun er fyrer Høndum. Margt kalla Meñ Heimsku i Verølldeñe/ z hver af oss hlær ad ødrũ/ eñ eingeñ er þvilykur Dǽraskapur sem̃ sa er oss marga hender/ þ er ad skioota Ydraneñe a Frest. Hañ er syndgar i þvi Trauste ad hañ mune gamall verda hñ er lykur þm̃ er byggur Skip sitt i þeirre Von ad hañ mune komast til Lands a Flaka einũ. Eg hefe ádur sagt ad Syndeñ verde ecke fyrergiefeñ nema ad Ydraneñ ad nockru Leite sambiode heñe/ hveriũ Deige nager sin þiŋning seiger Endurlausnareñ/ Matth. 6. Munde þ ecke verda oss noogu þungt ad ydrast a hveriu Kvollde fyrer hvers Dags Synder / ef vier hefdum þeirra Registur vel uppskrifad i Hiartanu? Þott ecke skiootũ vier þvi a Frest Dag epter Dag/ Aar epter Aar/ Mun ecke þesse Byrde verda nockud þung um̃ siþer? Sá sem̃ er oðrũ hádur og a ad vinna Dags-Verk/ ef hñ forsoomar framañ af Deigenũ/ mun hañ ecke þess betur meiga herda a sier þegar hañ tekur til Verksens? Sa s hefur i Vngdomenũ lijtels agtad Syndena/ Mun ecke Ydranen verda høñũ þess þyngre i Elleñe ef hñ a Guds Rijke ad erfa? Vier vitũ ecke hvad gamall David var þegar hñ sagde ad Synd ernar vǽru sier of þung Byrde vordnar/ Hvad munda þǽr ecke vorded hafa hefde hñ dreiged þǽr undañ allt til Daudañs. Eingeñ er sa af oss ad hñ legge hĩnar þyngstu Klyftar a hiñ veikasta Eyk/ og þo viliũ vier kasta allra vorra Lijfdaga Syndũ uppa vorn Hrygg þeg vier erũ so Ellemooder/ ad vier høfum noog ad bera sialfa oss. O hversu vijs-leza var þ þvi giørt af David? er hñ beidde Gud ad láta sig ecke gialda sina Vngdoms Synda/ Ps. 25. Eitt Saar er hǽgast ad grǽda medañ þad er nijtt. So er og Syndeñ / hun verdur best lǽknud ad ferskum Giørninge. A Morgnana taka Meñ Lǽknisdom iñ a tooman Maga. Ydraneñ er Lǽkning Syndareñar/ kem þier hana Barn mitt a Morg ne þijns Alldurs/ medañ þu fullhraustur ert/ Þeink a þiñ Skapara i Vngdome þijnũ ádur eñ þr vondu Dagarner koma/ og þu seiger/ Þad lijkar mier ecke/ Eccl. 12. Paulus skipar oss ad krossfesta Holldeð/ Gal.

5.

5. Eñ þ er lijtill Kroſſ fyrer hiñ gamla Adam ad bæña hm̃ þ ſm̃ hañ giefur ecke haft Skiemtan af leingur / þad er ad vgſu ad offra Gude þvi hallta og lamada/Mal. 1. og mæla hm̃ med Mæler hins Framanda/ eñ Fiandanum med Iſraels Mæler. Þyrm Elle þiñe ef þu kant heñ ad bjda/ z lijder þu ecke/ þa munt þu fiña ad þu hefr eingañ Skada nær Kvollð þiñar Æfe kiemur/ þott þ ſie um̃ Middeige þijns Allðurs edur jafnvel fyrr. Veit eg ad Gud hefur morgum ſnued a ſijnum gomlũ Alldre/ eñ under þvi er ecke ad eiga / þott hñ ſie Myſkunſamur/ hñ hefur alldrei lofad ad læta þañ kaſta Ellebelgnũ til ad ydraſt/ ſ alldrei þeinker til ad afklædaſt hinũ gamla Adam mrañ hñ fullhrauſt ur var. Þu giorer mig ungañ apkur ſo ſem eiñ Orn / ſeiger David Pſ. 103. Þad er ein Ef a þſſ vegna/ ad David endurnyiade ſijna Ydran Daglega. Eru ecke Tolf Stunder i Deigenũ? ſeiger Endurlauſnareñ/ Joh. 11. Eg heyre Vijngards Herrañ liet Verkameñ leigia um̃ elleftu Stund/ Matth. 20. eñ ſijdar ecke. Veit eg ad Gud hefr morgum i Andlætenu myſkunad/ z hñ myſkunar ollũ ſ hñs Nadar leita/ eñ þau munu Dæmeñ færre vera/ ad ſa hafe ſnued ſi' af Hiarta til Guds i Andlætenu/ ſm̃ hñ forſmad hefur alla Æfe ſijna. Spamadureñ ſeiger i Textanũ: z Eited Drotteñs medañ hañ er ad fiña/ kalled a hañ medañ hñ er Nalægur / ſo ſm̃ giore hañ Rad fyrer þvi/ ad ſu Tijd kuñe ad koma/ ad hñ læte ſig ei leingur fiña/ ad hañ vilie ecke framar vera Nalægur/ ad hñ vilie ecke heyra þott vier margfalader ſieũ/ og ut breidũ hadar Hendur vorar/ Eſ. 1. ad hñ iñeloke ſig i eiñu Skye ſ eingeñ Bæn kiemſt i giegnũ/ ſo ſm̃ Jeremias ad Orde kiemſt/ Thren. 3. O Guds Born / lætũ oſſ/ lætũ oſſ ecke bijda epter þre Tijd/ hver veit nær hun er? Hver veit nær Mæler Syndaña er uppfylltur? Hver veit nær Hofud-Eingelſins Ludur kvedur vid i Skyũ Himens? Snued ydur þvi til Drotteñs Unger z Gamler/ Rijker z Fatæker/ Vollduger z Veſaler/ þa mun hñ myſkuña oſſ/ z til Guds vors/ þvi hia honum er mikel Fyrergiefning. Eingeñ Hlutur er hm̃ Omattkugur/ Luc. 1. So er z eingeñ Mæler hñs Myſkunar/ fra hñs Kniam hefur eingeñ ſyngande fared/ ſm̃ hñs leitad hefur med Angre z Trega. So ſkiott ſem

 David

David jatade Afgiørd ſijna/ ſo fliooft liet Drottē ſeigia hm̄/ Gud hefur þijna Synd i burt teked/2.Sam.12. Manaſſes ſtynur ecke fyrr i Bøndunū/2.Par.33.eñ ad hñs Misgiørder eru fyrergiefnar i Nimnenū. Miñ Herra JEſu/þu ſagder Fordū vid Simon/Luc.7.Þeim ſm̄ lijted er fyrergiefed/hñ elſkar lijted. Herra/þar er eingeñ af oſſ ſm̄ hier liggiū a þiñe Foot ſkør ō lijted er fyrergiefed.Mørg Tiju Þuſund Punda eru oſſ uppgiefeñ hiñū verſtu Skullda Þrioofū. Herra/ef þ er møgulegt/þa gief oſſ ad vier elſkū ſo miked/ſem oſſ er tilgiefed. Vier erū fortapader Syner/ſm̄ høfū ſooad voꝛre Fødurleyfd/eñ leitum þo aptur til Fødur Huſa/Luc.15. Drotteñ þu hefur ruñed a Veg þ oſſ og breidt ut þiñ Fadm a moote oſſ/ þu hefur mætt oſſ a midre Leid z teked Fagnande i moote oſſ/Læt oſſ þvi alldrei gleyma/z alldrei verda i ſo frœleitt Siñe yfergiefna/ad vier hverfū burt aptr til ad eta Draf med Svijnū/ helldur ad oſſ ſmackeſt ſo þijnar Viſter/þijner Vxar og aled Fe/ Luc.14. er þu tilreider oſſ hier i Nadeñe/ ad vier meigū ſitia til Bords med Abraham/Iſaac z Jacob i Dijrdeñe/Matth.8.

Bænheyr þad goode Gud fyrer JEſu Chriſti Forþienuſtu/ Amen.

Fioorda Suñudag epter Paſka.

Gudſpialled / Joh. 16. Cap.

JEſus ſagde til ſiña Læreſveina: Nu fer eg til hañs ſem mig ſende / og eingeñ af ydur ſpyr mig ad/ hvort fer þu? Helldur af þvi ad eg talade þetta til ydar / þa uppfylleſt ydar Hiarta af Hrygd. Eñ eg ſeige ydur þo Sañleikañ/ ad þad batar ydur/ ad eg fare hiedañ. Þvi ef ad eg fer ei i burt hiedañ/ þa kiemur eige Huggareñ til ydar. Eñ ef eg fer i burt hiedañ/ mun eg ſenda hañ til ydar. Og þa ed hañ kiemur / ſtraffar hañ Heimeñ um̄ Syndena/og um̄ Riettlæted/og um̄ Doomeñ. Um̄ Syndena/ af þvi þeir trudu ecke a mig. Eñ um̄ Riettlæted / þviad eg fer til Fødurſins/ og epter þad ſiaie þier mig ecke. Eñ um̄ Doomeñ/ þviad Høfdinge þeſſa Heims er dæmdur. Eg hefe eñ nu margt ad ſeigia ydur/eñ þier kuñed ecke ad ſiñe ad bera þad. Eñ nær ed ſa Sañleikſins

sins Andeñ kiemur / þa mun hañ kieña ydur allañ Sañleik / þviad hañ talar ecke af siælfum sier / helldur hvad hañ heyrde / þad talar hañ / og hvad epterkomande er / þad kuñgiorer hañ ydur / hañ same mun og auglÿsa mig / þviad af mÿnu mun hañ þad taka og kuñgiora ydur. Allt hvad helldst Fadereñ hefur / þad er mitt. Þar fyrer sagda eg ydur / ad af mÿnu mun hañ þad taka / og kuñgiora ydur.

Exordium.

EG mun biddia miñ Fødur seiger Endurlausnareñ / Joh. 14. Og hañ mun senda ydur Eiñ añañ Tals-Mañ / hañ er blÿfe hiæ ydur Eylÿflega / Anda Sañleikßins / hvern Heimureñ fær eige medteked / þvi hañ sier hañ ecke / og þecker hañ ecke / eñ þier þeckid hañ / þvi hañ mun blÿfa hiæ ydur og i ydur vera. Læresveinar HErrañs voru Sorgbitner af þvi ad hañ sagde þeim fyrer sÿna Burtfør til Fødursins / Joh. 16. So sem vier strax heyrdum af Evangelio. Eñ til þess ad þeir skylldu ecke alle Ofmiøg sturlast þar af / þa gaf hañ þeim þetta blessada Fyrerheit / hvert hañ efnde strax epter sÿna Himnafør / þar hañ sende Heilagañ Anda yfer þa med miklum Krapte og Undrunum / Act. 2. Er fylgde þeim æ sÿdañ i øllum þeirra Embættis Utrettingum / Og kañ hiñe Þridiu Guddoomsins Persoonu eckert Huggunarsamligra Nafn ad giefast eñ þetta / ad hañ sie vor Tals-Madur / Rom. 8. þvi ef Gud er med oss hver er þa a moote oss ? seiger Postuleñ. Eñ ad H. Ande sie Gud / ber Skÿrneñ vor lioosast Vitne um / þoott eige være þar til øñur Røk / þar vier verdum i hañs Nafne skÿrder æsamt Fødur og Sonar / Matth. 28. Hañ er vor Tals-Madur i Hørmungunum / þvi hañ kieñer oss ad fyrer þær byrie oss iñ ad gaunga i Guds Rÿke / Act. 14. Vor Tals-Madur i vorum Veikleika / þvi hañ ber vorum Anda Vitne um ad vier sieum Guds Børn / Rom. 8. Vor Tals-Madur hiæ Gude / þvi hañ bidur fyrer oss med Oumræddeligum Andvørpunum : Vor Tals-Madur i þvi ad undervÿsa oss / þvi hañ leider oss i allañ Sañleika : Vor Tals-Madur i Epasemdeñe er oss opt liga hender / Søkum vors Overdugleika / þvi hañ er Pantur vorrar Arfleifdar / Eph. 1. Eñ so sem þad ad Einum Tals-Mañe heyrer ecke alleina til ad forsvara og afsaka þañ er hañ ad sier tekur / og Hughreysta hañ og undervÿsa hverneg hañ skule haga sier fyrer Doomaranum edur sÿnum Herra / helldur og er þad hañs Embætte / ad mootstanda hañs Ovinum / og ad sañfæra þa sem a moote mæla / So er þad og Heilags Anda Verk / ecke alleinasta ad hugga Guds Børn / og leida þau i allañ Sañleika / helldur og ad straffa og byrgia Muñeñ a þeirra Ovinum. Þetta Embætte H. Anda er innefaled i þeim Ordum / er Guds Sonur talar hier i Evangelio / ad hañ mune straffa Heimeñ um Syndena og um Riettlæted og um Doomeñ : Og fyrer þvi ad þau þykia ecke so audskileñ / Þa vil eg lata þad vera Iñtak miñar Einfalldrar Rædu i þetta Siñ ad utskyra þau. DRotteñ hialpe þar til med Nad sÿns Anda J JEsu Nafne / Amen.

Utleggingeñ.

NÆr hñ kiemur mun hñ straffa / edur Sañfæra Heimeñ um̃ Synd-
ena/seiger Endurlausnareñ. Eingeñ Efe er a þvi Br. M. ad hlla
m ad skilıast um̃ hina stooru Vantruareñar Synd/ hver ed drottnade i
Heimenũ framar Veniu a Hierviftar Døgũ vors Lausnara: Eg sei-
ge i Heimenũ/þad er i Vantruareñar Børnũ / Eph. 2. svo ad bæde
Gydingar og Heidingiar voru under þſſare Synd/þar Gydingar Osk-
udu Teikns seiger Pall/1. Cor. 1. Eñ Gricker (þad eru Heidingiar)
leitudu ad Speke/ hiner villdu ecke trua nema þr sæe Teikn z Stoor-
merke/og þoott þeir mørg sæe/ Oskudu þeir samt Teikns af Himne.
Þesser leitudu ad Speke og meintu ad þr med Nattkuruñar Skilninge
feinge griped hiñ Oranſakanliga Guddoomsins Dyrdar Liooma/ sem
uppfyller bæde Himen z Jord/hvern Guds Son: var sendur til ad op
eñbera. Eñ fyrer þvi ad hñ vard Gydingum ad Hneixlan/eñ Grickium
ad Heimsku fyrer þeirra Vantruar soket/þa var Heilagur Ande ut-
sendur til ad sañfæra Heimeñ um̃ þeñañ Guds Sañleika. Ad þta so
eige ad'skiliast/er Deigeñũ liooſara af Orsøkeñe er Drotteñ fær'hier
til/sm̃ er þſſe: Af þvi þr trudu ecke a mig. Nañ talar um̃ þta so sem
eiñ undañfareñ Hlut/ eñ þa var allareidu komed ad hñs Burtfør til
Fødursins. Nu er þ kuñugt hversu liooser ad voru Spaadoomarner og
Ritningarnar sm̃ af hm̃ voru/ hveriar hñ baud þm̃ ad rañsaka/Joh.
5. samt villdu þr ecke lata hñ drottna yfer sier. Þeirra eigeñ Sende-
Meñ bæru Vitne um̃ ad alldrei hefde nockur Madur talad so sm̃ þſſe
talade/Joh.7. Þo søgdu þr ad hñ Gudlastade/ þr sau hñs Krapta-
verk/og jatudu ad eingeñ kyñe þvilıkt ad giøra / nema Gud være med
honum/Joh.3. samt bæru þeir sier þa Ohæfu i Muñ ad hañ være
Samverſk: z hefde Diøfuleñ/Joh.8. Þeir høfdu fyrer Augunũ hñs
allra heilagasta Lıfferne/þo kølludu þeir hñ Ofneytslu Mañ z Vıñ-
svelgiara/ Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra/ Matth.11. Þeir
kuñu ecke ad straffa hñ um̃ nockra Synd/ Joh.8. Þo klogudu þr hñ/
so sm̃ hañ ed frasnere Folkenu og bañade ad giefa Keysarañũ Skatt/
Luc.23. Þeſſe var su Gudlausa Vantruareñar Synd sm̃ Jesus hier
um̃talar/hun verdur og a Stundũ kølluð Synd i Ritninguñe framar
ødrum

ødrum Syndum. Vm̃ Jeroboam stendur vijda i Konga Bookunum / ad hañ hafe komed Jsrael til ad syndga/ 1. Reg. 12. Þad er til Vantruar z Afguda Dyrkanar? ef þier værud blinder (seiger Lausnarēn vid Gydinga) þa hefdud þier ecke Synd/ eñ nu þar þier seiged vier siaū/ þa blijfur ydar Synd/ Joh. 9. Hvar eige kañ añad meint ad vera eñ Synd Vantruareñar / þvi þ utañ hana høfdu þr þo margar Synder/ Jaa/ þsse er su hrædelega Synd er hañ um̃talar/ Joh. 15. 22. 24. Hefde eg ecke komed og talad til þra þa hefdu þr ecke Synd/ eñ nu hafa þr ecke þ þeir kuñe ad skijla Synd siñe med / hvar fyrer miñ HErra? Þvi hefde þsse eina Synd i burtu vered þa hefdu allr hinar afmaadar orded. Jaa eñ aptur/ hefda eg ecke giørt þau Verk a medal þra sem eingeñ kañ ad giøra þa hefdu þr ecke Synd/ eñ nu hafa þr sied þau/ og hata bæde mig z miñ Fødur/ og þta er su stoora Vantruareñar Synd sm̃ øllū ødrū framar Synd kallast i Ritningūñe/ hvar fyrer? Þviad medañ hun blijfur / blijfa allar adrar. Lækning Saalareñar og allra vorra Meina er alleina su Forlijkun sm̃ Jesus giørt hefur er hñ bar vorar Synder uppa Tried/ 1. Pet. 2. Hver sem þvi ecke truer hañ vill Drottēn ad H. Ande sañfære/ þviad mz þvi ad trua riettelega a hñ/ verda allar adrar Synder i burtu teknr/ vill hñ þvi ad Heimureñ verde sañfærdur um̃ þssa einu Synd / þviad þ hana eina verda allar hinar bundnar og apturhalldnar/ þad giører Jesus bert/ Joh. 3. Seigiande: Sa sm̃ ecke truer/ hñ er þegar dæmdur/ z aptur seiger hñ i sama Cap. Sa sem ecke truer Synenum / hañ mun ecke sia Lijfed / helldur blijfur Guds Reide yfer hønū/ Jaa eñ framar / Ef þier ecke trued þvi ad eg sie/ þa munud þier deyia i ydar Syndum/ þad er/ ad eg sie Lioos Heimsins/ so sm̃ hñ hafde skøm̃u adur um̃ sig vitnad/ Joh. 8. Siaed hier Br. M. ad Vantrueñ er ein Høfud Synd/ og øllum ødrū meire. Og er nu audsært hier af ad hun er su Synd er DRottēn um̃talar hier i Evangelio/ og þoott ecke være añad til Vitnis hier um̃/ þa eru þau Vndur og Stormerke er H. Ande lyste mz siñ Guddooms Krapt unde er eins og Saklense/ Almætte og Guddoom Christi/ strax epter hoñs Nimnafør/ til ad sañfæra Heimeñ um̃ þssa skielfelegu Vantruareñar

 Synd/

Synd/edur hvad sȳnest ydur um̄ hina miklu Raust er kom af Himne so sem̄ þiooþande Stormvidres/ og fyllte upp Hused þar Postularner in̄e voru/ um̄ þær Elldligu Tungur er settu sig yfer sierhvern þ̄ra/ um̄ þau adskilianligu Tungumaal er þr̄ toludu epter þvi sem̄ H. Ande gaf þm̄ ut ad tala/ Act. 2. Seiger ecke Lucas/ ad þr̄ ed þ̄ heyrdu hafe vorded fra sier numder & Tvylraader/ seigiande hver vid an̄an: Hvad er þetta? Hvad virdest ydur um̄ hina fyrstu Predikun St. Peturs/ er hn̄ giørde i sama Sin̄e? Hverneg hn̄ sagde þm̄ ad JEsus af Nazareth hefde ødlast Anda Fyrerheitesins af Fødurnū og uthellt þvi er þeir þa saau og heyrdu/ og hverneg ad þr̄ skaarust i sȳnū Hiørtum er þeir heyrdu þetta og søgdu: Gooder Brædur/ hvad skulū vier giøra/ seiged mier/ Var ecke þ̄ta ad sannfæra þa um̄ hina hrædeligu Synd/ ad þeir høfdu ecke truad hm̄/ helldur Krossfestu Høfdingia Lijfsins? Ad eg tale ecke um̄ øll þau Undur og Jardteikner er fylgdu Christne-Bodenu i þa Daga/ so ad hiner Grim̄u Heidingiar sem voru aan Guds i Heimenum/ Eph. 2. Seingu DRottne til Handa og medtooku han̄s Vitnisburd. Þvi hroosar Paall/ seigiande: Eg hefe allt fra Jerusalem & þar um̄ kr̄ng/ allt til Jllyricum fullkomnad Evangeliū Christi/ Rom. 15. Nu þoott ad þ̄ta sie eigen̄leg Meining Lausnarans i þ̄ssū Ordū sem̄ nu hefe eg sagt og sȳnt med nockrum Røkum/ þa eigū vier þo ad vita/ B. M. ad þ̄ta Embætte H. Anda nær ein̄ig til vor/ þvi Frelsaren̄ sagde vid þa/ ad þ̄sse H. Ande skyllde vera hia þm̄ Æfen̄lega/ Joh. 14. En̄ þeir eru fyrer laungu komner til Hvyldar Drottens/ saint hefur Gud ecke yfer giefed sȳna Christne/ þvi eigū vier en̄ nu ad leita ad hm̄ i hn̄s H. Orde s̄ i fyrstun̄e var predikad ad hm̄ samverkanda & styrkianda med epterfylgiande Teiknū/ seiger Marcus/ Marc. 16. Hvert hn̄ er en̄ nu ecke vidskila orden̄. O hversu værū vier faavyser ad þeckia Syndena nema H. Ande sannfærde oss þar um̄ i Guds Orde/ sem̄ en̄ þa epter þ̄ vier høfum lært vorn Christen̄doom i Barnalærdoomenū/ þa køllū vier margt þ̄ Syndlaust ad vera sem̄ þo er ein fordæman̄lig Synd þ̄ Gude/ ef han̄ vill i Doom vid oss ganga/ & þar ad auke þa maa þ̄ kun̄ugt vera/ hverneg ad Christen̄doomenū er almen̄eliga haattad Man̄a a mi̇zal/ þ̄ sumer

kalla

kalla sig vel Christna ef hn̄ trua a Gud/og þvi ad Christur hafe pynst fyrer Synder Heimsins. En̄ St. Jacob helldur þ langtum odruvijse/ þar hn̄ seiger: Ad Truen̄ sie daud aan Verkan̄a/Jac.2. Nu ef su Tru er daud sm̄ ad ecke verkar fyrer Kiærleikan̄/Gal.5. so sm̄ Paulus giører Raad fyrer hin̄e sømu Tru/er þ þa ecke Vantru? Jaa i San̄leika/ hun er Vantruñe verre/þvi su Tru af hverre Maduren̄ alleina þecker Gud/og veit ad han̄ er bæde goodur/ og þo under eins Rietflaatur/en̄ forsmaaer þo hn̄s Vilia/og ecke aastundar ad læra hn̄/so hn̄ ad min̄sta koste þeckia meige hvad langt ad hn̄ sie fra þvi ad hn̄ giete hm̄ Fullnætu giørt/hun hialpar meir til ad fordæma ein̄ helldur en̄ Saaluhoolpen̄ ad giøra/þviad Diøflarner trua þvi ein̄eg ⁊ skielfast þar af seiger S. Jacob/Jac.2. En̄ seiged mier/hvar a holldlegur Madur ad faa slijka Þeckingu nema hn̄ san̄fædur sie þar um̄ af H. Anda? Petur seiger til Safnadan̄a i Asia: Þier foorud aller villt sm̄ Sauder/en̄ nu erud þier um̄hverfder til Hyrders og Biskups Saalna ydar/1. Pet. 2. Med honum tekur Paulus under/ seigiande: Þier vorud Myrkur til forna/ en̄ nu erud þier Lioos i Drottne/Eph.5. Hvar þ munde þad skie nema þ Verkan H. Anda sm̄ bioo i Ordenu ⁊ straffade Heimen̄ um̄ Syndena. Holld ⁊ Blood hefur ecke open̄berad þier þetta sagde Drotten̄ vid Petur/ helldur min̄ Fader s̄ er a Himnū/Matth.16. og hid sama maa eg seigia um̄ Þeckingu Syndaren̄ar. Fyrer Guds Anda ern̄ vier Endurfædder i Skijrnen̄e/ Joh.3. Endurnyader i Hugskotū vorū. Han̄ skapar i oss nytt Hiarta/Ps.51. Han̄ leider oss til JEsum Christū/aan hvers vier feingiū ecke til hn̄s komest/so s̄ vier medkienū i hin̄e þridiu Grein vorrar Truarjaatningar/en̄ hvar mz giører hn̄ þetta? An Efa i fyrstun̄e mz Þeckingu Syndaren̄ar. Seiged mier/Hvert er þ Offred s̄ Gude þocknast? Er þ ecke harmþrungen̄ ⁊ sundurknosadur Ande? s̄ David seiger/Ps.51. Su Saal s̄ ad hrygg er ut af Stærd Illskun̄ar/⁊ geingur boigen̄ og veik/ þau Augu sm̄ þreitt eru/ Em hungrud Saal mun gefa þier Dijrdena ⁊ Riettlæted Drottens/seiger Baruch/Cap. 2. En̄ hvar viliū vier faa þessa Hrygd / Hver vekur i oss þetta Andliga Hungur? þad giører Ande Drottens mz Þeckingu Syndaren̄ar/bæde i Guds

H. Orde og so med sijnum kroptugu Jfvorkis Hrætingum / þegar hñ dregur þa skijlnaꝛ fra Augū Sælareñar sm̄ Andskotēn hefur heingt þar þ/ z vier siaū hverju vier hofū hiñ gooda Gud til Reide reitt med margra Ara Ohlijdne/ z sijner oz under eins Guds Omīrædeliga Giæsku og Þolenmæde yfer øllu þessu/ sem mørgū þeim hefur ad Skyndingu i burtu kipt/ sm̄ kañskie ecke hafa meir syndgad eñ vær. Hvad meined þier Br. M. z Mimū vier taka þessar Hugrenningar af sialfū oss? O nei/ þvi vier erū ecke megnuger um̄/ af sialfū oss til neitt gott ad hugleida/ 2. Cor. 3. auk helldur ad framkvæma/ hvadañ þa/ nema af H. Anda z hver ed sañfærer oss um̄ Syndena. Gydingar hofdu Løgmaled/ af þvi þecktu þr þo ecke Syndena/ Eige meintu þr sumer hverier ad illar Hugsaner væru Synd/ jafnvel þott Løgmaled segde þeim/ Þu skallt eige girnast/ Exod. 20. Þar fyrer lijker Drottenn þm̄ vid Grafer Framlidē eña sm̄ utañ voru prijdelegar/ eñ iñañ fullar af allra handa Oþeckt/ Matth. 23. Þeim munde hafa þott þ undarligt ad sa s reidrest Broodur sijnū skyllde vera Radsekur/ Sa sm̄ like eina Kvinnu til ad girnast hana/ hñ hefde alla reidu drygt Hoor med heñe i sijnu Hiarta/ Matth. 5. edur ad Madureñ være skylldugr til ad giøra þm̄ gott sm̄ vid hñ misgiører. So mikell er nu Munur Bookstafsins og Andañs/ hiñ deyder ef hñ er einsamañ/ þesse lijfgar/ eñ brukar Løgmaled fyrst til ad deyda/ þad er ad sundurmerka z kieña Syndaranū ad hñ sie Dauda sekur/ og þañeg iñelykur Gud alla under Ohlydneñe/ uppa þ hañ myskune øllū/ Rom. 11. Vite þier ecke ad þier erud Mustere Guds? seiger Paulus/ 1. Cor. 3. Eg ætla ad so fare best Guds Þionustañ i þessare Kyrkiu/ ad Moisis hafe Bassañ i Løgmalenu/ eñ Christi Tenoren i Evangelio/ þvi hiñs gooda Hyrders Raust mun þo yfertaka og hærra lata eñ Moisis Reidarþruma. Þad er eiñ gledelegur Tvisaungur i Eyrum nædrar Samvitsku/ og þa rætest þ med fullu z ollu er Drottenn sagde fordū Daga/ Guds Ryke er iñe hia ydur/ Luc. 17. jafnvel Angred fyrer Syndena er Guds Børnū þeckara eñ øll Heimsins Kiæte hñs Sonum/ og þau Tareñ er eiñ Syndare feller i Guds Siood/ þau smacka hm̄ betur helldur eñ Vijn hiñar flærmdu Dalilæ Veralldareñar heñar

Fylgiu.

fylgiumönn. Og þvi seiger Lausnarenn hier strax epter / Ad H. Ande mune sannfæra Heimenn umm Riettlætid/ af þvi hann fare til Fodurs sins. Christur meinar hier i fyrstu sitt eiged Riettlæte og Sakleyse/ þa hlaut a epter ad fylgia/ þegar Guds Ande hafde straffad Heimenn umm þa skielfelegu Synd/ ad þeir trudu honum ecke/ helldur festu hann uppa Galgann/ er þeir kunna þo ecke ad straffa umm nockra Synd/ þa hlaut þad a epter ad fylgia (seige eg) ad hann sannfærde þann sama Heim umm hans Riettlæte ad þeir hofdu Lijfsins Hertoga Krossfest/ so sem Petur sagde þeim/ Act. 3. þa kunnu þeir ad seigia ad hann være Timburmannsins Sonur/ Matth. 13. ad þeir þecktu Fodur hans og Moodur / ad hann være Samverskur og hefde Diofulenn/ Joh. 8. Ad hann fyrer Beelzebub Diofla Hofdingia rake ut Dioflana/ Luc. 11. Þa kunnu þeir ad giefa honum þad ad Dauda-Sok/ ad hann kallade sig Konungenn Christum/ Luc. 23. Ja/ ef hann være Guds Son/ ad hann skyllde stijga ofann af Krossenum/ Matth. 27. Þa var þad Tijme fyrer þig O þu hinn Gudlause Biskup Caipha ad rijfa þijn Klæde/af þvi hann jatade sig Guds Son ad vera/ Matth. 26. Þa var Tijme til alls þessa þegar hann ad sigrudum Dauda/ Diofle og Helvijte/ upphafenn yfer alla Himnana/ hafde sett sig til Kraptarens hægre Handar/ og til Vitnesburdar umm sitt Almætte/ sitt Riettlæte og Dyrdarfulla Hatign sende hinn H. Anda yfer sijna Pioona og Embættismenn med stoorum Undrunum og Teiknum/ Ja/ yfer sijna Fiandmenn og Offoknara / so ad marger af Kiennemonnunum hlijddnudust Trunne seiger Lucas. Act. 6. Þegar umkomulauser Fiskemenn ræku ut Dioflana/ læknudu Sukdooma/ Opinberudu leyndar Hlute sem eingenn Madur kunne ad vita/ so sem Ananiæ og Zaphiræ Dæme vitna/ Act. 5. Og þetta skiede allt i hans Nafne sem hiner ædur hofdu kvaled / Hudstrykt og a Galgann uppheingt mille tveggia Spillvirkia. Med ollum þessum Gudsdoomlegum Furduverkum sannfærde nu H. Ande Verolldena i þa Daga. Þvi eg fer til Fodursins/seiger Herrann. Þetta hid sama brukade H. Ande i Munne Peturs til ad sannfæra þa umm Christi Riettlæte er heyrdu a Tal hans/ Act. 2. er hann vitnar af Spaadoome Davids Konungs umm Upprisu og Uppstigning Drottens Jesu/ seigiande: Ecke er Da-

vid uppfaren̄ i Himenen̄/ er hn̄ seiger sialfur: Drotten̄ sagde mijnum Drottne/ sit þu mier til hægre Handar/ þar til eg legg Ovine þijna til Skarar Foota þier. Vite þui allt Israels Hus þ vijst/ ad Gud hefur giort hn̄ ad Christe z Herra þenna sama Jesū er þier Krossfestud/ Og ad þsse sie Meiningen̄ i Ordū Drottens/ vottar þ sm̄ hier epterfylger: Og epter þad siaed þier mig ecke. Ad søknu saau han̄ Læresveinarner epter hns Vpprisu/ en̄ ecke med sømu Asijnd og adur/ ecke i þioons Mynd/ helldur so sem ein̄ Sigurvegara/ ecke so sem þeir saau han̄ i Grasgardenū bunden̄ og fiøtradan̄/ helldur Einglunū lijkan̄/ þar han̄ gieck inn ad luktū Dyrum til þra/ Joh. 20. Ecke so sem eina Bølvan a Krossen̄ uppheingdan̄/ Devt. 21. helldur uppriſen̄ af Daudum/ ad Daudans Pijnu uppleistre. Allt þta vottade hns Kiettlæte og Saklei se/ þui þ var Omøgulegt/ so sm̄ Petur sagde/ ad hn̄ kynne af Daudanū hallden̄ ad verda/ Act. 2. En̄ allra hellst meinar Drotten̄ hier sijna Himnafør/ ad þeir munde hn̄ ecke siaa ur þui/ ad hn̄ giørdest fyrer þm̄ Osijnelegur/ og Skijed took hn̄ burt fra þeirra Augum/ Act. 1. Og er nu af þssu øllu Kiettlæte DRottens sannbevijsad þ Vitnisburd H. Anda/ s̄ faam Døgū þar epter kom yfer Postulana mz sijnelegū Guds Krapte/ so ad þeir Tungur tøludu/ Diøfla utrœku/ løgdu Hendur yfer Siuka og þeim batnade/ søgdu fyrer Ovordna Hlute/ so sm̄ hn̄ adur fyrer sagde z seiger berlega hier i Gudspiallenu med þessū Ordū: Nær ed sa Sannleiksins Anden̄ kiemur / þa mun han̄ kienna ydur allan̄ Sannleik/ þui hn̄ talar ecke af sialfū sier/ helldur hvad hn̄ heyrde/ þad talar hn̄/ z hvad epterkomande er/ þ kunngiører hn̄ ydur/ hn̄ same mun z vegsama mig/ þui af mijnu mun hn̄ þ taka z kunngiora ydur. Hvad sijnest ydur B. M. Er ecke þvilijkt ad sannfæra Heimen̄ um̄ Kiettlæte Drottens JEsu? Og af þssu JEsu Christi allra helgasta Kiettlæte hanger vort Kiettlæte / eg meina þ oss tilreiknad verdur / þui þad er Kannar hns Kiettlæte/ z þar fyrer heyrer oss z so til þtta Embætte H. Anda eige sijdur en̄ þeim sm̄ lifdu a Postulanna Døgum: Og byrar oss hier fyrst ad athuga þau Ord er hn̄ talade til Læresveinanna/ skømmu sijdar/ Joh. 16. Innan̄ lijtils Tijma munud þier ecke siaa mig/ z

aptur

apfur Jnañ lytils Tyma munud þier sia mig apfur/þvi eg fer til Fød-
ursins. Af hverium Ordum þ audsært er / ad D Rotteñ kallar syna
Pijnu/siñ Dauda/syna Grepfran z Vppriſu i þſſu Stad/syna Burt-
før til Fødursins/ asamt Himnaføreñe. Nu er pad øllum Møñum
augliooſt/ ad Riettlæte syndugs Mañs er i þvi foolged/ad Christur er
fyrer oſſ dæeñ/uppriseñ z til Himna fareñ: Þvi seiger z Pall/ad hñ
sie dæeñ fyrer vorar Synder/og upprijseñ oſſ til Riettlætis/ Rom. 4.
Eñ forgiefens være hñ dæeñ og uppriseñ/være hñ ecke til Himna far
eñ og sestur til Kraptarens hægre Handar til ad bidia þ oſſ / hvadañ
hñ og hefur sent oſſ siñ Anda / sa ed Truna i oſſ verkar fyrer hveria
Madureñ alleina verdur Riettlætur fyrer Gude/Rom. 3. Allt þetta
kiener hañ best sialfur med sæm Ordum / Luc. 24. er hañ sagde vid
Læresveinana under syna Himnafør / Svo er pad skrifad og svo byr-
iade Christo ad lijda z upprijsa af Daudum a þridia Deige/ z predika
læta i synu Nafne Ydran z Syndaña Fyrergiefning hia øllū Þioodū/
z kiem þſſe Partur Embættis H. Anda miøg vel samañ vid hiñ fyr
ra/ þviad i þecking Syndareñar er Ydraneñ foolgeñ / eñ Riettlæted
i Fyrergiefningu Syndaña/ og þvi vil eg taka mier hin gledelegu St.
Pæls Ord i Muñ um þetta Efne/er hñ seiger: Rom.8. Hver vill æ-
saka Guds Vtvalda? Gud er sa ſ Riettlæter/hver er sa ed fordæme?
Christur er sa sm dæeñ er / Jæ/ eñ framar uppriseñ/hver eiñig er a
hægre Hønd Gude/sa eiñig er Medalgangare fyrer oſſ. Sie þvi mitt
Riettlæte ecke betra eñ nidlags Fat/ Es. 64. Guds heilagr Ande hef-
ur saññært Heimeñ/saññært Løgmæled/saññært Diøfuleñ/jæ/ sañ-
fært myna angræda z sturlada Samvitsku/ ſ klagar mig uñ Fiølda
mina Synda Daglega/hñ hefr saññært þau seige eg uñ Jesu Chri-
sti Riettlæte/ſ vorded er mitt/þvi hñ er Jehova vort Riettlæte/Jer.
23. og bæde mier z øllū stoor Syndurū af Gude giefeñ til Riettlætis/
til Helgunar z eilijfrar Endurlausnar/1. Cor. 1. Hafe Adam forþien
ad mz hiñe fyrstu Synd ad verda utrekeñ ur Paradys med synu Ræng
læte/hafe hñ lokad heñe apfur epter sier z øllu synu Afkvæme/ Hafe
eg hñs syndugur Nidie fylgt hñ epter i Rænglætenu so þar er eek-
erf

ert nema Fordæmanlegt i mier þad eg hefe af hinũ fyrra Adam med-
teked/ hvern Lucas kallar Guds Son / Luc. 3. eñ giørde bæde sig og
mig ⁊ allt sitt Nyske ad Diøfulsins Børnum fyrer Yfertrodsluna/ þa
sanfærer þo Guds goodur Ande mig um̃ þ/ad hñ eilijfe Guds Son-
ur/hñ anñar Adam/sem er DRotteñ af Himne/1. Cor. 15. hver ad hef-
ur Davids Likil/og upplijkur so eingeñ kañ aptur ad læsa/ Apoc. 3.
Hañ hefur bæde mier og øllum þeim upploked Rijke Himnana/sem med
Angre sijns Hiarta skrijda ad Footũ hñs ⁊ seigia: Fader/eg hefe synd
gast i Himeneñ og fyrer þier/ eg em eige verdur ad kallast þiñ Sonur/
giør mig svo sem eiñ af þijnum Leigu-Mønnum/ Luc. 15. Hverier eru
mijner Oviner? Hvar eru mijner Aklagendur? Þad er Løgmaaled/þ er
Heimureñ/þad er Diøfulleñ/ þad er mijn eigeñ Samvitska/eg Ottast
þa ecke þegar DRotteñ er mier Nædugur ꝑ mijns Endurlausnara
Riettlæte. Þeir eru Bødlar Guds nær hañ er reidur/eñ þm̃ ē i JEsu
Christo er vid hñ sættur ⁊ kvittꝛ gieta þr eckert Mein unñed/ecke Løg
maaled/ þvi hañ er komeñ Løgmaaled upp ad fylla / Matth. 5. Ecke
Heimureñ/þvi hñ seigest hafa Heimeñ sigrad/ Joh. 16. Ecke Diøf-
ulleñ/þviad Høfdinge þessa Heims er dæmdur/ Joh. 14. Ecke mijn
Samvitska/þvi Johañes seiger/ ef ydar Hiarta fordæmer ydur þa er
þo Gud meire ydar Hiarta/1. Joh. 3. Og Petur seiger um̃ Skijrnena
ad hun sie Sættmaale goodrar Samvitsku/1. Pet. 3. Þott eg hafe hñ
yfertroded/ þa veit eg þo ad hañs Blood er utrunñed i Skijrnar Sæneñ
sem mig Overdugañ Þræl hefur elskad meir eñ siælfañ sig. JEsus er
bæde Gud og Madur/Guds Eingieteñ Sonur og þo Davids Sonur/
Matth. 1. Þar sie eg Gud hefur straffad a Gude mijnar Synder/ og
þañ Mañ og miñ Broodur epter Holldenu/i hveriũ ad bijr øll Filling
Guddoomsins Lijkamliga/Col. 2. Hefur hñ ad afrekadre miñe Endur
lausn sett sier til hægre Handar/Þar fyrer gietur hñ ecke straffad hñs
Riettlæte a mier/hvers Ranglæte hñ straffade a hm̃/þegr hñ giørdest
Bølvan fyrer mijnar Synder/Gal. 3. Sem eylijfa Bølvan forþienad
hefe. Gud hefꝛ alldrei unñed meira Frægdr Verk/helldꝛ eñ þa hñ leyste
oss syndugu Orma ur eilijfu Bañe. Ødrum sinnum hefur hñ ætt ad
skipta

skipka vid þ sem eckert var/ so sem þegar hann giørde Himenn og Jørd af eingu Efne/ Gen. 1. Edur vid Skiepnur synar/ so sem þegar hann liet Soolena standa kyrra / Jos. 10. Klauf Hafed i sundur / Exod. 14. Sende Plaagur yfer Egyptaland z annad þvilijkt/ enn i vorre Endurlausn atte hann ad bijka vid sialfann sig og sitt Riettlæte/ hveriu eige mun raska/ Þvi er eg þess fullvruggur/ad hann lætur ecke svoddann Skoorvirke til Onijtes verda a þeim s treysta a For þienustu hans Eingietens Sonar þott ad synduger sieu/ þviad synduga z ecke Riettlaata er hann komenn ad kalla til Yddranar/ Matth. 9. Hvad skulum vier þa hier til seigia seiger Paall/ Rom. 6. Skulum vier dvelia i Syndunum/ so ad Naadenn yfergnæfe z Fiærre sie þvi. Drottenn seiger hier i Gudspiallenu/ad heilagur Ande mune sannfæra Heimenn um Domenn/ af þvi ad Hofdinge þessa Heims sie dæmdur. Hver ad sie þesse Hofdinge/ er audvitad/ þad er Satan/ hver hinn same kallast Diofla Hofdinge/ Matth. 12. Enn þar þ kallast hann so/ad Heimurenn liggur i hinu Vonda/ 1. Joh. 5. Enn hann er alls Ills Høfundur/ honum þioonar mikell Herskare i Heimenum / allra hellst Manneskiann med adskilianlegum Syndum og Glæpum/ so ad hann er megtug ur i Børnum Vantruarennar seiger Paall/ Eph. 2. Þad er i Heimsins Børnum/ hann er dæmdur/ Tønn fyrer Tønn/ Auga fyrer Auga seiger Løgmaaled/ Lev. 24. Satan var øll Orsøk i þvi ad Christur var deyddur/ Kvalenn / Hudstrijktur / og maatte Helvijtis Pijsler þola / er Syndenn hafde til unned / Þar þ er hann dæmdur til Myrkranna Hleckia eylijflega i Helvijte/ 2. Pet. 2. Nu er dæmdur/ þad er sigradur og utrekenn/ so seig-er Drottenn hia Joh. 12. under synu Pijnu. Nu er Doomur Heimsins/ nu mun Hofdinge þessa Heims verda utsnaradur. Þad er alkunnugt hversu ad Satan drottnade i Verølldenne mz enn Jesus kom i Heimenn/ ja/ mz enn hann sigrade Diøfulenn a Krossenum/ hversu ad øll Lønd voru full af hinne versku Afgudadyrkan/ z sialfre Guds þioonustu a mal Jsraels Barna hafde hann so spillt/ ad þegar hann sem Løgmaaled hafde utgiefed kom i Heimenn/ hann þeckte ecke Guds Løgmaal hia synu Folke/ þar fyrer klagar hann/ Marc. 7. seigiande epter Esaja: Þeir dyrka mig forgiefens er þr kienna þann Lærdom s eru Mannasetningar/ þvi þier ganged framm hia

Guds

Guds Bodordū/og halldēd Mañ a Setningar/þvott Vikara og Kieral ꝛ margt añad þvilijkt giøred hier. Eñ þegar Guds Ande var uthellltur yfer allt Holld/so sem Joel hafde fyrerspaad/ Joel. 2. þa urdu hier a snøgg Vmskipte / so sem Lucas skrifar i Postulaña Giørningum 2. So hefur nu DRotteñ JEsus utreked Diøfuleñ ur sijnu Rijke med Guds Fijngre/Luc. 11. sem er H. Ande/vordeñ sialfur Høfud alls Høfd ingiadæmis/og hefur flett hiñ sterka Hervopnada øllū sijnū Herklædū a hver hañ treyste/Matth. 12. So Diøfulleñ hefur sialfur naudugur bored Vitne um̄ hañs Almætte og Guddoms Krapt/ þvi lijste hañ medal añara af Muñe Stulkuñar s̄ rañ epter þeim̄ Paale ꝛ hañs Førunautū ꝛ marga Daga/og hroopade: Þesser Meñ eru þioonar Guds hiñs hæd- sta sem̄ boda ydur Veg Velferdareñar/Act. 16. Þañeg mæt Diøfulleñ sialfr ofañ i sig allar Gudlastan' siña Verkfæra. Og þegar þr flettu hiñ H. og Rielllæka sijnū Klædū/og heingdu hañ nakeñ uppa Tried/ þa hef: hañ und' eins afklædt Høfdingia-Dæmeñ ꝛ Magt'-Volldeñ/ og þau opeñberlega til Skodunar framleidt/Col. 2. hroosande Sigre yfer þeim̄ a Krosseñū. Og um̄ þeña Doom sem̄ nu þañeg er yfer Diøfl eñū geingeñ / sañfærde Guds heilagur Ande Heimeñ/ ecke einasta þa Ogudligu s̄ mættu þreifa a slijku/helldur ꝛ alla þa sem̄ hañ um̄snere til Hlijdnes Christo og giørde hañ Þioonustu-bundna / og þ sama verkar hañ eñ nu i Dag i Guds H. Orde/ þegar þ er hreint og klaart/ og med Alvøru nockurre og Røksemie kiendt og predikad/ þvi jafnvel þoott ad Diøfulleñ sie bundeñ/þa lætur hañ þo ecke af ad skioota sijnū Ørvū a Guds Her. Þar fyrer Christner Meñ/ fyrst ad vor Koñungur hefur so mikeñ Sigur uñed a Diøflenum / og so Vegsamligañ Doom yfer hoñū feinged / þa lætū oss ecke þa Skøm̄ henda ad vier yfergiefū Her- toga Lijfsins/ eñ gongum i Lid med Fiandañs aptur/ edur þioonū hoñū framveges i Syndeñe og Ogudligu Athæfe a moote Samvitskuñe / Verū minnuger þess Eids er vier soorū hinū lifanda Gude i Skijrneñe/ ad vier kræktudū hoñū og øllum hañs Stoormerkiū/ eñ afneitudum Fiand- añū og øllum hañs Svikū og Vielum. Ecke hefur Guds Sonur þeña dijra Sigur uñed fyrer sialfañ sig: þeirrar hæleitu Guddomsins þreñ ingar

engar Oraskanligo Rietlæte var fullnægt þ hina fyrstu Synd Diøfu'sins/þegar hn̄ var utsnaradur af Himne. Gud took Riett sin̄ af hønum fyrer sialfan̄ sig i eilýfũ Kvølũ/fyrer oss synduga Orma z Guds Ovine er þsse fræge Sigur un̄en̄ : sýnu Lýfe/ sin̄e bitru Kvøl og Dauda hefur hin eilýfa Giæska til þss kostad ad faa Herleidinguna ad Herfange teked/ Eph.4.og óss Siguren̄ giefed/med þssu dýrmæta Lausnargialde hef: hn̄ oss heilagan̄ Anda aftekad/til ad kien̄a oss ad þeckia Syndena/ad þeckia hid san̄a Rietlæte s er af Trun̄e/og til ad endurnyia vor Hugskot/so ad vier giekum ef vilium Gude þioonad. Verum þvi eige so Opacklaater edur sialfum oss vonder/ad vier slockvum H. Anda/1. Tess.5. med výsvitande Glæpũ og Illgiørdũ i giegn vorum Frelsara sm̄ oss hefur so dyru Verde keypta / og þar hn̄ hefur uthellt hønum i vor Hiørtu fyrst i Skýrnen̄e/síddan̄ Daglega naalægt i sýnu H.Orde/ef vier forsmaaũ þ ecke/ þa seigiũ ecke ad þad sie oss Omøgulegt Gude ad þocknast/ 1. Cor.3. Þvi han̄ kan̄ alla Hlute framar ad giøra en̄ vier kun̄ũ ad hugsa edur mæla þar sm̄ hn̄ fin̄ur goodan̄ Vilia. Þad er SlægdDiøfulsens ad hn̄ breiter vid oss eins z þr sm̄ Moises giørde fra sier in̄ i CanaansLand/þr søgdu illa af Landenu/Num. 13. So breiter og Satan/hvar sem han̄ hefur vaned Holldeð a sýnar Kræsingar/ þ eru Skam̄er og Lester/ ad hn̄ kallar þ Omøgulegt Gude ad þocknast/þar hn̄ sie ein̄ strangur Herra s ad uppskiere þar hn̄ ecke saade/Luc.19. Þad lýgur þu Satan/þvi fyrer utan̄ þad ad allt hvad vier giørum er ecke utan̄ Haalfverk sem Postulen̄ vottar/ 1. Cor. 13. og verdur þad so af Gude þeiged/ þa styrker Anden̄ vorn Vanmaatt seiger Paulus/Rom.8. Og hn̄ bregdst alldrei þssum sm̄ bidia um̄ hn̄s Adstod/og allt hvad vier giørum gott/ef so maa nockurt heita/af þvi vier giørũ/þad er hn̄s Verk i oss/hn̄ verkar þad ad Guds Bodord eru eige þung/1.Joh.5.Hvar þ? Þviad Elska Guds er uthellt i vorum Hiørtũ fyrer H.Anda sem oss er giefen̄/Rom.5. Han̄ giører Christi Ok sætt/og hn̄s Byrde liekta/Matth.11.Hvar fyrer? Þviad Elskan̄ til JEsũ yfervin̄ur alla Hlute/og þad er eins og Sl. Paall seiger: Eg formaa alla Hlute fyrer hn̄ s mig maattugan̄ giører Christũ/Phil.4.

I christelegu Lijferne er miklu meire Glede z Unadsemd/ jafnvel i þessu Heime/ helldr eñ i allskyns Fullsælu Veralldarenn/ Eñ ef vier eige til þessa finnu/ þa velldur þ þvi/ ad Vane Syndareñar er allt ofrijkur i oss vordeñ/ Reinu til fyrst z fokum til ad beriast Kallmañlega / Sienum til hvert vier ei finnu Adstod H. Anda/ og þegar vier fyrer Guds Nad hofu yferuñed / hvad ann alls Efa skiedur ef vier leggium nockurn Hug a vort Mæl/ þa munu vier ecke vilia umskipta þott allur Heimurenn i Bode være/ z kalla striided Lijtilsverdt hia þeirre Glede er vier finnum i Vinælltu Guds/ z i goodre Samvitsku/ eñ þad maa eige undandraga christeñ Madur. Tef ecke ad snua um til DRottens/ seiger hiñ gamle Syrach. 5. Cap. z skioot þvi ecke a Frest Dag fra Deige. Giorum oss viðskila Ogudlega Verolld þessa og heñar Athæfe strax sem Andenn kallar til vor af Openberingar Bookeñe/ seigiande: Ganged ut af heñe mitt Foolk/ ad þier verded ecke Hluttakande i heñar Syndu/ z medtaked af heñar Plagu/ Apoc. 18. og þetta lætur Gud a hverium helgum Deige klijngia ꝼ vorum Eyrum. Þegar Loth Fordum Daga tafde ad ganga ut af Sodoma/ þa took Eingelleñ i Hond honum/ og droo hann Nælfveiges Naudugañ ut þadañ / so ad hañ ecke tijndest i Bælenu med odrum/ Gen. 19. O hversu opt tekur hiñ Naduge Gud i Hond vora med Krossenum/ med Epterdæmunu/ med hinu straungu Logmæl sins Hooknnu/ og dregur oss Nauduga ut af vondre Verolld þessare/ ad vier ecke fyrerforumst med heñe. Loth beidde Leyfis ad hann mætte bua i Zoar sem var nælæg Sodoma/ Gen. 19. eñ hañ tafde þar ecke lenge / hefur og ecke þorad sokum þess hrædelega Straffs / er kom yfer hinar Borgernar. Gior slijkt hid sama Barn Guds/ þegar þu ert einu siñe fyrer Guds Nad ut geingeñ fra Heimenu / sem er riett ein Sodoma/ þa stadnæmst ecke i Nagreñenu/ þad er / kappkosta ad deyda alldeilis hinar fornu Gyrnder/ Rek ut Ambaltena/ Gal. 4. þad er synd unnsprllta Nattúru med Syne heñar/ vondu Vana/ ad so miklu Leite sem þier er mogulegt. Drep hiñ gamla Mañenn svo ad Christur meige i þier lifa/ añars er hætt vid/ ad þott Zoar sie lijtil/ þa kuñe hun ad verda ad Sodoma fyrer Nagreñis saker/ og þig meige aptur langa

til

til Kiotkatlaña i Ægyptalande. Og hefe eg nu so talad um̃ þetta pre. falldt Embætte H. Anda/ hvad eg hygg Guds Orde samhlioода vera/og under þvi er faleñ allur vor Christeñdoomur/ sem er i fyrstu ad þeckia Syndena til ad ydrast. JEsu Christi fullkomna Rietlæte til þess ad trua ad oss verde hun fyrergiefeñ. Og Doom Andskotans til þess ad afneita hønum og øllu hñs Athæfe/og hanger þetta so hvert af ødru/ad eckert maa añars missa/ef vor Christeñdoomur a fullkomeñ ad vera. Eñ þu vor Gud sm̃ rijkur ert af Naad/kieñ þu oss ad þeck ia Synder vorar/z ad ydrast þra af øllu Hiarta/ z nær þu reiser oss a Fætur apt:ur voru Dupte z Osku/m̃z Truñe a þiñ eingietеñ Son/ þa giør oss hinar fyrre Synder so leidar/ad vier stuggū vid þm̃ so sm̃ añare Oþeckt/eñ kieñ oss ad lifa Sparsamlega/Gudrækelega z Rietferduglega i Heime þessū/ad vier mættū Ostraffañleger fiñast i Tilkomu JEsu Christi vors Frelsara/z af hm̃ iñleidder verda i hid fagnadarsæla Lambsins Brudkaup. Gief oss þar til þiñ H. Anda

Naaduge Fader fyrer þañ sama þiñ eingieteñ Son

JEsum Christum / AMEN.

Fimta Suñudag epter Paaska.

Gudspialled / Joh. 16. Cap.

SEGIR JEsus sagde til siña Lærisveina / Sañlega / Sañlega seige eg ydur / hvørs þier bidied Fødureñ i mijnu Nafne / þad mun hañ giefa ydur. Hijngad til hafe þier einskis beded i mijnu Nafne. Bidied / þa munu þier medtaka / so ad ydar Føgnudur sie fullkomlegur. Þetta hefe eg talad i Ordskvidū til ydar/ sa Tijme kiemur/ad eg tala eige leingur i Ordskvidum til ydar / helldur mun eg kuñgiøra ydur Opeñberlega af mijnum Fødur. A þeim Deige munu þier og bidia i mijnu Nafne. Og eige seige eg ydur/ad eg mune bidia Fødureñ fyrer ydur/þviad sialfur Fadereñ elskar ydur / af þvi þier elsked mig / og trued þad ad eg sie af Gude utgeingeñ. Eg em af Fødurnum utgeingeñ/ og komeñ i þeñañ Heim. Eg fyrerlæt og aptur þeñañ Heim / og fer til Fødursins. Og hañs Lærisveinar seigia þa til hñs: Sia/ Nu talar þu berlega/ og mæler

øngva Ordſkvidu. Nu vitũ vier/ ad þu veitſt alla Hlute/ og þu þarft eige ad nockr ſpyrie þig. Fyrer þ truũ vier/ þu ſiert af Gude utgeingeñ.

Exordium.

DROTTENN Gud þiñ er Eiñ Fortærande Elldur ſagde Moiſes Fordum Daga vid Iſraels Sonu / Deut. 4. Hvyda mætte Eiñ Aumur Syndare þyrer / ſem eckert añad giører eñ ad forþiena Daudañ / ad koma þram þyrer ſo Dyrdarþullañ / ſo Ognarligañ Gud / hvers Reide ad breñur yþer þeim ſem hañ hatar allt til nedſta Helvijtis / Deut. 32. Hverneg mun Eitt Hælm-Strä / Ein Vatns-Boola kuña ad bwa vid ſvoddañ eiñ Fortærande Elld / þo ſkulum vier þram þyrer hañ koma / þvi hver vill dyliaſt þyrer hañs Auglite ? Nu þoott ad þad vitanlegt ſie ad vorar Synder adſkilie millum vors Guds og vor / Eſa. 59. Þa hroopade þo Fader Myſkunſemdaña : Komed til myn aller þier ſem Erviðed og Þwnga erud ſt.ader / Eg vil Endurnæra ydur / Matth. 11. Hvar þyrer þoott ad Gud ſie Eiñ Fortærande Elldur / ſem Paulus ad Orde kiemſt / Heb. 12. Þa meigum vier jata þad uñ oſſ ſatt ad vera er hañ ſkriþar Gydingum til i ſama Breþe og ſama Cap. Þier erud komner til Fiallſens Zion / og Borgar Guds Liþanda Jeruſalem hiñar Himneſku / og til margra Þuſunda Einglaña / aþ hveriu vier ſiaum hvad miked oſſ er veitt i Christo JESV DROttne vorum / ad vier ſem ſtærre vorum / hvetra Fedur aþ vorn uñ Guds i Himnenum / Eph. 2. Vier erum þyrer hañ vordner Guds Heima-Meñ / og vor Borgar-Riettur er a Himnum / ſo ſem Pall ſeiger / Phil. 3. Eñ med hvoriu Moote þaum vier þa Saurugar Mañeſkiur helldſt nærre komed þeſſum Guddooms ſins Dyrdar-Kiooma ſem ad byr i þvi Kiooſe ſem eingeñ þær til komeſt / 1. Tim. 6. Þad ſkiedur i hañs H. Orde og Sacramentunum / eñ ecke ſydſt i eiñe Audmiwkre Chriſteñs Mañs Bæn / þar hiñ Veſæle talar vid hiñ Volldugha / hiñ Lyþlauſe vid Doomarañ / Þrællen vid Herrañ / Eiñ Syndugur Ormur vid Himens og Jardar Skapara / So ſem þa Madur vid Mañ talar og Eiñ Vinur vid añañ / Exod. 33. Hvar eiñ Harmþrwngeñ og Sundurkrameñ Ande þreinger ſier i giegnum Skyeñ med Ornrædeligum Andvørpunum þram þyrer Guds Tignar-Stool i Himnenum / og verdur aþ hønum Bænheyrdur / ſo ad Himnariſke lydur Oþrijke / Matth. 11. Og til þeſſa Samtals bydur oſſ nu hiert Dag Eingell hiñs Mykla Rads / þar hañ ſeiger hier i Gudſpiallenu : Sañlega ſeige eg ydur / Hvers hier bidied Fødurcñ i mynu Naþne / þad mun hañ gieþa ydur. Eñ hier er nockur Vande a Br. M. ſem er ad vier høgum ſo Bæneñe ad vier ſieum viſſer uñ Bænheyrſluna / og þiñum til heñar (þvi hañs Fyrerheit bregdaſt alldrei) Og þvi vil eg nu tala nockud þar uñ a þeſſu Stundarkorne / hverneg Bæneñe eige hattad ad vera / og er ſierdeilis i þvi Tvent ad athuga / Sem er / 1. Ad hun ſie heit og alvarlig / 2. Ad hun þramkome aþ Trwudu Hiarta.

Eñ Hañ ſem alla Hlute kañ þramar ad veita eñ eg kañ þyrer ad mæla / Hañ ſtyrke oſſ hier til med Nad ſyns Anda þyrer JESVM Chriſtum / A M E N.

Vtleggingeñ.

Þegar

Þegar vier vilium offra Gude Bæn og Þackargiordum / þa hugleidū fyrst allra/hversu skielfelig Nægign þad er/sem vier komū fyrer/sm̄ er Konungur Konungaña og DRottenn DRottnaña/1. Tim. 6. Sa ad er allrar Veralldarennar Doomare/Gen. 18. og i hvers Auglit ad Himnaña Himnar ecke eru hreiner/ Job. 15. So langt er fra þvi/ ad nockurt Saurugt meige nærre hm̄ koma/þegar hn̄ reidur er/eñ vier erum aller so sm̄ sa Ohreine/seiger Esajas/64. Cap. og jafnvel vort Rietlæte er so s nidlags Fat. Hvad helldst sm̄ ad snerter þetta Fiall/ þad skal Dauda deyia/þar skal eingen Hond snerta þ/aññars skal þad grytast edur i Hel skoted verda/hvert helldur þ er Madur edur Kvikinde sagde DRottenn fordū vid Moisen / under þ hn̄ utgaf sitt L. Løgmaal a Fiallenu Sina/Exod. 14. So hrædelegt/so Ognarligt er hans Tignarvellde þegar hn̄ vill þad syna. Nu vilium vier seigia ad hn̄ sie blydkadur þ Sonarens Forþienustu sm̄ satt er/eñ þſſ er ad giæta Br. M. ad þm̄ einū mun hn̄ blydlega taka/ sm̄ fyrer Christi Blood fram koma/eñ þm̄ einū mun Christi Blood z hns Forþienusta þar til gagna/ sm̄ hennar leita med Angrædu og sundurknosudu Hiarta. Lat þier þvi til Hugar koma syndugur Madur/ þegar þu fellur fram fyrer Gud i þyñi Bænastad/ hvilykur Hæske þad sie ad koma nærre þſſum brennanda Ellde/nema þu ædur so tilreiddur siert/ ad þu fæer hn̄ slockta med Tarū þyns Hiarta. Þegar þu hefur nu Ihugad hvilyk ad Gud sie/og hversu reidur syndsamligu Athæfe/þa athuga hvilykur ad ert sialfur þu/Molld og Aska so sem Abraham sagde/Gen. 18. Giefen og fæddr i Syndenne/Ps. 51. Og af Natturunne til Reidennar Barn. Eph. 2. Ad sønu Endurfæddur i Skyrnenne þ Christi Blood og Guds Vine ur kalla ur. Eñ hversu opt hefur þu nu rofed þitt Skyrnar Sattmaala/og ecke loked þyn Sære hinū allra hædsta/þu hefur vered buen til ad giøra allt þ s hn̄ hefr bañad/ z nærsta tregr til ad framkvæma þad hn̄ boded hefur/ z hafe Guds Nad verkad nockud gott med þier/ þa hefr þ þo af þiñe Hende vered Ofullkomed/ z gietur eingañ Veg eñ stadest i hns Auglite sm̄ er fullkomeñ og heilagur/ so langt er fra þvi ad þad meige sambiooda þ[illegible]a s þu giørt hefur/edur afplana

þad/

þad/ þri þu giorder þo eckert añad eñ þad þu ækker ad giora/ Luc. 17. Og er þo vel ef þ so er / þegar þu hefur hvad beſtur vered/ eñ reikna nu upp m̃ ſialfū þier allt Ydiuleyſe i Guds Vijngarde/ alla Niegoma þanka/ oll Onytiu Ord fyrer utañ Storglæpena/ Ogudlegañ Verknad/ Ord og Hugſaner/ og þott ad Guds Reide og hñs Doomur ſie eñ nu ecke felld: yfer þijnar vidurſtyggelegar z Klækiafullar Athafner/ þa er hñ ecke þier lijkur þott hñ ſiae þad og þeige/ Pſ. 50. Helldur er þad añadhvert ad hñ med Þoleñmæde ſiñe vill draga þig til Ydrunar/ Rom. 2. Ellegar og ad hñ lætur þig vaxa til Kornſkierutijmans/ þar til þu æſamt hinu Illgreſenu verdur upphøggveñ og i Elld kaſtadur/ Matth. 13. Til ad giallda hønū þar/ med eilijfum Pijſlū/ þad ſē þu ecke villder luka hønū hier i Nadeñe med Angre þijns Hiarta/ og Afláte vondra Verka a medañ þar ſagdeſt eñ þa i Dag/ Ebr. 3. Ber nu allt þetta ſamañ vid hñs Guddoomlega Naatign/ nær þu villt bidiaſt fyrer/ hverſu hañ er volldugur eñ þu veſæll/ hañ heilagur/ eñ þu allur i Synd/ hñ hreiñ eñ þu hefur ſaurugar Varer/ Og þegar þu þta giør er m̃ Athygle nockurre/ þa er lijklegt ad þier mune helldur eñ ecke reñna i Skap vid ſialfañ þig/ ad þu ſyndugur Ormur hefur ſo moodgad hñ a hvers Footſkør þu liggur/ z Valld hefur til ad ſpyrna þier m̃ Lijfe z Sælu ofañ i eilijfañ Elld/ Matth. 10. Og framar þſſu/ þa hugleid hñs Giæſku vid þig frāmkomna/ þviad þu Otteſt alleina hñs Magt z Vellde/ þad er þræls Otte eiñ er ſafnvel Diøflarner hafa z ſkielſ aſt þar af/ Jac. 2. Eñ þott hñ ſie ecke Oniſtur Mañenū ſē alltijd æ apturkvæmt til Guds/ ef hñ ydraſt z er i þvi øllu bet: vared eñ Dioflinū/ þa er hñ þo ecke einhlijtur til Sæluhiælpar/ þvi Meñ eiga ecke einungis ad Ottaſt Gud/ helldur ad elſka hñ eiñeg/ og kiemur Otteñ hellſt af Ihugan hñs Magt z Riettlætis/ eñ Elſkañ af Tilfiñingu hñs Giæſku. Vilier þu þvi audmykia þig fyrer hm̃ ut af Hiarta i Bæneñe/ þa lát þier i Hug koma hvilijk: þu varſt þeg^r þier var kaſt ad iñ i Heimeñ ſo ſē ødru Hræe/ J Andlegañ Mata daudū i Upprunā Syndeñe/ og hverneg hañ hefur þig med Vatne og Anda Endurfeted i Skijrneñe / Joh. 3. Til eiñar lifande Vonar / 1. Pet. 1.

Og giort þar vid þig Saakmaala goodrar Samvitsku / 1. Pet. 3. Eg vil eige faa mier þ til Orda hversu ad hañ goodur er / og ad hañs Myskunsene varer Eilijflega / Ps. 118. Og ecke Einasta fæder allar lifande Skiepnur / Ps. 145. Helldur og Mañeñ hver ed af sialfum sier til er hiñ allra verste z Oþacklaatasta af ollū Guds Handaverkū s hñ er yfer skipadur. Og þoott ad vier allt þetta heimtū af honum so sem med Sialfskylldu / og mœgliñ þegar nockud kañ ad bresta / þa mun eñ hñ ecke a vorar Illgiorder / ecke a þa Slæpena sem ad hñs Eingetn eñ Son kvaled hafa / helldur a sijna miklu Myskunseme s vered hefr i fra Upphafe / Ps. 25. og allstur Forþienustu Sonarens / hveria Synd areñ þo marg opt forsmaaer / og svipter oss ecke i burtu nidt i voru Ogudligu Athæfe / til þess ad hñ faae dreiged oss til Yðranar / ia / sparar margañ þñ s hefde forþienad ad eiga Saalu Felag mz Core Datan z Abiram / hveria Iordeñ svalg ijsiglifande / Num. 16. af þvi þr forsmaadu hñs Bodord. Tak þessa Oumrædelega Giæsku þijns Skapara smellta þitt Hiarta / nær þu kiemur fram fyrer hñ ad bidia þier Frid^x af hñ er þu so stoorkostlega hefur til Reide reitt / og Daglega moodgar / og hallt þ fyrer vijst ad þu muner Erindeslaus fara / um hvad hellst sem þu bidur / nema þu fyrst af Alvoru bidier um Kvittun Syndaña / þvi hier um maa eg seigia þ s hñ sagde er blindur var boreñ z Jesus lækn-ade / Joh. 9. Eg veit ad Gud bænheyrer ecke synduga / z meinte hñ þar mz Heidingia z Ogudliga Meñ. Eñ hvad skulū vier seigia; Þar er ein geñ Christeñ so heilagur ad hañ sie ecke Heidingium verre / nema hañ þigge Kvittun Syndaña af Gude med saññre Yðran / þvi hñ veit Veg eñ til Lijfsins z geingur hñ ecke / Luc. 12. Drotteñ hafde þañ Formaala fyrer þeim Nalfvisna er þaade Heilbrygde Lijkamans af hñ: Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar / Matth. 9. Eñ miklu sijdur meigum vier oðlast Lækning Saalareñar nema vorar Synder verde i burtu teknar. Og þessar Nugreñingar ætlu nu ad bleita vor Hiortu fyrer Gude / þegar vier offrū honū vorum Bænū / so ad ecke hende oss þad sem David bid-ur hinū Ogudlega / Ps. 109. Ad hañs Bæn verde ad Synd / hvad þo aun Efa skiedur / nær vorar Bæner eru eige nema ʒlapur Munsins / og

Mmm ecke

ecke af Root Hiartañs. Eg vil eige uñ þ tala hvada Þørf ad Syndar eñ hefur a ad bidia Gud. Vitū vier ecke ad allar vorar Lijfs z Sælar Heiller þær hanga alleina af hñs Myskunseme? Hvad er Madureñ? ein Vatnsboola/ ein Gufa er sieſt uñ stundarsak' z hiadn' sijdañ/ Jac. 4. Eñ hve miklū Hæska er þsse Vatnboola/ þsse Reik underworpeñ? Þar er ecke so vesæl Skiepna i Heimenū/ ad eige kuñe hun ad viña oss Mein/ nema Gud sæe þ Raade vorn: Ein Mijfluga kañ ad taka af oss Lijfed/ Þad vier Etum og Dreckū kañ ad sælga oss ef til vill/ eñ hvad vilium vier þa tala uñ hina megtugu Ovine Sælna vorra/ Diøfuleñ sñ er Þusund Viela Smidur/ Heimeñ sē er hñs Eyrends Reke z vort eiged Holld/ hvers Gyrnder ad i moote Sæluñe strijda/ 1. Pet. 2. Hverneg kuñū vier þessum ad veriast nema med Bæneñe/ vier siaum þad a hinum Bænarlausu/ hveria Gud hefur yfergiefed i fraleitt Siñe/ og einskis svijfast ad giøra Gude a moote/ sleppande Taumnum vid Andskotañ/ Heimeñ z sitt eiged Holld/ leifande þvi sijnar Gyrnder ad rækia/ Rom. 13. Þar til þr munu uñ sijder af þvi Skadsemd/ ia/ eilijfa Fyrerdæming uppskiera/ Gal. 6. Og þvi munde Endurlausnareñ leggia so rijkt a vid sijna Læresveina uñ þeña Hlut/ hefde hañ eige vitad ad þr mættu ecke þss añ vera ad bidia. Vaked og bidied so ad þier falled ecke i Freistne/ Matth. 26. Og aptur/ Vaked og bidied þvi þier vited ecke nær Tijmeñ er/ Marc. 13. Nu kañ einhver ad þeinkia/ Eg giet ecke ydrast Syndaña/ og ecke rækelega eda heilt beded/ nema Gud giefe mier þ/ og verd eg þad af hm̄ med Bæn ad þiggia i fyrstu/ eñ þa er eg syndugur kalldur og hardur og i allañ Mata illa skickadur til ad bidia Gud/ allt kañ þta satt ad vera/ eñ seig mier christeñ Madur/ gietur þu ydrast þess er þu tilgiører Møñunum? Lijst gietur þu/ þad sier Meñ jafnvel a morgū Skalk/ ad hñ ydrast epter þegar hñ er bueñ ad fremia Glæpeñ/ þvi skyllder þu þa ecke lata þig angra þ þu hefur Gude a mote broted/ ef þu nenter einhvern Tijma ad hugsa uñ Framferde þitt og Guds Riettlæte. Gietur Sloorbrota Madureñ beded Konungeñ uñ Lijf sitt? Edur sa Hungrade uñ Mat? Þad gieta bæder þr/ og þad af Alvøru/ jafnvel med grætande Tarū/ hvad mun þvi vallda/ ad þu

gietur

giekt ecke beded hiñ Almættuga Gud þañeg? Þad giœrdu þo Heidingiar/ þeir Tæruduſt fyrer ſijnum Afgudum þegar Hungur edur Drepſoott þryſte þm̃ þar til/ſo ad Livius ſkrifar ad jafnvel þeirra Høfdings Kvinur hafe ſoopad Godahofeñ med ſijnū Haarlockū/med vidlijkre Atferd/þoott Olijku ſie ſamañ ad jafna/ ſo ſem þegar hin Berſynduga kraup ad JEſu Footum/og þvode þær med Tarū ſijnum/og þerrade þær med Haarlockunum/ Luc. 7. Nu er oſſ Chriſtnum Moñum i ſlijku ollu betur vared/ þar vier høfū medteked heilagañ Anda i Skijrneñe/ ſo ad eg þore ad ſeigia/ad þar er eingeñ til Vits z Ara komeñ/hvers hiarta ad Guds Ande hafe ecke einhvern tijma/ja optlega ſnert z ſkored med Þeckingu Syndaña og ſijns eigeñ Overdugleika/ eñ hvad velldur þvi ad hier er ecke meira af vorded hia ſumū? Þad ad vier hyrdū ecke um̃ ad fooſtra Andañ med Bæneñe/ miklu helldur ſløckvum hañ med Ogudlegū Þonkū/ſo hñ fær ecke Rum i oſſ þeirra Hluta vegna ſem hm̃ eru ſo gagnſtæder / og hañ hefur Andſtygd a/ Agyrnd/ Ofund/ Heipt/Natur/Loſte/Drambſeme/Elſkañ til þſſa fallvallta Heims/z þvilijker Gieſter ſm̃ hñ vill ecke eiga Samſæte med/eñ vier høfū einga vidleitne a ad rijma ut ur Hiarta voru/hvad þo mørgū Heidingia heftekeſt ad miklu Leite/ecke var Hundrads Høfdingeñ um̃ſkoreñ ſo Meñ vite/og þo verkade Gud Audmyktena og Truna i hñs Hiarta/ja þvilijka Tru ſm̃ ad Høfundur Truareñar ecke hafde funded i Jſrael/Eñ hvern Vitnisburd hafde þſſe Madr af Olldungū Gydinga? Þad ſeiger oſſ Lucas/ Cap. 7. verdur er hñ þeſſ (ſøgdu þeir) ad þu veiter honum þad þvi hañ elſkar Þiood vora/ og hefur vora Samkundu uppbyggt. Ecke var Cornelius ſkijrdur þegar hñs Bæner z Olmuſugiørder ſtigu upp fyrer Gud/ Act. 10. Sia hier hverſu reidubueñ ad Gud er til ad hialpa goodū Vilia/læt vera ad þijn Bæn ſie kølld i fyrſtuñe/meinar þu ecke ad Gud þecke ad Mañſins Þankar eru vonder i fra Barndome. e. en 8. Eñ læt hñ ſiña Viltañ hia þier/ſijn hm̃ ad þu hafer Aſtundan til ad bidia/z vert þſſ fulløruggur ad hñ mune hialpa þier mz Nad ſijns Anda. Heideñ var hin Cananaiſka/ Matth. 15. ſem ʒrente hun med Bæneñe vid JEſū/ eige hefur hun teked þad af ſialfre ſier/eñ þ Ord

ſtendur

stendur stødugt seiger Postulen̄/2. Tim. 2. Gud þecker sÿna/hn̄ þeckte
Hiartans Gyrnd hen̄ar & Epterlangan/& þvi hefur hn̄ hialpad hen̄e
til ad strÿda vid sig/o vænt þier ecke slÿkrar Myskunar af hm̄ þar þu
ert hn̄s Barn vorden̄ & Christo inplantadur i Skÿrnen̄e. Þu seiger/eg
villde giarnan̄ af Alvøru beded giet a. Seig mier/hefur þu beded Gud
um̄ ad hialpa þier til ad bidia? Þu seiger jaa/ eg hefe beded/en̄ eg maa
spyria/hvad opt? hvad marga Daga? Vikur? Manude? Ar? edur hver
su opt a Deige hefr þu beded? hefur þu þreytt vid Gud med Bænen̄e?
hefur þu kostad til ꝥss øllū Saalar & Lÿfs Kroptū ad bidia? Vera maa
ad so sie/ en̄ eige true eg þvi ad þu siert þa ecke Bænheyrdur/ og fin̄er
þu ecke til ꝥss/þa er ad vÿssu nockurs Abota vant/af þvi sem þu ætt
til ad leggia/ þviad ef hin̄ ranglaate Domare sm̄ JEsus tekur Dæme
af hia Lucam Cap. 18. Ef hn̄ liet þo sigrast af Eckiun̄ar Bæn til ad
giøra hen̄e riett/þa giør þu ecke Fødur Myskun̄semdan̄a/2. Cor. 1. þan̄
Ortett/ꝥ þu ætler ad hn̄ sie hardudigre en̄ ꝥsse Gudlause Madr var.
Min̄ Tÿme er en̄ þa ecke komen̄/en̄ ydr Tÿme er jafnan̄ til reidu sagde
Lausnaren̄/ Joh. 7. Maduren̄ er nockud grun̄sær til ꝥss ad skignast i
Undirdiup Guds Leindar Raads/ edr ad þeckia Tÿma & Nenkugleika s
Faderen̄ hefur i sin̄e Hende/Act. 1. Þu seiger/Drotten̄ ban̄ade sÿnum
Læresveinū ad bidia mørgū Ordū eins & Heidingiar/Matth. 6. ꝥ giør
de hn̄ blessadr til ad vorkyn̄a þier & mier/þvi hn̄ visse ad Hiarta Man̄
sins er frasnued Gude en̄ fust a Hiegooman̄. En̄ ecke mispocknast hm̄
langar Bænar/þar s af truudu Hiarta framkoma/ꝥss vegna var hn̄
& sialfur allar Nætur a Bænū/Luc. 6. Þar fyrer seiger & Lucas 18.
Cap. ad hn̄ hafe framsett ꝥssa Epterlÿkingu um̄ Doomaran̄ til ꝥss/
ad þm̄ byriade jduglega ad bidia og ecke Toomlatū ad vera. Eg seige
ecke helldur ad þu skuler so miøg leinge i einu bidia/þvi Illska Man̄
legs Hiarta þoler ꝥ ecke/en̄ bid þa ꝥss optar/& heiter ꝥ samt jduglega
ad bidia. Þu seiger / Eg fæ eige vid þvi giørt ad mier fliuga i Hug
marger an̄arleger Þankar nær eg bid/ꝥ er illt/Bid Gud ad taka slÿkt
fra þier/ ad ecke verde þÿn Bæn ad Synd/ þvi soddan̄ er ad vanhelga
þina bestu Guds Þioonustu. En̄ seig mier/þegar þu lÿdur Hungr og
Þorsta/

Þorsta/edur hefur Brest a Lykamligū Munū/ gietur þu þa ecke bedeð so ad þu ecke um̄ an̄ad hugset? Ad vyssu gietur þu/ en̄ tru þu mier/ ad hid sama munde verda ef þu lieter þig hungra z þyrsta epter Riettlætenu/ Matth. 5. hvad þu munt brædlega ødlast/ ef þu af Hiarta ran̄sakar hversu stooran̄ Skort þu hafer a þre Hrooþan/ sm̄ fyrer Gude gyllder/ Rom. 3. Og hver sm̄ ad þessū Veikleika er undervorpen̄/ hm̄ vil eg rada til ad bidia helldur optar en̄ leinge i einu/ þvi nockud af slikū kan̄ ad Orsakast af Skapsmunū/ sm̄ ecke er so hægt vid ad giora/ jafnvel þott Guds Kraptur kune alla Hlute ad verka i þeirra Breiskleika sm̄ hn̄ af Hiarta Otkast/ og eingen̄ Efe er a þvi/ ad sa sm̄ elskar Gud um̄fram̄ alla Hlute/ hn̄ hefur Ynde af þvi ad tala vid hn̄ i synū Bænū/ z þarf ecke stoorlī ad þvinga Nattuퟏruna þar til/ þegar hn̄ hefur fyrst eignast Elskuna a Gude/ z hn̄ kan̄ alldrei ad vanta Orsøk til ad bidia Gud/ Elskan̄ miñer hn̄ a sierhverri Guds Velgiørning til Þacklætis/ a sin̄ eigen̄ Vanmætt til ad bidia um̄ Hiælp/ a synar Synder til ad ydrast þra/ og a Guds Dasemdarverk hønū til Lofgiørdar/ svo ad þott ecke hafe hn̄ langar Bænagiørder/ sm̄ z kan̄ skie eige leife sumra Man̄a Um̄svif z Annyke/ jafnvel þott eitt ætte ad vera Naudsynligt/ Luc. 10. þa samt bidur hn̄ Oaflætan̄liga/ z er þolugur i Bænene epter Bode Postulans/ Rom. 12. Hver þegar hn̄ Iklæder Riett-truadan̄ Man̄ Guds Herskruda/ Eph. 6. þa giefur hn̄ hønū þessa Yferhøfn ad Endingu/ seigiande/ med allre Bæn og Fyrerbeidslu/ bidiande a hverium̄ Tyma i Anda/ og verande arvakrer til þss sama mz øllu Þolgiæde. Og er nu so uttalad um̄ þ Fyrra er eg hiet a ad minast. En̄ þad Sednara epter fylger med fam̄ Ordum af ad seigia.

Ecke þyrfte Riett-Christen̄ Madr an̄ad til þss ad taka fra Sælu sin̄e allan̄ Efa um̄ Bænheyrsluna / helldur en̄ þesse blessud Ord er vor Endurlausnare hier talade til sin̄a Læresveina: Hvers þier bided Fødurin̄ i mynu Nafne/ þ mun hn̄ veita ydur. En̄ þ þvi ad Jesus talade þetta til sin̄a Astvina/ hveriū hn̄ gaf þan̄ Vitnisburd/ ad Faderen̄ elskade þa af þvi þr elskudu sig/ Joh. 16. þa kyñe Syndaranū/ s Daglega reiter Gud til Reide/ ad fliuga i Hug/ ad þetta blessada Fyrerheit nære

ecke til ſyn/ þviad hñ ſie þſſ Overdugur/ Eñ eg mun framveiges ſyna/ ad þ øllū þm̄ tilheyre er hñs leita m̄z angrædu Hiarta/ øllū þm̄ er hñ bidia i Anda z Sañleika/ Joh. 4. Ollū þm̄ ſ eru ſtadfaſter i Bæneñe/ Rom. 12. So ſm̄ eg nockud um̄talade i hinū fyrra Parte Rædu miñar. Þad kieñer JEſus ſialfur oſſ / er hañ ſagde i Bæneñe til ſyns Himneſka Fødur fyrer Læreſveinunum : Eg bid ecke einaſta fyrer þeim / helldur og fyrer þm̄ ſem fyrer þeirra Ord munu a mig trua/ Joh. 17. Guds Sonur kom ecke i Heimeñ til þſſ ad kalla Riettlæta helldr ſynduga til Ydrunar/ Matth. 9. Þvi vill hñ allar ydrande Mañeſkiur bænheyra/ og hvad meira er/ ad þar er meire Glede i Himneñi yfer einum Syndara ſm̄ Ydran giører/ helldur eñ yfer nyju og nyutygu Riettlætum/ Luc. 15. Ecke hømludu Syndernar Hoorkoñuñe ſm̄ Judar villdu grytt hafa/ ad fa þra Kvittun hia Guds Syne fordū/ er hñ ſagde vid hana/ So fordæme eg þig eige/ far burt og ſyndga eige framar/ Joh. 8. Ecke bægdu Syndernar Tollheimtumañenū fra ad ganga Riettlætare heim aptr i ſitt Hus/ helldr eñ Phariſæeñ/ Luc. 18. Ecke leit Jeſus til Synda hiña añara Tollheimtumañaña og Berſyndugra / ad hañ ecke þar þ æte og drycke med þeim/ Matth. 9. Hvar fyrer: Af þvi þr ydrudust Syndaña. So er þad nu vyſt/ ad Syndeñ gietur ecke hindrad Bænheyrſluna/ þegar hun er ſækud fyrer Ydranena/ og af þveigeñ þ Forþienuſtuna/ þvi þ Ord blyfur æfeñlega ſtødugt: Hvern þañ ſm̄ til myn kiemur/ vil eg ecke fra mier reka/ Joh. 6. Nu þott ad þeſſu ſie ſo vared Br. M. þa eigū vier ad giæta ad/ hvar um̄ vier bidium/ ef vier vilium ad Trueñ ſie bygd a hinum rietta Grundvelle / og ad vier ecke bidiū af Gude þra Hluta ſ añadhvert i ſialfū ſier eru Oleifeleger edur oſſ ſkadſamleger/ ſo ad vier ecke reingiū Sañſøgle Guds/ þott vier ecke bænheyrder verdū/ nær vier þañeg bidiū. Þad ſm̄ vier eigū um̄ ad bidia/ er añadhvert Lykamlegt edur Andlegt. Um̄ Lykamlega Hlute eigū vier m̄z Fororde ad bidia/ ſo ſm̄ vier optlega heyrt høfū/ þ ber til þſſ/ ad vier ecke vitū hvers vier eigū ad bidia/ vier meigum z ecke alls þſſ bidia af Lykamlegū Hlutū ſm̄ Hollded edr Lykameñ heimter/ Riett er ad bidia um̄ Heilſu og Heilbrygde/ Føt og Fæde/ Vernd og Vard-

veiſlu

veitslu fyrer Lijkamlegum Ovinum vorū / Luccku og Framgang i vorū Erfvide/hviad allt ƀla a ad skiliast under Daglegu Braude i Drottenlegre Bæn / eñ um̄ allt þetta a med Forordе ad bidia / þvi jafnvel þott ad ecke sie þ lagt til hiƀar fioordu Bænareñar / þa stendur þar þo strax fyrer framañ: Verde þiñ Vilie so a Jørdu sm̄ a Himne/so ad ef hiñu gooda Gude sm̄ veit hvad oss er þ bestu / ef hm̄ þocknast ad vier skulū hafa nockurn Brest a ƀssu/a Heilsuñe/a Daglegre Atvinnu/ ef vier hlioot̄ Oriett ad lijda og vera Forsvarslauser i Heimenū/ þa eigū vier samt eingañveigeñ ad efast um̄ Guds Trufeste/þvi hñ hefur an Efa heyrt vorar Bæner/þar eckert hender oss an hñs Vilia/ z komande mun hñ koma z ecke tefia/H ab. 2. Og ƀla a ad vera Grundvøllur Truar vorrar þegar a mooke blæs/þvi ef vier viliū i þvi Bæn heyrder verda/ad hñs Vilie verde a oss so sm̄ i øllu ødru/ þa eigū vier ecke ad vantreista þvi ad vier sieū bænheyrder þoott oss nockud vante/ og þ ƀss sijdur ad værū vier an Typtunar/hverrar aller eru hluttakande vordner so sm̄ Paulus seiger/Heb. 12.(hñ meinar Guds Viner) þa hefdū vier Orsøk til ad efast um̄ hvert vier værū af hm̄ elskader edur eige/þvi hvern þañ Son sm̄ hañ elskar þañ agar hañ. Paulus seiger eñ apt: ad vier værū aumaster allra Maña ef vier trijdū alleina a Christū i ƀssu Lijfe/ 1.Cor. 15. Eñ eg vil þvi vidbæta ad vier værū z allra Maña Heimskaster/ef vier elskudū Gud alleina þ ƀssa Heims Velgeingne / eins og hañ hafe ecke Þusundsiñū betra tilbued þm̄ sem hñ elska/ 1.Cor. 2. þar er ecke nema Svikræde a þm̄ Hædunū sagde Jeremias vid Juda/ Cap. 3. talande um̄ Skurgoda Hofeñ / og so er þvi vared um̄ Velgeingne ƀssara Tijma/þegar hun geingur sm̄ hædst/ þa er hun a stundū eige nema Svik z Prett'/ hveria þo marg: Dare giører ad sijnū Gude/edur ad nitista Koste/þr sm̄ Gudhrædder þykiast vera/elska hiñ sama Gud alleina þ þa Hlute sm̄ hñ jafnvel giefur Ovinū sijnū/og verda þm̄ Orsøk til eilijfrar Glotunar sm̄ þ misbruka/ þar fyrer Ottast eg ad þr s alleina elska Gud fyrer slijka Hlute/ad þr elske hñ ecke riettelega/ jafnvel þott hñ eige fyrer allar sijnar Gæfur ad elska/ eg veit z hverge i Ritningūñe boded/ ad Meñ skule bidia um̄

miken̄ Veralldar Aud/ edur Metord/ og allra sijst um̄ Fall edur Slis Qvina sin̄a/ er margur Heiptrækur virder þo meir en̄ stoora Fiesiodu/ ia kostar øllu þvi hn̄ a til ad svala Giede sijnu a þm̄ hn̄ hatar. Mik lu helldur sie eg ad Gude fiell vel i Gied Bæn Salomonis/ er hn̄ beidde han̄ um̄ Speke til ad dæma Foolked med. So veit eg nu hverke leyft nie boded i Guds Orde/ ad bidia um̄ þvilijkt/ og ecke er þ i hin̄e stuttu/ en̄ þo fullkomnu Bæn sm̄ Drotten̄ hefur oss epterlated: Gief Oss i Dag Vort Daglegt Braud/ þad er hn̄s Atkvæde/ hvad Paulus best utleggur/ 1. Tim. 6. Nær vier høfū Fæde og Klæde þa verū ænægd er þar med. Miklu helldur sie eg hitt boded / ad Men̄ eige skule vera Hugsiuker um̄ hvad þr skule eta edur drecka/ edur hveriu vier skulū klæd ast/ þviad vor himneski Fad^r veit ad vier høfū alls þssa Þørf/ Matth 6. Jæ ad vier skulum leyta fyrst Guds Rijkis og hn̄s Riettlætis/ þa mune oss allt gott til leggiast/ þvi eigū vier ad trua/ þvi Gud kan̄ ecke ad liuga/ og gyrnast eige framar/ vilie Gud veita oss meira/ þa tøkū þ med Þacklæte/ og brukū so ad vier sieum rijker i goodum Verkū epter Postulans Bode/ 1. Tim. 6. Og sa sem nu bidur Gud um̄ Tijman̄liga Mune/ hn̄ hafe þetta fyrer Grundvoll Truar sin̄ar/ og þeinke under eins til þss er Jacob skrifar/ Þier gyrnest og þier hafed þo ecke/ þier øfunded og metest/ og megned þo ecke ad hreppa/ þier strijded z beriest/ z hafed þo ecke af þvi þier bidied ecke/ þier bidied/ og fæed þo ecke af þvi þier bidied illa til þss ad þier hafed til ad kosta uppa ydvarn Mun ad/ Jac. 4. Hvad hinū Andligu Gaafunū vidvijkur/ Trun̄e/ Von̄en̄e/ Þolen̄mæden̄e/ Kiærleikanum og ødrum goodum Dygdum sem þar af spretta/ þa eigū vier þra ad bidia an̄ Forords/ Hvar fyrer z Þviad þar af mæ allan̄ Efa draga ad þær eru Gude þacknæmeligar/ þ er Vilie Guds ydar Helgan seiger Paulus/ 1. Tess. 4. En̄ vor Helgun gietur ecke framkvæmst nema fyrer H. Anda/ þar f hver sem vill heilagliga og christelega lifa/ hn̄ bidie Gud af øllu Hiarta um̄ sin̄ Anda/ og true Ordū Frelsarans an̄ allrar Efasemi/ er hn̄ sagde: Ef ad þier o vonder erud/ kun̄ed ad giefa Børnū ydar goodar Gaafur/ þvi mun ecke Fader min̄ Himneskur giefa þm̄ heilagan̄ Anda er hn̄ þar um̄ bidia/ Luc. 11.

Hier

Hier um̄ talar so Jacob Postule/Cap. 1. Eñ ef nockur af ydur þarf
Skynsemdar vid/þa bidie hn̄ Gud/hver ed giefur øllū Einlæglega/og
telur ecke epter/og mun hm̄ giefed verda/Eñ bidie hn̄ i Trune/efande
um̄ eckert. Hver er þsse Skynseme er Jacob talar hier um̄? Þad er a
þm̄ Hlutū er hn̄ framañ til i sama Cap. eggiar christna Meñ a/seig
iande medal añarra/ v. 2. Hallded þ fyrer hiñ mesta Fögnud Brædur
mijner/þegar þier falled i adskilianlegar Freistingar/og þott hn̄ meine
hier sierdeilis utvortis Mootlætingar / þa verdur þo Guds Børnum
hid mesta Mootlæte ad þeirra eigeñ Holldsog Bloods Freistingum og
Tilteigingū/ Eñ Guddoomlega Speke H. Anda skal til þess hafa ad
yfervińa slijkt / og til ad skynia hvilijkt Gagn ad Freistingeñ epter sig
leider/nær hun er sigrud/eñ þa Skynseme er ecke ad fiña hia Holldlegū
Mañe/þvi hn̄ skyniar ecke þ sm̄ Guds Anda er seiger Paulus. 1. Cor.
2. Og eige verdur hun feingeñ nema med Bæn af Gude/og er þad nu
an alls Efa vijst/ad sa sm̄ bidur Gud um̄ H. Anda þar til/hn̄ gietur
ecke hia þvi sneidt ad verda Bænheyrdur/þvi hn̄ ƀ þvi lofad hefur/er
Jehova/ Mal. 3. og um̄breytest ecke/og eckert hn̄s Ord mun a Jørdu
falla. Hvad velldr þa þvi Br. M. ad þar fiñst Skortur hia allmorgū
a slijkū Asigiøfū Andañs? Hvar er hin forna Tru? Elskañ til Guds/
Kiærleikeñ/Þoleñmædeñ og adrar christelegar Dygder? Meñ verda so
lijtt varer vid þær i Heimenum/so ad hætt er vid ad Mañsins Sonur
mune eige fiña Tru a Jørdu/Luc. 18. nær hn̄ kiemur/hvad af hveriu.
Eñ hvad mun þvi vallda B. G.? Nema ad Meñ eru so almeñelega
Toomlater i þvi ad bidia Gud um̄ hiñ H. Anda / sa ed plante þesse
himnesku Aldine i Akre vors Hiarta. So sm̄ þad ad Gudhrædslañ (þ
er hiñ sañe Christeñdomur) er eiñ Hlutur ƀ er til allra Hluta Nytsam
legur/ 1. Tim. 4. So verdur hun ecke feingeñ nema med Riett-truadre
Bæn af Gude. Þetta Diøfla Kyn verdur ecke utreked nema med Festū
og Bænū sagde Drotteñ/ Matth. 17. um̄ Mein hiñs Tunglsiuka/
hvern hn̄s Læresveinar gætu ecke læknad/sokū Vantruar siñar/ v. 20.
Og so er þvi hattad um̄ Þvermoodskuñar Diøful er synduger Meñ
eru plagader mz/hn̄ verdur ecke utrekeñ nema med Bæn og Andvarp-

ane.

an. Þu lætst vel bidia Gud/ eñ hve mikel Alvara þvi fylge/ er af Bæn
heyr luñe audsied/ þvi ecke er u Guds Fyrerheit Onyt vordeñ seiger Paull.
Phariseærn' villdu hafa gryft Herrañ er hñ sagde þm Sañleikañ/ Joh.
8. Eñ hversu opt seig' hñ þier satt i synu H. Orde um syna Reide/ sitt
Rietllæte/ sitt Vandlæte yfer Syndeñe/ z aptur um syna Giæsku/ syna
Gisku z Myskunseme vid þa s Ydran giøra/ Sia til ad þu ecke gryst
er Christ Drottens er þu tekr a moote øllu þssu mz einu Steinhiarta/
edur hverneg villt þu Bænheyrdur verda ef þu so giører? Hvad velldr
þssu nema ad Meñ rañsaka ecke Lifnad siñ / so þr meige ydrast/ ecke
rootfesta Guds Ord i Hiarta synu so þr meige trua/ og ecke kieppast
vid ad lifa þar epter so Meñ fære Avøxt i Þoleñmæde/ og þo undrast
Meñ ad þr ecke bænheyrder verda/ Joh. 4. Jesus kom til hiñar Sam
arisku fordū Daga vid Jacobs Bruñ / og beidde hana um̄ ad drecka /
Joh. 4. Hañ kiemur eñ nu til Sælar þiñar i Dag/ hañ þyrster epter
heñar Velferd/ og gyrnest ad dreckiast af Tarū þyns Hiarta/ so hañ
meige giefa þier lifande Vatn ad þig eige þyrste Eylyflega. Vid
Moisen ad vellta Steinenū af Bruñenū med Hende Løgmalsins / og
munHøfuded verda brædlega fullt af Vatne/ z þig langa ept' Drott
ne sm er þiña Meina Grædare/ þvi betra er þier ad Ormur Samvit
skuñar stynge Sælu þyna hier i Nadeñe/ so hun vakne vid og fæe lif
ed uppa hñ s fyrermyndadr var i Eyrormenū er Moises heingde uppa
Treed þm til Lækningar/ sm af Eiturormunū bitner voru/ Num. 21.
helldur eñ ad hiñ eilyfe Ormur kvelie þig fa ed alldrei deyr/ og sa Ello
ureñ þyne þig s alldrei slocknar um̄ Allder Allda/ Es. 66. Giær þssa
Barn Guds z hreinsa Hiarta þitt af daudligū Verkū med sañre Yd
ran/ ef þu villt bænheyrdur verda/ þvi nema þu leytest hier vid af øllu
Hiarta/ þa hefr þu eckert Fyrerheit um̄ Bænheyrsluna i andligū Efnū
sm þu kuñer ad styrkia Tru þyna vid / verdur so Bæneñ forgiefens/
þvi an Truareñar er Omøgulegt Gude ad þocknast/ Ebr. 11. Og hier
stañ vier Orsøkena hvar fyrer Meñ ecke um̄ Andliga Hlute Bænhey
rder verda/ þar þ nær þu kiemur i Guds Hus/ edur hvern añañ Bæna
stad/ til ad færa Gude þitt Offur/ þa sia til ad þu flytier eige þangad
med

med þier nockurt þ sem Gude mislijkar/ Syndlaus gietur þu eige fram komid/og pad er par fyrer ad þu kiemur til Guds/ad þu ert syndugur/ en læt eckert Groom Illskunnar drottna i þijnu Hiarta/rannsaka þau inn stu Filsne þinnar Samvitsku hvert þar er eingenn Synnd/ eingenn syndsamlegur Asetningur/og eingenn sa Giestur sem H. Ande ecke vilie bua vid/og finner þu nockurn/þa rek Diøfulenn fra þier med Reide-Svip/ so ad þu Guds Vinur verder. Og nær þu so giører/ mætt þu vera fulltrua umm Ord Drottens/er hann sagde/Matth. 21. S. vad helst s þier umbidied/ef þier trued/þa skulud þier þ ødlast/ og er þ Mala sannast Br. M. ad þad eru ecke lijtel Fyrerheit ad hafa soddann Frelse hia hm sem øllum Hlutum stiornar bæde a Himne og Jørdu / Enn so sem pad er miked/so skal og miked til þess vinna/Himenenn er hærre enn so/ ad þar sle so audstocked upp i hann / Guds Jerusalem er rambygdare enn so og hennar Port þreyngre enn ad eitt Verralldar Asne/klyfiadur af Syrndum og Sorgum þessa Heims giete brotest þar inn/ z þvi er þ Oska Rad er Syr ach giefur/ Eccl. 18. seigiande; Adur enn þu bidst fyrer þa tilbu þitt Hugskot ad eckesiert þu eins z sa Madur sem freistar Drottens/ z pad ms þvi moote sem nu strax sagda eg/ þvi so sem Gud giefur einlægliga/ so vill hann og beden vera af einlægu Hiarta. Edur seiged mier i Guds Nafne/seiged mier/Hvad er þ ad Menn bidia Gud ad taka fra sier hin ar vondu Syrnder/Ofund/ Drambseme/Agyrne/Reide/Heiptrækne/ enn bera kann skie Hiartad fullt fram fyrer hann af øllu þessu/ pad er ad gabba Gud og rictt ad freista Drottens/so sem Syrach seiger: Alldrei hefur Gud heited hvilijku Skape neinne Bænheyrslu/þar er ecke vid ad dyliast. Paulus skipar oss ad bidiast fyrer i øllum Stødum/upphefiande heilagar Hendur ann Reide og Efaseme/1. Tim. 2. Postulenn frækilur þ tvennt sem hann visse ad mest hindrar Bænena/sem er Reidena og Van truna/og er sialfsagt umm Reidena/þvi þ er vor gamall Skilmæle vid Gud/s a hveriu Deige endurnyiast/ad Gud fyrergiefe oss vorar Skulid er/eins og vier fyrergiefum vorum Skulldunautum/og vil eg ræda hinum Hefneggiruga/ad hann alldrei lese Drottenlega Bæn a medann hann er þann ig Skape farenn/ þvi eingenn af øllum hans Bænum mun verda heyrd/ nema

ma su eina/og hn̄s Synder mz soddañ moote ecke ad Eilijfu fyrergief nar. Vier bidium̄ Gud fyrer allañ þañ Orielt sem̄ hn̄s eingieteñ Sonur saklaus þolde/ad hn̄ ecke vilie miñast vors Ranglætis/eñ vier lǽtum̄ oss alldrei ur Miñe falla þad Lijtilræde sem̄ vor Brooder oss tilgiørde. Er ecke þtta ad heimta af sijnū Samlags-þioon/þad sem̄ miklu miña er eñ Drotteñ hafde oss uppgiefed/Matth. 18. Hvilijkt Ranglæte er þtta? Þvi er einsætt fyrer þañ sem̄ vill þiggia Bæn sijna af Gude/ad hreinsa vel Hiarta sitt af slijku/þvi ef vier eigum̄ ad bidia fyrer Ovinum̄ vorum/ Matth. 5. under eins og vier bidium fyrer sialfum oss/ ef vier vilium kallast Børn vors Fødur sem̄ a Himnū er/ þa er lijkast ad vier muni nu ecke eiga ad ala Hatur til þeirra i Hiarta voru/z er þeim best sem̄ hætt er vid slijku/ad hn̄ snue þssu Hatre a sialfañ sig z Metnad siñ/ þ hn̄ syndugur Ormur dirfest ad koma fram̄ þ hid hrædelega Tignarvelde hiñs lifanda Guds mz þvilijku Skape/Ad søñu er Efasemeñ til mikillrar Hindrunar i Bæneñe/eñ þo er lijklegt/ad hiñ goode Gud vorkyñe heñe meir z hiælpe heñe/sierdeilis ef hun framkiemur af Hugleidingu vors Overdugleika/þvi hønum er vor Vanmættur kuñur. Ecke rak Drotteñ fra sier Fødur hiñs Tunglsiuka/ er sagde: Eg true Herra/ eñ hiælpa þu Vantru miñe/ Marc. 9. Ecke Læresveinana er þr bædu: Auk þu oss Truna/ Luc. 17. Ecke Konungs-Mañeñ þott hn̄ ævijtade hn̄ um̄ Vantruna/ Joh. 4. Ein veik Tru/hun er þo Tru/ eñ hn̄ vill ecke brakadañ Reyr i sundurbriota/nie lijtt logande Hør-Kveik utslockva/ Es. 42. So heyred nu þetta Br. M. og læted ydur Mal mitt i Eyrum loda. Eñ þu/fyrer hvern ad allar vorar Bæner eru Jaa og Amen/Herra JEsu Christe/bid þu þiñ himneska Fødur fyrer oss/ ad vor Trua þrotne ecke/ Luc. 22. Og veit oss epter afstadna Baræattu þssa Heims ad ødlast Verdlaun vorrar Truar/ 1. Pet. 1. Þier med Fødurnū z H. Anda sie Lof/Prijs/Heidur z Þackargiord/ nu hredañ i fra og um̄ alla Eilijfd/ A M E N.

A Vppstigningar Dag.

Gudspiallid/ Marc. 16. Cap.

ENN seinast er þeir Ellefu sætu til Bords / Opeñberade hañ sig / og ávijtade þeirra Vantru / og Hiartañs Hardud / þad þeir hefdu eige truad þeim / sem hañ høfdu sied Vpprisen. Og hañ sagde til þeirra: Fared ut um allañ Heimeñ / og Prediked Evangelium allre Skiepnu. Hvør hañ truer og verdur skijrdur / skal Hoolpeñ verda. Eñ hvør eige truer / sa skal Fordæmdur verda. Eñ Teikneñ er þeim munu fylgia sem trua / eru þesse. J mijnu Nafne skulu þeir Diøfla utreka / nijar Tungur tala / Høggorma uppkaka. Og ef þeir drecka nockud Banvænlegt / þa skal þad þeim ecke granda / yfer Siuka munu þeir Hendur leggia / og þa mun þeim batna. Og epter þad / ad DRotteñ JEsus hafde talad vid þa / vard hañ uppnumeñ til Himens / og situr til Guds hægre Handar. Eñ þeir geingu ut / og Predikudu allstadar / DRottne samverkandi / og Orded styrkiandi / med epterfylgiande Teiknum.

Exordium.

HAD er Riettvijst hiaa DRottne seiger Paulus / 2. Tess. 1. Ad Endurgiallda Þvijngunena þeim sem ydur þvijnga / eñ ydur sem þvijngader erud Endurnæring medur oss i Opinberañ DRottens vors JESV Christi af Himnum med hañs Megtugum Einglum. Eñ ef þad er Riettvijst hiaa Gude ad Endurgiallda oss þañeg sem þo til einkis uñed høfum nema fyrer hañs Forþienustu sem hefur erfidad i vorum Syndum / Esa. 43. Hversu var þad þa maklegt og Riettvijst ad Christur Inngeinge i sijna Dyrd epter þad hañ hafde lided þad sem vier med vorum Syndum høfdum forþienad? Ef þier elskudud mig þa mundud þier glediast af þvi ad eg seige ydur þad eg fer til Fødursens seiger DRotteñ / Joh. 14. Vier høfum heyrt Br. M. af fyrerfarande Hatijdum og Helgum Døgum hvørsu DRotteñ var i Fatækt aleñ / Luc. 2. Ad hañ var Landflootta fyrer Ofryke Herodis / Matth. 2. Ad hañ var lastadur þa hañ Gott giørde / Matth. 12. Ofsooktur þa hañ talade Sañleikañ / Joh. 8. Hvernig hañ var Bundeñ / Hwdstrycktur / Þyrnum krijndur / Hrakeñ ut af Jerusalem / berande siñ Kross / og ad Sijdustu a Gallgañ uppfestur so sem añar Jllrædis Madur / og midt i þessum bitru Pijslum Hæddur / og med Galle og Edike dryktadur / og øll þesse Hegning laa a hønum til þess ad vier hefdum Friden / Esa. 53. O hvørsu byriade oss þa ad fagna og glødum ad vera þar vier heyrum i Dag ad hañ er Jñgeingeñ i sijna Dyrd / vorden Himnum ædre / og sestur a hægra Veg Gude Fødur / fierdeilis þar hañ ecke Einasta er i Hæðernar uppstigeñ / Ps. 68. Helldur og Gafur ødlast handa Møñunum / Eph. 4. Hvers vier høfum nauds fyrer hvørra lijklegt er ad Heims Endereñ sie komeñ / 1. Cor. 10. Hvørium hañ ecke skyldur eñ nockrum øðrum hefur hwed Braut til Himna Rijkis og Lyfsbrau

Guds Barna Sælu med sine Himnaför. Og þar oss verdur nu slykur Fögnudur bodadur a þessare Dyrdlegu Hatyd / þa lætum oss ganga nær Evangelio / og af þvi hugleida hina sierlegustu Velgiørninga og Avexte DRottens Uppstigningar. Hiælpa oss til þessa Gudhrædsluñar Eyrendis Almaduge Fader med Krapte þijns Anda / Fyrer JESVM Christum / A M E N.

Utleggingeñ.

ÞEsser dijrmæku Avexter Uppstigningareñar vors Drottens/eru mz tveñu Moote. Adrer koma mest honum vid / eñ adrer oss alleina. Hvad vidvijkur þm fyrra/þa er þ ecke miñ Meining ad Drotteñ JEsus hafe sialfuñ sier nockud forþienad mz siñe Kvøl z añare Þiøningu hier a Jørduñe/oss er hñ fæddr/oss er hñ giefeñ seiger Esaias/Cap. 9. Fyrer oss er hñ bundeñ/Hudstrijktur z a Krosseñ negldur/hñs Eyrende a Jardrijke var ecke ad afreka sialfuñ sier nockurt Agiæte/þvi hañ kuñe ecke ægiætare ad verda eñ hñ var i Upphafe siña Vega/helldr ad leysa Mañkyned ur eilijfu Þrældome. Þa Vegsemd er hañ auglijste i siñe Dyrdarfullu Himnaför/hana meddeilde hñ Mañdomenu strax sm hñ var gieteñ i Moodurlijfe/þott hñ sijnde hana nærøg siallðañ a sijnu Hiervistardøgu/so hñ yrde oss ad øllu samlijkur/ad frateketñe Syndeñe. Þvi er hañ þa med Dyrd og Heidre Coronadur? Ebr. 2. Þvi þad var Omøgulegt ad hñ kyñe af Daudanu halldeñ ad vera/ Act. 2. Þegar Gud blessadr um Alld[r] hafde afloked hinu stoora Þrekvirke Mañkynsins Endurlausn[ar] i voru Hollde/þa var allt fullkomnad/þa þocknadest Gude ad upphefia vort Hollder hñs Son: Jklæddest a siñ Tignarstool sier til hægre Handar. Hverier eru þa Avexter þsser er Christur epter Mañdoomenu hefur ødlast i siñe Himnaför? Þad seiger oss Marcus i Gudspiallenu/ad hñ hafe vered uppnumeñ til Himens z sitie til Guds hægre Handar. Þetta er ei so ad skilia Børn miñ/ad Drotteñ sie upp fareñ i þeña sijnelega Himen er vier lijtu mz Augu voru/jafnvel þott hñ ept[er] alvijsre Radstøfun Guds sijnelega uppnumeñ være fra Jørduñe allt þ[ar]til Skijed took hñ fra Augu Lærisveinaña/Act. 1. Vor Lausnare er uppfareñ yfer alla Himna/ s Paulus skrifar/Eph. 4. Þad er i þañ Dyrdlega Himen/hvar Guds Dumrædeleg Hátign lioomar/hver ia eingeñ Madr kañ ad sia z lifa/Exod. 33. Þvi er hñ ecke i þeña sijnelega

lega Himen uppstigeñ/hñ er uppfareñ i þañ Himen hvar hñ uppfyll'
alla Hlute ſ Paulus vottar/Eph.4.Eñ aller Hluter eru ecke i hinū
ſynelega Himne/þvi ſkulum vier ecke meina ad hañ ſie vid hñ bundeñ/
jafnvel þott hñ uppfylle hñ ſo ſm̄ allt añad. Hañ er ſeſtur til Guds
hægre Handar ſ hier ſtendur. Nu er Guds hægre Hønd allſtadar/ þvi
lad er hñs Dyrd og hñs Almætte/ þad er hñ ſialfur ſm̄ ecke er nema
Mattur z Dyrd/Eñ Himnaña Himnar taka hñ ecke ſo ſ Salomon
vottar/1.Reg.8.Nu fyrſt Drottiñ Jeſus er upphafeñ til Guds hægre
Handar/þa er hñ ecke ſo i þeña ſynelega Himen uppfareñ ad hñ ecke
under eins ſie allſtadar/i þañ Himen hvar Gud bioo adur eñ Himineñ
var ſkapadr/þangad er Chriſtr upphafeñ/hverneg kañ hñ þa ad vera
iñeluckter i þm̄ ſkapada Himne/i þañ Himin hvar Gud mun um̄ Allðr
og Eilyfd ſtioorna/rꝗda og ſkyna/þegar hiner ſkøpudu Himnar for-
ganga/og hñ hefur þa eins og añad Fat ſamañ broted/Heb.1.J þañ
ſama Himen er GudsSonur uppſtigeñ/þvi er ꝥ of-ſmꝗtt ad hugſa
um̄ þa Tign ſ Gud hefur ſiñ eingieteñ Son pryddañ med/ ad ætla ad
hiñ ſkapade Himen ſie alleina hñs Hæſæte. Vier ſkulum og ecke þad
meina/ad þott ſo kvede ad hier i Textanū ad vor Frelſare ſitie til hæg
re Handar Guds/ad Gud hafe Hendur/edur ad hñ ſitie ſo ſ Madur/
ad vier ei føllū i þa Villu ſem Paulus ber uppa Heidingiana/Rom.
1. Ad þr hafe breytt Dyrd Oforgeingelegs Guds/ i Mynd forgeinge-
legrar Mañeſkiu/þvi jafnvel þott Ritningeñ tale þañeg a ſtundū/þa
talar hun ſo ad Mañ a Plagſid. Og þott ad Gud hafe ſig i Mañs
Lykan opeñberad/ſo ſm̄ Eſajæ 6. i Opeñberūnum Johañis z vjdar/
þa eru ꝥ Okvæde ad hugſa ad hñ ſo i Raun z Sañleika ſie/helldur er
Gud eiñ Ande ſo ſm̄ Johañes vottar/4.Cap. Hverneg viliū vier þa
Jmynda oſſ nockud hægra edur vinſtra hia hm̄ ſm̄ uppfyller Himen z
Jørd/og er allt i øllu Omælañlegur/Oſynelegur z Orañſakañlegur/
helldur er ꝥta ſagt til ad utmala þa Tign ſm̄ Guds Eingieteñ Son
ur hlaut i Uppſtigninguñe epter Mañdoomenū / Hin hægre Hlid var
hia øllū Þiodū virduglegre a þm̄ Døgū eñ ſu vinſtre.Þegar Berſabe
geck iñ til Salomonis Konungs/fagnade hñ Moodur ſiñe/z ſette ha-

Ha a hægra Veg sier/ 1. Reg. 2. Enn Ecke þess vegna/ ad hann hefur villad veita henne hinn mesta Heidur næst sialfum sier. Drottningenn stendur þier a hægre Hønd seiger David/ Ps. 45. er hann kvedr um Bruckaup Christi og hans Vnnustu Christnennar. So er nu med þessu meint ad Frelsarenn epter Manndomenum sie Gude næst: ad allre Tign/ Magt og Vellde/ Gud Fader og Guds Sonur eru jafner epter Guddoomenum ad allre Tign/ þra Hæsæte/ þad er þeirra Dyrd/ hun er ein/ þvi Faderenn er i Synenum/ og Sonurenn i Fodurnum/ Joh. 14. Þvi næst er Guds Sonur epter Manndoomenum er situr hønum a hægra Veg/ sialfum Gude næstur/ sialfur sialfum sier næstur/ hann er sialfum sier ædre og sialfum sier lægre/ þvi hann er bæde Gud og Madr/ og er þo hans Manndoomr øllum Skiepnum ædre/ þvi hverium af Einglunum hefur hann nockurn Tijma sagt? Sit þu mier til hægre Handar seiger Paulus/ Ebr. 1. og þessa Tign Manndomlegrar Nattuuru Christi utmaalar hann greiniuglega med føgrum Ordum/ Eph. 1. seigiande: Gud Fader hefur sett Christum a hægre Hønd sier i Himnenum/ langt ofar ofann allann Høfdingsskap/ Valld/ Magt og Herradæme og øll þau Nøfn sem nefnast/ ecke einasta i þessare Olld/ helldur og i hinne sem verda mun. So er þa Drottenn Jesus sitiande til Fødursins hægre Handar/ afklæddur øllum þeim Eymdum og Harmkvælum er hann hafde i voru Hollde/ vordenn Konungur og Kiennemadur ad Eylijfu/ so ad i hans Nafne skulu øll Knie sig beigia/ bæde a Himne og Jørdu/ og under Jørdunne/ Phil. 2. Þad er ad hann lifer og rijker ad eylijfu/ Þvi þad sem David kallar ad sitia a hægra Veg Gude/ Ps. 110. þad kallar Paulus ad rijkia/ seigiande: 1. Cor. 15. Hann byriar ad rijkia/ þar til hann legg-ur alla Ovine til Skarar Foota hans. Og er nu þetta sa Avøxtur og Nytseme er Drottne sialfum tilheyrer/ jafnvel þott ad ei sieum vier helldur Hlutlauser af henne / sem sijdar mun sagt verda.

Enn hvad viduijkur þeim Avøxtum sem oss syndugum Mønnum til Gagns og Nytseme spretta af Drottens Himnafør/ þa er hinn fyrste/ Sending H. Anda. So seiger hann sialfur/ Nema eg i burtu fare/ þa kiemur ecke sa Huggarenn til ydar/ Joh. 16. Þetta sitt Fyrerheit efnde DRottenn a Hvijtasunnudøgum/ so sem alkunnugt er/ og er þad ecke lijtill Velgiørning-

ur Br. M. ad hann sende sinn H. Anda yfer sijna Postula/ hann leidde þa i allann Sannleika/ so ad þeir skyldu Leyndardooma Guds Rijkis/ ad oss yrdu þeir sijdann openberader/ hann giørde Kraptaverkenn fyrer þa/ og styrkte þar med Christne Boded/ so ad þad Nialprædeđ sem fyrst var bodad af JEsu Christo/ yrde og stadfest hia þeirra Epterkomendum sem Paulus vottar/ Heb. 2. Hann kiende þeim ad forsmaa alla Hlute hia Drottens Krosse/ og hallda þa þann Prest ad vera/ til ad avinna Christum/ oss til Epterdæmis/ so ad þeir uppfylldu Leyfar JEsu Christi Pijsla a sijnum Lijkama/ sem er hans Christne/ Col. 1. Nu þo ad þetta sie Eirn Naaleitur Velgiørningur/ ad hann uthellte sijnum Anda so rijkuglega yfer Postulana/ þa høfum vier eingu minna þeiged ef vier riett adgiætum. Nid mesta Erfide skal til þess hafa ad leggia Grundvøllenn under eitt Hus/ so var og ad Christs Kyrkiu. Hinn fyrsta Stein lagde Gud i Pijnu sijns Sonar/ þegar hinn dyrmæte Hirningar Steinenn var af Uppbyggendum utkastadur/ 1. Pet. 2. þar uppa byggdu Postularner og adrer helger Menn/ er vordu Lijfe sijnu og allre kijmanligre Velferd sinne til þessarar Bygginar. Þess giefur Paulus/ Eph. 2. seigiande: Ad vier sieum bygder uppa Grundvoll Postulanna og Spamannanna/ þar Christur er sialfur Hirningar Steinninn. Giæted ad þessu er eg seige B. M. þess meira sem lijdur a Bygginguna/ þess minne þunga hefur þad ad bera sem Ovarliga er lagt. Poott vier eigum Dagliga ad þiena vorn eigenn Lijkama þann Guds Rijke/ Hvad er þad hia þvi sem Postular Guds og adrer helger Menn urdu ad lijda oss til Epterdæmis/ Þeir baaru Hita og Þunga Dagsins/ Matth. 20. medann heitast var/ medann Hadeige var Christnenn". Vier erum um elleftu Stundu kallader: Gud uthellte yfer þa sijnelegum Astgiøfum Andans/ til ad styrkia Kienninguna/ til ad styrkia þa so þeir giæte Offsooknernar þolad/ þu hefur ecke minne Astgiøf þeiged Christenn Madur. Fagned ecke yfer þvi sagde JEsus ad Andarner eru ydur undergiefner/ helldur hinu/ ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnum/ Luc. 10. Bileam/ Num. 22. Saul/ 1. Sam. 10. og Judas/ Matth. 10. høfdu og soddann Kraft i sinn Tijd/ þar fyrer voru þeir þo ecke Fullsæler. Su var hin ædsta Gaafa Drottens ad hann gaf sijnum þienurum ad vera eitt med sier/ eins og Fader-

eñ og hañ eru eitt/ ad hñ vardveitte þa fyrer Heimenũ/ þoott hñ take
þa ecke burt ur Heimenũ/ Joh. 17. Og þessa Gaafu hefur hñ þier og
sendt christeñ Madur ef þu villt moote taka/ hñ hefur so Endurgieted
þig i Skijrnarlaugeñe med heilögum Anda/ ad þu giefur samsint hñs
Orde/ hñ endurnyiar þig Daglega m; hiñ sama Anda (nema þu moot
stander hönũ) so þu giefur truad a Gud/ heyrt hañs Ord/ tañed þitt
Holld/ bored hñs Kross z elskad Naungañ. Mier virdest Drottiñ hafe
sömu Atferd vid sijn Born i sendingu heilags Anda eñ nu i Dag so s̃
hñ hafde vid sijna Læresveina s̃ Von er til/ þvi Drottiñ hiet þm̃ þvi/
þar hñ seiger hia Joh. 14. Eg mun bidia Fodureñ ad hñ sende ydr eiñ
añañ Huggara/ ad hñ blijfe hia ydur eilijflega. Þegar hñ kom til þr̃ra
ad luktum Dyrũ og opeñberadest þeim / þa blies hañ a þa og sagde:
Medtaked þier H. Anda. Joh. 20. Ecke var þesse Blaastur heilagur
Ande/ helldur hefur hñ bued i hönum eins og i hinum mikla Stormi
a Hvijtasuñuñe/ þo var Mañligur Veikleike so mikell hia þm̃ ad þr
ecke trudu fyrer Fagnadarsaker/ Jaa/ þott hñ opeñberade sig fyrer þm̃
Hijusũũ epter Upprisuna þa trudu þr varla/ so ad Mattheus seiger
ad þegar hñ talade vid þa a Fiallenu i Galilea/ þa hafe sumer efast/
Matth. 28. og under hñs Uppstigningu voru þr so Ofrooder i þssu
ad þr spurdu hñ/ hvert hañ þa villde upprietta Jsraels Rijke/ Act. 1.
Eñ er hañ hafde meddeilt þm̃ ad nyu heilagañ Anda / og blessad þa/
og þr saau hñ til Himeñs faranda/ þa jookst þeim so Kraptur/ ad þeir
geingu glader heim og prijsudu Gud seiger Lucas/ Act. 2. Eñ epter 10.
Daga uthellte hañ yfer þa hiñ sama Anda med miklũ Undrunũ og
Tæknum / so þeir efudust alldrei sijdañ / So fer Madureñ eñ nu ad
vaxa/ þar til hañ verdur Fullordeñ epter Maata fullkomens Allvurs
JEsu Christi s̃ Paulus adkvedur/ Eph. 4. J Skijrneñe medtökũ vier
heilagañ Anda: Ecke er Vatned Ande/ helldur bijr hñ i Ordenu hvert
ed samlagast Vatnenu/ hñs giæter ecke miked i Hiarta Ungbarnsins/
þo vita Meñ ad hñ bijr þar / þviad slijkra er Guds Rijke seiger JE-
sus/ Luc. 18. Þegar vier drögumst a Legg/ verdur hañ jafnañ Sam-
fara Ordenu hia þm̃ sem þad læra. Þoott ei þecke Börneñ JEsum
grant/

grant/helldur eñ Læresveinarner hier. Þegar oss aukast Vitsmuner & vier faum Epterteckt nockra/ þa samverkar hañ jafnañ Guds Orde. O Børn mijn er ecke þetta ein stoor Afgiøf H. Anda? Ad eitt Vngmeñe lætur sier skiliast þ/s ei gátu skiled edur villdu skilia hiner visu Heims Spekingar/ Philo/ Celsus/ Prophyrius/ Lucianus/ og adrer miklu fleire/og þott þad ecke skilie so grant/þa temur Guds Ande so Mañlega Skynseme og verkar so i Einfelldne Barnsens ad þad giefur sitt Skilning fangeñ under Hlijdne Truarenñar/ 1. Cor. 10. So þvi dugar til Saaluhiaalpar. Er þad ecke ein stoor Guds Giøf/ ad vier sem fædumst Reideñar Børn/ Eph. 2. Vier siaaum þo hvilijkañ Kiærleika Fadereñ hefur oss giefed ad vier meigū Guds Børn kallast/ 1. Joh. 3. Hver kieñer oss þ? Mun ecke heilagur Ande sa ed ber Vitne vorū Anda hier um? Rom. 8. Er þad ecke ein Oumrædelig Guds Gaafa/ ad þegar vier syndgumst og høfū forbroted vora Arfleyfd jafnvel med Sidorglæpū sem vorre Saalu verda a stundū ofur þung Byrde/ ad vier høfū þa Tals-Mañeñ a Himnū / Mañeñ JEsū Christū hiñ Riettlata/ 1. Joh. 2. Sem oss sender siñ H. Anda af sijnum Fødur til ad straffa i oss Syndena so vier ydrumst/til ad kieña oss ad hñ sie Forlijkun fyrer allar Veralldareñar Synder so vier truū/til ad Endurnyia oss i Anda vors Hugskots / so vier gietum lifad nijum Lifnade. Þegar Treir Konungar sættast/þa seliast þr Gisla a so ad Vinattā þra skule trygg vare vera/edur sa meire tekur af þm miña til þss ad treysta sier hñ. Eñ Gud nade oss fyrer vorar Mañeskiu/Hvad þurfte Gud ad taka Pant af oss Prælunū? Vtløgunum/Obootamøñunū/hvad þurfte hñ oss Pant ad selia? Og þo hefur hñ so giørt. Hañ hefur teked af oss eiñ Pant sem er vort Holld og Blood/ og sett þad a hægra Veg sialfū sier/ ecke til þss ad hñ trijde oss betur/ þvi hñ visse ad vier Daglega mundū riufa vor Sære/ helldur ad vier kyñū honū þss betur ad trua. Eingeñ hefur um Alldur sitt eiged Holld hatad/helldur foostrar hñ þad og nærer seiger Paulus um Mañ & Konu/ Eph. 5. Fyrst Guds eingieteñ Sonur hefur giørt vort Holld ad sijnu Hollde / fyrst hañ hefur trulofad sier Christnena so sem adra Brude/ þa er þad vijst ad hñ elskar þa sem eru

Hollð af hn̄s Hollde og Bein af hn̄s Beinū / er so heitt elskade oss að hn̄ gaf sitt Lijf i Dauðan̄ fyrer sijna Ovine/Rom. 5. Han̄ mun ei for smaa sijna Brude sm̄ skipar fyrer Munn St. Pals syndugū Mōnū að elska sijnar Ekta-Qvin̄ur eins & Christur Søfnuden̄/Eph. 5. helldur lata Drottninguna standa sier a hægre Hond Jskrydda hinu besta Gulle/ Ps. 45. Og til frekare Stadfestu hier um̄ hefur hn̄/ upphafen̄ a sitt Tignar-Stool sendt oss eitt Pant af sine Hende/þ er heilagur Ande s̄ er Pantur vorrar Arfleyfdar/Eph. 1. hver & biður fyrer oss m̄ Oum̄ ræðelegum̄ Andvørpun̄ segier Paulus/ Rom. 8. O hvilijk er Afgiøf þsse? Hver vill skipta hen̄e við Lækn̄sdomana? við Tungumalen̄? Við Jarðteiknagiørðena? og siaum̄ vier af þssu að Guds Sonur hefur eingu min̄a veitt oss i sin̄e Uppstigningu en̄ Postulun̄/ honum sie Dyrð og Prijs að eylijfu/ Amen.

Hin̄ øn̄ur Nytseme sm̄ vier høfū af Christi Uppstigningu/er su/ að hn̄ situr til Føðursins hægre Handar og biður fr oss. Drotten̄ bauð i gamla Testamentenu Aaroni og hn̄s Sonū að þr skylldu blessa Folckeð/Num. 6. Þeirra Embætte var & að biðia fyrer þvi. Lucas skrifar/ Cap. 24. Að þsse vor æðste Kien̄emaður (hvers Fyrermind að var Aaron i mørgū Hlutū) að i þvi han̄ var að blessa þa/ hafe hn̄ vereð numen̄ fra þm̄. O eitt gleðelegan̄ Wiðskilnað/ O eina Elskurijka Kveðiu/ O eina krøptuga Blessan/ þsse dijrmæta Blessan/ liggur en̄ nu i Dag yfer hinū andliga Jsrael/ þegar hn̄ tilbiður Guð i Anda og San̄leika/ Joh. 4. So að hvers vier biðiū Føðuren̄ i han̄s Nafne/ það vill han̄ giøra/ Joh. 16. Drotten̄ stie upp af Fiallenu Oliveti/ Act. 1. Þvi hn̄ hafðe þa ut til Bethania (seigir Lucas Cap. 24.) er stood a sama Fialle/ fra þssu Fialle reið Drotten̄ sijðarst in̄ til Jerusalem að hn̄ Offrade sitt dijrmætu Foorn sijns Lijkama m̄ hverre hn̄ Verølldena Endurkeypte/ Friðstillte Guð/ en̄ braut under sig Diøfulen̄ & allan̄ hn̄s Her/ & trood hn̄ under sin̄a Barna Fætur. Með þa sømu Foorn uppstijgur hn̄ hier/ vorden̄ Kien̄emaður að eilijfu/ Ebr. 7. Ecke epter Skyckan Aaronis helldur Melchisedechs/ & byrtest m̄ hen̄e fyrer Guds Auglite jafnaðarlega so oft sem eitt yðrande Syndare við þarf. Þess gietur St.

Pall

Paall/Heb. 9. seigiande: Ei er Christur inngeingenn i þ heilaga ſ med Høndū er giørt hvert ad er Fyrermyndan þess sannarliga/helldr i sialfann Himenenn til ad byrtast nu Auglite Guds fyrer oss. Hann byrtest nu Guds Auglite seiger Postulenn / og var þ nockru epter hns Vppstigningu/teiknande þar med ad þetta sie eitt syfelldt Offur/Olyt þvi sm inngietur Num. 28. Hvertu Israels Syner a Stundū rænter voru af synum Ovinum/2. Paral. 36. Enn þetta kann einginn ad hindra/einginn fra oss ad taka. Diøfullenn med allre sinne Magt fær þvi ecke spillt so leinge vier truum a Guds Son. Nøfn Israelis Sona voru ritud a Briooft-Skiølld Aarons/Exod. 28. Med hvern hn inngieck i þ Allra-helgasta/so sm til eins Ministeikns fyrer Gude. Minn HErra JEsu/þu eylyfe Kiennemadr/þu blessader þyna elskulega Lærefveina mz Kienne mannligre Blessan adur enn þu inngieckst i Himenenn / þu barst þa ecke a þynu / helldur fyrer og i þynu Brioste til eylyfrar Minningar fyrer þynum Himnesta Fødur/Ja/ecke einasta þa/Herra/helldur og alla þa sm a þig syþan truad hafa z trua munu allt til Enda Verallldarennar/þar þu ert einn Kiennemadur freistadur a allann Hatt lyka ſ vier/þo ann Syndar/Ebr. 5. uppa þad þu kunner ad samþyinast vorum Eymdum. O hversu er þesse Guds Giøf ætelegr? Hvad man Gledelegra veitast einū Syndara senn eckert hefur annad enn Daudann og Helvytis þyster for-þienad/þegar hn a ad mæta fyrer þm hrædelega Doome/hvar ed tebla er um hns eylyfu Saaluhiaalp/hvad man hm seige eg gledelegra veitast enn þad/ad hn hefur Doomarann fyrer Fødur/og sinn Broodur þ Tals-Mann/hver vill læta sier þar Hugfallast/hver vill mistreysta Søk sinne/þvi vil eg alyckta þta med Paals Ordū/Hver er sa ed fordæme? Christ-ur er sa senn daaenn er / ja/ hver ed upprisenn er / hver og situr a hægre Hønd Gude og bidur fyrer oss / Rom. 8.

Hin þridia Gagnseme er vier synduger Menn høfū af Vppstigningu vors Frelsara er su/ ad hn þar med hefur afrekad og tilbued oss eylyfa Dyrdar-Vist i Himmenū/so seiger Drottenn sialfr hia Johanne/Cap. 14. J mijns Fødur Huse eru margar Vetur/annars segda eg ydur: Eg før burt z tilbyj ydur Stad/enn eg mun koma aptur z taka ydur til mijn

 sialfs/

sialfs/ ad þier sieud þar sem eg er. Þad er merkelegt ad hañ seiger ad þier sieud þar sem eg er. Nu er þ vitañlegt ad hñ er i Guds Himen uppfareñ/og situr til Kraptarens hægre Handar/ þad er ad søñu honum einum æklad ad sitia a hægra Veg Gude/samt erū vier þss fullvisser/ ad hver og eiñ af oss hefur sijna Deild i Christi Lijkama/ 1. Cor. 12. Hvar þ þar ē mitt Holldrijker/ þar kalla eg mig rijkia/þar sem mitt Høfud drottn"/þar drottna eg ē er Lim: þss sama Lijkama. Þad er eiñ undrunarligur Hlutur/og ein stoor Dypt Audæfaña og Guds Speke/ ad Mañeskiañ gieteñ og fædd i Syndeñe/Jaa/su ed alldrei kañ Syndlaust ad lifa hier i Lijkamanū/ Ja margur sa ed velltier sier i Endeme Syndaña hiñ mesta Hluta Æfe siñ"/hun skal þo ef hun ydrast z truer a Christū verda Einglunū jøfn seiger Postuleñ/þm: himnesku Aundū er siñ Skapara ecke hafa i hinu miñsta styggdañ/z siaa hñs Auglit aan Aflaats/Matth. 18. Jaa hvad meira er/ ad vier skulū samlijker verda Christi dyrdlegū Lijkama/Phil. 3. sm̄ aan Efaber langt af Eingłaña Dyrd. Hveriu sæter þetta Br. M: Hver fær þad skiled? Drottningeñ stendur þier til hægre Handar/ skrijdd hinu besta Gulle seiger David i Brudkaups Vijsuñe/ Ps. 45. Christur epter Mañdomenum situr a hægra Veg Gude/ þ merker ad hñ sie hønū næstur ad Tign z Heidre/ eñ hønum til hægre Handar stendur og ecke situr Brudureñ/ Ps. 45. Christeleg Kirkia/ so miklu er hun Oædre sm̄ Von er til/ og þo næst hønū ad Tign og Heidre / so ad hier maa siaa ad Mañeskian i Dyrdeñe verdur Einglunū jøfn ad vijsu. Hvad ætte Christeñ Madur um̄ þta ad hugleida? Mætte ecke Hiartad bráadna af Audmykt so sm̄ añad Vax nær hñ þta heyrer? Mun hønū ecke til Hugar koma m: Abraham þad hñ sie Dupt og Aska/Gen. 18. z ecke þss verdur ad siaa iñ fyrer Himnarijkes Dyr/ auk helldur ad standa a hægra Veg Guds Syne i hñs Dyrd. Eñ hvar fyrer er syndugū Jardar-Leyr þvilijkur Soome veittur? Fyrer DRottens Uppstigningu til Himens/fyrer þa dijrmætu Foornena er hñ hefur einu Siñe iñboredi þ allra Helgasta-Brædur mijner/kollū vier ecke eiñ Hlut so mikels verdañ sm̄ hñ kostad hefur. Nu er Guds Blood med hveriu Syndareñ er endurkeyptur /

Act.

Act.20. Þess mikla ædra og kostulegra Einglunum sem hann hefur þann ædra Nafn/ þad er Neidur og Virdingu ødlast sem Paulus avyjkur/ Hebr. 1. En nu hefur hann ecke Einglana helldur Abrahams Sæde uppa sig teked/ i þvi hefur hann lided/ i þvi er hann upprisenn/ uppstigenn og setstur til hægre Handar Guds Fødur. Er þa ad undra Børn mijn þott hann giøre oß Einglunum jafna/ þar hann hefur oß med sijnu eigenn Bloode endurleyst/ Act.20. hverium hann og gief r sitt Holld og Blood til ad eta og drecka/ Joh. 6. hverk nu situr a hægra Veg Guds i Dyrdenne. Þlaga ecke Konungarner ad hefia Ælltmenn sijna til Virdinga/ alla þa s i Nalægdine vid þa standa/ og sijner giarnann ad adrer sieu þann fremre/ þvi mun ei Drott enn Jesus hverium allt Valld er giefed bæde a Himne og Jordu/ Matth. 28. vera eins lyndur vid oß sem erum Limer hanns Lijkama/ 1. Cor. 12. hveria hann skammast sijn ecke Brædur ad kalla/ Ebr. 2. Þanneg hefur nu Gud upploked oß Himnenum i sijns Sonar Vppstigningu/ og giefed oß ad sitia æsamt med Christo a hvm seiger Paulus/ Eph. 2. O hversu eru allar Heimsins Virdingar/ Audur og Eptirlæte/ Hiegoome ad reikna hia þessare Tign/ þessare Sælu/ þessum himneska Fiesiood/ og þo er Manneskian so dærleg ad hun tekur allt þetta fram þ þessa Dyrdar-Vist med Gude og hanns Vtvøldum. Þar er i flestra Manna Nattúru nockurskonar Hugprijde/ ef eg mæ so kalla/ jafnvel þott flester hana vanbruke/ þad er ad komast sem hædst/ og eru þ sierdeilis tvø Fioll sem Menn eru ad klyfrast uppa alla sijna Æfe/ þad er Magtarennar og Vitskunnar/ enn þar eru so fæer sem leitast vid ad komast uppa Zions Fiall/ Ebr. 1. og næ þienustu hia hinum Alvallda Konunge sem Gud hef r þar yfer sett/ Ps. 2. Hversu Andhæles geingur þta Br. M. jafnvel fyrer þann sem eru Kongborner i Skijrnenne/ þr taka ecke betur Vara a Tign sinne enn so / ad þr selia hana þ Glis Veralldarennar eins og Børn þau er kaupa vilia þ er þann vænt um þyker fyrer dijra Dooma. O hversu vijsare og volldugre munu þa hins eilijfa Konungs Syner og Brædur verda i hans Rijke/ þvi þr munu Einglana dæma seiger Paulus/ 1. Cor. 6. þad er Dioflana/ þr munu Gud þeckia so sem þr verda af honum þeckter og sia hann og hanns Dyrd/ ecke so sem i Speigle edur Rædgatu

eins & hier/helldur Auglite til Auglitis/1.Cor.13. & er þo hin minsta Þecking ẽ eiñ Einfalldur Guds Dyrkare hefr a Christo hier i Lijfe/ miklu Vijsare eñ allt Mañvit Heims Spekingañal þvi Paulus seiger/ 1.Cor.1. Ad Gud hafe giørt Speke Verolldar þessarar ad Heimsku/ & ad Heimska Guds sie Møñũ hyggnare/& Veikleike Guds Møñũ ofl ugre. Þegar Magt heideña Mañã gieck ẽ hædst/& Vijsdoomur Gyd inga stood i Blooma sijnũ ad þra Nyggiu/ þa voru hiner so Vollduger og þesser so vijser ad þr heingdu Konung Dyrdareñar uppa Gaalgañ / hver iertveggia sier til Skam̃ar og sijns Nøfdingia/ Fiandans Rijke til Nidurdreps / so hañ hefur alldrei vidriett sijdañ. Þañeg er Magt Myrkrañã & Skynseme Hølldsens/ þau eru Volæde hia Guds Barna Veikleika/& Neimska hia þra Einfelldne i Guds Augũ sm̄ eiñ er vijs og alleina volldugur/Rom.16. Og þott nockur være Einvallds Drott eñ yfer øllũ Heime þessũ og visse alla Natturu Hlutaña/hvad munde þad vera hia þeirre Dyrd/ þre Speke og þeirre Sælu sm̄ hiñ miñste i Himnarijke er prijddur med/ þvi ef hañ er meire eñ Johañes Baptista hvers Lijke ei var af Konu fæddr/Matth.11. þa munu hiner naa skamt til þess jafnvel i Nꝛdeige Magtar siñar. Og hefe eg nu so talad fyrer ydur Br.M. um̃ hina sierlegustu Averke DRottens Uppstigningar/ hverrar hiñ fyrste heyrer høñũ sialfum til sm̄ er ad hñ er iñgeingeñ i sijna Dyrd/& eigũ vier ad glediast þar af ad hñ er fareñ i burt hiedañ ef vier elskũ hñ so sm̄ hañ sagde fordum vid Lærersveinana / sierdeilis þar vier erum ecke Hlutlauser þessarar Dyrdar/hñ so sm̄ Frumgieteñ & Eingieteñ Sonr hins Hæsta hefur teked hiñ mesta Arf/ maa oss ei nægia þ Attleidingunũ/ad vier erũ Samarfar Christi og Erfingiar eilijfs Lijfs/Rom.8. Ma þ ei duga oꝛ Landrꝛdamoñunũ/ad vi° høfũ Arfsvon i Omælanlegrar Dyrdar eilijfre Þyngd: 2.Cor.4. Gud hefr giefed sijnum Syne Endemørk Verolldareñar til Arfleifdar/ Ps.2. Ecke so Fiøll og Dale/Jørd og Skooga/Vøtn og Sioo og allt hvad þar iñe bygger/ so sm̄ hañs elskulega Brudur sem hañ hefur utvaled af øllũ Þioodũ og Tungumaalũ adur eñ Grundvøllur Verolldareñar var lagdur/Eph.1. Þess høfum vier noted Aumingiarner sem liggiũ

under

under hinu ytsta Neimis Skauke þessu/ Vier erum hans Arfur/ og hoffum vier siaalfum oss alldrei betur vared. Niner adrer Avexterner heyra oss Mostium til/ hann hefur rijkuglega uthellt yfer oss Heilögum Anda/ so vier riettlæter fyrer hans Naad yrdum Erfingiar eylijfs Lijfs/ Tit. 3. Hann situr til Guds hægre Handar / og bidur fyrer oss / Rom. 8. So ad allar vorar Bæner eru Jaa og Amen. Hann hefur opnad oss Himenenn og tilbued oss þa Sælu-Vist er eg fyrer skømmu umtalade. Nu þar Gud Fader i sijnum Syne/ Guds Sonur af Fødurnum sendur/ og heilagur Ande sem af bædum þeim frammgeingur/ þad er øll heiløg Guddoomsins Þrenning hefr audsijnt oss þvilijkann Kiærleika sem adr er sagt i Drottens Vppstigningu/ þa stijgum nu upp aptur a moote honum i vorum Hugskotum/ hann hefur vort Hølld upphafed/ Latum hann ecke Forgiefens hafa sendt ofann sinn Anda til vor aptur/ ef vier erum upprisner med Christo/ þa leitum þess sem þar uppe er/ hvar Christur situr til hægre Handar Fød sins/ Col. 3. Þar sem ydar Fiesioodur er/ þar er ydar Hiarta sagde Endurlausnarenn/ Matth. 6. Ef vier hofum medteked heilagann Anda sem hann hefr rijkuglega uthellt yfer oss i Endurgietningar Vatns Saaum/ hvar skyllde þa vor Fiesioodur vera nema i honum/ i hveriu ad byggia aller Fiesiooder Vilskunar? Col. 2. Postular Drottens horfdu upp i Himenenn epter honum / Act. 1. Lyptum og Augum vorum upp fra þessum Jardneskum Hiegooma/ og skynium þad sem þar uppe er/ Lyptum þeim til Nadanna hvadann oss kiemur Hiaalpenn/ Forsmaaum Heim þenna med øllu þvi sem i honum er/ þvi hann mun fyrerfarast / Gaungum þvi ut af Heimenum ad ecke fortijnumst vier med honum. Drottenn hafde Læresveinana ut til Bethania þegar hann stie til Himens/ Luc. 24. Hvert hann er farenn þad vited þier og Veigenn þecked þier/ Joh. 14. Bethania merker Faatæks Manns Hus / Ef þier vilied epter honum uppstijga / þa giørest Andlega Volader/ þviad slijkra er Himnarijke/ Matth. 5. Falle ydur Rijkdoomur til / þa fested ei Hiarta ydar vid hann / Giøred Faatækum gott so þier sieud i Gude rijker/ og þr medtake ydur i eylijfar Tialldbud er/ Luc. 16. Elias foor nakenn til Himna/ 2. Reg. 2. So meiged þier og skilia fra Hiarta ydar allt Veralldligt Yferlæte/ ef þier vilied honum

 fylgia.

fylgia. Drottenn var nakenn Krossfestur/ Nakenn var hann i Lijfblæjunne vafenn/ hana skyllde hann epter i Grøfenne. Nakenn hefur hann uppriseð/ Nakenn uppstigeð/ jafnvel þott hann hafe klæddur synst fyrer Læresveinunum/ Þu ætt z að Krossfesta hinn gamla Mañenn/ þu ætt að grepkrast með Christo/ og upprijsa með honum/ Rom. 6. Adur enn þu fær uppstijgeð. Afklæð þig og so með honum/ Tak ecke eina Flijk Veralldligra Muna þyngia Hiarta þitt so þu meiger fliuga upp i Hæðernar eins z annar Ern epter þijnum Frelsara/ Bruka so Heimenn/ að þu ecke vanbruker hann. Slijt fra þier alla Elsku til Veralldarennar/ Lat ecke hennar Þunga Voru draga þig niður þegar þu ætt að stijga til Himens / hvar vör Borgar-Riettur er/ hvaðann vier og væntum Drottens JEsu Christi/ Phil. 3. Honum með Føðurnum og heiløgum Anda sie Lof/ Prijs og Heiður um Allder Allda / A M E N.

Siötta Suñudag epter Páska.

Gudspialled / Joh. 15. og 16. Cap.

JEsus sagðe til sinna Læresveina. Enn þa eð sa Huggarenn kiemur / hvørn eg mun senda yður af minum Føður / sem að er Sannleikssins Ande / hvør af Føðurnum framgeingur / Hann mun bera Vitne af mier / Og þier munuð mier Vitne bera / því að þier hafeð i fra Upphafe hia mier vereð. Enn þetta tala eg því til yðar/ so að þier hneixlest ecke. Því að þeir munu forboða yður/ og sa Tijme kiemur/ að hvør hann Lijflætur yður/ Sa meinar sig að giøra Guðe þægt Verk. Og þetta giøra þeir yður / af því þeir þeckia hvørke Føðurinn nie mig. Enn þetta tala eg því til yðar/ að nær su Stund kiemur/ að þier minnest þess/ að eg sagðe yður það. Enn þetta sagða eg yður eige i Upphafe/ því eg var hia yður.

Exordium.

Engenn kann Tveimur Herrum að þiona / Því annaðhvert hatar hann hann Eina / og Elskar hinn Annann/ eður að hann aðhyllest hann Eina / og Forsmæer hinn Annann / Þier gieteð ecke under eins Guðe þionað og Mammona seiger hinn Annan / Endurlausnarenn / Matth. 6. Enn það sem hann hier seiger um Mamon / hver að er Guð þessa Heims og hanns Barna / það vill hann sagt hafa um sialfann Heimenn. Omøgulegt er under eins Guðe að þiona og so Heime þessum/ það

eru

eru Tveir so Olyker Hwsbændur / ad hvør þeirra rekur añars Þienara i burtu fra sier / og það þess vegna ad þeir so Olyker eru / Þar fyrer aðvarar St. Jacob Postule Veralldarenñar Þaßugla hañeg / 4. Cap. Þier Hoordkarlar og Hoordkonur / Vited þier ecke ad Heimsens Vinaatta er Guds Ovinaatta / Fyrer þvi sa sem vill vera Vinur Heimsins / Hañ giørest Guds Ovinur. Og fyrer þvi ad þessu er nu so vared / þa hlioota Guds Børn adskilliañleg Mootlæte og Hørmungar ad lyda / um hvert Efne eg hefe nockud fyrer skømmu talad / er eg Oska ad goodañ Stad funded hafe i ydar Hiørtum. Eñ Søkum þess ad margur sæ ed vill Gude þocknast / hañ þoler liwflega það sem Gud leggur sialfur aa / so sem eru Siwkdoomar / Fatæke / Afbrigda Misser og añad þvilyke / Eñ það sem af Mañaña Hende kiemur / það er oss bægara ad þola / og optlega upptendrast vort Hiarta af Reide og Hatre til þeirra / af hverium vier meigum nockurn Oiøfnud lyda / sierdeilis nær það fram vid oss kiemur fyrer Sakleyse / edur og i Stadeñ þess er vier gott hugdumst giøra / slykt er ad søñu Mañlegt / og eingeñ lær það ødrum / Maña a medal / þvi ad flester eru so lyndder. Eñ ef vier adgiætum ad það kiemur ecke fram vid Guds Børn sem ad ecke sie epter hañs Forsiaa og Tillaatseme / þa eigum vier það eins vel ad taka sem kiemur af Mañaña Hende / so sem hitt er hañ sialfur a oss leggur / þvi ecke eiñ Titlingur fellur a Jørdu æn vors Himnneska Fødur Vilia / Matth. 10. Þvi mun oss þa nockurt það henda sem ad hañ ecke vill ad vid oss framkome / og þetta er það sem ad DRotteñ JEsus fyrer seiger synum Lærestveinum i þessu Heilaga Evangelio um Ofsookner vondra Maña / og seigest þess vegna tala það til þeirra ad þeir hneixlest ecke / og ad nær sw Stund kiæme ad þeir þa minntust þess ad hañ sagde þeim það / og vill hañ það sama sagt hafa øllum synum Børnum um allañ Heimeñ. Þvi vil eg wt af þessum Spaadoome DROTTeñs / sierdeilis Tvent Hugleida i þetta Siñ / Sem er. 1. Ad vier sieum skyllduger til ad giegna það med Þoleñmæde er vier lydum af vondum Møñum Sakleyse sins og Guds vegna. 2. Ad vier eckert rangt giørum til ad umflyia þeirra Ofbellde. Hier til hiaalpe oss goodur Gud fyrer siñ Son JESVM CHRISTVM / AMEN.

Utleggingeñ.

ÞEIR Munu FORboda YDur seiger DRotteñ / Og Sv Tyme KJemur / Ad HVer Hañ Lyflætur Ydur / Hañ MEinar Sig Ad GJøra Gude Þægt Verk. Vid hveria sagde Frelsareñ þetta? Vid syna elskuliga Læresveina / hverier hm̄ an Efa hafa af Mōñū kiærast er vered / hverier ad høfdu hñs Vitne um̄ það ad Fadereñ elskade þa af þvi þeir elskudu sig / og allt þetta rættest a þeim sm̄ voulegt var. Hver sm̄ athugar Hudstrokur St. Paals / 2. Cor. 11. Fangelse Peturs / Act. 12. Lyflaat hins elldra Jacobi / Act. 12. og Beinbrot hins yngra. Ja / hversu ad aller Guds heilager Meñ z Vott^r JEsu Þijnar eru herfe.

lega ukleikner / so sem liooſt er af Christendooms Søgunũ/ Hañ mun þad jaata/ ad eckert Ord DRottens sie a Jørdu falled. Nu fyrst hm̃ þocknast hefr ad laata syna kiærustu Vine þtta lijda af vondũ Mønũ/ þvi skyllder þu og ecke fyrer Guds saker lijda vilia/ þ s̃m einhver Ohluk vandur vid þig aflaga giører? Og taka þvi so ſ̃ ødrũ Krosse af Drottens Hende. Ad søñu reyner ecke a þad fyrer oss i þessu faatæka Lande ad þola Offsokner edur Lijflaat fyrer Evangelij Lærdoom edur Christe Vidurkienningu/ samt eiga Men þo Gud ad dyrka med goodũ Verkũ/ med þvi ad hiaalpa hinum Saklausa / og þeim sem Orietten lijdur til Rieikarens/ mootstanda þeim s̃m illa giøra/ og margur lijdur Oriett þ Sakleyse/ og fyrer þad sem hñ med soddañ Hætte gott giører/ eñ aller þr ed þañ Veg lijda/ þeir lijda fyrer Guds Saker. Gud hefur boded ad hiaalpa þm̃ ſ̃ Rangindeñ lijda og underþryckter eru af Ofrijkis Mõnum. Villt þu ecke frelsa hiñ fangada sem til Dauda er dæmdur/ og hañ ſ̃ ad liggur vid Lijflaate/ þar þu seiger: sia vier þeckiũ ecke þeña/ meinar þu ecke/ ad hñ s̃m rañsakar Hiartad/ hñ merke þad? Og hñ s̃m tekur Vara a Saalu þiñe/ hñ þecke þad? Mun hñ ecke giallda hveriũ Mañe epter Verkum synum seiger Salomon/ Prov. 24. Þetta vill nu hiñ ædste Domare hafa sagt þm̃ ſ̃ meire Maattkar eru/ z kuña ad hiaalpa þm̃ s̃m Oriett lijda/ seiged mier/ Mun hñ Syknsaka vera ef hañ giører þad ecke? Nei/ litlu betre eñ hiñ s̃m Orietteñ giørde/ eñ þott hñ meige Armsũ mæta þar fyrer/ þa a hañ þad ad lijda med Þoleñmæde fyrer Guds Saker. Gud hefur boded ad elska Nauungañ/ og þad ecke einasta med Orde z Tungu seiger Postuleñ/ helldur m; Verke og Sañleika/ 1. Joh. 3. Eñ hvad er tijdara i Heimenũ helldur eñ Vanþacklæte fyrer Goodgiørdernar. Drambseme Ohlutvandra Maña er so hæ vør og so Rijklundud/ ad hun þykest eingum vera um neitt skylldug/ hversu miklar Velgiørder s̃m hun þiggur/ og alla Hlute vill hun med Siaalfskylldu hafa/ eñ gielldur hin verstu Laun fyrer allt undañfared/ ef ecke er Grædge heñar fullnægt i hveriũ þm̃ Hlut er hun hafa vill. Full er Veröllden af slijkum Siaalfbyrgingũ/ þr s̃m nu fyrer slijku verda/ sem margur er/ þr lijda Guds vegna/ þvi þr lijda fyrer þad sem Gud hefur

boded/

boded/hvert þr meiga ecke Ogiört läta/ef þr vilia christñ Meñ heita/ og Guds Viner/þvi hver ad sm̃ sier siñ Broodur Naud lyda og aptur lykur sitt Hiarta fyrer hm̃/hvernig mä Guds Kiærleike i honū vera? seiger Johañes/1. Pist. 3. Og meiga þr þ ecke reckna þott ad Heimurenn gialide Illu a mote Goodu/þvi Paulus seiger/Rom. 12. Ef Ovin þiñ hungrar/ þa gief honū ad eta/ og þyrste hañ/ þa gief hm̃ ad drecka/ z meigū vier ecke vera vandare hier um̃ eñ Fader Myskunsemdaña/hver ad i giegn siñe Outseigianligre Goodgyrne þoler hina mestu Ohæck af syndugū Moñū/z lætur þo rigna yfer Vonda z Gooda/ z skijna Sool uppreña yfer Rangläta og Riettläta/Matth. 5. Þvi skulū vier ecke meina/Br. M. ad þta sie alleina sagt til Postulaña edur þra sm̃ lifdu a þm̃ Dogū/þvi eingeñ er su Stiett sm̃ ad nockur Madur lifer i/ ad eige mæte hñ Andstreime og Adkaste Veralldar/ef hñ leggur Kapp a ad giora Verk Drottens Guds sijns trulega. Þvi er æ verr og midur/ ad þeir eru flester sm̃ skioota þessu Omakenu hia sier/uppa þad þeir meige i Fride vera: Hvad er ecke eiñ Guds Ords þienare/ef hñ er Vandlætingasamur i sijnu Embætte? Mun hm̃ ecke Ovilld og Mañhatur bued vera? Eñ seiged mier/ mun hñ þar f. meiga läta af ad straffa/ Ogna og äminña? edur elska þa og þra Velferd er hm̃ so illa launa hiñ mesta Velgiorning er af syndugū Maññe kañ vid añan giordur ad vera: Mun hñ ecke meiga þeinkia hid sama og Paulus? er hñ sagde: Gal. 1. Hefde eg hyngad til Moñū þocknast/þa være eg ecke Christs þienare. Og þetta er riett ad taka siñ Kross uppa sig og fylgia Jesu epter/Matth. 10. Sa giorer vel sm̃ lijdur med Þoleñmæde þad Gud a hñ leggur/z hñ gietur ecke af sier kastad/ eñ sa giorer eñ þa betur sm̃ med fusū Huga geingur i Bardagañ a moote Fiandanū z hñs Verkfærū/þar hñ kyñe þo ad skioota sier undañ sm̃ marger giora/hñ er eiñ Guds Kappe/ og mä vænta sier þeirrar Kvediu sem Gedeon fieck af Englenū fordū/DRottenn er med þier þu Hetia/Jud. 6. Hvad skulu Meñ tala um̃ eiñ riettvijsañ Doomara/ef Meñ eiga þo fyrer morgū þvilikū Raad ad giora i hreckvijsre og skynlausre Olld þessare. Eñ ef nockur er sa er vanda vill sitt Embætte med Rokseind og Stiornseme

 nockurre/

nockurre/og hallda uppe christelegū Kiettkendū/ þa er hm̄ ecke einast a Hælse leiged af þm̄ er þvi mæta/sm̄ ecke er so ad undra/þvi blindur er hver i siałfs syns Søk/helldur og af þeim er þad eckert vidkiemur og eige skynta hvar um̄ þr dæma/Ja/mæter Aræsū af þm̄ er sialfer ætlu hvad mest Kiettkenum fram̄ ad fylgia/hverier ed bruka Løgen eins og Reikne-Peninga þa er Men̄ læta merkia so mikla edur litla Tølu/sm̄ Men̄ siałf' vilia. Aller þr ed nockrū Oskunda fyrer verda af so hreck-vysū og heimskū Mønnum:/þr lyda fyrer Guds Saker/þvi hn̄ er sa ed sagt hefur fyrer Munn̄ hins vysasta Konungs/Sa ē riettlæter hin̄ Ogudlega z sakfeller hin̄ Riettlæta/þr eru bæder eins Svyvirding fyrer Gude/Prov. 17. og eru ecke alleina þr ed i Guds Stad vandlæta eiga med Ordum/edur þr sm̄ yfer Kiettin̄ skipader eru/ þessū Moolgange vondra Manna undervorpner/ helldur hefur Diøfullen̄ syn Verkfære nærre þvi i hveriu Huse til ad spilla Christnene og goodū Sidū. Ein̄ vandlætur Husboonde mæ slyku mæta af synū Hiuū/ af synū Børnū a Stundū/jæ/af ødrū ut i fræ sm̄ ecke hyrda um̄ ad vanda Kaad sitt/ og ámæla þm̄ er adra vilia hafa aptur af Illu/giefa þm̄ stygg Ord/ z kalla ad þr eige eckert mz sig/þr mune bruka syna Sidu þm̄ ad þackarlausu. Þetta er ecke lytil Skap-Raun Børn M. fyrer þa sm̄ ottast Drottin̄ og ángrast af ad siæ Ogudlegt Framferde/og siæ fyrer þra Tymanligar z eylyfar O-farer en̄ fæ þo eige vid þm̄ giørt søkū. Þver moodsku og Strækskapar hin̄a er þr villdu leidriett hafa/ Jæ/ þad er þm̄ meira Angur helldur en̄ margt þad er a siałfum þm̄ liggur. En̄ aller þeir ed fyrer þvilykt lyda meiga nockurt Adkast/Illyrde ed' an̄ad verra/ þr lyda fyrer Christi Saker/ þvi Gud hefur skipad ad uppala syn Børn i Lærdoome og Um̄vøndun Drottens/Eph. 6. Han̄ hefur boded ad vier skulum leidrietta þa er viller fara med hoogværū Anda/ Gal. 6. Jæ/sa ed þad ecke giører nær hn̄ sier sin̄ Broodur villt fara/ han̄ sampyckest hm̄/og giører sig Hluttakara i an̄arligum Syndū/ 1. Tim. 5. Og hefe eg nu þanneg synt Br. M. ad sierhver ein̄ af oss giet' ætt Hlut i þssum alvysa Spædoome Drottens/ef vier vilium þyckia þ Gud edur vandlæta i hn̄s Stad/þvi alldrei þryktur þar Andskotans

Børn þau er giefe þm̃ Orsøk þar til er Drottens Offast/ z eyra þvi illa ad hn̄s Dyrdarfulla Nafn sie vanvirdt/ hn̄s Ord forsmad z hn̄s Setningar ofsvikande under Footn̄ trodner/ og þott ad Mosn̄ sie Dø hætt uppa Lijf z Landsvist/ þa er þ eige Fra Giæsku ad hacka/ s̄ allt Gudlegt Skick z Kienkende forsmaa/ þvi hn̄ s̄ ad hatar ein̄ Guds Ords Þienara þ Heilsusamlega Kienningu/ ed: ein̄ Yfervallds Mañ þ riett- an̄ Doom/ Jaa hn̄ s̄ bølvar Fødur z Moodur/ Husbændū edur ødrum þm̃ s̄ hn̄ leidrietta vill/ hn̄ er ecke langt fra þvi ad taka Lijfed af hm̄/ edur reka hn̄ ur Lande/ ef hn̄ þad þyrde vegna Nefndarenar. Nu er þssu so vared sm̃ eg sagt hefe Brædur mijner/ z þvi verdur eige moot sagt/ en̄ allt þta eigū vier þolen̄moodlega ad lijda fyrer Guds Saker/ og ecke hafast vid þa er vier meigū þola þad af/ helldur giøra Skyll- du vora mz þolen̄mæde. Giætū þss er Frelsaren̄ seig' hier i Gudspiall- enu: Ad þeir ed giøre þetta/ meine sig ad giøra Gude þægt Verk/ sa kun̄a og hiner Skynlauser ad vera/ ad þr ætle sier sie Oriettur giør/ z þeir ed þm̃ vel vilia/ giøre þetta af Offá og Illgirne/ Laat þier þo til Hugar koma syndugur Madur/ ad þad er Oriett fyrer Gude þijnum/ hverium þu þioonar/ ad hafast vid so faarædar Man̄eskiur/ þvi þeir eru ecke Naturs/ helldur Medaumkunar verder/ hversu volldugar edur vijser/ hversu rijker edur sterker sm̃ þeir eru/ þa eru þeir allra Skiepna Vesælaster/ er so hafa gleymt Gude z sin̄e Velferd/ ad þr skynia ecke hvad þeim er til Gagns edur Ogagns. Þetta giøra þr seiger Frelsar- en̄/ af þvi ad þr þeckia hvørke Fødurenn nie mig. Ef ad Hundur bijt- ur nockurn/ edur Hestur slær han̄ / honum kan̄ Madur ecke so ad reid- ast so sm̃ ein̄i Man̄e sm̃ Gud hefur Vit og Skyn giefed / en̄ hin̄ O- gudlege sa ed seiger i sijnu Hiarta/ þar er eingen̄ Gud/ Ps. 14. han̄ er argare en̄ Hestar z Mular/ hveriū Men̄ hliota Beisle z Bitel i Mun̄ ad leggia/ Ps. 32. z þvi skyllda eg þa vilia hefna mijns Vansa a sodd an̄ Andskotans Vitfirdijre/ sm̃ ei veit hvad þ giører. Men̄ laata Oods Man̄s Verk vera saklaust vid Konungen̄ epter Løgunū/ z þvi skyllou Men̄ þa ecke hafa vidlijka Myskun vid hn̄/ sm̃ so er yfergiefen̄ i fraa- leitt Sin̄e/ ad hn̄ hverke þecker Gud nie hn̄s Christ z ecke miklu hellð

ur leitast vid ad Leidrietta hn̄/ helldr en̄ vilia hn̄s Olucku. Lijt til þijns
Endurlausnara þar ed han̄ hieck a Krossenu̅/ og beidde fyrer Yfertrod
slu Mønnu̅/ jaa/ þeim er giørdu a moote hm̄ þa allra stærstu Svyvird-
ing sm̄ nockurn Tijma hefur framen̄ vered a mille Himens z Jardar/
og þo villde Brunnur Giæskunnar laata þta fyrer Afbøtun gyllda/ þeir
vita eige hvad þr giøra/ Matth. 27. Og hversu lijted er þ nu sem þu
maatt lijda af þm̄ s ecke eru kannskie øllu syndugre en̄ þu ꝥ hn̄s skulld/
hia þvi sm̄ hn̄ leid Saklaus þinna vegna. Þar fyrer/ nær sm̄ ein̄hver
Verralldarennar Sonur mootmæler oss þegar vier giørum̄ Guds Verk/ þa
hugleidum̄ hvilijk Vegsemd þad er ad lijkiast hans Eingietnu̅ Syne i
þvilijku/ og spillum ecke þeim Heidre med Opolenmædenne/ þvi ef vier
giørum þad viliuger/ þa høfum vier Laun/ en̄ giørum̄ vier þad Naud-
uger/ þa er oss þad þo uppalagt seiger Paulus um̄ sig/ 1. Cor. 9. Og
þeinkium̄ ecke ad Lærisveinn̄ sie yfer Meistaranu̅/ hafe þr Huss-Fød-
uren̄ Beelzebub kallad/ hvad munu þeir giøra vid hans Heimamen̄ s
Matth. 10. Og þessa Ihugan munu̅ vier laata spekia Hiarta vort ef
vier meir angrumst af þvi s Gude er i þssu a moote giørt/ helldur en̄
sialfu̅ oss/ z blendum̄ ecke hveriutveggia þessu saman̄. Og maa þ ecke
letia oss/ þott ad lijted vilie morkast vid vora Tilhlutan i Guds Stad-
Heyrum̄ hvad sialfr Christur seiger/ Es. 49. En̄ eg sagda/ eg erfidade
forgiefens / og fyrerkiæme so mijnu̅ Styrkleika fyrer eckert og til O-
nijtes/ þo ad mitt Malefne sie Drottens/ z mitt Embætte mijns Guds/
en̄ þar um̄ ber Raun Vitne / hverneg hn̄ blessadur Holldenu Iklædd-
ur lagde allan̄ Hug a Guds Eyrende. Hver hefur þvilijk Mootmæle/
Hædungar/ Brixlaner/ og allra Handa Ovirdingu þolad fyrer Guds
Verk s hn̄? Eckert er tijdara i Heimenu̅ en̄ þ ad hn̄ skipast ecke vid þra
Adgiørder/ s Guds Eyrende reka/ samt vill Gud þ þo giøra laata/ sijnu
Nafne til Dyrdar/ z þm̄ til Nota er þ medtaka/ en̄ hinu̅ til þss stærre
Fordæmingar/ z maa þig einu gyllda syndugan̄ Man̄ ms hveriu Mote
þu Gud dyrkar. Drottenn̄ Iesus visse ad Iudas var Gløtunaren̄ Son
ur/ samt talade hn̄ Guds Eyrende fyrer hm̄/ advarade han̄ þad sama
Kvølld og hn̄ sveik hn̄ um̄ Nootena/ Ioh. 13. aminnte han̄ i þvi han̄

sveik

sveik hañ/ Matth. 26. Þu verdur fyrer Ovirdingu af Heimenum/ eñ seig mier/ Er nockur Virding stærre? Nockur Nafnbook so føgur/ so sē Guds Barn ad heita? Nu seiger Endurlausnareñ/ Matth. 5. Blessed þm̃ er ydur bølva/ giøred þm̃ gott sem ydur Offækia/ so ad þier sieud Børn ydar Fødur sm̃ a Himnū er/ þar fyrer hver sm̃ hugleider eylyffa Himnaryykes Glede og Fognud Guds Barna z ecke reynger Sañsøgle Christi/ hm̃ mun lyked þykia fyrer ad lyda nockur Hallmæle og Aræser af Vitlausū Møñū hier i Heime fyrer þad Dyrdlega Verdkauped/ sm̃ er noglegt a Himnū/ Matth. 5. Hier til lyytur David er hñ seiger/ Ps. 27. Eg munde snart hafa yfergiefed mig/ ef eg eige tryde ad eg skæ munde Giæsku Drottens a Lande lifande Maña. Og vilium vier þra Dæmū fylgia er JEsus kalade þta vid og þrra Samþloona/ þa skul um vier ecke fiña ad þeir hafe stoorū Opoleñmooder edur reider vorded/ nær þr voru Falsklega æklagader fyrer Herrum og Landsdoomurum. Hvad sk eg tala um̃ hid saklausa Lambed/ Guds Eingieteñ Son/ Þegar þeir søgdu hñ være Samverskur og hefde Dioefuleñ/ Joh. 8. Svarade hñ alleina þessu: Ecke hef eg Dioful/ helldur vegsama eg miñ Fodur. Þegar Judas sveik hañ/ Vinur hvar til komst þu hingad? Matth. 26. Þvode Svikarans Fætur/ Joh. 13. Skømu ædur eñ Dioefulleñ foor i hañ/ Þegar Biskups Þienareñ sloo hañ/ Joh. 18. Hafe eg illa talad/ þa bevysa þ/ og hafe eg satt sagt/ hvar fyrer slær þu mig? O þier aller hñs Viner/ øll hñs Børn/ aller hñs Læresveinar/ aller sm̃ viled hm̃ i Dyrdeñe epterfylgia / Komed hingad og læred af hønum/ þvi hañ er Hoogvær og af Hiarta Lytelatur/ Matth. 11. So var hñ Þoleñmoodur sm̃ ecke visse af Synd/ 2. Cor. 5. og ætte þo alls Valld/ bæde a Himne z Jordu/ Matth. 28. Eñ þu sm̃ Daglega syndgar og ecke forþienar aññad eñ Straff/ munt þu ecke jata ad Gud hafe allañ Riett til ad straffa þig? Ja þ munt þu ad vysu jata/ Eñ seig mier/ mun hñ þa ecke friælst eiga med hveriu moote ad hñ typtar þig/ mun Barned nockud sysla um̃ vid Fødureñ/ hvert helldr ad hñ straffar þad m3 Hende edur Vende? Þad heyrdest ecke a Job/ Cap. 1. hver oss er settur fyrer Þoleñmædeñar Epterdæme/ hvert helldur ad Gud liet

 Ellaceñ

Elldeñ falla af Himne og breña hñs Figur/ellegar ad þr af Caldæa og Saba ræntu hñs Gotze/ J øllu þßu syndgade ecke Job seiger Ritningeñ / helldur sagde hañ : Gud gaf og Gud aftook / Sie Nafnid DRottens lofad ad Eylijfu. Þad er ein Hræsnesfull Þolenmæde ad seigiast vilia þola allt þad sm̃ Gud leggur a / en vilia eckert Mønnum lijda/eins z þeir giøre nockurt þad er hñ leyfer þeim ecke/sa sem Lijflatast a/hñ fyrergiefur Bødlenum/en slær allre Skulldeñe uppa Doomarañ/ Nu gietum vier ecke giefed Gude Skulldena/þvi vier jatum ad vier høfum til alls þess unned sem hañ a oss leggur/ og þvi skylldum vier þa reidast hañs Bødlum sm̃ eru vonder Meñ/þott hañ leyfe ad þad a oss framkome sm̃ hñ visse ad þeir af sialfs Dæmdum munde Orjett giøra/ sierdeilis þar vier erum sialfer vonder/þar fyrer hversu sm̃ þ er Orjett vijst af þra Hende/þa er þ af Guds Alfu riett/og eckert añad en vor forþient Laun / og vilie einhver þvi ecke trua ad Gud stioorne i þañ Mata Verkum Omilldra Maña/sijnu Nafne til Dyrdar en sijnum Børnum til Leidrjettingar(þvi allt verdur þm̃ til Gooda er Gud elska/ Rom. 8.) Hañ lese þ er stendur i Bæn Postulaña/Act. 4. J Sañleika komu þr samañ yfer þiñ H. Son JEsum/hvern þu smurt hefur/ Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunum og Jsraels Foolke til ad giøra allt þ er Hond þijn og þitt Raad hafde asett ad skie skyllde. Hafe nu Guds vollduga Hond epter sijnu alvijsa Raade stiornad ogudlegra Maña Verknade z Athøfnum i Fordæmingu sijns Eingietens Sonar þier til Sæluhialpar z Myskunar christeñ Madr/þa lat þig ecke undra þott hñ stijre þm̃ til ad aga þitt lauslata z drambsama Holld/til ad temia þig lijkfadañ Kalf eins z Ephraim/Jer. 31. þier til Andligrar Heilsubootar/helldur minst þess nær ed vonder Meñ þier rangt tilgiøra/ad þu hafer þad med þijnum Syndum forskulldad/og munt þu brædlega snua þvi Hatrinu er þu fær til hñs/er vid þig afgiørde a þijna eigeñ Synd/med H armþrungnum og sundurknosudum Anda/þad er þ Offrid sem Gude lijkar/ Ps. 51. So giørde David Konungur / 2. Sam. 16. Er Simei bolvade hønum/og kastade Steinum a hñ/ en Abisai sagde: Þvi skyllde þesse daudur Hundur bølva minum Herra Konungenum/ eg

vil

vil fara og taka hṅs Høfud af/ eṅ Kongurēṅ svarade: Hvad hefe eg med ydur þier Børn Zeruja/ hafe Drottēṅ skipad hm̄/ bølva þu David/ hver vill seigia? Þvi giører þu þaṅeg? Og er nu so uttalad um̄ hiṅ fyrra Partēṅ.

Hvad hinū skīdare Partenū vidvīkur / þa er oss þ sagt ad vera/ ad vier eigū fyrer eingū Maṅe svoddaṅ Virdingu ad bera / edur ad nockurs Maṅs Elsku edur Otta so miked ad læta/ ad vier þss vegna styggiū vorn Gud a mote Samviskuṅe. Þad er oss vitanligt Br. M. ad noogu eru margar Synder vorar sm̄ oss henda af vors eigeṅ Holds z Bloods Tilfeigingu til ad fordæma oss/ þott ad ecke styggiū vier hiṅ gooda Gud med þvi ad taka synduga Meṅ fram̄ fyrer haṅ. Gud bīdur i syrstu Nı. Løgmaale/ Þu skallt ecke hafa aṅarliga Gude fyrer mier/ þ er hid fyrsta og hid ædsta Bodord/ Matth. 22. Og þegar þ er broted/ þa eru øll brotēṅ/ eṅ hvad giøra Meṅ þeg' þr giøra alla Hlute ad Maṅaṅa Villd/ hversu Oguđliger sm̄ þr eru / eṅ kasta Guds Bodordū a Bak sier aptur? eṅ þad er ecke ad dyrka eitt lifanda Skurgod/ m/ þaṅ s er verre eṅ eitt Skurgod/ þvi eiṅ Tre-Stobbe er saklaus þott haṅ sie dyrkadur. Nıæ. Tru Maṅaṅa giører haṅ ad Sovfvirdingu/ eṅ sa sm̄ ætlar ødrū til ad giøra Odygder z sierhvad þ sm̄ Gud hefur baṅad/ hṅ er Diøfull/ og sa ed hṅ dyrkar/ hṅ dyrkar Diøfulēṅ/ þu seigest ecke dyrka haṅ þott þu giører þ sm̄ hṅ bīdur/ þu viter ad Gud sie ædre og øllu betre/ og hṅ eiṅ eige ad dyrka/ þad er Illt ad þu veitst þ/ þ vill fordæma þig eṅ þa meir/ helldur eṅ ef þu þ ecke visser. Eṅ seig mier/ I hveriu er nu Guds Dyrkun iṅefalēṅ? I þvi ad trua a hṅ/ Elska hṅ og Ottast/ z giøra epter hṅs Bodordū. Eṅ seig mier aptr/ hvern Ottast þu meir/ Gud edur Maṅeṅ/ nær þu hrædest hṅ sm̄ ecke kaṅ ad deyda nema Lykamaṅ/ eṅ forsmaaer Guds s Lyfe og Saalu giet: kastad i eilīfaṅ Elld? Matth. 10. A. hvern truer þu meir/ nær þu þykest eintis Þurfe er þu hefur Maṅsins Vinaattu a medaṅ þu hræsnar f hṅs Borde/ eṅ so litt ed reider þu þig uppa Gud sm̄ þig skapad hefur/ fædt og forsorgat/ ad þu vinnur þ til ad missa hana ecke/ ad þu giører alla Hlute s Gud baṅad hefur? Hvern elskar þu meir? Er þu villt jafnvel fara til Helvītis

þ Mañeñ/ eñ þ Guds Saker stendst þu ecke ad sia hñs Reide-Svip/ er þu meinar ad hafe nockud af þiñe Tymanligre Velferd i Nende sier. O vei/ O vei/ er ecke þvilijkt ein hrædeleg Afguda Dyrkun/ og miklu verre eñ oll Svyvirding Neidingiaña þeirra er af Gude eckert vissu / Paulus seiger/ 1. Cor. 8. Ad Skurgoded sie eckert/ og hrædduft þeir þo Skurgodeñ er þau dyrkudu/ eñ Christner Meñ hvertum Gud er i Holldenu Openberadur/ þr Ottast Meñena meir eñ Gud/ jafnvel þott hñ sie allt i ollu/ og þykiast vel hafa komed Kaupe sijnu ef þr fa selt Guds Vinættu fyrer Mañsens Kiærleika/ edur til ad umflija hñs O-hlijdu. DRottenn seiger fyrer Muñ Osea Spamañs/ Cap. 2. Vm Gydingaña Samkundu/ Nun þecker ecke ad eg er sa sem ad gief heñe Korned og Mustina og Oliuna / og eg fæ þm ömægianliga Silfted og Gulled af hveriu þeir giora Baal / hversu vel a þetta heima hia þeim/ er hiñ goode Gud veiter alla Nlute yferfliootanliga til Nötkun ar/ eñ þeir ecke einasta utsiuga Hus Eckna og Fodurlausra/ Matth. 23. Og selia hiñ Volada fyrer eitt Skoo/ Amos. 2. Helldur og giora sier eiñ Afgud af þssu i Hiarta sijnu / hvert ed vera ætte Mustere H. Anda. 1. Cor. 6. Þad er Svyvirding Foreidslunar i helgum Stad/ og þ er þm ecke noog ad þr dyrke hñ Einsamler/ helldur eins z Nebucad-nezar liet uthroopa ad hver Madur under Lyfs Straff skyllde dyrka Bel/ so villia þr fyrer þessa Svyvirdingu af ollum heidrader verda/ og ad aller hlijde þra Bode og Bañe/ hversu sm þ er Oriett z Ogudlegt/ z þsse Vanmeñe ottast Meñ fram eñ Gud z hñs Sañleika/ edr hvad er tijdara eñ þr. Ad nær eiñ Lytilmagne a vid eiñ Magtar-Mañ/ þor er eingeñ Muñenum upp ad luka/ eingeñ Sañleikañ ad vitna/ þeir hlaupa i Felur / og hafa adskilianleg Vndañbrogd til þss ad Oöygdeñ verde ecke stroffud/ eñ Sañleikureñ i Lioos leiddur/ ia/ giefa sig helldur Fiandañ sijnu Fodur/ helldur eñ ad þr styggi hiñ Vollduga/ og iafn-vel a stundu þañ s þm kañ eckert Mein ad viña/ Ecke er þra Christ-endoomur/ bærelegra mun einu Tirigum Neidingia verda a Doomsens Deige/ Matth. 11. Helldur eñ þvilijku Diofulsins Homhlerm. Hvad kuña Meñ þo ad sia þad a einum dandligu Mañe/ hversu Vollldugur

sem

sem hn̄ er/ ad Men̄ Ottest hn̄ meir en̄ Gud? Han̄ kan̄ ad fyrra þig allre þin̄e Aleigu/ þad gietur og Gud i Augabragde/ han̄ kan̄ ad steipa þier ur Heidre þin̄u/ mun Gude nockud bregt um̄ þad vera? Han̄ gietur sett þig i Fiøtur og Jarn/ Gud gietur sleiged þig med skiædu Sinkdoome/ hn̄ gietur teked Lijfed af þier/ og er þo ecke hætt vid þvi i Lande voru/ en̄ Gud kan̄ ad deyda eilijfu Dauda/ z setia þa er hn̄ forsmaa/ i þ Fangelse hvadan̄ eingen̄ Endurlausn er/ Matth. 18. Hvert er nu meira? Eg vil taka til þess mesta Skadrædis er Men̄erner kun̄a ad giøra/ þ er Dauden̄/ en̄ hvad er hn̄ hia Helvijte? Þad er so Ognarlegt/ ad eg er viss um̄/ ad ef nockur mætte sia Þijsler Fordæmdra/ munde hn̄ hlaupa ut i þusund Daudans Hættur/ til þess hn̄ sæe þær alldrei optar/ og þo fligia Men̄ ut z Seglu̅ z Aaru̅ undan̄ einn̄e Vatns-Boolu/ z þo kan̄ ecke ad skada oss nema a Lijkamlegre Velferd/ og þ þo ecke framar en̄ Gud leifer honum. Nu ef þu ætter allt þad er þu kiærast hefur ad missa/ þ hvern er þier skylldara ad missa þ: Fyrer Gud edur hin̄ Ogudlega? Mun̄ Madurenn hafa skapad þig? Hefur hn̄ giefed þier Lijfed? Hefur hn̄ forsorgad þig fra Moodurlijfe? Hefur hn̄ giefed þier Goz og Pen̄inga? Hefur hn̄ upphafed þig til Heidurs? Hefur hn̄ verndad þig og allt þ þier vidkiemur? Mun eige lijkara ad þu misser þ hn̄s vegna/ ef missast skal/ sem gaf þier þad i Fyrstun̄e/ og þvi hefur øllu vid Magt halldeð/ allt til þessa Dags/ helldur en̄ hin̄s sem þier gaf ecker af þessu? Þvi þad hn̄ kan̄skie gaf þier/ þ took hn̄ af Guds/ og jafnvel þott hn̄ hafe stoled þvi fra Naunganu̅/ og er vijsastur til ad taka þad fra þier aptur og laangtu̅ meira/ þad fyrsta honum renur i Skap vid þig/ þvi so er Vinatta Heimsins. Eg vil eige þar um̄ tala/ ad sa sem hræder en̄ til ad giøra Oriett Einusinne/ hn̄ hefur hn̄ þ skulldbunden̄ Þræl i øllu̅ Skømu̅ og Odygdu̅ sijdan̄/ og vilie hn̄ ecke/ þa er hønu̅ Oluckan̄ vijs/ þvi so plagar Heimur þesse ad launa sijnum Þienurum/ Ja/ hn̄ skal ecke vin̄a sier hin̄ minsta Ohagnad til ad forsvara hn̄ ef hn̄ yrde af ødru̅ þar um̄ sooktur/ helldur mun hn̄ svara eins og Gydingar Judæ/ hvad kiemur þad vid oss? Sia þu fyrer þvi/ Matth. 27. Og kun̄a þr̄ sier ecke betre Siere helldur en̄ fra Koringe Diøfullen̄/ þvi so breyter hn̄

vid

vid. Þa er hönū liúfast til Þioonustu/ hañ teiger þa fyrst til Syndarens ar/ og launar þm̄ sydañ med eylijfu Helvijtis Bæle/ og þañeg er þ ad ottast Meñena framar eñ Gud. Eñ hverneg launar nu Gud aptur þm̄ er støduger standa i hñs Þioonustu/ og ecke ottast Mañeñ? Þad mun oss af Dæmunū kuñugt vera/ Hañ launar øllum goodū Launū bæde hier og Eilijflega/ satt er þ ad mørg eru til þss Dæme ad hñ hefur giefed sijna Astvine i Mañaña Valld/ þo alldrei so ad hñ ecke hafe vered þm̄ til añarar Naudar. Eg er viss um̄ ad St. Paall er hñ stood fyrer Festo og Agrippa/ Act. 26. hefur unad miklu betur Hag sijnum helldur eñ hver af hñs Aklagendū / hverja Reideñ og hatred so plagade ad þeir eyrdu eingu nema þeir feingiu hönū i Hel komed/ añars hefde hñ ecke Oskad þm̄ ad þr være þvilijker sem hñ. Þegar hañ hafde i 14. Daga hrakest i Siofar Olguñe/ og aller orvænta sier Lijfs/ sende Drottiñ siñ Eingel til hñs/ Act. 27. Og liet seigia hm̄/ Ottast ecke Paall/ þier byriar ad koma fyrer Keysarañ/ z hversu ad hiñ maattuge Gud hafe maattugur i hönū vered fyrer Keysarans Doome/ þvi lijser hañ/ 2. Tim. 4. seigiande. J mijnu fyrsta Forsvare var eingeñ hia mier/ helldur yfergæfu mig aller/ eg Oska ad þ verde þm̄ ecke tilreiknad/ eñ Drottiñ var hia mier z styrkte mig so ad Evangelij Bodskapur yrde fullkomnadur fyrer mig/ og þ heyrdu allar Þiooder/ og eg vard Frelsadur af Muñe Leonsins. Og þoott ad Gud tale ecke so bersijnelega vid oss a þessum Døgū/ so sm̄ hñ þa talade vid Paal/ þa talar hñ samt i sijnu H. Orde/ z dregur allañ Efa af þvi ad sa sm̄ hm̄ treyster i øllu Ærlegu / øllu Riettvijsu/ øllu Guds Eyrende/ hñ mun alldrei til Skamar verda/ þott hñ sijnest ad hafa oss i Mañaña Valld giefed um̄ Stundarsaker/ þvi þ Ord stendur stødugt/ Gud þecker þa sm̄ hñs eru seiger Postuleñ/ 2. Tim. 2. Drottiñ er miñ Styrkur/ eg ottast ecke hvad mun mier Madureñ giøra? seiger David/ Ps. 117. Eiñ goodur Fader þegar hñ hefur strykt Barned/ þa kastar hñ a stundum Vendenū i Elldeñ z breñer hñ/ z so breyter Gud vid Skalkana/ hveria hañ brukar optlega til ad hyrta sijn Børn med/ þvi skylldu Meñ þa ottast þa/ nær Meñ hafa so sterkañ/ so Riettvijsañ z so Giafkyrlegañ Forsvars Mañ ẽ Gud er?

þad

Þad mun ganga þeim eins z S. Paall spaer/ 1. Tim. 3. um Villu-Mekena a sijnstu Døgū/ hverneg þā samlijker þm̄ Jamnes og Jambres er mootstoodu Moisi/so stánda þsser i giegn Sanñleikanū (seiger hañ) fordiarfader Mēñ i Hugskotū/frahverfer Truñe: Eñ þr munu eige meiru framkoma / þviad þra Fawsiña mun øllū opeñber verda so sem og hiña vard. Og þott ad Guds Astvinér ecke eige ad fagna yfer Olucku Fiandmañña siña/miklu helldur bidia Gud ad giefa þm̄ Leidriettíng til Yduranar sem Paulus bijdur/2. Tim. 2. og seigia, Verde þiñ Vilie/þa samt er þra eiñ Øbrygdul Huggun fyrer þa sem reka Guds Erynde nær þm̄ mootmællt verdur/ ad hñ er þra Styrkur z adsafn-vel seiger til Siafar-Hafsins/hijngad skallt þu komast z ecke leingra/ hier skulu þijnar stolltar Bylgiur leggia sig / Job. 38. Nær vier erum i Vinattu vid hñ/þa kañ eingeñ Ovinur ad granda oss/ og nær hñ er Ovinur/kañ eingeñ Vinur ad hialpa oss/ þvi skyllde eingeñ voga hid minsta moote Gude ad giøra þ Otta edur Elsku saker vid hñs Ovine/ þr vega aller miña eñ eckert/Ps. 39. J mier hafed þier Frid/eñ i Heimenū hafed þier Angist/vered Oträuder eg hefe Heimeñ yfer unned seiger Frelsareñ/Joh. 16. Hvad kuña oss Meñerner ad giøra/ Offækia oss/ Se fletta/hallmæla/bryxla z vanvirda/ Eg vil þ allt þusundsiñum helldur lijda/eñ ad vita mier i minsta Mæta Von hañs Oblijdu/ þvi ad flyia undañ Mañsins Vallde under Guds Reide/þ er ad hlaupa undañ Snæ-Lioosenu til ad verda þ Reidarslagenu/hversu miklu betra er/ Ja miklu gledelegra allá Hluke ad þola þ Christi Nafns saker/ epter þre Mælingu sm̄ hñ veit ad sierhver eiñ bored giefur/og oss mun þarflegast/Ja Dyrdarsamlegast og Fagnadarsælast verda/þa vier munū z hñs Rijke med hm̄ eilijfū Sigre hroosa/þvi hver sm̄ hitt utvelur/ hañ maa ad þssu kveñu vssu ganga / añadhvert Eilijflega ad fyrerfarast med Heimenū / edur ad taka so mikla Ydran fyrer þ sm̄ hñ liet epter Heimenum a moote Guds Vilia/sm̄ kañ ad sambiooda þeirre Ohamingiu er hañ hugdest ad umflyia. Þad sie fiærre ad eg selie þier miña Fødurleifd sagde Naboth vid Acab forum/1. Reg. 21. er hañ falade hañs Vijngard til Kaups/Þad forbiode Gud miñ Herra JEsu/

ad eg selie þann Himneska Arf sem þu hefur mier afrekad med þynu allra helgasta Bloode fyrer Veralldarennar Frid/ hver ad er Reide og Fiandskapur i giegn Gude/ Hvad er eitt Vatns-Drope hia Siafar-Hafenu? Hvad er eitt Sandkorn hia allre Heims-Bygdenne? Hvad eru Mootmælingar þessara Tyma hia þeirre Dyrd sem vid Guds Børn mun opennber verda? Rom. 8. Hvad er hin lietta Byrde þssarar stund-legu Armædu hia eilyfre Þyngd Dyrdarennar? Gud giæfe Menn villdu hier umm þeinkia/ þa munde þm sydur ofbiooda allt Yferlæte z Skar-kale Veralldarennar Sona/ hverier ad eru ein Gufa er sieft umm Skund arsaker seiger Jacob/ Cap. 4. og hverfur sydann/ enn sa eini er stadfast-ur sem varpar allre sinne Ahyggiu uppa hann/ sem alltyd er hinn same / og hvers Ar ad þrokna ecke/ Ps. 102. Þar þ vil eg seigia med Postulan-um: Eg em vel til Frids i Veikleikanum/ i Forsmaanenne/ i Naudunum/ i Offooknunum/ i Angistenne fyrer Christum/ þvi þa eg em veikur / þa em eg Mattugur. Þetta Sinne og Hiartalag virdst þu O Gud ad veita ollum þynum Børnum sem a þig vona/ z beriast under Merkinu þyns Son-ar i Ablegd þssare/ þar til þu innleider oss i eilyfa Himnarykis Vist til ad medtaka þyn Nadar-Fyrerheit med øllum Guds Børnum.

Veit oss þad og gief Himneske Fader fyrer Arnan og For-þienustu þyns Eingietens Sonar JEsu Christi/

AMEN.

A Hvytasunnu Hatyd.

Gudspialled / Joh. 14. Cap.

Og JEsus sagde til sinna Læresveina. Hvør hann elskar mig sa mun vardveita myn Ord / og Fader minn mun elska hann/ og til hans munum vid koma/ og hia honum Vistar-veru giøra. Enn hvør hann elskar mig eige/ sa vardveit-er ecke myn Ord. Og þad Orded sem þier heyrdud / er ecke mitt / helldur Fødursins þess sem mig sende. Þetta talade eg fyrer ydur/ a medann eg var hia ydur. Enn Huggarenn sem er hinn heilage Ande /

þann

Þañ er miñ Fader mun senda ydur i mijnu Nafne / hañ sialfur mun kieña ydur alla Hlute / og miña ydur a allt þad sem eg sagda ydur. Miñ Frid læt eg hia ydur / Miñ Frid gief eg ydur / eige so sem Heimureñ giefur / þa gief eg ydur. Ydart Hiarta hriggest ei nie skielfest. Þier heyrdud þad eg sagda ydur / eg fer burt og kiem aptur til ydar / ef þier elskudud mig / þa gleddust þier vid þad / ad eg sagda ydur / ad eg fer til Fødursins / þviad Faderen er mier meire. Og nu sagda eg ydur þad / adur fyrre eñ þad skiedur / so ad þier trydud þvi / þa er þad være skied. Hiedañ i fra mun eg ecke tala margt vid ydur. Þviad þessa Heims Høfdinge kiemur / og med mig hefur hañ eckert. Helldur so ad Heimureñ þecke þad eg elska Føduren / og þad eg giøre so sem Faderen hefur mier boded.

Exordium.

I EXODI BOOKar 25. Cap. Talar DRottenn þañeg um sijna Vist medal Israels Sona: Þeir skulu giøra mier eiñ Helgedoom / og eg skal bwa a medal þeirra. O miñ Gud / hvilijker eru þesser þijner Velgiørningar? Þad mætte noog þykia ad øll Natturañ ber Vitne um Guds Omætsegianlega Giæsku / ad Himnarner framtelia hañs Dyrd / og ad Festingeñ kunngiører hañs Vegsemd / Ps. 19. So ad Meñ kyñu ad leita ad hønum af hañs Skiepnum / og ad hañ hefur ecke lated sig vera án sijns Vitnisburdar / þar hañ veiter oss gooda Hlute / gefande oss Regn af Himne ofañ / og hagkvæma Tijma til ad bera Avøxt / uppfyllande Hiørtu vor med Fædslu og Føgnude sem Paulus seiger / Act. 14. Noog mætte allt þetta þykia seige eg / þoott ecke hefde hin Ovegsanlega Hatign sett Boolþestu sijna medal Syndugra Jardar Madka sem eru Dupt og Aska. Nu þyker oss þesse Vegsemd Israels Sona Forkuñar væn og vegleg Br. M. so sem hun og i Raun og Sañleika er / Eñ vier høfum þo i Christo øllu meira þeiged / þvi Dyrd hins sijdare Mustersins / sem er hañs Christne hier a Jørduñe / hun er vordeñ miklu meire eñ hins fyrra / So sem DRottenn spaade fyrer Muñ sijns Þienara Haggai Cap. 2. Edur hver Hlutur mä þar vid jafnast ad Orded vard Holld og bygde med oss / Joh. 1. Ad i Einsum Adams Syne byr øll Fylling Guddoomsins Lijkamlega / Col. 2. Ad Guds Eingeteñ Sonur er Hluttakande vordeñ Hollds og Bloods eins og Smaa Børneñ / Ebr. 2. Eñ þoott ad þetta sie Upphaf og Grundvøllur Hellsugiafarinnar / þa munde oss ecke ad fullu stoda Holldtekia DROTTens / Nema hañs Fødurleg Giæska hefde giørt eñ framar vid oss og efnt þad er hañ lofade hier Zach. Cap. 6. seigiande: Sia eiñ Mañ hvers Heite ad er græñ Kvistur / Hañ mun bloomsgast i sijnum Stad og uppbyggia DRottens Mustere / 1. Cor. 3. Þad er Guds Kyrkia i Mañaña Hiørtum / i hverium Christur byr fyrer Truna / Eph. 3. Og

hañ er þar sialfur Rieñemadur i synu Hasæte og Raad Fridarens a mille beggia /
Zach. 6. Nu þoort ad þesse Naavist Guds sie øllum Mønnum frambodeñ / þa
naade þad DRotteñ ad so faer verda heñar Hluttakande / Eñ hvad velldur þvi /
nema ad Meñ leggia ei miøg Rapp þar a ad iñbiooda þessum Geste? Vier høy⸗
um hans Ordne iñe hia oss / med hverium hañ vill ecke Samsæte eiga / þeim vilia
Meñ ecke wthysa / og þvi missa þeir hans Naalægdar og Velgiørninga er so lyndi⸗
er eru / Eñ so ad aller þeir ed leggia nockurn Hug a þetta / meige vita med hver⸗
ium Rostum hønum meige iñbiooda / þa hefur JEsus þad sagt med berum Ord⸗
um i upplesnu Gudspialle / Þar Hañ Seiger: Hver hañ Elskar mig / Sa
mun vardveita mijn Ord / Og Fader miñ mun Elska hañ / Og til
Hañs Munum Vid KOma / Og Hia Hønum Vistarveru Giøra.
Þesse Dyrmætu Ord vil eg nockud framar yfervega fyrer ydrum Kiærleika / Og
ad þeim framtelia þa hellstu Hlute er eiga ad locka Hiørtu vor til ad Elska Gud
hiñ Ypparsta Goodz fram yfer allt añad. Hañ virdest ad kveikia i oss sijna
Elsku / So vier þetta Fyrernde so framkvæmt giettum / ad hønum sialfum lijke /
Fyrer JESVM Christum / AMEN.

Vtleggingeñ.

TVær eru Verallder Br. M. øñur Synelig / i hverre vier lifum /
øñur er þar uppe / hvadañ vier væntum Frelsarans Jesu Christi /
um hveria St. Petur talar ad i heñe mune Riettlæted byggia / 2.
Pet. 3. Hina siaañ vier med Lijkamlegum Augum / Þessa med Truareñar /
þvi Trueñ er Vera Þeirra Hluta sem koma munu / Heb. 11. og hun syn⸗
er þad sem ecke er Synelegt. Hvert sem vier nu helldur reñum Salareñ⸗
ar edur Lijkamans Augum / og lijtum i Kring oss med Athygle nockurre /
og Gaumgiæfne Þeirra Hluta er fyrer oss bera / þa giefur christeñ Mad⸗
ur ecke hia þvi sneidt ad elska Gud allra Hluta Skapara fram yfer
alla Hlute. Lijt christeñ Madur a hiñ fagra Skapnad Heims þessa /
hversu kostulegur hañ er / hañ hafa heidner Meñ a Latinu kallad Mun⸗
dum / fyrer hañs Fegurdar saker / z Grikker i sama Mata Cosmon / sokum
hañs Pryde. Athuga hin føgru Himenfens Lioos / hversu þeim er vijsleg⸗
nidurskipad / þau hafa siñ afmarkadañ Gang allt fra Veralldareñar
Upphafe / allt til þessa Dags / so alldrei hefur eñ nu þroted Noott nie
Dag / Vetur nie Sumar / Hita edur Kulda i hagkvæmañ Tijma / Gen.
8. Vird þu þier Natturu Dijrañna / Fuglañna / Fiskañna / Grasañna / hver
so eru prydeleg / ad Salomon i allre siñe Dijrd var ecke so skrijddur sem

eitt

eitt af þm̄/Luc. 12. Eñ seiged mier/fyrer hvern hefur Gud allt þetta skapad? Seiger ecke David/Ps. 8. Þu hefur sett hn̄ (Mañeñ meinar hn̄) yfer þỹn Handaverk og lagt alla Hlute under hn̄s Fætur. Sagde ei Drottiñ Gud i Upphafe Sköpunar? Drottned yfer Fuglū Lopt sins og Fiskū Siafarens/Gen. 1. Itrekade hn̄ ecke hid sama epter Flood-ed vid Noa og hn̄s Epterkomendur? Gen. 9. Sagde ei St. Paull/ad hn̄ hefde af einu Bloode giørt allt Mañkyn? Act. 17. ad þ bygde alla Jardar-Kringluna/og hañ hafe afmarkad Tỹmana med sỹnu Bode/og sett Endemørk Bygdū Maña? Seig mier/christeñ Madur/hvern skyllder þu helldur elska eñ þañ er so vel hefur til þỹn giørt ut af Einskiærre Giæsku siñe/ Eñ eingre þiñe Forþienan? Þyker þier nu nockud Iñdælt edur Elskuverdt a þessū Guds Skiepnū sem hañ hef-ur lagt under þỹnar Fætur/þier til Nota & Epterlætis/þa gleym ecke ad elska hn̄ þo um̄ fram̄ alla Hlute sm̄ þta hefur þier giefed / þ hei-ter ad fara aptan ad Sidunū/ad þacka þienaranū/sm̄ fær er þad sem Husbondeñ giefur/edr ad virda Ambættena meir eñ Drottninguna: Eñ stærre Oriettur er Gude giør i þvi ad elska hn̄s Skiepnur fyrer þ Gooda sm̄ hañ hefur sæmt þær med/fram̄ yfer hañ sm̄ er Bruñur og Uppspretta alls hiñs Gooda. Lát þvi sim christeñ Madr ad þu kenner þier Lunderne St. Paals/ er hañ sagde/ Phil. 3. Ad søñu reikna eg alla Hlute Skada ad vera þ Yferburde Þeckingareñar JEsu Christi mỹns Drottens/vegna hvers eg hefe alls a mis fared og reikna Þreck ad vera/so eg avviñe Christum. Þegar þu hefur nu þañeg hiñ meira Heim i giegnū skodad/ og þu sier eckert i hm̄ þad er ei drage þig jafn-vel naudugañ til ad elska hiñ gooda Gud fram̄ yfer alla Hlute/þa skoda og hiñ miña sm̄ er Madureñ/þad ert sialfur þu/hn̄ er og med tveñu moote Andlegur og Lỹkamlegur. Lỹt fyrst til þss Lỹkamliga/Hver hef-ur myndad þig i Moodur Lỹfe? Hver hleypte þier þar samañ eins og odrū Oste? Job. 10. Þad giørder ecke sialfur þu/ecke Forelldrar þỹn-er/þỹnar Hendur hafa giørt mig & tilbued mig seiger David/Ps. 119. Hver hefur leidt þig ut þadañ so dasamlega i Lioos þssa Heims? Hver hefur giefed þier heilbrygda Saal i heilbrygdū Lỹkama? Alỹt hversu

þiñ Skapnadr er vegsamligre eñ allra aññara Ohra a Jørduñe/ hver þo ecke hafa Gud a neiñ Veg stygdañ/ eñ þu reiter hñ til Reide Daglega Pockneft þier nu nockud a siaalfñ þier / og þyke þad vænt og veglegt s m̃ Gud hefur til þijn lagt/ so sm̃ þad og er i allañ Mata/ þa lat hñ þo fyrer ganga er giørde þig so veglegañ/ og sæmde Drottnara allra Hluta under Himnenū m̃ siñe eigeñ Mynd i fyrstu Skøpun. Athuga hvad hñ hefur þier meira giørt/ hñ hef r ecke slept þier Forstødulauf ū iñ i Verølldena/ J hm̃ lifer þu/ ert þu og hrærest þu/ Act. 17. Hañ hefur giefed þier alla Hlute ænægianliga til Notkunar/ Act. 14. Hañ lætur sijna H. Engla/ Ps. 91. þa himnesku Anda þioona þier og vard veita frá øllu vondu/ øllum Slisum/ allre Ogiæfu / Jafnvel mit t i Syndeñe/ hveria þu giefur ecke vid þig skiled allt so leinge ad þu ert i Hollðenu. Eru þeir ecke aller þioonustusamer Andar seiger Postuleñ til Hebr. 1. utsender þm̃ til þioonustu er Saaluhiaalpena Erfa skulu? Jaa/ Andskoteñ siaalfur sagde epter Davids Muñe vid vorn Frelsara/ Matth. 4. þad sem satt var/ þo i illre Meiningu. Skrifad er sagde hañ/ ad hañ mune bioda Einglum sijnum uñ þig/ ad þeir bere þig a Høndum sier/ ad ecke steiter þu Foot þiñ vid Steine. Seig mier/ hver þiña Vina edur Vandamaña kefur so Vara a þier/ hveriñ er so miog uñ þig hugad ? Skullder þu ecke hafa Fødur og Moodur / Syne og Dætur fyrer hñs Skulld/ Luc. 14. ad þu mætter verda hañs verdugur. Elska þu ecke jafnvel þitt Lijf allt i Daudañ hñs vegna sm̃ þier hefur Lijf og Lijkama giefed/ og vert miñugur þss er Christur seiger/ Matth. 10. Sa sem fiñur sijna Saalu/ hñ mun tapa heñe/ og sa sem tapar Saalu siñe miña vegna/ hñ mun fiña hana. Eg vil ei margt tala uñ Saalena/ s m̃ er hiñ ædre Partur vors Skapnadar/ miñist a christeñ Madr hvadañ þu ert/ Lijkameñ er ad søñu af Leyr Jardar/ eñ Saaleñ af Gude/ (m̃ hveriu Moote veit hñ best siaalfur) og nest þ þa Skulld seiger Lucas 3. E. Ad Adam hafe Guds Sonur vered/ þvi sialfur Gud blies lifande Anda i Mañsins Naser/ Gen. 2. Ef vier erū nu skylldnger ad elska Fødur og Moodur / af þvi þau hafe oss giefed og fædt i Heim̃ þeña. Hvad miklu framar er þad skylldugt ad vier leggium alla

Ast

Ást á hñ/af hvers Dÿrdar-Lioomá vier z vor Ande i Fyrstunne kveikt-
ur er. Vel talar St. Pall hier um̃/ Act. 17. Seigiande: Nu/ þar
vier erũ Guds Affspreinge / þá byriar ad vier ei þeinkiũ ad Gud lÿkur
sie Gulle z Silfre edur Steinũ/nie vel smÿdadre Lÿkneskiu edur Mañá
Þaunkuni. Eñ so sm̃ þad er Ovidurkvæmelegt sm̃ Postulen̄ hier um̃
talar/so er þad og Afgudadyrkun stoor og merkelig Gudløstun ad elska
nockud af þssu jafnframt hønum/og mã þad øllum heilvita Møñum
siálfsagt vera/hvilÿkur Glæpur þ sie ad lïta so gøfugañ Hlut sm̃ Saal
eñ er/ til Þrælkúnar Syndeñe/ edur Veralldareñar Múnum/ hver ed
núm fyrerfarast med øllu þvi sm̃ i heñe er/ þar fyrer áminñer Johañes
næsta heilnæmliga/seigiande: Elsked ecke Heimeñ/nie þad sm̃ i Heim-
enũ er/Ef nockur Heimeñ elskar/þa er ecke Kiærleike Fødursins i hm̃/
1. Joh. 2. Eñ Gud/ af hverium Saala vor iñblaaseñ er / hñ blÿfur/
og hñs Ár þrokna ecke/ Ebr. 1. Athuga hin skynlausu Dÿreñ/þoott
þau sieu daasamliga skøpuð/þa hafa þau ecke Skyn a þm̃ Hlutũ er þ
þau bera/Ei rañsaka þau sitt Edle/ecke er Framsÿne hia þm̃ mikel/
eingeñ Næverska/Sidseme/Adgreining Goods edur Ills/og allra sÿdst
þecking Skaparans. Skyllder þu nu ecke syndugur Madur elska hañ
fram̃ yfer allar Skiepnur/er so mikeð meira hefur lagt til þÿn helldur
eñ añara Skiepna sm̃ ad Sooleñ er Saurnũ hrarkare/ þar Madureñ
er eitt Dÿr fullt af Raade z Skilninge/hñ kañ Greina Illu z Goodu/
hañ giefur utvaled hvert hñ vill/hañ veit hvad soomer edur ei/hañ eiñ
kañ ad læra ad þeckia Vilia sÿns Herra/ hañ hefur uppfunded allañ
Hagleik/allr Kunster z Lister i Heimenũ/hñ hefr utreiknad Himensins
Hlaup/og veit Tÿma og Stunder fyrerfram̃/hañ skygnest iñ i leynda-
Dooma Náttúruñar/so ad Guds O-utseigianlig Viska sm̃ Náttur
una hefr skapad/ utþrÿtr sig i Skynseme Mañsens um̃ allt Náttúruñ
ar Rÿke epter þm̃ Maata s hun fær vidteked i þssũ daudlega Lÿkama/
Eñ þo er þ fyrer øllu ad hun þecker Gud siñ Skapara/z a þañ Kost
ad trua a hñ sier til Myskunr og Saaluhiálpr/i hveriu ad er iñefaleñ
Endurskøpun hiñs 1ta edur Andliga Mañsins. Þeink til þess
Christeñ Madur ad þu fæddest i þeña Heim Reideñar Barn/og daudur

Xxx 3 þ Synd

i Syndunum/Eph.2. Þvi hvad sem af Hollde er fædt þad er Holld/ Joh.3. eñ Holld og Blood erfa ecke Guds Rijke/ 1.Cor.15. Eñ Gud hefr af Oumrædelegre Elsku til þijn/endurgiefed þig til eiñar lifande Vonar/1.Pet.1. og sett þig i sijns Sonar Rijke/Col.1. So þu meiger Guds Barn kalladur verda og Samarfe JEsu Christi/ og til þessa hefur hñ ecke vared Gulle nie Silfre/helldur sijns Eingietens Sonar dijrmætu Bloode/ þvi so seiger Paulus/ Act. 20. ad Gud hafe med sijnu eigeñ Bloode Hiørdena Endurleyst/og þetta giørde hñ þegar þu eñ varst hañs Ovinur/ Rom. 5. Madureñ mætte seigiast mn Guds i Heimenum epter Falled/ so sm Paull um Heidingiana talar/Eph.2. mdur eñ Gud took Adam i Sætt aptur. Allt hñs Hyske mætte kvijda vid ad deyia/eñ skamast sijn ad lifa/eñ hñs Outseigianligu Giæsku og hiñu diupu Myskunar Yrdrum i hveriũ hañ vitiade vor uppruñeñ af Hædũ/Luc.2. Þeim er ad þacka ad vier høfũ fryiañ Tilgang til Hæ-Stools Myskunareñar/Act.5. z skømunist vor ecke/þvi hañ skamast sijn ecke ad kalla oss sijna Brædur/Ebr.2. Vier kvijdũ ecke vid Daud-anũ/þvi hvert sm vier lifum eda deyiũ þa erum vier Drottens/Rom. 14. Og þott vier deyiũ sm a hñs Nafn truũ/ þa skulũ vier samtlifa/ so vier erũ þss fullørugger/ad hverke Daude nie Lijf/ hverke Einglar nie Høfdingia-Stiett/nie Vellde/hverke Hæd nie Dypt/eda nockr øñur skøpud Skiepna fær oss skiled vid þañ Kiærleika s er i Christo JEsu Drottne vorũ/Rom.8. Hvad sijneſt ydur Br.M. / skylldũ vier ei bioSda hm allar Aſter/ er vier høfũ so Otelliande Velgiørder þeiged af hñ ed fyrergiefur oss Daglega so margar Synder/ hañ ed ecke vill gleyma oss/þott ad Mooder gleymie sijnu einasta Barne/Es.49. hvers Hiarta ad brestur so hñ hlijfur oss Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. þ fyrsta vier snuũ oss til hñs af øllu Hiarta. Þa tieg breyter hñ vid vorn iñra Mañ/z so sm hñ forsorgar þañ ytra edur Lijkamañ/ so lætr hñ ecke helldur hiñ mn Forsorgunar. Þad kieñer JEsus oss i Textanũ er hñ seiger: Hvør Sem Elskar Mig/Hañ Vardveiter Mijn Ord. Matur er Mañsins Meigen seiger Ordtæke gamallt/eñ so s Lijkameñ ecke þrijfast kañ mn Fædslunar/so kañ z ecke Sælen mn Guds Orda/

þvi

þvi þau eru hefiar Foodur/ Þar þ seiger Endurlausnaren ad þau sieu Lijf & Ande/ Joh. 6. Er sa nockur er elskar einhvern ad hn̄ hafe hn̄s Mál? Fiærre er þvi/ helldur kieppumst vier vid ad eiga sm̄ opkast Tal vid þa er vier unnum vel/ þar fyrer/ ef vier seigiumst Gud elska/ þa afrækium ecke hn̄s Ord. Men̄ hallda ad sa Lijkame sie ecke heilbrygdur sm̄ velger vid Matnum/ og hverium hn̄ verdur ecke til Notkunar/ Dylst & ecke þar vid Christen̄ Madur/ ad þijn Sála er ecke heilbrygd/ og ecke elskar þu Gud so sem byriar/ ef þu hefur Leida a hans Orde/ & þykia þeir Tijmar leingster er þu átt ad hlijda þvi. En̄ hvad seiger Paulus hier um̄? 1. Cor. 16. Bølvadur vere sa sm̄ ecke elskar Drotten̄ vorn JEsum Christū/ þad er hn̄ mun eilijflega fyrerfarast / & ecke einasta er þ Merke þra er Gud elska/ ad þr vardveita hn̄s Ord/ helldur er þad Avøxtur hn̄s Elsku. En̄ hvad er ad vardveita hn̄s Ord? Þad er ad giøra epter þm̄/ ef ecke ad fullu/ þvi þ er syndugū Man̄e Omøgulegt/ samt eigū vier ad leggia allt Kapp þar a/ en̄ Elskan̄ til Guds er ecke Ydiulaus/ hun orkar þvi ad Guds Bodord verda ecke þung so sm̄ Johan̄es seiger/ 1. Epist. 5. So ad hver sm̄ Gud elskar han̄ hefur sijna Lysting i Løgmále Drottens & talar um̄ hn̄s Vegu Daga & Nætur/ Ps. 1. Verdur so Jdkanen̄ ad Nackturu fyrer þm̄ sama Man̄e/ og han̄ um̄ skijder ein̄ Ande med Gude/ 1. Cor. 6. Endurnijadur epter Mynd þss er hn̄ skapad hefur/ Col. 3. En̄ þvi velldur Elskan̄ til Guds ad oss þyker Fæda þsse sætare en̄ Hunang og Hunangs Seimur/ Ps. 19. sem Von er til/ þar vier fin̄um i þvi Krapt epterkomande Alldar/ Heb. 6. nær vier smakkum þa Molana er detta af þvi himneska Borde med Truarennar Munne. Þvi skylldum vier þa ecke um̄ alla Hlute fram̄ stunda Elskuna til Guds er so margt gott med sier færer. Eg vil ei tala um̄ þ er hier stendur i Gudspiallenu: Og Fader Min̄ Mun Elska Han̄. Eingen̄ kan̄ ad seigia þ/ hvad gott þ sie ad vera elskadr af Gude/ nema hn̄ sm̄ Gud elskar/ Þvi ef nockur elskar Gud/ han̄ er fræddur af hønum seiger Páll/ 1. Cor. 8. Og þegar Riett-truud Man̄eskia hefr sijna Unadsemd i Drottne/ & gledur sig i hn̄s Elsku meir en̄ i nockru Gieskapode/ þa fin̄ur hun hversu gott er ad vera af Gude elskadur / þviad

vor

vor Elska a Gude er Avoxtur hns Elsku til vor/ þær kuna ecke ad ske ia helldur en Sooleñ z Birkan/ þ vottar sa Læresveiñ s Jesus elsk. ade/ 1. Ep. 4. Vier elskū hn þss vegna ad hañ elskade oss fyrre. Hver sm þeinker med sier/ hversu Vijs/ hve Mattugur/ hve Giæskufullur/ hvad Obrygdull/ hversu trur ad Gud er/ hañ mun seigia ad Abraham hafe goodur Hlutur i Skaut falled þegar hn var Guds Vinur kallad ur/ Jac. 2. En ecke mätte Abraham/ ecke Lazarus/ Joh. 11. ecke Postular Christi/ Joh. 15. alleina þta Nafn/ helldur aller Abrahams Syner epter Andanū/ Rom. 4. Pad eru aller Riett-truader s elska Gud/ þr eru eins vel til þss borner/ þm tilheyrer um Alldur og Æfe þ Fyrerheit er Gud gaf Abraham/ Gen. 17. Ad hañ villde vera hans Gud og hans Sædis epter hn/ þañ vantar fätt sm Konungureñ elskar/ hañ gietur samt hn med Tign og Heidre/ hn gietur veitt honum Fullsælu Fiar/ hn gietur læted hn lifa ad Munudū sinum/ epter þvi s hn er lyndur til/ eñ þo gietur hn ecke giørt hn Fullsælan / ei megnar hn ad fa hm alltijd Heilsuna aptur ef hun missest/ ei gietur hn giefed honū Sam-vitskunar Frid/ og allra sijdst maa hn honū Himna Rijked veita. Eñ hvad vill hn vanta sm Gud hefur til Vinar/ hn rædur eiñ fyrer øllu þssu. Jeg veit Meñ seigia ad Guds Viner sieu optlega vesæler/ siuker/ sarer/ Offsokter/ underþrycter/ og a alla Vegu adþreyngder/ Eñ þad er eckert Stoormerke þ Gud ad hn late Vine sijna una vel Hag sinū nær þm ad Ofkum geingur eins og Abraham/ Isaac/ Jacob/ David/ Salomon z adrer fleire/ eñ þegar hn lætur Postulana ganga glada ut fra Radenu nær þr Hudstrykter voru/ Act. 5. Þa Daniel sijngr Gude Lof j Leona Grofeñe/ Dan. 7. Þa Paulus z Sylas eru kast i Myrkva stofuñe/ Act. 16. Þa sia Meñ hversu goodur hn er/ hversu hns Elska viñur alla Hlute/ hvilkur sa Fridureñ er s Verølldeñ ma ei giefa. Og hvad mattugr hns Kraptr er i Breiskleikanū. Gud nade oz auma synd uga Meñ/ Hvad viñū vær ecke þ Hiegoomañ j Verølldeñe/ s oss lyster til? Hvad sparar hiñ Stoorlate fyrer Metord? Hiñ Agiarne þ Aud? Hiñ Heiptrake þ Hefnd? Hiñ Tapun Ovina sinna? Og hiñ er vid hveria Heimskuna bundeñ/ z þegar Meñ eru so med miklu Erfide komner til aftars mei-

ra/

ra/ þa giefa þr þo ecke sagt/ Ef z Dreck Sæla mun/ Luc. 12. Og Dyr ed a Mørkene sem hefur sitt Foostur/ er sælla enn þeir/ þvi þ ber ei Abyggiu fyrer Morgundeigenn/ enn ad nær Guds Vinattu/ hyrda so sæ er umm/ jafnvel þott þa sie allt feinged/ þa hun er feingenn/ þvi hann elur Hann fyrer sijnum og veit hvers ad þr viðþurfa. Allt þetta færer Guds Elska med sier/ Enn uppa þ ad Frelsarenn læte oss vita hversu heitt hann elskar þa ed hann elska z varðveita hans Ord/ þa seiger hann hier: Og Til Hans Munum Vid KOma Og VISTarveru Hia HOnum GIora. Er ei so Br. M / ad vier heimsækium þa giarnann er vier kiæra hof um? Epter þessum Mannlega Plagsid talar Christur/ hann þarf ecke ad ferdast langa Vegu til ad heimsækia oss/ þvi hann er Gud/ hann er allstad ar/ hann er ecke langt fra sierhverium einum af oss. Enn Frelsarenn kallar hier ad koma til vor/ þegar hann kiemur med sine Verkan og Astgiofum i Hiartad/ Hann hafde skommu adur sagt i þessum Capitula/ Eg mun bid ia minn Fodr ad hann sende ydur Anda Sannleikans/ sa ed blijfe hia ydur ad Eylijfu/ Joh. 14. Enn hier seigest hann asamt Fodurnum vilia sialfur koma/ so sem Von er til/ þvi hvar Fader og Sonur er/ af hverium Andenn framgeingr/ þar er z sialfur Andenn. Christur seigest vilia sijna sig þeim ed sig elska/ enn hann sijner sig ecke nema þ H. Anda/ þvi hann er þ/ er vitnar umm hann og leider oss i allann Sannleika. Þegar þu nu christ enn Madr situr under Heyrn Guds Orda/ og þu fellst a þ s þar er af Guds Alfu talad/ Þegar þu ydrast þinna Synda sem þier verda þar þ Augun leiddar / þegar þu truer þo/ ad hvar sem Syndenn yfergnæfer þa mune Nadenn yfergnæfa miklu framar/ Rom. 5. Þegar þu fær Leida a Syndene z Kappkostar ad lifa nyium Lifnade/ Þegar þu i Mannraun unni fær Huggun nockra af þrre Sælu-Von s þeim er heitenn / er bera Krossenn epter Christo/ Þegar þu hrærest til Medaumkunar yfer hinum Volada/ z til Vandlætingar moote hinum Ogudlega/ nær þitt Hiarta brennur i þier/ Luc. 24. er hann talar vid þig i sijnu Orde/ og þu vid hann i þijnum Bænum/ þegar þu uteys þijnu Hiarta fyrer honum/ og hann eys þar inn aptr Hugsvølun sijns Anda/ Og i einu Orde ad seigia/ þegar þu finnur i Hiarta þijnu Elskuna til Guds z Naungans/ sem alldrei kunna

ad skilia/þegar þu allt þtta fiñur/þa mꜳtt þu fullviss um̃ þ vera/ad
øll heiløg Guddoomsins þreñing er ad Vistum med þier/og þu kant
ecke ad fara a Mis vid þ/ad þu siert Guds Barn/Rom. 8. Ecke einasta
seigest Endurlausnareñ asamt sijnũ Fødur vilia koma til vor/helldur
Vistarveru hia oss giøra. O hvilijkt er þetta Br. M. Hvadañ kiemur
mier þ ad Mooder Drottens mijns kiemi til mijn? sagde Elizabet ford
um vid Mariam/Luc. 1. Eñ meir er þ ad sialfur Drotteñ Drottnaña
vill til vor koma/Ecke so sem hañ kom i Holldeð med Þræls Mynd/
helldur med sijnũ Guddoms Krapte i vor Hiørtu/Eñ þ er eñ þa mest
ad hañ vill Vistarveru hia oss giøra. Þegar vorer Viner heimsækia oss/
þa tefia þeir sialldañ leinge/og þess kærare sem̃ þeir eru oss/þess meira
Angur læta þeir oss epter ad Skilnade/eñ Christur hefur lofad ad hañ
vilie ecke læta oss epter eina/helldur vera hia oss allt til Veralldareñar
Enda/Matth. 28. Ef vier yfergiefũ hañ ecke/þa mun hañ oss alldrei
yfergiefa/nema vier slockvum Andañ/ 1. Thess. 5. þa mun hañs Lioos
i oss æfenlega breña/og vier i vorũ Anda glooande verda. Vorer Vin-
er giøra oss Kostnad þa þr vitia vor/jafnvel þott þ kelie eingeñ epte-
er þeim sm̃ hañ elskar / Eñ hiñ Almꜳttuge og alleina rijke Konungur
Dijrdareñar er ecke Kostnadarsamur þar sẽ hañ er ad Heimbode/Hañ fær
er alls Nægter med sier/þvi allt Silfur og Gull er hañs/og øll Dijreñ
a Mørkeñe/ Ps. 50. Ecke vill hañ neinũ tilseigia ef hañ hungrar/eñ ef
hañ lætur sijna Elskendur vanta þetta so sm̃ hañ opt giører/þa giefur
hañ þeim̃ i stadeñ Allsnægta/Þad Siñe er lætur sier sijna Lucku nægia/
hvad St. Pall kallar Avinning Gudhrædslunar/1. Tim. 6. z þau þigg
ia eins vel af hm̃ eiñ Bita Brauds/so sm̃ full Hus Audæfa. Þegar
Christur umgieckst hier a Jørduñe/kom hañ alldrei so i nockurs Riett-
truads Mañs Hus/ad hañ ei kiæme mz Blessan. Hañ var eñ ecke i Heim
eñ boreñ þa hañ kom i Hus Zachariæ og Elizabetar/ og þau asamt
Barnenu i Moodurkvide fylltust af heiløgũ Anda/ Luc. 1. Hañ kom i
Hus Peturs og færde Moodur hañs Heilsu sijna/Matth. 8. Hañ kom
i Capernaum og gaf hinum Limafallssiuka sijnar Synder kvittar/so
hañ spratt upp og gieck/ Matth. 9. Hañ kom i Jairi Hus/og færde

heñs

hañs Dootkur Lijfed aptur. Hañ kom i Landsꜳlfur Tyri og Sidonis og rak Diøfulen ut af Dootkur hiñar Cananisku/ Matth. 15. Hañ kom i Hus Zachæi/ & gaf þvi Huse Velferd a þm sama Deige/ Luc. 19. So þ mꜳ satt uñ hñ seiga s Petur sagde/ ad hñ hafe geinged uñ kring/ giørt gott & græddt alla sm Underþryckter voru af Diøflenū/ Act. 10. En ef hñ þvilijkt giørde þegar hñ bar vorar Synder og erfidade i þeim/ Es. 43. Hvad miklu stærre Hluke mun hañ nu giøra/ þar hñ situr til Krapkarens hægre Handar/ og er þo ad Vistū med oss ꜳsamt Fødr syñu & H. Anda? Hier uñ mꜳ eg seigia eins & Pꜳll/ Rom. 5. Ef vier erum sætter vid Gud þegar vier vorum hañs Oviner fyrer Dauda hñs Sonar/ þa munū vier eñ fram̃ nu i Sꜳtt komner hoolpner verda fyrer hñs Lijf. Gud blessade Obededom medañ Ork Drotteñs var i hñs Huse/ 2. Sam. 6. Hier er Ork Sattmꜳlans a millum Guds & Mañа JEsus Christus/ s er Nꜳdarstooll fyrer hñs Blood/ Rom. 3. Hvada Blessan mun hønum ecke fylgia? Mig skal þad ecke undra þott ad Guds Børnū i hveriū hañ bygger/ þyke lijted koma til Yferlætis Veralldareñar/ þar hañ sem byr i Himnenum/ hverium ad þioona þusund og tijusiñum hundrad þusund H. Engla/ hañ hefur bued sier Vist i þeirra Hiarta hier a Jørduñe sm hñ elska og hñs Ord vardveita. Þesse er su ønur Verølld/ er eg i Upphafe talade uñ/ hver ed uppbyriast hier i Nꜳdeñe/ eñ fullkomnast sydar i Dyrdeñe/ þa Gud verdur allt i øllu/ uñ hveria Esajas Spꜳmadr Cap. 64. & Pꜳll Postule Sañsaga verda/ 1. Cor. 2. Ad þ hafe ecke Auga sied og ecke Eyra heyrt/ og ei hafe þad i nockurs Mañs Hug edur Hiarta komed hvad Gud hafe þeim fyrerbued er hañ elska. Hana ad byggia/ heñar niootande ad verda/ og i heñe eylijft Lof ad syngia vorum Gude/ sem oss hefur Sigureñ giefed/ uñe oss sialfur hñ fyrer Son siñ JEsum/ AMEN.

Añañ Dag Hvijtasuñu.

Gudspialled / Joh. 3. Cap.

JEsus sagde til Nicodemum. So elskade Gud Heimeñ/ ad hañ gaf ut siñ Eingietena Son / til þess/ ad aller þeir sem a hañ trua / fyrerfarest ecke / helldur ad þeir hafe eylijft Lijf. Þvi eige sende Gud Son siñ i Heimeñ / ad hañ fyrerdæmde Heimeñ/ helldur ad Heimureñ frelsest fyrer hañ. Hvor hañ truer fyrerdæmest eige. Eñ hvor hañ truer eige / hañ er nu þegar dæmdur / þvi hañ truer ecke a Nafn Eingietins Guds Sonar. Eñ þesse er Doomuriñ/ ad Lioosed kom i Heimeñ/og Meñernir elskadu meir Myrkred eñ Lioosed / Þviad þeirra Verk voru vond. Hvor sem illa giører/hañ hatar Lioosed/hañ kiemur og eige til Lioosins / ad eige straffest hañs Verk Eñ hvor sem Sañleikañ giører/ hañ kiemur til Lioosins/ so hañs Giørder verde kuñar/ þvi þær eru i Gude giørdar.

Exordium.

TRwudum Er Allt Møgulegt / Seiger Ritningeñ / Marc. 9. Þad hefur Christeñdoomureñ fram yfer adra Speke ad hañ verkar alla Hlute med Guds Krapte. Synast mætte ad Abraham Fader Trwadra hafe vered nockud Hollodlega Staddur / þegar hañ sagde vid Gud er hañ het hønum siñe Blessu / Hvad villt þu giefa mier ? Eg eñ Barnlaus / Gen. 15. Þviad i þad Siñ hefur Guds Viñur ecke lited nema epter Tymanlegre Farsælld / Eñ Gud giørde betur vid hañ / Þvi hañ þeckte hañs Hiarta / og gaf hønum ecke Einasta eiñ Son vid eine alldradre Kvinu / Gen. 21. Helldur og þar ad auke eiñ Son af hañs Lendum i hverium ad Blessadar eru allar Þiooder / Gen. 22. Þad er JEsus Christus / Matth. 1. Gud Blessadur um Allder / eñ þo fæddur af Fedrunum epter Holldenu / Rom. 9. Sa sem hañ a / hañ er alldrei Barnlaus / alldrei Arflaus / alldrei Hialparlaus / þvi hañ a hañ / hver ad er DRotteñ sem er mattugur til ad hiálpa / hverium Gud hefur giefed Endemørk Verallдareñar til Arfleyfdar / Ps. 2. Þad Barn sem oss er fædt / z þañ Son sem oss er giefeñ / a hvers Herdum ad er Høfdingia Doomureñ / hvers Nafn hañ kallar Undarlegur / Raad / Letia / Sterkur / Fader Eylijfdareñar / Fridar-Høfdingia / Esa. 9. Þeña siñ Eingieteñ Son seiger sialfur Sonureñ ad Fadereñ hafe utgiefed fyrer Heimeñ i þessa Dags Evangelio / til þess ad aller þeir sem a hañ trwa / skule ei fyrerfarast helldur hafa eylijft Lijf / af hverium dyrmætu Ordum eg vil Tvent Hugleida. 1. Hvorsu Deglegt ad sie þesse Gaafa. 2. Hvar til hun gagne oss.

Þu Goode Gud sem oss hefur hañ sialfur Ovedrugum giefed / Styrk oss med Naad þins Anda / ad vier mættum þetta dyrmæta Eyrende so framkvæma ad þier lyke fyrer JEsu Christi Forþienustu / AMEN.

Vilegg-

Vtleggingeñ.

MEñ plaga ecke alletna ad virda eina Gaafu af þvi hversu dyrmæt hun er i siaalfre sier / helldur og hinu / af hveriū hun er giefeñ / og med hveriu Gleđe ad hun er utelaateñ : Eg virde meir þañ Skeink sem giefeñ er af Konungenū / helldur eñ af mijnū Lijka / og sa er mier hvad kiærastur er eg þigg af Fødur mijnū edur Vin þm̄ sm̄ er eins og siaalfur eg. Nu heyrum vier i Textanū / ad þsse Astgiøf sie fra Gude komeñ / eckert kañ þvilijkt ad seigiast edur nefnast / so miklu ædre sem Gud er øllū sijnū Skiepnū / so miklu er þesse Skeinkur Dyrdlegre øllu þvi er adrer giefa / eige sijdst fyrer hn̄s Skulld s giefed hefur. Landstioornareñ i Epheso / er hn̄ villde stilla til Frids Borgar-Mugeñ sm̄ Demetrius hafde uppæst a moote þm̄ St. Paale / Act. 19. Nañ fañ eckert gylldara til ad sefa þa med eñ þ / ad hn̄ sagde / ad Bijlæte hiñar miklu Dianæ i Epheso være af Himnū ofañfalled. So var nu Andskoteñ krepkugur i Børnū Vantruareñar ad Heidingiar skipudust alleina vid þad / sm̄ ædur voru so Olmer ad Ærslū giegnde / af þvi þm̄ þootte þ Soome so mikill ad þra Fulltrue skyllde fra Himnū komeñ vera. Attum vier þa ecke christner Meñ / ad leggia hina mestu Virdingu / Ast ꝛ Elsku a þ sm̄ vier vitū komed vera fra hinū saña Gude / hver ed øllu stioornar bæde a Himne ꝛ Jørdu / ꝛ jafnvel þ s vier køllū hn̄s miñstu Gaafur / sm̄ þo eingar litlar eru / aukhelldur þad ad hn̄ hefur giefed oss siñ Soñ. Jacob seiger ad øll good Giøf ꝛ øll fullkomeñ Giøf kome ad ofañ fra Fødurnū Liosañā / Jac. 1. Eñ af hveriu Gleđe ad Fader Liosañā hafe oss giefed þssa Giøf sm̄ er øllum meire / þ seiger hn̄ oss siaalfur i Gudspiallenu mz þssū Ordum : Svo Elskade Gud Heimeñ. Langt vorum vier fra þvi synduger Ormar / utlager fra Gude ꝛ hn̄s Helgedoome / ad þ være nockurt hia oss nema Eymdeñ ein er mætte hræra Gud til Medaumkun̄ / aukhelldur hn̄ kyñe ad elska oss ꝼ nockra vora Verdskulldan edr Agiæte. Mañeskiañ var so a sig komeñ epter Syndafalled ad Ritningeñ talar þar so um̄ epter Mañlegū Plagsid / Gen. 6. Gud ydrade þss ad hn̄ hafde Mañeñ skapad / ꝛ samt elskade hn̄ oss þo so ad hn̄ gaf oss ecke nockra almeñelega Gaafu / so sem þegar hañ

lætur rigna yfer vonda og gooda/ z Soolena upprena yfer Ranglæta z Riettlæta/ Matth. 5. helldur sinn Eingietenn Son/ og pad ad fyrra Bragde/ ædur enn vier høfdum Vit a / edur nockra Atburde til ad elska hann. J pvi er Kiærleikurenn seiger Johannes / 1. Pist. 4. Cap. Ecke ad vier elskudum Gud/ helldur ad hann elskade oss z utsende sinn Son til Forlijkunar fyrer Synder vorar. Eg ætla ad vorum fyrstu Forelldrum yrde nærsta Raadfatt i Paradijs peg' pau høfdu Gud styggdann/ mundu pau hafa nockra Vidleitne ad blijdka hann? Mundu pau giefa hilt uppa pann Guddoomlega Vijsdooms Raad? Ad Gud skyllde Madur verda til pess ad forlijka Neimenn vid sialfann sig/ fæstijs voru pau til pess/ Atburdern er voru peir einer ad fela sig/ pvi pau voru nakenn/ Gen. 3. Og ad bera Skulldena af sier hvert umm sig/ pesse voru Urrædenn einasta. O hvijlijkt Dypt Audæfana og Guds Speke / Rom. 11. Snemma brautst ut hin Guddoomliga Elska af hanns Hiarta/ strax er hann hafde lagt hinn Riett vijsa Doom a Manenn ad hann skyllde deyia/ lagde hann pa Lyknarfullu Boot mz/ ad Kvinnunar Sæde skyllde i sundurmeria Høggormsins Høfud/ Gen. 3. Petta sitt Myskunar-rijka Fyrerheit hefur hann efnt i Sendingu sijns Eingietens Sonar hijngad i vort auma Holld fæddann af Kvinnunne/ enn pa pegar vier vorum hanns Ovuner/ Rom. 5. Pegar vier enn pa vorum daud' i vorum Syndum/ pesse er hin Guddomliga Elska er Drottenn prijsar hier i Gudspiallenu/ z p ecke umm Skør framm/ pvi Paulus talar hier umm/ Rom. 8. Ad Gud hafe ecke pyrmt sijnum Eingietnum Syne/ helldur giefed hann ut fyrer oss alla/ hann sparade hann ecke til ad fædast i Armood/ ecke til ad verda Land-Flootta/ ecke til ad pola Skammer og Nauddungar af peim sem hann took undann eylijfre Skømm og Naudung. Ecke til ad lijda Krossens Dauda p pa er hann deyddu/ og ecke til ad pola Helvijtis Pijsler p pa sem høfdu giørt Samband vid Daudann og Sættmæla vid Helvijted/ Es. 28. Hann sparade hann ecke fyrer Syndena sem Gude alleina illa lijkar/ Ps. 5. helldur giørde hann i hverium hann alleina velpocknast ad Synd/ jafnvel pott ecke visse hann af Synd/ 2. Cor. 5. Eingenn elskar nockurn meir enn p ad hann giefur sitt Lijf ut p hann seiger Lausnarenn/ enn Gud elskar sinn Son eins og sitt eiged Lijf/ pviad hann er Lioome

Lioome hn̄s Dyrdar/Heb. 1. Han̄ er sa sem er i hn̄s Skaute/en̄ fyrer
þvi ad Gud kun̄e ecke einsaman ad deyia/liet hn̄ sin̄ Son deyia i Man̄
ligu Hollde/i Man̄ligre Nattkuru er hn̄ af Fedrunū hafde/hver fyrer
þvi ad i hønum byr øll Fylling Guddoomsens Lijkamlega/Col.2. Þa
heiter hn̄ sa Madur sm̄ hønū er nærstur/Zach.13. Ja hans Sonur/
jafnvel epter Man̄doomenū/ecke ein̄ Sonur/er sie Attleidingur so sm̄
vier erū ꝥ hn̄s Skulld/helldur Guds himneska Fødꝛ Nattkurlegꝛ Sonꝛ
ꝥ Ihud Guddomsens/þvi Texten̄ seigᵉ ad hn̄ hafe utgiefed sin̄ Einget
en̄ Son. Hvad ecke a ad skiliast epter Guddoomenū alleina/ helldur og
epter Man̄doomenū eingu sijdur/þviad i hm̄ hefur hn̄ Kvøl ꝛ Dauda
lided/ ꝛ allt ꝥ er hn̄ van̄ til Arnadar ꝛ Myskunar syndugu Man̄kyne.
Eingen̄ vill missa sin̄ Son/Jacob villde ei voga sijnū yngsta Syne i þa
Hættu ad læta hn̄ fara mz sijnū Brædrū ofan̄ til Egyptalands/þott
þeir neyddu hn̄ þar um̄/Gen.42.og þeim læge Lijfed a. En̄ Gud gaf
oss sin̄ Son Obeden̄ ꝛ ofurselde hn̄ i Daudans Kvøl fyrer oss/ sm̄ ecke
vorum Syner helldur Reiden̄ar Børn ꝛ af Nattkurun̄e til Satans Þræ-
lar/Eph. 2. Kvinnan̄ su sm̄ umgietur/ 1. Reg. 3. hun villde helldur ad
su sm̄ ecke var Mooder skyllde eignast sin̄ Son / helldur en̄ Lijfed være
af hm̄ teked/so miøg elskade hun sitt Lijfs Afkvæme/hun villde vinna
þad til ad Ovina sijn mætte hafa Glede af Barnenu/so þad mætte þo
Lijfe hallda/þvi hen̄ar Ydur tendrudust upp sijns Sonar vegna seiger
Ritningen̄. En̄ hin̄ eylijfe Brun̄ur Giæskun̄ar vitiade vor ꝥ sijn Mysk
unar Ydꝛ/ꝛ elskade so Heimen̄ ad hn̄ utgaf sin̄ Eingieten̄ Son i Daud
an̄/ uppa ꝥ ad aller þr sm̄ a hn̄ trua hefdu eylijft Lijf. Þegar Drott-
en̄ spaer um̄ Giæsku sijna er han̄ vilie audsijna sijnu Foolke ꝥ Christ-
um og i Christo/þa tekur hn̄ so til Ords/ Malach.3. Eg skal tiaa þm̄
Myskunseme/so sm̄ ein̄ tiaer Myskun sijnū Syne þm̄ er stundar han̄.
Min̄ Herra ꝛ min̄ Gud/vier meigū ꝥ mz Kyn̄roda mzkien̄a/ ad þu hef-
ur sijnt oꝛ meire Myskun en̄ þijnū eingietna Syne a hn̄s Dauda Deige/
Han̄ vard ecke Bænheyrdꝛ er hn̄ beidde ad Reidin̄ar Kaleikꝛ mætte fra
sier takast/Matth.26. Ja/ecke þott hn̄ beidde i þrijar Reisur/
En̄ hvers vier bidiū þig i hans Nafne/ ꝥ villt þu veita oss/ Joh.16.

Þad ſkal ſkie (þeru Þyn eigen̄ Ord) ad ædur en̄ vier bidiū þa villt Þu bænheyra/ Eſ. 65. Þin̄ Eingieten̄ Sonur fieck einga Vægd/ jafnvel þott eingen̄ kyn̄e ad ſtraffa hn̄ um̄ nockra Synd/ Joh. 8. en̄ vier høfū Myſkun ødlaſt ſm̄ til alls ills høfdū un̄ed. Þin̄ Sonur fieck eckert ad ſvala ſier m; i hin̄e bitru Þynu nema Gall ⁊ Edik/ Matth. 27. Læter þu oſſ nockud til handa bera til þſſ ad ſlÿkiaſt hm̄/ Læter þu oſſ drecka hn̄s Kaleik/ Pſ. 119. hier i Nædeñe/ þa kriddar þu han̄ med Svølun Þyne H. Anda. Þu dreiper a oſſ med Sætleik epterkomande Alldar/ ⁊ leider oſſ fram̄ ad ferſkum Vøtnum/ ſo miklu betre Koſte høfū vier nu Þrælarner ad bua vid/ en̄ Þin̄ Eingieten̄ Sonur. Hver er ſa af oſſ ad hn̄ ecke hafe þar hn̄ meige Høfde ſÿnu ad halla/ Matth. 8. Hver er ſo ofſooktur/ pÿndur ⁊ kvalen̄ ſm̄ hn̄ var/ A hvørium hefur þvilÿk Negning leiged? Satt er þ ad han̄ er in̄geingen̄ i ſÿna Dÿrd/ Luc. 24. ad øllu þſſu afloknu/ En̄ vier ſm̄ ad varla drepū hinu min̄ſta vors Fÿngurs i Þin̄ar Reide-Flood/ Luc. 16. ſm̄ gieck yfer Høfud hønum/ Vier ſkulū og in̄ganga i hn̄s Dÿrd ef vier truū a han̄/ og er þ Mæla ſan̄aſt ad vier vin̄um ſo lÿted ſm̄ eckert til þeirrar Dÿrdar ſem han̄ hefur oſſ med ſin̄e Kvøl afrekad/ Þoott vier bærū Jobs Kaun/ Job. 2. og Gieſi Lÿkþræ allt fra Vøggun̄e til Grafaren̄ar/ hia þvi ſ hn̄ þolad hefur þ vorar Synder/ hm̄ ſie Lof/ Dyrd ⁊ Heidur um̄ Allder/ Amen. So hefe eg nu allt hÿngad til nockud talad um̄ Agiæte þſſarar Nimneſku Gæfu/ Epterfylger ad tala um̄ hen̄ar Gagnſeme.

Nytſeme eins Hlutar meten̄ vier af tven̄u/ an̄adhvert ad hn̄ gagnar oſſ til ad um̄flyia hid Vonda/ edr til ad ødlaſt hid Gooda. Hvertveggia fin̄ū vier i Utſendingu Guds Eingietens Sonar/ Þad fyrra kien̄er hn̄ oſſ i Gudſpiallenu med þſſū Ordū: Ad Aller Þeir Sem A Han̄ Trua Fyrerfareſt Ecke. Tvent hefur og Drotten̄ til þeſſ giørt/ ad Þr ſkule ecke fyrerfaraſt ſm̄ a hn̄ trua. Fyrſt þ ad hn̄ hefur lided þm̄ til Epterdæmis/ þad An̄ad ad hn̄ hefur lided þm̄ til Forlÿkunar. Um̄ hid fyrra talar St. Petur/ 1. Piſt. 2. ſeigiande: Chriſtur er dæen̄ fyrer oſſ og hefur oſſ epterlæted þad Dæme ad þier ganged i han̄s Footſpor. Þegar hin̄ gamle Adam ſem byr i oſſ / ẽ ad leggia ut þau

þÿrniæty

Dyrmætu Ord sem̃ Paulus skrifar/ Rom. 8. Ad sa sem ecke þyrmde sijnũ eigen Syne/ helldur gaf hñ ut þ oss alla / Hvar fyrer skyllde hañ ecke giefens veita oss alla Hlute med hm̃? Þa skilur hañ þau um̃ þ sem̃ hm̃ lijkar/ Honum þyker ecke miked koma til þess Lijfsens Brauds sem af Himnum er ofañ komed/ Joh. 6. Hañ vill Kiøt hafa/ Num. 11. Og er ecke til Frids ella/ þ er Sælgiæte Holldsins z þess Munadur/ hñ etur sig fullañ þar af/ þar til þ geingur ut um̃ hñs Naser og sælgar þm̃ er ala hñ so Kappsamlega/ so þr drepast þusundũ samañ/ og verda Helvijtis Ellds-Matur ad sijdustuñe: Eñ þegar Paulus nefner hier alla Hlute/ þa meinar hñ þa ed Sæluñe gagna/ þ er audsært af øllũ þessũ sama Capitula/ hvadañ Ordeñ tekeñ eru/ Hvar af vier sieum/ B. M. ad ecke er Guds Sonur oss til þess sendur/ ad vier skulũ læta epter Holldenu þess Girnder ad rækia/ Rom. 13. ef vier viliũ a Guds Son trua/ so vier fyrerførumst ecke/ helldur so sem̃ hñ er einusiñe dæneñ Syndeñe/ seiger Paulus/ Rom. 6. þad er fyrer Syndena/ og deyr ecke framar / so eigũ vier heñe Daglega ad deyia/ og med hm̃ Daglega ad upprijsa/ ad vier ei framar lifũ i heñe/ so sem̃ hñ hefur sigrad Heimeñ/ so eigum vier ad forsmaa Heimeñ / og so sem hañ hefur utsnarad Diøflenum og troded hñ under siña Barna Fætur/ Rom. 16. So eigũ vier ad reka hañ ut ur Hiarta voru/ med øllu hñs Hyske. Vier eigũ ecke ad hafa eina Klauf epter a Egyptalande/ Ex. 10. helldur brena upp þañ Amalechita mz øllu hñs Gotze/ kviku og daudu/ 1. Sam. 15. med sañre Ydran og Aflæte Syndañа/ so ei verde Israels Rijke fra oss teked. Þad kieñer oss Paulus/ 1. Cor. 11. Ef vier dæmdũ sialfa oss/ þa yrdũ vier ecke dæmder/ Eñ þegar vier dæmumst af Drottne/ þa verdũ vier leidriettер / so ad vier ecke fordæmumst med Heimenum. Þañeg er oss nu Christur sendur til Epterdæmis/ bæde i Lifnadenũ z so i Krossburdenum/ Hvørttveggia er Omissande til þess ad umflyia Tøpunena/ Eñ for giefens hefde hñ lided oss til Epterdæmis/ nema hñ og hefde lided oss til Forlijkunar/ hvar þ til Forlijkunar? Þvi vier vorum missætter vid Gud/ hvers vegna? Fyrer Syndena/ Hvad hafde Syndeñ forþienad? eylijfañ Elld med Diøflenũ og øllum hñs Arum. Hver hefur Synd-

ena burtſtekeds þ hef: Guds Sonur giørt er hñ bar hana uppa Tried/ ſeiger Petur/ 1. Pet. 2. Þvi ſagde Johañes Skijrare/ er hñ leit Chriſtũ koma til ſijn/ Siaed þ Guds Lamb ſm̃ i burtu ber Heimſins Synder/ Joh. 1. Til þeſſa þyker Heimenum lijted koma/ Eg true hañ dylieſt vid ad þar mune ſo heitt i Satans Badſtofu/ ſem Preſtarner ſeigia/ añars mundu Meñ ecke bidia ſier og ødrum ſo opt lega Helvijtis / ſem Meñ giøra / Eñ vilied þier ecke trua þeim / þa trued Guds Orde / trued Ritningũne. Eg veit ad ydur þyker þad lijted Heimſins Børnum/ ad þier ſkulud alldrei um̃ Æfe Gud ſiaa i Dyrdeñe / þvi þier hafed alldrei ſted hñ nie hyrdt um̃ ad ſiaa i Nædeñe/ eñ ſo þyker Pale þad miked ad hañ ſeiger : Ogudliger munu ſtraffaſt med eylijfre Gløtun/ fiarlæger Auglite Guds og Mætte hñs Dyrdar/ 2. Teſſ. 1. Eñ hluſted til hins ad þar mun verda Op og Tañagniſtran/ Luc. 13. Þeir munu eta ſijnar Tungur uť af Pijnu/ Apoc. 16. Þeſſar Pijſter eru Vægdarlauſar/ Jac. 2. Og ecke ſo ſm̃ þeſsa Heims Mootlæte/ hvar Meñ faa nockra Linun a ſtundũ/ þeirra Ormur mun ecke deyia/ og þrra Elldur ecke utſlockna/ Eſ. 66. Þad er eylijf Smaan/ Dan. 12. Eylijf Pijning/ Matth. 25. Og Þoka Myrkrañá/ Jud. v. 13. Sem um̃ Eylijfd er tilbueñ hinũ Ogudligu/ 2. Pet. 2. Ef þier nu hafed nockra Lijkamliga Tilfiñing/ ef þier varla lifad gieted þa ydur vantar Sælgæte ydar z veniuligañ Adbunad/ ef þier gieted ecke af ydur bored nær þier faed Høfudverk edur Sijdu-Sting/ hvad mun þa verda i Ellds-Dijkenu ſ vellur af Ellde z Brenneſteine/ Apoc. 21. Ef ein lijtil Vanvirda er þier ſo kalled i þſſu Lijfe/ kvel: ſo ydar Hiarta/ ad þi' ſvijfeſt einkis til ad hefna ydar/ hvad mun þa verda hin eilijfa Skøm? Þier munud þeink ia ad eingeñ hafe yfer ødrũ ad ſtæra ſig a þſſu Forſmaanareñar Lande/ eñ giæted þſs ad þier munud kveliaſt i Augſijn H. Eingla/ Apoc. 14. hverra Lagsmeñ ad eru Guds Vtvallder/ er þier Fot-troded hafed i ydar Velmagt. Þier munud ſiaa alla Heilaga i Guds Rijke/ Luc. 13. eñ ydur utkaſtada/ jaa/ margañ þañ ſm̃ þier Orietť giørt z uppſvelgt hafed/ z ecke reiknad verdugañ ad þurka ydar Skoo/ þa munud þier ſiaa til Bords ſitia m̃z Abraham/ Jſaac og Jacob i Rijke Himnaña: þeg

ar

ar hiner Fordæmdu Gløtunarettar Syner sia þka fyrst/ þa mun Of-
undar Ormurenn taka til ad byta af Alvøru/ þa mun ecke duga ad sefa
hann med Lijflæke Abels/ Gen. 4. Nie Mannsale Josephs/ Gen. 37. edur
Dræpe Nabothz/ 1. Reg. 21. þvi hann mun alldrei deyia/ Es. 66. Og
vilied þier ecke ødrum Guds Mønnum trua hier til / og seiged/ ad hverke
Esajas/ Jacob/ Petur nie Judas hafe vered i Helvijte/ ad þr kuñe þar
fra ad seigia so sem margur Gloopur lætur sier um Munn fara/ þa tru
ed þo Guds Syne. O þier hin Vantruada Kynslood / hann var i Hel-
vijte þegar hñ kvaldest fyrer ydar Synder/ so þier skylldud ecke fyrerfarast
helldur hafa eylijft Lijf. Eingenn kann betur ad seigia oss hverneg þar
er hattad helldur enn hñ sem þad hefur tilbued handa Dioflenum/ hñ ed
sialfur hefur þolad Helvijtis Pijsler/ hann ed sialfur er þangad ofann-
farenn til ad predika Øndunum i Fangelsenu/ 1. Pet. 3. þad er til ad
straffa þa. Hann er Guds Sonur/ hann ber alla Hlute med Orde sijns
Kraptar / Ebr. 1. Allt Valld er hm giefed bæde a Himne og Jordu/
Matth. 28. Og vard Helvijte hm þo so heitt/ad hñ sveitlest Blood-
enu/ Luc. 22. og hroopade a Kroßenu/ Gud minn/ Gud minn/ þvi hefur þu
yfergiefed mig/ Matth. 27. O Vatns-Boola/ O Heyskræ/ munt þu
þa giera bued vid þennann fortærande Elld? Og þu skallt þar þo eilijf-
lega bua/ nema þu ydrest og truer a Sonenn/ Joh. 3. Vilied þier nu ecke
Guds Syne trua/ þvi þ er so gamallt/ ad hm er lijtt truad af Heimen
um/ þa trued þo Dioflunum/ þier erud vaner þm ad trua þott þr liuge/
giøred þm ecke þann Oriett ad trua þm ecke/ nær þr satt seigia. þeg-
ar Drottenn rak hina mørgu Diofla ut af hinum Ooda Gadareno /
Marc. 5. þa bædu þr hñ ad skipa sier ecke i Underdiupenn/ Luc. 8. þ er
i Helvijte/ þvi so kallast þ/ Apoc. 9. og vijdar/ so kvidu þeir vid þeim
Loga/ sem alvaner voru Kvølunum. Seig mier/ Mun þier ecke bregda vid
ef þier yrde ad Skyndingu burt kypt ur øllu þijnu Sælgiæte og steypt
i Helvijte og Kvalernar eins og hinum Rijka/ Luc. 16. J þessa Sinn lol-
udu Dioflarner Alvøru/ þvi þeir ræku sitt eiged Eyrende/ enn ad þier
liuga þr/ syndugur Madur/ z maala upp fyrer þier Helvijte eins z atra
Konungs Høll / tru þm ecke/ þvi Fader þeirra er Lygare i fra Upp-

 hafe/

hafe/ hañ stood ecke i Samleikanũ/ eñ helldur þeir/ þar fyrer eru þeir i Helvijtte ofañ steypter/ z bundner Myrkrañ a Hleckiũ/ 2. Pet. 2. Til ad frelsa oss fra þessũ Oskøpum er nu Guds Sonur utgiefeñ / til þess er hñ fæddur/ Hudstrycktur og a Krossen negldur/ Eñ Gudspialled seiger oss eñ nu meira/ HEilldur Ad HAñ HEfde EyLijft Lijf/ stendur hier. Þad er vitanlegt af St. Pæls Ordũ/ Eph. 2. Ad vier fædumst dauder i Syndeñe/ þ Nattturlega Lijf færer med sier Andlegañ Dauda. Nær tøkũ vier til ad deya? Þegar vier lifnũ i Skijrneñe/ fiñur Mooder vor christeleg Kyrkia med oss fyrst eitt Andlegt Lijfs-Mark/ fyrer hvern? Fyrer hñ sm̃ af Gude er utgiefeñ til þess ad heimureñ skyllde hafa eylijft Lijf/ so seiger Pall Tit. 3. Ad Gud hafe rijkuglega uthellt yfer oss heiløgum Anda fyrer JEsum Christũ vorn Heilsugiafara / so ad vier Riettlæter fyrer hñs Nad yrdum Erfingiar eylijfs Lijfs/ Eñ sa sm̃ skal eilijfs Lijfs niooka/ hñ verdur hier i Lijfe fyrst ad lifa Andlegu Lijfe / þad hlioottũ vier i Skijrneñe sm̃ sagt er. Þess gietur St Petur er hñ seiger/ ad Gud hafe Endurgieted oss til lifande Vonar/ 1. Pet. 1. Eñ þ kañ audvelldlega aptur ad missast so vel sm̃ þ Lijkamlega/ nema hñ iñre Madureñ sm̃ i fyrstuñe er eins z Brioostmilkingur a sig komeñ/ nema hañ sie Daglega nærdur og endurnijadur / þui lætur Paulus þta fylgia hvørt ødru seigiande/ Tit. 3. ad Gud hafe oz holpna giørt þ Endurgiefningar Laugena og Endurnijungar heilags Anda. Þeñañ Andlega Vøxt z þroska ødlumst vier eins vel fyrer Christũ so vel sm̃ hid Andlega Lijf i Fyrstuñe / þad kieñer oss Paulus / Eph. 2. seigiande: Vier erũ Guds Verk skapader i JEsu Christo til goodra Verka/ hvør Gud hefur tilbued ad vier gøngũ i þm̃. Sæleñ velldur þui ad Lijkameñ vex/ ecke giører þ Fædslañ alleiña/ helldur er hun so sem nockurskonar Medal/ i hvøriu ad verkar Mañsens Ande hm̃ til Þroska þar til hñ fullvaxeñ er. Christur er vort Andlegt Lijf/ hañ er Lijf hñs iñra Mañsins: Fædañ er Guds Ord / i þui verkar hñ mz sijnum Anda/ þar til vier næũ ad vaxa epter fullkomnũ Mæler Christi Allz sẽ Paulus ad Orde kiemst/ Eph. 4. z þta andlega Lijf er mest fooged i Deidingu Hollosins/ þau tuø eru hvørt a moote ødru/ Eins Lijf

Er

er aññars Daude/hiñ gamle Madureñ ꝛ hiñ nyie/ sm̄ epter Gude er skapadur/ þr berast Bana-Spioot epter/ eñ sa er Munureñ/ad hiñ gamle fær squalgad hinū nyia i einu/ so hñ a stundū alldrer vidraknar aptur/ eñ hiñ nyie fær alldrei so drepid hiñ gamla / ad hañ ecke aptur gange. Til fanga verdur hñ tekeñ fyrer Guds Krapt/eñ alldrei verdur honū so fyrerkomed ad ei briotest hñ um̄ so leinge vier erū i Holldenu. Vel sie þm̄ er giefa lagt hin sterkustu Fiotur a hñ/og þvi kallast hñ dauder/ þegar hañ nær ecke ad framkvæma synar Syrnder / þegar Meñ hepta Reidena ꝛ Syrndena ꝛ adrar Tilhneiging" s af þm̄ vaxa med Christi Anda/þa heiter hiñ gamle Adam dauder/ þvi lyser Paulus er hñ seiger/Col. 3. Þier erud dauder ꝛ ydar Lyf er foolged m̄z Christo i Gude. Hver hefur nu afrekad oss þta Lyf: Þad hefur Christur sem ad er vort Lyf/eñ var utgiefeñ i Daudañ fyrer oss so vier hefdū eylyft Lyf. Þad vottar Pall eñ aptur/Gal. 2. seigiande: Eg em Krossfestur med Christo eñ life þo samt/ecke eg nu/ helldur lifer Christur i mier/ eñ þ eg life i Holldenu / þ life eg fyrer Tru Guds Sonar er mig elskad hefur og utgiefed sialfañ sig fyrer mig. Af þessu Lyfe framkiemur hid eylyfa Lyf sem adur er sagt. Meñ bioda ecke daudū Mønnum til Bords/helldur lifande/so mun og eingeñ Bordsettur verda med Abraham Isaac og Jacob/ nema Daudeñ hver ad er Sendebode/ hitte hañ lifande i Christo. Hier seiger i Gudspiallenu/ Ad Gud hafe so Elskad Heimeñ: Þad er alla Meñ/ þvi aller vill hñ ad hoolpner verde/og komest til Sañleiksens Vidurkieñing"/1. Tim. 2. Eñ þvi velldr Fiandmadureñ sm̄ er Mordinge Salnaña/ ad hañs Gudoomlige Kiærleike fær þvi ei til Vegar komed ad aller hoolpner verde. Þvi stendur hier ad þtta eylyfa Lyf hlotnest þm̄ alleina sm̄ a Guds Son trua/eñ hvilyk Saufa er þta Lyf Børnūmqn? Vier kuñū ecke ad leida oss i Hug nie Hiarta hvilykt þ sie nema hvad vier af Guds Orde heyrū/nema hvad Guds Ande syner oss so sem fyrer Spegel og i Raadgatu/ 1. Cor. 13. Þegar hñ lætur oss þ smacka/ꝛ vekur i oss Sætleik epterkomande Allдar/þ er Gnoogt Fagnadarens ꝛ gledelegt Lyferne til Fødursens hægre Handar/Ps. 16. Voter Lykamer verda Englunū jafner/Luc. 20. Ja

 samlyker

samlijk' Christi Dyrdlegū Lijkama/ Phil. 3. Þeir munu einkis vid þurfa ei Fædslu ei Fatnadar/ þvi Guds Rijke er ecke Matur nie Dryckur / helldur Fridur ꝫ Fognudur i H. Anda/ Rom. 14. Þeir munu Dijrdefie Iklædder verda ꝫ skijna eins ꝫ Sool i Rijke sijns Fodur/ Matth. 13. Vorar Sæler munu i Oumrædelegum Fognude lifa/ 1. Pet. 1. Dijrdleger Hluter verda i þier talader þu Borg Drottens seiger David / Ps. 87. er hn̄ spaer um̄ Christnena/ en̄ Paulus seigest hafa heyrt i hinū þridia Himne Oumrædeleg Ord sm̄ eingen̄ fær ut-talad/ 2. Cor. 12. Veralldaren̄ar Sælgiæte er alldrei so miked/ alldrei so margvijslegt ad ei fae Men̄ Leida a þvi/ þr s̄ hafa sijna Vnadsemd þar i verda þo ad kridda þ med Aflæte nockru. Ein̄ skal hungra ædur en̄ Maturen̄ smackar vel/ hn̄ skal þyrsta ædur en̄ Dryckuren̄ þyker honum goodur/ en̄ i Sælu Himnan̄a er eckert Aflæt/ eingen̄ Bid epter nockru/ þvi so sm̄ Einglarner siaa jafnan̄ Guds Fodur Andlit/ Matth. 18. so munum vier og giora þar vier erū Einglunū jafner/ i hveriu oll Sæla er foolgen̄. Job i ollū sijnū Man̄raunū huggar sig þar vid einasta ad hn̄ mune sin̄ Endurlausnara siaa med þssū Augū (seiger hn̄) Job. 19. Þad er med sijnū Lijkamlegū Augum. Þegar Paulus hafde eitt Sin̄ vered i Himnenū og sied Guds Dijrd/ þad var hm̄ so Min̄esstædt/ ad hn̄ ur þvi villde alla Hlute lijda fyrer Christi Saker/ og þan̄eg eru þr lynder s̄ Gud open̄berar sijna Dyrd i Hiartanu mꝫ Von epterkomande Dyrdr. En̄ ef þan̄eg er voit Fæangelse B. M. hvilijkt mun þa Kongs Rijked verda? Þad er ecke ad undra/ þott hin san̄a Guds Kyrkia stynie ꝫ Andvarpe i Himenen̄ epter Guds Barna Sælu/ Rom. 8. þar Guds Andlit lijser yfer hen̄e/ þott ei siaaū vier hn̄ hier Auglite til Auglitis/ helldur so sem i Speigle og i Raad-Gaatu/ 1. Cor. 13. Aristoteles var eitt Sin̄ spurdur ad hvad Frijdleiken̄ være/ en̄ hn̄ svarade ad þ være þ blindan̄ Man̄ ad spyria ad. O oꝫ auma/ þott oss af ollu Hiarta lange epter ad siaa hin̄ lifanda Gud/ þa faa Men̄ þ ecke fyrer Blindu Holldsens/ ꝫ er þo Epterlaungun þsse miklu Indælle en̄ allꝫ Fognudꝫ Veralldaren̄ar. Gud hafde lagt myked til Moisen/ ꝫ prijdt hn̄ med kostulegū Gaafū fram̄ yfer adra Men̄/ ꝫ þo var hn̄ ecke ænægdꝫ nema han̄

mætte

mætte sia Gud/ þad var hm̄ ecke noog ad tala vid hn̄/eins og Madur vid Mañ/ Exod. 33. helldur villde hn̄ og sia hañs Dyrdar Liooma / hefde hañ þ mꝫtt/ ꝫ lifa. Hvilyk er nu Guds Barna Sæla i eilyfu Lyfe / og miklu meire ædre og Dyrdlegre/ eñ ad nockur syndug Tunga fæe ut-talad. Hugleided nu christner Meñ/hvilyka Astgiof Meñ þeiged hafa i Vtsendingu Guds Eingietens Sonar/hn̄ er utgiefeñ til þss ad ei skylldud þier þfarast/ecke breña i hinū gloandé Helvytis Ofne/ ecke verda Lagsmeñ Dioflaña i Myrkraña Fangelse/ecke bera eilyfa Skōm og Forsmaan sm̄ þier med ydar Syndū hafed forþienad / Hañ er utgiefeñ til þess ad þier hafed eilyft Lyf / eilyfa Sælu / eilyfañ Fognud og Vnadsemd um̄ Allder Allda/hvar þier sia munud so sem þier erud sieñer/og þeckia so sem þier frædder verded/ 1. Cor. 13. Þier munud sia Guds Naadign er ydꝛ hefur skapad/ gledia ydur i hn̄s Elsku er knude hn̄ til ad giefa ydur þeña sin̄ Son. Þier munud sia ydar Frelsara er ydꝛ hefur leyst mꝫ synū Dauda ur eilyfu Baſie/ þier munud sia ydar Hollð og Blood upphafed a Guds Tignar-Stool hm̄ til hægre Handar/Þier munud sia H. Anda framgangande af Fodur og Syne/ þañ gooda Anda Guds sem ydur hefur Endurgiefed / Endurnyiad/ leidt i allañ Sañleika/ straffad i ydur Syndena / huggad ydur aptur/ styrkt ydur i Mootgangenum / og þa munud þier fyrst sia ad Harmkvæle þssara Tyma voru ecke verd þrrar Dyrdar ſ ydꝛ er þa auglyst/Rom. 8. Born myn / hveriu vilied þier nu giallda þ þessa stooru Elsku: Hvers krefur hn̄ af ydur? Einkis nema ad þier elsked hn̄ aptꝛ i moot/hvar mꝫ verdꝛ þ giort ecke mꝫ Orde ꝫ Tungu helldꝛ eñ Maungañ/helldꝛ mꝫ Verke ꝫ Sañleika/1. Joh. 3. Gude var alvara ad giefa oß sin̄ Son. Latū oß vera þ Alvoru ad elska hn̄ aptꝛ/ Ef þier elsked mig þa vardveited myn Bodord seiger Christꝛ/Joh. 14. Giorū so/ þa læt um vier hn̄ sia/ad vier elskum hn̄/ edur ef riett skal seigia/ vier siaū þ sialfer og finū þad/þvi ecke þarf hn̄ ad leitast epter hvert vier elskum hn̄ sm̄ rañsakar Hiortun og Nyrun / eñ ef vier vilū vita sialfer hvert vier elskū Gud edur ei/þa sporū eckert fyrer hn̄s Skulld/eins ꝫ hn̄ þyrmde ecke synū Eingietnum Syne fyrer vora Skulld / þviad i

þvi

Þui auglijste hn̄ sijna Elsku-Brenum upp allar vorar Tilhneigingar med Elskune til hn̄s/ hun er eiñ Elldr/ ef vier erū Abrahams Syner/ Joh. 8. Ef vier høfū Tru Abrahams þa giørū Abrahams Verk/ Jac. 2. Hañ villde Foornfæra sijnū eigeñ Syne ꝛ trude Gude ad hañ munde kuña ad giøra hn̄ lifande af Daudum/ Rom. 4. Giørum eins/ offrū Gude þui sm̄ oss kiærast er/ þad er Vilieñ vor/ Lœtū ecke epter honū eins ꝛ David Syne sijnū Adoniæ / þegar hañ sa ad hañ villde rijkia/ Hañ var so Barnsær ad hn̄ neñte ecke ad angra hn̄ / Breytū i ødru epter David/ eñ ecke i þessu/ helldur drepū vorn Vilia þegar hn̄ vill giøra Vppreist a moote Guds Vilia/ ꝛ seigium: Verde þiñ Vilie/ þa mun Gud hn̄ aptur lifande giøra med sijnū vilia/ so ad vier viliū þ sm̄ hn̄ vill/ og ad hn̄s Vilie frām̄kvæmest a oss/ sm̄ er sa ad vier eignumst eilijft Lijf / Þad veite oss Gud Fader af Naad sine og Myskun/ J JEsu Nafne/ Amen.

Þridia Dag Hvijtasuñu.

Gudspialled / Joh. 10. Cap.

JEsus sagde til Phariseaña: Sañlega / Sañlega seige eg ydur. Hvør hañ geingur ei iñ uñ Dyrnar i Saudahused/ helldur stijgur hañ iñ med ødrum Hætte / Sa er Þioofur og Spillvirke. Eñ sa sem geingur iñ uñ Dyrnar/ hañ er Hyrder Saudaña/ fyrer honum lykur Dyravørdureñ upp/ og Sauderner heyra hañs Rodd. Og hañ kallar sijna Saude med Nafne / og leider þa ut / Og þa hañ hefur sijna Saude utlaated/ geingur hañ fram̄e fyrer þeim/ og Sauderner fylgia honū epter/ þuiad þeir heyra hañs Rodd. Eñ ødrum aññarlegum fylgia þeir ecke epter / helldur flyia þeir fra honum / þuiad þeir kieña ei aññarlega Rodd. Þessa Maalsgrein talade JEsus til þeirra/ eñ þeir vissu eige hvad hn̄ sagde þeim. Þa sagde JEsus eñ aptur til þeirra. Sañlega/ Sañlega seige eg ydur/ Ad eg em Dyr Saudaña. Og aller hvører hellst sem fyrer mier komu / þeir voru Þioofar og Spillvirkiar / og Sauderner hlijddu þeim eige. Eg em Dyrnar/ Ef nockur geingur iñ uñ mig/ sa mun frelsast / hañ mun og ganga ut og iñ / hañ skal og fiña sitt

Foodur.

Foodur. Eñ Þioofureñ kiemur ei til añars eñ hañ stele / drepe og fordiarfe. Eñ eg er komeñ til þeſs/ ad þeir hafe Lijf og fulla Nægd.

Exordium.

LRT þu sa sem koma mun / Edur eigum vier ad vænta eins Añars ? Søgdu Johañis Lærisveinar vid Christum / Matth. 11. Er þeir voru sendere fra sijnum Meistara til ad spyria ad hver hañ være. J hverium Ordum þad er ad athuga / ad Messias hefur nefndur vered a þeim Døgum SA SEM KOMA MVN / Añars hefde þeſse Spurning vered nockud myrk og Oskilianleg. Þu ert Christur Sonur Guds/ hañ sem koma skal i Heimeñ sagde Martha fordum vid Lausnarañ/ Joh. 11. Og munde hun ecke hafa andsvarad hañ þañig/ hvern hun þeckte komeñ ad vera / nema Messias hefde svo almeñelega kalladur vered. Þetta ma vijdar sia i Nyia Testamentesins Bookum / og hafa vijser Meñ Gydinga i þeſsu lited til Spaadoomaña i Gamla Testamentenu / hvar ed svo ad kvedur uñ Messiam / ad hañ mune koma/ Svo seiger Esajas / Sia ad Gud ydar Hefnd kiemur / ydar Endurgialld / hañ kiemur til ad frelsa ydur / þa munu og Augu hiña Blindu uppliwkast og Eyru hiña Daufu opnast / þa mun hiñ Halte dansa so sem Hiørtur / og Tunga hiñs Mallausa sijngia Esa. 35. Til hvers Spaadooms medal añara Frelsareñ bender Johañis Lærisveinum / er þeir friettu hañ ad hvert hañ være sa sem koma munde. Þetta upplijser þau Ord er vor Endurlausnare talar i Þeſsa Dags Evangelio / er hañ seiger :, Ad aller þeir sem fyrer hañ komu hafe vered Þioofar og Spillvirkiar / Hvar hañ meinar epter mijnum Fafroodum Skilninge þa sem fyrer hañ komu og eignudu sier Nafn hins mikla Hyrders og villdu frelsa Gydinga af Vallde Romverla / eñ bøñudu ad giefa Keysaranum Skatt / Þvilijker voru Theodas og Judas Galileus/ uñ hveria Gamaliel talar i Postulaña Giørninga Book. 5. Cap. Eñ hvernig sem þvi er vared / þa talar DRotteñ hier ecke uñ Spameñena er voru Riettlætesins predikarar og spaadu uñ hañs Tilkomu / og tøludu af hañs Anda / helldur añadhvert uñ þeſsa sem nu hefe eg nefnt / edur Einhverja þeirra Lijka / þott Søgurnar geinge ecke uñ þa / Eñ fyrer þvi ad DRotteñ visse fyrer / ad epter sijna Hiervist a Jørdunne mundu uppriisa Fals Christar og Fals Spameñ / ecke sijdur eñ fyrer sijna Tilkomu i Heimeñ / þeir ed koma mundu til Guds Barna i Saudaklædum / eñ iñra voru þeir glefsande Vargar / Matth. 7. Þa seiger hañ hier i Gudspiallenu / hvert ad sie Merke hiñs saña og mikla Hyrders Saudaña / epter hverium adrer Hyrdarar eiga ad breita / er hañ sett hefur yfer Hiardernar / Act. 20. So og a sijna Saude / er hañs Raust alleina Epterfylgia. Vier villium af Gudspiallenu þetta Tvent Hugleida. 1. Hverneg Kieñendunum eige hattad ad vera. 2. Hverneg Tilheyrendurner eige ad skicka sier.

O Þu sem ert Hiñ Mikle Hyrder Saudaña fyrer Blood þeſs Eylijfa Testamentis / HErra JESV Christe / Styrk oſs hier til med Fulltijnge þijns gooda Anda / Bænheyr oſs fyrer þijna Forþienustu / AMEN.

Utleggingeñ.

ÞAR Vor Endurlausnare nefner HYRder i Gudspiallenu/ þa meinar hñ i fyrstu sialfañ sig/ þvi hñ er Hofdinge Hyrdaraña s̄ Petur voktar/ 1. Pet. 2. Aller adrer Hyrdarar hafa sitt Embætte af hönū/ þeir sem ad hañs Vilia eru setter yfer Hiördena/ þvi byriar öllū þm̄ hñs blessudu Dæme ad fylgia/ og er þ sierdeilis þrent sm̄ þetta heilaga Gudspiall vÿsar oss til/ sm̄ er. 1. Ad þr sieu iñ um̄ Dyrnar geingner/ þ er riettelega kallader. 2. Ad þr læte Saudena heyra sÿna Raust. 3. Ad þeir gange undañ þm̄. Hvad hinu Fyrsta vidvÿkur/ þa seiger Paulus ad söñu/ Hebr. 5. Eingeñ take sier þetta Heidur til/ helldur sa sm̄ kalladur verdur af Gude so sem Aaron. Hvilijk Kallan brukast ad söñu ecke nu/ z jafnvel ecke i gamla Testamentenu epter þ Gud skipade Konungana yfer sitt Foolk. Spameñena kallade hañ ad söñu/ eñ Kieñemeñerner voru af Konungunum setter. So skickade Salomon Kongur Zadoch Kieñemañ i Stad Abiathars/ 1. Reg. 2. og Josaphat tilsette Prestana i Huse Drottens/ 2. Chron. 17. Olle þ þvi/ ad a medañ Gud hafde sialfur Stioornena i Israel/ þa skipade hñ öllū Hlutū fyrer Medalgaungu Moyses og añara sIña Þienara/ Sijdañ hefur hñ feinged Konungunū þvilijkt i Hendur/ og ödrū Valldstiettū/ epter þvi sem hvöriu Lande hagar. So var og Aaron bæde kalladur og vÿgdur þ Medalgaungu Moysis/ Exod. 28. Drotteñ JEsus kallade ad söñu sÿna Postula sialfur/ Matth. 10. eñ epter hñs Dÿrdarfullu Himnaför voru hñs Kyrkiu-Þienarar af Möñū kallader/ þvi Matthiam z Barnabam utvöldu Postularner/ jafnvel þott Hlutureñ ad Guds Vilia fielle yfer Matthiam/ Act. 1. Biskuparner i Epheso voru af Möñum kallader/ ecke sijdur eñ þr sm̄ Titus Erkitar Biskup nidurskipade um̄ Borgernar Tit. 1. og kallar St. Paall ad þr sieu af H. Anda setter yfer Hiarderner/ Act. 20. So skickudu þr Paulus z BarnabasÖlldungana i Lystris z Iconio/ Act. 14. og þisse Skickan hiellst allt þangad til Gud gaf sÿnū Söfnudū Christeñ Yfervölld. Þetta seige eg til þess ad eingeñ Guds Þienare efest um̄ sÿna Kallan / þegar hañ er af Christelegu Yfervallde kalladur/ s̄ Gud hefur þta umboded/ nema hñ hafe med Svikum og Prettum/ Gafum og Mutū stolest iñ i Sauda

Hused/

Nuſed/ þa er hañ eingu betre eñ Þioofur og Spillvirke/ og hefur ſier eingrar Guds Adſtodar ad vænta i ſÿnu Kalle z Embætte/ hverſu vel ſm̄ hañ þikeſt ad ſier vera. So eru þr nu af Gude kallader ſm̄ eru af Konungeñ kallader edur þm̄ ſem hn̄ hefur þad Valld i Hendur feinged/ þvi hn̄ er Guds Vmbodsmadur a Jørdufie/ eñ þeir hn̄s/ ſem af hm̄ ſetter eru/ þo med þvi moote ad þr ecke bruke nein Oleifeleg Medøl hier til/ og er þ ecke lÿtil Huggun fyrer þañ ſm̄ a Daglega Mootſtødu ad veita Satan z vondū Møñū hn̄s Þienurū/ ad hn̄ er af Gude kalladur i þa H. Stiett/ þvi mættugr er Gud ad vardveita ſÿna Þienara er hm̄ treyſta/ og ei breſtur hn̄ Viliañ til þeſſ/ þr eru ſkrifader i hn̄s Høndū/ Eſa. 49. Hver vill þm̄ granda fram̄ yfer þad hn̄ leyfer. Eg vil um̄ þa ſeigia eins z Bileam ſagde um̄ Iſrael Fordū/ þvi ſkyll da eg bølva hm̄? Hiñ ſterke Gud bølvar hm̄ ecke/ þvi ſkyllda eg ſtugga vid hønū? Jehova ſtuggar ecke vid hønū/ Num. 23. Eñ hañ leyfer eckert nema þ ſm̄ er til hn̄s mikla Nafns Dÿrdar/ og þm̄ fyrer beſtu/ er hønū af Tru og Dygd þioona/ og er Sæmd ad taka þvi af hañs Hende/ hveriū ſm̄ hm̄ lÿkar þvi ad ſkipa/ þeir meiga ad vÿſu tilreikna ſier þ ſm̄ Paulus um̄ ſig ſkrifar/ er hn̄ ſeiger: Eg veit hveriū eg hefe truad/ og eg em full-trua ad hn̄ er mættugur ad vardveita þad ſm̄ eg hefe hønum til-truad/ 2. Tim. 1. Nu er þad ecke noog Br. M. ad Meñ ſieu kallader/ nema Meñ giøre z Guds Verk med allre Athygle. Judas var kalladur/ Matth. 10. og gieck i fyrſtu iñ um̄ Dyrnar/ þvi hn̄ hafde medteked þetta Embætte med þm̄/ ſagde Petur/ Act. 1. Eñ hn̄s Setur vard i Eyde/ og hañs Biſkups-Doom medtook eirn añar. Og þvi vil eg tala um̄ i ødru Lage/ hverneg oſſ byrie ad fooſtra Guds Saude.

SAVDerner HEyra HAñs Rødd/ ſeiger i Textanum. Drotteñ talar hier epter Sidveniu Gydinga Lands og añara Landa/ þar ed Hyrdararner brukudu og eñ nu bruka i Dag eina Hliood-Pÿpu til ad kalla ſamañ Saudena/ ſo ad þott margar Hiarder ſieu a Beit i einu Haglende/ ſamt þecker hver ein Hiørd ſÿns Hyrders Muſt/ z ſkiler ſig ur ødrū Sauda-Flock nær hun lætur. Ef Røddeñ ſkal heyraſt/ þa ſkulu Meñ hroopa. Þetta Ord Rødd/ þÿder opt-lega Kieñingu i

Rikninguste þar er Rødd eins Hroopanda i Eydemørku seiger Esajas 40. Hvad Johañes Baptista þyder uppa sig z syna Kieñingu/Joh. 1. Þot skipar og Gud Kieñemøñunum ad upphefia sijnar Radder so sem adrar Basunur/Esa. 58. Þad er hin Andliga Hyrders Pijpa/hveria ad hañ sm̃ er hiñ mikle Hyrder Saudaña/ Hebr. 13. hefur oss sijnum Smala-Moñū i Hendur feinged/hvers Eign ad Sauderner eru/eñ til þss z heyr* mikel Kostgiæfne z Astundan Br. M. ætled ecke ad þ mune einu gyllda hvad þier hrooped/noog Hæreyste meiga Meñ heyra a stund um/þad þykur um̃ Eyrun eins og añad Stoorvidre/ eñ þvi er ecke so hættad sem Þyknum er kom yfer Postulana/Act. 2. I hveriū ad bioo H. Ande/ þvi þ er ecke Guds Ord sm̃ sumer Meñ tala i helgū Stad/ eñ hñ bygger allțijd i sijnu Orde er hñ i fyrstu iñblies i Hiørtu Postul- aña z añara Guds Maña/þad er eins z Sterkvidred sm̃ Elias fañ i Hellreñū a Guds Fialle Horeb/ 1. Reg. 19. þad klauf i sundur Fiøll- eñ og braut Klettana/eñ Gud var þo ecke i Vedrenu/so eru Kieñingar sumra Maña/þær skafa iñañ Eyrun a Folkenu/eñ eckert kiemst i Hiar- tad/þvi þar er eckert af Skynseme/eckert af Rææde/og eckert af Guds Orde/ þad er Sky fyrer utañ Regn / so sem Judas Postule talar um̃ Guds Dyrkan sumra Maña. Hvad mun vallda þessu Br. M.? Þvi Meñ hyrda so lițed um̃ ad safna þvi i Kornhlødu Hiarta sijns / er Guds Hiuum byriar ad giefa. DRotteñ kallar hañ Þioon sælañ/ Luc. 12. er giefur þm̃ siñ Verd i riettañ Tijma. Hier af mæ sia hvad stoor Framsijne og Arvekne ad heimtest ad einū Guds Ords Þienara/ sa sm̃ a ad giefa hveriū einum i riettañ Tijma þad høñū ber / hñ mæ adgiæteñ z ecke koomlætur vera/sie nockur sturladur/sie hñ Ofroodur/ sie hñ hyrdulaus/ sie hñ þverbroteñ/ sie hñ Efasamur/Ad øllu þessu æ eiñ Guds Þioon ad giæta / og læta eckert Verk/ einga Syslan edur Vmsvif Tijmañligra Hluta sig hindra fra/ad giefa sierhveriū af þss um i riettañ Tijma þ sm̃ þm̃ ber / ef hañ vill giora Verk DRottens Guds sijns trulega. Og nema vier so giørū / þa er ecke ad dyliast þar vid/ad vier munū ecke einasta Launeñ missa/helldur z þar a ofañ straff ader verda so s hiñ vonde Þioon er groof sitt Pund i Jordu/Matth. 25.

25. Vered þvi kostgiæfner og ætled ecke ad þad sie noog ad vier høfū Nroos af Mønnū/ þvi ef vier leytū epter þvi/ þa erū vier ecke Christi Þienarar/ Gal. 1. Og um̄ allt fram̄ þa lærum siælfer Guds Vilia ad þeckia af hans Orde/ þar i a eins Guds Þienara Kieñing folgeñ ad vera/ ad kieña Mønnū ad þeckia Syndena/ ad sia hana kvitka z ad fordast hana. Hølldū vier ecke so i Buskap vorum/ ad þott Foodred sier gott/ þa varde miked um̄ hverneg þvi sie hagkart/ ætlū ecke ad þ mune vera ødruvijs i Andligum Hlutū. Meñ seigia ad Foolked skule ecke syndga/ eñ þo giøra Meñ a stundum ecke so skilmerkelega Grein a millum Goods og Ills so hiñ Fræfroode lære ad þeckia Syndena/ og þ velldur þvi ad margt þ sm̄ lioott er verdur Dygdhallded/ edur ad minsta Koste eingeñ Okostur. Meñ seigia þr skule ecke syndga/ eñ ei seigia Meñ so gløgt hverneg þr skule varast Syndena/ edur leggia þm̄ Raad af Guds Orde hverneg þr skule sia sig vid þeirre edur þeirre Synd er einhver kañ ad vera hneigdur til. Meñ seigia ad þr skule ecke syndga/ eñ tala næsta dauflega þar um̄ hvad hver Synd epter sig leider. Guds Reide nefna Meñ ad søñu/ eñ ræda ecke so Skilmerkelega um̄ þad fyrer hver Verk hun opeñberast af Himnum ofañ yfer Mañaña Børn/ jafnvel þott Meñ siæe þau Daglega þ Augū sier/ og nær Meñ þañeg breika/ ætla sumer ad vel sie Predikad Guds Ord/ og ad þr sieu gooder Verka meñ i Christi Akre/ eins z hñ hafe ecke siælfur Merke sett uppa sijn Ord/ þar ed hañ seiger/ ad þau sieu Lijf z Ande/ Joh. 6. Eñ sumra Maña Kieñingar eru daudt Hiegooma Rugl/ og ablat meir Bana eñ Lijfs. Þegar St. Paall er ad tala Mæle voru/ 1. Cor. 9. Ad Meñ skule hafa Upphellde af Þioonustuñe/ þa færer hñ til sijns Maals þa Løg maals Grein er stendur/ Devt. 25. Þu skallt ecke Mullbinda þ Naut sm̄ þresker/ eñ eg ætla ad ei þurfe ad Mulbinda oz suma þegar Guds Eyr ende a ad tala/ vær giørū þ sialfer a stundū/ edr z Otteñ edr Fe-Gyrnd eñ/ eñ þegar eta skal tyfū v. er Muleñ af/ z uppfyllū so þ sm̄ Drotteñ seiger þ Muñ Ezechielis um̄ Veku Meñena i Juda : Aller eru þeir Mællauser Hundar z kuña ecke ad giellta/ Ezech. 56. Eñ þss graad-ugu Hundar verda þo alldrei sadder. Þetta vil eg hafa sagt þm̄ ed bru

ka Nafn Evangelii til Akala alleina/ & Þ er þo allt añad eñ Evange
liũ er Þr tala. Ecke þañeg Brædr mijner/ helldur filged Bode Peturs
er hñ seiger/ 1. Pet. 5. Foostred Guds Hiørd sm ydur er a Hendr fal-
eñ & giefed Giætr ad heñe/ ecke af Naudung helldur fuslega/ verande
ecke skiem̃elegs Avinings giruger/ helldur med fusũ Huga/ & ecke so sm̃
drottnande yfer Søfnudunum/ helldur so sm̃ Þr ed sieu Fyrermyndan
Hiardareñar. Gud hefur sett oss yfer Hiørd sijna/ þvi eigũ vier Hyrd
arar ad vera & ecke Drottnar/ þvi eiñ er vor Drottiñ Jesus Christus
hiñ mikle Hyrder Saudaña/ Þ mæ & eingeñ Affsøkun vera þott sumer
hafe lijtel Laun/ Hvad hafde Paulus & Barnabas/ & hiner Postular-
ner? Sa s̃ þioonar Christo Þ lijted/ hñ hefur stærra Lien af Gude þeig
ed eñ hiñ sm̃ hefur yferfliootanlegt/ so eg þore ad seigia ad hañ mun
fegur skijna i Dijrd sijns Herra eñ hiñ/ þott bæder giøre þeir eins vel
Skylldu sijna. Giætum og t þridia Maka Þss sm̃ Petur miñer oss a/
ad vier sieũ Fyrermyndan Hiardaña. Pad er Almeñelega hallded/ ad
af Oheilũ Forelldrũ kuñe ecke heilbrygdt Affkvæme gieted ad verda/
Nu eru Kieñemeñerner Andleger Fedur allra Þra sm̃ Þm̃ til-truad er/
eñ ef Þr eru lijttvander ad Hluk sijnũ / og hyrda ecke um̃ hverneg þeir
lifa/ og eru i þañ Mæta Andlega vanheiler/ hverneg meiga Þr Gude
Andleg Børn fæda. Sonakorn mijn seiger Paulus vid þa i Galatia/
mz hveria eg aptur ad nyiu þungbueñ er þar til Christur myndadest i
ydr/ Gal. 4. Eñ hverneg gietur Christur vorded i Þm̃ myndadr/ hverra
Mooder/ Þ er Kieñemañsins Sæl afneitar øllu christelegu Athæfe/
eñ hlijder Dioflenũ i Ogudlegu Fram̃ferde/ og þoott ad Gud kuñe ad
fram̃kvæma sitt Verk i sumra Tilheyrenda Hiørtũ Þ Nad sijns An-
da sm̃ ad verkar i Ordenu/ þa er þad ecke hinum Ræangsnuna Kieñe-
Fødur ad þacka/ Ad søñu hefur hñ med sijñe Þioonustu vered Medal til
ad hun er i Skijrneñe endurfædd/ Verda mæ og ad hñ kale Þ eitthvad
af Predikunarstoolnũ er heyrer til Sæluhiælpar og Lifnadarens Be-
krunar/ eñ hvad gagnar Þ? Þegar hñ hvad mest ámiñer og eggiar a
hinar Andlegu Dygder/ Kiærleikañ/ Mijskunsemena/ Hoogværdena/ og
i einu Orde ad seigia a Deydingu sijns Holldz og Bloods/ þa sijner hñ

ko

þo i Verkunū/ ad þm̄ Hlutū sie Omøgulegt af stad ad koma er hn̄ bydur af Predikunarstoolnū/leggiande so þ Ok a Herdar Læresveinañā er hn̄ ecke snerter med hinū minsta Fijngre/ Matth. 23. O vei/ O vei/ Hvilijk Gudløsin er þ nær Embætte Forlijkunarenar er þañeg brukad Andskotanū til Þioonustu? Þetta er hin mesta Landraada Søk i giegn Gude / þvi þad er ecke einasta hn̄s Þegna undañ hm̄ ad ræda/ helldur bruka þa a moote hønū/ eñ giefa sig i Lid med Satan/hver ad er svareñ Ovinur hiñs alvalda Konungs. O hversu skielfeleg mun þra Pijna verda um̄ alla Eilijfd er þañeg vanbrukad hafa Mindugleika sijns Embættis/ so eg er viss um̄ ad hver s̄ kyñe ad leggia Eyrad vid Helvijtis Muña z mætte heyra Oop z Taña Gnijstran hiña Fordæmdu/ þa mundu þo Kieñemañaña Hlood yfertaka/eg meina þra s̄ hafa leidt hn̄s Hiørd/sm̄ med Guds eigeñ Bloode er Endurkeypt/Act. 20. a Veg Gløtunareñar/bañande so Møñum iñ i Himnarijke/og sialfer koma þr þar ecke iñ/Matth. 23. Fyrer þvi Drotteñs Kieñemeñ/verda ecke eins og Vordur þær ed standa a Heidū uppe/z vijsa ad søñu Vegeñ/eñ ecke fara þar ur Stad so þær leide hiñ Vegfarande til Hybijla/ ecke eins og Klucka su er hanger fyrer Kyrkiudyrū/hun kallar Foolked til samans til Guds Orda Heyrn"/eñ sialf heyrer hun eckert. Treyste z eingeñ þar uppa ad hn̄s Embætte sie Heidarligt edr ad hn̄ hafe Guds Vm̄bod a Hende/nema hn̄ gange verduglega þre Kallan hvar iñe hn̄ er kalladr/Eph. 4. Malmureñ i eiñe brosteñe Klucku kañ goodur ad vera/ eñ samt er hun ecke miøg hæf til Þioonustugiordareñar/ so er og Embættid jafnañ Heidarligt/eñ þ lijdur Vanvirdu a stundū fyrer Oskyckun og illa Breitne þeß sm̄ þad Starf er a Hendur faled. Edur seiged mier / Hvad kuña Tilheyrendurner ad þeinkia añad um̄ hn̄ s̄ ei giører nema bender med Fijngrenū til Guds Vegar/ eñ sialfur geingur hañ ecke / helldur eñ þad / ad añadhvert meine þsse Madur eckert af þvi hn̄ talar/edur og ad sa Gud/ er hañ kieñer/mune ei vera so miøg vandur ad Lijfernis Hattū syndugra Maña sm̄ hn̄ seiger: Læte Meñ sier þvi ecke nægia þar med / ad þeirra Kieñingu er hrœsad / jaa/ ecke þott hun sie mikillrar Hroosunar verd i sialfre sier/nema Meñ fram-

kvæme

kvæme þ i Verkunū er Meā tala med Muñenū. Eg vil hier um̄ vidlÿkt seigia z Endurlausnareñ fordū vid Lærest veinana/ Luc. 10. Fagned ecke af þvi ad Andarner eru ydur undergiefner/helldur af þvi ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnum. So vil eg seigia: Glediest ecke so þar af ad þier hafed af Gude þeiged goodar Gafur til ad kieña / helldur meir af þvi ef ydar Søfnudur Leidriettest / geingur a Guds Veige/ elskar Gud z hn̄s Ord/ef hn̄s Rÿke uppbyggest a medal ydar/eñ Andskotans verdr nidurdreped. Glediest af þssu B. M. z legged allt Kapp þar a / hvad ydur audvelldlega takast mun ef þier fylged Bode St. Pals/er hn̄ skrifar til Timotheū; Vert Fyrermyndan hiña Truudu i Ordenu/i Vm̄geingnene/ i Kiærleikanum/ i Andanū/ i Hreinlÿfenu/ 1. Tim. 4. Og hefe eg nu nockud talad um̄ Skylldu Kieñemañaña. Epterfylger med fam̄ Ordū ad seigia um̄ Tilheyrendaña Skylldu/ Hun er Tvøfolld/ Ein vid Gud/og øñur vid hañs Þienara/Hin sÿdare hanger af hiñe fyrre/ Og þvi vil eg fyrst þar um̄ tala.

Hier stendur i Gudspiallenu: SAuderner Fylgia Honum Epter/ Þvi Þeir Þeckia Hañs Raust. Eg hefe nockrum Siñum þar um̄ talad i Book þssare myner Elskañleger/ hvad oss eige ad knyia til þess ad heyra Raust Drottens ǭ er hn̄s Ord/ þvi vil eg þss færra þar um̄ tala i þessū Stad/ sasnvel þoott alldrei sie good Vÿsa of opt kvedeñ. Hier stendur ad SAuderner Fylge HØNDernum EPTer / Af þvi AD Þeir Heyra Hañs Raust. Hvad er þad / hønū epter ad fylgia? Hyrderen̄ er Christur/ þ er ad fylgia hm̄ epter/ad lifa Christeliga. Hvad er ad lifa christelega? þ er ad hallda Guds Bodord/ef ecke fullkomlega sm̄ Omøgulegt er/þa þo ad þvi Leite sm̄ oss er møguligt. Hañs Matur og Dryckur var ad giøra hn̄s Vilia sm̄ hn̄ sende. So a oss eckert so kiært ad vera ǭ ad giøra hn̄s Vilia/Joh. 4. Elska skallt þu Drottenn̄ Gud þiñ/þad er hid ædsta og mesta Bodord/Matth. 22. Eñ hvad seiger Christr? Joh. 14. Ef þier elsked mig þa vardveited mÿn Bodord. Hañ vegsamade Guds H. Nafn þ. Møñunū: Ef vier viliū hm̄ epterfylgia/þa lætū oss þad fiarlægt vera ad misbruka hn̄s Nafn til ad leggia þ vid Hiegooma/eñ þo miklu sÿdur ad liuga vid þad/sveria edur

Fiølkynge

Fiølkynge fremia. J einu Orde ad seigia/ Christur s ecke var Løgmæ-
lenu undergiefen / han uppfyllte allt Løgmæled / So eigum vier af
fremsta Megne ad æfa oss i Hlydne allra Guds Bodorda/ z ecke skamta
oss sialf hvad miked edur lyted vier viliū hallda þar af. Ecke ad elska
alleinasta Fødr z Moodr/ en hata alla adra/ ecke ad vera einasta Mein
laus i Egtageingne / og Goodviken vid Naungan / en kreinkia hans
Husfru edur Frændkonur/ Ecke alleina ad vakta sijn Augu s Laus-
læte/ en stela þo Naungans Gotze og svijkia hn i Kaupū og Sølum.
Ecke er þ noog ad læta hn̄s Fiemune kyrra/ en Baktala hn þo og O-
frægia/ sæ/liuga uppa han Lȳtum og Skømum/ Bera Fals-Vitne a
mooke hønum/ edur neita hønū Sanleikans Vitnes/ sm̄ er allt hid sa-
ma. Ecke duger þetta B. M. Ecke er þ Christo epter ad fylgia/ þvi
sa sem er sekur i einu af Bodordunum/ han er brotlegur i øllum/ Jac.
2. Þar s er ad þvi vijsu ad ganga/ ad sa sm̄ lætur epter sier nockud af
þssu/ og dryger þad vijsvitande a mooke Samvitskuñe/ hañ er ecke af
Christi Sauda-Huse. Hvad er hn̄ þa? Han er Brædd Ulssins/ sm̄ er
Andskoten / og mun hønū ad eylijfu Herfange verda/ nema han snue
aptur/ en hverneg vill hn̄ fæ þad giort/ nema hañ heyre Raust hins
gooda Hyrders/ nær hn̄ kallar. Þvoed ydur/ hreinsed ydur/ taked ydar
Jllsku Breytne fra mijnu Auglite/ læted af Jllu z læred gott ad giøra/
Esa. 1. Þesse er hn̄s Raust / og ef þier af Hiarta ydrest ydar vondra
Verka/ og læted ydur angra ad þier hafed Gud styggdan/ þa lætur hun
en þa hærra/ er hn̄ seiger: Komed til mijn aller þier s erfided z Þunga
erud þiader/ eg vil endurnæra ydur/ Taked a ydur mitt Ok og læred af
mier/ þviad eg em hoogvær z af Hiarta lijtelætur/ z munud þier finna
Hvijllo Salnū ydrum/ Matth. 11. Þesse er Raust hins gooda Hyrders
i allre Ritningunē/ i øllu Guds Orde/ og þañeg er eins Hroopanda/ eins
Predikara Raust ad vera i Eydemørku Veralldar þssarar. Þier vited
B. M. ad vier Daglega syndgumst/ Lastana Greiner spretta ydulega
ut ur þrre Molld s vier erū giørder af/ sijdan Fiandmadurenn sæde þar
Jllskunnar Sæde/ þær verdur af ad høggva/ so odt sm̄ þær vaxa. Med
hveriu þa? Med Guds Orde sm̄ er eitt tvy-eggiad Sverd og fromgieck

af Hñs Muñe/er Johañes sa ganga a mille Lioosastiakaña/Apoc.1.
Guds Ord er eitt Elld: sa ed breñer upp øll Saurende Syrnda z Lasta
sm̃ oss eru medfædd/ pad er eitt Hamar er sundurmer Hiørtu vor/ so
þau verde Bustadur Guds/og sundurknosar vorn Anda/so hañ verde
pad Offred sm̃ Drottne lijkar/Ps.51. Her umm talar hañ so hia Jere-
miam 23. Er ecke mitt Ord so sem Elldur/seiger Drottenn/og so sm̃
eitt Hamar sa ed Kletteñ i sundur molar? Guds Ord er eitt Elldur sm̃
sagt er. Aaron sagde fordum sier til Afbøtunar/Miñ Herra/eg kast-
ade Gullenu i Elldeñ/og vard þar af þesse Kalfur/Exod.32. Rieft-
truads Mañs Hiarta er hvøriu Gulle dyrmætara/kostnu þvi i þeñañ
Elld/ þar af mun sialfkrafa vaxa eitt Kalfur / ecke Soqvirding E-
gyptalands so sm̃ Aarons Kalfur/ helldur ein lifande Foorn og Gude
þacknæmelig/ s̃ eru Kalfar Vara vorra/Os.14. Þesse er su Skylld-
añ er vier eigũ Gude ad giallda/z giølldũ vier/ef satt skal seigia/Br.
M. ecke i hañs / helldur i vorar Þarfer. Jardnesker Hyrdarar fæda
Saudena fyrer Ullena og Mioolkena/eñ DRottenn fæder sijna Saude
þ alls eckert/Einkis krefur hñ af þm̃/nema ad þr skule Olkast sig og
elska/og ætte þ ecke ad vanta Christner Meñ/þvi ef vier elskum vora
Lanar-Drottna fyrer þ þeir giefa oss Føt og Fæde/og vinnum þm̃ all-
tijd þo nockud til Þarfa. O þvi skylldum vier þa ecke elska hiñ gooda
Allsheriar DRottenn/er ecke einasta fæder og fooſtrar Lijkame vora/
helldur og elur Sæler vorar a þssu himneska Manna/jæ/a sijns Ein
gietens Sonar Holldе og Bloode/ s̃ er Lijffins Braud af Himnũ ofañ
komed/Joh.6. Verũ þvi ecke so Illgiarner a moote sialfũ oss/ad vier
daufheyrumst vid þessa gooda Hyrders Raust / hver ed fooſtrar oss i
lystelegum Grashaga/og leider oss ad ferskũ Vøtnũ/ Psalm.23. Øll
syndugs Mañs Olucka kiemur þar af/ad hañ liær ecke Guds Raustu
Eyru/ hverneg meiga þeir trua nema þm̃ sie predikad? seiger Paall/
Rom.10. Eñ eg mæ spyria/til hvers skulu þr predika/nær eingeñ vill
heyra? Og hverneg a Guds Ord ad verka i Hiarkanu nær þ kiemst ecke
i giegnu Eyrun/sm̃ eru Dyr Hiartans. Lamparner voru fyrst kveikt-
er i gamla Testamentenu modur eñ Reykelsid var tendrad/Exod.27.og

so

so verdur Skilningurenn fyrst ad upplijsast / ad Manneskian þecke Gud z sialfann sig ꜳdur enn Syrndenn kviknar/og Audmyktenn lifnar til ad af neita sialfū sier/ enn elska Gud. Enn hvar er slijka Guds Giøf ad fꜳ/ nema i hn̄s H. Orde/þau eru Lampar þr/ Ps. 119. sm̄ Reykelse vorr-ar Ydranar/vorrar Truar/vorrat Bænar/Reykelse Elskun̄ til Guds z Naungans skal kendrast med/so þrra Ilmur stijge upp fyrer Guds Nꜳsꜳte og samteingest þar Drottens Forþienustu oss til Forlijkunar. Og er nu so ut-talad um̄ Skylldu vora a moote Gude vorum i þessu.

Enn hvad vora Skylldu ꜳhrærer vid Kiennendurnar sem oss eru i Guds Stad setter/þa er hun nærsta mikel. Eg mun þykia bermæltur vered hafa um̄ þrra Skylldu i hinū fyrra Parte Rædu minnar/ og vil eg þvi viked hafa til þra s ecke taka Vara a sijnu Embætte/og lijted hyrda um̄ hverneg þr kienna edur lifa/Enn Gude er þacker ad kunna/ad hann hefur giefed oss marga sijns Ords Kiennendur/þa ed bæde predika þ hreint z klꜳrt/z so prijda Kienninguna mz Lastvøru Framferde. Þess er hafa stoorann Mindugleika af Gude Børn mijn. Nia þm̄ a þad heima s Drottenn seiger/Luc. 10. Hver hn̄ forsmꜳer ydur/hann forsmꜳer mig. Ecke er oss ad þm̄ ad leita sm̄ ecke finnest Mannlegur Breisk leike hia/ Gud hefur nærsta Vægdarsamlega høndlad vid oss i þvi/so sem øllu ødru/ad hn̄ hefur ecke sendt oss Eingla af Himnū til ad kienna oss/ þvi vier mundū ecke standast þra Nꜳlægd / helldur synduga Menn eins og vier erū/og hefur prijdt þa mz Einglanna Nafne/Malach. 2. til ad lꜳta oss vita ad þeir sieu hn̄s Sendebodar til vor/hveria hn̄ vill lꜳta medtaka i sijnu Nafne. Hverke Petur nie Pꜳll/ edur nockur annar af Postulunū voru ꜳn Mannligs Veikleika. O hvad munū vier þa vera s eingann vegenn erū þra Lijkar. Kiennemennerner i gamla Testamentenu ꜳttu ad forlijka þ sijnar eigenn/ꜳdur enn þr Offrudu þ Foolksins Synd er/Heb. 7. Enn ei ad sijdur villde DRottenn ad Foolked skyllde þm̄ hlijd-ed og undergiefed vera/so ad hn̄ seiger: Hver sm̄ ecke vill Kiennemanninū hlijda/hn̄ skal deyia/Devt. 16. Nu þott ad þtta Løgmꜳl sie afteked/ ad so miklu Leite sm̄ Lijkamans Straffe vidvijkur/þa er þ samt og ꜳ i-tur vijst/ad hver sm̄ ecke hlijder einū Drottens Kiennemanne i øllu þvi sm̄

 hann

hñ hm̃ i Guds Nafne riettelega bÿdur/hñ deyr Andlegũ Dauda/ hñ er
ecke christelegrar Kyrkiu lifande Limur/hñ er daudur i Synd þre er hñ
vill ecke rada Boot a/ og nema hñ hlÿdnest Drottens Þienara/og yd-
rest af Hiarta adur eñ hñ deyr/mun hñ eilÿfũ Dauda deyia. Þier vit-
ed hvad Drottenn sagde fordũ Daga um̃ Phariseos og Skriftlærda/
Matth. 23. Ad Meñ skylldu giøra epter þvi sm̃ þr segdu/eñ ecke ept-
er þvi sm̃ þr giørde/af þvi þeir sæte a Moisis Stoole: Hversu miklu
framar byriar oss þa ad hlÿda Rádvøndũ Kieñemoñum er undañ oss
ganga i Otta Drottens/z eru Ostraffanliger s Paulus ad Orde kieñer/
1. Tim. 3. Þad er/hveria Meñ ei kuña ad straffa fyrer nockurn Glæp
edur hneixlissama Vm̃geingne/ þott ei sieu þeir þ Gude Syndlauser.
So eigũ vier nu vorũ Kieñefedrũ ad hlÿda i þvi þeir oss biooda Guds
og sÿns Embættis vegna/eins og sialfum Gude/þvi þeir erũ Verka-
Nautar Christi/og Rádsmeñ hañs Leyndardooma sem Paulus vott-
ar/1. Cor. 4. Þar fyrer seiger og sialfur Christur / Luc. 10. Hver
ydur heyrer / hañ heyrer mier. J ødru Lage eigum vier ad heydra og
elska vora Kieñefedur. Þad bÿdur Paulus oss/ 1. Tim. 5. seigiande:
Þeir Ølldungar sm̃ vel forstanda/halldest tvefalldligs(Þad er mikels)
Heidurs verduger/allra helst þr sm̃ erfida i Ordenu og Lærdoomenũ/
so sm̃ eru Trulynder Kieñefedur medal vor Br. M. Og þvi skylldum
vier ecke heydra Guds Sendebodã/ Ef vier hañ heydrum? Hvilÿkt er
þa Ræmuleyse sumra Maña er þr hatast vid sÿna Kieñefedur af þvi
þr straffa hia þm̃ Synder og Leste / og vilia hafa Sælu fra hoolped
ur Glotuneñe: Þar fiñast Ogudliger Skálkar er ecke fÿrfast ad legg-
ia Hendur a siñ Sálusorgara/ þeir ed skieña hñ ut i Ordũ sÿnũ leynt
og lioost. Hvad er ad giallda Jllu gott ef þvilÿkt er ecke? Hvad er ad
giøra Vppreist a moote Gude ef ecke er þetta? Og eru þr eingu betre
ẽ Magtena hafa/og svoddañ Glæpe ecke einasta Ohegnda láta/helld-
ur og taka slÿka Ohæfu i Forsvar / sm̃ Dæme munu til giefast. Vel
er þad satt ad Guds Þienare a alla Hluke ad lÿda þ hñs Saker/eñ þo
ma hñ beidast Riettar sÿns nær so vidber/þvi ecke einasta hñ/helldur
og hñs Herra er i slÿku vanvirdtur. O hvilÿkt Nidurrep er þ Christi

Rÿke

Ryke þegar soddañ Gudleyse er ecke straffad af þm̃ s m̃ þar til Vallð hafa af Gude og Konungenũ. Ægyptsker stroffudu þañ a Lyfenu sem ecke hiaalpade einũ Ferdamañe ur Ræningians Hondum ef hañ kyñe / Giøre þr ad þvi s m̃ Magt hafa til ad straffa þa s m̃ Guds Þienurũ Ofbiooda med Orde edur Verke/hvilkt Guds Reide yfer þm̃ hænger/ i hvertu Fære þra Lyf z Saal vera mune þegar hñs Hefnd vakn' ein hvern Tijma/nær þr ecke hialpa þm̃ i riettre Sok s af Gude eru sett er til ad hialpa Saalũ Ohlutvandra Mañа ur Kverkũ Satans/s m̃ er Ræninge Saalnaña. So eru þeir og nockrer sem Andskoteñ hefur so blindad mz Foolskuñe/ad nær eiñ Christi Þienare seiger þm̃ til Synd añа/vilia þr ecke þiggia Guds Lijkama af hañs Hende/ þr giora sier Þusund Mein fyrr eñ þ skule a þa ganga/z sæta giarnañ þm̃ Tijma nær einhver añar flytur Guds Þioonustu i Kyrkiuñe. Þessa eru morg Dæme þvi verr/z þta giora sumer af þm̃ ed seigiast vera nockud/þott ei kuñe þr Presteñ ũm nockra Sok ad klaga/ og nefna þta Samvitsku Veike s ijna/hvat i þr fara ei miøg villt/þvi Diøfulleñ plag' Saaler þra mz Neipteñe s m̃ þr leggia a þañ er þr ætt u næst Gude og Konunge nũ ad elska. Seiged mier/Mun ecke Satan hlæia ad slijkũ Dæraskap? z mun ecke Drotteñs Lijkame fordæma þa merkelega nær þr stelast til ad medtaka hñ med svoddañ Hiartalage moote s ijnũ Kieñefodur? Mun ecke hñs dijra Blood mz hveriu Syndareñ er endurkeypt hroopa Bol van i Himeneñ yfer þm̃. Þad Auga sem spottar siñ Fodur edur for smaaer Hlijdne Mood: siñar/ þ munu Hrafnarner uttkroppa seiger Sa lomon. Eñ seiged mier/Eru ecke riettsiñader Kieñendur Fedur vorer? Prov. 30. Seiger ecke Paulus/ 1. Cor. 4. Eg hefe gieted ydur i JE su Christo fyrer Evangelium. Þeir eru og riettkallader þessu Nafne s m̃ gooda Forsioodu veita / þvi so s m̃ vorer Lijkamleger Foreldrar eru Medal til ad frañkoma Natturuñar Verk / so eru og hiner And legu s eru riettsiñader Ordsins Þienarar/ Medal til þess ad frañkoma Guds Verk i oss s m̃ er ollu ædra/þvi a þa eingu sijdur ad elska og virda. Eñ þ kalla eg ad hiñ grimduge Krafn Diøfulleñ hafe alla reidu þra Saalar Augu uttkroppad/ sem hafa so nockurn Guds Ords Þie

nara sẽ er hs̃s Fader/ad hñ vill ecke þiggia af hm̃ þa Guds Þioonustu er hñ a øllũ Christi Timum ad veita / og giorer sig þañeg Guds Rijkis Overduganꝺ. Heyred þvi St. Pals Ord af Pistlenum til Hebr. Cap. 13. Hlijded ydar Leidtogurum og heyred þeim/þeir ed vaka yfer ydar Sælum/so sem þeir ed þar fyrer eiga Reikningskap ad g'ora/so þeir giøre þad med Føgnude og ecke med Andvarpan/þvi þad er ydur Oparflegt. Þad er hiñ ædste Føgnudur Guds Ords Þienara/sm̃ vilia truer ftkiast/ad þeir sjae nockud morkad med sijnu Erfide/og þvi kallar Paulus þa i Philippis siñ Føgnud og sijna Coronu/ Phil. 4. Þvi seigest hñ ecke þurfa Hools-Brefañavid/er hñ skrif* Corinthiis til/ þviad þr sieu sitt Bref skrifad i Hiarta sijnu sm̃ skiled ꝛ lesed verde af øllum Mønnum/2. Cor. 3. Aptur er þad hin mesta Sorg/nær þeir fa eingu til Leidar komed vid suma Meñ/nær þr sia fyrer fram̃ ad þrra Sauder vegna Þvermoodsku siñar deyia ut af fra þvi heilnæma Food re Guds Orda/ ecke Tijmanlegũ / helldur Eilijfũ Dauda. Augustus Keisare sagde um̃ Børn sijn er skickudu sier illa/ꝛ midur eñ hñs Tign soomde / ad þau være sijnar þriar Akomur. So meiga truer Guds Þienarar seigia um̃ þ Illgresed er Diøfullen sæer nidur i Guds Akre ꝫ þr eru yfersetter. Þad eru þeirra Akomur/þeirra Meinsemder/þad eru Illskukijle og Grapkarmein sm̃ eta i kriñgũ sig med vondũ Dæmum / og eitt Surdeig sem spiller øllu Deigenu ef til vill / nema þau læknud sieu. I þridia Mata eigum vier Salusorgurũ vorum ærlegt Vpphellde ad veita/þad baud sialfur Drotteñ hia Matth. Cap. 10. er hñ sende þa ut ad predika/Verdꝛ er Verkamadureñ siña Launa sag de hñ. Þad hefꝛ hñ Itrekad fyrer Muñ St. Pals/ hver þo erfidade sialfur med sijnũ eigeñ Høndũ/ so hñ ecke legde Þijngsle a Søfnudeñ i Corintho/Hañ seiger i hinu fyrra Sendebrefe til þrra/Cap. 9. Hver fer nockurn Tijma i Hernad uppa siñ eigeñ Kostnad; Hver plant* Vijngard ꝛ etur ecke af hñs Avexte; Hver fæder Hiørdena og etur ecke af Mioolk Hiardareñar? Þier seiged vel B. M. vier giørũ so/vier giølld um̃ Kieñefedrũ þad Løgeñ oss tilseigia/ þad er satt/ mørgum fer vel i þvi/ þr eru og sumer er meira giøra eñ Løg-Skylldañ bijdur/ og hafa

þr

þr hia Gude Launa ad vænta ꝫ ecke vill læta eiñ Vatnsdryck Olaun-adañ vera sem giefeñ er i Læresveins Nafne / Matth. 10. Þad er jafnvel hid minsta sm̃ hn̄s Þienurum er til gooda giørt/ um̃ hveria hñ sier i Lage talar i þ̃ssū Stad / þott þad og meige til Smætækra heimfærast. Eñ so munu aptur a moot finnast þeir sem ecke eru so miøg adgiætner i slijku/ þeir ed greida þad þm̃ greida byriar med Illu / med Eptertølū/mꝫ Rangsleitne i þvi er sijst hagar/ꝫ a hinū Ohentugasta Tijma/og þyker þ nærre þvi verst allra Skullda loked/ sem golldeð er Drottens Þienurum / og kalla ad Prestur hafe ecke miked fyrer sijnu Braude. Ecke get eg sagt ad þvilijkar Mañeskiur elske miøg Sæler sijnar/ þvi añars mundu þeir hyrda meir um̃ siñ Sælusorgara. Lijted vita þr af hvad Kieñemañlegu Embætte fylger/ hver Mæda/ hver Vm̃hyggia/ hver Astundan/ ef þad af Alvøru nockurre giørt er. Seiged mier/ Mun þ lijtel Mæda ad þr vaka yfer ydar Sælum med Bæneñe til Guds? Med Kostgiæfne i hn̄s heiløgu Orde sm̃ ydur skal predikast? Munu þr hrista þad Foodur ut af Ermeñe / er sierhveriū ydar giefa skal i riettañ Tijma? Mun ei þurfa Omak ꝫ Adgiætne til ad þeckia so hvern eiñ af þm̃ sm̃ Guds Þienara er tiltruad/ad hañ giæte boded þ hveriū einū sm̃ honum er Naganlegast ? Leggia ydar Kieñefedur ecke opt lega sitt Lijf i Hættu fyrer ydar Velferdar Skulld? Meiga þr ecke taka a sig þa Þyckiu ꝫ Ovilld vondra mañā/nær þr seigia þm̃ til Synd añā? Byriar þm̃ ecke ad þvijnga siñ eigeñ Lijkama ad ecke predike þr ødrū/og verde sialfer ræker: 1. Cor. 9. Og hvad allra þijngst er/ad þr skulu giøra hinū Alvallda Doomara Himens ꝫ Jardar Reikningskap þ Sæler ydar a Deige alls Nollds og svara til ef nockur tapast/hvert þ er af hn̄s sialfs Vijtum edur Kieñemañsins Vanrækt. Vilied þier seigia mier þa ad eiñ Prestur viñe ecke fyrer sijnu Braude? Edur hm̃ sie Ofgiefed þ hñ nijtur. Þier seigest giallda þad þier erud skyllduger/ so er þad fyrer Møñum/ Eingeñ kañ meira ut ad heimta/ Eg seige ecke helldur ad þier skulud giefa fram̃ yfer Skylldurnar / sem noog Vpphellde hafa/og sialfer ættu helldur ad leggia af vid adra eñ taka fra þeim. Eñ hina er viña þurfa Bake krotnu/ þr og þrra Børn og

Avinnur fyrer Lyfs-Næringu sinne / søkum lykels Upphelldis / sem vijda er / þa ætti Menn ad þeckia framar øðrum so sem Paulus bydur / 1. Tess. 5. seigiande: Eg bid ad þier þecked þa sem erfida a medal ydar / og ydur Forstødu veita / og kienna ydur / og ad þier hafed þa yfer Mata kiæra fyrer þra Verks Skulld. Ad þeckia / merker hier ad Elska / so sem Postulenn leggur þad siælfur wt / ecke einasta med Orde og Tungu / helldur med Verke og Sanleika / 1. Joh. 3. Eg þecke myna Saude / og eg þeckest af mynum seiger JEsus / Joh. 10. So sem Gud þecker oss / þad er Elskar / so eigum vier ad þeckia vora Kiennefedur / Enn hverneg þecker Gud oss? Þanneg / ad hann gefur oss alla Hlute nægianlega til Notkunar / 1. Tim. 6. So eigum vier ad meddeila þeim øllum Giædum sem oss uppfræda i Ordenu / Gal. 6. Hvad medtøkum vier af Guds Hende fyrer þeirra Medalgaungu? Andligt Fodur Sælna vorra. Heyred þa hvad Paulus seiger hier umm / 1. Cor. 9. Ef vier høfum sad ydur hid Andliga / er þad þa miked ad vier uppskierum ydvart hid Lykamliga? Nu gielldur allar Skylldur Prestennum / þad er gott / hann kann ei meira ad heimta / Enn ef þu sier þinn Sælusorgara Naud Lyda / Hwngra / Þyrsta edur Klædlytenn vera / og þu hiælpar hønum ecke ef þu hefur Rad þar til / þa hefur þu eingann Vegenn loked þyna Skylldu Gude / sem er bæde þinn og hans DRottenn / Þvi ef Postulenn seiger ad Guds Kiærleike sie ecke i þeim ed so breyter vid Einhvern annann sem Naudstaddur er / 1. Joh. 3. Hvernig maa hann vera i þeim er so giører vid sinn Kiennefødur / sem hønum er framar øðrum Vanda bundenn. Hugsa þvi ecke med þier ef þu att Fatækann Sælusorgara þann er ræker sitt Embætte / Hvad er mier vandara enn þeim sem lifa i øðrum Søfnudum? Þegar eg gielld og gief eins og þeir / þa hefe eg afloked Skylldu mine / þvi Gud hefur giørt betur til þijn enn hans sem eckert þarf af ad leggia vid sinn Kiennefødur / þar hann hefur giefed þier Orsøk til ad leggia Skulldenn hia siælfum sier / ecke þess vegna ad hann kunne nockrum skulldugur ad verda / helldur Saker sinna Fyrerheita. Eg Pall hefe skrifad med minne eigenn Hende / eg skal betala sagde hann Fordum i Sendebrefenu til Philemonem / Enn eg er Gud alleina ryckur / Eg hefe talad fyrer Munn myns Eingetens Sonar / ad einn Vatns-Dryckur i Lærersveins Nafne skule ei Olaunadur vera / seiger DRottenn / Matth. 10. Sa sem vill siælfum sier vel / hann giøre vel vid sinn Kiennefødur / Sa sem siælfann sig elskar / hann elskar Sælu syna / Hver ed Sælu syna elskar / hann elskar Gud sem hana skapad og frelsad hefur / Sa ed Gud Elskar / hann Elskar hans Þienara / Sa ed hans Þienara Elskar / hann sier Ogiarnann ad þeir Naud lyde ef hann fær vid þvi giørt. Þar fyrer / Sa sem vill siælfum sier vel / hann vilie undereinn synum Sælusorgara / sem hønum er i Guds Stad settur. Enn Gud Allzherjar sa ad er Fader vor allra / hann stiorne oss so hier i Nadenne / bæde Yfervoldnum og Undergiefnum / ad vier þeckium so hver annann / ad vier umm sijder af hinum Ædsta Biskupe og Hyrder Sælna vorra mættum þeckter verda og innleiddir a Land lifande Manna / So þar verde eitt Sauda-Hws og Einn Hyrder. Þad Bænheyre hinn Nadige Gud fyrer JESUM Christum / AMEN.

Hvad hier hefur mátt yfersiast i Þryckingunne / Er Vinsamlegur Lesare umbedenn ad Lagfæra og Lesa i Mæled.